

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ Μ.Ε.

537

Πράξη 51/85

Σήμερα 14-6-85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαουρχάκης, Φ. Βώρος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές του ΚΕΜΕ και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος Β' γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

Θέματα Η.Δ.

1. Διαδικασία κρίσης βιβλίου φιλοσοφίας της Β' ΕΠΑ.
Εισηγητές: Φ. Βώρος, Κυρ. Κατσιμάνης.
2. Γλωσσική διδ/λία Γ' Γυμνασίου Α' Λυκείου.
Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης,
3. Ανακοινώσεις.
4. Επιτροπή κρίσης για το βιβλίο, Στοιχεία Αστρονομίας και Διαστημικής της Β' Γεν. Λυκείου.
Εισηγητές: Ν. Βαρουχάκης, Λ. Αδαμόπουλος.
5. Διαδικασία κρίσης βιβλίου "Αρχαία Ελληνικά Α' Λυκείου" του κ. Φ. Κακριδή.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θ έ μ ο 1α.- Έλαβαν μέρος στη συζήτηση του θέματος οι συγγραφείς κ.κ. Χ.

Μιχαλοπούλου- Βεΐκου και θ. Βαΐκος και οι κριτές κκ Προκόβας
και Λούτσας.

Ο κ. Προκόβας λέγει:

ΒΙΒΛΙΟΝ-ΠΡΟΤΑΣΗ για το βιβλίο "Ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού" των :
θεοφίλου Ρέικου και Χρυσούλας Μιχαλοπούλου-Ρέικου.

Το προτεινόμενο βιβλίο "Ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού" περιλαμβάνεται στο πλαίσιο του προγράμματος των ειδικών μαθημάτων της Β' τάξης του Ενιαίου Πολυκλι ασιακού Λυκείου. Ανήκει στον κύκλο "Άνθρωπος και κοινωνία" και προβλέπεται να διδαχτεί επί 1 1/2 ώρες την εβδομάδα σε μαθητές που, κυρίως, θα παρακολουθήσουν τον κλάδο των θεωρητικών σπουδών (Γ' Δέσμη). Ακουθύνεται δηλαδή σε εφέβους 17 χρόνων που θα επιλέξουν, και από κάποια έφραση, θεωρητικές σπουδές. Είναι η πρώτη φορά, στα τελευταία τουλάχιστο χρόνια, που μάθημα Φιλοσοφίας μπαίνει στο πρόγραμμα της Β' τάξης, αν θεωρήσουμε, όπως πράγματι είναι, ότι η ψυχολογία δεν είναι μάθημα φιλοσοφικό. Οι μαθητές αυτής της τάξης δεν έχουν καμιά φιλοσοφική υποδομή, εκτός από τη διδασκαλία του "Κρίτωνα" και της "Απολογίας" του Πλάτωνα στη Γ' τάξη του Γυμνασίου. Τα κείμενα αυτά συνήθως εξετάζονται περισσότερο φιλολογικά και λιγότερο φιλοσοφικά, παρά τις όποιες προσπάθειες για κάποια φιλοσοφική εμβάθυνση. Με το βιβλίο αυτό, επομένως, εισάγεται ο μαθητής στη φιλοσοφική σκέψη, σε φιλοσοφικές σχολές και θεωρίες, σε προβλήματα ταλαιότερων καιρών, αλλά και του δικού του. Βρίσκεται μπροστά σ' ένα πολυφωνικό σύμπαν, διαπορεί, αμφισβητεί, δέχεται ποικίλα ενδοσυστήματα για κριτική σκέψη, που μπορεί να οδηγήσει στην αυτόνομη συνείδηση. Το ότι η πρώτη επαφή μπορεί να σταθεί γόνιμη, αλλά και αρνητική για την πιο πέρα μελέτη της φιλοσοφίας μετά τις σχολικές σπουδές.

Η δική μου κριτική θα αφορά τη διδακτική, κυρίως, πλευρά του βιβλίου. Τη μεθοδολογία παρουσίασης της ύλης, την κριτική καθαρότητα της σκέψης. Το πώς γενικά, το βιβλίο είναι αναγνώσιμο, αφομοιώσιμο. Για ένα διδακτικό βιβλίο η μορφή του κειμένου είναι της ίδιας, αν όχι μεγαλύτερης, σημασίας, με το περιεχόμενο. Το φιλοσοφικό περιεχόμενο θα το κρίνουν αρμοδιότεροι κριτές. Αρκούμαι μόνο να σημειώσω την ενδιαφέρουσα πρωτοτυπία του βιβλίου να αρχίζει από την Ανατολική σκέψη, γιατί παρουσιάζει και διδακτικό ενδιαφέρον: φαίνεται η μονόπλευρη και ανιστορητική άποψη, που γεννάει και την αλόγιστη έπαρση, ότι η δυτική φιλοσοφία είναι σχεδόν μοναδική και β) σε καιρούς που η Ανατολική σκέψη έχει περάσει και στην Ελλάδα από άλλους, ανεύθυνους, μυθοποιημένους και κάποτε γοητευτικούς δρόμους, η επιστημονική αυτή παρουσίαση, όσο κι αν είναι σύντομη, δίνει την πραγματική διάσταση αυτής της σκέψης.

Το βιβλίο αποτελείται από 19 διδακτικές ενότητες (κεφάλαια), που προβλέπεται να διδαχθούν σε 40 περίπου διδακτικές ώρες. Είναι φανερό η αγωνιώδης προσπάθεια των συγγραφέων να συμπυκνώσουν μια τόσο απέραντη ύλη στις σελίδες ενός σχολικού βιβλίου, χωρίς να χάσει την επιστημονικότητά της και να είναι παράλληλα εδγηπη και αφομοιώσιμη. Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου ο μαθητής παρακολουθεί την οδύνηρή πορεία του πνεύματος "ν' αμφισβητήσει τις συνηθισμένες βεβαιότητες" και να αναζητεί συνεχώς την αλήθεια έξω από τον άνθρωπο, μέσα στον άνθρωπο ή στην κοινωνία που τον περιβάλλει. Δέχεται συνεχή κεντρίσματα να δώσει φιλοσοφική διάσταση στα προβλήματα του και να σταθεί κριτικά στα προβλήματα του καιρού του. Μαθαίνει να σέβεται απροκατάληπτος και αφανάνιστος μπροστά σ' ένα μεγάλο αριθμό φιλοσοφικών προτίσεων

αντίθετων μεταξύ τους, που απορρέουν από διάφορες ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες, και διαλύονται μ' άλλες αυτές. Η κίνηση του φιλοσοφικού στοχασμού μέσα στους αιώνες ανταποκρίνεται στη σιγή του εφήθου, που συνεχώς κινείται και διαμορφώνεται. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε μια άλλη πρωτοτυπία του βιβλίου. Ο χωρισμός των κεφαλαίων δεν γίνεται κατ' φιλοσόφους ή κατ' σχολές, αλλά κατ' προβλήματα π.χ. "έθνη και νόμοι" (Ύποκριτική), "Ηθική και πολιτική" (Αριστοτέλης), "Εθρηνεία και πολιτισμός" (Διαφωτισμός), "Γλώσσα και σκέψη" (Ράσελ, Βιτγκενστάιν). Τα κείμενα δηλαδή θέματα κλάθε θεωρίας, που έχουν και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το μαθητή, απομονώνονται, προβάλλονται και αναλύονται. Γιατί οι γενικότερες ή η παροχή πολλών φιλοσοφικών εισηγήσεων δε β' βοηθούν στην οικειότητα του μαθητή με τη φιλοσοφία. Έτσι, ενώ το βιβλίο είναι ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού, απαλλάσσεται, όσο αυτό είναι δυνατό, από τον ζυγό ιστορισμού και του εγκυκλοπαιδικού, αφού η παρουσίαση είναι, κυρίως, θεματολογική. Σε κάθε ενότητα προτάσσεται το ιστορικό πλαίσιο, που βοηθάει τον καθηγητή να αναπτύξει καλύτερα το μάθημα και τον μαθητή να το κατανοήσει βαθύτερα. Ξεβλεπόμενα υπάρχουν στο βιβλίο και υπάρχουν πολλά.

Παρά την προσπάθεια των συγγραφέων, είναι δύσκολο η όλη αυτού του βιβλίου να διδαχτεί στις 40 ώρες του διδακτικού έτους. Ξεκινάμε, νομίζουμε, ότι κάποιες επιλογές από μέρους του καθηγητή θα είναι νόμιμες σε κάθε ενότητα και θα ξεκινούν από την αντιληπτικότητα της τάξης και τις συνθήκες λειτουργίας του σχολείου. Το μάθημα της φιλοσοφίας δεν είναι για να μαθαίνεται, έλεγε ο Κάντ, αλλά να μπορεί ο άνθρωπος να φιλοσοφεί. Εξάλλου ένα καλό βιβλίο, κάποτε αναγκαστικά επιτενέστερο, είναι μια καλή μαθητεία και για το φιλότιμο δάσκαλο, που δεν είναι ειδικός, όπως είναι μόνο ελάχιστοι.

Νομίζουμε ότι η διάρθρωση κάθε ενότητας υπηρετεί τη διδακτική πράξη. Παρέχει μεθοδολογικές οδηγίες για τη διδακτική της. Εκτός από τον τίτλο, τον υπό-τίτλο και τους πλαγιότιτλους, προτάσσεται ένα χρήσιμο διδακτικό διάγραμμα, όπου τονίζονται οι κύριοι άξονες γύρω από τους οποίους μπορεί να στραφεί η διδασκαλία. Τα παραθέματα, αποσπάσματα από διάφορες πηγές (είναι σύντομα, το πολύ δέκα στίχων) εντάσσονται στο κείμενο μέσα σε πλαίσιο, σπάνε τη μονοτονία της σελίδας, διαλέγονται με το κείμενο. Τα δυο μαζί προσφέρονται για προσφορότερη επεξεργασία, ανάλυση και στοχασμό από μέρους του μαθητή. Η κάθε ενότητα ολοκληρώνεται με μια συνοπτική περίληψη ιδιαίτερα χρήσιμη για το μαθητή. Η σύνοψη αυτή καλύπτει περιληπτικά και με σαφήνεια τα θέματα που τέθηκαν στο αρχικό διάγραμμα. Η ενότητα κλείνει με "Ασκήσεις" θέματα, που οδηγούν σε προφορικές συζητήσεις ή γραπτές ασκήσεις των μαθητών. Οι ασκήσεις αυτές ελάχιστα αποσκοπούν στην απομνημόνευση, είναι, κυρίως, ασκήσεις προβληματισμού και άσκησης της κριτικής τους σκέψης. Κλιμακώνονται από βατές έως ιδιαίτερα απαιτητικές (αναπτύξεις ευρύτερων θεμάτων, συγκρίσεις κ.λ.π.). Όσο προχωρούμε προς τις τελευταίες ενότητες, τόσο οι ασκήσεις δεν αναφέρονται μόνο στη συγκεκριμένη ενότητα. Ανακαλούν και θέματα από παλαιότερες ενότητες, διαπλένονται παλαιότερες και νεότερες φιλοσοφικές θεωρίες και προβλήματα. Οι ασκήσεις είναι μελετημένες και σωστά διατυπωμένες. Φανερώνουν και γνώση του θέματος και διδακτική εμπειρία. Δεν επαναλαμβάνονται, αλλά πάντοτε υπάρχει ένας καινούριος τρόπος παρουσίασης και διατύ-

τασης. Οι ασκήσεις αυτές βοηθούν την ανατροφοδότηση του μαθήματος, γίνονται να χρησι-
μοποιηθούν σωστά. Ασφαλώς δεν δικαιολογούν αποκλειστικότητα, μακίρι ο δάσκαλος με το
χρόνο, αποκτώντας την απαραίτητη διδακτική εμπειρία σ' αυτό το μάθημα, να συμπληρώ-
σει τον πίνακα και με δικές του ασκήσεις.

Τα σχεδιαγράμματα, οι εικόνες, οι πίνακες, που υπάρχουν μέσα στο κείμενο
είναι μέσα σκοπιακά για την καλύτερη κατανόηση ενός μαθήματος, που από τη φύση του
είναι δύσκολο. Μ' όλα αυτά ανασταίνει κάπως η σελίδα του βιβλίου, ξεκινάει
το μάτι, ερεθίζεται και κινείται γόνιμα ο στοχασμός του μαθητή. Γενικά το βι-
βλίο γίνεται περισσότερο ελκυστικό, όσο αυτό μπορεί να συμβεί σ' ένα φιλοσοφικό
βιβλίο. Καλό βιβλίο είναι αυτό που προσφέρει τα περιθώριά του για τις προσωπικές
σκέψεις και σημειώσεις του αναγνώστη. Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει Γλωσσάριο ό-
ρων και τα βιογραφικά των φιλοσόφων.

Το εγχειρίδιο των συγγραφέων ήταν δύσκολο. Προσπάθησαν να δώσουν τα κυριό-
τερα "σημεία του χάρτη της φιλοσοφίας", του φιλοσοφικού στοχασμού, όπως εξελίχθηκε
μέσα στους αιώνες. Το έκαναν, πιστεύουμε, με επιτυχία και με επίγνωση ότι απευθύ-
νονται σε μαθητές, που θα μπορούσαν να αγαπήσουν τη φιλοσοφία, ένα μάθημα που δεν
είχε καλή σταδιοδρομία στη Μέση Εκπ/ση για γνωστούς λόγους (στενότητα χρόνου στα
αναλυτικά προγράμματα, έλλειψη κατάλληλων βιβλίων κ.λ.π.).

Θα σημειώσουμε όμως μερικά σημεία, που εύκολα μπορούν να κατανοηθούν
από μαθητές της Β' τάξης ή πρόχωρον σε λεπτομέρειες που, κατά τη γνώμη μας, θα κου-
ράσουν. Ελπίζουμε ότι οι συγγραφείς μπορούν άλλα να απλουστεύσουν και άλλα να συν-
τομεύσουν περισσότερο ακόμη.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. (Ανατολική σκέψη)

Σημειώσαμε πιο πάνω τη σημασία της πρόταξης αυτού του κεφαλαίου, νομι-
ζουμε όμως ότι κάποιες λεπτομέρειες ίσως δεν είναι απαραίτητες για μια πρώτη προ-
σέγγιση των μαθητών με την Ανατολική σκέψη. Οι λεπτομέρειες αυτές, μαζί με τους α-
μετάφραστους και δυσπρόφερτους όρους και ονόματα της Ινδικής και της Κινέζικης
φιλοσοφίας, φοβόμαστε ότι μπορούν, από την αρχή κιόλας, να αποθαρρύνουν τους μαθη-
τές (σελ. 20, 21 και ιδιαίτερα η σελ. 29).

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Αλήθεια και πραγματικότητα (Αριστοτέλης)

Η ενότητα "Συμπερασμός, Παραγωγή" (93) παρουσιάζει δυσκολίες κατανόησης.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Αταραξία και ηδονή (Σκεπτικισμός, Επικουρισμός)

Τα δέκα επιχειρήματα του Αινησιδημου (σελ. 109) παρουσιάζουν ιδιαίτερο
φιλοσοφικό ενδιαφέρον, μπορεί όμως να τα παρανοηθούνε όλα ο μαθητής αυτής
της τάξης;

Νομίζουμε ότι είναι δύσκολη η ενότητα "Ο κόσμος" του Επικούρου και
των Στωϊκών (σελ. 113, 119, 120)

✓ Είναι απαραίτητο το ρητό του Επικούρου "Φύνω σ' ό,τι είναι ευγενές
..... καμιά ηδονή;" (117).

ΟΓΔΩΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Γνώση και πίστη. (Αυγουστίνος)

Δύσκολα μπορούν να κατανοηθούν οι μαθητές τις απόψεις του Αυγουστίνου

ου για το χρόνο (I33, I34) του Βοηθίου (I35) και του Διουδίου του Ψευδο-Αριστο-
καρίτη για τα τρία είδη της κίνησης (I36β, I36γ). Παρουσιάζεται στο κεφάλαιο αυτό
η πατερική φιλοσοφία της Δύσης, μήπως θα μπορούσε να γραφεί κάτι ^{πρώτο} για την ορ-
θόδοξη κατολική φιλοσοφία αυτών των χρόνων; Τον τελευταίο καιρό θέματα της έκτου
απασχολήσει και την επικαιρότητα. *φιλοσοφία για πέντε;*

ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Η πραγματικότητα και οι αρχές της. (Θωμάς Ακινάτης)

Η θεωρία του Ακινάτη παρουσιάζεται με πολλές λεπτομέρειες και, κάποια σημεία δύσκολα κατανοούνται από τους μαθητές (I39, 40, 41).

ΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Η αναζήτηση της βεβαιότητας. (Ντεκάρτ)

Οι τρεις βαθμίδες γνώση του Σπινόζα δημιουργούν προβλήματα
κατανόησης (I50, 51, 52). Είναι θέματα δύσκολα για τους μαθητές.

ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Λόγος, φύση, πρόδος. (Διαφωτισμός)

Στο κεφάλαιο αυτό θα επισημάνουμε μόνο τις φράσεις "ανυπόφοροι
+ παπάδες" (I72) και "οι παπάδες και τα κορόιδα τους" (I75). Μήπως θα μπορούσε
να γίνει η λέξη "κληρικοί"; Η λέξη "παπάδες" έχει άλλο σημασιολογικό φορτίο στη
γλώσσα μας.

ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Λόγος και νόμος. (Κάντ).

Η ενότητα "η διαδιανασία της γνώσης" με τις τρεις φάσεις ίσως πρέπει
να γίνει πιο σύντομη. Να δοθούν λιγότερα στοιχεία, τα περισσότερο εννοιολο-
γικά.

ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. "Υπαρξη και ελευθερία. (Φαινομενολογία και Υπερ-
ξυισμό). Η φαινομενολογία είναι γνωστό πως έρχεται

από τα δυσκολότερα κεφάλαια της φιλοσοφίας. Οι συγγραφείς, το καταλα-
βαίνει κανείς εύκολα, κάνουν μεγάλη προσπάθεια να το κάνουν όσο
γίνεται περισσότερο βατ. Ωστόσο κάποιες δυσκολίες παραμένουν δυσκο-
λίες που δεν ξεπερνιούνται, όπως είναι η μικρή ενότητα-παραγράφος
"θέαση και ενδραση". (210). Γενικά νομίζουμε ότι ειδικά αυτό και το
επόμενο κεφάλαιο "Γλώσσα και σκέψη", δπουθίγονται πολλοί σύγχρονοι θέμα-
τα, θα μπορούσαν να συντομευτούν περισσότερο. Το αντιλαμβανόμαστε ότι
οι περισσότερες λεπτομέρειες που κάποτε δίνονται ξεκινούν από την
ανάγκη σαφέστερης ανάλυσης ορισμένων εννοιών και θεωριών, όμως ο όδ-
κτης μας πάντοτε είναι ο σύγχρονος μαθητής των 17 χρόνων.

ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΑΣΜΟ. "Γλώσσα και σκέψη". (Ράσελ-Βιτγκεστίν)

Περισσότερες δυσκολίες στην κατανόηση παρουσιάζει "η θεωρία
των εικόνων" (227, 28, 29). Οι ασκήσεις 5 και 6 στο τέλος του κεφαλαίου
παρουσιάζουν επίσης δυσκολίες.

ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΩΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Επιστήμη και Μεταφυσική. (Πόπερ).

Εδώ γίνεται μια προσέγγιση της επιστημολογίας και των
φιλοσοφών της. Είναι απαραίτητη αυτή η μνηση, σε ποιο βαθμό όμως

μπορούν να την παρακολουθήσουν οι μαθητές της Β' τάξης Λυκείου. Τέτοια θέματα δεν δοκιμάστηκαν στη σχολική πράξη και λείπει η ανάλογη εμπειρία.

✓ Στη σελ. 236 υπάρχει η φράση "δεξιές κυβερνήσεις", μήπως θα μπορούσε να αντικατασταθεί με τη φράση "συντηρητικές κυβερνήσεις";

Τελειώνοντας τις επιμέρους αυτές παρατηρήσεις μας, επισημαίνουμε τη δυσκολία δυο όρων: "δοξογραφική ανάγκη" (50) και "ισομορφική σχέση". (228). Ίσως να διευκρινίζονται στο Γλωσσάριο.

Το μάθημα της φιλοσοφίας είναι δύσκολο και δεν μπορεί να είναι ευκολότερη η "Ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού". Η επιστημονική όμως γνώση των συγγραφέων και η εμπειρία από τη διδακτική πράξη συντέλεσαν, ώστε το βιβλίο να είναι αναγνώσιμο, μέγα προσόν για ένα μάλιστα σχολικό βιβλίο. Προσφέρει, αναμφισβήτητα, τη δυνατότητα για την ανάπτυξη μιας "συνείδησης προβληματισμού" και ανταποκρίνεται απόλυτα στους όρους συγγραφής που έθεσε το ΥΠΕ ΠΘ. Δίνεται, ιδιαίτερο βάρος στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία, που είναι και το θεμέλιο της Δυτικής σκέψης. Τα κεφάλαια αυτά είναι και αποφαινετότερα. Με την επιφύλαξη ότι το βιβλίο αυτό, για λόγους που εξηγήσαμε, θα μπορούσε να είναι συντομότερο, προτείνουμε την εγκριση του. Μένει η δοκιμασία του στη σχολική τάξη. Είσιθ θα γίνει και η καλύτερη αποτίμησή του.

Κώστας Προκόβας
Φιλολόγος
ΕΣΑΜΕ ΚΑΒΑΛΑΣ

Ο Κ. Προκόβας επισημαίνει κριτικές αδυναμίες (διδασκιάς υφύ) κη' είναι καταφασιώς ως κριτής.

Προκόβας

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

για το εγχειρίδιο

"Ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού"

Θά μ'ωροδοσούν να διατυπώσω κάποιες "πληκτικές" υποδείξεις:

α) αναγραφή των Ίνων ονομάτων στη γλώσσα του. (στην πρώτη φορά που εμφανίζονται στο κείμενο ή στο τέλος, στον πίνακα ονομάτων),

β) έκτενέστερο βιο-βιογραφικό διάγραμμα των φιλοσοφικών κατευθύνσεων,

γ) βιβλιογραφία (ελληνική τουλάχιστον).

Ακόμη, μ'ωροδοσούν να αναμειχθούν τα ακόλουθα σημεία:

σ. 10: "... αναζητούνται τον ρυθμό των κοινωνικών και ιστορικών εξελίξεων".

σ. 12: "... της υλιστοκοινωνικής τάξης".

σ. 30: "... που άματε ριζιά τη δομή της κοινωνίας του".

σ. 32: "... η φιλοσοφία στην Ελλάδα γεννιέται μαζί με τη δημοκρατία".

σ. 32: "... στον σκουριδωτό του ιστορία".

σ. 31 κκ.: άπομυθολογία του έρου "Προσωκρατισμός".

σ. 105: "... η κρίση αυτή αντανάσσεται στη φιλοσοφία".

σ. 123: οι κοινωνικές προϋποθέσεις του νεοελληνισμού.

σ. 128: εισαγωγική αναφορά στην κοινωνική δομή του (δυτικού και ανατολικού) Μεσαίωνα.

σ. 145: "... στη νέα αστική τάξη ωραγμάτων. που φτάνει ως σήμερα".

σ. 170/171: "... η πίστη... η πίστη... η πίστη" (γιατί όχι η "βιβαϊστικότητα");

σ. 207: "... σύμφωνα με τον Στάλιν..." (Συνδρασμένο. ή με άλλη αρμοστικότητα, ή έρσομεί).

σ. 215: "... (στη μεταωλερική, ωλερική) Σύχλη κερών, για τον Σατζε).

Πέρα από τις προτεινόμενες αυτές, ή προσεκτική έρχεινωση των κερών, ή άριστη έκθεση των φιλοσοφικών άποψηών και ή κριτική τους, ή έλληνική γλώσσα και οι έσοπαι ωροήρημα-τισμοί, με έδηγοι στο συνδρασμένο ότι το εγχειρίδιο αυτό θα άποτήρσει "σταθμό" στην έκκαι-δεντική ιστορία της χώρας μας.

Νούτσος

Ο Π. Νούτσος Καλαράν Παναγιώτης Νούτσος

Λίβος Blue

Αναληρωτής και έρητη Πανεωστηρίου Ίωαννίνων

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

για το εγχειρίδιο
"Ιστορία του ηρωισμού στο χώρο".

- Θα μελετηθούν οι δικτυωμένες κείμενες "πληκτικές" βιβλιοθήκες.
 - Θα αναζητηθούν πέντε έντυπα δημοτίμων στη γλώσσα τους. Στην πρώτη γραρά τους εμφανίζονται από κείμενα ή στο τέλος, στον τίτλο των δημοτίμων.
 - Θα ετοιμασθούν βιο-βιογραφικά διάγραμμα πέντε ηρωισμικών κειμένων.
 - β. βιογραφία (επισημειώνεται τουλάχιστον).
 - Διάφορα, μελετούν μελλοντά να αναμοταχθούν τα άδελφικά σημεία:
 - σ. 10: "... αποκαθίσταται τον ρυθμό των ιστοριών και ιστοριών εβραίων".
 - σ. 12: "... η ιστοριογραφική τάση".
 - σ. 30: "... τον άρχαίο ριθμό τη δομή τη ιστορία του".
 - σ. 32: "... η ηρωισμία στην Ελλάδα γίνεται μαζί με τη δημοκρατία".
 - σ. 39: "... στον σπουδαίο του ιστορία".
 - σ. 31 κκ: "αποκαθίσταται τον έρωτα η ηρωισμία".
 - σ. 105: "... η ιστορία αυτή ανακαλύπτεται στη ηρωισμία".
 - σ. 123: "οι ιστοριογραφικές ιστορίες του νεοελληνισμού".
 - σ. 128: "επιστημονική διάφορα στην ιστοριογραφική δομή του (δοκίμιου και άνατομο) Μισοίωνα".
 - σ. 145: "... στη νέα αστική τάξη δραματική τον ριθμό ως σήμερα".
 - σ. 170/171: "... η ιστορία ... η ιστορία ... η ιστορία" (γιατί όχι η "βιβλιοθήκη");
 - σ. 207: "... σύμφωνα με τον Στάλιν ..." (βιογραφικό. ή με δομή δημοκρατίας ή δημοκρατίας).
 - σ. 215: "... (την ιστοριογραφική ιστορία) Σίχαδη ιστορία για τον Στάλιν).
- Παρα πάνω τις ιστοριογραφικές αυτές, η δημοκρατική δημοκρατία των ιστοριών, η δημοκρατική δημοκρατία των δημοκρατικών δημοκρατικών και η δημοκρατία τους, η δημοκρατική δημοκρατία και οι δημοκρατικές δημοκρατικές δημοκρατικές, με δημοκρατία στο δημοκρατικό ότι το εγχειρίδιο αυτό θα δημοκρατίσει "σταδμό" στην ιστορία δημοκρατική ιστορία της χώρας μας.

Βόσας

Παναγιώτης Νούτσος

Αναγνωριστική και δημοκρατική Παναγιώτη Παναγιώτη Παναγιώτη

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση και τέλος ο Πρόεδρος αφού ευχαρίστησε τα μέλη του Τμήματος, παρακάλεσε τους αρμόδιους εισηγητές για το θέμα στο Τμήμα να το φέρουν για τελική συζήτηση το ταχύτερον δυνατόν.

Θ έ μ σ 20.2 Ο κ. Δ. Τομπσίδης λέγει:

Είναί γνωστό ότι το υπουργείο με πρότασή μας έχει αναθέσει σε ομάδα εργασίας Θεσσαλονίκης (Χ. Τσολόκης κ.δ.) τη συγγραφή του Γ' τεύχους που βιβλίου "Νεοελληνική γλώσσα" (βιβλίο μαθητή και καθηγητή) που θα χρησιμοποιούνταν από το μεθεπόμενο σχολικό έτος για την Γ' γυμνασίου. Η παρακολούθηση όμως της φετινής γλωσσικής διδασκαλίας έδειξε (σχετική ενημέρωση του Τμήματος θα γίνει αμέσως τις προσχέις ημέρες) ότι τα δύο τεύχη της "Νεοελληνικής γλώσσας με τις 38 διδακτικές ενότητες, αν συμπληρωθούν με 2 ακόμα ενότητες, θα είναι αρκετό και για τις 3 τάξεις του γυμνασίου. Στην περίπτωση αυτή θα γίνει νέα κατανομή της διδακτέας ύλης σε 3 τεύχη ως εξής:

α' τεύχος ενότητες 1-18

β' τεύχος ενότητες 19-32

γ' τεύχος ενότητες 33-40

γ Για τη διευθέτηση όλων αυτών προτείνω τα ακόλουθα:

(α) Να ζητήσουμε από την παλιό ομάδα συγγραφής, που έγραψε και τα δύο πρώτα τεύχη, να ετοιμάσει ως τον Οκτώβρη 1985 τις δύο συμπληρωματικές ενότητες.

(β) Να ζητήσουμε τροποποίηση της ανάρθεσης συγγραφής του γ' τεύχους, ώστε να αποτελέσει τη συνέχεια της γλωσσικής διδασκαλίας στο λύκειο (σχετικό είναι και το αίτημα της ομάδας συγγραφής της 25-5-85).

Γ) Χρόνος παράδοσης του έργου να οριστεί το τέλος Σεπτεμβρίου 1985.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφασίζει να

Αποδέχεται ο μ ό φ ω σ την εισήγηση του κ. Δ. Τομπσίδα στο σύνολό της.

Θέμα 3ο. Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων :

1. 2050/14-6-85
2. 1981/ 7-6-85
3. 2014/10-6-85
4. 2024/11-6-85
5. 1988/ 7-6-85.

Θέμα 4ο. Οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης - Α. Αδαμόπουλος λέγουν:

Ως Επιτροπή κρίσης των βιβλίων "Στοιχεία Αστρονομίας και Διαστημικής" Β' Γεν. Λυκείου που υποβλήθηκαν ύστερα από προκήρυξη, προτείνουμε τους:

1. Περισίδη Σωτ. Καθηγητή Παν/μίου Θεσ/κης, ως Πρόεδρο.
2. Γερογιάννη Βασ. Λέκτορα Παν/μίου Πατρών.
3. Μακροίδη Αθ. Σχ. Σύμβουλο Μαθ/κών.
4. Ρήγα Θεοδ. Καθηγητή Σχ. Αναβρύτων.
5. Νικ. Παπαδάκη, Καθηγητή Λυκείου Κηφισιάς.

Το έργο της Επιτροπής πρέπει να περατωθεί ως την 1η Σεπτεμβρίου. Ως αποζημίωση (για 9 κρινόμενα βιβλία) εισηγούμεστε το ποσό των 270.000 συνολικά και με ίση κατανομή στα μέλη της Επιτροπής.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

Αποφάινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Ν. Βαρουχάκη - Α. Αδαμόπουλου.

Θέμα 5ο. Ύστερα από σχετική πρόσκληση, παραβρέθηκε ο κ. Φ. Κακοϊδής και η Ομάδα Εργασίας για την πειραματική διδασκαλία του κρινόμενου βιβλίου "Αρχαία Ελληνικά Α' Λυκείου".

Ο Πρόεδρος τού Τμήματος κ. Ηλ. Σπυρόπουλος δίνει το λόγο στον κ. Φ. Κακριδή, ο οποίος λέγει:

Με λύπη μου είμαι υποχρεωμένος να υποβάλω ένσταση στη διαδικασία της κρίσης, όπως έγινε ως τώρα. Πρώτα γιατί το βρίσκω τουλάχιστο παράξενο να μου κοινοποιούνται δύο ευνοϊκές εισηγήσεις, να απαντώ ότι αποδέχομαι τις παρατηρήσεις, όσες ήταν, και η Επιτροπή να καταλήγει, όπως μαθαίνω, σε αρνητική πρόταση. Πιστεύω ότι η Επιτροπή για την κρίση έπρεπε να θέσει υπόψη μου κάποιο "πόρισμα" - όχι αυτούσιες τις εσωτερικές εισηγήσεις του. Υπάρχει και ένας δεύτερος σοβαρότερος τυπικός και ουσιαστικός λόγος που αναφέρεται σε έγγραφό μου προς τους Υπουργούς. Το έγγραφο αυτό το έδωσα ο ίδιος πριν από δύο πάνω - κάτω μήνες στους κ.κ. Κακλαμάνη και Μώραλη, χωρίς πρωτόκολλο. Σας το διαβάζω και το καταθέτω στα Πρακτικά.

Υ.Π.Ε.Π.Θ.

Με τη φροντίδα της Δ/σης Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.

ΘΕΜΑ: κρίση βιβλίου Αρχαίων Ελληνικών Γενικού Λυκείου

1. Με απόφασή σας (παιθμ. Φ 211.13/16/Γ"/2766/11.12.84), ύστερα από πρόταση του ΚΕΜΕ, έχει ορισθεί πενταμελής επιτροπή με πρόεδρο τον καθηγητή κ. Α. Σκιαδά, για να κρίνει σχολικά το α' τεύχος, στη συνέχεια το σύνολο του βιβλίου των ΑΕ - Α' Γεν. Λυκ. που ετοιμάζω. Η επιτροπή αυτή μου κοινοποίησε στις 17.1.85 (Φ. 211.17/4/Γ2/126) τις - ευνοϊκές - εισηγήσεις της, και έχω από καιρό απαντήσει, όπως ο νόμος ορίζει.
2. Πληροφορούμαι τώρα ότι η σύζυγος του Προέδρου της επιτροπής, Σύμβουλος κ. Αγγελική Στασινοπούλου-Σκιαδά εργάζεται από καιρό στη συγγραφή ενός παρακλήσιου με το δικό μου, στην ουσία συναγωνιστικού βιβλίου για τη Β' ΕΠΛ. Συγκεκριμένα, τέλος Φεβρουαρίου η επιτροπή για το ΕΠΛ υπόβαλε στο ΚΕΜΕ για έγκριση την ανάθεση της συγγραφής του βιβλίου "Ερμηνεία Κειμένων ΑΕ γραμματείας" στην κ. Σκιαδά, με προθεσμία υποβολής του α' τεύχους την 30.3.85 (sic) - απόδειξη ότι η ουσιαστική εντολή είχε δοθεί, όπως συχνά γίνεται, από καιρό.
3. Η συγγραφή από την κ. Σκιαδά βιβλίου συναγωνιστικού προς το δικό μου αποτελεί τυπικά και ουσιαστικά λόγο αποκλεισμού του συζύγου της από την κρίση. Συγκεκριμένα: κόνιοντας το δικό μου βιβλίο ο κ. Σκιαδάς ήξερε ότι η έγκρισή του και η εισαγωγή του στα σχολεία θα είχε ως αποτέλεσμα να αχρηστευτεί η προσπάθεια που έκανε η σύζυγός του στο διπλανό δωμάτιο. Η ενδεχόμενη επιτυχία της 'μεθόδου Κακοιδή' καθιστά περαιτέρω και παραγκωνίζει κάθε ανάλογη προσπάθεια, ακόμα και αν γίνεται σε παράλληλο τύπο σχολείου, του οποίου όμως οι υποψήφιοι της Γ' δέσμης θα διαγωνίζονται στον ίδιο στίβο με τους συναδέλφους τους του Γεν. Λυκείου.
4. Επειδή το γεγονός ότι το κομμάτι Τμήμα του ΚΕΜΕ δεν υιοθέτησε την ανάθεση που πρότεινε η Επιτροπή ΕΠΛ δεν αίρει την πλημμέλεια της

κοίσης του βιβλίου μου από τον κ. Α. Σκιαδά, παρακαλώ η διαδικασία αυτή, όπου και αν έχει καταλήξει, να ακυρωθεί.

Για τις φροντίδες σας ευχαριστώ

Φάνης Ι. Κακριδής

Επειδή, όπως πληροφορούμαι, μέλη της επιτροπής Σκιαδά ενασμενίζονται να διαδίδουν ότι 'απορρίψαμε το βιβλίο του Κακριδή', παρακαλώ η απόφασή σας να μου κοινοποιηθεί, ώστε να ξέρω τι απάντηση να δίνω.

Υστερα Πριν φύγω, για να αφήσω ελεύθερους τους συναδέλφους που διδάξαν από το καινούριο βιβλίο να σας περιγράψουν τις εμπειρίες τους και να απαντήσουν στις ερωτήσεις που θα υποβάλλετε, έχω να πω δύο πράγματα:

(α) αυτό το ντοσκέ που κρατώ είναι οι οδηγίες διδασκαλίας, μισοέτοιμες. Οι συνάδελφοι έχουν καταγράψει αναλυτικά τις διδακτικές εμπειρίες τους, επισυνάπτουν βιβλιογραφία (φωτοτυπημένα τα σχετικά εδάφια) και ό,τι άλλο κρίνουν ότι θα χρειαστούν οι καθηγητές για να διδάξουν άνετα.

(β) Οκ. Σπυρόπουλος ρώτησε πόσο προχωρήσαμε, και απαντώ: προχωρήσαμε πολύ διδάξαμε ολόκληρη την αρχαϊκή εποχή και ένα μέρος από την Πεντηκονταετία. Το οριστικό πρόγραμμα θα οδηγούσε ως και το τέλος της Πεντηκονταετίας, αλλά για την "καθυστέρηση" έχουμε δύο σοβαρούς λόγους:

(ι) ενώ οι καθηγητές θα έχουν αργότερα δικαίωμα επιλογής ενοτήτων (διαζευκτικά: ή την Α' ή την Β' ενότητα, ή την Ε' ή τη ΣΤ' κτλ.), εμείς στη δοκιμαστική διδασκαλία έπρεπε να τις διδάξουμε όλες· (ιι) ενώ οι καθηγητές θα μπορούν να μοιράζουν, ανάμεσα στα πολλά και διάφορα στοιχεία κάθε ενότητας το κέντρο βάρους της διδασκαλίας τους, ακόμα και να παραλείπουν ορισμένα, εμείς διδάξαμε αναλυτικά ολόκληρο το υλικό του βιβλίου.

Ύστερα από αυτά, και αφού το Τμήμα ενημερώθηκε από τα μέλη της Ομάδας Εργασίας για την πορεία της πειραματικής διδασκαλίας του βιβλίου, ακολούθησε συζήτηση, στην οποία πήραν μέρος τα περισσότερα μέλη του Τμήματος. Ειδικότερα, ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Νόμιζα ότι ο κύριος και μοναδικός λόγος της σημερινής συζήτησης θα είναι τούτος: να ακούσουμε από την ομάδα φιλολόγων που δίδαξαν τη συγγραφή Κακριδή τις εντυπώσεις που αποκόμισαν και ενδεχόμενα τις βελτιώσεις που επέφεραν ή υποδείξαν. Και έχω τούτα τα ερωτήματα να υποβάλω:

α. Ποια αποδοχή βρήκε η μέθοδος (και το βιβλίο) στη διδαντική πράξη.

β. Αν το "σώμα" του βιβλίου παραμένει στη μορφή που το γνωρίζουμε ή τροποποιείται και πώς.

γ. Για πόσο διδακτικό χρόνο προορίζεται τούτο το τμήμα συγγραφής που γνωρίζουμε (σε φωτοτυπημένη μορφή).

δ. Τι ζητήθηκε από τους μαθητές να γράφουν κατά τις εξετάσεις και τι απόδωσαν.

ε. Ποιοι δίδαξαν και σε ποια σχολεία.

2. Επειδή όμως ο κ. Κακριδής μίλησε για ένσταση αρμοδιότητας του Τμήματος να προχωρήσει τώρα σε κρίση - ύστερα από τις καταστάσεις που ο ίδιος αφηγείται, αναλύει και ερμηνεύει σχετικά με το έργο της Επιτροπής Κρίσης - είμαι υποχρεωμένος να αντιπαρατηρήσω τα ακόλουθα:

α. Το κείμενο που καθάθετει για να στηρίξει τον όρο ένσταση και που - όπως βεβαιώνει - το έχει δώσει στον αρμόδιο Υπουργό και τον Υφυπουργό Γενικής Εκπαίδευσης, αυτό το κείμενο περιέχει μομφή σε βάρος απόντων (ότι ο καθηγητής Σκιαδάς και τα μέλη της Επιτροπής Κρίσης έκριναν με την υστεροβουλία να απορρίψουν τη συγγραφή Κακριδή (και μέθοδο λέει ο κ. Κακριδής) για να μπορεί να υπάρξει η συγγραφή της κ. Αγγελικής Στασινοπούλου, συζύγου του κ. Σκιαδά, που γράφεται για το ΕΠΛ, τάξη β', κύκλο "κοινωνία").

β. Ισχυρίζεται ο κ. Κακριδής ότι το βιβλίο της κ. Στασινοπούλου θα είναι αντα - (ή συνα-) γωνιστικό ως προς το δικό του.

Φρονώ ότι στο σημείο αυτό δεν έχει ο ισχυρισμός του βάση· οι δυο συγγραφείς έχουν άλλη μέθοδο και άλλο στόχο· ο κ. Κακριδής γράφει για την α' Γενικού Λυκείου, η κ. Στασινοπούλου για τη Β' ΕΠΛ. Και ο τρόπος επιλογής - παρουσίας υλικού είναι διάφορος.

γ. Η ανάθεση στην κ. Στασινοπούλου προτάθηκε από την Ομάδα ΕΠΛ με τα δικά της κριτήρια και η συγκρότηση της Επιτροπής Σκιαδά για κρίση του βιβλίου Κακριδή προτάθηκε από το Τμήμα Μ.Ε. Είναι ενέργειες παράλληλες και μεταξύ τους άσχετες, όπως και οι δύο συγγραφές διαφορετικές σε περιεχόμενο και οργάνωση.

δ. Νομίζω όμως ότι και οι ημερομηνίες που υπαινίσσεται ο κ. Κακριδής στο γραπτό κείμενό του (αυτό που βεβαιώνει ότι έχει επιδώσει και στην πολιτική ηγεσία) δεν τον εξυπηρετούν στους διαλογισμούς του. Και οπωσδήποτε αποκρούω τη μομφή σε βάρος απόδόντων.

3. Επιφυλάσσομαι να μελετήσω όλη τη σχετική αλληλογραφία, που όπως ακούω δόθηκε για φωτοτύπηση, για να σχηματίσω ακριβέστερη γνώμη. Τώρα εγώ νομίζω χρήσιμο να ακούσουμε αυτούς που δίδαξαν το βιβλίο Κακριδή. Και εκείνος να ξεκαθαρίσει το ζήτημα της πολλαπλής μορφής, που εκτοξεύει προοιμιακά σε βάρος αξιοπρεπών συναδέλφων.

4. Η άποψη του κ. Κακριδή ότι το κείμενό του: ένσταση - μομφή ευκαιριακά τώρα υποβάλλεται μέσω του πρακτικού μας προς το Υπουργείο νομίζω δεν ευσταθεί, γιατί:

α. Ο υπηρεσιακός δρόμος είναι να υποβληθεί στη Διεύθυνση και να διαβιβαστεί εδώ.

β. Ο ίδιος λέει το υπέβαλε (το επέδωσε μάλλον) στον Υπουργό και στον αρμόδιο Υφυπουργό; εμείς τι κάνουμε; τους το υπενθυμίζουμε; με ποια αρμοδιότητα;

Το ότι το κείμενο αυτό διαβάστηκε εδώ και εγγράφεται στο πρακτικό είναι γεγονός; αυτό το γεγονός έκρινα κι εγώ παραπάνω και χαρακτήρισα το κείμενο όχι ένσταση αλλά μομφή.

Όταν η συζήτηση κρίθηκε ολοκληρωμένη ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλία Σπυρόπουλος είπε τα εξής: Το Τμήμα, αφού έλαβε το έγγραφο αριθ. 28/11.6.85 από τη Διοίκηση, ξεκίνησε, όπως όφειλε τη διαδικασία κρίσεως του διδακτικού βιβλίου του κ. Φ. Κακριδή "Αρχαία Ελληνικά Α' Λυκείου", Επειδή όμως ο κ. Κακριδής υπέβαλε την ένσταση, που πριν από λίγο μας διάβασε με την οποία ζητά να ακυρωθεί η ως τώρα διαδικασία κρίσης του βιβλίου του και επειδή επικαλείται συνεννοήσεις και αλληλογραφία του με τους κ.κ. Υπουργό και Υφυπουργό Παιδείας, που το Τμήμα δεν είχε υπόψη του, με

δεδομένο ότι η κρίση αυτή του βιβλίου δεν έχει το χαρακτήρα του επείγοντος, προτείνω να ενημερώσουμε τη Διοίκηση του Υπουργείου τόσο για την ένσταση του κ. Κακριδή όσο και για την εκκρεμότητα της Υπουργικής απόφασης στο συνημμένο εμπιστευτικό υπόμνημά του, με την παράκληση να έχουμε το συντομότερο την άποψη της Διοίκησης σχετικά με την ένσταση αυτή.

Το Τμήμα α π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Διακόπτει τη διαδικασία κρίσης του βιβλίου του κ. Φ. Κακριδή "Αρχαία Ελληνικά Α' Λυκείου" ύστερα από την ένστασή του και παρακαλεί τη Διοίκηση, στην οποία υποβάλλει τα απαραίτητα παραστατικά, να εξετάσει το συντομότερο την περίπτωση διακομής ή μη της ως τώρα διαδικασίας κρίσεως του βιβλίου.

Μειοψηφεί ο κ. Φ. Βώρος, για τους λόγους που έχει εκθέσει στην παρέμβασή του.

Μετά από αυτά έληξε η συνεδρίαση.

Η Γραμματέας
Δημήτρη Ζαραφώνιτου
ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Π ρ ό ξ η 52/85

Σήμερα, 17.6.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογειών 396 Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυροπούλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Λ. Αδαμίδου, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Εκορέλης, Ξ.δ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ήταν απασχολημένος σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θ έ μ α τ α Η. Δ.

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, φιλοσοφία Β' ΗΠΛ. Εισηγητές: Φ. Βώρος, Κυρ. Κατσιμάνης.
2. Απόσπαση στο ΚΕΜΕ έξι καθηγητών Αγγλικής γλώσσας για το σχολ. έτος 1985-86.
Εισηγητές: Δ. Τομπατζής, Τρ. Φριανταφύλλου.
3. Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα του ΥΠΕΡΛΕΞΙΚΟΥ της νεοελληνικής γλώσσας (εκδ. Παγουλάτου). Εισηγητής: Δ. Τομπατζής.
4. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η. Δ.

Το ερμηνευτικό λεξικό με τον τίτλο "Υπερλεξικό της νεοελληνικής γλώσσας" (εκδ. Παγουλάτου) συγκεντρώνει τα παρακάτω χαρακτηριστικά, που συνιστούν ένα καλό λεξικό:

- έχει πληρότητα λημμάτων: έχουν καταχωριστεί λέξεις λαϊκές και λόγιες χρηστικές, ιδιωματικές και άλλες που απαντούν μόνο σε λογοτεχνικά έργα (παράγωγες και σύνθετες)· επίσης έχουν ενταχθεί τα κύρια ονόματα (ιστορικά, γεωγραφικά κ.ά) ανάμεσα στα υπόλοιπα λήματα, ώστε να μη διασπάται ο ενιαίος χαρακτήρας του λεξικού,
- η διατύπωση της έννοιας των λημμάτων είναι σύντομη και εύστοχη,
- περιέχει φραστικά παραδείγματα, παραθέματα από κείμενα και λαϊκές εκφράσεις, που διασαφηνίζουν την έννοια των λημμάτων και ιδίως τις σημασιολογικές αποχρώσεις, όπου υπάρχουν τέτοιες· η επιλογή τους έχει γίνει με επιμέλεια και είναι επιτυχημένη,
- προσφέρει έγκυρη ετυμολογική ερμηνεία των ελληνικών λέξεων και πολλών που έχουν ξενική προέλευση,
- παραθέτει συνώνυμα και αντίθετα,
- έχει προσαρμόσει όλα τα γλωσσικά στοιχεία στη σχολική γραμματική και το σύντακτικό του Ο.Ε.Δ.Β και εφαρμόζει το μονοτονικό σύστημα.

Όλα αυτά τα γνωρίσματα βρίσκονται σε ποιοτικό επίπεδο που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της επιστημονικής λεξικογραφίας, αλλά συγχρόνως εξυπηρετεί το χρήστη κάθε πνευματικής στάθμης.

Ακόμη πρέπει να σημειωθεί η τυπογραφική αρτιότητα και η καλαισθησία της έκδοσης.

Επισημάνθηκαν όμως και κάποιες αρνητικές λεπτομέρειες, όπως η παράλειψη εύρηστων λέξεων λόγιας προέλευσης (αναδεικνύω, ακατασίγαστος), που δε μειώνουν, βέβαια, σημαντικά την αξία του λεξικού.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση
αποφάσισε να
ομόφωνα αποδέχεται την εισήγηση
του κ. Δ. Τομπαΐδη στο σύνολό της.

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση του θέματος.

Θέμα 1ο Ο κ. Φ. Βύρος λέγει:

1. Με όλες τις νόμιμες διαδικασίες (προτάσσεται εδώ η υπηρεσιακή αλληλογραφία) έφτασε ως εμάς η συγγραφή που αναφέρω πιο πάνω.

2. Η Επιτροπή Κρίσης, μάλλον τα δύο μέλη της, έχει εκφραστεί καταφατικά. Επισυνάπτονται εδώ γραπτές παρατηρήσεις, που δείγμα τους ακούσαμε από τους δύο κριτές την περασμένη Παρασκευή, 14.6.1985. Ο Τρίτος κριτής δήλωσε ότι λόγω φόρτου εργασίας δε βρήκε τον αναγκαίο χρόνο να ασχοληθεί με το θέμα.

3. Το περιεχόμενο του βιβλίου είναι: Ιστορία της Φιλοσοφίας (όχι συστηματική παρουσίαση προβλημάτων φιλοσοφίας). Αυτό έχει δυο πλεονεκτήματα: γίνεται η παρουσίαση με αναφορά στις ιστορικές περιπτώσεις που γέννησαν κάθε φιλοσόφημα και η έκθεση των φιλοσοφικών ιδεών είναι πιο κατανοητή έτσι, λιγότερο αφηρημένη.

4. Από τη μελέτη τμήματος της συγγραφής (και των εκθέσεων των κρατών) σχημάτισα γνώμη καταφατική για τη συγγραφή. Αισθάνομαι όμως ότι αρμοδιότερος να μιλήσει γι' αυτήν είναι ο κ. Κατσιμάνης, για δυο λόγους: γιατί έχει καλύτερη από με κατάταξη στη φιλοσοφία και γιατί μελέτησε πιο πολύ την κρινόμενη σήμερα συγγραφή.

Σημειώνω μόνο (για τους συγγραφείς) ότι στα αίτια του Αριστοτέλη είναι προτιμότερο να επαναφέρουμε τον όρο ειδικό αίτιο, αντί για το μορφικό που έγραψαν προφανώς για να το κάνουν πιο κατανοητό· ή να προσθέσουν μια σημείωση που θα εξηγεί ότι μορφικό αίτιο είναι απόδοση του αριστοτελικού όρου ειδικό (είδος κλπ).

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει:

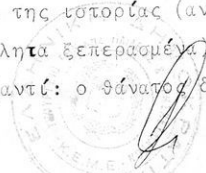
Θα ήθελα από την πρώτη στιγμή να δηλώσω ότι η κρίση μου για το βιβλίο θα είναι θετική για δύο κύριους λόγους: γιατί το ΕΠΑ χρειάζεται αυτή τη στιγμή ένα εγχειρίδιο που θα εξυπηρετήσει το μάθημα της φιλοσοφίας στη Β΄ τάξη και γιατί η συγγραφή, παρά τις ατέλειές της σε γενικές γραμμές ανταποκρίνεται στο αναλυτικό πρόγραμμα στο οποίο αναφέρεται, έστω και αν γράφτηκε κάπως από αντίξοες συνθήκες. Οι συγγραφείς, τους οποίους γνωρίζω και εκτιμώ, κατέχουν το θέμα τους. Έτσι μας δίνουν ένα κείμενο επιστημονικά στέρεο, σύγχρονο και, με την καλώς εννοούμενη σημασία του όρου, προοδευτικό.

Αυτά βέβαια δε μου αφαιρούν το δικαίωμα να έχω πολλές και σοβαρές αντιρρήσεις και επιφυλάξεις, που όμως δε μεταβάλλουν την τελική κρίση μου. Θα τις διατυπώσω με τη βεβαιότητα ότι είτε τώρα είτε σε επανεκδόσεις του βιβλίου οι συγγραφείς θα μπορέσουν να τις αξιοποιήσουν για τη βελτίωση του έργου τους. Σημειώνω ότι εκτός από το δακτυλογραφημένο αυτό κείμενο της εισήγησής μου, που θα περάσει στο πρακτικό, υπάρχουν και πολλές χειρόγραφες γλωσσικές παρατηρήσεις μου στο ίδιο το υπό κρίση βιβλίο που θα τις θέσω και αυτές υπόψη των συγγραφέων. Το τελευταίο έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί εδώ δε σημειώνω πάντοτε την παραπομπή στην οικεία σελίδα, αφού κάτι τέτοιο θα απαιτούσε πολύ περισσότερο χρόνο.

Α' Γενικές παρατηρήσεις

Γλωσσικά το κείμενο των συγγραφέων δε χαρακτηρίζεται, στο βαθμό τουλάχιστον που θα ευχόταν ο αναγνώστης και θα απαιτούσε ο σκοπός για τον οποίο αυτό προορίζεται, από αμεσότητα και σαφήνεια. Πολύ συχνά είναι πυκνό και "περιεστραμμένο", εκεί όπου θα χρειάζονταν ορισμένες καίριες και ξεκάθαρες εκφράσεις, για να ειπωθούν τα πάντα με πληρότητα και ενάργεια. Επιπλέον το κείμενο είναι κατάσπαρτο από γραμματικά ελεγχόμενους τύπους, νεολογισμούς, ξενισμούς και αδόκιμες εκφράσεις. Το σαν έχει τελείως εκτοπίσει το ως και στην περίπτωση που το τελευταίο είναι απαραίτητο. Το μια και βάζει συχνά πο περιθώριο το γιατί, το επειδή ή το δεδομένου ότι. Το που προτιμάται κάποτε από το ώστε. Το δεν κρατάει πάντοτε το τελικό του -ν και όταν ακόμη αυτό είναι λάθος. Ο ξενικός όρος μουλιούρα χρησιμοποιείται εκεί όπου θα έπρεπε να διευκρινιστεί αν

πρόκειται για πολιτισμό, παιδεία, πνευματική καλλιέργεια ή πνευματική παράδοση. Χαρακτηριστικές είναι οι φράσεις κλειστοκοινωνικές τάξεις (αντί: κλειστές κοινωνικές τάξεις), υπανάπτυκτες κοινωνίες (αντί του υπανάπτυκτες ή του ηπιότερου αναπτυσσόμενες κοινωνίες), το πιο καλιό ντοκουμέντο είναι ένα βιβλίο (αντί: η πιο παλιά γραπτή μαρτυρία), το πιο επιδραστικό σύστημα (αντί: το σύστημα με τη μεγαλύτερη επίδραση), το πήρε φιλοσοφικά (αντί: το φιλοσόφησε το θέμα), επενεργούσε σαν δείκτης αλήθειας (αντί: επενεργούσε ως κριτήριο της αλήθειας), και έτσι δίχως τέλος (αντί: και ούτω καθεξής!), ο αέρας διακοσμεί (αντί: τακτοποιεί), η ελευθερία της σκέψης από στερεότυπες δοξασίες (αντί: η απελευθέρωση της σκέψης από στερεότυπες δοξασίες), τα κακά που δέρνουν τους ανθρώπους (αντί: τα κακά που μαστίζουν τους ανθρώπους), μια εποχή διανοητικού αναβρασμού χωρίς προηγούμενο στην ιστορία της ελληνικής κουλτούρας (αντί: μια εποχή διανοητικών ζυμώσεων χωρίς προηγούμενο στην πνευματική ιστορία της Ελλάδας), πίστευε στο πρωτείο της γνώσης σε σχέση με την πράξη (αντί: θεωρούσε τη γνώση ανώτερη από την πράξη ή αναγνώριζε στη γνώση αξιολογική προτεραιότητα σε σχέση με την πράξη), στοχάστηκε μέσα σε κοινωνικό κλίμα σκέψης (αντί: ο στοχασμός του είχε κοινωνικούς προσανατολισμούς), πετάχτηκαν μια για πάντα στο σκουπιδοδοχείο της ιστορίας (αντί: θεωρήθηκαν πολιτιστικά στοιχεία οριστικά και αμετάκλητα ξεπερασμένα), ο θάνατος δεν έχει να κάνει καθόλου με τον άνθρωπο (αντί: ο θάνατος δεν έχει καμιά σχέση με τον άνθρωπο) κτλ. κτλ.

Ας έρθουμε τώρα στο περιεχόμενο. Όπως είχα προβλέψει με την εισηγήσή μου κατά τη συζήτηση της ανάθεσης συγγραφής βιβλίου Φιλοσοφίας για το ΕΠΑ (πράξη 2/1985 του Τμήματος Μ.Ε του ΚΕΜΕ), "ο χωρισμός των κεφαλαίων κατά προβλήματα είναι πλασματικός: αν γίνει κατά προβλήματα, τότε δε θα έχουμε ιστορία της φιλοσοφίας. Αν έχουμε ιστορία της φιλοσοφίας, τότε ο χωρισμός δεν μπορεί να γίνει κατά προβλήματα". Οι απόψεις μου εκείνες επαληθεύτηκαν από το υπό κρίση βιβλίο. Ο χαρακτηρισμός κάθε κεφαλαίου ως ειδικού φιλοσοφικού προβλήματος (λ.χ. φύση και νόμος: Σοφιστική) δεν αλλάζει ως τίποτε την ουσία του περιεχομένου του και μεθοδολογικά το κάθε κεφάλαιο δεν παρουσιάζει κάτι το διαφορετικό από ένα αντίστοιχο κεφάλαιο μιας άλλης ιστορίας της φιλοσοφίας, οι συγγραφείς βέβαια δε φταίνε γι' αυτό, απλώς δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά.

Ο καλύτερος τρόπος παρουσίασης ενός φιλοσόφου ή ενός φιλοσοφικού ρεύματος είναι να επισημανθεί το κεντρικό σημείο ή τα κεντρικά σημεία των θέσεών τους και γύρω από αυτό να οργανωθούν οι λεπτομέρειες, που βέβαια θα πρέπει να επιλεγούν προσεκτικά και να συνδεθούν μεταξύ τους ορθολογικά. Κάποιες θέσεις και κάποιες απόψεις χαρακτηριστικές που αποτελούν κοινούς τόπους ακόμη και για το ευρύτερο κοινό πρέπει κατά τη γνώμη μου όχι να αγνοούνται, αλλά να προβάλλονται και μάλιστα η ανάπτυξη να ξεκινά από αυτές, πράγμα ιδιαίτερα θετικό για σχολικό εγχειρίδιο μαθήματος χωρίς διδακτική παράδοση, το οποίο θα αναλάβουν καθηγητές με πλημμελή παιδεία επί του προκειμένου. Στην κρινόμενη συγγραφή αντίθετα, παρατηρείται:

- Αυθαίρετη επιλογή θεμάτων: δε δίδεται η ηθική φιλοσοφία του Σωκράτη, αλλά δίνεται η γνωσιοθεωρία του. Δε δίνεται, επίσης η ηθική φιλοσοφία του Σπινόζα αλλά δίνεται η γνωσιοθεωρία του. Δε δίνεται η πολιτική φιλοσοφία του Χομπς (για την οποία και μόνο έχει κάποια ενημέρωση το ευρύτερο κοινό σχετικά με το φιλόσοφο αυτό) αλλά δίνεται η γνωσιοθεωρία του.
- Αθμεμάλωτη διαφοροποίηση στον τρόπο παροχής πληροφοριών για διάφορους φιλοσόφους. Ο Σωκράτης, που η φιλοσοφική παρουσία του αυτιέεται με τη ζωή του, δε βιογραφείται. Δε βιογραφείται επίσης ο Πλάτων, ενώ βιογραφείται κατά τρόπο ημιτελή ο Αριστοτέλης. Ο Χέγκελ δε βιογραφείται, ενώ βιογραφείται περισσότερο από όσο πρέπει ο Μαρξ, με αποτέλεσμα αυτό να αποβαίνει σε βάρος της πληρότητας με την οποία θα έπρεπε να παρουσιαστεί η φιλοσοφία του.
- Άσκοπη μεταφορά θεμάτων από το φυσικό τους νοηματικό πλαίσιο σε πλαίσιο παραπλήσιο αλλά διαφορετικό: αναλύσεις που θα είχαν θέση στο κεφάλαιο για τους σοφιστές μεταφέρονται στο κεφάλαιο για το Σωκράτη. Μία παράγραφος που θα είχε θέση στο κεφάλαιο για το Χέγκελ μεταφέρεται στο κεφάλαιο για το Μαρξ κτλ.
- Ανεξήγητη συντομία στην ανάπτυξη αυσιαστικών θεμάτων που θα έπρεπε να παρουσιαστούν διεξοδικότερα και, αντίστροφα, τάση για παροχή περιττών πληροφοριών και παρεμβολή άσκοπων αναλύσεων, οι οποίες, ενώ θα μπορούσαν να παρακαμφθούν ή να συμπιεσθούν με ορισμένες καίριες

Ο καλύτερος τρόπος παρουσίασης ενός φιλοσόφου ή ενός φιλοσοφικού ρεύματος είναι να επισημανθεί το κεντρικό σημείο ή τα κεντρικά σημεία των θέσεών τους και γύρω από αυτό να οργανωθούν οι λεπτομέρειες, που βέβαια θα πρέπει να επιλεγούν προσεχτικά και να συνδεθούν μεταξύ τους ορθολογικά. Κάποιες θέσεις και κάποιες απόψεις χαρακτηριστικές που αποτελούν κοινούς τόπους ακόμη και για το ευρύτερο κοινό πρέπει κατά τη γνώμη μου όχι να αγνοούνται, αλλά να προβάλλονται και μάλιστα η ανάπτυξη να ξεκινά από αυτές, πράγμα ιδιαίτερα θετικό για σχολικό εγχειρίδιο μαθήματος χωρίς διδακτική παράδοση, το οποίο θα αναλάβουν καθηγητές με πλημμελή παιδεία επί του προκειμένου. Στην κρινόμενη συγγραφή αντίθετα, παρατηρείται:

- Αυθαίρετη επιλογή θεμάτων: δε δίδεται η ηθική φιλοσοφία του Σωκράτη, αλλά δίνεται η γνωσιοθεωρία του. Δε δίνεται, επίσης η ηθική φιλοσοφία του Σπινόζα αλλά δίνεται η γνωσιοθεωρία του. Δε δίνεται η πολιτική φιλοσοφία του Χομπς (για την οποία και μόνο έχει κάποια ενημέρωση το ευρύτερο κοινό σχετικά με το φιλόσοφο αυτό) αλλά δίνεται η γνωσιοθεωρία του.
- Αθεμελιώτη διαφοροποίηση στον τρόπο παροχής πληροφοριών για διάφορους φιλοσόφους. Ο Σωκράτης, που η φιλοσοφική παρουσία του αυτιέζεται με τη ζωή του, δε βιογραφείται. Δε βιογραφείται επίσης ο Πλάτων, ενώ βιογραφείται κατά τρόπο ημιτελή ο Αριστοτέλης. Ο Χέγκελ δε βιογραφείται, ενώ βιογραφείται περισσότερο από όσο πρέπει ο Μαρξ, με αποτέλεσμα αυτό να αποβαίνει σε βάρος της πληρότητας με την οποία θα έπρεπε να παρουσιαστεί η φιλοσοφία του.
- Άσκοπη μεταφορά θεμάτων από το φυσικό τους νοηματικό πλαίσιο σε πλαίσιο παραπλήσιο αλλά διαφορετικό: αναλύσεις που θα είχαν θέση στο κεφάλαιο για τους σοφιστές μεταφέρονται στο κεφάλαιο για το Σωκράτη. Μία παράγραφος που θα είχε θέση στο κεφάλαιο για το Χέγκελ μεταφέρεται στο κεφάλαιο για το Μαρξ κτλ.
- Ανεξήγητη συντομία στην ανάπτυξη αυσιαστικών θεμάτων που θα έπρεπε να παρουσιαστούν διεξοδικότερα και, αντίστροφα, τάση για παροχή περιττών πληροφοριών και παρεμβολή άσκοπων αναλύσεων, οι οποίες, ενώ θα μπορούσαν να παρακαμφθούν ή να συμπιεσθούν με ορισμένες καίριες

επισημάνσεις, τελικά καταλαμβάνουν περισσότερη έκταση από την κανονική και μάλιστα απωθούν στο περιθώριο ουσιαστικά σημεία του εκάστοτε θέματος.

Τέλος υπάρχουν περιπτώσεις όπου παρατηρούνται σφάλματα, σύγχυση και βασικές παραλείψεις. -- Για όλα αυτά θα δοθούν στη συνέχεια αναλυτικά παραδείγματα.

Β'Ειδικές παρατηρήσεις

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ

α) Δε δίνεται με σαφήνεια και πληρότητα η ιδιοτυπία του "φιλοσοφείν" και η σχέση μεταξύ φιλοσοφίας και επιστήμης.

2. ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

α) Σελ. 21 "Η μέθοδος αυτή... Ουπανισάδες" : να αναλυθεί, ώστε να γίνει σαφέστερη η υπερβολικά πυκνή αυτή παράγραφος.

β) Σελ. 25 "Η τάξη... ευτυχία" : να γίνει σαφέστερο.

γ) Σελ. 27-28 "Όλα πηγάζουν...ευτυχία, κυριαρχία" : δυσνόητο.

δ) Σελ. 29-30 : η τελευταία μεγάλη παράγραφος, με τα πολυάριθμα ονόματα, που ουσιαστικά δε λένε τίποτα στους μαθητές, να απλοποιηθεί.

ε) Η αναφορά στο Μάο μόνο...γεωγραφικά σχετίζεται με την ανατολική σκέψη. Στο κεφάλαιο για το Μαρξ θα αξιοποιούνταν καλύτερα.

3. ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΠΡΟΣΩΚΡΑΤΙΚΟΙ

α) Σελ. 35 " Όλα λοιπόν... με τη "ζημιά")" : να γραφτεί πιο "στρωτά".

β) Σελ. 37-38 : η κριτική του Ξενοφάνη κατά της "κατεστημένης θρησκείας" είναι στάση αντιθρησκευτική ή θρησκευτικά ανανεωτική;

Στο "ντεϊσμό" του δεν υπάρχει κάποια θρησκευτική διάθεση;

γ) Σελ. 41: "Η ανάγκη...ακέραιους αριθμούς" : πυκνό και ασαφές.

δ) Σελ. 42: Η σελίδα θα μπορούσε να ξαναγραφτεί. Περιέχει παραγράφους πυκνές και δυσνόητες.

ε) Σελ. 43: η ταύτιση νόησης και πραγματικότητας να δοθεί με περισσότερη σαφήνεια και πληρότητα.

στ) Σελ. 45: ο Αχιλλέας και η χελώνα, το βέλος και το στάδιο, δε νομίζω πως είναι "άλλα επιχειρήματα". Είναι μάλλον τα ίδια τα παραδείγματα, από τα οποία συνάγεται η επιχειρηματολογία ενάντια στην κίνηση

Γι' αυτό έπρεπε από αυτά να αρχίσουν οι σχετικές αναλύσεις.

- ζ) Σελ. 47-48: τα αναγραφόμενα για τον Εμπεδοκλή μήπως θα μπορούσαν να συνοδευτούν από κάποιες γενικότερες θεωρήσεις σχετικά με την εμβέλεια της διδασκαλίας του, ώστε να μη δίνουν την εντύπωση πληροφοριών που παρατίθενται ασύνδετες μεταξύ τους και αναξιολογητές;
- η) Σελ. 50-51 "Ο Αρχέλαος...κοσμική κίνηση": πυκνό και ασαφές.

4. ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΣΟΦΙΣΤΕΣ

- α) Σελ. 59 : ο Χομπς, θεωρητικός υπέρμαχος της απόλυτης μοναρχίας των Στιούαρτ, δεν είναι φορέας φιλελεύθερων ιδεών, ανεξάρτητα από τη σπουδαιότητα του πολιτικού στοχασμού του.
- β) Δεν εξηγείται στο σύνολό του το κίνημα της σοφιστικής. Λέπει μια ενιαία -- όσο αυτό είναι δυνατόν -- ιδεολογικο-κοινωνική θεώρηση της σοφιστικής, καθώς και ο συσχετισμός της με την αθηναϊκή δημοκρατία και τις θεωτητικές ζυμώσεις που αρχίζουν γύρω στα μέσα του 5ου π.Χ. αιώνα. Τα αναγραφόμενα στη σελ. 70 καλύπτουν σε μικρό, μόνο, βαθμό την έλλειψη, γιατί είναι ανεπαρκή.
- γ) Παρατίθενται διαφορετικές -- και κάποτε αντίθετες μεταξύ τους -- ιδέες για τη σχέση νόμου και φύσης, χωρίς αυτές να ανάγονται στην εξέλιξη κάποιας βαθύτερης ιδεολογικο-πολιτικής κίνησης που να εξηγεί τις διαφοροποιήσεις των ιδεών αυτών. Και δε δηλώνεται ότι η φύση χρησιμοποιείται ως αμάχητο κριτήριο πρωταρχικότητας και αυθεντικότητας άλλοτε για να χτυπηθούν ιδέες που εκλεκτικά συγγενεύουν με τη σοφιστική (πρ βλ. τους αιώνιους και άγραφους νόμους της "Αντιγόνης" που αντιμάχονται το νόμο της πολιτείας) και άλλοτε για να υποστηριχθούν από τους ίδιους τους σοφιστές ή και τους μαθητές τους διαμετρικά αντίθετες μεταξύ τους θέσεις : στο όνομα του φυσικού δικαίου ο Αντιφών και ο Ιππίας ο Ηλείος κηρύσσουν την ισότητα και στο όνομα του φυσικού, επίσης, δικαίου ο Καλλικλής υποστηρίζει την ανισότητα μεταξύ των ανθρώπων. -- Δεν αναφέρεται επίσης ότι ο υποκειμενισμός του Πρωταγόρα, που λειτουργεί απελευθερωτικά για τον πολίτη, αφού τον απαλλάσσει από την ακαμψία της αρχαϊκής κοινωνίας, οδηγεί τελικά στον ιδιοτελή υπεράνθρωπο του Καλλικλή. Και αυτό, γιατί έλειψε στη συνέχεια η έννοια του μέτρου και η ρυθμιστική επενέργεια του νόμου, στοιχεία που ασφαλώς όχι μόνο υπάρχουν στη διδασκαλία του Πρωταγόρα αλλά και παίζουν εκεί έναν ουσιαστικό ρόλο.

5. ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΩΝ

- α) Σελ. 72-73 : αντί να αναπτυχθεί με σαφήνεια και πληρότητα η σωκρατική μέθοδος, γίνεται μια ελλιπής αναφορά σε αυτήν, η οποία μάλιστα συνοδεύεται από μια πολύ εκτενέστερη κριτική της. Το αποτέλεσμα είναι να μην ενημερώνεται σωστά ο αναγνώστης και, εφόσον δεν είναι προϋδασμένος, να περιέχεται σε κατάσταση σύγχυσης. Το τι είναι μαιευτική μπορεί να το καταλάβει κανείς μόνο...εφόσον γνωρίζει από πριν το θέμα.
- β) Σελ. 75-76 : "Εκείνος λοιπόν που ενδιαφέρεται για την επιτυχία της πράξης είναι ανάγκη να ζητήσει ορισμούς". Δεν πρόκειται ούτε ο μαθητής ούτε ο καθηγητής να καταλάβει πολλά πράγματα από τον αφορισμό αυτό. Πολύ περισσότερο όταν στη συνέχεια επιχειρείται να φωτιστεί η σωκρατική διδασκαλία με αναφορά σε έναν από τους προβληματικότερους ύστερους πλατωνικούς διαλόγους, το "Θεαίτητο", που πολύ λίγη σχέση έχει με τον ιστορικό Σωκράτη. Το σωστό θα ήταν να τονιστεί ότι εκείνος που ενδιαφέρεται για την επιτυχία της πράξης είναι ανάγκη να τη θεμελιώσει σε σωστή γνώση. Η σωστή γνώση προϋποθέτει διερεύνηση της ουσίας του θέματος, που ξεκινά επαγωγικά από τη μελέτη επιμέρους περιστατικών για να καταλήξει στη σύλληψη της αντίστοιχης έννοιας. Η έννοια, τέλος, που εκφράζει τη ζητούμενη ουσία, πρέπει να οριστεί (πρβλ. τη μαρτυρία του Αριστοτέλη για τους "επακτικούς λόγους" και το "ορίζεσθαι καθόλου").
- γ) Ο Σωκράτης ως ηθική προσωπικότητα και ως ηρωική φιλοσοφική μορφή είναι αναπόσπαστος. Έτσι όπως τον παρουσιάζουν οι συγγραφείς, συρρικνώνεται και τελικά συνθλίβεται ανάμεσα στους σοφιστές και τον Πλάτωνα. Ο πιο ζωντανός, ο πιο επίκαιρος και ο πιο χαρακτηριστικός φιλόσοφος είναι "σκιάς ὄναρ" στο υπό κρίση βιβλίο. Δεν αναφέρεται τίποτα για το θάνατο του Σωκράτη και τίποτα για τα κοινά σημεία του με τους σοφιστές ή τις διαφορές του από αυτούς. Αντίθετα, αφιερώνονται 23 στίχοι για τον Τσου Τουν-γί, τους αδελφούς Τσενγκ και τον Του-σι στις σελ. 29-30...
- δ) Σελ. 77 : το ακριβέστερο είναι ότι η θεωρία των ιδεών περιέχεται σπερματικά, κατά κάποιον τρόπο, στον "Ευθύφωνα", το "Δάχητα", τον "Ιππία Μείζονα" (που χωρίς να έχει γραφτεί από τον Πλάτωνα εκφράζει γνήσια τις θέσεις του) και τον "Κρατύλο", ενώ στο "Φαίδωνα" διατυπώνεται για πρώτη φορά κατά τρόπο απερίφραστο. -- Θεωρώ παράλειψη η μη υπογράμμιση των κοινών σημείων και των διαφορών μεταξύ της σωκρατικής έννοιας και της πλατωνικής ιδέας, καθώς και τη μη παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο η πρώτη παραχώρησε σταδιακά τη θέση της στη δεύτερη. Ο υπαινιγμός της σελ. 80 είναι ανεπαρκής.

- ε) Θεωρώ σφάλμα το ότι αφιερώνονται τρεις ολόκληρες σελίδες (76-79) με όχι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες αναλύσεις για να δείχτετ τι είναι η σωκρατική έννοια, τη στιγμή που η επιλογή αυτή οδηγεί στη "θυσία" πολύ σημαντικότερων θεμάτων. Μια σαφής και μεστή παράγραφος θα φκοίσε για τη σωκρατική έννοια.
- στ) Σελ. 80-82 : ενώ η ανάπτυξη των ουσιαστικών στοιχείων του πλατωνικού ιδεαλισμού γίνεται σε δύο πυκνές και εννοιολογικά "δύσπεπτες" παραγράφους, αφιερώνεται 1 1/2 περίπου, σελίδα σε υποθέσεις για την προέλευση της θεωρίας των ιδεών. Νομίζω ότι αυτό είναι δυσνόητο για τους μαθητές και δε θα προσελκύσει το ενδιαφέρον τους.
- ζ) Σελ. 81-82 : εφόσον κρίθηκε σκόπιμο να ερευνηθούν οι βαθύτεροι λόγοι που οδήγησαν τον Πλάτωνα στη σύλληψη του ιδεαλισμού του, δε θα έπρεπε να παραλειφθεί και η ακλόουθη άποψη : στο βάθος της θεωρίας των ιδεών κρύβεται η αγωνιώδης προσπάθεια του Πλάτωνα να θεμελιώσει σε μια ακλόουτη βάση τον κόσμο των θηικών και πολιτικών αξιών που ο ίδιος, στις αρχές του 4ου π.Χ αιώνα, πίστευε ότι καταρρέει. Τα αναγραφόμενα στην αρχή της σελ. 83 είναι ανεπαρκή.
- η) Σελ. 83 και 87 : τα γραφόμενα εδώ, στη ρύμη του λόγου, για τις ιδέες δε γίνονται και πολύ κατανοητά, γιατί ο πλατωνικός ιδεαλισμός δεν αναπτύχθηκε με σαφήνεια και πληρότητα εκεί που έπρεπε, δηλ. στις σελ. 80-81.

6. ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ

- α) Σελ. 91-92 : σε ένα διάγραμμα ιστορίας της φιλοσοφίας, όπου επιλεκτικά παρουσιάζονται ορισμένα κεφάλαια και γίνονται υποχρεωτικά οδυνηρές παραλείψεις, το τίμημα "Κατά τον Αριστοτέλη... (Μετά τα Φυσικά)" θα έπρεπε να αναδιατυπωθεί, ώστε να αφαιρεθούν τα σχετικά με τη διαίρεση της φιλοσοφίας.
- β) Σελ. 95 : η διαφοροποίηση του Αριστοτέλη από τον Πλάτωνα θα μπορούσε να αναλυθεί περισσότερο, ώστε να γίνει πληρέστερα αντιληπτή.
- γ) Σελ. 95(τέλος)-96(αρχή) : η έννοια του σκοπού στον Αριστοτέλη έπρεπε να τονισθεί περισσότερο και να γίνει μια αναφορά στον ανασταλτικό ρόλο που έπαιξε, στη μετέπειτα ανάπτυξη της επιστήμης.
- δ) Οι σελίδες 95-96 θα ήταν λιγότερο δυσνόητες αν τονιζόταν ότι οι αιτίες 2,3 και 4 ουσιαστικά συμπυκνώνονται σε μία αρχή : τη μορφή, που αντιπαρατάσσεται στην ύλη. Και, ακόμη, αν όσα γράφονται στη σελίδα 95 για την εντελέχεια έρχονταν αμέσως μετά τα προαναφερόμενα, ως λογική τους συνέπεια.
- στ) Στην παρουσίαση των γενικών σημείων της αριστοτελικής αντολογίας υπάρχουν κατά τη γνώμη μου κενά, ενώ κάποια σημεία που αναφέρονται δεν μπορούν να γίνουν από

το μαθητή εύκολα αντιληπτά, γιατί δε δίνονται στην κατάλληλη θέση και με την απαιτούμενη έμφαση. Συγκεκριμένα:

- Δεν αναφέρεται ότι και ο Αριστοτέλης, ακολουθώντας την ελληνική φιλοσοφική παράδοση, αγωνίζεται για την επίλυση του προβλήματος της ουσίας.
- Δε δίνεται η έννοια της ουσίας, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, με αφετηρία την υπογράμμιση της διαφοράς της πρώτης κατηγορίας από τις υπόλοιπες εννέα. Κάτι τέτοιο θα απλούστευε πολύ τα πράγματα.
- Δε δηλώνεται ότι ο Αριστοτέλης, μολονότι δέχεται τη σημασία της ύλης, αναγνωρίζει αξιολογική προτεραιότητα στη μορφή.
- Δεν υπογραμμίζεται ότι το βασικό στοιχείο υπεροχής της μορφής είναι η ιδιότητα της να δίνει στα όντα χρησιμότητα, λειτουργικότητα. Λ.χ. εκείνο που κάνει το μαχαίρι να είναι μαχαίρι, δηλαδή να κόβει, είναι το σχήμα του, η μορφή του. Και εκείνο που κάνει τα έμβια όντα να είναι ό,τι είναι, δηλαδή να μπορούν να εκπληρώνουν τις βασικές λειτουργίες : γέννηση, θρέψη, πολλαπλασιασμός, είναι η ψυχή που είναι γι' αυτά μορφή.
- Δεν τονίζεται με έμφαση ότι, με αυτά τα δεδομένα, η αριστοτελική μορφή δεν μπορούσε παρά να είναι μέσα στα όντα, ενώ το πλατωνικό αντίστοιχο της, η ιδέα, βρίσκεται σε χώρο υπερβατικό, με αποτέλεσμα τη διάσπαση του όντος.

- ζ) Σελ. 99-100 : εδώ, νομίζω, μπορούν να γίνουν δύο παρατηρήσεις : αφού η αρετή - μεσότητα είναι το να κάνει κανείς "το σωστό πράγμα, τη σωστή ώρα, στη σωστή έκταση, με το σωστό τρόπο και προς το σωστό σκοπό" (σελ. 98) και αφού "δεν υπάρχει ένα ορισμένο μέτρο συμπεριφοράς που να ισχύει για όλους" (σελ. 99) -- έτσι ερμηνεύουν οι συγγραφείς, και πολύ σωστά, την αριστοτελική αρετή -- τότε το ερώτημά τους δεν έχει κανένα νόημα, γιατί η άποψή τους που υπολανθάνει σε αυτό, και που είναι επίσης ορθή, δεν προσκρούει στην αριστοτελική ηθική. Αλλά και αν ακόμη προσέκρουε, θα υπήρχε μια μικρή ασυνέπεια : θα προσέφευγαν οι συγγραφείς στην ιστορία για να θεμελιώσουν τις αντιρρήσεις τους εναντίον της αριστοτελικής ηθικής, αλλά θα λησμονούσαν την ιστορία την ώρα που θα έπρεπε να εξηγήσουν τους όρους διαμόρφωσης αυτής της ηθικής...
- η) Σελ. 101 : το "φίλος Πλάτων..." κτλ. θα είχε τη θέση του στην κριτική του πλατωνικού ιδεαλισμού από τον Αριστοτέλη.
- θ) Σελ. 103-104 : εδώ θα χρειαζόταν μια σύντομη απόπειρα για ιστορική και κοινωνιολογική εξήγηση της πολιτικής φιλοσοφίας του Αριστοτέλη.

7. ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΣΤΡΩΚΙΣΜΟΣ

- α) Σελ. 105-106 : δεν τονίζεται με πληρότητα και σαφήνεια κάτι το βασικό : ότι δηλαδή ο σκεπτικισμός είναι προπάντων "αγωγή". Στην πρώτη, τουλάχιστον, φάση του δεν είναι γνωσιολογική θεωρία αλλά σχολή γαλήνης και αταραξίας για τον άνθρωπο που, απογοητευμένος από τις φιλόδοξες φιλοσοφικές αναζητήσεις, οι οποίες δεν του έλυσαν τα προβλήματα, πρέπει τώρα να πιστέψει, για να ησυχάσει, πως η γνώση είναι ανέφικτη.
- β) Σελ. 106 /: δε δηλώνεται ότι ο σκεπτικός δεν ερευνά και πολύ τα πράγματα, αλλά συμμορφώνεται με τα υπάρχοντα "θέσμια" και την επικρατούσα αντίληψη για τον τρόπο συμπεριφοράς. Άρα η Σκέψη είναι σχολή κοινωνικού κοσμοπολιτισμού.
- γ) Σελ. 106 (τέλος) : για να κατανοηθούν οι έννοιες "άφασια" και "έποχή", πρέπει να αναλυθούν προηγουμένως οι έννοιες "ίσοσθένεια λόγων" και "άρρεψια".
- δ) Σελ. 107 : η αναφορά στον Αρκεσίλαο δε συνοδεύεται, όπως θα έπρεπε από την παρατήρηση, ότι η Μέση Σκέψη συνδέεται με τη Μέση και Νεότερη Ακαδημία.
- ε) Σελ. 107 : ενώ οι συγγραφείς μιλούν για τον Αρκεσίλαο, παραλείπουν κάθε μνεία του Καρνεάδη, που ήταν πολύ σημαντικότερος από αυτόν. Στη συνέχεια όμως φαίνεται ότι πρόκειται για σύγχυση μεταξύ των δύο, γιατί στον Αρκεσίλαο αποδίδονται θέσεις και απόψεις που ανήκουν στον Καρνεάδη, όπως λ.χ το επιχείρημα "σωρεύτης". Στον Καρνεάδη επίσης ανήκει και διδασκαλία για τους βαθμούς της πιθανότητας, την οποία οι συγγραφείς δεν αναπτύσσουν με πληρότητα και ακρίβεια : οι βαθμοί της πιθανότητας είναι τρεις : "φαντασία πιθανή" (μια ιδέα καθ'εαυτήν πιθανή), "φαντασία πιθανή και άπερίσπαστος" (μια ιδέα που δεν περιλαμβάνει απλώς τη γενική εικόνα του αντικειμένου αλλά και συναφείς προς αυτό ιδιότητες, όπως το χρώμα, το σχήμα, την κίνηση κτλ.) και "φαντασία πιθανή και άπερίσπαστος και περιωδευμένη ή διεξωδευμένη" (μια ιδέα που εξετάζεται λεπτομερώς και αναλυτικά ακόμη και ως προς τα επιμέρους συναφή προς αυτήν στοιχεία).
- στ) Σελ. 110 : εύστοχα είναι όσα αναφέρονται στη θετική πλευρά του σκεπτικισμού. Απουσιάζει όμως η κριτική που θα μπορούσε να γίνει στις υπερβολές του σκεπτικισμού, οι οποίες τον μετατρέπουν σε αρνητικό δογματισμό.
- ζ) Σελ. 112 : "Έτσι νιώθουμε... από μόνη της" : ασαφές και δυσνόητο.
- η) Σελ. 112 : θα μπορούσε να αναφερθεί ότι η επικουρεία διδασκαλία για τις "προλήψεις" είναι χαρακτηριστικά σύγχρονη, αφού εξηγεί ικανοποιητικά την αντιληπτική λειτουργία ως ερμηνεία του αισθήματος σύμφωνα με προϋπάρχουσα γνώση.
- θ) Σελ. 113 : οι συγγραφείς αναφέρονται στη διδασκαλία του Επίκουρου για την πύση των ατόμων, δίνουν όμως την εντύπωση ότι ανακαλύπτουν σε αυτήν μια ασάφεια ή ένα κενό,

αφού κατά τη γνώμη τους δεν εξηγεί επαρκώς τις συγκρούσεις, από τις οποίες γεννιούνται τα σύνθετα σώματα. Παραλείπουν όμως να προσθέσουν ότι συστατικό στοιχείο της επικούρειας διδασκαλίας στην προκειμένη περίπτωση είναι η "ἐκκλισις" ή "παρέκλισις" (λατ. CLINAMEN), σύμφωνα με την οποία τα άτομα, καθώς πέφτουν στο κενό, δεν ακολουθούν πάντοτε ευθεία γραμμή, αλλά αυθόρμητα παρεκκλίνουν συχνά από την τροχιά τους. Έτσι συναντώνται μεταξύ τους και σχηματίζουν τα διάφορα σώματα. Η "ἐκκλισις" εξηγεί και την ελευθερία των λεπτών ατόμων που συγκροτούν την ανθρώπινη ψυχή.

ι) Σελ. 114 : δε δίνεται με σαφήνεια και πληρότητα η παρηγοριά που προσπαθεί ο Επίκουρος να προσφέρει στον άνθρωπο σχετικά με το θάνατο : ο θάνατος θα ήταν κάτι το φοβερό, αν ήταν δυνατόν ο θάνατος ως κατάσταση και η ανθρώπινη συνείδηση να συνυπάρξουν. Αλλά τα δύο αυτά είναι τελείως ασύμβατα. Όσο ο άνθρωπος ζει και έχει συνείδηση ο θάνατος είναι μακριά του και από τη στιγμή που ο θάνατος θα επέλθει ο άνθρωπος δεν έχει συνείδηση. Άρα ο θάνατος δεν είναι τίποτα το φοβερό...

ια) Σελ. 120 : τι σημαίνει η φράση : "...η φύση θεωρείται εδώ ορθολογική";

ιβ) Έπρεπε να επιμείνουν λίγο περισσότερο οι συγγραφείς στον ηθικό ηρωισμό του Επίκτητου, που δίδασκε την υπεροχή των "ἐφ' ἡμῶν" σε σχέση με τα "οὐκ ἐφ' ἡμῶν" και να επιχειρηθεί μια ψυχο-κοινωνιολογική εξήγησή του.

8. ΔΙΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΝΤΕΚΑΡΤ ΚΑΙ ΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

α) Δε δηλώνεται ότι τα αξιώματα είναι "απλές αλήθειες" έμφυτες, που συλλαμβάνονται εννοιατικά.

β) Σελ. 147 (τέλος)-148(αρχή) : το COGITO, έτσι όπως δίνεται, σε μια πυκνή περίοδο, δεν προβάλλεται όπως πρέπει και δεν είναι κατανοητό σε ικανοποιητικό βαθμό. Και κάτι ακόμη : η "μεθοδική αμφισβήτηση" (καλύτερα : "αμφιβολία") στην οποία ο Ντεκάρτ αποφάσισε να υποβάλει τα πάντα και με την οποία αρχίζουν οι συγγραφείς τη σελ. 147 έπρεπε να προεκταθεί αβίαστα στο COGITO, χωρίς την παρέμβαση για τη μαθηματική γνώση, που διασπά τη λογική ενότητα. Τέλος τα σχετικά με τα μαθηματικά αξιώματα κτλ., για τα οποία γίνεται λόγος στην αρχή της σελ. 148, έπρεπε να συνδεθούν, και πάλι χωρίς διακοπή του λογικού ειρμού, με τις σχετικές προς το θέμα αναλύσεις της σελ. 147.

γ) Σελ. 148 : γιατί δεν αναφέρουν με σαφήνεια οι συγγραφείς ποια είναι τα "πράγματα που σκέπτονται" και ποια είναι τα "πράγματα που έχουν έκταση"; Και γιατί αυτοί οι όροι δε δίνονται και με τη λατινική διατύπωσή τους, όπως είναι πολύ συνηθισμένο;

δ) Σελ. 149 : οι τέσσερις κανόνες της καρτεσιανής μεθόδου έπρεπε να συνδεθούν με όσα είχαν αρχίσει να γράφουν οι συγγραφείς σχετικά με το "Λόγος για τη μέθοδο" (σελ.146),

τα οποία όμως εγκατέλειψαν χωρίς να τα ολοκληρώσουν.

- ε) Σελ. 150 : δε νοείται να μη γράφουμε ξεκάθαρα ότι ο Θεός ταυτίζεται από το Σπινόζα με τη φύση και ότι το σύστημα του τελευταίου είναι πανθεϊστικό.
- στ) Σελ. 151 : δεν αναφέρεται σχεδόν τίποτα για το κυριότερο θέμα της φιλοσοφίας του Σπινόζα, δηλαδή τη θέση του ανθρώπου μέσα στον κόσμο και τη στάση που πρέπει να τηρήσει. Δε γίνεται καμιά νύξη για την ταύτιση της ελευθερίας με την ανάγκη, που βοηθεί τον άνθρωπο να συνειδητοποιήσει την εξάρτησή του από την "CONCATEINATIONEM OMNIUM RERUM" και έτσι να γαληνέψει ψυχικά.
- ζ) Σελ. 154 : δεν αναφέρουν οι συγγραφείς ότι οι "VERITES DE RAISON", μολονότι έμφυτες, χρειάζονται απαραίτητως την εμπειρία για να ενεργηποιηθούν και ότι, κατά συνέπεια, ο ορθολογισμός του Λάιμπνιτς δεν παραθεωρεί τελείως τη σημασία της εμπειρίας.
- η) Σελ. 155 : όσα αναφέρουν εδώ οι συγγραφείς θα ήταν σαφέστερα και λιγότερο αντιφατικά, αν τονιζόταν ότι η έννοια του ορθολογισμού κατανοείται και ερμηνεύεται κατά δύο τρόπους, οι οποίοι βέβαια είναι αλληλένδετοι αλλά στις διάφορες εποχές δεν υπογραμμίζονται και οι δύο ταυτόχρονα με την ίδια έμφαση : αα) ο ορθολογισμός παραμερίζει την αυθεντία και επιδιώκει τη λογική θεμελίωση των διαφόρων θέσεων (θετική, προοδευτική άποψη)· ββ) ο ορθολογισμός υποτιμά τη σημασία του εμπειρικού υλικού και δέχεται ως μοναδική ή κύρια πηγή της γνώσης το λόγο (αρνητική, συντηρητική άποψη).

9. ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΛΟΓ ΚΑΙ Ο ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ

- α) Σελ. 158 : τα πράγματα δεν μπαίνουν στη λογική σειρά τους, ώστε να είναι περισσότερο εύληπτα. Έτσι, όπως προτάσσεται η προτίμηση στην εμπειρία και ακολουθεί η ταύτιση γνώσης και δύναμης, οι μαθητές δεν πρόκειται να καταλάβουν και πολλά πράγματα. Η λογική σειρά : Η ευτυχία προϋποθέτει δύναμη. Η δύναμη προϋποθέτει γνώση. Η γνώση προϋποθέτει κατοχή των αιτιών. Η κατοχή των αιτιών προϋποθέτει στροφή προς τη φύση και υιοθέτηση της εμπειρικής μεθόδου.
- β) Σελ. 159 : δεν αναφέρεται πως η γνωσιοθεωρία του Χομπς έχει ως κύριο σημείο της τη διάκριση πρώτων και δεύτερων ουσιών, που τη συναντούμε επίσης και σε άλλους φιλόσοφους.
- γ) Σελ. 161 : απουσιάζει κάτι σημαντικό, ότι δηλαδή η γνώση μας είναι συνδυασμός δύο στοιχείων : της εξωτερικής αίσθησης, που μας προσφέρει το γνωστικό υλικό και της εσωτερικής ψυχικής ενέργειας που επεξεργάζεται αυτό το υλικό. Έτσι ο Λοκ, ενώ είναι εμπειριστής, ουσιαστικά δέχεται τη δυνατότητα του νου όχι βέβαια να έχει έτοιμες ιδέες, αλλά να συμβάλλει ουσιαστικά στη δημιουργία της γνώσης.

δ) Σελ. 166 : δεν εξηγείται η φαινομενικά τουλάχιστον περιεργη τροπή που παίρνει ο αγγλικός εμπειρισμός με τον Ήπέρκλεϋ και το Χιουμ. Ενώ κατά κανόνα -- αυτό άλλωστε συμβαίνει και με το Λοκ -- ο εμπειρισμός συγγενεύει εκλεκτικώς με την αποδοχή της αυθυπαρξίας της εξωτερικής πραγματικότητας και ο ορθολογισμός με τον ιδεαλισμό, στον Ήπέρκλεϋ και το Χιουμ έχουμε έναν ακραίο εμπειρισμό που συνδέεται με έναν άκρατο υποκειμενικό ιδεαλισμό. Στη βάση της αντίφασης βρίσκεται η σύγχυση που κάνουν αυτοί οι δύο φιλόσοφοι ανάμεσα στο ψυχολογικό και το υπερβατολογικό στοιχείο.

ε) Σελ. 167-168 : οι αναλύσεις είναι ασαφείς. Δεν αξιοποιείται η παράγραφος για να τονιστεί ότι ο Χιουμ αμφισβητεί ακόμη και την ύπαρξη των βασικών λογικών αρχών (στη συγκεκριμένη περίπτωση της αρχής της αιτιότητας), καθώς και του φορέα της ψυχικής ενότητας, δηλαδή του εγώ.

στ) Σελ. 168 : ασαφής η αναφορά στον Μιλ.

10. ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΚΑΝΤ

α) Σελ. 180 : ο όρος "παραστάσεις" που χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει το χώρο και το χρόνο μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση σε όσους θα αποδώσουν σε αυτόν ψυχολογική σημασία. Ο χώρος και ο χρόνος είναι θεμελιώδεις μορφές της εποπτείας.

β) Σελ. 180 : οι έννοιες χώρος και χρόνος, από το ένα μέρος, και κατηγορίες, από το άλλο, πρέπει να αναλυθούν με περισσότερη σαφήνεια. Πρέπει να δειχτεί η λειτουργία των θεμελιωδών μορφών της εποπτείας και των κατηγοριών, καθώς και η μεταξύ τους σχέση. Πρέπει, τέλος, να αναλυθεί ο όρος "υπερβατολογικός" και να δειχτεί ότι ο καντιανός κριτικισμός είναι μια προσπάθεια συγκερασμού του ορθολογισμού με τον εμπειρισμό.

γ) Σελ. 183-184 : Θα μπορούσε να ειπωθεί με σαφήνεια ότι, σύμφωνα με τον Καντ, γνωρίζουμε τα πράγματα όχι όπως αυτά είναι αλλά όπως μας επιτρέπει ο υπερβατολογικός εξοπλισμός του πνεύματός μας (χώρος-χρόνος και κατηγορίες) να τον προσπελάσουμε. Το βάθος των όντων, το πράγμα καθ' αυτό, θα μένει για μας απρόσιτο.

δ) Σελ. 185-185α : δεν αφιερώνεται ούτε λέξη στον "επαναστατικό" χαρακτήρα της καντιανής γνωσιολογίας που ασκεί καταλυτική κριτική στα ευφάνταστα διανοητικά κατασκευάσματα του Πλάτωνα, του Ντεκάρτ, του Λάμπιντς και του Βολφ, υπογραμμίζει τη σημασία της εμπειρίας για τη δημιουργία έγκυρης γνώσης και τονίζει ότι η μεταφυσική δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο επιστήμης.

- ε) Σελ. 186-189α : αα) δεν αναλύεται η έννοια του πρακτικού λόγου· ββ) δεν τονίζεται ο καθαρά τυπικός χαρακτήρας της καντιανής ηθικής· γγ) δε δίνονται οι διάφορες διατυπώσεις της κατηγορητικής προσταγής και ιδιαίτερα εκείνη που αναγορεύει τον άνθρωπο σε αυτοσκοπό· δδ) δεν ασκείται κριτική στην καντιανή ηθική, ώστε να δειχτούν τα θετικά σημεία και οι αδυναμίες της.

II. ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΧΕΓΚΕΛ

- α) Σελ. 193-194 (αρχή) : νομίζω πως η ταύτιση λογικότητας και πραγματικότητας, που οι συγγραφείς θα έπρεπε να αναλύσουν τη σημασία της για το Χέγκελ, έχει οντολογική και λογική σημασία και όχι (τουλάχιστον άμεσα) πολιτική. Η αναγνώριση λογικότητας στον κόσμο δεν οδηγεί υποχρεωτικά στη συντήρηση από μόνη της αλλά σε συνδυασμό με την ευρύτερη θεωρητική τοποθέτηση του φιλοσόφου. Άλλωστε λογικότητα στον κόσμο αναγνωρίζει και ο Μαρξ, δίνοντάς της όμως κατεύθυνση καθαρά επαναστατική.
- β) Σελ. 194-195 : δεν αναφέρεται ρητά ότι, σύμφωνα με τον αντικειμενικό ιδεαλισμό του Χέγκελ, ουσία των όντων είναι η ιδέα που σε κάθε εκδήλωσή της εμφανίζεται ως ενότητα αντιθετικών προσδιορισμών. Χωρίς αυτή τη σαφή τοποθέτηση δε θα μπορούσαν αργότερα να αντιληφθούν οι μαθητές την αντιστροφή της διαλεκτικής που επιχείρησε ο Μαρξ δίνοντάς της υλιστικό χαρακτήρα. Και κάτι ακόμη : όσα λέγονται για είναι, μη-είναι και γίνεσθαι θα ήταν σαφέστερα αν το τρίπτυχο αυτό χρησιμοποιούνταν για να τονιστεί παραστατικά ότι η διαλεκτική είναι πορεία μέσα από αντίφατικούς προσδιορισμούς που τελικά οδηγούνται σε ενότητα.

12. ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : ΜΑΡΞ

- α) Σελ. 201(τέλος) : δε διευκρινίζεται τι ακριβώς εννοεί ο διαλεκτικός υλισμός με τον όρο ύλη.
- β) Σελ. 201 "...η συνείδηση...της πραγματικότητας". Ασαφές και πυκνό.
- γ) Σελ. 202 "Η βασική ιδέα...να εμνηνευτεί ο κόσμος" : αυτά θα ήταν κατανοητά μόνο ως σχολιασμός της γνωστής θέσης στο Φθουερμαχ, που έπρεπε να προταχθεί μέση σε εισαγωγικά
- δ) Σελ. 204 : η παράγραφος που αφιερώνεται στο Χέγκελ έπρεπε να τοποθετηθεί στο οικείο κεφάλαιο, οπότε εδώ μια απλή υπόμνηση θα ήταν αρκετή.
- ε) Σελ. 204(τέλος)-205(αρχή) : η αντιστροφή της εγελιανής διαλεκτικής και η τοποθέτησή της από το Μαρξ σε υλιστική βάση δε διατυπώνεται με την απαιτούμενη σαφήνεια και πληρότητα. Στο σημείο αυτό το κλασικό χωρίο από το "Κεφάλαιο" θα μπορούσε να ξεκαθαρίσει πλήρως τα πράγματα.

στ) Από τις 8 σελίδες του κεφαλαίου αυτού οι 4 αφιερώνονται, στο μεγαλύτερο μέρος τους, στη βιογραφία του φιλοσόφου. Αν από αυτές αφαιρέσουμε την αναφορά στο Ήεγκελ (σελ. 204) και την απαραίτητα, βέβαια, παράγραφο με τις προεκτάσεις και την εμβέλεια του μαρξισμού, τότε μένουν για την ανάπτυξη της διδασκαλίας του Μαρξ κάτι περισσότερο από 2 χειρόγραφες σελίδες. Το αποτέλεσμα είναι να μην αναπτύσσονται βασικότερες έννοιες για τη στοιχειώδη κατανόηση του μαρξισμού όπως δυνάμεις παραγωγής, σχέσεις παραγωγής, υποδομή, εποικοδόμημα, υπεράξια, αταξική κοινωνία, κομμουνιστική κοινωνία κτλ. Δεν αναφέρεται επίσης τίποτα σχετικά με την εξέλιξη της σκέψης του Μαρξ από τα "Χειρόγραφα του 1844" έως το κεφάλαιο καθώς και τις σύγχρονες συζητήσεις σχετικά με την αντίθεση (;) ανάμεσα στο φιλόσοφο Μαρξ της πρώτης περιόδου και τον οικονομολόγο-κοινωνιολόγο Μαρξ της ωριμότητας και των τελευταίων χρόνων.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κκ.

Φ. Βόρου και Κυρ. Κατσιμάνη και προτείνει να προωθηθεί το βιβλίο στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση για τους μαθητές της Β' ΉΠΑ σχολ. έτους 1985-86 για πρώτη δοκιμαστική εφαρμογή.

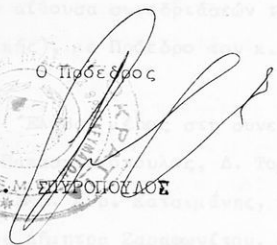
Η συζήτηση για το 2ο θέμα αναβάλλεται.

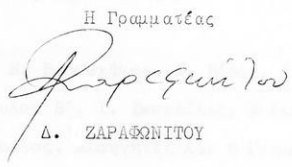
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Θέμα 4ο Ανακρινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1.2005/14.6.85
- 2.2058/14.6.85
- 3.2059/14.6.85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

 ΗΛ. Μ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Η Γραμματέας

 Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Πράξη 53/85

Σήμερα, 19.6.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 08.30 το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ. Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βύρος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασταμάκης, Δ. Τομπαΐδης Σύμβουλοι Β'. Ι. Ξοροδής, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφώντζου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ. Δ. Σακκάς, Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ήταν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θέματα Η. Δ.

1. Απόσπαση 6 καθηγητών Αγγλικής γλώσσας στο ΚΕΜΕ για το σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Τρ. Τριανταφύλλου.
2. Ανάθεση δακτυλογράφησης βιβλίων του καθηγητή (Α,Β,Γ τάξεων) της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Τρ. Τριανταφύλλου.
3. Αναπροσαρμογή πειραματικού υλικού Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Τριαν. Τριανταφύλλου.
4. Χορήγηση Πρακτικού του Τμήματος Μ.Ε του ΚΕΜΕ στον κ. Γ. Μυλωνά. Εισηγητής: Στ. Παπασταμάκης.
5. Απάντηση σε δημοσίευμα που αφορά την Περιβαλλοντική Εκπ/ση. Εισηγητής: Ηλ. Σπυρόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το Πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1^ο Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου λέγει:

Η Ομάδα Εργασίας Αγγλικής (Γ₂/3651/22-11-83) στις 30 Ιουνίου ολοκληρώνει την α' φάση και την αναμόρφωση του πειραματικού υλικού Αγγλικής για τις Α', Β' και Γ' τάξεις Γυμνασίου.

Με την έναρξη της Β' φάσης, που αρχίζει από 1-9-85 και θα τελειώσει στις 30/6/86, θα γίνεται και η τελική επεξεργασία και οι διορθώσεις σύμφωνα και με τις παρατηρήσεις των καθηγητών που θα διδάξουν το νέο υλικό.

Στη φάση αυτή, η Επιτροπή θα χρειαστεί 6 καθηγητές απ' αυτούς που μετείχαν στην παραγωγή του υλικού της α' φάσης και οι οποίοι ήταν αποσπασμένοι στο ΚΕΜΕ με την αριθμό Φ 27 27/21895/31-12-84, για να ολοκληρώσει το έργο αυτό.

Από τους 18 καθηγητές που αποσπάστηκαν στο ΚΕΜΕ για το σχολικό έτος 1984/85, η Επιτροπή επέλεξε πέντε για τη συνέχιση του έργου τους. Ο έκτος είναι ο καθηγητής Ουζούνης Απόστολος, ο οποίος είναι και μέλος της Επιτροπής.

Οι προτεινόμενοι καθηγητές είναι:

- 1.- Ουζούνης Απόστολος, του 2^{ου} Προτύπου Γυμνασίου Αθηνών.
- 2.- Βιολάρης Κυριάκος, Γυμν. Μάνδρας Αττικής.
- 3.- Ρούτση Αναστασία, 9^{ου} Γυμν. Ν. Λιοσίων.
- 4.- Δεληγιάννη Ειρήνη, 2^{ου} Λυκείου Ελευσίνας.
- 5.- Καρύδη Μαριάννα, Γυμν. Μάνδρας Αττικής.
- 6.- Ηπάλλιου Ελένη, του ΚΕΓΕ Χαλκίδας.

Η απόσπαση των πιο πάνω καθηγητών στο ΚΕΜΕ για το διδακτικό έτος 1985/86 κρίνεται από την Επιτροπή τελείως αναγκαία, γιατί μέσα σ' αυτό το διάστημα πρέπει να ολοκληρωθούν έξι συνολικά βιβλία -3 των μαθητών και τρία για τον καθηγητή- και επιπλέον η εγγραφή των αντίστοιχων κασετών για κάθε διδακτική ενότητα. Επειδή όλα τα μέλη της Επιτροπής, πλην του Ουζούνη Απόστολου, εξακολουθούν παράλληλα να ασχολούνται και με τα άλλα καθήκοντά τους, η παρουσία των καθηγητών αυτών στο ΚΕΜΕ γίνεται ακόμη πιο επιτακτική.

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω εισηγούμαι στο Ύψιστο την έγκριση της απόσπασης των 6 καθηγητών.

Το Ύψιστο εγκρίνει κατ' αρχήν την εισήγηση και επιφυλλάσεται να οριστικοποιήσει την

Θέμα 2^ο Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου λέγει:

Για καθένα από τα τρία βιβλία του μαθητή (Α', Β' και Γ' τάξεων) του πειραματικού υλικού αγγλικής θα υπάρχει και αντίστοιχο βιβλίο του καθηγητή. Τα τρία βιβλία του καθηγητή στη φάση αυτή, θα δακτυλογραφηθούν και θα αναπαραχθούν σε OFFSET.

Μετά από συνεννόηση και με τον Πρόεδρο του ΟΕΔΒ η Επιτροπή εισηγείται να ανατεθεί η δακτυλογράφιση των βιβλίων του καθηγητή σε δακτυλογράφο με μηχανή IBM.

Τα τρία αυτά βιβλία θα αποτελούνται περίπου από:

- Α' τάξη , 140 σελίδες
- Β' τάξη , 120 "
- Γ' τάξη , 120 "

Ευνόητο είναι ότι η ανάθεση αυτή θα γίνει μέσω του ΟΕΔΒ.

Μετά τα παραπάνω, εισηγόμαι στο Τμήμα την έγκριση της ανάθεσης αυτής.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση
αποφάσισε να
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση
του κ. Τρ. Τριανταφύλλου.

Σο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση του θέματος..

Θέμα 3^ο Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου λέγει:

Η Ομάδα Εργασίας Αγγλικής, για να προωθήσει τη β' φάση πειραματισμού του νέου διδακτικού υλικού Α', Β' και Γ' τάξεων Γυμνασίου από το νέο σχολικό έτος 1985/86, ύστερα από συνεννόηση με τον Πρόεδρο του ΟΕΔΒ, πρέπει να παραδώσει το υλικό των τριών αυτών τάξεων για αναπαραγωγή στις 30 Ιουνίου.

Η β' φάση θα καλύψει σχολεία σε 45 νομούς της χώρας, ενώ το νέο υλικό θα διδαχτεί από 118 καθηγητές (Γ₂/1748/12-6-85) απόφαση ΥΠΕΠΘ σε 22 χιλιάδες μαθητές.

Οι ανάγκες σε νέο υλικό διαμορφώνονται ως εξής:

- 1.- Για τους μαθητές θα χρειαστούν 22000 αντίτυπα (Α':7.500 , Β':7.500 , Γ':7.000)
- 2.- Για τους καθηγητές θα χρειαστούν 450 αντίτυπα των βιβλίων του καθηγητή (Α':150, Β':150 , Γ':150)
- 3.- 450 κασέτες για τη μαγνητοφώνηση και αναπαραγωγή των διαλόγων και ασκήσεων ακουστικής αντίληψης. Επειδή η μαγνητοφώνηση των ακουστικών στοιχείων των ενοτήτων και των τριών βιβλίων πρέπει ν' αρχίσει στο τέλος Ιουνίου, η αγορά τους από τον ΟΕΔΒ είναι άμεσης προτεραιότητας.

Σύμφωνα με την πιο πάνω περιγραφή, εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση αναπαραγωγής του πειραματικού υλικού βιβλίων και κασετών.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση
αποφάσισε να
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση
του κ. Τρ. Τριανταφύλλου

Στο σημείο αυτό τελεώσε η συζήτηση του θέματος.

Θέμα 4^ο Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Ο κ. Ν. Μυλωνάς, συγγραφέας βιβλίου σχετικά με την Ηλιακή Ενέργεια που κρίθηκε στο Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ ζητάει αντίγραφο των πρακτικών των σχετικά με την κρίση του βιβλίου του. Η σχετική πράξη 35/85 έχει διαβιβαστεί στο αρμόδιο γραφείο του ΥΠΕΠΘ με τον αριθ. 1467/29.4.85 έγγραφό μας. Επομένως ο ενδιαφερόμενος έχοντας έννομο συμφέρον μπορεί να πάρει πλήρες αντίγραφο της πράξης 35/85 σε ό,τι αφορά την κρίση του βιβλίου του.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ.

Στ. Παπασημακόπουλου.

Στο σημείο αυτό τελεώσε η συζήτηση του θέματος.

Θέμα 5^ο Ο κ. Ηλ. Σπυρδουλος λέγει:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε με το έγγραφό της αρ. Γ₂/1698/7-6-85 αποστέλλει δημοσίευμα της εφημερίδας "ΤΑ ΝΕΑ" της 26-5-85 που αφορά την περιβαλλοντική εκπαίδευση και παρακαλεί να απαντήσουμε κατά πόσο το δημοσίευμα αυτό ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και αν υπάρχει ανάγκη σχετικής απάντησης.

Το θέμα συζητήθηκε απ' την Ομάδα Εργασίας για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στη συνεδρία της της 17ης Ιουνίου. Η Ομάδα εισηγείται να διατυπωθεί ως εξής η απάντηση: Είναι μεγάλη παράλειψη του κυριότερου πληροφοριοδότη του δημοσιογράφου, του καθηγητή κ. Αρτέμη Αθανάσιου, ο οποίος εμφανίζεται στο δημοσίευμα ως "εμπνευστής της προσπάθειας", να υποβαθμίζει σε τέτοιο βαθμό το ρόλο του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας. Οι αναγνώστες της εφημερίδας εύλογα θα απορρήσουν πώς μια δραστηριότητα μέσα στο χώρο της δημόσιας εκπαίδευσης, από καθηγητές και μαθητές ενταγμένους σε δημόσιο σχολείο, γίνεται ερμήνην του Υπουργείου Παιδείας. Ο ισχυρισμός ότι "ως το φθινόπωρο του 1982 δεν είχε γίνει τίποτα" και ότι όλα τότε άρχισαν στο 2ο πρότυπο Αθήνας, είναι αναληθής, αφού είναι γνωστές οι προσπάθειες του Υπουργείου για την εισαγωγή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Αρρωύμαι να σημειώσω ότι ήδη το 1981-2 συμμετείχαμε με 4 σχολεία σε πρόγραμμα του Συμβουλίου Ευρώπης, όπου μάλιστα το ένα σχολείο μας βραβεύτηκε, και από την ίδια χρονιά συμμετείχαμε με 2 Γυμνάσια στο δίκτυο σχολείων των χωρών μελών της ΕΟΚ, ενώ είχαν προηγηθεί ειδικά σεμινάρια και πολλά σχολεία είχαν πραγματοποιήσει προγράμματα Π.Ε, όπως φαίνεται από γραπτά στοιχεία. Έχουν σταλεί με απόφαση του Υπουργείου Παιδείας δεκάδες εκπαιδευτικών για ειδική επιμόρφωση στο εξωτερικό, έγιναν τρία πολυήμερα σεμινάρια για την κατάρτιση στελεχών (1980, 1982 στην Αθήνα, 1984 στη Θεσσαλονίκη) με υπουργικές αποφάσεις από το 1983 συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας και στις ΣΕΛΜΕ γίνονται ειδικές διαλέξεις, όπως και στο Σεμινάριο Σχολικών Συμβούλων. Τέλος, και το πρόγραμμα του 2ου προτύπου, που παρουσιάζεται στο δημοσίευμα, εγκρίθηκε από το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ και εντάσσεται στην όλη προσπάθεια του Υπουργείου Παιδείας, μαζί με τα προγράμματα άλλων 40 Γυμνασίων μας. Λοιπόν με το δημοσίευμα παραποιούνται τα πραγματικά δεδομένα, υποβαθμίζεται ο ρόλος του Υπουργείου Παιδείας και δίνεται η εντύπωση ότι η προώθηση σοβαρών καινοτομιών στην παιδεία είναι υπόθεση "εμπνευστών" που αποσιωγούν αντιδεοντολογικά, ότι θα μελώνε την εντυπωσιακή προβολή τους.

Η Ομάδα Εργασίας πιστεύει ότι για την απρόσκοπη και αποδοτική εισαγωγή και επέκταση της Π.Ε, καλό είναι το Υπουργείο να κάνει γνωστά στα παραλείφθηκαν στο δημοσίευμα των "Νέων" και να κοινοποιήσει την απάντηση αυτή σε όλους τους εκπαιδευτικούς και τα σχολεία που παίρνουν μέρος σε δραστηριότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση
αποφάσισε να
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση
του κ. ΠΑ. Στυρδουλού.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Ζαχαρωμένου
Δ. Ζαχαρωμένου

1. Προσκόπιση τίτλου Β.Β.Ι.Π.Σ. Ιστορίας της 4^{ης} τάξης του ΕΠ.Ε. Εισηγητής: Δ. Μόσχος.
2. Παρακλήσεις του Ελληνομακεδονικού Σολογγίου Ιστορία της 4^{ης} τάξης 1985-86. Εισηγητής: Δ. Σακιάς.
3. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίασης, αφού διαπιστώθηκε η παρουσία όλων των μελών του Τμήματος, προήχθη η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Πράξη 54/1985

Σήμερα, 24-6-85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 08.30' πρωινή το Τμήμα Μ.Ε. του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, Φιλόλογος.

Θέματα Η. Δ.

1. Τροποποίηση τίτλου βιβλίου Γενικής Ιστορίας της Β' τάξης του ΕΠΑ. Εισηγητής: Φ. Βώρος.
2. Παρεκκλίσεις του Ελληνογαλλικού Κολλεγίου Δελασάλ για το σχολ. έτος 1985-86.
Εισηγητής: Δ. Σακκάς.
3. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο. Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Με προηγούμενη εισήγησή μας (πράξη 33/1985), θέμα 1ο) έχουμε προτείνει για τη Γενική Ιστορία που θα διδαχτεί στη β' τάξη του ΕΠΑ κατά το σχολ. έτος 1985-86 τον τίτλο:

Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη: ελληνική και παγκόσμια της περιόδου 1789 - 1914.

Την εισήγηση αυτή αποδέχτηκε η Διοίκηση (απόφαση Φ.211.15.26 Γ2. 1134).

2. Οι συγγραφείς (Β. Σκουλάτος, Ν. Δημακόπουλος, Σωτ. Κόνδης) προτείνουν τώρα που η συγγραφή προωθήθηκε στον ΟΕΔΒ τροποποίηση - σύντμηση του τίτλου ως εξής: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία (1789-1909) και για λόγους συντομίας και γιατί πραγματικά η ελληνική ιστορία εμφανίζεται στο βιβλίο ως τη "στάση στο Γουδί".

Αν είχαν προστεθεί τα κεφάλαια: Αναθεώρηση του Συντάγματος (1911) και Βαλκανικοί Πόλεμοι 1912-13, το βιβλίο θα έπαιρνε έκταση δυσανάλογη προς το διδακτικό χρόνο.

3. Εισηγούμαι να γίνει δεκτή η άποψη των συγγραφέων.

Μετά από ζήτηση το Τμήμα

αποφάσινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

α. 682/77 και
β. Την εισήγηση του κ. Α. Τσακί
αποφάσινεται
αποδέχεται την εισήγηση όπως έχει.
Θέμα 3ο. Ανασκημάστηκε το περιεχόμενο των εξής επιτοπίων:
1. 2131/20-6-85 2. 2096/13-6-85 3. 2099/18-6-85
4. 2093/17-6-85 5. 2073/14-6-85 6. 2074/14-6-85
7. 2074/14-6-85 8. 2073/14-6-85
//

Ο Υπουργός
Γραμματείας
ΑΝΤ. ΣΑΡΑΝΤΗΣ

Θέμα 2ο. Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Η Διεύθυνση Μέσης Γεν. Εκπαίδευσης, Γραφείο Ξένων Σχολείων της Νομαρχίας Θεσ/κης με το έγγραφο της 1066/12-6-85 υποβάλλει (απευθείας στο ΚΕΜΕ) αναφορά του εκπροσώπου του Ελληνογαλλικού Κολεγίου Δελασάλ για παρεκκλίσεις από το ωρολόγιο πρόγραμμα των δημόσιων σχολείων κατά το σχολ. έτος 1985-86 : έξι (6) επιπλέον ώρες την εβδομάδα (σύνολο 36 ώρες) για το Λύκειο και επτά (7) ώρες την εβδομάδα (σύνολο 37 ώρες) για το Γυμνάσιο για τη διδασκαλία της Γαλλικής Γλώσσας με ένταξη των παραπάνω επιπλέον ωρών στο ημερήσιο πρόγραμμα του σχολείου καθώς και αντίγραφο της υπουργικής απόφασης Ζ2/887/22-11-84 με την οποία επιτράπηκαν οι ίδιες παρεκκλίσεις για το σχολ. έτος 1984-1985.

Για τις ζητούμενες παρεκκλίσεις εισηγούμαι να ισχύσει ότι εισηγήθηκε το Τμήμα με την πράξη του 75/7-9-1984, στην οποία στηρίχτηκε η ανωτέρω Ζ2/887/22-11-84 υπουργική απόφαση για τις παρεκκλίσεις του σχολ. έτους 1984-1985.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του :

- α) Το έγγραφο 1066/12-6-1985 της Δ/σης Μέσης Γεν. Εκπαίδευσης της Νομαρχίας Θεσ/κης (που υποβλήθηκε απευθείας στο ΚΕΜΕ) και τα συνημμένα σ' αυτό παραστατικά,
- β) Τις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν.4862/1931 και του άρθρου 4 του ν. 682/77 και
- γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά

αποφάσισε να :

Αποδέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θέμα 3ο. Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 2131/20-6-85
2. 2094/17-6-85
3. 2099/18-6-85
4. 2093/17-6-85,
5. 2072/14-6-85,
6. 2073/14-6-85
7. 2074/14-6-85
8. 2075/14-6-85.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΛΙΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Βραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

Π Ρ Α Ξ Η 55/1985

Σήμερα, 26.6.1985 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Α΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου Φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος και Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί ήσαν εκτός Αθηνών λόγω άλλης υπηρεσιακής απασχόλησης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Γνωμοδότηση για το Σχ. Π. Δ/τος για τα Ωρολόγια και Αναλυτικά Προγράμματα Γυμνασίου.
Εισηγητές κατά Ειδικότητα.
2. Πρόταση εθελοντών αιμοδοσίας Ν. Καστοριάς.
Εισηγητής: κ. Ι. Σκορδίλης
3. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο :

Ο Πρόεδρος του Τμήματος παρακαλεί τα μέλη, αφού ελέγξουν το κείμενο του Σχεδίου Π. Δ/τος με βάση τις αντίστοιχες πράξεις του τμήματος να καταθέσουν σημείωμα στη Γραμματεία με βάση το οποίο ο κ. Σακκάς να επιφέρει σε ένα αντίτυπο όλες τις μεταβολές που προέρχονται από αποφάσεις του Τμήματος.

αναφορικά με την καθιέρωση διδασκαλίας μιας άσκησης στην Γυμνάσια για την εθελοντική αρωγή και με τις προτάσεις της Διεύθυνσης μας, εντάσσεται.

Όπως είναι γνωστό το Τμήμα μας με την απόφαση 5-9-1983 είχε κάνει έκκληση κατόπιν της οποίας η Διεύθυνση του Τμήματος μας είχε προτείνει την καθιέρωση της διδασκαλίας αυτής στην Γυμνάσια και την διδασκαλία της στην Ε' Λυκείου και στην Ε' Λυκείου. Η Διεύθυνση του Τμήματος μας έχει προτείνει να καθιέρωσει την διδασκαλία αυτή στην Ε' Λυκείου και στην Ε' Λυκείου.

Παράλληλα με την εισήγηση αυτή είναι υποχρεωτικό να καθιέρωσει την διδασκαλία αυτή στην Ε' Λυκείου και στην Ε' Λυκείου.

Ο Σύλλογος των εθελοντών αρωγών της Σχολικής Επιτροπής των Γυμνασίων της Αττικής, όπως είναι γνωστό, έχει προτείνει την καθιέρωση της διδασκαλίας αυτής στην Ε' Λυκείου και στην Ε' Λυκείου.

Προσλαμβάνει όμως μια άλλη πρόταση η οποία αφορά στην καθιέρωση της διδασκαλίας αυτής στην Ε' Λυκείου και στην Ε' Λυκείου.

./.

ΘΕΜΑ 2ο : Ο κ. Ι. Σκορδύλης, λέγει :

Σχετικά με το έγγραφο αριθμ. 230/84/Γ2/1705/16-6-1985 της Δ/σης Εφαρμ. Προγράμματος Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ, ο Προϊστάμενος της Δ/σης Εφαρμογής Προγράμματος Μ.Ε. μας διαβιβάζει την πρόταση του Δ.Σ. του Συλλόγου Εθελοντών αιμοδοτών του Νομού Καστοριάς, που αναφέρεται στην καθιέρωση διδασκαλίας μιας ώρας την εβδομάδα στα Γυμνάσια για την εθελοντική αιμοδοσία και μας παρακαλεί για τις δικές μας ενέργειες.

Όπως είναι γνωστό το Τμήμα μας με την πράξη του 75 της 5-9-1983 είχε κάνει δεκτό παρόμοιο αίτημα της Δ/σης αιμοδοσίας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας και είχε εγκρίνει την έκδοση και τη διανομή στους μαθητές της Β' Λυκείου ενός φυλλαδίου με τίτλο " Οι πολλοί για τον ένα", ό,τι πρέπει όλοι να μάθουν για την αιμοδοσία.

Παράλληλα με την εισήγησή μας αυτή είχαμε συστήσει στους καθηγητές που διδάσκουν βιολογία στη Β' Λυκείου να διαθέσουν 1 έως 2 ώρες για την ανάπτυξη του σημαντικού θέματος της αιμοδοσίας.

Ο Σύλλογος των εθελοντών αιμοδοτών της Καστοριάς, ίσως δεν γνωρίζει την ενέργειά μας αυτή, όμως και να το γνωρίζει ακόμη, υποστηρίζει πως η μύηση των μαθητών για την αιμοδοσία πρέπει να γίνεται ενωρίτερα, να αρχίζει από το Δημοτικό και το Γυμνάσιο και γι' αυτό κάνει τις ανάλογες με τη θέση του αυτή, προτάσεις.

Προσωπικά συμφωνώ πως μια έγκαιρη μύηση έχει καλύτερα αποτελέσματα, όμως δεν μπορώ να εισηγηθώ να ακολουθήσουμε τη μεθόδευση που προτείνεται από τους αιμοδότες της Καστοριάς, να προστεθεί δηλαδή ένα νέο μάθημα στα πολλά άλλα που έχει το Γυμνάσιο. Είναι πλέον γνωστό, πως το ωρολόγιο πρόγραμμα του Γυμνασίου είναι παραφορτωμένο και δεν μπορεί να δεχθεί άλλες επιβαρύνσεις, προσθήκες ή μεμονομένα νέα μαθήματα.

& Για το λόγο αυτό προτείνω να γίνει και στην περίπτωση του Γυμνασίου, κάτι παρόμοιο με αυτό που έγινε και στο Λύκειο. Να ανατυπωθεί δηλαδή το υπάρχον έντυπο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας σε τόσα αντίτυπα, όσοι είναι οι μαθητές της Α' Γυμνασίου που διδάσκονται βιολογία-Υγιεινή, να τους διανεμηθεί και παράλληλα να συσταθεί στους καθηγητές του μαθήματος να διαθέσουν 1 έως 2 ώρες για την ανάπτυξη του θέματος.

Επίσης βρίσκω συνετή την πρόταση για την προσθήκη στα βιβλία του βιολογικού περιεχομένου του Γυμνασίου ενός κεφαλαίου για την αιμοδοσία, κάτι παρόμοιο όμως δεν μπορεί να γίνει ευθύς αμέσως αλλά στο μέλλον με την πρώτη ευκαιρία που θα γίνει διδρθωση, ανατύπωση ή αλλαγή των υπαρχόντων βιβλίων.

Τέλος εισηγούμαι οι απόψεις μου αυτές, εάν εγκριθούν από το Τμήμα, να κοινοποιηθούν στο Σύλλογο των εθελοντών αιμοδοτών της Καστοριάς για να ενημερωθούν σχετικά.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαίνεται

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

ΘΕΜΑ 3ο : Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 2183/25-6-85
2. 2184/25-6-85
3. 2182/25-6-85

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΟΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

Π Ρ Α Ε Η 56/1985

Σήμερα, 28-6-1985 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στην συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, Φιλολόγος

Δεν έλαβαν μέρος στην συνεδρίαση ο κ. Ν. Παπαδόπουλος γιατί ήταν ασθενής, και ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί ήταν εκτός Αθηνών για υπηρεσιακούς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Διαδικασία κρίσης του βιβλίου των Θρησκευτικών της Γ' τάξης Γυμνασίου
2. Ανακοινώσεις.
3. Διαδικασία κρίσης βιβλίων ως χρήσιμων κατά την έννοια του άρθρου 2 § 5 του Νόμου 309/76.

Εισηγητής: κ. Ηλίας Σπυρόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο :

Παραβρέθηκαν οι κριτές κ.κ ο Μητροπολίτης Βοιωτίας κ. Ιερώνυμος, ο κ. Γ. Πατρώνος, Επίκ. Καθηγητής και Ι. Λάππας, Γυμνασιάρχης Θεολόγος και οι συγγραφείς κ.κ. Αλεξ. Καριώτογλου και κ. Γ. Ροδίτης, καθηγητές Θεολόγοι.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλίας Σπυρόπουλος δίνει το λόγο στον κ. Γ. Πατρώνο, ο οποίος διαβάσει την κοινή έκθεση της Ε.Κ. για το βιβλίο των Θρησκευτικών.

- ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
- 1.- Το δοκίμιο ανταποκρίνεται κατά τμήτα μερικών από τους στόχους του μαθήματος, όπως από τα περιεχόμενα του Προγράμματος και όπως επιβάλλεται στην Ειδική οδηγία της εκπαίδευσης για τον καθήκον των κριτών.
 - 2.- Οι συγγραφείς παρατηρούνται από την έκθεση ότι η έκθεση της ιστορικής-βίβης να είναι ότι το δοκίμιο δεν είναι μενικη με την απροσάρτητη και απροσάρτητη ή προτιμήσεων (εκτός μερικών περιπτώσεων) στις ειδικές παρατηρήσεις για σχετικά θέματα. Επιπλέον οι ειδικευμένοι καθώς και οι παρακαλούμε των διαδιδασκόντων.
 - 3.- Τα θέματα παρουσιάζονται με ρεαλισμό και προσοχή. Τα θέματα αποστέλλουν για το μαθητή την κατάλληλη κριτική για επίλυση και κρίση των αλλαγών της κρίσης. Η έκθεση επιμένει να επιμένει να γίνει ελλιπές και κατανοητό από το μαθητή, όπως από τα παρατηρήσεις τις θεολογικές προεκτάσεις των γεγονότων. Από αυτές που αναφέρονται στη θεολογική γλώσσα ιστορική, ανθρωπολογική και ιστολογική διαστάσεις.
 - 4.- Από το δοκίμιο αποκτά τη διαίσθηση και ότι οι συγγραφείς αντιδρούν κατά το αντικείμενο τους, γίνονται τις πηγές καθώς και η σύγχρονη προβληματική. Έχουν όμως να επιμένουν να επιμένουν να επιμένουν τις λεπτές αποχρώσεις της ορθότητας και γίνεται συστηματική προσπάθεια να αποφευχθούν οι παρακλίσεις προς τον απολυτολισμό που αλλοιώνει το καθαυτό και κοινωνικό γρόνθος της εκπαίδευσης.

ΕΚΘΕΣΗ ΚΡΙΣΕΩΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

με θέμα " ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΕ ΠΟΡΕΙΑ" των συγγραφέων Αλεξ. Καριώτογλου και Γεωργ. Ροδίτη, καθηγητών Θεολόγων.

Οι υπογραφομένοι 1) Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας Ιερώνυμος, 2) Γεώργιος Πατρώνος, Επίτ. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών και 3) Ιωάννης Λόλλας, Δρ.Θ., Γυμνασιάρχης Θεολόγος του Κολλεγίου Αθηνών, που δυνάμει της υπ' αριθ. Φ.211.12/31/12/2003/13.6.84 αποφάσεως του Υλ. Εθν. Παιδείας και Θρησκ. αποτελούμε μέλη Επιτροπής για την κρίση του διδακτικού βιβλίου Των Θρησκευτικών της Γ' Γυμνασίου, και αφού μελετήσαμε το σχετικό δακτυλογραφημένο δοκίμιο έχουμε την τιμή να εκθέσουμε τα εξής:

Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.- Το δοκίμιο ανταποκρίνεται κατά τρόπο ικανοποιητικό στους σκοπούς και στους στόχους του μαθήματος, όπως ακριβώς παρουσιάζονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα και όπως εκτίθενται στους όρους συγγραφής και στις ειδικές οδηγίες της αποφάσεως για την ανάθεση του βιβλίου.

2.- Οι συγγραφείς πραγματοποίησαν μιάν ειλικρινή προσπάθεια ώστε η έκθεση της ιστορικής ύλης να είναι όσο το δυνατό αληθινή και αντικειμενική με την αποφυγή γενικά κάθε προκαταλήψεως και προσωπικών συμπαθειών ή προτιμήσεων (εκτός μερικών περιπτώσεων που επισημαίνονται στις ειδικές παρατηρήσεις για σχετική διόρθωση). Αποφεύγονται οι εξιδανικεύσεις καθώς και οι παραποιήσεις της Εκκλησιαστικής Ιστορίας.

3.- Τα θέματα παρουσιάζονται με ρεαλισμό και δυναμισμό. Μπορούν δε να αποτελέσουν για το μαθητή την κατάλληλη σφορμή για εμπέδωση και βίωση των αληθειών της πίστεως. Η έκθεση απλοποιεί το αντικείμενο για να γίνει εύληπτο και κατανοητό από το μαθητή, χωρίς όμως να παραβλέπει τις θεολογικές προεκτάσεις των γεγονότων, όπως αυτές που ονομάζουμε στη θεολογική γλώσσα ιστορικές, εκκλησιολογικές και εσχατολογικές διαστάσεις.

4.- Από το δοκίμιο αποκτά τη βεβαιότητα κανείς ότι οι συγγραφείς κατέχουν καλά το αντικείμενό τους, γνωρίζουν τις πηγές καθώς και τη σύγχρονη προβληματική. Έχουν δε ανεπτυγμένο το αισθητήριο να επισημάνουν τις λεπτές αποχρώσεις της Ορθοδοξίας και γίνεται συστηματική προσπάθεια να αποφευχθούν οι παρεκκλίσεις προς τον ατομικό ευσεβισμό που αλλοιώνει το εκκλησιαστικό και κοινοτικό φρόνημα της παρα-

αποδόσεως της Εκκλησίας και της φυλής μας.

5.- Το ιστορικό - αφηγηματικό και θεολογικό στοιχείο είναι αναρμο-
σμένα εδώ, ώστε αφενός να μη γίνεται μια ξερή εξιστόρηση γεγονότων
χωρίς θεολογική προβληματική και αφετέρου να μη είναι πολύ θεωρητικό
χωρίς την άμεση ιστορική αναφορά.

6.- Πολλές φορές στις θεολογικές εμβαθύνσεις και αναλύσεις παρατη-
ρούνται δύσκολοι όροι και εκφράσεις που ξεπερνούν τη νοηματική δυνα-
τότητα των μαθητών της Γ' Τάξεως και επομένως χρειάζεται απλοποίηση
των νοημάτων και εννοιών. Στις ειδικές παρατηρήσεις επισημαίνονται
τα σημεία αυτά.

7.- Η διαπραγμάτευση των θεμάτων, γενικά, γίνεται με πολλή χάρη και
γλαφυρότητα. Η διήγηση κυλάει ανεμπόδιστα και τα κείμενα είναι ευχάρι-
στα και όχι απωθητικά. Κάθε μάθημα έχει πληρότητα και δεν παρουσιάζει
κενά σύμφωνα με το διάγραμμα του περιεχομένου κάθε μαθήματος, εντός
από μερικές περιπτώσεις που παρουσιάζεται πραγματική παρέκβαση από
το Αναλυτικό Πρόγραμμα και επισημαίνονται αναλόγως στις ειδικές παρα-
τηρήσεις.

8.- Η γλώσσα του βιβλίου είναι η προβλεπόμενη από το Ν. 309/76 απλή
νσοελληνική, αραιτά καλά δοσμένη και με πλαστική αφηγηματικότητα.
Ακολουθεί τη σχολική γραμματική και το μονοτονικό σύστημα.

9.- Η εικονογράφηση και τα σχεδιαγράμματα κατά την εκτύπωση θα γίνουν
με τη φροντίδα και τις υποδείξεις των συγγραφέων. Η δε Επιτροπή
εγκρίνει τα υποβληθέντα "δείγματα" και θεωρεί γενικότερα επαρκές και
ικανοποιητικό το όλο υλικό.

10.- Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει "γλωσσάριο όρων", το οποίο επεξη-
γεί με συντομία και σαφήνεια όρους και έννοιες που βρίσκονται στο
βιβλίο και που παρουσιάζουν γενικότερες νοηματικές και εννοιολογικές
δυσκολίες για το μαθητή.

11.- Σε αποσπάσματα κειμένων απουσιάζουν οι συγκεκριμένες παρακομπές
που θεωρούμε απαραίτητο να προστεθούν.

12. *Οσα κείμενα θέτουμε εντός [] σημαίνει ότι θεωρούμε πως
δεν είναι για εκμάθηση-αποστήθηση από τους μαθητές.

Β ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΔΕ* I σελ. 20. Η γ' παράγραφος να τροποποιηθεί, ώστε να αποδώσει πληρέ-
στερα την χαρισματική και λυτρωτική εικόνα της Εκκλησίας. Ο όρος
"όργανα" να αντικατασταθεί.

* ΔΕ = Διδακτική ενότητα

σελ. 2D "Είναι σχέση ταύτισης". Να επεξηγηθεί.

σελ. 3A "είναι ο Χριστός παρατεινόμενος στους αιώνες". Να απλοποιηθεί.

σελ. 3B "που να ενσαρκώνει τη βασιλεία του Θεού". Να απλοποιηθεί.

ΔΕ 2. σελ. 6B "προστέθηκαν στους 120 πιστούς οπαδούς". Να διορθωθεί ιστορικά.

σελ. 6B "τρανά". Να διορθωθεί.

ΔΕ 3. σελ. 9D. "Για τον Πέτρο έχουμε ρητή μαρτυρία ότι ήταν έγγαμος".
Να απαλειφθεί γιατί δεν συνδέεται οργανικά με τα συμφραζόμενα.

σελ. 10A "να τελειώσει". Να γίνει: "μέχρι το τέλος αυτού του κόσμου.

ΔΕ 4. σελ. 12 C" οι δικές τους χήρες". Να γίνει: "Οι χήρες της κοινότητας τους.

σελ. 12D. "στο πόστο τους". Να γίνει: στο έργο αυτό.

"ελεύθερη προσφορά". Να γίνει: προσωπική προσφορά.

"από τη διακονία των Ψραπεζών". Να γίνει: από τη διακονία της αγάπης των Ταπεινών.

"ο Στέφανος περνάει". Να γίνει: αναλαμβάνει γρήγορα και τη διακονία.

σελ. 13A. "ξεπερασμένα" ατυχής έκφραση.

σελ. 13D. "κόντρα". Να γίνει: ενάντια.

σελ. 14A. "άκουγε στο όνομα". Να γίνει: τον έλεγαν.

σελ. 14B. "Άλλος ένας τύπος". Να φύγει το "άλλος".

ΔΕ 5. σελ. 17. Η τρίτη παράγραφος να διατυπωθεί με μεγαλύτερη ιστορική πληρότητα.

ΔΕ 6. σελ. 18D. "το θέμα ήταν δογματικό". Να γίνει: Το θέμα ήταν το πρόβλημα της σωτηρίας.

σελ. 19A. "περιπτωσιακά". Να γίνει: κατά περίπτωση.

σελ. 20D. "δηλ. δημοκρατικά". Να προστεθεί ως συνέχεια: δεν παίρνουν αποφάσεις ένας ή λίγοι, αλλά το σύνολο της Εκκλησίας.

ΔΕ 7. σελ. 23C. Ο λόγος περί εργασίας και αγάπης να ενταχθεί οργανικότερα με τα παραπάνω.

σελ. 23D. -Να προστεθεί το επίθετο "πνευματικό" μετά το "τεράστιο".

-Να περί Μ. Αλεξάνδρου να απαλειφθούν.

σελ. 25D. "σοκαρισμένο". Να γίνει: αντιδρώντας στην ιδέα.

ΔΕ Β. σελ. 26. Το τέλος της α' παραγράφου να γίνει πιο σαφές και κατανοητό για το μαθητή.

27B. "Ώσπου σιγά-σιγά έλεσαν σε αχρηστία". Να γίνει: ατόνησαν. Στην πρώτη Εκκλησία δεν υπήρχε θεία Ευχαριστία, χωρίς τις "αγάπες" και "αγάπες" χωρίς τη θεία Ευχαριστία.

28C. "τελικό διαλύθηκε!" Να γίνει: ακριβέστερο ιστορικά (να αναφερθούν οι εσωτερικές δυσχέρειες και η καταστροφή του Τίτου κλπ.).

Ε 9. σελ. 32A. Να γίνει: μνεία της σελίδας 12.

32C. "πόστο". Να γίνει: θέση.

33C. "Ο πρώτος υπηρέτης", "Υπηρέτης σας". Να γίνει: διάκονος.

35A. Μετά τους εργάτες η λέξη δούλοι.

37A. Να δοθεί η παραπομπή. Να συναχθούν συμπεράσματα. (Το κεφάλαιο μικρότερο του κανονικού). "Κατοικούν στις ιδιαίτερες πατρίδες τους".

ΔΕΙΙ. σελ. 39. Να συμπληρωθεί η φράση "όταν το κράτος επεμβαίνει στη συνείδηση του ανθρώπου" και τον οδηγεί στη διάπραξη του κακού...

σελ. 40A. "Πώς είναι τότε Θεός;"

40D. "η Εκκλησία δεν κατέργησε αμέσως το θεσμό της δουλείας. Να γίνει: η Εκκλησία κατέργησε έμμεσα το θεσμό της δουλείας και τις νομικές διακρίσεις.

σελ. 41A. Η Η Εκκλησία πάντως. Να γίνει: Η Εκκλησία είναι.

42A. Ο αρχαϊκός να γίνει: αρχέγονος, πρώτος. "έγκρισή του". Να γίνει: έγκρισή σου.

42/I "φανέρωσαν". Να γίνει: φανέρωσαν.

ΔΕΙ2 σελ. 44 φανατικώτερος.

σελ. 45 Βασηλιά, έμελλε.

σελ. 46A. Το κείμενο να τυπωθεί πιο μέσα.

46D. Λείπει η παραπομπή.

Να προστεθεί: 5. Ο Μεσσίας Χριστός δεν είναι μία εθνική ελπίδα, αλλά έχει μία υπερεθνική αποστολή προς όλο τον κόσμο.

ΔΕ Ι3 σελ. 47 γίνονταν. Να γίνει: γινόνταν.

48 Θεωρούμε ότι το κείμενο της σελ. 48 δεν αναφέρεται στο εθνικό ιερατείο, αλλά στην πολιτική εξουσία.

- ΔΕ 14 σελ. 50 V έπεφε στην αντίληψη". Να γίνει: γινόταν αντιληπτή.
53D Λείπει η παραπομπή Παθ.ΙΟ,28.
- ΔΕ 15 σελ. 55 Η δ' παράγραφος "Οι Χριστιανοί ακόμα γνώριζαν..." να φύγει, διότι δεν συνδέεται με τα προηγούμενα.
56A Να προστεθεί μετά την "κρατική μηχανή" και τη διδασκαλία των νέων.
56C Εμφανίζεται πολύ εξιδανικευμένος ο αρχαίος κόσμος. Να μετριασθούν οι χαρακτηρισμοί.
60 Να προστεθεί ο Ναός και τα λείψανα του αγίου.
61A "συνθηκολογεί". Να γίνει: αναθεωρεί.
62A V αφήνοντάς την". Να γίνει: ^{ελεύθερη} ελεύθερη.
62D "Με τον τρόπο αυτό υπήρχαν πολλοί.." "Να γίνει: που γίνονταν χριστιανοί από συμφέρον και όχι συνειδητά".
63 Να φύγει: αφού η αίρεση είναι διαστρέβλωση της αλήθειας Υποστήριξε τον πολιτισμό που αποδέχεται τις αλήθειες του Χριστού δηλαδή την αγάπη-ελευθερία-ισότητα.
63/Ι ανεξιθρησκείας . Το "αναδιπλώθηκε" να γίνει αναθέρμυσε . Το "γι' αυτό" να γίνει Για την αντιμετώπιση.
- ΔΕ 18 σελ. 65A " εξακολούθησαν" να γίνει εξακολουθούσαν.
- ΔΕ 19 σελ. 68 "θεοσοφία" να μπει αστερίσκος για γλωσσάριο
69D "να εξηγήσουν λογικά" : φιλοσοφικά.
69E "απόλυτη μοναξιά "(του Θεού): Να τροποποιηθεί η διατύπωση.
71A "στο σύμβολο της πίστεως", Να προστεθεί: την κοινή πίστη της Εκκλησίας.
7C "ιδεολογία": αστερίσκος για γλωσσάριο.
- ΔΕ 20 σελ. 72A "παραπέρα ". Να γίνει: εξέλιξη.
72D "καταδικάζουν των υποκριτών" Να εικασθεί "υποκριτές".
Οι αναχωρητές στην αρχή ζουν μεμονωμένοι
74B Να διορθωθεί σε υμνογράφους... δασκάλους... κοινωνικούς
75A "αναληθσία" να γίνει: αναισθησία.
76A Να γίνει: έστρεφαν τον ένα κατά του άλλου.
79A Να διαγραφεί από "Μόλις τον έκτο αιώνα.." μέχρι "αγαμίας των Επισκόπων".
79B "δεν αποδέχθηκε". Να γίνει: στην οποία δίδαζε μόνον ένα χρόνο.
80C "αιρετικών". Να γίνει: Αρειανών.
επικρατούσαν εκεί επί 40 χρόνια.

- 80C Μετά το " χέσια των ορθοδόξων" να προστεθεί: και αργότερα ονομάσθηκε της Αναστάσιος.
- 81B Να φύγει το: " ο οικιος στο μεταξύ είχε πεθάνει". Το 22 μάθημα (ΔΕ) να ελεγχθεί από τα πολλά σκόρπια στοιχεία. Περιεχόμενο από το αναλυτικό Πρόγραμμα.
- 83B Να διαγραφεί: "για πρώτη φορά". Το "Ξανά" να γίνει: πάλι.
- 83D Το "παιδαγωγίες" να γίνει: αφαιρείς-ενασχολήσεις. Να προστεθεί: αργότερα.
- 84 Να προστεθεί: στην Καισάρεια. Να φύγει το "οικογενειακός". Το " επισκέπτεται" να γίνει: συναντά.
- 86D Να αντικατασταθεί η λέξη "ουσιαστική" με το: περιεχόμενο και η "όμοψη" με τη: μορφή. Δεν ανταποκρίνεται πλήρως στο Αναλυτικό Πρόγραμμα. (Ο κοινωνικός χαρακτήρας των κανόνων λείπει).
- 89B Ξ Τη θέση του προσώπου την πήρε".:Να γίνει σαφές.
- 91A "έπαισαν να πλεονάζουν":Η έκφραση υστερεί. Να προστεθεί η λέξη: μοναχισμός.
- 94B Να φύγει η λέξη "παραπέρα".
- 94D Να φύγει το "που τις είχε στερήσει από το λαό".
- 95 Το " δεν πέρασαν" να γίνει: δεν έγιναν σεβαστές.
- 96C Τα πραγματικά στοιχεία να διορθωθούν:ΘΗΕ 6,II70 D.
97. "γαλιοκτήμονες".Να προστεθεί η παραπομπή Ματθ.6I,3.
- 98 "ανεβάστηκε" να γίνει:ανυψώθηκε.
- 99 "παναγάθη":να διαγραφεί. Πληρέστερη συμμόρφωση στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, ιδιαίτερα στην αντίθεση του Χρυσοστόμου όχι μόνον προς τους πλούσιους, αλλά και το εκκλησιαστικό και πολιτικό κατεστημένο. Επίσης η κριτική του προς τους κλόακες.
- 100D Το "κοινή ελληνιστική γλώσσα" να γίνει: ελληνιστική κοινή.
- 101C Μετά το "μητέρα του" να προστεθεί:μόνικα.
- 101D Να προστεθεί παραπομπή (Ρωμ.ΙΒ,Ι2-Ι3).
- 106D.Να προστεθεί:ο συμβολικός χώρος. Το μάθημα 28 (ΔΕ) λείπει από το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Το θεωρούμε όμως αναγκαίο ως έχει.
- 109B Να φύγει το "και γενικότερα ο λαός". Στο μάθημα (ΔΕ) 28 ή 29 να τονισθεί ο οικουμενικός χαρακτήρας της βυζαντινής τέχνης κατά το Αναλυτικό Πρόγραμμα

- σελ. II2B Να διαγραφούν "Νίσιβη, Ήδεσσα, Σελεύχεια, Ραγδάτη.
- II3C Να παραλειφθεί το όνομα του συγγραφέα και η παραπομπή, διότι δεν υπάρχει καμία άλλη σχετική αναφορά.
- II3D Να προστεθούν : ένας, ένας
- II4A Να φύγει: V3000 ενορίες 600 ιερείς".
Δέν φαίνεται καθαρά ότι τα αίτια του εξισλαμισμού ήταν πολιτικά και πνευματικά, ενώ υπάρχουν λεπτομέρειες.
"Προχαληκηδόγυιες : να διορθωθεί.
- II6B Να δοθεί το περιεχόμενο του Ιου διατάγματος.
- II7 Να φύγει η φράση : "Έγραφε.....εικόνας".
Από τη ΔΕ 3I να αφαιρεθούν οι πολλές λεπτομέρειες.
- II9 Να διαγραφεί: "μαζί με τον θετό αδελφό του"
Η ΔΕ 32 να συμπληρωθεί ώστε να ανταποκριθεί πληρέστερα στο Ανα.Πρόγραμμα. Το κείμενο της σελ. I20 αντ'ος αγγυλά
- I20/I σωστές συνθήκες: έκφραση.
- I2IA "πολλές φωτεινές πλευρές" Να γίνει: με τις φωτεινές πλευρές του συνθέτει ένα...
Ράνσιμαν: Να δοθεί κλήρης παραπομπή.
- I23A Να φύγει το "μικρογράμματη". Να γίνει: σα βάση την ελληνική. Να προστεθεί: μερικά εβραϊκά και αρμενικά γράμματα
- I24 "σοβαρότητα" να γίνει: ευθύνη
Στην ΔΕ 33 να τονισθεί σαφέστερα η επίδραση του Ευζαντί για τον εκπολιτισμό των Ελλάνων, που φανερώνει τον οικουμενικό χαρακτήρα της Εκκλησίας. Ο Χριστιανισμός δεν ανακόπτει την πρόοδο. Αντίθετα δημιουργεί πολιτισμό, νέ ο και δυναμικό.
- I25A Να φύγει το "ανήμεσα", "κα'η".
B Διορθωση: Η Εκκλησία προσανατολίζεται
C Να φύγει: "της βυζαντινής αυτοκρατορίας".
Η παράγραφος β να προσεχθεί ιστορικά.
- I26C Να φύγει "ήταν τραγικές". Να γίνει: είχε τα παρακάτω επακόλουθα.
D Το "θανατώνεται" να γίνει :κινδυνεύει.
D Να προστεθεί: την διάδοση και υποστήριξη
- I27C Να διαμορφωθεί: Πολλά τάγματα ενώ βοήθησαν.....κολλίεσαν ένα κλίμα φανατισμού.
D I. Παρουσίασε και αρνητικά στοιχεία αποδίδοντας στο πρόσωπο του Πάπα κύρος κοσμικού άρχοντα.
2.....Ευρώπης και ^{Νεοελληνισμός}ισαπέδωσαν τις διάφορες εθνότητες.
- I28B Ασαφής η διεκδίκηση των δικαιοδοσιών του Πάπα.

- σελ. I28D Να διορθωθεί: "Πάνω στο έργο και τη διδασκαλία των Αποστόλων και του Πέτρου, καθώς και στο μαρτυρικό τους θάνατο! Να φύγει το "Το Γνωστό...Εκκλησίας"
- I29A Να προστεθεί: Ο πρώτος μέσα
Η β' παράγραφος: "Η άποψη για την ιδιαίτερη..." να ενταχθεί στο Β': "Πώς είδαν τον Πάπα οι ορθόδοξοι"
- I30B Το "με" να γίνει: ενάντια
C Να φύγει το "κατά καιρούς" και μετά το "εξορίες" να προστεθεί κόμμα.
D Διαλυτικά μετά το δεύτερο "ήταν"
- I31 Το 4 να σπλοποιηθεί.
- I32A "Πρώτα": Να μεταφερθεί
- I32D I049-I054: να φύγει
- I33A Να φύγει το "μετά". Να γίνει: αργότερα.
D Να φύγει το "ενώ". Το... να Το 3 να τροποποιηθεί
φαστικά
D Στην πραγματικότητα τα κίνητρα ήταν κοινωνικοπολιτικά και όχι μόνο θρησκευτικά.
- I34 Να φύγει το "και". Να προστεθεί το καιρό
- I36C Να φύγει το "ήταν". Να γίνει : έγινε
D Να φύγει το "εξακριβώσαμε". Να γίνει: κατανοήσαμε.
- I37 Το απόσπασμα εντός αγγυλών. Η Παραπομπή να *γραφεί*
- I38 Να λεχθούν δυό λόγια και για την τεχντροπία του Θεοφάνη.
- I39 Στη φράση "ανθρώπινες διαστάσεις" να γίνει υποσημείωση με συγκεκριμένα παραδείγματα (αριθμητικά και σε συσχέτισμό).
- I40A Να φύγει το "στον άνθρωπο"
B Το φως εκείνο είναι (διαγράφεται η λέξη Θεός) μια άτιστη ενέργεια του Θεού.....(διαγράφεται η λέξη "βλέπει τον Θεό) ζει την παρουσία του Θεού.
G Να φύγει το "επικοινωνία". Να γίνει : κοινωνία
- I41 Να φύγει "λύθηκε ένα βασικό" Να γίνει : συντέλεσαν στην κατανόηση του προβλήματος της σωτηρίας του ανθρώπου.
- I41D Μασονισμός: να φύγει
- I42-I43 Η παράγραφος δ να τεθεί εντός αγγυλών.
- I44A Να φύγει το "τραγικό".

- σελ. I44B Να γίνει: περισσότερο ένας
 Να φύγουν οι λέξεις: από πολλούς
- I45A Το "εγκαταλείποντας" να γίνει: απομακρινόμενοι από
 Να φύγει το "όλο αυξάνονταν."
- I46A ^{Δεν υπάρχει η λέξη} Να γίνει: δημιούργησαν οι απεσταλμένοι
- I48A Να φύγει το "που δεν έχει καμιά θέση μέσα στην
 Εκκλησία η."
- I49A Να φύγει η λέξη "νέο"
 Η λέξη "ο λόγος" να γίνει : η εντολή
- I50A Να προστεθεί η λέξη : Άγγλοι, Γάλλοι ^{και οι άλλοι}
 Η λέξη η "ενοχοποιημένοι" να γίνει: βαρύνονται για
- I50D Να προστεθεί: Σ' αυτή την ιεραποστολική δραστηριό-
 τητα των δυτικών Εκκλησιών, παρά τα λάθη που μπορεί
 να επισημάνει κανείς, αναμφισβήτητα παρουσιάστηκαν
 και μεγάλες μαρτυρικές μορφές.
- I51A Η λέξη "αντικείμενο" να γίνει : έργο.
 Να προστεθεί η λέξη ; αλλά , ^{εξαγκλωβώνη}.
- I52E Να προστεθεί: Σήμερα υπάρχει μια οργανωμένη ιερα-
 ποστολική δραστηριότητα με αφιερωμένους ανθρώπους
 (Αξιζει να μνημονεύσουμε δύο απ' αυτούς, που πέθαναν
 στις χώρες τις ιεραποστολής: η Χρυσόστομος Παπασαραν-
 πούλος και ο Ανδρέας Χαλιόπουλος).
- I53C Να φύγει το "χαρακτηρίζονταν από". Να γίνει: Είχαν
 δε την αίσθηση της κατωτερότητας τους απέναντι
 στους χριστιανούς. Πίστευαν ότι έστω και με βία
 αν τους εξισλάμιζαν θα ήταν . . . να δημιουργήσο
- I54 Η α' παράγραφος να διορθωθεί καταλλήλως (Ελ. Ιστορία
 Ελλ. Έθνους I 40-4I, 92-95. Β. Στεφανίδη² 689α
 69Iγ, 692α εξής).
- I54D Να γίνει: Εβραίους που όμως και γι' αυτούς ήταν
 ε πιθυμητό
- I55D Να φύγει το "τα κρυφά σχολειά δεν ήταν ένας μύθος,
 αλλά μιά πραγματικότητα" . Να γίνει: να διατηρήσει
 τη γλώσσα, να διδάξει με το οκτώηχι και το φατλήρι
 γραφή και ανάγνωση, να συνεχίσει τις λαϊκές παραδό-
 σεις χρησιμοποιώντας τους τεχνίτες και καλλιτέχνες
 να διασώσει τη σοφία της κλασικής αρχαιότητας.

Και όλα αυτά πραγματοποιήθηκαν στα μοναστήρια, στις
Εκκλησίες και στα κοινά σχολεία.

I56A Να προστεθεί: ν.α.θ. 10, 29.

I57A "σημείο αναφοράς", να απλουστευθεί.

3. ^{Νά προστεθεί} να βοηθούν και να αντιπροσωπεύουν.

I58-I60 Το απόσπασμα εντός αγγυλών

I60D-I62A " " " "

I62D-I63D " " " "

I62D Να φύγει το "ένα".

I64A Να φύγουν τα άρθρα "τη" και "το"

I65A (I749-I809), (ανακηρύχθηκε το I955)

I65D-I66 Το κείμενο εντός αγγυλών

Το "ΟΥΤΟΣ" να γίνει: ούτος

I66C Οι λέξεις ^{Μεσοβίων, Ξενοβίων, Αχιλλών} που σημειώνουμε να ^{αρχίζουν} με μικρά.

I67A Το κείμενο εντός αγγυλών I67-I68B

I69-I70 Τα δύο κείμενα να ελεγχθεί αν πράγματι είναι η απαίτηση
του Αν. Προγράμματος.

I71A Το "ταπαίνωση" να γίνει: εξευτελισμός.

Το "από τα κοινά" να γίνει: τη ζωή της κοινότητας

Το "φυσική εικόνα τους" να γίνει: φύση τους

Το "ζωώδες" να γίνει: πρωτόγονες

B Να φύγει το "που επλεόναζε το καιό".

I71D Το "που βρίσκεται...θέρμο" να φύγει

Το "διάφορες" να γίνει: σε

Να προστεθεί: στο Μεσολόγγι, στην Αχαΐα, στη Θεσσαλία

Να φύγει η λέξη " αυτής"

Να φύγει η φράση: έξω από το χωριό Καλικόντασι

I72A ^{Νά φύγει η φράση} Να προστεθεί: στον αδελφό του.

Να φύγει η φράση : αφού μιμήθηκε το έργο των Αποστόλων

C Η λέξη " ενδιαφερόνταν" να γίνει: ενδιαφερόταν

Να φύγει το "γι'"

D Να φύγει η φράση: " Έκαμε πράξη... κερδίζει.

Να γίνει B το τελευταίο χάρισμα, Να αναφερθεί ο αριθμός
και τα είδη των σχολείων

I73A "που του άκουγαν": να φύγει το "του" ^{Νά προστεθεί: "το επίγραμμα"}

Να φιαρμορωθεί: ^{σε τμήματα} Ως σήμερα έχουν διασωθεί
εικοσιέξι ομιλίες του για θρησκευτικά...

σελ. 173B 174A Το κείμενο σε αγγύλη.

Να ληφθεί υπόψη το Αναλ. Πρόγραμμα ως προς το σημείο του Εθναποστόλου.

175D Το "συνφέροντα" να γίνει: εντολές.

176A Το "έμενε καιρός" να γίνει: ήταν δυνατόν
Το λέμε" να γίνει : λέγεται

177A Τούρκοι, Βαυαροί, Γερμανοί με κεφαλαίο. Μετά τη λέξη "είτε" να προστεθεί :αργότερα

177D Ενστοί με κεφαλαία.

178A Να φύγει το "αυτών". Μετά το "όπως" να προστεθεί: επεκράτησε να λέγονται αυτές.

179C Το"διδόχθηκε" να γίνει: καλλιεργήθηκε.

179D Μετά το"Εταιρείας" να προστεθεί: και μεταξύ των ιδρυτών της.

Το "και" να γίνει: που

Να εμπλουτισθεί με συγκεκριμένα ονόματα "Η Εκκλησία και το 21.(π.χ. Σαλώνων Ησαΐας, Παπαφλέσας, Αθανάσιος Διάκος, φυλακισμένοι Τριπολιτσάς, Λάρισας και Κρήτης.

180A Το απόσπασμα του Θ.Κολοκοσρώνη αδύνατο.

C Το "δεν έπαφε" να γίνει :εξακολουθούσε.

181D Το V Σεραφείμ" να διορθωθεί "Σεραφείμ"

183A Μετά το "μία" να προστεθεί: εύκολη λύση
Να φύγει:"Γι' αυτό και ποτέ στην Ορθοδοξία... Δύση"

D Το "οργανώσεων" να γίνει:τάσεων.

184B Το "θρησκευτικών οργανώσεων" να γίνει: αντιμοναρχικών τάσεων.

Να φύγει όλο το 3.όπως έχει και να γίνει: Η ποιμαντούσα Εκκλησία σήμερα επανεντίμησε τη στάση της έναντι του μοναχισμού και κατανόησε τη σημασία των μοναχικών κλήσεων για την εκκλησιαστική ζωή.

Να βγει προς τα έξω ως κείμενο η παράγραφος γ'

184D Να φύγει ο αριθμός"20".

185D Τα τρία προβλήματα να τύχουν καλύτερης επεξεργασίας
Το μύθημα 47B να εμπλουτισθεί με ιστορικά και πραγματικά στοιχεία.

188BCD Επιτροπή κρίνει, εκτιμώντας τα σημερινά δεδομένα ότι στην παρούσα φάση πρέπει να παραληφθεί η γ1

παράγραφος δι' ευθετότερο χρόνο. Ακόμη διότι η σχετική ανάλυση παρουσιάζει μονομερή ζντιμετώπιση του θέματος. Ε κατά συνέπεια χρειάζεται σχετική επεξεργασία η ενότητα του μαθήματος.

- 189A Μετά το "Εκκλησία" να προστεθεί: των λεγομένων Το "Λεγόμενοι" να γίνει: ονομαζόμενοι
- C Μετά το "αμφιβολία ότι" να προστεθεί: σήμερα η Εκκλησία.
Το "μόρφωσης του λαού" να γίνει: καλλιέργειας ...
Το "οργάνωσης σωστότερα" να γίνει: της σωστότερης οργάνωσης.
Το "όπου είναι πάντα" να γίνει: που..
- 190A Ασυνταξία.
C Μετά το " στο σχολείο αυτό τον" να προστεθεί: από-τερο σκοπό.
D Το "κάθε ανθρώπου" να γίνει: ανθρώπων που βρίσκοντα
- 191B Το "φαντασία" να γίνει: ευρηματικότητα.
C Πριν από τη λέξη "κουρασμένο" να προστεθεί το: και. Το υπόλοιπης φράσης να φύγει.
D Το "και σειρά" να γίνει: μία σειρά.
Μετά το "μόρφωση" να προστεθεί: συνέπεια και αγωνιστικότητα.
Μετά το "αουνειόδητων κληρικών" να προστεθεί: και η εκμετάλλευση των παραδειγμάτων αυτών
- 193A Συνέβη στη διή τατορική περίοδο 1967-1974. Να διευρυνθεί και με άλλες περιόδους επεμβάσεως του κράτος (Ευαγγελικά, ανάθεμα Βενιζέλου, Κονδύλης, Ι.Μεταξά
- 194A Το "το τελείο" να γίνει: το πληρέστερο
Το θέμα της μισθοδοσίας του κλήρου να εμπλουτισθεί με την ευρύτερη ιστορική τοποθέτησή του.
C Να φύγουν: "η οποία ασκεί απλώς εποπτεία. Αντίθετα Η συμμετοχή των λαϊκών θέλει προσεκτικότερη διατύπωση (επικοινωνία).
- 195A Να προστεθούν ιστορικά παραδείγματα.
C Μετά το "δοκιμάζεται" να προστεθεί: στην καθημερινή ζωή.
Να φύγει το "αξιοποιεί στο μεγαλύτερο βαθμό" και να γίνει: μένει πιστή σ' αυτήν.
- 196A Το "Στα χριστιανικά χρόνια η Ελλάδα" να φύγει

- σελ. 196Α Το " ενώ αργότερα" να γίνει: ενώ από το 732
Μετά το "εγκατασταθεί" να προστεθεί: Ρωμαιοκα-
- 196Β Το "αρκετές χιλιάδες" να γίνει: 45.000
Να προστεθούν: Κέρκυρα, Θήρα
Μετά το "δηλαδή" να προστεθεί: Ρωμαιοκαθολικών με
εξωτερική εμφάνιση και λειτουργικό τυπικό όμοιο
της Ορθόδοξης Εκκλησίας.
Να φύγει το "άλλοτε". Να γίνει: Οι θυνίτες συχνά
δρουν...
- 196D Μετά το "Λουθηρανική Εκκλησία" να προστεθεί: Αγγ-
κανική Εκκλησία
- 197D Να φύγει το "Πολλοί από αυτούς" Να γίνει: Έλαβα
μέρος σαν στρατιώτες ή αξιωματικοί
Το "έζησαν τις τραγικές στιγμές" να γίνει: οι περ-
σότεροι εξολοθρεύτηκαν.
- 199B Το "ο κατώτερος κλήρος" να γίνει: και ο
υπόλοιπος κλήρος
- B Το "ακούγονται απόλυτα" να γίνει: ειασκούονται
- C Το " η θέση" να γίνει: η στάση
Το "ιδιόμορφη" να γίνει: διαφορετική
Μετά το "και" να προστεθεί η λέξη : άλλοι
- 200B Η λέξη "παραπάνω" να γίνει: αυτή
- C Μετά το "ώστε" να προστεθεί η λέξη: αυτός
- D Μετά τη λέξη "προβλήματα" να προστεθεί η λέξη: αν-
μετωπίστηκαν
Το "άλλα διαμορφώθηκαν" να γίνει: νέα διαμορφώθη-
- 201C Το "δυσκολεύεται" να γίνει: αντιμετωπίζει νέου
είδους προβλήματα
- 203A Το "ραδιοφωνικοί σταθμοί" να γίνει: ραδιοφωνικοί
σταθμοίς
- 206A Το "δ. Η Διασπορά" να γίνει: γ....
- 207A Μετά το "σχέσεων" να προστεθεί: πολιτείας, κλήροι
- 208D Μετά το " Ορθόδοξη Εκκλησία" να προστεθεί: είναι
ιδρυτικό μέλος.
Το "στους πρόσφυγες" να γίνει: για τους πρόσφυγε-
- 209D Το "καρ άρρηση" να γίνει: άρση
Το "αισθάνεται πικραμένη" να γίνει: αισθάνεται
δυσανεστήμενη
Το "πολλές" να γίνει: διάφορες

σελ.209B Να φύγει η λέξη η "αρκιτά"

σελ.210 A Η λέξη "μεγαλόστομα" να γίνει: μεγαλόπνοα

B Η παραπομπή Ιωάν., 14,27 να ~~εξεραθεί~~

Δεν καταφαίνεται η διαφορά της εν Χριστώ ειρήνης προς την ειρήνη του κόσμου.

211B Να προστεθεί παραπομπή.

212D Να φύγει η λέξη "συνέχεια".

Να τονιστεί πως ήδη βρισκόμαστε σε μιά νέα εποχή. Προσπάθεια ενότητας τώρα, ενώ στο παρελθόν διαίρεση. Ανανέωση στην ποιμαντική δραστηριότητα. Και στο χώρο δικό μας η Εκκλησία και η θεολογία ανανεώνονται. Επανασύνδεση με την παράδοση. Α υποσυνείδησία. Ο λαός διψά για θεολογία. Ο κόσμος στρέφεται πάλι προς την Εκκλησία.

Γ. ΠΡΟΤΑΣΗ

Το δοκίμιο των συγγραφέων Α. Καριώτογλου και Γ. Ροδίτη με τίτλο "ΕΚΚΛΗΣΙΑ - ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΕ ΠΟΡΕΙΑ" ως διδακτικό βιβλίο για την Γ' τάξη του Γυμνασίου, γενικά κρίνεται ως κατάλληλο λόγω των αρετών που παρουσιάζει και προτείνεται ανεπιφύλακτα η εκτύπωσή του, αφού οι συγγραφείς λάβουν υπόψη τους τις γενικές και ειδικές παρατηρήσεις της εκθέσεως αυτής.

Αθήνα 30 Μαΐου 1985

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ο Θεόδωρος και Λεβαδείας Ιερώνυμος

Θεόδωρος και Λεβαδείας Ιερώνυμος

Γεώργιος Πατρόνος

Γα' ΑΠΣ
Ιωάννης Λάππας

Γα' ΑΠΣ

Θέμα 3ο. Ο κ. Σπυριδούκος ανακοινώνει στο Τμήμα ότι καλεί ύστερ
γορεύουν τ
Λογια
1. 30
χύτερον δυνατόν.

- α) Η μέση του κλειστού του
- β) Η διαταγές συγγραμμάτων και εκδόσεις ελλείποντες
- γ) Η απομυγή αδειώσεων, ότι με τη μελέτη των

Για τ
τύπων των υποβαλλόμενων βιβλίων εκ
Για όσα ανήκουν στην κατηγορία των ελλείποντων με 12 (12) αντίτυπα,
για όσα ανήκουν στις άλλες ειδικότητες με τρία (3).

Εν Τμήμα, ύστερα από σχετικά αιτήματα όσα όριζαν την
του κ. Σπυριδούκου και κρίνει ότι για κάθε περίπτωση πρέπει να
να υποβάλλονται 12 αντίτυπα του (11 για τα κλειστά βιβλία και 10
για τα ανοικτά) αντί των 17 που υποβάλλονταν μέχρι σήμερα.

Ο Πρόεδρος
Μη. ΣΠΥΡΙΔΟΥΚΟΣ

Η Γραμματέας
Δ. ΣΑΡΑΝΤΙΝΟΥ

Θέμα 3ο. Ο κ. Σπυρόπουλος ανακοινώνει στο Τμήμα ότι πολλοί λόγοι υπαγορεύουν την μείωση του αριθμού των αντιτύπων που πρέπει να υποβάλλονται στο Τμήμα, για τα κρινόμενα σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 30 /76, βιβλία και συγκεκριμένα: α) Η μείωση του αριθμού των μελών του Τμήματος (από 17 σήμερα συμμετέχουν στις εργασίες του μόνο 11),

β) ο δισταγμός συγγραφέων και εκδοτών αξιόλογων βιβλίων να τα υποβάλλουν για κρίση, εφόσον το κόστος είναι μεγάλο - αυτό ισχύει προπάντων για σειρές βιβλίων.

γ) Η αποφυγή αιτιάσεων, ότι με τη μεθόδευση αυτή επιδιώκουμε να αποχτήσουμε βιβλιοθήκες δωρεάν.

Για τους λόγους αυτούς προτείνω: Να μειωθεί ο αριθμός των αντιτύπων των υποβαλλόμενων βιβλίων ως εξής:

Για όσα ανήκουν στην αρμοδιότητα των φιλολόγων σε έξι (6) αντίτυπα, για όσα ανήκουν στις άλλες ειδικότητες σε τρία (3).

Το Τμήμα, ύστερα από σχετική συζήτηση δεν δέχεται την εισήγηση του κ. Σπυρόπουλου και ορίζει ότι για κάθε κρινόμενο βιβλίο πρέπει να υποβάλλονται 12 αντίτυπά του (11 για τα μέλη του Τμήματος και ένα για το αρχείο) αντί των 17 που υποβάλλονταν μέχρι σήμερα.

Ο Πρόεδρος
Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματεία
Ρουγγουίλου
Δ. ΖΑΡΑΔΟΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Π ρ ό ξ η 57/85

Σήμερα, 1.7.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 08:30 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδύλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητής και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Θ έ μ α τ α Η. Δ.

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά Β' ΕΠΑ από μετάφραση.
2. Κρίση του διδ. βιβλίου, Ψυχολογία - Ανθρώπινες Σχέσεις της Β' ΕΠΑ: Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
3. Ανακοινώσεις.
4. Γνωμοδότηση για το Σχ. Π. Δ/τος για τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα Γυμνασίου. Εισηγητές κατά ειδικότητα.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 2ο: Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος διαβάσει τις εισηγητικές εκθέσεις των μελών επιτροπής κρίσεως, οι οποίες έχουν ως εξής:

Η κ. Β. Τσιάντη - Καλλίδου, Φιλολογος - Γυμνασιάρχης λέγει:

Με βάση την απόφαση Φ 211. 12/26/Γ2/72^Γ/13-3-85 έχω οριστεί κριτής του βιβλίου του κ. Τριαντάφυλλου Τριανταφύλλου, που έχει τον τίτλο "ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ" πρόκειται δε να διδαχτεί στη Β' τάξη του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου.

Το κείμενο το διάβασα με μεγάλη προσοχή. Το έκρινα, αφού έλαβα υπόψη μου τα παρακάτω:

1. Υπηρετώ στη Μ. Εκπαίδευση 26 χρόνια κι απ' αυτά 15 χρόνια στην Κύπρο και υπόλοιπα στην Ελλάδα. Και εκεί και εδώ ένα από τα μαθήματα που είχα στο πρόγραμμά μου ήταν και η Ψυχολογία.

Στον Ελλαδικό χώρο μια διαπίστωση έκανα και ως απλή καθηγήτρια και ως προϊστάμενη (στην επαρχία είχα παράλληλα Διεύθυνση Γυμνασίου - Λυκείου). Ελάχιστοι φιλόλογοι θέλουν να διδάξουν Ψυχολογία, γιατί, λένε, δεν τους βοηθάει το εγχειρίδιο που υπάρχει και τα παιδιά με δυσφορία αντιμετωπίζουν το μάθημα. Ζητάνε κάτι καινούργιο, σύγχρονο, εύληπτο. Κι αν μη ξεχνάμε ότι όλοι εμείς που μπαίνουμε στην τάξη δεν έχουμε έστω μια κάποια επιμόρφωση, δεν προβληματιζόμαστε στο πως θα προσφέρουμε το μορφωτικό αγαθό, την ύλη, δεν ενημερωνόμαστε, δεν είμαστε όλοι ευαισθητοποιημένοι και μάλιστα για ένα μάθημα, όπως είναι η ψυχολογία. Δυστυχώς είναι μια αλήθεια, όσο πικρή κι αν είναι.

2. Έλαβα υπόψη μου τις ανάγκες και τις δυνατότητες που έχει ο έφηβος αυτής της ηλικίας, γιατί είμαι πολύ κοντά στο παιδί μέσα στην τάξη, στην πράξη καθημερινά.

3. Το βιβλίο γράφτηκε για παιδιά 16-17 χρονών, με ένα a επίπεδο και πολλά απ' αυτά προορίζονταν ίσως και για τεχνικά Λύκεια δεν γράφτηκε για φοιτητές Πανεπιστημίου, ή Παιδαγωγικών Ακαδημιών.

4. Πέρα από τις βασικές μου σπουδές, ιδιαίτερα, ασχολήθηκα με την Ψυχολογία στο εξωτερικό και στην Ελλάδα. Στη ΣΕΛΑΜΕ είχα καθηγητή τον κ. Τριανταφύλλου. Όλοι οι συνάδελφοι ομολογούν ότι ο κ. Τριανταφύλλου μας έδωσε πολλά.

Για το συγκεκριμένο βιβλίο δεν αναφέρω τις παρατηρήσεις μου, γιατί συνεργάστηκα με τον συγγραφέα, είπα τις παρατηρήσεις μου, γενικές, ειδικές, γλωσσικές περιχομένου, δομής, κτλπ. Ήγιναν δεκτές από τον ίδιο και διορθώθηκε το βιβλίο.

Με τον καθηγητή κ. Κασσωτάκη συνεργάστηκα επίσης, μου διάβασε την εισήγησή του, συνέπεσαν πολλές απόψεις μας αλλά ήδη είχαν καλυφθεί από τον κ. Τριανταφύλλου.

Δεν έχω τις Πανεπιστημιακές περιγαμηνές του κ. καθηγητή, όμως διαβλέπω στην εισήγησή του επιστημονικούς διαξιφισμούς. Δεν υπεισέρχομαι σ' αυτούς.

Δεν βρίσκω π.χ., πάντα "κάτ' την ταπεινή μου γνώμη" αμάρτημα το ότι, όπως γράφει ο κ. Κασσωτάκης "ότι ο κ. Τριανταφύλλου στη συγγραφή του βιβλίου στηρίζεται κατά μεγάλο μέρος σε προηγούμενες εργασίες του". Γιατί; κάθε φορά που γράφουμε πρέπει να ξεχνάμε τις προηγούμενες εργασίες μας; Να τις συμπληρώνουμε και να τις ανανεώνουμε, ναι. Δεν θέλω όμως να επεκταθώ και σ' άλλα σημεία της εισήγησης παρά μόνο σ' ένα ακόμη στοιχείο. Προτείνει πολλές συμπληρώσεις, απέναντη βιβλιογραφία κλπ. Πότε θα γίνουν όλα αυτά; Η διδακτική ώρα είναι 45' λεπτά, ώπου να μπουν οι καθηγητές, τα λεπτά γίνονται 40 ίσως και λιγότερα, πολλές ώρες χάνονται για διάφορους λόγους, πώς θα καλυφθεί και πότε τόση ύλη;

Τελειώνοντας κρίνω ότι το βιβλίο του κ. Τριανταφύλλου, ύστερα από τις διορθώσεις που έκανε, γιατί το ξαναδιάβασα, είναι πέρα από κατάλληλο για τα παιδιά και τους συναδέλφους που θα το διδάξουν, γιατί είναι εύληπτο, ενδιαφέρον όχι απωθητικό, βοηθάει όχι μόνο τον έφηβο να γνωρίσει τον εαυτό του (όσο είναι δυνατό αυτό στη συγκεκριμένη ηλικία) και στις διαπροσωπικές του σχέσεις. Κι όχι μόνο τον έφηβο αλλά πιστεύω και τον συνάδελφο θα ευαισθητοποιήσει σε θέματα ψυχικής υγείας του παιδιού, μια που δυστυχώς στη χώρα μας δε μπορούν όλοι οι δάσκαλοι να περάσουν έστω από μια στοιχειώδη επιμόρφωση.

Καιρός πιά να σκεφτόμαστε εμείς οι δάσκαλοι πρώτα και πάνω απ' όλα την ψυχική υγεία του παιδιού και μάλιστα την ψυχική υγεία του παιδιού αυτής της ηλικίας.

Και μια πρόταση:

ας προσέξουν οι Διευθυντές των Πολυκλαδικών Λυκείων σε ποιούς συναδέλφους θα ανάθεσουν να διδάξουν την ψυχολογία.

Και μια ερώτηση - απορία:

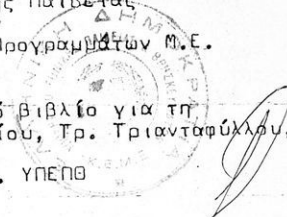
Γιατί το ίδιο βιβλίο να μη μπει και στα Γενικά Λύκεια;

Πέτρος Ε. Δέρας
Παραδείσου 20
151 25 Αμαρούσιο
τηλ. 6827011

Αμαρούσιο, 20 Μαΐου 1985

Προς το
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων
Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.
Τμήμα Β'

Θέμα: Παρατηρήσεις στο υπο έκδοση διδακτικό βιβλίο για τη Β' τάξη του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, Τρ. Τριανταφύλλου, Ψυχολογία και Ανθρώπινες Σχέσεις.
Σχετ. Φ211.12/26/Γ2/72Γ/13.3.85 Αποφ. ΥΠΕΠΘ

1. Υπάρχουν επιφυλάξεις ως προς το αναλυτικό πρόγραμμα βάσει του οποίου έγινε η συγγραφή του βιβλίου. Για παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί ότι η περιοχή της Ψυχολογίας παρουσιάζεται αποδυναμωμένη, και μάλλον εισαγωγική ενώ μπορούσαν να παρουσιασθούν πολλές έννοιες με χρήσιμες προεκτάσεις για τη ζωή του μαθητή και το μέλλον του (π.χ. μνήμη, προσοχή, αντίληψη, διαθέσεις, έλεγχος συναισθήματος, ψυχολογία αποδοτικής μελέτης κλπ.) Οπωσδήποτε, δεν προχωρώ στον σχολιασμό του αναλυτικού προγράμματος διότι το θεωρώ **δ ε δ ο μ έ ν ο**.

2. Το βιβλίο μπορούσε να πάρει απλούστερη και πρακτικότερη μορφή ως προς τη παρουσίαση και οργάνωση του περιεχομένου αν ληφθεί υπόψη (1) ο βαθμός ωριμότητας των μαθητών, (2) οι πραγματικές ανάγκες τους, (3) η ικανότητα αυτών που θα το διδάξουν και (4) ο διαθέσιμος χρόνος (το βιβλίο πρέπει να διαχθασθεί όλο και να μη παραλειφθεί τίποτε ούτε από τη διδασκαλία ούτε και από τις εξετάσεις).

3. Το βιβλίο είναι επιστημονικά ενημερωμένο με απόψεις παλαιές και νέες που αντέχουν στην επιστημονική βάση. Το αν ο συγγραφέας υιοθέτησε την άποψη της Α ή Β σχολής που τυχόν διαφωνεί με μερικούς ψυχολόγους ή ακόμη και με τόν υπογράφοντα, αυτό δεν είναι λόγος που επιβάλλει την αλλαγή του κειμένου. Ο συγγραφέας είναι επιστήμης και έχει το δικαίωμα και την ευθύνη να κάνει την δική του επιλογή.

4. Η εικονογράφηση είναι περιορισμένη, ενώ είναι γνωστό πόση μεγάλη σημασία έχουν οι σχηματικές παραστάσεις και οι εικόνες, ιδίαιτερα για τους μαθητές.

5. Αντί της βιβλιογραφίας στο τέλος θα ήταν προτιμότερο να δοθεί ένας κατάλογος (και μάλιστα κατεπιλογήν) αναγνωσμάτων δηλ. βιβλίων που πραγματεύονται ψυχολογικά θέματα, στα ελληνικά, για περαιτέρω ενημέρωση των μαθητών που θα έχουν ενδιαφέρον να διαβάσουν.

6. Άλλο σύγγραμμα ψυχολογίας με επιστημονικές απαιτήσεις και άλλο διδακτικό βιβλίο για μαθητές της Μέσης Εκπαιδευσης. Επομένως δεν χρειάζεται πλήρης βιβλιογραφία αλλά ούτε και επιστημονικές λεπτομέρειες με πολλά ξένα ονόματα. Η αξία του διδακτικού βιβλίου έγκειται κυρίως στην κατάλληλη επιλογή του επιστημονικού υλικού το οποίο πρέπει να περιέχει ουσιαδεις έννοιες που θα είναι απαραίτητες για να κατανοήσουν και να βοηθήσουν οι μαθητές τό εαυτού τους και τον γύρω τους κόσμο. Αυτές οι έννοιες πρέπει να υποστούν επεξεργασία σε βάθος και πλάτος με παραδείγματα και εφαρμογές.

7. Είχα την ευκαιρία να επικοινωνήσω προσωπικά με τον κ. Τρ. Τριανταφύλλου, τουλάχιστον δύο φορές, και να συζητήσω αρκετές λεπτομέρειες που, κατά την γνώμη μου, μπορούσαν να αποτελέσουν αφετηρία για τη βελτίωση του βιβλίου. Έχω τη γνώμη ότι οι περισσότερες από τις παρατηρήσεις μου ελήφθησαν υπόψη για τη διόρθωση του κειμένου. Άλλωστε η συζήτηση αυτή υπήρξε ωφέλιμη και για τους δύο.

8. Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου έχει δώσει δείγμα συγγραφής διδακτικού βιβλίου ψυχολογίας. Είναι ο συγγραφέας της ψυχολογίας της Β τάξεως του Επαγγελματικού Λυκείου. Το βιβλίο αυτό κατά κοινή ομολογία έχει πολλές αρετές, αν και σύντομο, και είναι η καλύτερη ψυχολογία από αυτές που κυκλοφορούν για τους μαθητές. Το καινούργιο βιβλίο του κ. Τριανταφύλλου θα είναι ασφαλώς πολύ καλύτερο από το προηγούμενο.

Με εκτίμηση
Πέτρος Ε. Δέρας
Πέτρος Ε. Δέρας

Ρέθυμνο, 3-5-85

Προς το
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων
Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Ν.Ε.
Τμήμα Β'

Αριθ. Πρωτ.

Θ. Ε. Μ. Α. : κρίση διδακτικού βιβλίου
Σχετ. Φ211.12/26/Γ2/725/13-3-85

Με βάση την παραπάνω απόφαση έχω οριστεί κριτής του βιβλίου του
Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ, το οποίο φέρει τον τίτλο " ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ " και πρόκειται να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό
εγχειρίδιο στη β' τάξη του ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου.

Ο χρόνος που είχα στη διάθεσή μου δεν ήταν αυτός που θα ήθελα για
να μελετήσω ακόμη περισσότερο το χειρόγραφο κείμενο. Παρόλα αυτά μέσα
σε περιορισμένα-χρονικά περιθώρια διάβασα δυο φορές το κείμενο, με όση
περισσότερη προσοχή μπορούσα, και συμβουλευτήκα και άλλους συνεργάτες
μου ειδικευμένους στον τομέα της ψυχολογίας. Οι παρατηρήσεις που έχω
να κάνω είναι οι εξής:

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οπωσδήποτε το προς κρίση βιβλίο είναι σε γενικές γραμμές καλύτερο
από τα εγχειρίδια ψυχολογίας που είχαν μέχρι σήμερα χρησιμοποιηθεί στην
ελληνική εκπαίδευση. Επιπεριέχει πολλά νέα στοιχεία και γενικά μαρτυρεί
ότι ο συγγραφέας του, γνωστός από την όλη επιστημονική και διδακτική
του δραστηριότητα, παλαιός Σύμβουλος του Κ.Ε.Μ.Ε., κατέβαλε αξιόλογη
προσπάθεια για τη συγγραφή του.

Παρόλα αυτά υπάρχουν πολλές αδυναμίες τόσο από μεθοδολογικής-παιδα-
γωγικής πλευράς όσο και από πλευράς περιεχομένου, που με κάνουν να έχω
σοβαρές επιφυλάξεις για την έγκρισή του, αν δεν γίνουν πρώτα κάποιες
μεταβολές και διορθώσεις.

Έχω την εντύπωση ότι ο κ. Τριανταφύλλου, τον οποίο τονίζω ότι θεω-
ρώ ικανότατο επιστήμονα, πιέστηκε να γράψει το βιβλίο αυτό σε πολύ
ύβντομο χρονικό διάστημα με αποτέλεσμα να μην έχει τον απαιτούμενο
χρόνο να επεκταθεί στη μελέτη νεότερης βιβλιογραφίας. Γι' αυτό το λόγο
περιορίστηκε στην βιβλιογραφία που είχε υπόψη του. Γίνεται σαφές
επιπλέον από τη Σχολή της Συμπεριφοράς και στηρίζεται κατά μεγάλο μέ-
ρος σε κριτικά ανακρίσεις της εργασίας του.

Θα επιθυμούσα πολύ να γίνουν σ' αυτή τη φάση όσες διορθώσεις είναι

ματατές, αν η ανάγκη έκδοσης του βιβλίου είναι πειστική και δεν υπάρχει αρκετός χρόνος για ριζικές αλλαγές. Πιστεύω όμως ότι από το επόμενο έτος πρέπει να γίνει μια ριζική αναθεώρηση όλης της εργασίας, την οποία είμαι απόλυτα βέβαιος ότι μπορεί να κάνει ο ίδιος ο κ. Τριανταφύλλου, αν του δοθεί το αναγκαίο χρονικό περιθώριο.

Παραθέτω στη συνέχεια τις ειδικότερες παρατηρήσεις, ^{με} που δεν έχουν καμία διάθεση επίκρισης, αλλά την πρόθεση να συντελέσουν στη βελτίωση του βιβλίου. Έχω την γνώμη ότι σε ένα νέο πρωτοποριακό σχολείο, όπως είναι το ενιαίο πολυκλαδικό λύκειο, στη δημιουργία του οποίου συνέβαλα και εγώ, πρέπει να χρησιμοποιηθούν και πρωτοποριακά βιβλία, υψηλής ποιότητας, εναρμονισμένα προς τις σύγχρονες παιδαγωγικές απαιτήσεις, για τις οποίες παραπέμπω στην ειδική βιβλιογραφία (βλ. ενδεικτικά το βιβλίο : UNESCO, CONCEPTION ET PRODUCTION DES MANUELS SCOLAIRES: GUIDE PRATIQUE υπό FR. RICHAUDEAU, PARIS 1979.)

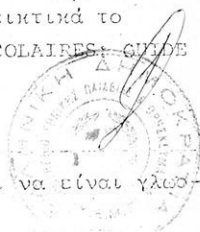
Β. ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ξεκινώντας από τη θέση ότι το διδακτικό βιβλίο πρέπει να είναι γλωσσικά άψογο, σημειώνω τα εξής.

α. Υπάρχουν μέσα στο κείμενο αρκετά ορθογραφικά λάθη (ίσως οφείλονται σε παραδρομές) που πρέπει να διορθωθούν πριν αυτό δοθεί προς εκτύπωση (Π.χ. ωριωμένες (σελ 5, 26, 73,) καιμιά (δημ. καιμιά), το παιδί ευχαριστείτε την... (82), όταν δειρδώνωμε την (σ.86), ιδιόρρυθμους (91), κρεββάτι (99, 117) προσπαδόντας (117), βαθειές (123, I 24), δισοφόρμνη (132), να επηρεάσει ή να υποβάλλει (138), αναπτύσει (146), βγένει (156, 160), απορίψομε (178) κ.λ.π.

β. Υπάρχουν και αδόκιμες λέξεις και φράσεις που πρέπει ή να εκλείψουν ή να αντικατασταθούν όπως: Η ψυχοσωματική (;) μας πληροφορεί, (σ. 31) περιφερικό νευρικό σύστημα (32), "ατομικότητα είναι όρος που αναφέρεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά" (37), αισθητηριοτική νοσημοσύνη (σ.57), τακτ (σ.75), αποταυτίζει (79), άσκηση αποταύτισης (79)...δυναμεις κινούν την συμπεριφορά (80), τέκνα (αντί παιδιά) (92), εισδοκτικότητα των αισθητηριοκινητικών αντιδράσεων (108), φυσιολογικά-οργανικά μειο-νεκτώματα (110), δυσλαλιά (αντί δυσλεξία) (114), κινησιακές διαταραχές (διαταραχές της κινητικότητας) (114), στρές (180), συγκεκριτημένη (τα), των ανθρώπων, οι οποίοι ευχαριστούνται εξ ολοκλήρου τη ζωή (77), ενστικτώδεις ενορμήσεις (99), "αντίληψη είναι μια δραστηριότητα του νού ανάμεσα στο αίσθημα και στη σκέψη (110) κ.λ.π.

γ. Δεν υπάρχει ομοιομορφία στον τρόπο αναγραφής των ξένων ονομάτων. Σε μερικά κεφάλαια (ιδίως στην αρχή) τα ξένα ονόματα, που είναι πάρα

πολλά μέσα στο βιβλίο, είναι γραμμένα με ελληνικούς χαρακτήρες, χωρίς καν να παρατίθεται δίπλα το όνομα στην ξένη γλώσσα (π.χ. Γουίτσον, Ζκίνερ, Παύλωφ, Θορντάϊκ κ.λ.π.); ενώ σε άλλα κεφάλαια ή καιιά φορά και μέσα στο ίδιο το κεφάλαιο τα ξένα ονόματα γράφονται σε ξένη γλώσσα χωρίς μάλιστα να παρατίθεται η προφορά τους και αλλού γράφεται το όνομα στα ελληνικά και μέσα σε παρενθέση στα ξένα π.χ. Μιρύνερ (Bruner σ. 14). Στην ίδια σελίδα υπάρχει Τόλμαν, χωρίς άλλη προσθήκη.

Νομίζω ότι και παιδαγωγικά και επιστημονικά ορθό είναι να γράφονται τα ξένα ονόματα στην γλώσσα τους και μέσα σε παρενθέση να αναφέρεται η προφορά τους π.χ. (SKINNER "Ζκίνερ").

δ. Δίδεται πλήθος επεξηγήσεων μέσα σε παρενθέσεις, πράγμα που και τις φράσεις μεγαλώνει, αλλά και την ανάγνωσιμότητα και κατεπέκταση την κατανόηση του κειμένου δυσκολεύει, γιατί διασπά το νόημα της φράσης.

Αν αυτό γίνεται μερικές φορές υπό τύπον επεξηγήσεων δεν βλάπτει.

Όταν όμως γίνεται κατάχρηση των επεξηγήσεων, αυτό υποδηλώνει ότι ο ίδιος ο συγγραφέας αισθάνεται ότι δεν υπάρχει αρκετή σαφήνεια σ' αυτά που γράφονται ⁶² καλή σύνδεσή τους με τα προηγούμενα και γι' αυτό την ανάγκη να δίνει επεξηγήσεις μέσα σε παρενθέσεις. Έχω τη γνώμη ότι πρέπει να εκλείψουν όσες επεξηγήσεις δεν είναι απολύτως αναγκαίες. Μια γενική αναθεώρηση του περιεχομένου θα καταστήσει πολλές απ' αυτές άχρηστες.

Β. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Μελετώντας κανείς το κείμενο διαβλέπει κάποια προσπάθεια να υιοθετηθεί η νέα αντίληψη για το ρόλο και τη χρήση του σχολικού βιβλίου. Υπάρχουν π.χ. λιγότερες ερωτήσεις που παρατίθενται στο τέλος κάθε κεφαλαίου, κάποια κείμενα και άλλες ασκήσεις που υπάρχουν στο παράρτημα, στοιχεία τα οποία συγκαταλέγονται στα θετικά χαρακτηριστικά της εργασίας που κρίνεται. Παρόλα αυτά το βιβλίο δεν κατάφερε να ξεφύγει από τη παραδοσιακή στη χώρα μας αντίληψη για το διδακτικό εγχειρίδιο, το οποίο δραματίζει αποκλειστικά σχεδόν το ρόλο της πηγής γνώσης, ενώ παραγνωρίζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό οι άλλες λειτουργίες του όπως η παροχή ερεθισμάτων για παραπέρα μελέτη, η μύηση του μαθητή στην κοινωνική κριτική της παρεχόμενης επιστημονικής γνώσης κ.ά.

Το συγκεκριμένο βιβλίο έχει έπτονο εγκυκλοπαιδικό χαρακτήρα, και γνωσιοκεντρικό προσανατολισμό. Προτείνω να προστεθούν είτε μέσα στο ίδιο το βιβλίο είτε σε χωριστό τεύχος κείμενα προβληματισμού γύρω από την ψυχολογία, να αυξηθούν οι ασκήσεις που παρατίθενται στο τέλος και να καταναμηθούν στα επίμερους κεφάλαια, έτσι ώστε να υπάρχει

ανάκτηση του περιεχομένου τους με τον προβληματισμό που δημιουργείται.
Κάποια αποσπάσματα από τέστ, ερωτηματολόγια, ασκήσεις αυτογνωσίας
ερωτηματολόγια αυτοανάλυσης, δείγματα από μεθόδους παρατήρησης των
ομάδων (BALES, FLANDERS^{υπ}), θα μπορούσαν να υπάρξουν σε μεγα-
λύτερη ποσότητα μέσα στο βιβλίο. Ο συγγραφέας είναι πολύ φειδωλός
στην παράθεση εικόνων. Δεν υπάρχει μια φωτογραφία των διαφόρων προ-
τύπων που αναφέρονται μέσα, μια φωτογραφία κάποιου οργάνου π.χ.
Ακόμα και η επιλογή των τέστ που μνημονεύονται δεν είναι κατά την
γνώμη μου η καλύτερη (π.χ. το τέστ νοημοσύνης OTIS). Δεν υπάρχουν
πουθενά μέσα στο κείμενο διαγράμματα, συγκριτικοί πίνακες των διαφόρων
απόψεων ή θεωριών, περιλήψεις στην αρχή ή έστω στο τέλος των κεφα-
λαίων, αναφορά των διδακτικών στόχων στην αρχή κάθε ενότητας και
άλλα στοιχεία, τα οποία θεωρούνται από παιδαγωγικής πλευράς απαραίτη-
τα για την υποβοήθηση της μάθησης και την κωδικοποίηση των πληροφοριών
από μέρος του μαθητή.

Η παρουσίαση ενός βιβλίου με τη μορφή συνεχούς διδακτικού κειμένου,
με ελάχιστα σχέδια, δείχνει ένα βιβλίο καθαρής ακαδημαϊκής νοστορίας
ένα βιβλίο μονότονο, ελάχιστα ελκυστικό για τα παιδιά.

Κρίνω απολύτως απαραίτητο τον εμπλουτισμό όλων των κεφαλαίων με
τα παραπάνω στοιχεία. Είναι προτιμότερο να μειωθεί το κείμενο παρά
να παρουσιαστεί σωρεία πληροφοριακών στοιχείων, απογυμνωμένη από όλα
τα άλλα στοιχεία που συνδέτουν ένα καλό μαθητικό βιβλίο. Είμαι βέβαιος
ότι ο κ. Τριανταφύλλου έχει επίγνωση όλων αυτών, αλλά του ήταν
δύσκολο να τα κάνει στο χρόνο που είχε στη διάθεσή του.

Νομίζω ότι μπορούν να γίνουν αρκετές αλλαγές στη δομή και στο
περιεχόμενο για να εξοικονομηθεί ο αναγκαίος χώρος.

Αρνητικό στοιχείο επίσης από παιδαγωγικής πλευράς είναι κατά τη
γνώμη μου η μη καλή σύνδεση των κεφαλαίων μεταξύ τους, έτσι ώστε
το ένα να έρχεται ως φυσική συνέπεια του άλλου.

Για το λόγο αυτό άλλωστε ο συγγραφέας αναγκάζεται να αναφέρει
συχνά (όπως είδαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο, για το θέμα αυτό μιλήσαμε
σε προηγούμενο κεφάλαιο κ.λ.π.) Και για το λόγο αυτό επιβάλλεται
αναμόρφωση της όλης δομής του βιβλίου.

Γ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Αν και το βιβλίο τιτλοφορείται "Ψυχολογία και Ανθρώπινες Σχέσεις"
περιλαμβάνονται σ' αυτό στοιχεία που καλύπτουν πολλές περιοχές της ψυ-
χολογίας, από τη Γενική Ψυχολογία μέχρι την Ψυχολογία του βόθρου
τη Γενετική Ψυχολογία, την Κοινωνική, αιώμη και την Παιδαγωγική

υχολογία. Αυτό ίσως είναι λάθος της Επιτροπής που έδωσε ένα τέτοιο περίγραμμα της ύλης, που έπρεπε να περιληφθεί στο υπό εξέταση βιβλίο.

Το εύρος αυτό της θεματικής είναι τεράστιο και είναι επόμενο ο συγγραφέας να αδυνατεί να καλύψει πολύπλευρα όλες τις πτυχές του. Ξαν γενική παρατήρηση μπορώ ακόμη να σημειώσω ότι μέσα στο βιβλίο αναφέρονται κυρίως οι παραδοσιακές θέσεις της Ψυχολογίας, ενώ πολλές νέες τάσεις δεν υπάρχουν. Αναλυτικά αναφέρομαι σ' αυτό στις παρατηρήσεις μου για το κάθε επιμέρους κεφάλαιο.

Κεφάλαιο Α'

Δίνεται η εντύπωση ότι η Ψυχολογία ενδιαφέρεται μόνο να ερμηνεύσει τη συμπεριφορά του ατόμου. " Εκείνο που θέλουμε να μάθουμε " γράφει το βιβλίο, " είναι : γιατί οι άνθρωποι συμπεριφέρονται έτσι, όπως συμπεριφέρονται και τι είναι εκείνο που μπορεί να βελτιώσει τη συμπεριφορά τους " Η Ψυχολογία μάλιστα ορίζεται ως Επιστήμη της Συμπεριφοράς (σ.2). Η άποψη αυτή που απηχεί τις ιδέες της Αμερικάνικης Σχολής της Συμπεριφοράς είναι περιορισμένη και οπωσδήποτε δεν περιλαμβάνει τις εσωτερικές ψυχολογικές διεργασίες της εξέλιξης, που αποτελούν αντικείμενο μελέτης της Ψυχολογίας (Γνωστική Ψυχολογία π.χ.) , τη δυναμική των ομάδων , τη διαμόρφωση των αναγκών ^{κ.λπ} Δεν αναφέρεται καθόλου στη συνολική προσωπικότητα του ατόμου .

Στο ίδιο κεφάλαιο (σ.2) γίνεται λόγος για την αμφισβήτηση της Ψυχολογίας ως Επιστήμης. Σήμερα δεν αμφισβητείται η Ψυχολογία ως Επιστήμη. Η αμφισβήτηση της ανήκει στην Ιστορία, όπου ίσως θα είχε θέση η όλη συζήτηση.

Η επικέντρωση και άλλων ενοτήτων του 1ου κεφαλαίου στο θέμα της συμπεριφοράς διέπεται από την ίδια μονομερή αντίληψη για την Ψυχολογία και οπωσδήποτε δεν αντιστοιχεί προς τη σύγχρονη κατάσταση. Ο ίδιος άλλωστε συγγραφέας σημειώνει παρακάτω ότι η συμπεριφορά " αποτελεί έναν από τους βασικούς τομείς μελέτης και αντικείμενο σπουδής για στατιστικές έρευνες με στόχο.... " (σ.5) . Ο ορισμός άλλωστε που δίδεται στη συμπεριφορά από το συγγραφέα δείχνει ότι η Ψυχολογία δεν μπορεί να ορίζεται σήμερα ως Επιστήμη της Συμπεριφοράς μόνο. " Συμπεριφορά " γράφει, " είναι το σύνολο των ψυχοφύσιολογικών αντιδράσεων του ατόμου, που εκδηλώνονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να υποκρίπτονται στην αντίληψη εκείνων που θέλουν να τη μελετήσουν".

Τι γίνεται λοιπόν για τις αντιδράσεις που δεν υποκρίπτονται στην αντίληψη

λή μας; Είναι έξω από την Ψυχολογία;

Ο ορισμός επίσης που δίδεται στη σελ. 8 για τη μάθηση δεν είναι κατά τη γνώμη μου ορθός. Υπάρχει σύγχυση μεταξύ μάθησης και προσαρμογής. Ούτε είναι ορθό ότι η μάθηση είναι εξολοκλήρου συνειδητή δραστηριότητα.

Η κατάταξη στη σελ. 9 των θεωριών της μάθησης σε δύο κατηγορίες (συνειρμικές και νοητικές) είναι πολύ περιοριστική. Πού κατατάσσονται οι νεοδραμιστικές αντιλήψεις (ROGERS, BROWN κ.λ.π.), η θεωρία της μορφολογικής ψυχολογίας (WERTHEIMER, KOPKA, KOHLER κ.λ.π.), η θεωρία της κοινωνικής μάθησης (BANDURA κ.λ.π.), οι θεωρίες που στηρίζονται στην ανάλυση της πληροφορίας (INFORMATION PROCESSING LEARNING) κ.λ.π.;

Βασικό στοιχείο θεωρώ επίσης την αναφορά των σπουδαιότερων έργων των της μάθησης που δεν αναφέρονται καθαρά.

Το πείραμα του Παυλάφ στη σ. 10 δεν περιγράφεται σωστά. Το σάλιο που ενδιαφέρει τον πειραματιστή δεν είναι αυτό που εκκρίνεται κατά την ώρα που ο σκύλος τρώει την τροφή του, αλλά εκείνο που εκκρίνεται με τη θέα της τροφής.

Η έννοια της αρχής της υποκατάστασης δεν δίδεται με σαφήνεια. Δεν θεωρώ επίσης ορθή την άποψη ότι ο SKINNER δημιούργησε εντελώς προσωπικό σύστημα ψυχολογίας. Προσποήσε τις απόψεις του PAVLOV και των προηγουμένων μηχανεριοτήτων και πρόσθεσε νέες έννοιες.

Δεν γίνεται λόγος για την ενίσχυση (REINFORCEMENT) που αποτελεί την έννοια κλειδί στη θεωρία του SKINNER (6. 11).

Κάτω από τον τίτλο: θεωρία της μορφολογικής ψυχολογίας εκτίθενται οι αντιλήψεις του FEHNER και του WEBER που δεν ανήκουν καθόλου στη Σχολή αυτή (13). Στη σελ. 13 άλλωστε αναφέρονται ως ψυχοφυσιολόγοι.

Ο Κ. LEWIN δεν κάνει λόγο για ζωικό χώρο, αλλά για ζωτικό χώρο (εξουσία VITAL (σελ. 14)).

Ο BRUNER κατά τη γνώμη μου δεν υποστηρίζει ότι "μάθηση είναι το να μάθει κανείς πως να μαθαίνει". Υποστηρίζει ότι εκεί πρέπει να στοχεύει η εκπαίδευση και η σκόπιμη διαδικασία μάθησης. (σ. 14).

Σοβαρή τέλος θεωρώ την παράλειψη των αντιλήψεων του J. PIAGET όσον αφορά τις διαδικασίες προσαρμογής (ACCOMODATION, ADAPTATION, EQUILIBRE) καθώς και τις διαδικασίες μάθησης, σύμφωνα με την γνωστική ψυχολογία, τους νεοδραμιστές, R. GAGNÉ, τον BANDURA (Modeling)

Κεφάλαιο Β'

Τα ονόματα BINET - SIMON πρέπει να γραφούν Α. SIMON και ΤΗ. SIMON. Σε αντίθετη περίπτωση, έχει κανείς την εντύπωση πως πρόκειται για ένα όνομα. Οι έρευνες του BINET είχαν αρχίσει νωρίτερα από το 1905. Τότε παρουσιάστηκε η ^{ορίστη} μορφή της κλίμακας μέτρησης της νοημοσύνης, που τροποποιήθηκε ξανά το 1911 (βλ. λεπτομέρειες στο R. ZAZZO, κ.α. NOUVELLE ECHELLE METRIQUE DE L'INTELLIGENCE, ελλ. μετάφραση των Μ. Βάμβουκα και Γ. Παπαγεωργίου).

Η έννοια του FREUD^γ το ID (ID στα γαλλικά) αποδίδεται καλύτερα με τη λέξη "Αυτό" και όχι ως "προεγώ" (βλ. και το κεφάλαιο: Η δομή της ψυχικής κατασκευής στο βιβλίο της Μ. ΝΑΣΙΑΚΟΥ Η ψυχολογία σήμερα). Η παρουσίαση επίσης των τάσεων της νεότερης ψυχολογίας είναι κατά τη γνώμη μου ελλιπής. Δεν αναφέρεται πουθενά ο PIAGET και οι οπαδοί του, το κίνημα των νεοπιαζετικών, ο Η. WALLON και οι οπαδοί του και άλλες σχολές που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Κεφάλαιο Γ'

Περισσότερο γίνεται λόγος για κλινική ψυχολογία, κατά την άποψή μου, παρά για Ιατρική ψυχολογία σελ. 25.

Κεφάλαιο Δ'

Στο κεφάλαιο αυτό, στο οποίο εξετάζονται οι μέθοδοι έρευνας στην ψυχολογία διαπιστώνεται μια παραδοσιακή και ξεπερασμένη σήμερα αντίληψη για τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η ψυχολογία στον τομέα της έρευνας. Εξακολουθεί να υπάρχει η παλιά αντίληψη για την παρατήρηση και το πείραμα, για ετεροπαρατήρηση και αυτοπαρατήρηση, ενώ δεν γίνεται λόγος για τη συστηματική παρατήρηση και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται σήμερα για συλλογή αντικειμενικών πληροφοριών με διάφορες τεχνικές. Δεν γίνεται κανένας λόγος για τις μήτρες παρατήρησης (ή σκάρες παρατήρησης - GRILLES D' OBSERVATION) για την ανάλυση, ταξινόμηση και επεξεργασία των παρατηρήσεων με τη βοήθεια μάλιστα πλήθους οργάνων (μαγνητόφωνο, μαγνητοσκόπιο, ταχυοσκόπιο κλπ. κλπ.), χωρίς τα οποία δεν νοείται σήμερα σοβαρή επιστημονική παρατήρηση. Γράφεται αντίθετα ότι: "Τα πλεονεκτήματα της ετεροπαρατήρησης σαν μεθόδου ψυχολογικής έρευνας είναι ότι δεν απαιτεί όργανα...".

Υπάρχει σύγχυση γύρω από το τι είναι πείραμα. Έτσι δίνεται η εντύπωση ότι η επίδοση ενός τέστ για τη μέτρηση κάποιου στοιχείου της προσωπικότητας είναι πείραμα (σελ. 28). Αντίθετα δεν γίνεται λόγος για μεταβλητές, είδη μεταβλητών, υποθέσεις, παραματικά σχέδια κλπ. Προσέχω να γίνει και ε' κατά μια εύνομη διαφορά χωρίς να περιηγηθώ περαιτέρω.

Υπάρχει ακόμη σύγχυση ανάμεσα στο τι είναι μέθοδος και τι είναι μέσο έρευνας ή τεχνική έρευνας. Έτσι π.χ. το ερωτηματολόγιο και η συνέντευξη παρουσιάζονται ως μέθοδοι έρευνας και τοποθετούνται μάλιστα στην ίδια σειρά με την κλινική μέθοδο (4.3.1 Ερωτηματολόγιο ... 4.3.2. Συνέντευξη... 4.3.3. Κλινική μέθοδος...).

Όσον αφορά τη στατιστική μέθοδο αναφέρεται ότι χρησιμοποιείται κυρίως για τη μελέτη των ατομικών διαφορών πράγμα που δεν είναι σωστό. Για την εκπόνηση π.χ. των ίδιων των τέστ, στα οποία αναφέρεται ο συγγραφέας, των σταθμισμένων ιδιαίτερα, χρησιμοποιείται η στατιστική. Σε πλήθος επίσης άλλων ερευνών χρησιμοποιείται η στατιστική προκειμένου να γίνουν προβλέψεις, γενικεύσεις κλπ.

Κεφάλαιο Ε'

Είναι ανάγκη να προστεθούν εδώ εικόνες του νευρικού συστήματος, εικόνες του εγκεφάλου, εικόνες των αδένων κ.λ.π. Πρέπει ακόμη να τονιστεί σαφέστερα ο ρόλος των αδένων στην ψυχική ζωή και ιδιαίτερα στην συλασθηματική κατάσταση του ατόμου. Θα αλά πέρα να γράψουν πολύ δυναμικά.

Κεφάλαιο ΣΤ'

Η διάκριση μεταξύ χαρακτήρα και προσωπικότητας δεν συνήθίζεται, απ' όλο ξέρω, σήμερα. Ως προς το ρόλο της κληρονομικότητας στη μεταβίβαση διαφόρων χαρακτηριστικών της προσωπικότητας νομίζω ότι ^{πρέπει} να γίνει σαφέστερος με την προσθήκη κάποιων στοιχείων γύρω από τα χρωμοσώματα, τα γονίδια κ.λπ.

Αντί του όρου : " πνευματικό περιβάλλον " (σ. 43) είναι προτιμότερο να χρησιμοποιείται ο όρος " πολιτιστικό περιβάλλον " .

Δεν γίνεται αναφορά σε καμιά άλλη θεωρία εξέλιξης της προσωπικότητας πέρα από τη θεωρία του FREUD .. Θεωρώ παράλληλη τη μη αναφορά στη θεωρία του ERIKSON . Μια μικρή αναφορά μπορούσε ακόμη να γίνει στις απόψεις των : MELANIE KLEIN , JUNG , ADLER , SULLIVAN , LEVIN κ.ά .

Ως προς τα μέσα διάγνωσης της προσωπικότητας νομίζω ότι δεν πρέπει να γραφεί : Ίχνογράφηση μορφών, (σελ. 51) , αλλά απλώς : " Ίχνογραφήματα " , επειδή ως μέσα διαγνωστικά ^{ήδη} της προσωπικότητας χρησιμοποιούνται και άλλα

ιχνογραφήματα εκτός από τα ιχνογραφήματα μορφών (ιχνογραφήματα ζώων, ελεύθερο σχέδιο κ.λπ.)

Τέλος έχω τη γνώμη ότι πρέπει να τονιστεί ότι υπάρχουν και άλλες κατηγορίες διαγνωστικών μέσων της προσωπικότητας (π.χ. ψηφιακές μέθοδοι ή διαλογισμοί, κατασκευαστικά τεστ κ. ά) και αιόρη να γραφεί ότι τα τεστ, που αναφέρονται, είναι μερικά μόνο από τα κάρικελλα που υπάρχουν. Θεωρώ απαραίτητο να παρουσιαστούν κάποιες ειδήσεις τόσο από το ROHRBACH που υήρχαν και σε καλύτερα σχολικά βιβλία ψυχολογίας όσο και από το THEMATIC APPERCEPTION TEST).

Στην υποσνότητα τη σχετική με τις τυπολογικές θεωρίες γίνεται καλύ συνοπτική αναφορά στις τυπολογίες των KRETSCHEMER (όχι KRETSCHEMER όπως γράφει το κείμενο) και JUNG. Δεν γίνεται καμιά αναφορά έστω και σύντομη σε άλλες τυπολογίες (π.χ. ERICH WALTER JANSCH, BRINSON, WALLON, E. HFRANGER, HOLLAND κ. α). Πρέπει σίνεται η εντύπωση ότι οι αναφερόμενες τυπολογίες είναι οι μόνες που υπάρχουν. Κάποια ειδήσει που να παρουσιάζει τη σωματική εμφάνιση των τύπων του KRETSCHEMER είναι αναγκαία.

Ως προς τη διαφορά μεταξύ ψυχοευρώσεων και ψυχώσεων (σ. 56), αυτή που αναφέρεται είναι τελείως δευτερεύουσα. Η κύρια διαφορά βρίσκεται στην παρουσία της συνείδησης και στην ύπαρξη επαφής με την πραγματικότητα, στην πρώτη περίπτωση, και στην απουσία τους στη δεύτερη.

Ο ορισμός και η όλη εξέλιξη της νοσηρότητας (σελ. 57) παρουσιάζονται πολύ ακριβώς. Το δε τεστ των SIMON-NINNET (σελ. 58) σίγουρα δεν είναι σήμερα ένα από τα σπουδαιότερα τεστ μέτρησης της νοσηρότητας. Παιζει σημαντικό ρόλο, εκειόη χρησίμευσε ως βάση για την κατασκευή άλλων. Σήμερα όμως υπάρχουν πολλά άλλα πιο σημαντικά απ' αυτό.

Έχω πολλές επιφυλάξεις, αν το τεστ του OTIS είναι το καλύτερο από τα ομαδικά τεστ νοσηρότητας που υπάρχουν σήμερα. Μπορεί να αναφερθεί ως ένα απλό παράδειγμα ομαδικού τεστ χωρίς τον ιδιαίτερο ενθιασμό του.

Είναι ανάγκη να αναφερθεί η κριτική που γίνεται σήμερα γύρω από τα τεστ νοσηρότητας (μπορούν να παρατεθούν για έσηση και σχετικά κείμενα) και να παρουσιαστούν οι κοινωνικές προστάσεις των μετρήσεων αυτού του είδους. Κάτι τέτοιο θα συμβάλει και στη σωστή αντίληψη της χρήσης των ψυχοτεχνικών μετρήσεων.

Κεφάλαιο Ζ'

Υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στην έννοια της επιτυχίας και στην ^{επιτυχία} προσαρμογή, έτσι ώστε η επιτυχία στη ζωή να ταυτίζεται με την προσαρμογή. Στην ουσία πρόκειται για δύο διαφορετικά πράγματα. Η καλή βέβαια προσαρμογή είναι ευνοϊκό παράγων για την επιτυχία, αλλά δεν υπάρχει αιτιώδης σχέση μεταξύ τους.

Χρειάζεται αναδέρμηση των υποσνοτήτων για να αυξηθεί η σύνδεσή τους. Το δ π.χ. (Ο όριμος άνθρωπος έχει οργανωτικές ιδιότητες) θα έπρεπε να ακολουθεί μετά το α.

Έχω επίσης πολλές επιφυλάξεις ως προς τη σύνδεση που γίνεται μεταξύ ωριμότητας και παραγωγικότητας. Η παραγωγικότητα παρουσιάζεται ως αναγκαία

νέπειτα της ωριμότητας και κατακρίνεται η έλλειψη παραγωγικότητας ως συνέπεια ωριμότητας. Ίσως η ωριμότητα είναι συνολικός παράγοντας, αλλά δεν υπάρχει και πάλι ότι υπάρχει μεταξύ τους αιτιώδης σχέση. (σελ. 75)

Υπάρχουν πολλοί κλιμακωτοί στις σελίδες 76-80. Δεν χρειάζεται πολυλογία στα σχολικά βιβλία. Ξυθουνασθώ να επικεντρώσω τους μηχανισμούς των κλιμών μας σχολικών βιβλίων.

Είναι κατά τη γνώμη μου λάθος το "ότι η εσοχή μας υστερεί των άλλων εποχών ως προς την ψευσματικότητα, τον ανθρωπισμό την αγάπη -προς τον άνθρωπο και την καλλιέργεια της προσοικιότητας " (σ. 79). Από πού προκύπτει αυτό; Ίσως στην εσοχή μας υπάρχει ασυμμετρία μεταξύ τεχνολογικής εξέλιξης και ψευσματικότητας, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι υστερεί σε ψευσματικότητα η εσοχή μας έναντι άλλων εποχών.

Δεν υπάρχει κανένας επιστημονικός κλάδος που να λέγεται "ψυχή ένωση", ο σκοπός σύμφωνα με το κείμενο "έχει μεταβεί το φαινόμενο αυτό της επί-τισης" (σ. 79)

Η συμπεριφορά δεν "κινείται" (σ. 80), υποκινείται και επιδράται

Επί σελ. 81-87 αναλύονται οι κοινωνικοψυχολογικές ανάγκες του ατόμου. Αυτό προϋποθέτει ότι ακολουθείται η ιεράρχηση των αναγκών κατά MASLOW. Αυτό όμως δεν εφαρμόζεται κούτσουρά, ενώ στη σελίδα 87 αναφέρεται υπότιτλος: Οι ανάγκες του MASLOW.

Στη σελ. 81 ο υπότιτλος: "Ανάγκη για αυτοσβεσισμό" δεν αντιστοιχεί πλήρως προς το περιεχόμενο.

Στη σελ. 90 στο υποκεφάλαιο το σχετικό με τους μηχανισμούς άμυνας αναφέρεται ότι "τη διαμόρφωση της προσωπικότητας καθορίζουν: η κληρονομικότητα, το περιβάλλον, το Εγώ και ο ατομικός παράγοντας". Η παράθεση αυτή είναι λανθασμένη. Το Εγώ και οι ατομικοί παράγοντες εμφανίζονται ως ανεξάρτητες από την κληρονομικότητα και το περιβάλλον μεταβλητές.

Η αντιστάθμιση ή αποζημίωση (σλ. 91) πρέπει να αντιδιασταθεί από την υπεραποζημίωση, στην οποία μάλιστα αναφέρεται ο συγγραφέας. Λοιπόν από της θεωρίας τα παραδείγματα για τις φηλδύσσες και λεπιδύσσες γυναίκες και για τα κέρματα που φορούν για να φαίνονται σπείρες. Δεν πρόκειται για ψυχολογικούς μηχανισμούς άμυνας. (σελ. 93). Λοιπόν ακόμα θεωρώ τα παραδείγματα για την ταύτιση που αναφέρονται στους μεσοεσμούς. Οι μηχανισμοί άμυνας είναι κατά τη γνώμη μου ψυχολογικές ψυχικές λειτουργικές και αποσκοπούν στην εξασφάλιση της προσαρμογής και ψυχικής ισορροπίας του ατόμου. Για το λόγο αυτό δεν συμβαίνουν τα παραδείγματα μη ψυχικών υγιών ατόμων.

Λοιπόν ίσως είναι και το παράδειγμα που δίδεται στη σελ. 93 για το μηχανισμό της επιλογής. Ο μαθητής που απαντά στην ερώτηση: "γιατί τα έλαινας αυτό;" προσπαθεί να βρει τρόπους για να αποφύγει την επίκληση ή άλλο είδος ποινής που θα του επιβληθεί από άλλον, δεν προσπαθεί να δικαιολογηθεί σε εαυτό του. Η εσωτερική ισορροπία του δεν απειλείται από την παραδοχή ότι είναι

τι το παιδί .

Δεν συμφωνώ με την άποψη ότι η εξιδανίκευση είναι ο μόνος ψυχολογικός μηχανισμός ^{ή μόνος} που είναι η αποξήρανση , η αναίτιοποίηση , η τούτωση (μηνιασμός του σε κάποια στιγμή της ζωής τους έχουν χρησιμοποιήσει όλοι οι άνθρωποι) ; το ίδιο ισχύει και για όσα αναφέρονται στη σελ. 100 , όπου μάλιστα υπάρχει και αντίφαση αφού από το ένα μέρος παρουσιάζεται ως ακριβές η χρήση μηχανισμών άμυνας (που σημειωτέον λειτουργούν στην περιοχή του ασυνείδητου) και παρακάτω αναφέρονται ως επαλός οι αντιδράσεις που προκαλούνται από τους μηχανισμούς αυτούς .

Στη σελ. 102 και στην υποσημείωση δ αναφέρεται : " Η αυτονομία , η οποία περιλαμβάνει τη σχέση του ατόμου προς το περιβάλλον του . Έχει την ευχέρεια " . Πρέπει να αναδιατυπωθεί .

Ως προς το άγχος (σελ. 104) σημειώνεται ότι είναι το πρώτο αίτιο της δυσπροσαρμοστίας . και πάλι είναι της γνώμης ότι δεν υπάρχει αιτιώδης σχέση μεταξύ άγχους και δυσπροσαρμοστίας . Το άγχος είναι το επιβαρυνόμενο άλλων αιτιών . Εγνώ η ίδια η δυσπροσαρμοσσία μπορεί να είναι αιτία άγχους .

Κεφάλαιο Η'

Είρα από το γεγονός ότι για κεφάλαιο αυτό υπάρχουν πολλές ατυχείς φορές και λάθη υπάρχουν και κάποια άλλα λάθη . Π.χ. ότη σ. 116 αναφέρεται ότι : " Εκτός από τις καταστάσεις αυτές υπάρχουν και ορισμένες ειδικές συναισθηματικές καταστάσεις , τις οποίες συναντάμε κυρίως στο παιδί της προσχολικής ηλικίας , όπως είναι ο φόβος , ο θυμός και η ζηλοτυπία " . Είναι σε όλο γνωστό ότι δεν πρόκειται ούτε για ειδικές καταστάσεις ούτε συναντώνται κυρίως στην προσχολική ηλικία .

Στις σελ. 118-120 αναφέρονται στοιχεία για τον χαρακτήρα και την προσωπικότητα που αποτελείσαν αντικείμενο άλλου κεφαλαίου .

Κάτω από το υποκεφάλαιο : " Προβλήματα του παιδιού του Δημοτικού Έκταλείου " (σελ. 120) παρατίθενται ειδικές κατηγορίες παιδιών που βγαίνουν ειδικά προβλήματα , τα οποία δεν προέρχουν από τον κόσμο των παιδιών αυτής της ηλικίας . Πιστεύω ότι δεν είναι κατ'αρχή απαραίτητη η αναφορά τους σε ένα βιβλίο με τον τίτλο : Ψυχολογία και Ανθρώπινα Παιδιά . Αλλά αν ο συγγραφέας κρίνει απαραίτητο να αναφερθεί σ' αυτό , θα μπορούσε να τα εντάξει σε άλλη υποσημείωση .

Η παραπάνω παρατήρηση μου για την αναφορά στοιχείων που δεν είναι κατάλληλα αναγκαία για το συγκεκριμένο βιβλίο ισχύει για όλο το ζήτημα που αναφέρεται στην εξελικτική ψυχολογία . Έχω τη γνώμη ότι μπορεί να συντομωθεί πολύ .

Στη σελ. 121 αναφέρεται η καρίκωση του ασθενικού παιδιού , " το οποίο ξεκινά από το σπίτι του υγιέστατο και μόλις πατήσει το κατώφλι του σχολείου αρχίζει σρετούς , λιποθυμίες , κ.λπ. " . Πιστεύω ότι δεν πρόκειται για ασυνήθιστα παιδιά , αλλά για παιδιά με σχολική φοβία .

Υπερβολή θεωρώ αυτό που αναφέρεται στη σελ. 123 σχετικά με τους γρήγορους " δεν νομίζω " γράφει το χειρόγραφο κείμενο " ότι υπάρχει κινένας , ο οποίος να

αι συλλάβει σε όλη του την έκταση και την πληρότητα το τερματικό πρόβλημα
α σφαιρικός " .

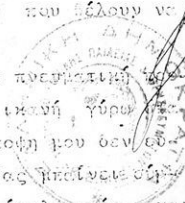
Παρακάτω αναφέρεται ότι " Η ανάπτυξη του αναστήματος , η οποία ακολου-
εί την ανάπτυξη των οστών , γίνεται πολύ αργά και μπορεί να διαρκέσει εν-
νενιάς διαταραχές πολύ σοβαρές (προσθέρωση της σπονδυλικής στήλης , προδιάθε-
ση για οστεομυελίτιδα κ.λπ. " . Κορίθωτος η καθ' ύλην αρμοσύνη της σπονδυλικής στήλης
εν γίνεται από την αύξηση του αναστήματος , αλλά από κακές συνήθειες που α-
ναφέρονται στο πώς κινείται ο μαθητής στο σχολείο , στο πώς κοιμάται κ.λπ. και
επιπλέον της πλαστικότητας ακόμη του σχολείου . Η προδιάθεση για οστεομυελίτιδα
κρίνεται όχι μόνο στην αύξηση του αναστήματος , αλλά στην έκταση της
κομμητικής αύξησης που περιλαμβάνει και το βάρος και ακόμη στην κατανάλωση με-
γάλου ποσού ενέργειας λόγω αυξημένης κινητικότητας . Γι' αυτό προστίθεται και η
ακόμη μερικές φορές άρνηση τροφής από μέρους των εφήβων που θέλουν να
κάνουν "σιλουέτα " .

Στη σελ. 127 αναφέρεται ότι " Με τη συνεχή άσκηση και την πραγματική εκ-
παίδεια η λειτουργία της νοημοσύνης εκλεπτύνεται και γίνεται ικανή γύρω
18 χρόνια να συλλάβει τη φιλοσοφική σφαίρα . " Κατά την άποψή μου δεν οφεί-
λονται να συλλάβουν τη φιλοσοφική σφαίρα οι άνθρωποι στις αρχές της εφηβείας ηλικίας ηλικίας 18
χρόνια με τη θεωρία του ΠΙΑΣΤΕ-στο στάδιο της υποθετικο-απαγωγικής λογικής και
είναι σε θέση να κάνουν λογικές αφαιρέσεις πολύ πιο μπροστά από την ηλικία των
18 ετών .

Στη σελ. 130 αναφέρεται το βιβλίο του ΑΒΒΑΣΙΟΛΙ : " Η σύγχρονη ανήρσση
στις γενιές και η ψυχολογία των ανθρώπων ηλικιών " που έχει μεταφράσει ο
συγγραφέας . Εφόσον στις υπόλοιπες περιπτώσεις δεν αναφέρονται μέσα στο κείμε-
νο άλλα βιβλία , δεν επιτρέπεται ούτε αυτή η αναφορά . Σε περίπτωση κατωτέρων
σε άλλα βιβλία μέσα σε ένα διδακτικό σχολικό βιβλίο , αυτές γίνονται στο τέλος
των κεφαλαίων ή υποκεφαλαίων .

Στη σελ. 131 ο συγγραφέας αποδίδει τη νεανικότητα των εφήβων σε " πολλά
αίτια , τα βασικότερα από τα οποία βρίσκονται στο ίδιο το περιβάλλον στο ο-
ποίο ζει (έθνη με μεγαλομανίες , νεοσκαρία και έλλειψη καθαρού αέρα, βόθος της
εξέτασης στο σχολείο , θέατρο , κινηματογράφος , ποτά ενοικουματώδη και άλλα
) . Κορίθωτος το κυριότερο αίτιο είναι η σύγχρονη του εφήβου με τον κοινωνικό
του περίγυρο, μέσα στον οποίο διαβλέπει συνεχώς εμπόδια και περιορισμούς της
πόσης του για ανεξαρτησία και αυτοβελτίωση και κομμογονία ανήρσση στη ζωή του
κοσμοαντίληψη και στην πραγματικότητα . Τα παραπάνω αίτια είναι δευτερεύον-
τα . Ορισμένοι μάλιστα συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η κρίση της εφηβείας εί-
ναι ουσιαστικά κρίση ένταξης του νέου ατόμου μέσα στο κοινωνικό σύνολο .

Όσα αναφέρονται στην ίδια σελίδα για τους κινδύνους της σεξουαλικής δια-
κόπησης δεν είναι τεκμηριωμένα και δεν είναι ακριβές έτσι (βλ. Εκπαιδευτική Πυ-
γολιμική και Γενετική του Ανθρώπου : Η σεξουαλική διακωλοποίηση , Αθήνα 1981)

ενικά νομίζω ότι δεν τονίζεται όσο πρέπει η κοινωνικο-πολιτική διάσταση
επιστημολογικής κρίσης
βιβλίου " "

αναφέρεται στις ανθρώπινες σχέσεις που αποτελεί και την ουσία του βιβλίου
ήφωνα με τον τίτλο Στο θέμα αυτό έπρεπε να δοθεί η μεγαλύτερη έμφαση. Έ-
ρχονται όμως και εδώ μερικές παρατηρήσεις. Κοινωνικοποίηση π.χ. - που αποτε-
ρεί τη βασικότερη έννοια ενός βιβλίου αφιερωμένου στις ανθρώπινες σχέσεις - εί-
ναι σύμφωνα με το κείμενο που μελέτησα, η διαδικασία σύμφωνα με την οποία " α-
νθρωπίζεται " ο άνθρωπος. Πρόκειται για ασφάλεια σε ένα από τα πιο κρίσιμα
μέγιστα του βιβλίου. Κοινωνικοποίηση είναι η διαδικασία εσωτερικοποίησης των
οικονομικών θεσμών, κινήσεων και αξιών, μέσα από την οποία το άτομο διαφοροποιεί
η συμπεριφορά του, μαθαίνει τους τρόπους ζωής που είναι αποδεκτοί από την κοι-
νωνική ομάδα, στην οποία ανήκει. Η μάθηση αυτή γίνεται τόσο με έμμεσο όσο και
με άμεσο τρόπο. Ηλικιωστερος ορισμός μπορεί να βρει ο συγγραφέας σε εξειδι-
κευμένα βιβλία (Πνευματική σημασιών : 1. Κασαβί, Πολιτική κοινωνικοποίηση
1. Ευργιωτόκη, Κοινωνικοποίηση και εκπαιδευτικές ανισότητες).

Τα αποτελέσματα της έρευνας των LUKIN, HIPPIT και WHITE σχετικά με τους
τρόπους ηγεσίας των μικρών ομάδων και τον αντίτυπο τους παρουσιάζονται στην
εξειδικευμένα. Όλα δεν ήταν ρόδινα ούτε στην ομάδα με τη δημοκρατική ηγεσία
(βλ. Ν. Κασαβί, Οικ. φιλοδόξους παιδαγωγικές τάσεις κατά τους νεότερους
πρόνοιας, Αθήνα 1980 σσ. 32-36) .

Έχω ακόμη τη γνώμη ότι ως προς την κοινωνιομετρία θα έπρεπε να αναφερθούν
περισσότερα πράγματα, αφού το βιβλίο αναφέρεται στις ανθρώπινες σχέσεις. Δεν
θα ήταν άσκοπη η προσθήκη ενός μικρού υποκεφαλαίου στο οποίο να περιληφθούν οι
πιο εύστοχα στοιχεία για την κοινωνιομετρία, τις μεθόδους και τα μέσα της. Γουθε-
να π.χ. δεν γίνεται λόγος για τον τρόπο και τα μέσα μέτρησης της κοινωνικής συ-
νύστασης (SOCIO-METAPHY), της δημοτικότητας (GUESS-WHO-TESTS), για τις με-
θόδους εκτίμησης της κοινής γνώσης, για τα αντιπροσωπικά tests των κοινωνικών
σχέσεων .

Πρέπει ακόμη να δοθεί η ψυχολογική ερμηνεία του μηχανισμού που χρησιμοποιεί
η προπαγάνδα, ανόμη και η διαφήμιση, με την κίνηση της οικίας δεν συμφωνεί
προσωπικά. Γίνεται λόγος για καλή και κακή διαφήμιση. Νομίζω ότι έπρεπε να
μιλήσει για πληροφόρηση και για διαφήμιση. Αλλά αυτά είναι προσωπική άποψη και
δεν επιμένω. Δεν συμφωνώ πάντως με την επικριθείσα δικαιοσύνη της διαφήμισης.
Νομίζω ότι σκοπός του βιβλίου είναι να βοηθήσει το μελετητή να καταλάβει πως λει-
τουργεί η διαφήμιση από ψυχολογικής πλευράς παρά να του κεί πόσο είναι καλή
η διαφήμιση .

Ότι στο κεφάλαιο των ανθρώπινων σχέσεων ούτε μέσο στο βιβλίο ανα-
φέρονται βασικά θέματα της κοινωνικής ψυχολογίας, που κατά την άποψή μου πρέ-
πει σκευάσματα να υπάρχουν σε ένα βιβλίο που τιτλοφορείται " Ψυχολογία και
ανθρώπινες σχέσεις " .

Όπως είναι και στην αρχή της έκθεσης αυτής δεν έχω αντίρρηση για τη χρησιμοποίηση του βιβλίου αυτού στο Μ.Π.Λ., υπό τον όρο ότι θα γίνουν πρώτα οι απαραίτητες βελτιώσεις σ' αυτό, τις κυριότερες από τις οποίες αναφέρονται. Υπάρχουν και άλλες δευτερευουσας σημασίας αδυναμίες στις οποίες δεν θεωρώ αναγκαίο να αναφερθώ. Αν πάντως δεν είναι δυνατή μια σοβαρή βελτίωση του βιβλίου μέσα στα διαθέσιμα χρονικά περιθώρια προτείνω να χρησιμοποιηθεί για φέτος το βιβλίο Ψυχολογία του Γενικού Λυκείου και να εισαχθεί το βιβλίο του κ. Τριανταφύλλου από το επόμενο έτος, οπότε θα υπάρχει δυνατότητα και για ριζικότερη αναθεώρησή του. Έχω βέβαια επίγνωση ότι το βιβλίο Ψυχολογία του αείμνηστου Ευάγγελου Παπανούτσου είναι απαραίτητο, αλλά δεν βλέπω άλλη λύση στην περίπτωση ανεπάρκειας χρόνου για να επιέλθουν στο νέο βιβλίο οι αναγκαίες βελτιώσεις.

Με εκτίμηση

Π.Λ. Κασσιδάκης

Υ. Γ. Η προσέγγιση των στοιχείων που αναφέρονται στην έκθεση αυτή δεν πρέπει να οδηγήσει στην ενδοχυσία του γνωσιολογικού χαρακτήρα του βιβλίου με τη διδασκία των πληροφοριών που παρέχονται στο μαθητή. Έχω τη γνώμη ότι και τα πρόσθετα αυτά στοιχεία, αλλά και εκείνα που περιλαμβάνονται στα ήδη υπάρχοντα κεφάλαια πρέπει να παρουσιαστούν όσο γίνεται πιο απλοπρεπώς χωρίς η εκλοκίση να αποβεί εις βάρος της επιστημονικής εγκυρότητας.

Στη συνέχεια ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

Κατανοώ ότι ο κ. Ν. Παπαδόπουλος
για το θέμα
πρέπει να προσκομίσει
παραγράφους από το
βιβλίο της ανάλυσης του...

Ν. Πελοπόννησος, Σελήνη ΚΕΜΕ

Κείμενο υποτίτλος (σελ. 19)
για το βιβλίο
των Ζ. Γριαντζόπουλου

"Φυλακιστική μετεπολέμηση αγάπης" 6.192

Για τη συνέντευξη των Ζ. Γ. Μ. Β. τη 7-7-85/πρ.

Γενική ενημέρωση

Κριτική επιτροπή της συγγραφής του κ.Τρ.Τριανταφύλλου υπήρξαν οι Κασσωτάκης Μ., αναπληρωτής καθηγ.Ψυχ.Παιδαγ.του Παν/μίου Κρήτης, Δέρας Η. φιλόλογος με σπουδές στην Παιδαγ.Ψυχολογία στην Αμερική, και Τσιάντη - Καλλίδου Β., φιλόλ.-Γυμνασιάρχης. Τα μέλη του Τμήματος θα πρέπει να θυμούνται ότι είχα προτείνει δυο άλλα μέλη στη θέση των δύο πρώτων όσως η κρίση του βιβλίου να γίνει από άμεσα ειδικούς επιστήμονες (όπως είναι ο καθηγ.Παρασκευόπουλος και ο Λέιτορας Καραμπέτσας, που είχα προτείνει), αλλά η πρότασή μου δεν ευδοκίμησε. Ας δούμε πάντως αν ευδοκίμησε η συγγραφή και η κρίση του βιβλίου. Αρχίζω από την κ.Τσιάντη - Καλλίδου.

Η κ.Τσ. είναι απλώς θετική για τη συγγραφή του κ.Τριανταφύλλου με βαρύνοντα επιχειρήματα ότι τον είχε άδικο - καθηγητή στη ΣΣΑΜΕ και ήταν όλοι οι συναδέλφοι ευχαριστημένοι από αυτόν, ότι τους έδωσε πολλά κτλ.και ακόμη ότι δεν υπάρχει χρόνος για να γίνουν διορθώσεις και προσθήκες που ζητεί ο κ.Κασσωτάκης και μάλιστα ότι οι προσθήκες δεν έχουν και νόημα να γίνουν αφού στα 45' της διδακτικής ώρας ελάχιστα πράγματα μπορούν να διδαχθούν, και άλλα παρόμοια. Δεν νομίζω ότι χρειάζεται να αναφερθώ περισσότερο στα όσα λεπτομερέστερα σημειώνει. Είχε πάντως, αναφέρει, συνεργασία με τον κ.Τρ. και με τον Η.Κασσωτάκη και συνέβαλε όσο μπορούσε στη συγγραφή και διαφώνησε με τις θέσεις του κ.Κασσωτάκη.

Ο κ.Δέρας στη δισέλιδη κριτική του για το βιβλίο βρίσκει μόνο ένα θετικό στοιχείο στο βιβλίο ότι "είναι επιστημονικά ενημερωμένο με απόψεις και λαιές και νέες που αντέχουν στην επιστημονική βάση", όπως αναφέρει. Αφήνει να νοηθεί ότι σε μερικές διαφωνεί, αλλά σέβεται τη γνώμη του σ.ή και τη διαφορετική θέση του, υπενθυμίζοντας ότι ο σ.έχει την ευθύνη. Δε συμφωνεί με το Αναλ.Πρόγραμμα, αλλά το θεωρεί δεδομένο και αναφέρεται σε πέντε ακόμη μειονεκτήματα της συγγραφής, όπως το ότι θα μπορούσε να έχει απλούστερη και πρακτικότερη μορφή, εικονογράφηση καλύτερη και περισσότερη, παραπομπές σε ελληνική βιβλιογραφία για παραπέρα μελέτη, λιγότερες επιστημονικές λεπτομέρειες και λιγότερα ξένα ονόματα και τις διάφορες έννοιες με περισσότερη επεξεργασία σε βάθος και πλάτος με παραδείγματα και εφαρμογές. Σημειώνει ότι αυτά τα έθεσε υπόψη του σ.και στηριζόμενος στο γεγονός ότι το μέχρι τώρα χρησιμοποιούμενο στα Τεχνικά Λύκεια βιβλίο Ψυχολογίας του κ.Τρ. έχει κατά κοινή ομολογία πολλές αρετές μας αφήνει με την ελπίδα τελειώνοντας με τη φράση ότι "το καινούργιο βιβλίο του κ.Τρ. θα είναι ασφαλώς πολύ καλύτερο από το προηγούμενο" (σ.2 τέλος).

Οι παρατηρήσεις και των δύο κριτών είναι γενικές, χωρίς καμιά συγκεκριμένη αναφορά και χωρίς καμιά παραπομπή σε σελίδες κτλ. όπως θα έπρεπε σε μια επιστημονική και πειστική κριτική.

για ελεύθερα, επιβιβάζει τον αέθρο της επιβίβασης
και επιβιβάζει στην της επιβίβασης.

Σελ. 14, στ. 2 και 3-4: Το νεότερο ζώο να αποκαταστήσει. "Παράγει ο
Αδελφός μου": "κατανοώντας τον πατέρα", "κατανοώντας τον πατέρα".

11 15: Να γυρίσει η εβραϊκή πρόταση ή να αναγνωριστεί ότι η εβραϊκή
με τον το "παρά", ^{που αναφέρεται} ~~από τον πατέρα~~ στο εβραϊκό
της, απαντώντας την εβραϊκή, ή, άρα, να αποκαταστήσει με αυτό
έσω. Με όλα τα γεγονότα, γίνεται λόγος για γενική αμνηστία
αδελφών της ψυχής.

11 16: Παρά εμού ^{κατανοώντας τον} ~~από τον πατέρα~~ της επιβίβασης του εβραϊκού,
παρά έναν πατέρα ο οποίος κατανοώντας, ψυχολογικά εξισώνει
πίε της ψυχής - ψυχής. Αυτό αποκαταστήσει ή αποκαταστήσει με
πλάκα σε αυτήν επιβίβαση.

- Στ. 7 από εβραϊκό: Το "κατα", από εσω "τον πατέρα", πατήρι, δε
χρησιμοποιείται. Είναι η αναφορά στο εβραϊκό ή στον πατέρα;
Το ίδιο και ο όρος "κατανοώντας", είναι πάλι αποκαταστήσει
όχι αλλαγή, γυροσκοπιομετρικός, γυροκόπος.

- Τα όλα τα γεγονότα (πίε) για την αμνηστία της επιβίβασης εσω
πίε (πλάκα του πατέρα από το νεότερο) και της γενικής
("από το νεότερο από τον πατέρα") δεν υπάρχουν ομοίως
δύο και αναφέρεται σε όλη της ιστορίας. Προκατακατα για
εβραϊκή της για τον ομοίως αλλαγή ιστορίας. Πρόκειται για
προκατακατα αυτήν αναφέρεται σε ψυχής.

- Στ. 3 από εβραϊκό: Ο πατέρας δεν "αποκατα", από εβραϊκό,
11 17: Δεν υπάρχει η αμνηστία για την "αμνηστία" (- το εβραϊκό) του
Theorydike. Θα είναι παρανομοί, ^{Αδελφός μου} ~~από τον πατέρα~~ από εβραϊκό -
γυροκόπος και αυτήν δε είναι;

- Στ. 6: Το "αυ", δεν υπάρχει εσω. Να γίνει αποκαταστήσει
της διαίτησης. Αυτή "αμνηστία" που αποκαταστήσει... "αμνηστία"
είναι αποκαταστήσει.

22 (πίδα): Η απόφαση γενετήριας ο Σίνος...
Αν πίδα (και μαζί ενδύματα και παλτό;)...
αι προστάσεις να ν' αγγίξει η ανδρεία: Π.Χ. "αυτοί οι..."

11 22 (22): Χρειάζονται να φτιάξουν παλιό...
11 22 (22): Δι' τα χρειάζονται να...
ο Σίνος.

11 23: Ούτα η τόσο αντιστοιχία...
Τι ενδύματα να φτιάξει ο παλτό...
11 24: Ο γότος για την ενδύματα...

- (Τότος): Το βιβλίο...
11 25: Η γότος: "Μαδύματα..."

- Το "Gestalt"...
11 26 (26): "Τρία είδη..."

- (26): Αλλά και...
11 26 (26): "Τρία είδη..."

ως δεύτερο κεφάλαιο με τον τίτλο "σύντομη ιστορική επισκόπηση". Στο κεφ. αυτό ορισμένοι εισηγητές θεωριών αναφέρονται και πάλι, όπως οι WEBER-FROENBER (σ. 36), άλλοι όμως, όπως οι ~~θεωρητικοί~~ ~~και~~ ~~αυτοί~~ ~~που~~ ~~δεν~~ ~~γίνεται~~ ~~καμία~~ ~~σύνδεση~~ ~~και~~ ~~δεν~~ ~~ξέρει~~ ~~πανείς~~ ~~τι~~ ~~να~~ ~~υποθέσει~~, αν δηλ. αυτοί ανήκουν στην ιστορία ή είναι κυρίαρχοι σήμερα με τις απόψεις τους και αντίθετα αναφέρονται πολλοί άλλοι με τρόπο και έκταση πολύ δυσανάλογη προς την προσφορά τους. Για το WUNDT π.χ. γράφονται μόνο 7 σειρές, και πολύ περισσότερα για τον FREUD και την Ψυχανάλυση γενικά, τους ROGERS, MASLOW και FRANKL για συγγραφείς δηλ. που δεν έχουν γενικότερη και αυτονόητη αποδοχή για τη συμβολή τους στην επιστημονική Ψυχολογία.

Έχω τη γνώμη ότι δε θα πρέπει οι μαθητές να βομβαρδιστούν στην αρχή με τόσα ονόματα και τόσες θεωρίες που εκτίθενται μάλιστα σε μερικά σημεία καθαρά επιστημονικά και αρκετά αναλυτικά όσο δε θα χρειαζόταν για τους μαθητές, αλλά για φοιτητές ή εκπαιδευτικούς ίσως για να εξηγηθεί ο "αυτούς" "το πρόβλημα της μάθησης σε σχέση με την προσαρμογή". Το θέμα αυτό είναι αρκετά δύσκολο και θα έπρεπε κάπου προς το τέλος να αναπτυχθεί.

Το ίδιο νομίζω ισχύει και για το προηγούμενο υποκεφάλαιο, αν και για αυτό δε θα επέμενα. Θα πρότεινα η ανάπτυξη των εισαγωγικών θεμάτων να σταματήσει σθη σελ. 14 (παλιά 5) και να ακουθήσει το κεφ. "Ιστορική επισκόπηση" στο οποίο και να ενταχθούν τα βιογραφικά και τα σχετικά στοιχεία. Οι θεωρίες της μάθησης να αναπτυχθούν κάπου αλλού και δε θα είχα αντίρρηση να γίνει σε συνάρτηση με την προσαρμογή, δηλ. στο τέλος του 5ου κεφ. ή στην αρχή του 6ου, αλλά οπωσδήποτε όχι στην αρχή, γιατί λείπουν οι προϋποθέσεις οι γνωστικές και ο προβληματισμός του μαθητή ώστε να τα κατανοήσει.

Πάντως στα επιμέρους αυτά θέματα υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες, όπως Σελ. 31 (μέσο). - Ενώ γίνεται σύγκριση των δύο κατηγοριών θεωριών μάθησης που έχουν παραπάνω αναπτυχθεί αναφέρονται για πρώτη φορά τα ονόματα ANOKHIN, LURIA, LEONTIEV, όπως και τα ονόματα των ASSAGIOLI, FRANKL. Για τον τελευταίο γίνεται ευρύς λόγος στη σελ. 41-42, δηλ. μετά από 10 σελ. " 44-45. - Αν γινόταν η παραπάνω προτεινόμενη αλλαγή κεφαλαίων τότε το κεφ 3 "Εφαρμογές της Ψυχολογίας" θα συνδεόταν καλύτερα και αμεσότερα με την αναπτυσσόμενη στην αρχή έννοια της Ψυχολογίας και του αντικείμενου έρευνας. Τώρα έρχεται σαν κάτι ξεκρέμαστο που παρεμβάλλεται αχότομα.

Κεφάλαιο 4ο

Σελ. 46- Καλύτερα τρόπος αντί για "δρόμος". Γιατί τόση απλοποίηση;

" 47- Νομίζω την Ψυχολογία ενδιαφέρει και το πως και το γιατί έχουν αποκτηθεί οι στάσεις. Χρειάζεται καλύτερη διατύπωση.

" 1η παράγρ. - Το φαινόμενο δεν υπάγεται σε νόμο. Στο πείραμα διαπιστώνονται οι νόμοι, που το διέπουν (το φαινόμενο).

Σελ. 47, 2η παρ.- "...να την περιμένει..." Ποιος; Να την περιμένει κανείς

ο πειραματιστής ασφαλώς. Αλλά χρειάζεται να γράσει.

" (μέσο-τέλος)- Πολύ καλά και κατανοητά διατυπωμένα τα όσα γράφονται για τις μεταβλητές. Και είναι πράγματι ένα πολύ δύσκολο θέμα.

" 49 (μέσο)- "...της τεχνικές" αντί τις.

" " -Δυο προτάσεις αρχίζουν με το το δε. Να φύγει τελείως.

" " -Δεν εξηγείται το "αντιπροσωπευτικό δείγμα". Θα είναι κατανοητό στους μαθητές; Ούτε υπάρχει στο γλωσσάρι.

" " -Καλό θα είναι αν όχι απαραίτητο να σημειωθεί ότι και οι γενικευσεις έχουν κάποιους περιορισμούς στην ισχύ τους, και όταν προέρχονται από στατιστικά δεδομένα.

" 50 (αρχή)- Η συνέντευξη "ως μέθοδος προσδιορισμού της προσωπικότητας" είναι αρκετά βαρύ πράγμα. Να αντικατασταθεί το "προσδιορισμού", ως με το "προσέγγιση", με το "κάποιας γενικής εκτίμησης".

" " (τέλος)- Ο GALTON ήταν φυσιολόγος, άρχικηναμικάτης. Αναφέρεται και ως ανθρωπολόγος και ψυχολόγος και μαθηματικός, όχι πάντως φυσικός δίφης.

" " -Με τα ψυχολογικά κριτήρια δε νομίζω ότι μετρούμε φυσιολογικά χαρακτηριστικά, όπως το βάρος, το ανάστημα. Προσοχή!

" 51, μέσο- Εδώ γράφεται "σταθμισθεί" για τα τεστ, ενώ στη σελ. 50 "σταθμίζω" θα πρέπει να τηρηθεί ενιαία θέση. Προσωπικά θεωρώ σωστό το στάθμιση. Φιλολόγοι που έχουν ασχοληθεί σε συγγραφές τους και με θέματα τεστ κτλ. το γράφουν και με η.Π.χ. ο Π. Τσακρής.

" " - Τα όσα γράφονται για τα τεστ είναι πολλά και δεν είναι όλα απαραίτητα για τους μαθητές. Αρκαούν πολύ πιο λίγα. Δίνεται η εντύπωση ότι οι αναγνώστες του κειμένου χρειάζονται να εφαρμόσουν τα τεστ.

" Και εδώ ο σ. έχει παρασυρθεί από την έκθεση των ίδιων πραγμάτων.

" 52 φοιτητές Ψυχολογίας ή εκπαιδευτικούς. Εκτός αυτών δε γίνεται κάποιος έστω λόγος για την αμφισβήτηση των τεστ γενικά και τους λόγους αυτής της αμφισβήτησης. Κάποιος λόγος θα χρειαζόταν και για τα τεστ των πρόχειρων περιοδικών και των εφημερίδων.

Κεφ. 50

Σελ. 53- Η ψυχοσωματική άποψη αμφισβητείται σήμερα από πολλούς, χρειάζεται κάποια αναφορά σ' αυτό ή κάποια προσεκτικότερη διατύπωση.

" " 3η σειρά.- Το "του ανθρώπου" μπορεί να μείνει μόνο άτομο "του", γ να αποφευχθεί η επανάληψη.

" 53 μέσο- "Ψυχικά φαινόμενα" αντί ψυχολογικά.

" " τέλος- Ο όρος "περιφερικός" δεν είναι αδόκιμος, όπως σημειώνει ο κ. Κωστάκης. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί (βλ. Υπερλεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας, εκδ. Παγουλάτου 1985, τόμ. 5).

Γενικά για το 5ο κεφ.

Χρειάζονται παραστάσεις και σχήματα οπωσδήποτε στο κεφ. αυτό. Και ακόμη έχω τη γνώμη ότι δεν τονίζεται όσο πρέπει η σημασία του εγκυφίλου. Γράφεται απλά ότι αποτελεί το πιο σημαντικό τμήμα του νευρικού συστήματος, δεν παύει να τίθενται και αποδεικτικά στοιχεία γι' αυτό. Κατά τα άλλα η διαπραγμάτευση του θέματος είναι ικανοποιητική και συνοπτική.

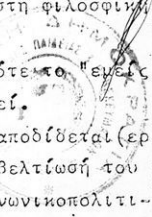
Κεφ. 6ο

Σελ. 57 - Η εισαγωγή γίνεται αρκετά καλά.

- Η λέξη "χαρακτηριστικά" να αντικατασταθεί με "γνωρίσματα". Ο ορισμός της ατομικότητας είναι ανεπαρκής. Σε τί αναφέρονται αυτά τα ιδιαίτερα γνωρίσματα; Και γιατί ανθρώπου μόνο; Εκτός απ' αυτά δε γράφεται τίποτε για τη σχέση ατομικότητας και προσωπικότητας. Διαφέρουν, ταυτίζονται, τί γίνεται; Κάποιες αναλυτικότερες διακρίσεις υπάρχουν έπειτα από πολλή μελέτη του θέματος στο βιβλίο μου, Ν. Ποδόπουλου: Ψυχολογία ατομ. διαφορών, 1979 2η έκδ., σ. 26 κ.εξ. Γενικά - θα πρέπει να τονιστεί ότι η ατομικότητα είναι γενική βιολογική έννοια, ενώ ο χαρακτήρας και η προσωπικότητα αναφέρονται στην ανθρώπινη φύση και σχετίζονται με τη λογική του ικανότητα.

- Ο χαρακτήρας σχετίζεται με τις εμπειρίες του ατόμου και αποτελεί ένα μέρος της προσωπικότητας. Οι εμπειρίες του αυτές προσδιορίζουν το ποιά συμπεριφορά και προσαρμογή του. Οτιδήποτε άλλο σχετίζεται με το χαρακτήρα δεν ενδιαφέρει την ψυχολογία, αλλά την ηθική. Η συσχέτισή του με τη βούληση και τις αρετές, την αγωνιστικότητα κτλ. για τις ιδέες ανήκουν στην παλιά ψυχολογία ή στη φιλοσοφία ηθική.

- Ο ορισμός της προσωπικότητας είναι του ALLPORT, οπότε το "εμείς ορίζουμε την προσωπ." δεν έχει θέση. Να αναδιατυπωθεί. Η έννοια της δυναμικότητας στην προσωπικότητα δεν αποδίδεται (εργάζεται) επαρκώς και σωστά από άποψη ψυχολογίας. Η βελτίωσή του ανθρώπου αναφέρεται ^{σε συνάσπτη με} ψυχολογικά, ενώ ^{είναι} ^{θέμα} κοινωνικοπολιτισμικού περιβάλλοντος σε αναφορά προς τη νοητική του ικανότητα (δημοκρατοποίησή του από τα ζώα). Αυτά είναι και σημαντικά για να τα κατανοήσουν οι μαθητές, γιατί πάνω σ' αυτά σκεπτόμαστε συνήθως επόπαια παραδοσιακά προεπιστημονικά.

Σελ. 58 - Το πρόβλημα των παραγόντων που δημιουργούν τις ατομικές διαφορές δεν απασχόλησε τους ψυχολόγους για πρώτη φορά στη δεκαετία του 1930-40. Ίσως τότε περισσότερο, ιδιαίτερα, αλλά δε γράφεται κάτι τέτοιο. Απασχόλησε ήδη τους Πλάτωνα, Κάντιο, CALTON (εμφυτοκράτες) και τους HOBBS και LOCKE (εμπειριστές) πολύ παλιότερα. Χρειάζεται να γίνει κάποια διαφορετική διατύπωση.

τήσεις της ακρίβειας των σταθμών του ΒΙΑΓΕΤ. Η έκθεση πάντως των σταθμών αυτών κατά τον ΒΙΑΓΕΤ γίνεται απλά και κατανοητά.

Σελ. 74- Κάι εδώ ισχύουν όσα για τα τεστ ανάφερα παραπάνω. Τα ενδεικτικά στοιχεία πρέπει να παραλειφθούν για τους λόγους που αναφέρθηκαν. Το βιβλίο προορίζεται για μαθητές.

" 75, τέλος- Το "ανώμαλοι" να παραλειφθεί τελείως, αρκεί το νοητική καθυστέρηση.

- Αν και κατανοητά και για ορισμένους μαθητές ενδιαφέροντα τα όσα γράφονται, έχω προσωπικά έντονες επιφυλάξεις, αν θα πρέπει να είμαστε τόσο αναλυτικοί σε θέματα τεστ, μετρήσεων κτλ. Αντίθετα υπάρχουν θέματα από την Κοινωνική Ψυχολογία που είναι απαραίτητο να διδάσκονται. Και όμως δεν εμφανίζονται στη συγγραφή. Τέτοια θέματα θα μπορούσαν να είναι οι στάσεις, τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις, η ομάδα κτλ. Έτσι το Β' μέρος που επιγράφεται "ανθρώπινες σχέσεις" θα έπαιρνε μια σωστή πλαισίωση.

" " - Όλη αυτή η σελ. δε χρειάζεται. Η αναφορές στα δυο πρώτα τεστ δεν προσφέρουν τίποτε στο μαθητή, το τεστ του RAVEN είναι τεστ με μια και μόνη δυνατότητα απάντησης και είναι αντιδεοντολογικό να μπει ως παράδειγμα σε σχολικό εγχειρίδιο. Πολύ περισσότερο που είναι να τόσο απλό και εύχρηστο τεστ και έτσι θα αχρηστευθεί για τόσο μαθητές.

" 76 - Και εδώ γίνεται υπερβολική σημασία στα τεστ. Δεν είμαι σύμφωνος.

" 77 - Κάπως υπεραπλουστευμένα γίνεται λόγος για τη σχέση ορισμένων επιγελμάτων και νοητικών ικανοτήτων. Π.χ. η κρίση δεν μπορεί να είναι απαραίτητη μόνο στις φυσικές πεισθήμες και τα μαθητικά. Τουλάχιστο να γραφεί "κυρίως" ή "οπωσδήποτε".

- Ο βουλευτής είναι επάγγελμα; Ασφαλώς όχι.

" 78-78- Νομίζω ότι πρέπει να φύγουν όλα από την παράγρ. για τη μωρία και τω. Αν θα μείνουν, τότε πρέπει οπωσδήποτε να χρησιμοποιηθούν άλλο ορολογίες, όπως εκπαιδευσιμα, ασκήσιμα άτομα και άτομα με πολύ βαρνοητική καθυστέρηση, αντίστοιχα για τους όρους μωρία ηλιθιότητα ή βλακεία και ιδιωτεία.

" 80 - Δε βρίσκω κάτι απο καίμενο που να μπορεί να στηριχτεί μια απάντηση στην ερώτηση αριθ. 3.

Μέρος Β'

Εδώ βρίσκω μια σημαντική αδυναμία της συγγραφής. Οι ανθρώπινες σχέσεις δεν είναι θέμα που σχετίζεται άμεσα με το θέμα "αναπτυσσόμενος άνθρωπος", είναι θέμα της Κοινωνικής Ψυχολογίας, σε συνάρτηση με την επικοινωνία και την αλληλεπίδραση.

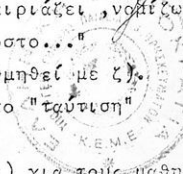
Κεφ. 7ο

Σελ. 82- Προσωπικά θεωρώ πιο ταιριαστή εδώ τη θέση του κεφ. 8 (σελ. 107). Και τούτο γιατί η εξελικτική θεώρηση καθίσταται στη συνέχεια ^{υπεροδότη} το μαθητή και αποτελεί άλλωστε και φυσιολογική πορεία.

- " " Τη παρ.-Αντί "και στην παράγραφο" να μπει "και στο θέμα...".
- " " μέσο- Η έννοια της διασποράς δεν εξηγείται. Νομίζω χρειάζεται.
- " " - Πολύ καλά τα όσα γράφονται για την έλειψη διαχωριστικής γραμμής ανάμεσα στον ψυχικά "ομαλό" και ψυχικά "μη ομαλό".
- " " τέλος- Η αναφορά στην ώριμη προσωπικότητα γίνεται εδώ σύμφωνα με την παρατήρησή μου παραπάνω για τη σελ. 63. Έτσι αποδειχίνεται ότι χρειάζεται αναδιατύπωση.

-Επίσης εδώ θα ήταν καλό να αναφερθεί, γιατί οι ψυχολόγοι κατέληξαν σε "ορισμένα χαρακτηριστικά της ώριμης και της μη ώριμης προσωπικότητας".

- " 84- Η λέξη "τακτ" να μπει σε παρένθεση μετά τη λέξη "ευαισθησία".
- " 87- Το "αποταυτίσει" είναι πράγματι αδόκιμο. Γιατί όχι αποδυ νύσσει;
- " 82-87- Όσα γράφονται εδώ είναι απλά και μπορεί κανείς να είναι σίγουρος ότι θα ενδιαφέρουν πολύ τους μαθητές. Βέβαια δεν είναι αυστηρή επιστημονική γνώση, είναι όμως μια ανακεφαλαίωση σε πρακτική και ωφελιμιστική διάσταση ψυχολογικών διαπιστώσεων και εμπειριών και ακόμη αρχών ή κανόνων στις διανθρώπινες σχέσεις και στην πορεία της ζωής.
- " 87- Το κεφ. "Δυνάμεις που υποκινούν τη συμπεριφορά μας" ταιριάζει, νομίζω καλύτερα πριν από το κεφ. "Ποιο άτομο είναι ευπροσάρμοστο...".
- " 92- Το κεφ. "Οι ανάγκες κατά MURRAY" δε χρειάζεται να αριθμηθεί με ζ).
- " 96- μέσο- Και ο όρος "ταυτοποίηση" είναι αδόκιμος. Αρχεί το "ταύτιση".
- " 103, τελευταία παρ.-Είναι, νομίζω ασαφής.
- " 102-106- Είναι γενικά ενδιαφέροντα πράγματα (θέσεις-απόψεις) για τους μαθητές.
- " 109, στ. 7- Μετά το "μεθόδους" να προστεθεί και η λέξη "μέτρα".
- " " μέσο- Ο όρος "ομαδοποίηση" παρά το γεγονός ότι έχει σε παρόμοια ευκαιρία (βλ. πρ. 25/85 κρίση του βιβλίου Ψυχολογία για τη Β' τάξη Γεν. Λυκ. των Ν. Παρ. Δ. Ζάχου) χαρακτηρίσει από τον κ. Τομπαΐδη ως αδόκιμος όρος επιμένω ότι είναι όρος εύχρηστος και καθιερωμένος. Είμαι μάλιστα σίγουρος ότι το διάστημα που μεσολάβησε δίνει ευχέρεια για αναγνώριση του όρου τουλάχιστο στη σημερινή περίπτωση και από τους γλωσσολόγους μας.
- " III, στ. 4- "Κάποια" αντί καμ(μ)ιά.

Σελ. ΙΙ3- Βρίσκω απογοητευτικά ανεπαρκή και όχι κατάλληλα για εφήβους τα όσα γράφονται για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Εδώ χρειάζονται πράγματα που ενδιαφέρουν άμεσα τους εφήβους.

" ΙΙ4 , μέσο- Γιατί και "αθύρματα"; Λησεί το "παιχνίδια".

" ΙΙ6, 2η παρ.-Τί μπορεί να σημαίνει η φράση: "Οι συνθήκες οι παιδικές συσκοτίζονται";

" " τέλος- "...κάτι που δεν εκμεταλλεύεται σωστά ούτε από τους γονείς αλλά ούτε και από τους αρμόδιους φορείς". Κάτι λείπει εδώ. Πάσχει ως φρση.

" ΙΙ8, μέσο- Γιατί "πιστεύεται" και όχι "έχει διαπιστωθεί". Ευδεικτικά θέτω υπόψη τις έρευνες των JONES-WECHSEL-MILLES (βλ. στο βιβλίο Ν.ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ: Ψυχολ.ατομ.διαφορών, σ.ΙΙ0).

" "στ.6 από τέλος- Αντί "περιφρόνηση" καλύτερα, νομίζω, "υποτίμηση".

" ΙΙ9 μέσο- Γίνεται λόγος για τέσσερις ομάδες, αλλά ακολουθεί η ανάπτυξη μόνο των τριών.

" Ι21, στ.8 από τέλος- "υπεύθυνες"; Μάλλον "ανεύθυνες", νομίζω.

" " -Η φράση "Η άρνηση του φυσιολογικού..." να μπει σε εισαγωγικά. Τη διαβάζω και στο βιβλίο Ν.Παπαδόπουλου: Εφηβεία, σ.49, (1979) .

- Η τελευταία φράση με το "λιβανίζου" πρέπει να αναδιατυπωθεί.

- Επίσης τα όσα γράφονται εδώ για τον ξυνανισμό και "ομοφυλοφιλία" τα χαιρετίζω με πολύ εγκάρδιότητα και τα θεωρώ απαραίτητα, παρά το γεγονός ότι με τη στάση μου ξέρω πως θα δυσαρεστήσω τον κ.Σακκά που τα ίδια θέματα τα είδε ως μειονέκτημα στη δική μου συγγραφή. Το επιχείρημά μου είναι απλό. Είναι και τώρα πολύ αργά να απαλλαγούμε από γλυκανάλατες σεμνοτυφίες που είναι ίδιων ευτελών-ηθιολόγων και όχι σοβαρών επιστημόνων και εκπαιδευτικών.

"Ι24, 2η παρ.-Μετά το "Αν τα δεχτείτε, τότε.." να προστεθεί "μπορείτε να είστε σίγουροι ότι".

" Ι25-όπως και σε πολλά άλλα σημεία της συγγραφής η διατύπωση παρουσιάζει έτσι που δίνεται η εντύπωση ότι ο σ.απευθύνεται σε τρίτους και όχι στους ίδιους τους μαθητές. Εδώ είναι μάλιστα πολύ έντονη αυτή η εντύπωση. Κάτι πρέπει να γίνει.

Κεφ. 9 - Ανθρώπινες σχέσεις.

Σελ. 133-μέσο-Το παράδειγμα για το γονιό και το παιδί του θέλει προσοχή στη διατύπωση.

αρχή* Το "ζωάδεις" να αντικατασταθεί με το "βιολογικές".

" 133 τέλος-Ιολύ καλή η αναφορά στο κεφ. αυτό της ιστορίας των δυο κοριτσιών των Ινδιών που βρέθηκαν σε ημιάγρια κατάσταση.

" 138-Και εδώ ο σ. απευθύνεται σε τρίτους παρά στους ίδιους τους εφήβους για τους οποίους γράφει.

" 151, 2η παρ. "Προπαγανδιστές" αντί "προπαγανδιστιές".

" 161 - Ή "όσα αναπτύσσονται σχετικά με το κεφ. "Η μεταβολή των αξιών ζωής και η αρνητική χρησιμοποίηση της τεχνολογίας" δεν είναι ό,τι περιμένει κανείς διαβάζοντας τον τίτλο αυτό στην αρχή του κεφ. Γενικά έχουν προτρεπτικό, όχι πειστικό επιστημονικό χαρακτήρα. Φοβούμαι ότι δε θα ικανοποιήσουν τους μαθητές έτσι όπως προσφέρονται. Θα μπορούσε νομίζω, εδώ να γίνει μια διάκριση ανάμεσα σε δεδομένα ζωής που αλλάζουν και σε άλλα που παραγνωρίζονται κτλ. Προσωπικά δεν με ικανοποιεί πάντως το κεφ. αυτό.

" 166-τέλος. Και εδώ έχουν προτρεπτικό χαρακτήρα όσα γράφονται. Δε νομίζω ότι αυτό μπορεί να έχει αποτέλεσμα θετικό. Έχω τη γνώμη ότι τα παιδιά αυτοί το αποστρέφονται. Άλλωστε είναι αντίθετο προς την τάση τους για αυτονομία και απόρριψη της εξάρτησης-αυθεντίας, που τονίστηκε στα αντίστοιχα κεφάλαια.

" 168-Τα θέματα για συζήτηση, όπως και οι ερωτήσεις, όπου, σέ: λίγα κεφάλαια υπάρχουν είναι γενικά φτωχές.

" 170-173- Προσωπικά δε νομίζω ότι είναι απαραίτητα όσα γράφονται για την ψυχосύνθεση.

" 174-178- Οιασκήσεις αυτές είναι γενικά καλές και θα ενδιαφέρουν τους μαθητές. Σε μερικά σημεία θέλουν όμως προσοχή στη διατύπωση, π.χ. στη σ. 177 τα σχετικά με την "αποταύιση".

Πλωσάριο

Σελ. 182- Αντί "διαφέρων", νομίζω, καλύτερα "ενδιαφέρον"

" " - Η "εξέλιξη" δεν είναι μόνο θετική στην πορεία της, όπως δηλώνεται κατηγορηματικά στον ορισμό της.

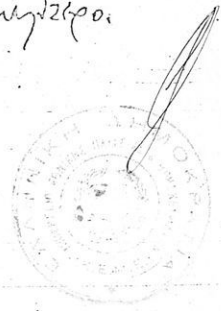
Βιβλιογραφία

Προτείνω να φύγουν όλα όσα είναι σε καθαρεύουσα και δεν είναι σημαντικά έργα (αν και δε βλέπω να υπάρχει εκείνο που θα ανήκε σ' αυτή την κατηγορία, η Ψυχολογία του Θ. Βορέα) Επίσης πρέπει να φύγουν όλα όσα δεν έχουν άμεση σχέση με τα αντικείμενα της συγγραφής, όπως τα σχετικά με Κοινωνιολογία κτλ. Επίσης το βιβλίο "Ψυχική Υγεία του σύγχρονου ανθρώπου" του Κ. Τσιμποκη που ελκύει ως φίλος, αλλά είναι δύσκολο πολύ για τους μαθητές, που μπορεί να τρέξουν να το πάρουν για να το μελετήσουν. Αντίθετα να σημειωθούν μερικά σύγχρονα βιβλία Ψυχολογίας που μπορεί να βοηθήσουν μαθητές και καθηγητές.

Ταξινόμηση εργαζομένων:

Το δικό του να λειτουργήσει είναι για εμάς
 ψυχολογικά τα κίνητρα αμοιβής, της ηθικής, της πρόδοσης
 στο κίνητρο, και να μην αποζημιωθεί με κάποιο
 αρθροκρατικό με την ψυχολογία η οποία με την
 κερμής εξαγωγή με την July. Τα χαρακτηριστικά με αμοι-
 ρίες κερμής με διαφωτισμό. με το δικό του ή να κερμής
 κερμής με κερμής με την ψυχολογία με κερμής
 με July.

Επιπλέον την στιγμή του υπό τον όρο με την
 ταξινόμηση με κερμής διαφωτισμό με την με
 - οι κερμής με την κερμής με την με κερμής με
 δεν υπάρχει η κερμής με την κερμής με την κερμής.

Ταξινόμηση αρθρών αρθρολογίας:

Το δικύριο των κ. Γεωργιάδων είναι μία αλληλεπίρρονη
 ψυχολογία με έντονες αμυντικές, άσπυ γλώσσες, και μέθοδο να
 στο κέντρο του, αλλά και στην προοπτική και στην αλληλεπίρρονη
 αρθρολογία των αρθρών των ψυχολογικών αρθρολογιών και στην αλληλεπίρρονη
 κερμής αλληλεπίρρονη και στην July. Τα χαρακτηριστικά της αλληλεπίρρονης
 της, η κερμής και διαρκώς και το δικύριο να είναι αλληλεπίρρονη
 από και μεγαλύτερο για την ψυχολογία των αρθρών και στην
 των July.

Επισημαίνεται την άσπυ των κ. Γεωργιάδων να είναι η κερμής
 ταξινόμηση αλληλεπίρρονη διαρκώς αλληλεπίρρονη με την αλληλεπίρρονη των
 - αλληλεπίρρονη με την αλληλεπίρρονη των - αλληλεπίρρονη και
 δεν υπάρχει γ' αλληλεπίρρονη των αλληλεπίρρονη και μεγαλύτερο.

Ο κ. Δ. Σακκάς ζητεί αναβολή του θέματος, προκειμένου να διαβάσει το βιβλίο,
Ψυχολογία - Ανθρώπινες Σχέσεις.

Το θέμα αναβάλλεται για την επόμενη συνεδρίαση (3-7-85, ημέρα Τετάρτη).

α 1ο: Παραβρέθηκαν στη συζήτηση του θέματος οι συγγραφείς κ.κ. Ζαμάρου και Για-
ανωλάκης.

Ο κ. Κατσιμάνης διαβάζει τις εκδόσεις της Ε. Κρίσης, οι οποίες έχουν ως
Ζαμάρου, "Ανθολογία της Ιστορίας της Ελληνικής Λογοτεχνίας".

Ένα σχολικό βιβλίο είναι ένας άλλος άλλος...
πρέπει υποσχεστέ να δημοσιεύσει...
που θα περνάει ολόκληρο...
από τον για τα κείμενα...
τα βοηθά να βγουν...
στον διαχωρισμό...
δυσκολία δηλαδή...
και την παραγωγή...
παρουσιάζει ή...

Με το εκπαιδευτικό...
συγγραφέας έχει...
της και οι...
των όπως η οικονομία...
φύση του ήρμαινο...
πιοτερότητα...
των μεταφορών...

Όσοιδήποτε...
μέσα στα πλαίσια...
του, αλλά...
να αλλάξει...
συγγραφέας...
και το αρχικό...

Πρὸς τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας.

Κρίση γιὰ τὸ σχολικὸ βιβλίο τῶν κ.Γ.Γιατρομανωλάκη καὶ Ρ. Ζαμάρου "Ἀνθολόγιο τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας".

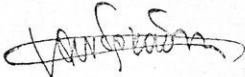
Ἐνα σχολικὸ ἀνθολόγιο ἀρχαίας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας πρέπει ὅπωςδήποτε νὰ ἐξυπηρετεῖ ἰδιαίτερους παιδευτικοὺς σκοποὺς. Νὰ κεντρίζει δηλαδή στὰ παιδιά τὴν ἀγάπη καὶ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ κείμενα στὰ ὁποῖα ἀναφέρεται καὶ συγχρόνως νὰ τὰ βοηθᾷ νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι τὰ προβλήματα ^{αὐτὰ} ὁποῖα ἀναφέρονται διατηροῦν καὶ γιὰ μᾶς σήμερα τὴν ἀπικαιρότητα τους, νὰ ἀποστᾷ δηλαδή τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ πλαίσιο τῆς ἀποστέωσης καὶ τῆς παγερότητας μέσα στὸ ὁποῖο τῆσες φορές δυστυχῶς τοὺς τῆ παροῦσας ἡ ἐκπαίδευσή μας.

Μὲ τὸ σκεπτικὸ αὐτὸ μπορῶ νὰ πῶ ὅτι τὸ βιβλίο τῶν συγγραφέων ἔχει πολλὰς ἐλπίδες νὰ σπάσει τὸ φράγμα τῆς ἀδιαφορίας τῶν παιδιῶν γιὰ τὸν ἀρχαῖο κόσμο. Ἡ ἐπιλογή κάποιων θεμάτων ὅπως ἡ οἰκονομία, ἡ πολιτική, ἡ καθημέρινη ^{τητα} ἡ τὸ ἀντικαθρέφτισμα τοῦ ἥρωικοῦ κόσμου στὲς ἱστορικὰς ἀφηγήσεις μποροῦν πιστεῶν νὰ ὑπηρετήσουν τοὺς στόχους πού ἤδη ἀνέφερα, ἐνῶ ἡ ἐπιλογή τῶν μεταφράσεων ἔχει γίνει μὲ γνώση καὶ εὐαισθησία.

Ὅπωςδήποτε ὁ κριτὴς καλεῖται νὰ κρίνει τὸ βοήθημα αὐτὸ μέσα στὸ πλαίσιο πού ἤδη εἶχαν χαραχτεῖ πρὶν ἀπὸ τὴν συγγραφή του. Μέσα λοιπὸν σὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα θὰ ἤθελα νὰ σημειώσω, χωρὶς νὰ ἀλλάζει σὲ τίποτε ἡ γνώμη μου γιὰ τὴν θετικὴ προσφορά τῶν συγγραφέων, ὅτι θὰ ἔβρισκα ἀκόμη πλεονεκτήματα νὰ περιεῖχε ἡ ἔκδοσις καὶ τὸ ἀρχαῖο κείμενο στὴν ἀπέναντι σελίδα, μὴ καὶ καθε μετα-

φραση είναι καὶ ἑρμηνεῖα. Ἀκόμη θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω ὅτι θὰ ἦταν θετικό νὰ τολμήσουμε κάποτε νὰ μιλήσουμε καὶ γιὰ ἄλλες πλευρές τῆς ἀρχαίας ζωῆς, ὅπως εἶναι ἡ ἐρωτική, μιᾶς καὶ εἶναι καλύτερα νὰ μαθαίνουν κάποια πράγματα οἱ ἔφηβοι καὶ μέσα ἀπὸ τὸν λόγον τῶν μεγάλων δημιουργῶν. Μέσα στὴν ἴδια ὀπτική νομίζω ὅτι θὰ ἄξιζε νὰ γίνεῖ καὶ ἀνάφορα στὶς σχέσεις γονιῶν καὶ παιδιῶν στὸν κόσμο τῶν θεῶν, τῶν ἡρώων καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ὅπως δὴποτε, τὰ θέματα ποῦ θὰ μπορούσε νὰ καλύψει ἕνα ἀρχαῖο ἀνθολόγιον εἶναι πάρα πολλά καὶ αὐτὰ ποῦ παρουσιάζει τὸ κρινόμενο ἔργο εἶναι καὶ αὐτὰ σημαντικότερα. Ἐτσι, συγκεφαλαιώνοντας, θὰ ἤθελα νὰ ἐπαναλάβω ὅτι πιστεύω ὅτι πρόκειται γιὰ ἕνα θαρραλέο καὶ θετικό βῆμα στὸν τομέα τῆς συγγραφῆς σχολικῶν βοηθημάτων καὶ ὅτι πρόκειται νὰ ἀποδώσει τοὺς προσδοκώμενους καρπούς.

ΓΙΑΓΚΟΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

Ἰωάννα. 12-6-85.

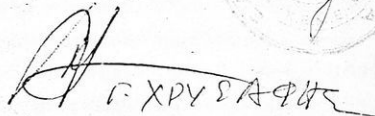
Τομέας Κλασικής Φιλολογίας
της Φιλοσοφικής Σχολής
του Πανεπιστημίου 'Αθηνών.
'Ιπποκράτους 33, 'Αθήνα.
τηλ. : 3627161
9833319

Προς
το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμά-
των,
Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Κρίσης
Εμπαιδείσεως
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 15. ΑΘΗΝΑ.

Σχετ. @ 21113/5/Γ2/822/19-3-85.

Υποβάλλω (εις διπλούν) τη συνημμένη έκθεση κρίσεως για τό διδα-
κτικό βιβλίο ΑΝΘΡΩΠΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Β' τάξης ^{εθνικού}
πολυτεχνικού Λυκείου :

Μετά τιμής

Γ. ΧΡΥΣΑΦΗΣ

Ἡ ἐπιλογή τῶν ἀποσπασμάτων ἔχει γίνει μὲ γνώση καὶ εὐαισθησία καὶ κί-
νω ὅτι πληροὶ τοὺς ὅρους τῆς ἀναθέσεως (Φ 211.12/15/Γ2 321 / 26-2-85).
Ὅπως δηλώνουν οἱ συντάκτες τοῦ βιβλίου στὸ προλογικὸ σημεῖωμα " τὰ κει-
μένα θὰ μπορούσαν νὰ πολλαπλασιασθοῦν ἢ νὰ ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ ἄλλα
ἐξίσου σημαντικά ". Δέν πρόκειται γιὰ δήλωση πού προέρχεται ἀπὸ μετριοφροσύνη
εἶναι βέβαιο πὺς θὰ μπορούσαν ἄλλοι ἀνθολόγοι ἄλλα νὰ ἐπιλέξουν ἢ νὰ προσθέ-
σουν. Δύσκολα ὅμως θὰ μπορούσε νὰ ὑποστηριχθεῖ ὅτι ὑπάρχουν στὸ Ἀνθολόγιο
κειμένα πού δέν κινοῦν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ μαθητῆ, δέν τὸν φέρνουν σὲ ἀμε-
ση ἐπαφή μὲ τὸν τρόπο σκέψης καὶ ζωῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ δέν δη-
μιουργοῦν εὐκαιρίες γιὰ συζήτηση καὶ προβληματισμὸ. Ὅχι ὀλίγα ἀποσπάσμα-
τα θὰ ἔλεγα πὺς εἶναι ἀναντικατάστατα, βασικὰ συστατικὰ ἐνὸς βιβλίου μὲ
σκοπὸ γνωστικὸ καὶ παιδευτικὸ.

Ἡ ἐπιλογή τῶν μεταφράσεων μὲ βρίσκει ἀπόλυτα σύμφωνο. Εἶναι οἱ πρόσφοροί
τέρες γιὰ τὸ σκοπὸ πού ἐπελέγησαν, δέν θὰ δημιουργήσουν προβλήματα, στους
διδάσκοντες καὶ θὰ συμβάλουν στη γλωσσικὴ καὶ αισθητικὴ αγωγή τῶν μαθητῶν.
Τα μεταφρασμένα ἀπὸ τὸν κ. Γ. Γιατρομανωλάκη ἀποσπάσματα στέκονται ἀπὸ κάθε
ἀποψη στὸ ἴδιον ἐπίπεδο μὲ ὅσα ἔχουν μεταφρασθεῖ ἀπὸ ὀδοκίμους ἢ διάσημους
ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων.

Τα εἰσαγωγικὰ σημειώματα εἶναι σύντομα καὶ περιεκτικὰ χωρὶς φέρτο λεπτο-
μερειῶν ἢ παραφιλολογικῆς - δημοσιογραφικῆς πομφόλυγες ὡς πρὸς τὴν ἀξία
τῶν κειμένων.

Σχετικὰ μὲ τις ἐρωτήσεις καὶ τις ἐργασίες πού προβλέπει ἡ ἀνάθεση πιστεύω
ὅτι θὰ πρέπει νὰ γίνονιν μὲ υπευθυνότητα, προσοχή καὶ, κυρίως, πρακτικὸ
πνεῦμα ὡστε νὰ μὴ πελαγοδρομοῦν οἱ διδάσκοντες καὶ οἱ μαθητές, νὰ μὴ τί-
θενται ἀνέφικτοι στόχοι (ὅπως δυστυχῶς σὲ πολλές ἄλλες περιπτώσεις) καὶ
νὰ καθίσταται ἀδύνατη ἢ τουλάχιστον οφθαλμοφανῶς περιττὴ ἡ ἐκδοση φυλλάδων
καὶ " βοηθημάτων " ἀπὸ τοὺς ἀηφάγους ρακοσυλλέκτες τῆς φιλολογικῆς παρακαί-
δειας.

Εἶμαι πρὸθυμος νὰ υποβάλω συμπληρωματικῆς παρατηρήσεις γιὰ τα τμήματῶν
βιβλίου, τα οποία δέν ἔχουν ἀκόμη παραδοθεῖ.

Οἱ ἀκόλουθες σημειώσεις μου υποβάλλονται στους συντάκτες τοῦ Ἀνθολογίου
καὶ αναφέρονται σὲ ὀρισμένα σημεία πού μὲ ζένισαν, μὲ προβληματίσαν ἢ
μὲ ἀνάγκασαν νὰ ξαναδιαβάσω μὴ φράση γιὰ δευτέρη φορὰ :

Ετο τέλος της πρώτης παραγράφου του προλογικού σημειώματος η επεξηγηματική φράση " δηλαδή μια πλοκή όσο το δυνατόν ολοκληρωμένη" θα ήταν προτιμότερο να παραλειφθεί γιατί θεωρώ και τη σύνταξη όλης της περιόδου και τη συγκεκριμένη χρήση της λέξης " πλοκή " όχι προς μίμηση .

Σελ. I. " Η θεογονία του Ησιόδου αποτελεί κατά κάποιον τρόπο την ι ε ρ ή Γ ρ α φ ή των αρχαίων Ελλήνων " Η έκφραση μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση (πιθανώς με συστήματα γραφής). Η Γ έ ν ε σ η θα ήταν πιά ευνόητος όρος .

" Αρχικά οι δυνάμεις που θα γεννηθούν ... " . Η χρήση του μέλλοντος με βρίσκει αντίθετο και γιατί μου θυμίζει τηλεοπτικό περιγραφικό ύφος και γιατί μπορεί νά δημιουργήσει την εντύπωση σε απληροφόρητους ότι η " θεογονία " είναι " προφητικό " βιβλίο , όπως τα ανάλογα της Παλαιάς Διαθήκης . Θα πρότεινα να γενικευθεί η χρήση του 'Ενεστώτος .

Στην τρίτη παράγραφο του σημειώματος δεν νομίζω ότι θα διαφωτίσει τους συναδέλφους και τους μαθητές ο συσχετισμός του μοτίβου του ευνουχισμού του ουρανού με τό μύθο του χωρισμού της γης και του ουρανού . Θα είναι εύκολο να ανατρέχουν σε σχολιασμένες εκδόσεις ;

Σελ. 5 Είναι σαφής για τους άναγνώστες ο όρος " διατηρούν ένα χαρακτήρα περιστατικό " ;

Σελ. 8 Είναι σαφής ο όρος " ατομική θεωρία ή α τ ο μ ι κ ή σ η θ έ σ η " ; θα κατανοήσουν οι μαθητές μέσα σε μια τόσο συνοπτική και εύστοχη παρουσίαση της θεωρίας του Δημόκριτου την έκφραση " ο κόσμος μας είναι συνείδηση π ρ ο ὕ δ ο ν τ η ς τ ύ χ η ς " ;

Σελ. II Μήπως παρανοηθεί το επίθετο " α υ σ τ η ρ ή φιλοσοφική συζήτηση " ;

Σελ. IIα και Ι6 Οι όροι " επόμενος και προηγούμενος " διάλογος (για τόν Τίμαιο και τόν Κριτία) θα θέσουν τό ακανθώδες πρόβλημα της χρονολόγησης των πλατωνικών διαλόγων , το οποίο νομίζω ότι βρίσκεται έξω από τους στόχους και τα ενδιαφέροντα του ανθολογίου . Μπορεί απλά να λεχθεί τό " επόμενο απόσπασμα " .

Σελ. 34 Προτεινόμενη αντικατάσταση : " Ξαν τέλειωσε η επιθεώρηση , ο Εέρξης ζητά ορισμένες πληροφορίες από τον Δημάρατο , τόν Σπαρτιάτη βασιλιά που είχε καταφύγει στην Ήρσεική αυλή " .

Σελ. 50 Πρέπει νά αντικατασταθεί η περίοδος " Ου Κερκυραίου αρχικά θέλησαν να μείνουν ουδέτεροι , σύμμαχοι βέβαια όπως πάντα των Άθηναίων αλλά και φίλοι των Ηελοπονησίων " . Γνωσθήποτε δημιουργεί εσφαλμένες εντυπώσεις και θα αναγκάσει τον ευσυνείδητο διδασκόντα νά χανειαρρίσει

περί "ἐπιμαχίας" στο πρώτο βιβλίο του Θουκυδίδη . Η εξέταση του ιστορικού
καισίου θα απαιτούσε χρόνο δυσανάλογα μεγάλο με τόν πραγματικό στόχο της
ιδεασολογίας αυτής της ενότητας . Θα πρότεινα , ένδεικτικά , την εξής αλλη-
ση : " Οι Κερκυραίοι , άποικοι των Κορινθίων , είχαν συνάψει λίγο προτού ξε-
κάνσει ο πόλεμος αμυντική συνθήκη με τους Αθηναίους , τους ισχυρότερους
αντιπάλους των Κορινθίων ... άλλοτε οι δημοκρατικοί με τη υποστήριξη των
Αθηναίων και άλλοτε οι ολιγαρχικοί με την υποστήριξη των Κορινθίων προβαί-
νουν σε πράξεις ανεπίτρεπτες " .

Σελ. 55 Να τονισθεί στο προλογικό σημείωμα ότι οι Μήλιοι ήταν άποικοι
των Λακεδαιμονίων - αλλά είχαν τηρήσει ουδετερότητα κατά τη διάρκεια
του πολέμου. Νομίζω ότι έτσι οι μαθητές θα προβληματιστούν βαθύτερα πάνω
στην περίπτωση ενός μικρού " ουδέτερου " κράτους μέσα στη δίνη του αν-
ταγωνισμού των " υπερδυνάμεων " .

Σελ. 62 Πιστεύω ότι οι όροι " προνομιούχος τάξη " (ελεύθεροι, νότιοι
και ξένοι , δούλοι που είχαν γίνει μέτοικοι) και " μεσαία τάξη "
(οι μέτοικοι) είναι πολύ πιθανό να οδηγήσουν τους μαθητές σε παρανοήσεις
και άστοχους συσχετισμούς με τη σημερινή σημασία των λέξεων καθώς και
ορισμένους συναδέλφους σε αυτοσχεδιασμούς και αυθαίρετους παραλληλισμούς .
Να καταστεί σαφές ποιά είναι τα κριτήρια μετα οποία γίνεται η διάκριση
σε τρεις τάξεις (καταγωγή , αστικά και πολιτικά δικαιώματα) .

Σελ. 67 Είναι σαφής η σημασία της λέξης σε " προγνωστικά " ετήματα ;

Σελ. 75 " Ο Θουκυδίδης με τρόπο " γλαφυρό " . Ο όρος έχει τόσο παρανο-
θεί και κωμικοποιηθεί , όπως μ' έχει διδάξει η πικρή μου πείρα , ώστε θα πρό-
πει ν' αντικατασταθεί . Είναι εύστοχος αλλά , φοβάμαι , μόνο για όσους ξέρου-
ν γράμματα .

Σελ. 84 " σύμβολο των γιορτών και του θεάματος " : Να γίνει των
εορτών ; των πανηγυριών ;

Σελ. 95 " να αναδειχθεί τον ηγεμονικό και πρωταγωνιστικό ρόλο
της πατρίδας του . . . " Να γίνει τόν ηγετική ;

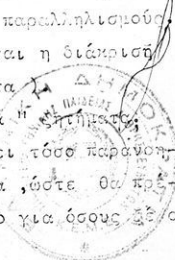
Σελ. 101 " Η μακρά ρήση ... μακρότερη " ; Γιατί έχει μακρό-
τερη ;

Σελ. 113 " η φιλία και η συμμαχία " . Να γίνει " ο ερωτικός
δεσμός " .

Σελ. 114 " μετά των συνήθων γυναικῶν " : μετῆς φιλενάδες της "
θα πρότεινα " με τις γυναίκες της ακλουθίας της " ή
με τις κωμαρίες της ή με τις βράγιες της .
" κρώην " : " κριν από λίγο καιρό " ή , καλύτερα " πριν από λίγες
μέρες " ή " κριν από λίγο " .

Σελ. 115 Πλουτ. Αντ. 85. I " κίστην ... επίπλεον τό άγγελιον έσπευσε "
" άνοιξε ο άνθρωπος το καλάθι , έβγαλε τα φύλλα και είδαν πως το αγ-
γείο ήταν γεμάτο σύκα " . Να παραλειφθεί στη μετάφραση η λέξη " το
αγγείο " . Δεν αλλοιώνεται το νόημα στη νεοελληνική μετάφραση .

Σελ. 131 " Η πραγματεία του Περί ευθυμίας ... στην ανα-

πραχί του κόσμου " : Οι διαγραφές έχουν προκαλέσει ασυνταξία στην περίοδο.
" Στέλνει κ' α π ο ι ο ς φιλόσοφος " . Να γίνει " στέλνει ο φιλόσοφος " .

Σελ. 154 . Στο σημείο με τις διαγραφές και τις διορθώσεις : " ον ονομαστί
ολυμπικοί αγώνες στην Ολυμπία , στον Ισθμό ... " και όχι στα Ισθμία .

Σελ. 156-158 . Μήπως θα πρέπει να δοθούν συντομότερες γραμματολογικές σημειώ-
σεις για τους συγγραφείς των παραθεμάτων , τα οποία περιέχονται στο απόσπα-
σμα του Αθηναίου ;

Σελ. 171 Νά βελτιωθεί η έκφραση " ...ευδιάφερω ονειροφίτης που με ε-
π ρ ο ε ρ χ ε τ α ι από την αρχαιότητα " .

Οι ανωτέρω παρατηρήσεις δεν έγιναν με κριτική ή επικριτική διάθεση . Τίθεν-
ται στήν κρίση των συντακτών του Ανθολογίου το ένα " δεύτερο μάτι " .

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Το Ανθολόγιο έχει συγκροτηθεί με υπευθυνότητα , γνώση και
ευαισθησία . Η διαγραφή των θεματικών κύκλων , η επιλογή των αποσπασμάτων , η
ποιότητα των μεταφράσεων και η συνοπτικότητα και καθαρότητα των εισαγωγικών
σημειωμάτων με αναγκάζουν να εκφράσω ανεπιφύλακτα τη γνώμη μου υπέρ της
εγκρίσεως του βιβλίου .

Αθήνα 30 Μαΐου 1985

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΧΡΥΣΑΦΗΣ

Ο Πρόεδρος του Τμήματος μετά το πέρας της συζήτησης παρακάλεσε τον
Κυρ. Κατσιμάνη να φέρει στο Τμήμα το θέμα αυτό, το ταχύτερο δυνατόν, για τελική
λση.

3ο: Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 2211/28.6.85
- 2212/28.6.85
- 2213/28.6.85
- 2214/28.6.85
- 2216/28.6.85
- 2117/28.6.85
- 2218/28.6.85
- 2219/28.6.85
- 2198/26.6.85
- 2226/28.6.85

Θέμα 4ο: Ο κ. Δ. Σακκάς δήλωσε πως ήδη έχει συγκεντρώσει τα σημειώματα των μελών
του Τμήματος για τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα και στη επόμενη συνεδρίαση του
Τμήματος 3 - 7 - 85, ημέρα Τετάρτη, θα παρουσιάσει στο Τμήμα την τελική μορφή του
Σχεδίου Π. Δ/τος.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η. Δ.

Πρόεδρος

Η. Δ. ΣΑΚΚΑΚΑΣ

Η Γραμματέας

ΔΗΛ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Πράξη 58 / 85

Σήμερα, 3 . 7 . 85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του Κ.Ε.Μ.Ε., Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Ελένη Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, Ψυχολογία Β' ΕΠΑ. Εισηγητής: Ν. Παπαδόπουλος.
2. Σχέδιο Π. Δ/τος για τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα του Γυμνασίου. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
3. Τευχοποίηση Αρχαίων Ελληνικών της Α' ΕΠΑ. Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης.
4. Ανατύπωση διδ. βιβλίων για το σχολ. έτος 1986 - 87. Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης.
5. Προκήρυξη για τη συγγραφή του διδ. βιβλίου, Ιστορία Β' Γυμνασίου. Εισηγητής: Φ. Βώρος.
6. Μακέτες πειραματικού υλικού Γαλλικής. Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης.
7. Ανακοινώσεις
8. Διαδικασία κρίσης θεματικής Ιστορίας Β' Λυκείου.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο Συνεχίζεται η συζήτηση του θέματος που είχε διακοπεί κατά την προηγούμενη συνεδρίαση έπειτα από απαίτηση μελών του Τμήματος να διαβάσουν το βιβλίο.

Η σημερινή συζήτηση θεωρείται συνέχεια της προηγούμενης.

Ο κ. Τομπαΐδης λέγει:

Εκείνος που επιχειρεί να κάνει γλωσσικές παρατηρήσεις σε μια συγγραφή οφείλει να έχει τα κατάλληλα εφόδια: θεωρητική κατάρτιση, που περιλαμβάνει συνολική εποπτεία της γλώσσας, και ικανοποιητική χρήση της γλώσσας. Αν δεν υπάρχουν αυτά, τότε οι παρατηρήσεις που έχουν το χαρακτηριστικό του τυχαίου: μπορεί να είναι σωστές και μπορεί να μην είναι σωστές, και δεν είμαι βέβαιος ότι είναι κατάλληλος να κάνει γλωσσικές παρατηρήσεις εκείνος που γράφει "με πολύ εγκινοδιότητα" (σελ. 17 της Εισήγησης) ή εκείνος που δεν μπορεί να καταλάβει γιατί ο όρος "ομαδοποίηση" είναι αδόκιμος (σ. 16) ή που δεν καταλαβαίνει σε τι ακριβώς πάσχει η φράση "κάτι που δεν εκμεταλλεύεται σωστά από τους γονείς ..." (σ. 17) (όπου γίνεται λανθασμένα κριτική αποθεματικού ρήματος ως παθητικού) ή για το επιθ. περιφερειακός ότι "δεν είναι αδόκιμος, όπως σημειώνει ο κ. Κασσωτάκης" (σ. 11) κ.α.

Όμως γεγονός είναι ότι η συγγραφή του κ. Τρ. Τριανταφύλλου έχει σοβαρές αδυναμίες. Και ομολογώ ότι μου κάνει εντύπωση το γεγονός αυτό, γιατί ο κ. Τριανταφύλλου μας είχε συνηθίσει σε ευπρόσωπες εμφανίσεις. Έτσι το ότι η συγγραφή του παρουσιάζει τις αδυναμίες που σημειώθηκαν και στην εισήγηση και στις παρεμβάσεις των συναδέλφων δεν μπορεί παρά να το αποδώσω στη βιασύνη με την οποία έγινε η όλη εργασία. Αφήνοντας κατά μέρος τις αδυναμίες της συγγραφής τις επιστημονικές ή ιδεολογικές, που παρατήρησαν οι ειδικότεροι, θα σημειώσω για την γλώσσα του βιβλίου ότι παρουσιάζει φανερά δείγματα προχειρότητας και εσφαλμένης χρήσης του λόγου. Γλωσσικά λάθη μπορεί κανείς να βρει πάμπολλα σε κάθε σχεδόν σελίδα του βιβλίου. Τα λάθη αυτά δεν είναι μόνο γραμματικοσυγκτακτικά, όποτε θα μπορούσαν να διορθωθούν από έναν προσεκτικό φιλόλογο είναι και εκφραστικά λάθη γενικότερης πλοκής του λόγου και συνδυασμού λέξεων. Για δείγμα παρουσιάζω μερικές περιπτώσεις: Α) ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ: (α) ορθογραφικά: θάρθει, επί πλέον, εν τούτοις κ.α., (β) Χρήση τελικού ν: δεν συμβαίνουν, από ένα οικισμό σε ένα άλλον, σε ένα κόσμο, από ένα άνθρωπο κ.α. (γ) Αύξηση ρημάτων: εδημιούργησε, ετόνισε κ.α. (δ) Τονισμός επιθέτου: περισσότερων ανθρώπων, περισσότερων γονιών, παιζομένου ρόλου αλλά και ανθρώπινων αξιών, ανθρώπινων σχέσεων κτλ.

Β) ΦΡΑΣΤΙΚΑ (που είναι και τα σημαντικότερα και δε διορθώνονται μεμονωμένα):

- " Αποτελεί δε το μεγαλύτερο θησαυρό και γι αυτό αξίζει των φροντίδων μας" (116),
- "/ ... / κάρη που δεν εκμεταλλεύεται σωστά ούτε από τους γονείς /.../" (116)
- "Το πρόβλημα /.../ αναφέρεται στον έφηβο εκείνο που είναι ιδιοφυής" (118)
- "Από ένα συνέδριο που έγινε στη Ζυρίχη και κατά το οποίο συζητήθηκε /.../" (123),
- "Ιστορικά τοποθετούμενο το πρόβλημα μπορούμε να ξεκινήσουμε από το Θουκυδίδη" (149)
- "Στην τοποθέτησή του σαν μια ιδιαίτερη δύναμη, ο άνθρωπος νοείται σαν μια πνευματική ύπαρξη, η οποία /.../" (165) κ.ά.

Για όσα ειτέθησαν παραπάνω δε θα μπορούσα να θεωρήσω τη συγγραφή του κ. Τρ. Τριανταφύλλου ώριμη για διδακτικό βιβλίο

Ο κ. Δ. Σακιδάς λέγει:

Θα ήθελα στην αρχή να σημειώσω ότι:

α) Δε θα κάνω αναλυτική κριτική παρουσίαση του βιβλίου. Δεν ανήκω στην κριτική επιτροπή, ούτε είμαι εισηγητής του θέματος σ' αυτή τη συζήτηση. Θα κάνω μόνο ορισμένες αναφορές σε κάποιο σημεία που κατά την απόψή μου έχουν ιδιαίτερη σημασία.

β) Η κρίση μας για το βιβλίο είναι ανάγκη να σταθεί πάνω από τα οποία αισθήματα συναδελφικότητας, φιλίας, κοινής καταγωγής κτλ., που μπορεί να μας συνδέουν με το συγγραφέα και την εκτίμηση που είναι δυνατόν να τρέφει κανείς γι' αυτόν. Πάνω απ' όλα είναι οι μαθητές, το γενικότερο λαϊκό και εθνικό συμφέρον.

γ) Το μάθημα της ψυχολογίας έχει κακοπάθει από την έλλειψη του κατάλληλου διδακτικού εγχειρίδιου. Αυτό που χρησιμοποιείται σήμερα ίσως σε παλαιότερους χρόνους να ήταν ανεκτό, σήμερα όμως είναι πλέον απαράδεκτο. Όμως το ότι υπάρχει ένα ακατάλληλο βιβλίο στα σχολεία δε σημαίνει ότι αυτό μπορεί να αντικατασταθεί μ' ένα άλλο που θα είναι απλώς καλύτερο, αλλά θα εξακολουθεί να παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες.

δ) Συνδυάζοντας το περιεχόμενο αυτού του διδακτικού βιβλίου με το περιεχόμενο άλλων βιβλίων που Πολυκλαδικού Λυκείου και ιδιαίτερα με το περιεχόμενο του βιβλίου των Αρχαίων Ελληνικών της Α' τάξης, για το οποίο μίλησα σε προηγούμενη συνεδρία (πρ. 49 / 7 - 6 - 85), βλέπω ότι και στην περιοχή των βιβλίων το Πολυκλαδικό αντί να κάνει τομές στο περιεχόμενο σπουδών, βαθμιαία διολισθαίνει στην αναπαραγωγή των προτύπων του Γενικού Λυκείου, για να μην πω ότι κινείται και σε ακόμα συντηρητικότερες κατευθύνσεις. Την ευθύνη, βέβαια αυτή τη φέρουμε^η εμείς, τη φέρει όμως περισσότερο η ομάδα του Πολυκλαδικού που από ορισμένα τουλάχιστον μέλη προσδοκούσα και εξακολουθώ να προσδοκώ ακόμα μια ιδιαίτερη ευαισθησία σ' αυτό το θέμα.

Για το κρινόμενο βιβλίο παρατηρώ τα εξής πολύ συνοπτικά: Έχει ορισμένες σημαντικές αρετές. Είναι γραμμένο με τις σύγχρονες απόψεις για τα θέματα που πραγματεύεται, είναι κατανοητό, έχει σελίδες πολύ ικανοποιητικές. Τα πλεονεκτήματα υπάρχουν και μένουν και αποτελούν αρετή του βιβλίου. Τις αδυναμίες που χρειάζεται να δοούμε ιδιαίτερα. Γιατί αυτές θα το βαρύνουν και θα βαρύνουν και τους μαθητές. Και το βιβλίο έχει σοβαρές αδυναμίες γλωσσικές, επιστημονικές, ιδεολογικές.

Δεν θα κάνω ιδιαίτερο λόγο για της γλωσσικές αδυναμίες. Ελπίζω να καλύψει αυτή τη πλευρά ο αρμοδιότερος από εμένα κ. Τομπαΐδης. Σημειώνω μόνο ότι, έχοντας υπόψη μας την ευαισθησία που εκδηλώνεται για τη γλώσσα από πολλές πλευρές, τις διαμαρτυρίες για τις διαφορές κακοποιήσεις της και τις κινήσεις για "γλωσσικό" πισογύρισμα, πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί σ' αυτό το θέμα και ιδιαίτερα απαιτητικοί. Θα περιοριστώ στην επισήμανση ορισμένων επιστημονικών αδυναμιών του βιβλίου. Έπειτα θα αναφερθώ αναλυτικότερα σ' ορισμένα ιδεολογικά προβλήματα.

Στη σελ. 10 παρατηρώ: α) Σύμφωνα με την ετυμολογία η ψυχολογία ορίζεται ως "επιστήμη περί ψυχής" και σημειώνεται ότι "στον ορισμό αυτό μπορεί να δοθούν πολλές ερμηνείες. Ποιές είναι αυτές οι πολλές ερμηνείες, β) Στη συνέχεια ορίζεται η επιστήμη ως "η χρησιμοποίηση των επιστημονικών μεθόδων για την απόδειξη^{της} αλήθειας". Ο ορισμός βέβαια είναι ολότελα λαθεμένος.

Στη σελ. 57 ορίζονται η ατομικότητα και ο χαρακτήρας. Γράφε-

ται: "Η ατομικότητα αναφέρεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός ανθρώπου". "Χαρακτήρας είναι ο ιδιαίτερος τρόπος συμπεριφοράς". Κατά τι διαφέρουν οι δύο ορισμοί; Και πως να μην προκαλούν σύγχυση; Πέρα απ' αυτό σημειώνω ότι στον ορισμό των εννοιών είμαστε υποχρεωμένοι να λαβαίνουμε υπόψη την κοινή αντίληψη του λαού. Και ο λαός όταν λέει "αυτός είναι χαρακτήρας" χωρίς προσδιοριστικό επίθετο, δεν εννοεί ιδιαίτερο τρόπο συμπεριφοράς, όπως γράφει ο συγγραφέας του βιβλίου, αλλά άνθρωπο ευσυνείδητο και τίμιο.

Στη σελ. 37 - 38 αναγράφεται ότι στη σύγχρονη ψυχολογία υπάρχουν τρεις τάσεις: η ψυχολογία της συμπεριφοράς με μικρό το αρχικό η ψυχανάλυση με μικρό το αρχικό και η Ανθρωπιστική Ψυχολογία με κεφαλαία τα αρχικά. Βέβαια η ανομοιομορφία στη γραφή δεν είναι υπέρ του βιβλίου. Την περίπτωση όμως σημειώνω για τούτο: Ονομάζοντας ο συγγραφέας την τρίτη ψυχολογική σχολή "Ανθρωπιστική" αναγκαστικά υποδηλώνει ότι οι δυο άλλες σχολές δεν είναι ανθρωπιστικές. Ή έστω δεν είναι τόσο ανθρωπιστικές, ενώ η αλήθεια είναι ότι η ψυχολογία στο σύνολό της είναι ανθρωπιστική επιστήμη.

Ως παραλείψεις σημειώνω ότι στις τυπολογίες θα έπρεπε μέσα σε μια σύντομη παράγραφο να αναφερθεί η τυπολογία του Γαληνού και επίσης στις εικόνες (φωτογραφίες) των ψυχολόγων (που αριετές είναι Αμερικανών) θα πρέπει να υπάρχει η εικόνα του Αριστοτέλη, αφού και από τους ξένους θεωρείται ο πατέρας των επιστημών γενικά και της Ψυχολογίας ειδικά.

Περνάω τώρα στην ιδεολογική περιοχή για να παρατηρήσω ότι μολονότι το βιβλίο έχει αντικείμενο που σε μεγάλο βαθμό είναι κοινωνικό (ανθρώπινες σχέσεις), εντούτοις στη μελέτη σημαντικών κοινωνικών φαινομένων (ναρκωτικών, αλλοτρίωσης, άγχους κτλ.) δε γίνεται καμιά σχεδόν κοινωνική αναγωγή και προέκταση. Πέρα απ' αυτό όλα τα ανάλογα φαινόμενα εξετάζονται αποκλειστικά από μια δυτική, αμερικανική ατομικιστική θέση και κατά κανόνα με ρηχό και επιπόλαιο τρόπο.

Όμως το βιβλίο, δεδομένου ότι απευθύνεται σε νέους 16 - 17 ετών, θα έπρεπε να παρέχει σύντομη και περιεκτική αλλά ταυτόχρονα ουσιαστική και σωστή παρουσίαση ορισμένων φαινομένων της ζωής μας. Γιατί επιτέλους δεν επιτρέπεται να αποχρωματίζουμε τα φαινόμενα από το αληθινό τους περιεχόμενο, να λέμε π.χ. στους μαθητές ότι - κάθε άτομο σε οποιαδήποτε ηλικία και αν βρίσκεται αντιμετωπίζει και προβλήματα

που η βάση τους είναι ψυχολογική" (σελ. 77 του βιβλίου). Αν ο συγγραφέας δεν ήταν αυτός που είναι, αλλά ήταν δυνατόν να είναι φτωχός και άνεργος ή να αντιμετωπίζει τον κίνδυνο της ανεργίας, ή να είναι άρρωστος ο ίδιος ή κάποιο μέλος της οικογένειας του χωρίς περιθάλψη και κωφός δυνατότητα να πληρώνει ή αν έστω είχε τη δυνατότητα για μετάθεση σε τέτοιες καταστάσεις θα μπορούσε να καταλάβει ότι τα περισσότερα τουλάχιστο ψυχολογικά προβλήματα έχουν βάση οικονομική - κοινωνική. Δος στον άνεργο δουλειά, αλλάξε τον εργαζόμενο από τον κίνδυνο της ανεργίας και θα δεις ότι δεν έχει πια προβλήματα ή, αν έχει, είναι σαν αυτά που έχουν και οι απλοί άνθρωποι, δεν έχει το άγχος για την επιβίωση και για το αύριο. Βγάλε τον άνθρωπο από το τέλμα της σάπιας κοινωνίας μας, δος του γνήσιες ουμανιστικές αξίες, δος του περιεχόμενο και νόημα στη ζωή και θα δεις ότι θα πηγαίνει μπροστά και θα πράττει έργα που θα τον γευίζουν και θα τον καταξιώνουν.

Να αναφερθώ ιδιαίτερα σε κάποια θέματα:

Σελ. 61 - 62 γίνεται λόγος για την οικογένεια. Σημειώνω πρώτα ότι ο συγγραφέας θέτει ένα ερώτημα που το αφήνει αναπάντητο και μπορεί και ο μαθητής ν' απαντήσει σ' αυτό: Ρωτάει: "Από πού όμως αντλεί τη δύναμή της ο παράγοντας οικογένεια: (εδώ υπάρχει και γλωσσικό λάθος). Συνηθίζουμε να παρουσιάζουμε μια εξιδανικευμένη όψη της οικογένειας και αυτό κάνει και ο συγγραφέας. Είναι βέβαια η οικογένεια σπουδαίο κοινωνικό κύτταρο. Όμως η οικογένεια δεν κάνει μόνο καλό κάνει και κακό (η οικογένεια βέβαια που βρίσκεται σε πνευματική καθυστέρηση). Μπολιάζει τα παιδιά με τις ψευτοαξίες του κοινωνικού περιγυρου, μεταδίδει δεισιδαιμονίες, προλήψεις και άλλους φόβους που δεσμεύουν τη προσωπικότητα, συχνά τρέφει τα παιδιά μέτα πιο φτωχά προϊόντα της υποκοουλτούρας με τα οποία είναι και η ίδια θροεμμένη. Η οικογένεια συχνά είναι αλλοτριωμένη και μεταδίδει την αλλοτρίωσή της και τα παιδιά. Ο συγγραφέας δίνει την εξιδανικευμένη εικόνα για την οικογένεια, δεν παρουσιάζει και τις αδύνατες πλευρές της και δεν ανοίγει κανένα δρόμο για οποιοδήποτε προβληματισμό.

Σελ. 63. Γράφεται ότι ο άνθρωπος δεν είναι κάτι που αντανάκλα απλώς τις επιδράσεις του περιβάλλοντός του, ότι δεν είναι έρμαιο του περιβάλλοντος του καταφάνεται η εντύπωση ότι ο άνθρωπος μπορεί να ξεπεράσει τις ορισμένες ιστορικές συνθήκες που ζεί, πράγμα που δεν

είναι σωστό. Ο Αριστοτέλης, αυτό το τετράγωνο επιστημονικό μυαλό της ελληνικής αρχαιότητας, δεν μπόρεσε να συλλάβει τούτο το πολύ απλό: ότι ο δούλος δεν γεννιέται για να'ναι δούλος αλλά γίνεται και ότι τα γερά μπράτσα του δούλου δεν τα'φτιαξε η φύση αλλά τα φτιάχνει η σκληρή δουλειά. Οι ιστορικές συνθήκες τον εφόμαρσαν για να σκέπτεται κατά ορισμένο τρόπο τον οποίο δεν μπόρεσε να υπερβεί.

Σελ. 63. Γράφει: "Η σύγχρονη ψυχολογία πιστεύει ότι εκείνος που διατάσσει (SIC) και ρυθμίζει την όλη πορεία της διαμόρφωσης της προσωπικότητας κάθε ατόμου είναι το εγώ του, ο ατομικός παράγοντας. Είναι οι ατομικιστικές αστικές αντιλήψεις για τις οποίες μίλησα. Σ' άλλες σελίδες ο συγγραφέας μιλάει για ανθρώπους ευπροσαρμοστούς, με πρωτοβουλία, δραστήριους, δημιουργικούς σε ατομικιστική κατεύθυνση και νομίζεις ότι έχεις μια αδρομερή σκιαγράφιση του αμερικανού μπίσνεσμαν. Δε λέμε ότι αυτά τα χαρακτηριστικά δεν είναι θετικά. Είναι θετικά, με την προϋπόθεση όμως ότι εκδηλώνονται σ'ένα συλλογικό συνεργατικό πλαίσιο ^ή υπηρετούν κοινούς ανθρώπινους σκοπούς. Ο συγγραφέας πολύ απέχει από το να δίνει στο θέμα μια τέτοια διάσταση.

Στη σελ. 76 ο συγγραφέας γράφει: "Τα τέστ τείνουν να αποβούν όργανα που μετρούν με πιστότητα ακρίβεια η δε (SIC) χρησιμοποίησή τους εξαπλώνεται όλο και περισσότερο". Για την κατακραυγή εναντίον τους που ξεσηκώθηκε από κοινωνιολόγους, κοινωνικούς ψυχολόγους και πολιτικούς (π.χ. τους εργατικούς στη Μ. Βρετανία) ότι τα τέστ μετρούν ουσιαστικά ό,τι ο ΗΕΒΒ ονόμασε ευφυΐα Β' (τη νοητική ικανότητα που αναπτύσσεται από τις εμφυτες καταβολές με την επίδραση του περιβάλλοντος), μετρούν δηλαδή μαζί με την εμφυτη και την επίκτητη ευφυΐα, η οποία εύλογο είναι να είναι ανώτερη στις οικονομικά και κοινωνικά ανώτερες τάξεις, και ότι επομένως τα τέστ είναι όργανα για ταξική επιλογή και αποκλεισμό των παιδιών των λαϊκών τάξεων από την κοινωνική τους προώθηση έχει διαβάσει τίποτα ο συγγραφέας; Γιατί γι'αυτό το σημαντικό θέμα σιωπά. Ο κ. Τριανταφύλλου ανάμεσα στις άλλες εικόνες βάζει και την εικόνα του GALTON. Μήπως γιατί αγωνίστηκε να αποδείξει ότι η φύση προκαθορίζει το μέλλον και ανθρώπου, οι ανώτερες τάξεις είναι ανώτερες γιατί έχουν υψηλότερη νοημοσύνη, οι κατώτερες είναι κατώτερες γιατί από τη φύση τους είναι καθυστερημένες, αντιλήψεις που από τότε εξέθρεψαν και εκτρέφουν ακόμα το ρατσισμό και μαζί μ' αυτόν το φασισμό.

Στο κεφ. που αναφέρεται στα ναρκωτικά η εξέταση δεν είναι μόνο ατομικιστική, είναι και μονόπλευρη και επιπόλαιη. Αναφέρει ως αίτια ο συγγραφέας την εξασθενημένη βούληση (το ερώτημα ποιός διαμορφώνει την εξασθενημένη βούληση δεν απασχολεί το συγγραφέα), την περιέργεια την άγνοια τους. Είναι αυτά αίτια. Είναι όμως τα κύρια; Και βέβαια δεν είναι. Τα κύρια αίτια είναι κοινωνικοπολιτικά. Τα έντονα αδιέξοδα της νεολαίας (άγχος για εξασφάλιση δουλειάς στους φτωχούς, κενότητα και ανία στους πλούσιους κτλ.) που ζει σε μια κοινωνία φεύτικη, άδικη αποπνικτική. Η ανάγκη για διέξοδο και φυγή από τη σκληρή και άσχημη πραγματικότητα. Το συγγραφέα πουθενά στο βιβλίο του δεν τον απασχολούν οι συνέπειες στην ψυχική υγεία του ανθρώπου του δυτικού τρόπου ζωής, στον οποίο οι θύρες της χώρας μας είναι διάπλατα ανοιχτές, του καταναλωτισμού, του αγώνα για το κέρδος, της καταστροφής του περιβάλλοντος των ψευτοαξιών και των ψευτοπρότυπων που προσφέρει το σύστημα στους νέους. Όλα αυτά γεννούν απογοητεύσεις, ψυχολογικά προβλήματα.

Ο συγγραφέας δε βλέπει την κοινωνική διάσπαση στο θέμα. Το βιβλίο κάνει όταν εξετάζει άλλα παρεμφερή θέματα (αλλοτριώση, άγχος κτλ.). Δε λέω να γράφει "κομμουνιστικά πράγματα" (άπαγε της βλασφημίας θα λέγαν οι καθαρευουσιάνοι και μπορεί να πει και ο ίδιος ο συγγραφέας) αλλά να αναφέρει τουλάχιστον την προβληματική αστών κοινωνιολόγων και ψυχολόγων γι' αυτά τα θέματα, όπως του Ε. Φρόμ.

Να κλείσω με την αναφορά σ' ένα ακόμα σημαντικό θέμα: στο πρόβλημα των αναγκών. Αναφέρει ο συγγραφέας τις ανάγκες για αυτοσεβασμό, ελευθερία, αγάπη κτλ. (σελ. 88) και τίποτα άλλο. Κανέναν προβληματισμός πάνω στο μεγάλο αυτό θέμα: ότι δηλαδή στην καταναλωτική κοινωνία υπάρχουν ανάγκες που φθείρουν τον άνθρωπο, τον κατεβάζουν, τον πάνε ακόμα και στη βαρβαρότητα. Από την ανάγκη π.χ. του κέρδους και της συσσώρευσης πλούτου, από την καπιταλιστική αδηφάγία έχουν διαπραχτεί και διαπραχίζονται ακόμα τα πιο μεγάλα εγκλήματα σε βάρος του ανθρώπου· ότι το κύριο πρόβλημα είναι πως θα αναπτύξουμε ανάγκες που αποσπούν τον άνθρωπο από τον αλλοτριωτικό τρόπο ζωής και τον ανεβάζουν· ότι για να δημιουργήσουμε τέτοιες ανάγκες χρειάζεται να πρωτάξουμε αξίες που να γεμίζουν τον άνθρωπο και να τον υψώνουν· και για να χουμε τέτοιες αξίες χρειάζεται να αλλάξουμε το σύστημα, να το πούμε με φράση που δε φοβίζει: να μετασχη-

ματίσουμε την κοινωνία. Αυτό είναι το μέγα πρόβλημα από το οποίο το βιβλίο συστηματικά κρατάει τους μαθητές μακριά.-

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Επειδή ενδιαφερόμαστε για την ποιότητα του νέου σχολείου (και την απρόσκοπτη πορεία του) νομίζω ότι έχουμε υποχρέωση να επιστήσουμε την προσοχή των αρμόδιων φορέων του ΕΠΛ στην ποιότητα αυτής της συγγραφής. Για το σκοπό αυτό θα προσφέρω δύο δείγματα γραφής παρμένα από την κρινόμενη συγγραφή.

2. (α) Από τις σελ. 10 - 11 αποσπώ:

Είναι δε η Ψυχολογία επιστήμη, γιατί αν ξεκινήσουμε από τον (ορισμό της επιστήμης που είναι χρησιμοποίηση των επιστημονικών μεθόδων) για την απόδειξη της αλήθειας, θα δούμε ότι η Ψυχολογία χρησιμοποιεί τις ίδιες μεθόδους, που χρησιμοποιούν και οι θετικές επιστήμες για την ανεύρεση της αλήθειας. Έτσι, οι παρατηρήσεις που κάνει ένας ψυχολόγος δεν είναι άσκοπες αλλά συστηματικές. (Η αναζήτηση της αλήθειας είναι απρόσωπη) και οι πληροφορίες (συγκριτώνονται για τον έλεγχο περισσότερο παρά για την απόδειξη ιδεών). Η επανάληψη των παρατηρήσεων μπορεί να γίνει και από τους άλλους ερευνητές και κάτω από τις ίδιες συνθήκες. Επομένως δικαιούται και η ψυχολογία τον τίτλο της επιστήμης, γιατί εκτός από τα παραπάνω, με τις έρευνες που επιχειρεί, καταλήγει σε νόμους, που έχουν γενική εφαρμογή.

Στην παραπάνω παράγραφο έχω να παρατηρήσω (και σε οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο να επισημάνω) ακολουθώντας την αρίθμηση που αναγράφεται στο αριστερό περιθώριο:

(1) ο ορισμός της επιστήμης* είναι κύκλος χωρίς νόημα (πβ. σει-

* Διάφοροι ορισμοί για την επιστήμη υπογραμμίζουν: είτε (1) τον τρόπο σκέψης και αναζήτησης της αλήθειας σε κάθε τομέα της πραγματικότητας, είτε (2) το πραγματοποιημένο γνωστικό οικοδόμημα "επιστήμη είναι σύνολο γνώσεων ομιειδών μεθοδικά ταξινομημένων", είτε (3) απαρτιθούν τα στοιχεία που απαρτίζουν μια επιστήμη λ.χ. το αντικείμενο της, τις αφετηριακές αρχές της (αξιώματα), της μεθόδους που έχει επινοήσει για την έρευνα του αντικειμένου της, τους σκοπούς που υπηρετεί αυτή η επιστήμη πέρα από την αναζήτηση της αλήθειας στον τομέα της.

Με αναφορά σε κάποιον από τους παραπάνω τρόπους προσέγγισης λέμε ότι και ο τομέας X της πραγματικότητας, που μας απασχολεί, είναι μια άσπια επιστήμη, γιατί: έχει όλα αυτά τα στοιχεία ή γνωρίσματα που απαρτίζουν μια επιστήμη και τα ονομάζουμε: α, β, γ, δ).

σμός είναι οι σεισμικές δονήσεις ...)

- (2) ο συγγραφέας - ανεπίγνωστα νομίζω περιορίζει το λόγο από την έννοια επιστήμη σε θετική επιστήμη (υποθέτω πειραματική)°
- (3) με τη λέξη είσαι υποθέτουμε ότι εισάγει ένα συμπέρασμα που προκύπτει από ποιές προκειμένες κρίσεις; (προσωπικά εικάζω τι περίπου έχει στο νου του, αλλά το εικάζω επειδή γνωρίζω την επιστήμολογία° δεν προκύπτει από τα λόγια του συγγραφέα)°
- (4) η αναζήτηση της αλήθειας είναι αποδωσπ^η πρόταση είναι σωστή, αλλά ποια λογική συνέχεια υπάρχει σε σχέση με τα προηγούμενα;
- (5) "οι πληροφορίες συγκεντρώνονται ... ιδεών" και πάλι εννοώ περίπου τι έχει ο συγγραφέας στο νου του, αλλά ο μαθητής τι συνέχεια λόγου θα βρεί;
- (6) επομένως υποθέτουμε ότι με τον όρο αυτό υποδηλώνονται αθροιστικά τα αποδεικτικά στοιχεία που θεμελιώνουν το συμπέρασμα° μπορείτε αυτά τα στοιχεία να τα εντοπίσετε σεις;

3. Από τη σελ. 133 αποσπώ:

Η μεγαλύτερη ανάγκη που ακούγεται σήμερα σαν απεγνωσμένη κραυγή είναι να μάθει ο άνθρωπος τρόπους συνεργασίας με το συνάνθρωπό του. Ο μόνος σκοπός της ομαδικής αυτής ζωής έχει μείνει η υπερεκτίμηση της ζωής του ατόμου. Η σύγχρονη βιομηχανία παράγει μεγάλες ποσότητες αγαθών με την ειδικευση και την εξειδίκευση.

Οι άνθρωποι όμως έχουν και πνευματικές ανάγκες πέρα από τις βιολογικές εκείνες ανάγκες που συναντάμε σε όλα τα όντα του ζωϊκού βασιλείου.

Στις παραπάνω 4 περιόδους παρατηρώ:

Με δυσκολία μπορεί κανείς να εντοπίσει τη σχέση ανάμεσα στις (1) και (2).

Είναι δύσκολο να εννοήσει κανείς το περιεχόμενο της περιόδου (2), ιδιαίτερα με την παρουσία των όρων: ομαδική ζωή, ζωή του ατόμου

Προσωπικά αδυνατώ να βρώ τη συνέχεια του λόγου ανάμεσα στις δύο πρώτες περιόδους και την τρίτη. Σεις μπορείτε,

Εντελώς ασύνδετη προς τις προηφούμενες φαίνεται η τέταρτη περίοδος. Που επιπλέον περιέχει φρασεολογία παλιάς παιδικής ηθικό-λογίας. Με χειρόγραφη επισημείωση προτείνω βελτίωσή της. Αλλά παραμένει πάντα εκείνο το δύμω που σημαίνει ανψιδιαστολή προς τι;

4. Η γνώμη μου συνοψίζεται σε ό,τι έγραφα στην αρχή (παρ. 1). Και για να είμαι συνεπής προς τη γενική γραμμή που ακολουθώ (διευκόλυνση των διαδικασιών για το ΕΠΛ) θα δώσω ψήφο λευκή. Οι αρμόδιοι φορείς μπορούν να επιδιώξουν μια ρύθμιση που τους ευκολύνει και είναι πρακτικά προσιτή αυτή την ώρα.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος δευτερολογώντας λέγει:

"Όπως τόνισα και προχτές, κατά την εισήγησή μου, το κρινόμενο βιβλίο είναι σύγχρονη ψυχολογία. Έχει αρκετά θετικά στοιχεία που θα ωφελήσουν τους μαθητές, έχει βέβαια και αδυναμίες. Και δεν ξέρω αν υπάρχει κάποιο σχολ. εγχειρίδιο χωρίς μερικές μέχρι και πάρα πολλές σε ορισμένες περιπτώσεις αδυναμίες, ατέλειες, αλλά και λάθη. Το λέω αυτό όχι επειδή εγώ είμαι ο μόνος (βέβαια και ο κ. Σκορδής) που ούτε παλιότερα ούτε τώρα είχα ή έχω κάποιο βιβλίο μου στα σχολεία, ενώ όλα τα μέλη του Τμήματος είχαν βάλει ή και έχουν ακόμη τα βιβλία τους σε κάποια ή κάποιες τάξεις στην εκπαίδευση, αλλά γιατί πράγματι είμαι σε θέση να αναφερθώ σε λάθη και αδυναμίες των σχολικών εγχειριδίων και συγγραφών όλων σας. Το σημειώνω αυτό ακόμη γιατί βλέπω κάποια τάση να ζητούμε από τους άλλους τελειότητα. Και μάλιστα να παίρνουμε ως λάθη πράγματα που είναι φανερό, φανερότατο θα έλεγα, ότι δεν είναι παρά αβλεψίες συνήθως των δακτυλογράφων. Και που διορθώνονται στη στιγμή.

Είπα και προχτές και το γράφω στο τέλος της εισήγησής μου ότι "δεν υπάρχει τίποτε καλύτερο". Και υπήρξε συνάδελφος, ο κ. Παπασημακόπουλος νομίζω, που με ρώτησε ποιά είναι η γνώμη μου για το βιβλίο που κρίνεται σε σχέση με το χρησιμοποιούμενο στη Γενική Επι/ση βιβλίο του Ε. Παπανούτσου, ένα βιβλίο που με όλη την ευθύνη της θέσης μου το κρίνω όχι απλώς απόλυτα ανατάλληλο, αλλά και επιζήμιο για το μαθητή. Και παραπέμπω στη σχετική κριτική μου για το βιβλίο αυτό στο Δελτίο της Ομοσπονδίας Λειτουργιών Μέσης Επι/σης του Μάη.

Αντίθετα το κρινόμενο βιβλίο είναι σύγχρονη Ψυχολογία και με

Ο Πρόεδρος του Τμήματος, στο σημείο αυτό λέγει:

Πιστεύω ότι ολοκληρώθηκε με τον πιο άφογο τρόπο η συζήτηση για την κρίση της καταλληλότητας του βιβλίου του κ. Τρ. Τριανταφύλλου "Ψυχολογία Β' τάξης ΕΠΛ". Από τη συζήτηση αυτή προκύπτουν δύο προτάσεις: Η πρώτη στηρίζεται στις παρατηρήσεις και απόφαση κυρίως των δύο κριτών (κ.κ. Τσιάντη και Δέρα) και την εισήγηση (η οποία όμως περιέχει πολλές σοβαρές επιφυλάξεις και επισημαίνει πολλά αρνητικά σημεία) του κ. Ν. Παπαδόπουλου.

Η δεύτερη έχει αφετηρία της κρίσεως του τρίτου εισηγητή, του καθηγητή κ. Κασσωτάκη, διαμορφώνεται όμως κατηγορηματικά από τις παρεμβάσεις των κ.κ. Δ. Σακκά, Δημ. Τομπαΐδη και Φ. Κ. Βώρου. Συγκεκριμένα η πρώτη πρόταση: το βιβλίο να εγκριθεί για πρώτη δοκιμαστική χρήση αφού επανεχθούν οι βελτιώσεις που προτείναν οι κριτές, ο εισηγητής κ. Ν. Παπαδόπουλος και τα μέλη του Τμήματος στις παρεμβάσεις τους. Η δεύτερη πρόταση: το βιβλίο να κριθεί ως μη κατάλληλο να καλύψει τις διδακτικές ανάγκες των μαθητών της Β ΕΠΛ.

Ακολουθεί ψηφοφορία:

Ψηφοφορία

Σκορδίλης	A
Τομπαΐδης	B
Παπασηματικόπουλος	B
Αραμόπουλος	A
Παπαδόπουλος	A
Βώρος	Λευκή
Βαρουχάκης	B
Σακκάς	B
Σπυρόπουλος	B

Το Τμήμα με ψήφους 5 + 1 λευκή=6:3 προτείνει να μη προωθηθεί το βιβλίο, Ψυχολογία και Ανθρώπινες σχέσεις για εκπτώση από τον ΟΕΔΒ για την Β' ΕΠΛ, επειδή δεν κρίνεται κατάλληλο για να καλύψει τις διδακτικές ανάγκες του μαθήματος.

Στις σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση του θέματος

Θέμα 2ον: Ο κ. Σακιάς λέγει:

Παραδίδω στο Τμήμα για να αποσταλεί στη Διοίκηση ένα αντίγραφο του σχ. Προ. Δ/τος με τίτλο "Ωρολόγιο και Αναλυτικό πρόγραμμα Γυμνασίου" με τις διορθώσεις που έχουν επέλθει και έχουν σημειωθεί στο κείμενο από τα μέλη του Τμήματος κατά ειδικότητες, καθώς και τα σχετικά σημειώματα που έχουν κατατεθεί. Σημειώνουμε και πάλι ότι θα διευκολύνει πολύ από πρακτική άποψη η διάταξη του περιεχομένου να μην είναι κατά τάξεις αλλά κατά μάθημα

Το Τμήμα αφού έλαβε υπόψη του:

- α) Το έγγραφο Γ2 1828 / 19 - 6 - 1985 της Διεύθυνσης Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.
- β) Το σώμα του σχεδ. Π. Δ/τος "Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα Γυμνασίων και
- γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακιά και τις διορθώσεις που έγιναν στο ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα από τα μέλη του Τμήματος κατά ειδικότητες

Αποφάσζεται

Εισηγείται στη Διοίκηση να προωθήσει το Σχέδιο Προ. Δ/τος "Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα Γυμνασίων" με τις διορθώσεις που έγιναν από το Τμήμα

Θέμα 3ον: Ο κ. Δ. Τομπάδης λέγει:

Τα τρία τεύχη των αρχαίων ελληνικών του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, τα οποία είχαν εκδοθεί έτσι για τις ανάγκες συγγραφής, μπορούν και είναι χρήσιμο να εκδοθούν τώρα σε έναν ενιαίο τόμο, ώστε να μη διασπάται στο διδακτικό βιβλίο η συνολική εικόνα του μαθήματος στη τάξη αυτή (Α'). Βέβαια ισχύει πάντα το αίτημα του Τμήματος το βιβλίο αυτό πριν επανεκδοθεί να διορθωθεί σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που έχουν γίνει (Πράξη 61/85).

Εκτός από τον ενοποιημένο αυτό τόμο, επειδή το Γ' τεύχος πρόκειται να χρησιμοποιηθεί, στο επόμενο διδακτικό έτος, από τους μαθητές της Β' τάξης, είναι ανάγκη να εκδοθεί και ξεχωριστά το τεύχος

αυτό σε αριθμό αντιτύπων επαρκή για τους μαθητές της τάξης αυτής.

Η πρόταση για την ανατύπωση του βιβλίου αυτού δυσκολεύεται, σε ό,τι αφορά το Γ' τεύχος, από το γεγονός ότι το τεύχος αυτό δεν το είδαμε δημοσιευμένο.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

Θέμα 4ον: Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Προτείνω να ανατυπωθούν, χωρίς διορθώσεις, για το σχολικό έτος 1986 - 87 τα εξής βιβλία:

- 1) Κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου
- 2) " " " Β' Γυμνασίου
- 3) " " " Γ' Γυμνασίου
- 4) Συντακτικό της νέας ελληνικής. (Το βιβλίο αυτό θα διανέμεται εφεξής στους μαθητές της Α' Γυμνασίου).

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

Θέμα 5ον: Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Το έγγραφο περιέχει τα ακόλουθα: "Με την πράξη 33 / 1985 ... Β' γυμνασίου".

2. Σχετικά με το περιεχόμενο αυτού του εγγράφου επιθυμώ - μάλλον οφείλω - να σημειώνω τα εξής:

α. Τα νέα βιβλία (ιστορίας και αγωγής του πολίτη) του γυμνασίου βασίστηκαν όλα στα προγράμματα που έχουν συνταχτεί το 1977° είχαν συνταχτεί από τον ίδιο φορέα που προώθησε και τη συγγραφή των νέων βιβλίων από το Δεκέμβρη του 1981° το νέο στοιχείο για τα νέα βιβλία δεν ήταν νέα αναλυτικά προγράμ-

- ματα, αλλά η πολιτική βούληση που ενθάρρυνε τον αρμόδιο φορέα να προωθήσει τις διαδικασίες συγγραφής και η σύνταξη από τον φορέα οδηγιών προς τους συγγραφείς βασισμένων σε δύο κύριες αρχές: σεβασμό στην επιστήμη και σεβασμό στην παιδαγωγική
- β. Ο σκοπός διδασκαλίας της Ιστορίας - κοινά αποδεκτός - συνοψίζεται στη φράση: καλλιέργεια ιστορικής συνείδησης και κρίσης (που σημαίνει και κοινωνική αντίληψη και πολιτική κρίση). Ο σκοπός αυτός επιτελείται μόνο με τη διδασκαλία αληθινής ιστορίας (όσο είναι τούτο ανθρώπινα εφικτό), χωρίς αξιολογικές παρεμβάσεις ούτε στα επιμέρους γεγονότα ούτε στη συνολική ερμηνεία. Με το νόημα αυτό: το αναλυτικό πρόγραμμα ταυτίζεται με ό,τι προσφέρει η αδέκαστη επιστημονική έρευνα. Και ο αρμόδιος επιστημονικός φορέας, - το Κ.Ε.Μ.Ε. - που είναι ο ίδιος από το 1977 και σήμερα - με τέτοιο πνεύμα είχε εκπονήσει τα αναλυτικά προγράμματα και περίμενε την πολιτική βούληση για να προχωρήσει στη συγγραφή βιβλίων. (Ίσως και λόγοι αυτοσεβασμού αποδεικνύουν στο σημείο τούτο να υπογραμμιστεί ότι ο επιστημονικός φορέας (Τμήμα Μ.Ε. του Κ.Ε.Μ.Ε. στην προκειμένη περίπτωση) εργάζεται με κριτήρια επιστημονικά και Εκπαιδευτικά μέσα σε όλες τις "καιρικές συνθήκες").
- Έτσι γράφτηκαν τα νέα βιβλία του γυμνασίου και όλα της γυμνασίου (με βάση τα προγενέστερα προγράμματα).
- γ. Στην προκήρυξή μας (παρ. 33 / 1985, θέμα 1ο) είχαμε επισημάνει αυτό που είναι επιστημονικά και παιδαγωγικά αναγκαίο: να εναρμονιστεί το νέο βιβλίο της β' γυμνασίου με τα άλλα δύο βιβλία, της α' και γ', που απάτελεύν αυτή τη στιγμή μια πραγματικότητα νέα.
- δ. Με βάση αυτές τις αρχές και αυτές τις σκέψεις οι υποψήφιοι συγγραφείς (επιστήμονες και παιδαγωγοί) μπορούν να γράψουν νέο βιβλίο καλύτερο από το προηγούμενο, του οποίου μάλιστα έχουμε επισημάνει (με την εισήγησή μας, πράξη 33 / 85, θέμα 1ο) κάποιες ορατές διδακτικές αδυναμίες.
- ε. Αν παρ' όλα αυτά η Διοίκηση δεν πειστεί ότι ο θρόνος είναι ανοιχτός για ουσιαστικά νέα βιβλία με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία (πρόγραμμα και προκήρυξη, παρ. 33 / 1985), τότε ο υποφαινόμε-

νος είναι υποχρεωμένος άμεσα να προτείνει τη συγκρότηση μιας ομάδας εργασίας από ειδικούς στον τομέα αυτό της ιστορίας για την ανασύνταξη του προγράμματος, που είναι ενδεχόμενο να έχει επιστημονικά ξεπεραστεί.

στ. Επειδή είναι πιθανό ο συντάκτης του εγγράφου να έχει υπόψη του ότι κατά την περίοδο: Καλοκαίρι 1982 - φθινόπωρο 1983 εργάστηκε στο Κ.Ε.Μ.Ε. μιά Ομάδα (από εκπ/κούς αποσπασμένους με την προεδρία της ταπεινότητάς μου) για τη σύνταξη νέων αναλυτικών προγραμμάτων, οφείλω να διευκρινίσω ότι η εργασία της ομάδας εκείνης υπήρξε γόνιμη, αλλά έφτασε μόνο στη διατύπωση γενικών σκέψεων και γενικότατου πλαισίου αναλυτικού προγράμματος. Αν από το γενικότερο αυτό πλαίσιο πρόκυψε ένα βιβλίο (Ιστορία του Ανθρώπινου γένους) τούτο οφείλεται στο ότι εμπιστευτήκαμε στο συγγραφέα τη διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος με βάση την επιστημονική του επάρκεια και εντιμότητα. Κι αν από το ίδιο εκείνο γενικότατο πλαίσιο κυφορείται ένα ακόμη βιβλίο (Θεματική Ιστορία της Β' λυκείου), αυτή η κυφορία ευκολύνθηκε από τούτους τους παράγοντες, αθέατους σε όσους δε γνωρίζουν τις διαδικασίες από κοντά: (1) η Ονομασία Θεμάτων αποτελεί ήδη μια ένδειξη σαφή αναλυτικού προγράμματος (π.χ. η αρχαία πόλη - κράτος: οικονομική, κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική έκφραση της), που μιλάει με αρκετή σαφήνεια στον ειδικό, (2) η συγγραφή των επιμέρους Θεμάτων έγινε με διάθεση σε συγκεκριμένους ανθρώπους, ειδικούς, (3) συγκροτήθηκε ταυτόχρονα Επιτροπή Κρίσης που συνεργάστηκε με τους συγγραφείς για τη διαμόρφωση του αναλυτικού προγράμματος στις λεπτομέρειες του, (4) είχαμε όλη την ευχέρεια, σε όλες τις φάσεις, να συνεργαζόμαστε με τους συγγραφείς για όσες απορίες άφηνε η έλλειψη αναλυτικού προγράμματος. Και παρ'όλα αυτά παρατηρήθηκε πολλή δυστοκία, ορατή πρώτα πρώτα στην υπέρβαση των προσθεσιών (και, προσθέτω, στην ατέλεια, διδακτικής κυρίως, αρκετών συγγραφών που δεν προωθήθηκαν από την Επιτροπή Κρίσης ακόμη).

3. Όμως μια προκήρυξη για τη συγγραφή νέου βιβλίου από συγγραφείς που δεν τους γνωρίζουμε και όπου δεν θα έχουμε επικοινωνία μαζί τους παρά μόνο όταν καταθέσουν τη συγγραφή τους, δεν μπορεί να γίνει παρά με βάση κάποιο αναλυτικό πρόγραμμα, που θα είναι

χωρίς απορίες αντιληπτό από κάθε ειδικό επιστήμονα. Τέτοιο πρόγραμμα για τη β' γυμνασίου είχαμε εκείνο του 1977, που είχε συντάχτει με κριτήρια την ιστορική επιστήμη και την παιδαγωγική αντίληψη.

4. Τελειώνω την εισήγησή μου με την πρόταση που υπαινίχθηκα κιόλας με σαφήνεια στην παρ. 2 ε: "Αν παρ'όλα αυτά... ξεπεραστεί". Και προσθέτω: κατά την γνώμη μου μια ομάδα από ειδικούς (προσφέρω την συνεργασία μου) μπορεί να συντάξει το ζητούμενο αναλυτικό πρόγραμμα μέσα σε δυο - τρεις βδομάδες από τη συγκρότησή της. Και θα είμαι ευτυχής, αν μου δοθεί η ευκαιρία να συνεργαστώ για το σκοπό αυτό.
5. Επισημαίνω με την ευκαιρία ότι θεωρώ αναγκαίο να συζητήσουμε γενικότερα το θέμα: "τι είναι αναλυτικό πρόγραμμα για τις δευτεροβάθμια εκπαίδευση", γιατί πολλοί πολλά λένουν και γράφουν που έχουν προκαλέσει σύγχυση γύρω από αυτό το θεμελιακό ζήτημα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρονος

Ο κ. Κ. Κατσιμάνης λέγει:

Οι μακέτες για το βιβλίο γαλλικών της Α' γυμνασίου έγιναν σύμφωνα με την ανάθεση του Τμήματος στον καλλιτέχνη που είχε υποδείξει η ομάδα. Τη γνώμη μου για το πρόγραμμα την έχω κατ'επανάληψη αναπτύξει και δεν χρειάζεται να την επαναλάβω εδώ. Τώρα προτείνω να εγκρίνει το Τμήμα τις μακέτες, που άλλωστε η χρήση τους δεν ήταν πειραματική.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Κατσιμάνη.

Θέμα 8ον: Στη συζήτηση του θέματος παραβρέθηκαν οι κ.κ. Ν. Σβορώνος Ε. Μπουρατζέλης, Α. Παπαευθυμίου, Γ. Λεοντοπούλης.

Ο κ. Ν. Σβορώνος λέγει:

συγκεκριμένες μεταβολές που του έχουν υποδειχτεί.

Συνοποβάλλονται λεπτομερέστερες κατά κείμενα εκθέσεις.

Για τα υπόλοιπα κείμενα, που έχουν προγραμματιστεί, η επιτροπή επιφυλάσσεται να επανέλθει αφού τα εξετάσει στην τελική τους μορφή.

Κ.Ε.Μ.Ε.

Αγία Παρασκευή 3 - 7 - 1985

Η Επιτροπή

Ν. Σβορώνος

Κ. Μπουραζέλης

Α. Παπαευθυμίου

Γ. Λεοντσίνης

N. Svoronos

K. Bourazelis

A. Papaythymiou

G. Leoncinis

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση και ο Πρόεδρος του Τμήματος παρακάλεσε τον κ. Βύρο να φέρει το θέμα στο Τμήμα το ταχύτερο δυνατόν.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφονίτου
Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Εξέταση Η.Δ.

- Κρίση του διδ. βιβλίου, θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής: Ν. Θεοδωρακόπουλος.
- Κρίση του διδ. βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά από μετέφραση για τον Β' ΣΕΛ. Εισηγητής: Κυρ. Κατσιμάνης.
- Κρίση του διδ. βιβλίου, Στοιχεία Β' ΣΕΛ. Εισηγητής: Ν. Θεοδωρακόπουλος.
- Κρίση του διδ. βιβλίου, Φυσική Β' ΣΕΛ. Εισηγητής: Ν. Θεοδωρακόπουλος.
- Γνωμοδότηση για το Σχ. Π. Δίπλο για τα προγράμματα των εκπαιδευτικών προγράμματα Δευτέρου. Εισηγητής κατά τακτικότητα.
- Ανακοινώσεις.
- Ανατίθεση διδ. βιβλίου. Εισηγητής: Ν. Θεοδωρακόπουλος.

Επὶ τὴν ἀρχὴν τῆς συνεδρίας, ἀπὸ διακομιδῆς ἀνατίθεται νὰ ἐπιση-

μεθῆναι τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως καὶ νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ἐπι-

σημειώσεις τῶν ὑμετέων τῆς Η.Δ.

Π ρ & ξ η ----- 59/85

Σήμερα, 5.7.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β*.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημαδόπουλος, Δ. Τομπάζης, Σύμβουλοι Β, Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θ έ μ α τ α Η. Δ.

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, θρησκευτικά Γ* Γυμνασίου. Εισηγητής: Β. Θεοδωρακόπουλος.
2. Κρίση του διδ. βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά από μετάφραση για την Β* ΕΠΛ. Εισηγητής: Κυρ. Κατσιμάνης.
3. Κρίση του διδ. βιβλίου, Χημεία Β* ΕΠΛ. Εισηγητής: Στ. Παπασημαδόπουλος.
4. Κρίση του διδ. βιβλίου, Φυσική Β* ΕΠΛ. Εισηγητής: Στ. Παπασημαδόπουλος.
5. Γνωμοδότηση για το Σχ. Π. Δ/τος για τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα Λυκείου. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
6. Ανακοινώσεις.
7. Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητής: Ηλ. Σπυρόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Άρθρο 1ο: Αναβάλλεται για την επόμενη συνεδρίαση του Τμήματος, επειδή δεν προσήλθαν οι συγγραφείς και οι κριτές.

Άρθρο 5ο: Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος καλεί τα μέλη του Τμήματος να μελετήσουν το Σχ. Π. Δ/τος για τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα του Γεν. Εκπαιδευτικού, ώστε σε επόμενη συνεδρίαση να επιφέρουν τις διορθώσεις που πρέπει.

Άρθρο 6ο: Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 2283/2.7.85
2. 2245/1.7.85
3. 2244/1.7.85
4. 2231/28.6.85
5. 2286/2.7.85

Ακολουθεί συζήτηση:

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης κηρύττει, εν όψει της παρουσίασης των εγγράφων, τον ΟΕΔΒ για εκτόπιση.

Ο κ. Παπασημαριτσάκης ακουτά ΟΑΙ.

Τέλος το Τμήμα μετά από την συζήτηση.

α π ο ρ ο ς κ α τ ο ς .

Έχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημαριτσάκη και εισηγείται να ελεγχθεί το βιβλίο από τον ΟΕΔΒ για κατ'επιλογήν κριτική.

3ο: Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Το βιβλίο Χημείας για την Α' ΕΠΛ' γράφτηκε από τους: Καπετά-
Ευαγγελία, Μαυρόπουλο Μάκη, Προβή Νικ. και Γανωτόπουλο Τριαντάφυλλο
κρίθηκε από τους: Γεώργιζα Κ., Θεοδωρακόπουλο Π., Τσατσά Α.

Υπήρξε συνεργασία των συγγραφέων με τους κριτές και το απο-
τέλεσμα της συνεργασίας είναι το κείμενο που έχω στα χέρια μου.

Το βιβλίο είναι καλό. Όμως έχει μερικά πράγματα, όπως π.χ.
η σελ. 9 αναφέρεται το Όξο ως τριατομικό στοιχείο: ενώ πρόκειται για
διτομική μορφή του Οξυγόνου.

Επίσης, η προσθήκη τροχιακού σελ. 22 καλό είναι να αφαιρεθεί
δ το περιεχόμενο του βιβλίου γιατί δίνει μία περιττή δυσκολία στους
θητές. Με τις παραπάνω παρατηρήσεις που πρέπει να διορθωθούν ή να
αφαιρεθούν από τους συγγραφείς εισηγούμαι την έγκριση του βιβλίου και
την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση.

Αιολουθελ συζήτηση:

Ο κ. Ν. Βαρουχάνης ερωτά, αν ο κ. Σακελλαρόδης συμφωνεί.

Ο κ. Παπασημακόπουλος απαντά ΝΑΙ.

Τέλος το Τμήμα μετά από την συζήτηση

αποφάινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου και εισηγεί-
ται να εκδοθεί το βιβλίο από τον ΟΕΔΒ για πρώτη πειραματική εφαρμογή.

7ο: Ο κ. Ηλιάς Σπυρόπουλος λέγει:

Εισηγούμαι την ανατύπωση των παρακάτω βιβλίων για το σχολ.

1986-87, ως έχουν.

- Οδύσσεια, Α' Γυμνασίου
- Ιλιάδα, Β' Γυμνασίου
- Λουκιανού Ειλογές Α' Γυμνασίου
- Πλουτάρχου Βίαι, Α' "
- Ησιόδου Έργα και Ημέρες Β' Γυμνασίου
- Φιλοσοφικά Κείμενα, Γ' Γυμνασίου

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεταί

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ηλιά Σπυρόπουλου.

Ακολουθεί συζήτηση:

Ο κ. Α. Σακκάς λέγει:

Θα ήθελα να επικεντρώ τον κίνηνο του βιβλίου και περισσότερο να περιόρισω για το Πολυκλαδικό και βιβλία που αφορούν το κριτικό με όργανο, θα κληθώ να γράψω και να τους μαθητές και να υποστηρίξουν το Πολυκλαδικό.

Τα μαθήματα του φιλολογικού κλάου μπορούν να τα διδάξουν μπορούμε όμως να ελέγχουμε τα βιβλία του συλλογικού-ατομικού και για τα οποία μας πληροφορεί μόνο ο κ. Πακουσηνίου, ο οποίος των πολλών απασχολήσεων του είναι να μην μπορεί να τα μελετήσει όλα προσεκτικά.

Ως τώρα ήρθετε ενεκτικώς στην άγκυρα των διδακτικών βιβλίων το Πολυκλαδικό. Αρχή ήταν, η ομάδα του Πολυκλαδικού είχε και έχει κριτικούς, υπήρχαν διδακτολόγοι. Διδακτολόγοι όμως δεν μπορεί να υπάρχουν πάντα. Στο είδος χρειάζεται να προσέχουμε το θέμα για να μην υποβαθμιστεί η όλη ομάδα του Πολυκλαδικού με μία κοινή ποιότητα και γνήσια απειρία που χρειάζεται προσοχή.

Με αφορά αυτό το βιβλίο ανρσώτερα περισσότερο, όταν ήκουσα μιλάει ο εισηγητής για ειδικό μέρη του βιβλίου, είχα και η δική έχει τη φιλοσοφία της. Αλλά η ομάδα είναι κριτικώς αρνητική, πρακτική, εφαρμογή, κρίση. Είπως, επειδή δεν έχουμε την αντοχή

Το βιβλίο Φυσιικής Β' ΕΠΑ Α' τεύχος γράφτηκε από τους: Δαπόντε Κασέτα Α., Μουρίνη Σταμάτης.

Κρίθηκε από τους Δ. Μαρίνο και Γ. Σπαθή. Οι κριτές συνεργάσαν με τους συγγραφείς και το τελικό αποτέλεσμα της συνεργασίας είναι τεύχος που μου δόθηκε.

Το βιβλίο είναι γραμμένο με το ίδιο πνεύμα που γράφτηκε η Φυσική της Α' ΕΠΑ. Ξεκινάει από απλουστευμένες έννοιες, περιλαμβάνει κομμάτια Ιστορίας φυσικών επιστημών και καταλήγει σε αρκετά σύνθετες μαθηματικές ειφράσεις.

Πάντως έχω να παρατηρήσω ότι το κείμενο που έχω στα χέρια μου έχει μεγάλη ακαταστασία στις σελίδες που νομίζω ότι για να εγκριθεί από το Τμήμα οι συγγραφείς θα πρέπει να κάνουν σωστή σελιδοποίηση. Ειδικά φυσικά, αν το Τμήμα θέλει να το εγκρίνει με την ευθύνη των συγγραφέων να κάνουν σωστή σελιδοποίηση, οπότε συντάσσομαι και εγώ με μια τέτοια απόφαση. Τα άλλα το βιβλίο το θεωρώ κατάλληλο να αποσταλεί στον ΟΕΔΒ για έγκριση.

Ακολουθεί συζήτηση:

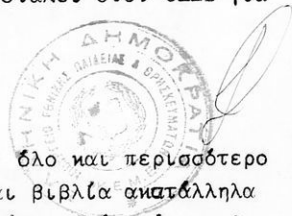
Ο κ. Δ. Σακιάς λέγει:

Θα ήθελα να επισημάνω τον κίνδυνο που όλο και περισσότερο γίνεται ορατός να περάσουν για το Πολυκλαδικό και βιβλία ανατάλληλα που θα επιβαρύνουν το κράτος με δαπάνες, θα ωφελήσουν λίγο ή και θα βλάψουν τους μαθητές και θα υποβαθμίσουν το Πολυκλαδικό.

Τα μαθήματα του φιλολογικού κύκλου μπορούμε να τα ελέγχουμε. Δεν μπορούμε όμως να ελέγχουμε τα βιβλία του φυσικού-φυσιολογιστικού κύκλου για τα οποία μας πληροφορεί μόνο ο κ. Παπασημαϊδopoulos, ο οποίος λόγω των πολλών απασχολήσεων του εύλογο είναι να μην μπορεί να τα μελετήσει όλα προσεκτικά.

Ως τώρα ήμασταν ανεκτικοί στην έγκριση των διδακτικών βιβλίων για το Πολυκλαδικό. Αρχή ήταν, η Ομάδα του Πολυκλαδικού είχε και έχει τις πρωτοβουλίες, υπήρχαν δικαιολογίες. Δικαιολογίες όμως δεν μπορεί να εξακολουθούν να υπάρχουν πάντα. Στο εξής χρειάζεται να προσέχουμε από το θέμα για να μην υποβαθμιστεί η όλη υπόθεση του Πολυκλαδικού με βιβλία χαμηλής ποιότητας και γενικά ανατάλληλα που προωθούμε προς αυτά.

Με αφορμή αυτό το βιβλίο ανησύχησα περισσότερο, όταν άκουσα να μιλάει ο εισηγητής για φιλοσοφικό μέρος του βιβλίου. Βέβαια και η φυσική έχει τη φιλοσοφία της. Αλλά η φυσική είναι προπαντός εργαστήριο, πειραματισμός, εφαρμογή, πράξη. Μήπως, επειδή δεν έχουμε την αναγκαία

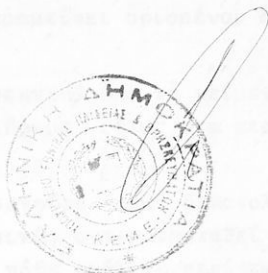

ολοτεχνική υποδομή, είνουμε θεωρητικό χαρακτήρα σκόμα και σε μαθημα-
α που από τη φύση τους έχουν πρακτικό χαρακτήρα; Και αν το πράγμα
χει έτσι, που δε θέλω να το πιστέψω, τι καινοτομία κάνουμε στην εκ-
αίδευση με το Πολυτεχνείο;

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημαϊόπουλου και προ-
εβίνει να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ για έγκριση για τους μαθητές της Β' ΕΠΑ
ολ. έτους 1985-86 για πρώτη πειραματική εφαρμογή.

μα 2ο: Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει:

Το βιβλίο του κ. Γιατρομανωλάκη "Κείμενα της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας" έχει την ομόφωνη αποδοχή και των δύο κριτών. Η κρίση μου για το βιβλίο αυτό είναι θετική. Σε γενικές γραμμές είναι αλογογραμμένο, εύληπτο και "επιστημονικά" αποδεκτό. Θα είχα όμως να κάνω τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Το κείμενο της ησιόδειας "θεογονίας" θα προκαλέσει στα σχολεία ζητήματα. Να απαλειφθεί.
2. Στο σημείο της "Ειρήνης" του Αριστοφάνη έχουν αφαιρεθεί κάποιοι τολμηροί στίχοι, αλλά απο αβλεψία έχουν παραμείνει ορισμένοι άλλοι. Να επιληφθεί ο συγγραφέας.
3. Με ευθύνη του συγγραφέα να εξεταστούν προσεκτικά όλα τα κείμενα και να διαπιστωθεί αν υπάρχει κάτι το επιλήψιμο (όπως στα αποσπάσματα από τον Ησίοδο και τον Αριστοφάνη).
4. Το όνομα κάποιου μεταφραστή, που θα δημιουργούσε - και δικαιολογημένα - προβλήματα, να απαλειφθεί αφού, φυσικά, αντικατασταθεί και η μετάφρασή του. Το ίδιο να γίνει και σε κάθε ανάλογη περίπτωση, αν φυσικά υπάρχει.
5. Ορισμένα κείμενα από τον κόσμο του φανταστικού, του εξωτικού ή του υπερφυσικού δε νομίζω ότι θα αποσπάσουν το ενδιαφέρον μαθητών 17 ετών. Ο συγγραφέας μπορεί να τα αντικαταστήσει.
6. Το βιβλίο γραμματικά και ορθογραφικά να προσαρμοστεί στη γραμματική του ΟΕΔΒ και να γραφεί σε μονοτονικό σύστημα.

Ακολουθεί συζήτηση:

Ο κ. Σακιάς λέγει:

"Έχω μια ουσιαστική διαφωνία με τη φιλοσοφία που περνάει μέσα απ' αυτό το βιβλίο.

Ο αρχαίος κόσμος έχει τις ωραίες πλευρές του, έχει και τις άσχημες. Έχει τη φιλοσοφία, τη λογοτεχνία, την τέχνη, τη δημοκρατία των ελεύθερων. Έχει όμως και τη δουλεία, τις ιδέες για τον πόλεμο εφρασμένες από τους φιλόσοφους της άρχουσας τάξης (Πλάτωνα, Αριστοτέλη κ.α.) και τους πολιτικούς, ακόμα και της δημοκρατικής Αθήνας, ακόμα και από τον Περιλή. Έχει την Αιρόπολη, αλλά κάτω απ' αυτή γινόταν το μεγαλύτερο σκλαβοπάζαρο της ηπειρωτικής Ελλάδας κατά την μαρτυρία του Α. Ανδρεάδη. Μας έδωσε ο αρχαίος ελληνικός κόσμος ό,τι καλύτερο επέτρεπαν οι τότε ιστορικές συνθήκες. Και αυτό που μας έδωσαν, το θετικό,

το ωραίο, εξακολουθεί να μας εμπνέει και να μας κινεί τη σκέψη και την καρδιά και σήμερα ακόμα. Όμως αυτό το κληροδότημα δεν είναι κάτι το μοναδικό. Τίποτε στον κόσμο δεν είναι αξεπέραστο. Και όσο σημαντικό είναι αυτό που μας έδωσαν οι αρχαίοι, έχει και τις κηλίδες του, δικαιολογημένες βέβαια αλλά πάντως κηλίδες. Ο αρχαίος ελληνικός κόσμος και πολιτισμός έχει και τις αδύνατες όψεις του.

Το καιρό είναι ότι δίνουμε στους μαθητές μόνο τις ωραίες πλευρές και αποσιμώσουμε τις άσχημες. Αυτή η ωραιοποίηση είναι εμφανής και σε αυτό το βιβλίο. Δεν περιέχεται στη συλλογή ούτε ένα κείμενο από τον Πλάτωνα για τη δικαίωση της δουλείας και τις σκληρές τιμωρίες που προβλέπει για τους δούλους στους Νόμους του. Ούτε ένα κείμενο από τον Αριστοτέλη πάλι για τη δουλεία ή για την υπεράσπιση της ιδέας του πολέμου από τον ίδιο. Από την άλλη πλευρά είναι αποσιμωμένη σχεδόν ολόκληρα η σοφιστική σκέψη. Το βιβλίο στην ιδεολογία του μας πάει προς τα πίσω. Και παρουσιάζοντας τον αρχαίο ελληνικό κόσμο "όμορφο, αγγελικό πλασμένο" σίγουρα προσφέρει κακή υπηρεσία. Παρέχει μονομερή και επομένως φευτική εικόνα για τον προγονικό μας πολιτισμό. Συντηρεί εδωλικά και εκτρέφει τον εθνικό ναρκισσισμό που τόσο πολύ μας έβλαψε από το 1911 έως τα σήμερα.

Πέρα απ' αυτό υπάρχει κι ένα άλλο θέμα: Οι μαθητές για τους οποίους προορίζεται το βιβλίο είναι ηλικίας 17 περίπου ετών, έχουν πολιτισμούς, κοινωνικούς, πνευματικούς προβληματισμούς. Τα περισσότερα απασπάσματα του βιβλίου όμως δεν είναι πρόσφορα για τέτοιες αναζητήσεις. Και είναι σαφώς κατώτερα από την αντιληπτικότητα και την απαντητικότητα των μαθητών αυτής της τάξης.

Γενικά τα κείμενα του ανθολογίου είναι ανάγκη να είναι ουσιαστικά στο περιεχόμενο, να προσφέρουν δυνατότητες για ολόπλευρη και όχι μονόπλευρη θεώρηση του αρχαίου ελληνικού κόσμου και να κινούν τον πνευματικό, πολιτικό και κοινωνικό στοχασμό και διάλογο των μαθητών. Και τα περισσότερα τουλάχιστο δεν είναι τέτοια.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Κατ' αρχή συμφωνώ με την εισήγηση του κ. Κ. Κατσιμάνη.
2. Διαφοροποιούμαι στα εξής σημεία:
 - α. Νομίζω χρήσιμο να προταχθεί η ενότητα για την πολιτική ζωή (ανεξάρτητα από τη χρονική προτεραιότητα άλλων εννοτήτων) για λόγους CAPTATIONIS BENEROLENTIAE.

β. Να συγκροτηθεί μια ενότητα με τίτλο κοινωνική θεώρηση του κλασικού ιδιομο. (Για το θέμα αυτό θα μπορούσε να μνημονευτεί εδώ το βιβλίο του Δ. Τσιμπονιδη, Οι κλασικοί του Μαρξισμού για την αρχαία Ελλάδα, όχι ως υπόδειγμα επιλογής αλλά τρόπος επιλογής και θεώρησης).

γ. Να είναι έκδηλη στην περίπτωση αυτή η μέθοδος του δημιουργικού ιστορισμού.

δ. Να πλουτιστεί η παρουσία των Σοφιστών (με Πρωτογόρα, Θρασύμαχο, Αντιφώντα, Αλικιδάμα).

ε. Έχω επιφυλάξεις για την ενότητα από τον Κριτία (για τη μυθική Ατλαντίδα), μολονότι γνωρίζω ότι τέρπουν τέτοια κείμενα.

Τα παραπάνω δε σημαίνουν ότι διαφωνώ με την προώθηση της συγγραφής σημαίνουν ότι κατά τη γνώμη μου η συγγραφή μπορεί να βελτιωθεί κατά την πορεία προς ... εκτύπωση.

κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει:

Φοβάμαι ότι οι ενδοιασμοί, τους οποίους είχα εκφράσει όταν συζητήθηκε το πρόγραμμα αρχαίων ελληνικών της Β' ΕΠΛ, σήμερα, με την υλοποίηση του προγράμματος από το βιβλίο του κ. Γ. Γιατρομανωλάκη δικαιώνονται - δυστυχώς, ειλικρινά δυστυχώς, με το παραπάνω. Δεν είναι δύσκολο να διαπισωθεί ότι, τουλάχιστο σε ό,τι αφορά το μάθημα των αρχαίων ελληνικών, έχουμε μια οδυνηρή οπισθοδρόμηση, που δεν μπορεί παρά να επηρεάσει και γενικότερα την απόδοση του ΕΠΛ. Συγκεκριμένα, έχουμε οπισθοδρόμηση αφού:

- α) Ένα μάθημα καταξιωμένο ως μάθημα γενικής παιδείας, περιορίζεται για ελάχιστο αριθμό μαθητών, αφού γίνεται μάθημα επιλογής.
- β) Ενώ για τους μαθητές η διδασκαλία αρχαίας γραμματείας από μετάφραση ΕσαφέαττεςεαΓ Γυμνασίου, και στην Α' τάξη του ΕΠΛ διδάχθηκαν αρχαία από πρωτότυπα, τώρα ξαναγυρνάμε στα αρχαία από μετάφραση. Πιστεύουμε λοιπόν ότι το 4μο της Α' Λυκείου δεν αποτελεί κάποια βάση για την προσέγγιση των αρχαίων κειμένων από το πρωτότυπο, και οπισθοχωρούμε;

Όμως, με το σημερινό βιβλίο, η οπισθοδρόμηση γίνεται ακόμα πιο αισθητή, αφού: τα προσφερόμενα για μαθητές ώριμους, της Β' ΕΠΛ, κείμενα, είναι σαφώς απλούστερα από εκείνα που οι ίδιοι μαθητές μελέτησαν σε ανωριότερη ηλικία, στη Γ' Γυμνασίου (Θουκυδίδης, τραγωδία, φιλοσοφικά κείμενα). Εδώ γυρίζουμε, με την Αληθή Ιστορία του Λουκιανού κτλ. στην Α' Γυμνασίου.

β) Η προσφορά αποσπασμάτων, και μάλιστα από μετάφραση, δεν μπορεί να

εγγυηθεί μονιμότερα παιδευτικά αποτελέσματα. Αλήθεια, τι ελπίζουμε ότι θα μείνει στους μαθητές από κείμενα τις 1-2 σελίδων, παρμένα από δεκάδες συγγραφείς (και από διαφορετικά έργα του καθενός;); Μόνο για τεκμηρίωση απόψεων και για παρομομπές πρέπει να καταφεύγουμε σε αποσπάσματα. Αν θέλουμε σημαντικότερα αποτελέσματα, τότε καλό είναι να δίνουμε κείμενα ολδιληρα ή κάποιας σημαντικής έκτασης, πράγμα που δεν γίνεται στο βιβλίο.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία το ερώτημα ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση.

Ψ η φ ο φ ο ρ έ α

Σκορδύλης	ΝΑΙ
Τομπαζής	ΝΑΙ
Παπασημαδιπoulos	ΝΑΙ
Αδαμόπουλος	ΝΑΙ
Παπαδόπουλος	ΝΑΙ
Βάρος	ΝΑΙ
Βαρουχάνης	Λευκή
Σακιάς	ΟΧΙ
Σπυρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 6+1 λευκή:2

αποφάσεται

Να σταλεί το βιβλίο, Αρχαία Ελληνικά από μετάφραση των Ε. Ζαμάρου, Γιατρομανωλάκη για εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ, για πρώτη δοκιμαστική χρήση.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Π ρ ό ξ η _____ 60/85

Σήμερα, 8.7.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 08:30 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σαϊκιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Α. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδύλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Θ έ μ α τ α _____ Η. Δ.

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, Θεματική Ιστορία Β' Γεν. Λυκείου, Εισηγητής: Φ. Βώρος.
2. Ενημέρωση του Τμήματος από τις Ομάδες ξένων γλωσσών.
3. Α. Π. Κοινωνιολογίας Γ' Λυκείου (δέσημη) και προκήρυξη συγγραφής βιβλίου. Εισηγητής: Ν. Παπαδόπουλος.
4. Ανακοινώσεις.
5. Κρίση του διδ. βιβλίου, Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής: Β. Θεοδωρακόπουλος.
6. Συγκρότηση Επιτροπών για την επιλογή βοηθημάτων Ιταλικής και Ρωσικής ΕΠΛ. Εισηγητής: Δ. Τομπατζής.
7. Σχ. Π. Δ/τος "Τροποποίηση διατάξεων του Π. Δ/τος 158/84. Εισηγητής: Β. Θεοδωρακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η. Δ.

Προτάσσεται το 6ο θέμα. Ο κ. Δ. Τομπαζής λέγει:

Τα ιταλιανά και τα ρωσιανά είναι για το ΕΠΛ ξένες γλώσσες που οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν προαιρετικά. Διδακτικά βιβλία, ειδικά για τη σχολική χρήση, βέβαια δεν υπάρχουν. Κυκλοφορούν όμως στο εμπόριο διάφορες σειρές βιβλίων διδασκαλίας ιταλικής και ρωσικής γλώσσας. Για την επιλογή των κατάλληλων από τις σειρές αυτές είναι ανάγκη να συζητηθούν επιτροπές από ειδικούς. Προτείνω λοιπόν τους εξής:

Α) Για τα ιταλιανά:

- 1) Ασλανίδου Φιλομήλα, πτυχ. ξένων γλωσσών πανεπ. Γένοβας.
- 2) Κατούλα - Λαμπριανίδου Τάνια, πτυχ. ξένων γλωσσών πανεπ. Περούτζιας.
- 3) Πολίτη Αρίστη, καθηγ. κοινωνιολογίας πανεπ. Ούρντινε.

Β) Για τα ρωσιανά:

- 1) Δημητρίου Μαρτίνα του Γεωργίου, πτυχ. κρατικού παιδαγωγικού πανεπιστημίου της Σοβιετικής Ένωσης.
- 2) Παπαγγελής Σωτήρης του Βασιλείου, πτυχ. Παιδαγ. Ακαδημίας Λάρισας και πτυχ. Σχολής Οικον. - Κοινων. - Πολιτικών Επιστημών Τασιέντδας.
- 3) Καραρίζος Γεώργιος του Δημητρίου, πτυχ. Παιδ. Ακαδ. Θεο/νίκης και πτυχ. κρατικού Πανεπ. Σοβιετικής Ένωσης.

Προθεσμία για την ολοκλήρωση του έργου των επιτροπών ορίζεται η 10 Αυγούστου 1985.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαζή.

θέμα 1ο: Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Τα θέματα που παρουσιάζουμε σήμερα για τελική κρίση είναι:
Σοφ. Μαρριανού, Η αρχαία ελληνική πόλη - κράτος και
Ο ελληνιστινός κόσμος.
Ζαχ. Ορφανουδάκη, Η Βυζαντινή κοινωνία και οι θεσμοί της.

Ν. Βαρμάζη, Η πολιτισμική ακτινοβολία του Βυζαντίου.

Τα "θέματα" αυτά αποτελούν το α' μισό του αρχικού προγράμματος και προτείνονται ως α' τεύχος. Και σχεδόν επαρκούν για δώμη διδασκαλία όλο το χρόνο. Προγραμματίζονται σήμερα για να καλύψουν διδασκαλικές ανάγκες τις β' τάξης του ΕΠΛ (κύβλος Κοινωνία) από το Σεπτέμβριο 1985 και ενδεχόμενα της γ' τάξης του Εσπερινού λυκείου. Όταν ολοκληρωθεί η συγγραφή με τα υπόλοιπα θέματα (Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας) θα μπορεί να γίνεται διδασκαλία των μισών μόνο θεμάτων με επιλογή, που τα κριτήριά της θα τα διατυπώσουμε τότε.

Τα κρινόμενα σήμερα θέματα (§ 1) η Επιτροπή Κρίσης τα έχει αποδεχτεί ομόφωνα χωρίς ενκρίσεις παρατηρήσεις, γιατί υπήρξε επαρκής άμεση συνεργασία κριτών και συγγραφέων σε προγενέστερο στάδιο και οι υποδείξεις της Επιτροπής Κρίσης έχουν αξιοποιηθεί έγκαιρα από τους συγγραφείς, όπως ακούσαμε εδώ την περασμένη βδομάδα από τον Πρόεδρο της Επιτροπής Κρίσης καθηγητή Ν. Σβορώνο και συνεργάτες του (Γ. Λεοντίνη, Ε. Μπουραζέλη, Α. Παπαευθυμίου).

Η Επιτροπή Κρίσης είχε δηλώσει προφορικά ότι ως προς το β' θέμα είχε ακόμη κάποια μικρή ενκρίση και το είχε κι αυτό κατ' αρχήν αποδεχτεί αλλά είχε επιφυλαχτεί για την τελική κρίση της για να δει το αποτέλεσμα κάποιας υποδείξης της προς το συγγραφέα. Όμως τις μέρες που μεσολάβησαν η τελική διατύπωση έγινε από το συγγραφέα και η Επιτροπή Κρίσης μου διαμήνυσε ότι εντάσσει και το θέμα αυτό στην καταφατική κρίση της (γραπτή επιστολή στάλθηκε την Παρασκευή στην αρμόδια για τα βιβλία υπηρεσία στην οδό Ερμού 15).

Η συγκεκριμένη και επάνυμη Επιτροπή Κρίσης έχει ενεργήσει με τον πιο εποικοδομητικό από επιστημονικής και διδακτικής άποψης τρόπο και έχει ουσιαστικά βελτιώσει τις συγγραφές που έκρινε και που θα εισηγηθώ την έγκρισή τους. Νομίζω ότι ο τρόπος που εργάστηκε υπήρξε υποδειγματικός και οφείλω να το υπογραμμίσω. Η υποδειγματικότητα αυτή οφείλεται στη σύνθεσή της συνολικά και στην παρουσία του καθηγητή Σβορώνου ειδικά. Καθώς και στην παρουσία εμπ/ών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που θύμιζαν διαρκώς (ιδιαίτερα ο κ. Παπαευθυμίου) τη διδακτική άποψη.

Υστερα από τα παραπάνω επιθυμώ να εισηγηθώ στο Τμήμα δύο πράγματα: α. Να εγκριθούν ως πρώτο τεύχος Θεματικής Ιστορίας τα 4 θέματα που προμνημόνευσα (§ 1), για να χρησιμοποιηθούν από την αρχή της σχολ. περιόδου 1985-86 για τη β' τάξη του ΕΠΛ και τη γ' του

Τερινού Λυκειού (και από Γενάρη 1986 για τη β' τάξη του Γενικού Λυ-
κειού).

β. Να ενισχυθεί το τεύχος αυτό, ειδικά για την πρώτη έκδοσή του,
το κεφάλαιο Τουρισκοκρατία από τη συγγραφή Σμουλάτου - Δημανόπουλου-
Μυδη, για δύο λόγους:

- οι μαθητές να διδαχθούν έγκαιρα και άνετα αυτό το θέμα της Νεοελ.
Ιστορίας που το έχουμε προγραμματίσει αλλά ακόμη εκκρεμεί η συγ-
γραφή του.
- εμείς να έχουμε βεβαιότητα ότι το σημερινό τεύχος επαρκεί για
όλο το χρόνο.

Αυτονόητο ότι το κεφάλαιο αυτό θα αντικατασταθεί μόλις θα έ-
χουμε κατάλληλη νέα συγγραφή, όπως υπαινίχτηκε ο κ. Σβορώνος προχθές.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζει να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Θέμα 7ο: Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Η Δ/ση Προσωπικού Μ.Γ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφο της
Δ2/15261/4.7.85 μας στέλνει αντίγραφο σχεδίου Π. Δ/τος "Τροποποίηση
διατάξεων Π. Δ. 158/84 διορισμός και τοποθέτηση διδασκτικού προσωπικού
Μ.Ε." και μας παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε σχετικά.

Με το σχέδιο αυτό του Π. Δ/τος παρατείνεται η προθεσμία υπο-
βολής του πιστοποιητικού στρατολογίας από τους υποψηφίους για διορισμό
καθηγητές του άρθρου 5 παρ. 1 του Π. Δ/τος 158/84 (ΦΕΚ 53 Α*/27-4-84)
για ένα έτος, δηλαδή μέχρι και 27-4-1986.

Το θέμα που αντιμετωπίζεται με την παροπάνω ρύθμιση είναι κα-
θαρά τυπικό, δεν έχω να παρατηρήσω τίποτα και εισηγούμαι να γνωμοδοτή-
σουμε καταφατικά.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζει να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

μα 50: Ο κ. Β. Θεοδωραϊδopoulos λέγει:

1. Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με το γράφο της ^{1019.φ.211.17/41/12/037/34-45} (πας στέλνει για κρίση το διδακτικό βιβλίο "Εκκλησία - α νέα κοινωνία σε πορεία" της Γ' τάξης Γυμνασίου.

2. Το βιβλίο αυτό γράφτηκε με ανάθεση σύμφωνα με το άρθρο 0 του Ν. 1304/82 από τους κ.κ. Καρυώτογλου, Αλέξανδρο, καθηγητή Α' οικείου Αρσακείου Ψυχικού, και Ροδίτη Γεώργιο, καθηγητή της Σχολής Ορσουλινών (βλ. υπουργ. αποφάσεις Γ2/2003/13-6-84, Γ2/2197/16-7-84, κτ. Γ2/3224/Νοεμ. 1984).

3. Στη συνεδρία 56/1985 του Τμήματος Μ.Ε. ακούσαμε τους κριτές του βιβλίου, δηλαδή το σεβασμιότατο Μητροπολίτη θηβών και Λεβαδείας κ. Ιερώνυμο, τον κ. Γ. Πατρώνο, Λέκτορα της θεολογικής Σχολής του ανεπιστημίου Αθηνών, και Λάππα Ιωάννη, θεολόγο καθηγητή του Κολεγίου θηβών, οι οποίοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους για το βιβλίο με κοινή εσήγηση που διάβασαν και κατέθεσαν στη Γραμματέα μας. Ακούσαμε επίσης και τους παριστάμενους δύο συγγραφείς, οι οποίοι απάντησαν στους κριτές. Υπενθυμίζω στο Τμήμα ότι έγινε λόγος ιδιαίτερα για τα ακόλουθα θέματα:

α) Ότι ορισμένα σημεία του βιβλίου θα είναι δυσνόητα από τους μαθητές και πρέπει να απλουστευθούν.

β) Ότι υπάρχουν παραλείψεις 3-4 θεμάτων που ενώ τα ορίζει το Α. Π. δεν έχουν ιδιαίτερα τονιστεί στο βιβλίο.

γ) Ότι το κεφάλαιο για τις θρησκευτικές οργανώσεις θα πρέπει να αναδιατυπωθεί για να ευρύτερα αποδεκτό.

δ) Ο σεβ. ζήτησε να δει με άνεση την εικονογράφηση του βιβλίου.

4. Ύστερα από ευρεία ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των φιλοξενουμένων στη συνεδρία και των μελών του Τμήματος αποφασίστηκε να συνεργαστούν οι συγγραφείς με τους κριτές προκειμένου να τακτοποιηθούν τα παραπάνω θέματα.

5. Είχα και προσωπικά μια πολύωρη συνεργασία με τους συγγραφείς και με τους κ.κ. Λάππα και Πατρώνο, είδα τις βελτιώσεις που επέφεραν στη συγγραφή τους οι συγγραφείς (συγκεκριμένα μνημονεύονται στο συνημμένο σημείωμα, των συγγραφέων), έκανα και ο ίδιος ορισμένες διορθώσεις στο κείμενο γλωσσικής - γραμματικής φύσεως και διαπίστωσα ότι τελικά το βιβλίο μπορεί να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση. Εισηγούμαι λοιπόν να εγκριθεί το βιβλίο.

Ακολουθεί συζήτηση:

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Ζήτησα να δώ τη συγγραφή αυτή αποικειστικά ως προς τα κεφάλαια εκείνα όπου η ιστορία δράσης της εκκλησίας διαπλένεται με τη γενική, νεοελληνική κυρίως, ιστορία.

2. Με την εσωτερική ιστορία της εκκλησίας και με το δογματικό στοιχείο της διδασκαλίας δεν έχω οικειωση τέτοια ώστε να μπορώ να διατυπώσω γνώμη, ούτε καν ευχή ή παράκληση.

3. Από ιστορική μόνο σκοπιά καταγράψω: στις σελίδες 170-182 περιλαμβάνονται μια σειρά ιστορικά περιστατικά, όπου η γενικευτική διατύπωση των συγγραφέων για την αγαθοποιό δράση της εκκλησίας τείνει να παραποιήσει την ιστορική πραγματικότητα. Συγκεκριμένα:

α. Στη σελ. 170 γίνεται λόγος για κρυπτοχριστιανούς (στη Μ. Ασία) και συνεχίζει το κείμενο με τα αιδούθα: "Ήρθαν οι Μπολσεβίκοι και Γιώργης δεν μπόρεσε πια να πάει στην εκκλησία δπιστος; Μπορεί αυτή η κρίση να αναφέρεται σε μια χρονική στιγμή ή σε 65 χρόνια;

β. Στις σελ. 171-174 οι συγγραφείς αφηγούνται τη δράση του Κοσμά του Βιτωλού με τέτοιο όμως τρόπο σαν να ήταν η εκκλησία ο μόνος φορέας διατήρησης της ελληνικής συνείδησης υπήρξαν και άλλοι: η ιστορική μνήμη των Ελλήνων, τα ορατά μνημεία του τόπου και η νέα επιστημονική και διδασκαλία που έφερε ο Νεοελλ. Διαφωτισμός. Όλα αυτά μαζί με την οικουμένη και την ευρωπαϊκή συγκυρία αποτέλεσαν τη βάση αναγέννησης του Ελληνισμού. Για να δοθεί σωστή εικόνα ιστορική οφείλουν οι συγγραφείς να κάνουν συντομότερη μνεία και αυτών των παραγόντων, πριν αφιερώσουν τις σελίδες τους στο ειδικό θέμα τους. Γιατί η παρατήρηση είναι αρχή παραποίησης της ιστορικής πραγματικότητας.

γ. Στις σελ. 176-177 γίνεται λόγος για το κλείσιμο 412 μοναστηριών από τους Βαυαρούς (Αντιβασιλεία του Όθωνα) αλλά παραλείπεται το κριτήριο: πολύ περιορισμένος αριθμός μοναχών· ενώ προστίθεται μια βαριά κρίση για την τύχη της περιουσίας τους σαν να ήταν αυτό το κύριο ενόχλημα για τις χριστιανικές συνειδήσεις (μήπως πραγματικά αυτό ήταν;).

δ. Στη συνέχεια (αρχή σελ. 177) προστίθεται—σαν συμπέρασμα— μια γενικευτική κρίση: "Βλέπουμε ότι η εκκλησία Γερμανοί". Η κρίση αυτή πρώτο δεν επιβεβαιώνεται έτσι γενικά και απόλυτα από την ιστορία και δεύτερο δεν προκύπτει από την αφήγηση των συγγραφέων.

Στις σελ. 179-182 περιέχονται πλήθος τέτοιες γενικεύσεις που δεν κημεριώνονται από την ιστορία και θα προκαλέσουν εύλογη αντίρρηση και αποστροφή των μαθητών· οι γενικεύσεις αυτές απλώνονται σε όλη την περίοδο από το 1821 ως το 1945· τις σημειώνω πάνω στο κείμενο. Τέλος από τη γενίκευση χρησιμοποιείται - ακούσια νομίζω, από καλή διάθεση των συγγραφέων - αλλού η παρασιώπηση αρνητικών στοιχείων, αλλού η ατεκμηρίωτη δικαιολόγηση (σελ. 179 τέλος, ο αφορισμός του κτριάρχη, σελ. 180 αρχή, τα κίνητρα των αγωνιστών του 1821, σελ. 181 τέλος, συμμετοχή δυο μητροπολιτών στην εθνική αντίσταση), αλλού η επιλογή του θετικού μόνο ρόλου. Τέτοιες όμως επιλογές οδηγούν όλες σε παραποίηση της ιστορίας, σε σφαλερή ιστορική συνείδηση· και βέβαια αδυνατίζουν το βιβλίο· γιατί λίγες χτυπητές ανακρίσεις αρ- ούν να το κάνουν ύποπτο στη συνείδηση των μαθητών.

4. Για όλες αυτές τις περιπτώσεις έχω επισημειώσει στο κείμενο των συγγραφέων φραστικές ή άλλες βελτιώσεις που: διατηρούν, τι είναι ιστορικά θετικό, χωρίς να παραποιούν τη γενική ιστορία.

5. Τέλος, επισημαίνω δύο ολισθηρές κατά τη γνώμη μου δια- τυπώσεις:

α. Σε διάφορα σημεία - πολλά (π.χ. σελ. 171, 179, 181) - οι συγ- γραφείς μιλούν για λαό του θεού και τον ταυτίζουν με τον ελληνικό· αυτή η διατύπωση δε γνωρίζω αν είναι και από εκκλησιαστική άποψη ορθή (υποθέτω λαός του θεού είναι όλοι οι πιστοί ...) αλλά, κυρίως, δε νομίζω ότι ανταποκρίνεται στην αντίληψη των Ελλήνων ότι αυτοί αποτε- λούν περιούσιο λαό του θεού· αυτό κινδυνεύει να είναι θρησκευτικός σβινισμός, ξένος προς την αντίληψη των Ελλήνων.

β. Στη σελ. 131 (και αλλού) γίνεται αντιδιαστολή προς "το ορθολο- γικό πνεύμα των δυτικοευρωπαίων" με διάθεση υποτιμητική. Το σύμπτω- μισ αυτό (διάχυτο τα τελευταία χρόνια σε χριστιανικούς ορθόδοξους κό- κλους) παραποιεί την ιστορία, γιατί:

(1) Τον ορθολογισμό γέννησε η ελληνιστική φιλοσοφία (από το μύθο στο λόγο Προσωκρατικοί, Σοφιστές, Σωκράτης).

(2) Κατά συνέπεια, όποιοι υποτιμούν τον ορθολογισμό μέμφονται τον ελληνικό κλασικό πολιτισμό.

(3) Ο ορθολογισμός είναι εργαλείο της επιστήμης και καύχημα του ανθρώπου.

Η πρότασή μου είναι ο λαός του θεού ως φράση να αντικατα-
σθαι με το ελληνικός λαός και η μομφή κατά του ορθολογισμού να αρ-
εί, να απαλειφτεί ή πάντως να αμβλυυνθεί η μειωτική αντιδιαστολή.

*Άλλες επιμέρους παρατηρήσεις δεν μπορούσα να επισημάνω
τον περιορισμένο χρόνο που είχα για να δω αυτή τη συγγραφή.

Και διατηρώ σοβαρές επιφυλάξεις ωστόσο να δω να γίνονται
αυτές οι ενδεικτικές παρατηρήσεις.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

" Με την επισήμανση - δήλωση ότι οι απόλυτες και γενικευ-
τικές θέσεις του μαθήματος των Θρησκευτικών γενικά στη γνωστή ως τώ-
ρα παραδοσιακή του μορφή δε με βρίσκουν σύμφωνο, τάση από την οποία
όποτε και οι συγγραφείς του κρινόμενου βιβλίου έχουν αποφύγει, παρά
την κατά τα άλλα αρνητά καλή τους προσπάθεια, δεν έχω αντίρρηση να
ροχωρήσει το βιβλίο. Αν χρειαστεί, μπορώ συγκεκριμένα να αναφερθώ
στα σημεία που σχετίζονται με την επιφύλαξη που εκφράζω.

Ο κ. Β. Θεοδωραϊόπουλος καταθέτει σημείωμα των συγγρα-
φών το οποίο έχει ως ακολούθως:

Μετά από τις υποδείξεις της Επιτροπής και την ιδιαίτερη
αίτηση με τους υπεύθυνους του ΚΕΜΕ έγιναν οι απαραίτητες διορθώ-
σεις στο βιβλίο θρησκευτικών της Γ' Γυμνασίου "Εκκλησία - Μια νέα
κοινωνία σε πορεία" έτσι ώστε:

1. Δεν παρατηρείται καμιά παρέκκλιση από το Αναλυτικό Πρόγραμμα -
"Όπου ζητήθηκε έγινε σχετική διόρθωση.
2. Οι εκφράσεις που δεν ανταποκρίνονταν στο επίπεδο των μαθητών της
Γ' Γυμνασίου εξομαλύνθηκαν και απλουστεύτηκαν.
3. Η υποπαράγραφος Ι της γ' παραγράφου της Διδακτικής ενότητας 48
(σελ. 188) για τις "θρησκευτικές οργανώσεις" ανασυντάχθηκε. Το
καινούργιο κείμενο έχει εγκριθεί από την Επιτροπή.

Ως προς τις παρατηρήσεις του κ. Βάρου απαλείφθηκε το κείμε-
νο που αναφέρεται στους Κρυπτοχριστιανούς και διορθώθηκε η φράση η
σχετική με τη Βαυαροκρατία και τα μοναστήρια.

Για τις υπόλοιπες υποδείξεις του διατηρούμε επιφυλάξεις.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις δύο προτάσεις που διατυπώθηκαν κατά την συζήτηση.

πρόταση: Εισήγηση
" : κ. Φ. Βάρου

Ψ η φ ο φ ο ρ ί α

Σιορδίλης	Εισήγηση	(Α)
Τομπαΐδης	"	(Α)
Παπασημαϊόπουλος	"	(Α)
Αδαμόπουλος	"	(Α)
Παπαδόπουλος	"	(Α)
Βάρος	B*	
Βαρουχάκης	Εισήγηση	(Α)
Σακιάς	B*	
Σπυρόπουλος	B*	

Το Τμήμα με ψήφους 6:3 εγκρίνει το βιβλίο, θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου, με τη σύσταση να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση και προτείνει να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ για επιβίωση.

Θέμα 3ο: Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

Το νέο ΑΠ του μαθήματος της Κοινωνιολογίας Γ' Λυκείου δέσμης έχει διανεμηθεί από την περασμένη εβδομάδα στα μέλη του Τμήματος ώστε να μπορούν ευκολότερα σήμερα που συζητείται το θέμα να κάνουν τις παρατηρήσεις τους.

Την ευθύνη για τη σύνταξη του ΑΠ έχει το μέλος της Ομάδας Εργασίας της Κοινωνιολογίας κ. Χιωτάκης, Κοινωνιολόγος, που όμως βοηθήθηκε από όλα τα μέλη της Ομάδας και κυρίως από τους άλλους δυο Κοινωνιολόγους της Ομάδας Β. Γκιζελή και Κ. Κασσιμάτη. Τα μέλη της Ομάδας έχουμε ήδη σε επανειλημμένες συσκέψεις της Ομάδας συζητήσει τα θέματα του ΑΠ και έχουμε ομόφωνα καταλήξει στο κείμενο που έχει υποβληθεί. Τη γλωσσική ευθύνη του κειμένου έχει ο κ. Παπαευθυμίου, σημειώνεται όμως ότι ορισμένες παρατηρήσεις του δεν πέρασαν στο τελικό κείμενο.

Το νέο ΑΠ του μαθήματος περιλαμβάνει τους γενικούς και τους ειδικότερους στόχους και σε πίνακα, και στην αριστερή πλευρά κάθε σελίδας, τα βασικά σημεία του ΑΠ, στη δεξιά πλευρά διευκρινίσεις. Τα φ. είναι 8 και ακολουθεί ένα τμήμα που επιγράφεται επιλεγόμενα με αφορά στην "Κοινωνική πραγματικότητα και στο ρόλο της Κοινωνιολογίας". Οι διευκρινίσεις παραμένουν στα παραστατικά του Τμήματος, ού διευκολύνουν τη σημερινή συζήτηση.

Σημειώνεται ότι για τη σύνταξη του νέου αυτού ΑΠ υπήρξε συνεργασία (του κ. Χιωτάκη) με διάφορους ειδικούς και υπεύθυνους εμπειρογνώμονες κυρίως την κ. Λαμπίρη - Δημάκη, καθηγ. Κοινωνιολογίας της Παιδείας Σχολής Αθηνών, τον καθηγ. της Παντείου κ. Κ. Ψυχοπαίδη, αλλά και καθηγητές Μ.Ε. που διδάσκουν το μάθημα, ώστε να ληφθούν υπόψη οι λίγες εμπειρίες τους από τη μέχρι τώρα διδασκαλία του μαθήματος.

Πιστεύουμε ότι έχει γίνει ό,τι καλύτερο από την πλευρά μας προέβλεπε στα δεδομένα χρονικά πλαίσια και με τις δυνατότητες που είχαμε στη διάθεσή μας.

Σημειώνω πάντως ότι η συζήτηση στο Τμήμα θα βοηθήσει στο να οργανωθούν ορισμένοι όροι και κάποιες διατυπώσεις - σε ελάχιστα, κυρίως, σημεία - στη μια ή στην άλλη τους μορφή, γιατί υπήρξε κάποια επιφύλαξη, αν όχι και άρνηση, του κ. Χιωτάκη, να υιοθετήσει κάποιες απόψεις μας και κυρίως απόψεις για τη διατύπωση από τον κ. Παπαευθυμίου. Ο ίδιος ως υπεύθυνος εισηγητής έχω επίσης διαφορετική γνώμη σε μερικά βέβαια σημεία (π.χ. μεθοδική αντί "μεθοδευμένη, οικειώση" αντί "οικειοποίηση", για τη σημασία και τη θέση της πρώτης πρότασης του κειμένου με το "κύρια όμως στη μέθοδο" κ.α.).

Εισηγούμαι την έγκριση του νέου ΑΠ του μαθήματος της Κοινωνιολογίας το οποίο και θα αποτελέσει τη βάση για την προκήρυξη διαγωνισμού συγγραφής αντίστοιχου βιβλίου.

Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη συγγραφή καινούργιου βιβλίου
Κοινωνιολογίας Γ' τάξης Λυκείου

1. Στόχοι

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσει ο μαθητής τις ικανότητες και τις βασικές γνώσεις για την ορθολογική προσέγγιση - κατανόηση της κοινωνίας μας και συγχρόνως να δημιουργήσει έναν ευρύτερο

ωνωνικό προβληματισμό που να βασίζεται σε μια μεθοδική κριτική ανά-
τη και σκέψη.

Ειδικότεροι στόχοι του μαθήματος είναι:

- Να δημιουργήσει τα κίνητρα και, συνακόλουθα, να προσφέρει τις
συνικές γνώσεις και τη μέθοδο για να ασκηθεί ο μαθητής ώστε να εξετά-
τον κοινωνικό του περίγυρο με κριτική σκέψη και τρόπο ορθολογικό
τεμηριωμένο χωρίς να επηρεάζεται από τα "φαινόμενα" και τις
πρόχειρες" δοξασίες.

ο μαθητής έτσι μαθαίνει να κάνει διάκριση ανάμεσα στην υποκειμενική
γνώμη (πιστεύω) και την αντικειμενική - επιστημονική γνώση (γνωρίζω)
επίσης να εξετάζει "το ίδιο πράγμα" από περισσότερες οιοπίες
και, κατά το δυνατόν, ανεξάρτητα από την κοινωνικοπολιτική του τοπο-
θέτηση.

α το σκοπό αυτό ο μαθητής έρχεται σε μια πρώτη επαφή με την κοινω-
ική έρευνα και με την κοινωνιολογική θεωρία. Μαθαίνει δηλαδή να ερμη-
εύει πορίσματα κοινωνικών ερευνών, ιδιαίτερα από την ελληνική κοινω-
ική πραγματικότητα, και να τα διασταυρώνει με την κοινωνιολογική θεω-
ία.

- Το μάθημα θα χρησιμεύσει, στα πλαίσια του σχολικού αναλυτικού
προγράμματος, ως αφετηρία ενός ευρύτερου κοινωνικού προβληματισμού
και αναλυτικής και τεμηριωμένης σκέψης, χρήσιμης και για άλλα μαθη-
ματα, όπως π.χ. της ιστορίας, της έκθεσης, της αγωγής του πολίτη,
της Φιλοσοφίας και Ψυχολογίας.

Σύμφωνα με τους στόχους αυτούς επιδιώκεται η βαθύτερη γνώση βα-
σιικών εννοιών και η εξοικείωση των μαθητών με την κοινωνιολογική προσέγ-
γυση και όχι η μετάδοση "κάποιων εγκυκλοπαιδικών γνώσεων" γύρω από
όλα τα θέματα της κοινωνιολογίας.

Η αναφορά σε έρευνες για την κοινωνική μας πραγματικότητα οπβλέπει
στο να ασκήσει το μαθητή να χρησιμοποιεί και να ερμηνεύει στοιχεία
της εμπειρίας και άλλα ερευνητικά πορίσματα και όχι στο να εξηγήσει
πλήρως, οριστικά και τελεσίδικα, τι συμβαίνει στον κοινωνικό μας
περίγυρο.

Η διαπραγμάτευση των επιμέρους θεμάτων για λόγους διδακτικής
πρέπει να έχει ως αφετηρία τις παραστάσεις και τον προβληματισμό του
μαθητή και να συμπληρώνεται από ερμηνευτικές προσεγγίσεις σύμφωνα με
κοινωνικές έρευνες και τις πιο γνωστές κοινωνιολογικές θεωρίες. Εί-
ναι ανάγκη να αποφεύγεται η παράθεση γενικών θεωριών χωρίς συγκεκριμέ-

σύνδεση με θέματα ή προβλήματα της καθημερινής κοινωνικής πραγματικότητας.

Τίτλος του μαθήματος και, αντίστοιχα, του βιβλίου θα είναι:

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΑΣ

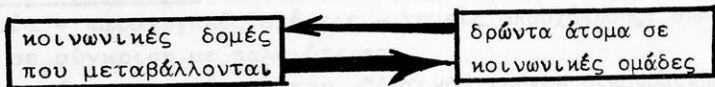
Εισαγωγή στην κοινωνιολογία Γ^ο Λυκείου

Το μάθημα και, αντίστοιχα, το βιβλίο αποτελείται από δύο (2) μέρη.

Αυτά:

• πρώτο είναι εισαγωγικό.

• δεύτερο μέρος περιέχει, κατ'εξοχήν, το θεματολόγιο του αναλυτικού προγράμματος· αναφέρεται στη σχέση της κοινωνίας και των ατόμων κατά σχήμα:

Το τέλος ακολουθούν τα "επιλεγόμενα" στο μάθημα.

Περιεχόμενα

Μέρος Πρώτο (εισαγωγικό)

- Τι είναι Κοινωνιολογία; - Διαφορές της κοινωνιολογικής προσέγγισης από την απλή - καθημερινή παρατήρηση.
- Σχέσεις και διαφορές από άλλες κοινωνικές επιστήμες.
- Ιστορικές συνθήκες γένεσης της Κοινωνιολογίας.
- Θεμελιωτές της κοινωνιολογίας: Σαίιτ Σιμόν, Αυγ. Κόντ, Καρλ Μαρξ, Εμίλ Ντυρκαϊμ, Μαξ Βέμπερ.
- Στοιχεία και Μέθοδοι κοινωνιολογικής προσέγγισης.
- Σύγχρονες κοινωνιολογικές θεωρήσεις και "Σχολές" (δίδεται έμφαση στην κοινωνιοϊστορική και τη λειτουργική θεώρηση).
- Μέθοδοι κοινωνιολογίας (βασικά στοιχεία).
- Ανάπτυξη της κοινωνιολογίας και της κοινωνικής έρευνας στην Ελλάδα (εποπτική παρουσίαση).

Μέρος δεύτερο

1. α) Διαδικασία Κοινωνικοποίησης:

- Έννοια, φορείς κοινωνικοποίησης. - Πρότυπα κοινωνικής δράσης σύμφωνα με την κοινωνική ομάδα, την κοινωνιογεωγραφική περιοχή

και το φύλο στο οποιο ανήκει κανείς.

- Συμβολή της οικογένειας και της εκπαίδευσης στην κοινωνικοποίηση.

β) Κοινωνικοποίηση ιδεολογία και αξίες:

- Προβληματισμός για τη χρήση του όρου "Ιδεολογία" σήμερα με την ευρύτερη έννοια (πιστεύω).
- Στάδια της κοινωνικής ιστορίας του όρου: Βάνων, Διαφώτιση, Μάρξ, Βέμπερ, Μαννχάϊμ, Πόππερ.
- Ιδεολογία και νομιμοποίηση της εξουσίας: "Κυρίαρχη ιδεολογία και ιδεολογικοί κρατικοί μηχανισμοί". - "Σχετική αυτονομία" της ιδεολογίας.
- Εγκοσμίευση, Εξορθολογισμός των αξιών και της ιδεολογίας.
- Ιδεολογία και μαζικά μέσα επικοινωνίας.

Οικονομία και Κοινωνία

- Οικονομία - παραγωγικές σχέσεις - τομείς απασχόλησης: σημερινές μορφές σε σύγκριση με παλαιότερες.
- Ερμηνευτικές προσεγγίσεις του "δυτικού τρόπου οικονομικής δράσης" και της γένεσης του καπιταλισμού από Μάρξ και Βέμπερ. Πορίσματα από νεότερες έρευνες.
- Ιδιαιτερότητα των οικονομικών - παραγωγικών σχέσεων στην Ελλάδα και κοινωνικές επιπτώσεις.
- Σύγκριση οικονομικοκοινωνικών συστημάτων: "καπιταλιστικό" και "σοσιαλιστικό" μοντέλο: θεωρία και πράξη.

Μορφολογικές - δημογραφικές εξελίξεις:

- Χαρακτηριστικά αστιών, ημιαστιών και αγροτικών περιοχών - ιδιαίτερα στην Ελλάδα.
- Τα τρία μοντέλα πυραμίδων πληθυσμού.
- Πυραμίδες ελληνικού πληθυσμού.
- Κοινωνιολογική θεώρηση των μορφολογιών - δημογραφικών εξελίξεων.

α) Κοινωνική ιεραρχία - στρωμάτωση

- κοινωνικές ομάδες, κοινωνικές θέσεις και κοινωνικοί ρόλοι.
- Παραστάσεις, στοιχεία από τη σύγχρονη, ιδιαίτερα την ελληνική πραγματικότητα. - Σύγκριση με παλαιότερες εποχές.
- Ερμηνευτικές προσεγγίσεις (ιδιαίτερα από τη "μαρξιστική" και τη "φιλελεύθερη - πλουραλιστική" οπτική).
- Συμπεράσματα για τη στρωμάτωση στην ελληνική κοινωνία.

β) Στρωμάτωση και κοινωνική κινητικότητα

- Μορφές ή Τύποι κοινωνικής κινητικότητας (τα παραδείγματα τεκμηριώνονται με στοιχεία - ιδιαίτερα από την ελληνική πραγματικότητα).

Επιλεγόμενα

- Κοινωνική πραγματικότητα και ο ρόλος της κοινωνιολογίας.

Αιολουθελ συζήτηση: Η κ. Γκιζελί λέγει:

Όπως είναι γνωστό, στο συνάδελφο Σ. Χιωτάκη ανατέθηκε η υπεύθυνση του αναλυτικού προγράμματος της κοινωνιολογίας, γι' αυτό και είναι αρμοδιότερος από μένα να μιλήσει για το πρόγραμμα. Από τη μεριά μου έκανα κατ'επανάληψη παρατηρήσεις στο κείμενο, άλλες έγιναν δεκτές άλλες όχι, συζητήσεις έγιναν πολλές, και τελικά το κείμενο παρουσιάζεται στο Τμήμα Μ.Ε. ως έργο του Σ. Χ., που εγκρίθηκε από την Σύνοδο κοινωνιολογίας.

Όμως στο βαθμό που το Τμήμα αναγνωρίζει ότι τα μέλη της ομάδας έχουν δικαίωμα αλλά και υποχρέωση να αναπτύσσουν κάποιο προγραμματισμό, παίρνω την ευκαιρία να αναφέρω στο Τμήμα μόνο ένα σημείο του προβληματισμού μου, το εξής:

Σήμερα η κοινωνιολογία στο Λύκειο έχει δεδομένα. Δεν βρισκόμαστε στο σημείο που είμαστε πριν από δύο χρόνια. Έχει τέσσερις ώρες στο ωρολόγιο πρόγραμμα, έχει επιλεγεί για μια μόνο δέση και όχι για όλες, έχει ένα βιβλίο τριακοσίων σελίδων και όχι π.χ. εκατόν πενήντα, έχει ένα αναλυτικό πρόγραμμα λεπτομερέστατο και όχι απλό, και έχει ως διδάσκοντες τους φιλόλογους ... κ.ο.κ.

Αυτά τα δεδομένα προσδιορίζουν μια "φυσιογνωμία" στο εγχείρημα της κοινωνιολογίας στο Λύκειο, την οποία εγώ θα χαρακτηρίζω ως "τάση να μεταφερθεί ένα πρώτο έτος σπουδών κοινωνιολογίας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σ' ένα τελευταίο της δευτεροβάθμιας". Αυτά τα δεδομένα δεν με βρίσκουν σύμφωνη.

Σκοπός διικός μου δεν θα ήταν να βγάζουν τα Λύκεια "μικρούς κοινωνιολόγους" αλλά να μαθαίνουν στα παιδιά (σε όλα τα παιδιά) λίγα και βασιικά. Σκοπός μου δεν θα ήταν η μετάδοση γνώσεων για την επιστήμη της κοινωνιολογίας αλλά για τη σημερινή κοινωνία, όπως ακριβώς κάμνουν τα εγχειρίδια άλλων ευρωπαϊκών χωρών (πόσο μάλλον στη χώρα μας, με τις δυσκολίες που υπάρχουν).

Το πρόγραμμα που σας υποβάλλεται σήμερα εναρμονίζεται με τη σημερινή υπάρχουσα κατάσταση των πραγμάτων, και όχι μ' αυτή που θα επισυμβούσα εγώ. Διαιωνίζει την υπάρχουσα κατάσταση, δεν την αλλάζει. Προσωπικά δεν έχω πάρει εντολή να ασκήσω κριτική στο σύνολο αυτών των

ιάτων. Δεν έχω την ένδειξη ότι η Πολιτεία με τις ως σήμερα ενέργειες κάνει προς αυτά τα οποία εγώ θεωρώ σκόπιμα, δεν έχω την πολυτέλεια καθυστερώ το θέμα του αναλυτικού προγράμματος γιατί τα πράγματα πιέζουν, έτσι ενέκρινα και εγώ τελικά το αναλυτικό πρόγραμμα, κρατώντας τις επιφυλάξεις μου. Επιθυμώ όμως να σας ενημερώσω λέγοντάς σας ότι άρχουν και άλλες σπόψεις σχετικά όχι μόνο με το αναλυτικό πρόγραμμα αλλά με όλα τα θέματα της κοινωνιολογίας στα λύκεια, για να υπάρχουν που καταχωρημένες, και αυτό έκανα πολύ συνοπτικά με αυτή την ευκαιρία.

Ο κ. Σακιάς λέγει:

*Έχει καινοπάθει το μάθημα της Κοινωνιολογίας από την εισαγωγή του στα σχολεία ως σήμερα. Φοβάμαι ότι με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα που παρουσιάζεται στο Τμήμα θα καινοπάθει περισσότερο. Η Ομάδα της Κοινωνιολογίας και το Τμήμα αναλαμβάνουν μεγάλη ευθύνη. Δεν θα μπάει λεπτομέρειες. Θα πάω μερικά που ο κοινός νους μπορεί να συλλάβει.

1) Διατίθενται τρία κεφάλαια για την εισαγωγή στην Κοινωνιολογία. Δεν ξέρω τι θα υπηρετήσει μια τόσο μεγάλη εισαγωγή. Και έπειτα ο λόγος δεν πρέπει να είναι για την κοινωνιολογία, αλλά για την κοινωνία, ο σκοπός πρέπει να είναι η προβληματική των μαθητών πάνω στα κοινωνικά καινούμενα.

2) Η λογική σειρά στο πρόγραμμα θα έπρεπε να είναι: Κοινωνία: γιατί και πώς δημιουργήθηκε (η οικονομική βάση της), έπειτα πως εξελίχθηκε, ως αναπτύχθηκαν οι θεσμοί και η ιδεολογία της. Πρώτα μιλάς για την κοινωνία και έπειτα για τους θεσμούς της. Αυτό λέει η λογική. Πρώτα κάνεις λόγο για τα θεμέλια του σπιτιού, ύστερα για τους τοίχους και έπειτα για τα δωμάτια. Δεν μπορεί να αρχίσεις αντίστροφα. Και όμως το νέο πρόγραμμα πάει αντίστροφα, κόντρα στη λογική. Αρχίζει με την κοινωνικοποίηση, με την οικογένεια και το σχολείο, θυμίζει κατηχητικό.

Συγκεκριμένα η Οικονομία - κοινωνία που έπρεπε να είναι πρώτα σε προτεραιότητα εμφανίζονται στη σελ. 9 του προγράμματος, η ιδεολογία που φυσιολογικά ακολουθεί την κοινωνία στο πρόγραμμα εξετάζεται πριν από την κοινωνία (στη σελ. 7), οι τάξεις νομίζω δεν εμφανίζονται καθόλου.

*Έχω τη γνώμη ότι πίσω απ'αυτή την παράλογη πορεία έκθεσης του περιεχομένου κρύπτεται η πρόθεση να μη γίνει ιδιαίτερος λόγος για κάποιες βασικές αλήθειες: ότι το θεμέλιο της κοινωνίας είναι ο οικονο-

ως παράγοντας, ότι η ταξική κοινωνία είναι κατ'ανάγκη εμμεταλλευτική κτλ.

Στο πρόγραμμα σημαντική θέση έχει η κοινωνικοποίηση (ώσως κατ'έκφραση των κοινωνικοποιήσεων στην οικονομία). Σημαίνει μήπως αυτή η κοινωνικοποίηση ένταξη στο σύστημα και αποδοχή της υπάρχουσας κατάστασης; Έτσι νομίζω.

Το πρόγραμμα, όπως είναι δομημένο, δεν έχει καθαρότητα, σαφήνεια, και εξετάζει τα θέματά του έτσι ώστε να μην επανέρχεται πάλι σ'αυτά. Έχω μια σύγχυση. Φοβάμαι ότι μ'αυτό το πρόγραμμα δε θα γίνει δυνατή να γραφεί ένα καλό βιβλίο που να υπηρετήσει πραγματικά το μάθημα και τους μαθητές.

Ο κ. Φ. Κ. Βάρος λέγει:

Οι δυο πρώτοι στίχοι προαναγγέλλουν δύο κύρια θέματα του αναλυτικού προγράμματος:

- εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο της κοινωνιολογίας.
- κύρια όμως στη μέθοδό της.

Και περιμένει ο αναγνώστης να βρει αντιστοιχία στο βασικό στόχο, αλλά μάταια (ανεξάρτητα από το πόσο συμφωνεί κανείς μ'αυτό το στόχο).

Στην παράγραφο για το βασικό στόχο διαβάζω δύο όρους που είναι νομίζω αδύναμοι ή απρόσφοροι για τούτο το κείμενο: πρόκειται για την ορθολογιστική (νομίζω ορθότερη ή ορθολογική) προσέγγιση και για τη μεθοδευμένη κριτική ανάλυση και σκέψη (υποθέτω μεθοδική).

Παρακάτω, στους ειδικούς στόχους (προς το τέλος της πρώτης σελίδας γίνεται λόγος για μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας. Είναι, άραγε, η αναμενόμενη από την αρχή μέθοδος της Κοινωνιολογίας; Νομίζω είναι δύο πράγματα κάπως διαφορετικά. Αν πρόκειται για τα ίδια τόσο το χειρότερο γιατί η μέθοδος της Κοινωνιολογίας προαγγέλθηκε ως κύριος στόχος και τώρα εμφανίζεται ως ειδικός στόχος του μαθήματος.

Αντιδιαστολή του "πιστεύω" (γνώμη προσωπική υποκειμενική και συναισθηματικά φορτισμένη) γίνεται νομίζω προς το "γνωρίζω" (γνώση αντικειμενικά τεκμηριωμένη, που ισχύει διαπροσωπικά).

Ο αστερίσκος - η υποσημείωση - της α' σελίδας περιέχει μια έκφραση επιστημονικού χρέους και μια έκδηλη αδικία: ονομάζει δύο πρόσωπα σεβαστά, αφήνει ανώνυμα πολλά άλλα που δε γνωρίζω με ποιο κριτήριο είναι λιγότερο σεβαστά.

Στη δεύτερη σελίδα η πρώτη παράγραφος (το μάθημα θα χρησιμεύσει ...) περιέχει στοιχεία που εδώ δεν έχουν θέση· με τρόπο ανάλογο προύμε να πούμε: η διδασκαλία της ιστορίας υποβοηθεί ... τα μαθητικά, τη φυσική κλπ.

Η δεύτερη παράγραφος (ειδικά) περιέχει μια αποϊκάλυψη περιττή γιατί αδινά; αφού γι' αυτόν αποικλειστικά υπάρχει το μάθημα, στην ολική μορφή του.

Λίγο παρακάτω: οικειοποίηση της κοινωνιολογικής μεθοδολογίας ... προθέτω: οικειώση με την κοινωνιολογική μέθοδο).

Εδώ σταματώ την αλιεία μαργαριταριών (σιέψη και λόγο) για να ταγράψω δυο θέματα ουσίας:

Στη σελ. 7α, το θέμα 8: Κοινωνική αλλαγή. Μου φαίνεται ότι θα οικληρωθεί, αν σ' αυτό προστεθούν οι παράγραφες: πολιτική σιέψη, πολιτική δράση (πβ. σελ. 15 του σχεδίου).

Και φυσικά είναι ανάγκη να προηγηθεί μια ανάλυση για την προέλευση της κοινωνίας, της δομής της, των προβλημάτων της και των ιδεολογιών που εκφράζουν τα συμφέροντα των κοινωνικών ομάδων.

Ανάμεσα στις σελ. 7α και 9, όπου αναλύονται τα δυο πρώτα κεφάλαια, προτείνω μια τροποποίηση, για λόγους άνετης πρόσβασης στο νέο μάθημα, για λόγους διδακτικών: να γίνει αντιμετάθεση των δυο κεφαλαίων, να προσταχτεί η ιστορική προσέγγιση στην Κοινωνιολογία. Οι λόγοι είναι πολλοί:

α. Πραγματικά η Κοινωνιολογία γεννήθηκε μέσα σε ορισμένες ιστορικές περιστάσεις.

β. Οι μαθητές ευκολότερα εννοούν την ιστορική παρουσίαση.

γ. Έτσι θα οικειωθούν τις πρώτες έννοιες - μελετώντας τα κοινωνικά προβλήματα και την αντιμετώπισή τους από τους πρωτοπόρους της Κοινωνιολογίας.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις δύο προτάσεις που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση.

Α* πρόταση εισήγησης

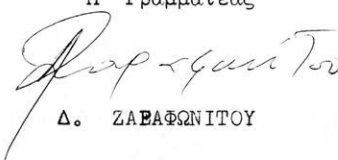
Β* " " κ.κ. Φ. Βώρου, Δ. Σακιά.

Ψ η φ ο φ ο ρ ι α

Σιορδίζης	A	(αφού ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις που έγιναν)
Τομπαΐδης	A	
Παπασημαιόπουλος	A	
Αδαμόπουλος	A	
Παπαδόπουλος	A	
Βώρος	B	
Βαρουχάκης	A	
Σακιάς	B	
Σπυρόπουλος	A	

Το Τμήμα με ψήφους 7:2 εγκρίνει το πρόγραμμα της Κοινωνιολογίας αφού ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις που έγιναν.

 Ο Πρόεδρος
 ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

 Δ. ΖΑΒΑΦΩΝΙΤΟΥ

Πράξη 61/85

Σήμερα, 10.7.85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 08.30 το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βύρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σχορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ.

1. Προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου, Κοινωνιολογία Γ' Λυκείου (Δόκιμος) Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
2. Α.Π. ΣΕΠ Α και Β Λυκείου. Εισηγητής: Ν. Σακελλαρίδης.
3. Αποσπάσεις εκπ/κών. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
4. Ανατύπωση διδ. βιβλίων.
5. Διαδικασία κρίσης του βιβλίου Αρχαίων Ελληνικών Β' ΕΠΑ : Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης
6. Ανακοινώσεις.
7. Σχέδιο Π. Δ/τος για το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα Λυκείου γενικής κατεύθυνσης. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
8. Σημείωμα για το βιβλίο Μουσικής της Α' Γυμνασίου. Εισηγητής: Ι. Σχορδίλης.

Πριν από την ημερήσια διάταξη και πριν από την επικύρωση του πρακτικού της προηγούμενης συνεδρίας ζήτησε το λόγο ο κ. Βύρος, ο οποίος δήλωσε τα ακόλουθα: "Αποσβώ από την εισηγήσή μου στο θέμα 1ο της συνεδρίας 60/1985 της Δευτέρας 8.7.85 την παράγραφο που αφορά το κεφάλαιο Τουρκοκρατία. Την πρόθεσή μου αυτή είχα εκδηλώσει με γραπτό σημείωμά μου

τον κ. Ηλ. Σπυριδουλο μετά τη λήξη της παραπάνω συνεδρίας, ενώ συνεχιζόταν η συνεδρίαση της Ολομέλειας " (8.7.85).

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεταί

δέχεται ομόφωνα την πρόταση του κ. Φ. Βήρου και από την πράξη του 60/85 (θέμα 1ο) διαγράφει το εδάφιο β της παρ. 6 (σελ. χειρογράφου κ. Βήρου 4).

Θέμα 1ο: Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος το περιεχόμενο της προκήρυξης για το μάθημα της Κοινωνιολογίας (Γ' Λυκείου δέσμης) που ακολουθεί:

4. Έκταση του Βιβλίου

Να ληφθούν υπόψη: α) το ότι το μάθημα διδάσκεται (βλ. 4 X 25 = 100 περίπου διδακτικές ώρες σε ετήσια βάση) και β) το Αναλ. Πρόγραμμα του μαθήματος. Το πρόγραμμα είναι εικονικός, τους αγωγικούς περιλήψεις και τις προτάσεις και να ελθεί στο 300 με 350 περίπου.

Η διδασκαλία να γίνει με κείμενα χωρίζεται με 30 περίπου και 30-40 διδακτικά και με αρκετό περιθώριο για ανεπίσημο μέρος.

5. Τρόπος έκθεσης της ύλης - Ηαδωγαγωγική και Ψυχολογική κατεύθυνση

Οι συγγραφείς πρέπει να έχουν υπόψη τους την αντιληπτικότητα των μαθητών της ηλικίας των 17-18 χρόνων και τα ενδιαφέροντα της ηλικίας αυτής, έτσι ώστε αντίστοιχα να προσαρμόσουν το επίπεδο της ανάπτυξης των μαθημάτων και όχι μόνο να προσφέρουν γνώσεις αλλά και να προβαλλουν τις τους μεθόδους. Προβλεπεται κίνηση προσοχή ώστε να αποφευχθούν κενά και εξεζητημένα κείμενα και να κινείται επί οδόση της ύλης με τον κοινωνικό/επικοινωνιακό τρόπο αυτό είναι δυνατό. Είναι το μάθημα να καταλάβει το βασικό σκοπό του για τον σκοπό και εισήχθη στην εκπαίδευση. Είναι κίνηση, και ό,τι μπορεί να εισηγηθεί στην ύλη κρίνεται απαραίτητο. Το ίδιο απαραίτητα κρίνονται στο τέλος κάθε κεφ. (βήση το β κεφαλαίο β) να υπάρχει μια περίληψη και προτάσεις - ασκήσεις.

6. Γλώσσα του Βιβλίου

Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η νεοελληνική σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρ. 2 του Ν.309/1976 και συγκεκριμένα όπως ορίζεται στην οριολογία

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

για τη συγγραφή βιβλίου Κοινωνιολογίας για τους μαθητές Γ' Λυκείου δέσμης.

1. Σκοπός

Σκοπός του βιβλίου είναι να υποβοηθήσει τους μαθητές να συμπληρώσουν και να εμπεδώσουν την ύλη που διδάσκεται στο σχολείο και να διεγείρει το ενδιαφέρον τους για ατομική μελέτη στα θέματα της Κοινωνιολογίας. Το βιβλίο πρέπει να γραφεί σύμφωνα με τους ~~στόχους~~^{σκοπούς} του μαθήματος όπως αυτοί αναφέρονται στο νέο ΑΠ του μαθήματος.

2. Ύλη του βιβλίου

θα είναι αυτή που αναγράφεται στο ^{νέο} ΑΠ του μαθήματος.

3. Διάταξη της ύλης

θα τηρηθεί η διάταξη που υπάρχει στο νέο ΑΠ και μόνο αν οι συγγραφείς κρίνουν κάπου σκόπιμο να ^{κάνουν κάποια} κάνουν κάποια αλλαγή θα μπορούν να την κάνουν αφού όμως σε ιδιαίτερο σημειώμα τους/αιτιολογήσουν αναλυτικά. Επίσης κρίνεται σκόπιμο η ύλη να καταταχθεί κατά το δυνατό σε διδακτικές ενότητες.

4. Έκταση του βιβλίου

Να ληφθούν υπόψη: α) Το ότι το μάθημα διδάσκεται 4 ώρες την εβδομάδα (δηλ. $4 \times 25 = 100$ περίπου διδακτικές ώρες σε ολόκληρο το διδακτικό έτος), και β) το Αναλ. Πρόγραμμα του μαθήματος. Το κείμενο του βιβλίου μαζί με τις εικόνες, τους πίνακες, τις περιλήψεις και τις ερωτήσεις ή εφαρμογές θα πρέπει να είναι ~~300~~^{300 ως 350 λέξεις}.

Η δακτυλογράφηση να γίνει σε κανονικό χαρτί με 36 στίχους και 58-60 διαστήματα και με αρκετό περιθώριο στο αριστερό μέρος.

5. Τρόπος έκθεσης της ύλης - Παιδαγωγικές και Ψυχολογικές απαιτήσεις

Οι συγγραφείς πρέπει να έχουν υπόψη τους την αντιληπτικότητα των μαθητών της ηλικίας των 17-18 χρόνων και τα ενδιαφέροντα της ηλικίας αυτής, έτσι ώστε αντίστοιχα να προσαρμόσουν το επίπεδο της ανάπτυξης των ^{θέματων} του μαθήματος και όχι μόνο να προσφέρουν γνώσεις αλλά και να προβληματίσουν τους μαθητές. Χρειάζεται πάντως προσοχή ώστε να αποφευχθούν περιττά και εξεζητημένα πράγματα και να επιτευχθεί σύνδεση της ύλης με την κοινωνική ^{πραγματικότητα} επίκαιρότητα, και αυτό είναι δυνατό. Έτσι το μάθημα θα εκπληρώσει το βασικό σκοπό του για τον οποίο και εισήχθη στην εκπαίδευση. Πίνακες, εικόνες, και ό,τι μπορεί να αισθητοποιήσει την ύλη κρίνονται απαραίτητα. Το ίδιο απαραίτητα κρίνονται στο τέλος κάθε κεφ. (βάση τα 8 κεφ. του ΑΠ) να υπάρχει μια περίληψη και ερωτήσεις - ασκήσεις.

6. Γλώσσα του βιβλίου

Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η νεοελληνική σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρ. 2 του Ν. 309/1976 και συγκεκριμένα όπως αυτή ^{πρόβλεπεται} στη σχολική

γραμματική (τελευταία έκδ. του ΟΕΔΒ).

7. Χρονοδιάγραμμα της προκήρυξης και σχετικοί όροι συγγραφής

Το βιβλίο θα υποβληθεί σε 6 δακτυλογραφημένα αντίτυπα (φωτοτυπημένα ή πο-
γραφημένα) στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση Εφαρμ. Προγραμμάτων Μ.Ε.
Τμήμα Διδακτ. Βιβλίων, τηλ. 32 35 239 Μητροπόλεως 15) σε χρονικό διάστημα
10 μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

8. Τα χρηματικά βραβεία και οι έπαινοι για τους συγγραφείς καθορίζονται
ως εξής:

Βιβλίο Κοινωνιολογίας:

Βραβεία: Α - 1.000.000

Β - 800.000

Γ - 600.000

Έπαινοι Α - 400.000

Β - 200.000

Ν. Παράδοσης

Ακολουθεί συζήτηση:

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Καλούμαι να ψηφίσω για προκήρυξη συγγραφής βιβλίου κοινωνιολογίας με αναλυτικό πρόγραμμα με το οποίο θα γραφεί το βιβλίο, το οποίο στην τελική του μορφή δεν γνωρίζω. Και δεν το γνωρίζει βέβαια και το Τμήμα. Στην προηγούμενη συνεδρία επεσήμανα σοβαρές αδυναμίες στο πρόγραμμα και πρότεινα διορθώσεις, από τις οποίες όμως φοβάμαι ότι καμιά δεν έγινε δεκτή. Επομένως δεν μπορώ να συμφωνήσω με την προκήρυξη αυτή που δεν ξέρω γιατί έρχεται στο Τμήμα τόσο βιαστικά (χωρίς να μας δοθεί η δυνατότητα να δούμε το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος στην τελική του μορφή).

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

αποφασίζεται

αποδέχεται κατά πλειοψηφία το κείμενο της προκήρυξης για το μάθημα της Κοινωνιολογίας (Γ' Λυκείου, δέση).
Μειοψηφεί ο κ. Δ. Σακκάς για τους λόγους που αναφέρει στο σημείωμά του.

Θέμα 2ο: Η κα Ι. Τέττερη υπεύθυνη της Ομάδας ΣΕΠ, θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος το σημείωμα εγγράφου αρ. 2383/9.7.85 του κ. Π. Σακελλαρίδη, Προέδρου του ΚΕΜΕ με τα συντημένα Α.Π ΣΕΠ για τη Α και Β Γεν. Λυκείου, που συνοδεύονται από τα τετράδια ΣΕΠ του μαθητή.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αγία Παρασκευή, 9-7-1985

Α. Π. 23 83

ΠΡΟΣ: Το Τμήμα Μ.Ε. του Κ.Ε.Μ.Ε.

Υποβάλλω τα αναθεωρημένα Αναλυτικά Προγράμματα
Σ.Ε.Π. (των Α^α Γυμνασίου κ) Γεν
και Β' Λυκείου, συνοδευόμενα από τετρά-
δια Σ.Ε.Π. του μαθητή, που εκπόνησε η Ομάδα Εργασίας
Σ.Ε.Π. και προτείνω την έγκρισή τους.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΚΕΜΕ

Αθανάσιος

ΠΑΥΛΟΣ Ο. ΣΑΛΕΜΑΡΙΔΗΣ

Κεντρικός στόχος: Να προετοιμαστούν οι μαθητές για τις αποφάσεις τους
σχετικές με το μέλλον τους.

Στόχοι των επιμέρους εννοιών:

- α. Να διαπιστώσουν οι μαθητές ότι το κάθε άτομο έχει κάποια ειδή-
να για τον εαυτό του η οποία είναι συνήθως σύνθεση θετικών και
αρνητικών στοιχείων.
 - β. Να καταλάβουν ότι η εικόνα του καθενός για τον εαυτό του σχημα-
τίζεται σε σχέση με το πως τον βλέπουν οι γύρω του και σε σχέ-
ση με το τι επιδοκιμάζουν ή τι αποδοκιμάζουν.
 - γ. Να καταλάβουν ότι η εικόνα που έχουμε για τον εαυτό μας είναι
σημαντική γιατί επηρεάζει τη συμπεριφορά, τις επιδόσεις και
επιτυχίες μας.
2. Να βοηθηθούν οι μαθητές να συγκεντρώσουν την προσοχή τους στα
θετικά στοιχεία του εαυτού τους και να εκφράσουν θετικά συναι-
θήματα γι' αυτό.
3. Να δοθεί η ευκαιρία στους μαθητές να δει ο καθένας τους δικούς
του ιδιαίτερους προβληματισμούς, να ξεκαθαρίσει ορισμένα πράγ-
ματα μέσα του και ν' αρχίσει ν' ασχολείται μ' εκείνο στο οποίο δι-
νει προτεραιότητα.
4. Να καταλάβουν οι μαθητές: α) την έννοια των στερεοτυπων γιό
τους ρόλους των δύο φύλων, β) τον τρόπο με τον οποίο αναπτύσ-
σονται τα στερεότυπα και γ) το πως επηρεάζουν το μορφαστικό επί-
πεδο και τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες των 2 φύλων.
5. Να διακρίνουν οι μαθητές το ρόλο των αξιών σε μια συγκεκριμένη
απόφαση και να μπορούν να προσδιορίζουν και δικές τους αξίες.
6. Να προσεγγίσουν οι μαθητές το πρόβλημα του διλήμματος που μπο-
ρεί να αντιμετωπίσει κάποιος όταν έχει να διαλέξει ανάμεσα σε
πράγματα που αντιπροσωπεύουν αξίες διαφορετικές αλλά ίσως εξί-
σου σημαντικές γι' αυτόν.
7. Να καταλάβουν οι μαθητές ότι η παροχή περισσότερης πληροφορή-
σης δίνει την ευκαιρία να σκεφθεί κανείς περισσότερα είδη σπου-
δών και επαγγελματιών.

Αναλυτικό Πρόγραμμα ΣΕΠ Β' Γεν. Λυκείου

Γενικοί Στόχοι:

- Να ενημερωθούν οι μαθητές γύρω από θέματα συνέχισης σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Να προετοιμαστούν για τη μετάβαση στην ενεργό ζωή με ενημέρωση για τον κόσμο της εργασίας.

Στόχοι των επιμέρους εννοιών

- Να κατανοήσουν οι μαθητές το σύστημα των Γενικών Εξετάσεων (2 διδ. ενότητες).
- Να ασκηθούν οι μαθητές στη χρήση πληροφοριακού υλικού ΣΕΠ (εκδόσεις I) Δρῶμοι μετά το Λύκειο)
II) Οδηγός Επαγγελματών) (2 διδ. ενότητες)
- Να δοθεί ευκαιρία στους μαθητές:
 - να εκφράσουν τις εντυπώσεις τους από οποιαδήποτε εργασιακή εμπειρία είχαν στο παρελθόν, άμεση ή έμμεση.
 - να ασχοληθούν με την οργάνωση εργασιακής εμπειρίας στο μέλλον.
- Να γίνει σύνδεση Σχολείου και κόσμου της εργασίας
 - με επίσκεψη επαγγελματιών στην τάξη ή
 - με επίσκεψη των μαθητών σε χώρο εργασίας ή
 - να γνωρίσουν οι μαθητές καλύτερα την περιοχή τους, τα χαρακτηριστικά της, τα ιδιαίτερα προβλήματα και τις δυνατότητες ανάπτυξης της (2 διδ. ενότητες)
- Να ενημερωθούν οι μαθητές γύρω από τις δυνατότητες χορήγησης υποτροφιών για συνέχιση σπουδών.
- Να ενημερωθούν οι μαθητές για τη δομή και λειτουργία των ΑΕΙ και ΤΕΙ
- Να ενημερωθούν οι μαθητές
 - για το σύστημα προσλήψεων στον δημόσιο τομέα.
 - για τις πιθανές διαδικασίες αναζήτησης εργασίας στον ιδιωτικό τομέα.
- Να ενημερωθούν οι μαθητές γύρω από θέματα αγοράς εργασίας (4 διδ. ενότητες).
- Να ενημερωθούν οι μαθητές γύρω από θέματα υποχρεώσεων και δικαιωμάτων εργαζόμενων (εργασιακές σχέσεις, κοινωνική ασφάλεια συνδικαλισμός

Να εντοπίσουν οι μαθητές δεξιότητες, ικανότητες και γενικότερα στοιχεία που είναι χρήσιμα για την άσκηση διαφόρων επαγγελματιών και να εξετάσουν το βαθμό στον οποίο καλλιεργούνται αυτά τα στοιχεία στο σχολείο.

Να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να σκέφτονται και να σχεδιάζουν το επαγγελματικό τους μέλλον με όσο γίνεται πλατύτερη προοπτική.

Να ασκηθούν οι μαθητές να ελέγχουν τις επιμέλεις και επαγγελματικές πληροφορίες.

Να γνωρίσουν οι μαθητές τη δομή του Γενικού Λυκείου και τις προσφερόμενες δυνατότητες μετά την αποφοίτηση.

Να εντοπίσουν οι μαθητές επαγγέλματα στα οποία οδηγούν συνηθισμένες σχολές.

Να προβληματιστούν οι μαθητές:

- α) για τον τρόπο που βιώνει ο εργαζόμενος το επάγγελμά του
- β) αν και ως ποιο σημείο το επάγγελμά του αποτελεί παράγοντα προωπτικής ικανοποίησης. (2 διδ. ενότητες)

Να αποκτήσουν οι μαθητές εμπειρίες από ένα χώρο εργασίας.

επολουθελ συζήτηση:

κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Το πρόγραμμα που παρουσιάζει η Ομάδα του ΣΕΠ δείχνει την αδυναμία της να προσφέρει λύσεις εκεί που δεν υπάρχουν λύσεις. Και δεν υπάρχουν γιατί η δομή και ο προσανατολισμός της εκπαίδευσής μας είναι τέτοιος, ώστε να μην αφήνει περιθώρια στους νέους, παρά να προσφεύγουν στα ΑΕΙ για να εξασφαλίσουν ένα πτυχίο πολύ πιθανόν ανεργίας ή να κρούουν τις θύρες των διαφόρων υπηρεσιών για να εξασφαλίσουν μια θέση πολύ πιθανόν υπεράριθμου υπάλληλου. Το πρόγραμμα του ΣΕΠ δείχνει αυτή τη δυσκολία στο εκπαιδευτικό μας σύστημα, το ότι δηλαδή το σχολείο μας βγάζει απόφοιτους ανέτοιμους να μπουν στην παραγωγική διαδικασία. Και τη δείχνει, γιατί στο σύνολό του σχεδόν δίνει πληροφορίες για τις εξετάσεις σπουδές κτλ. στα ΑΕΙ καθώς και για τις υπηρεσίες. Ο άλλος, ο μεγάλος τομέας της παραγωγικής εργασίας, καλύπτεται με ελάχιστες σελίδες. Τι οδηγίες να δώσουν γι' αυτό τον τομέα όταν το σχολείο μας με το θεωρητικό-εγκυκλοπαιδικό του χαρακτήρα δεν προσφέρει σχεδόν κανένα σχετικό εφόδιο στους μαθητές του;

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την πρόταση του κ. Π. Σακελλαρίδη και εγκρίνει να προωθηθούν για εκτύπωση τα τετράδια ΣΕΠ για το μαθητή (Α και Β Γεν. Λυκείου) και την αντύπωση των Α.Π τής Γ' Γυμν. και Α και Β Λυκείου ΣΕΠ με διορθώσεις.

Θέμα 5ο: Αναβάλλεται γιατί δεν παραβρέθηκαν τα μέλη της Ε. Κρίσης.

Θέμα 4ο: Το Τμήμα ομόφωνα
αποφάσισε να

αποδέχεται την εισήγηση των κκ. Φ. Βάρου και Στ. Παπασημακόπουλου να σταλούν για ανατύπωση τα εξής βιβλία:

- α. Ιστορία Α' Γυμνασίου
- β. Ιστορία Β' Γυμνασίου
- γ. Ιστορία Γ' Γυμνασίου

και

- δ. Φυσική και Χημεία των Β και Γ Γυμνασίου για το σχ. έτος 1986-87.

3ο: Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Η ΟΕ για τη γλωσσική διδασκαλία που εργάστηκε πέρσι κοντά μας επιτέλεσε πολύ σημαντικό. Απασχολήθηκε με τη διδρρωση των τριών νέων βιβλίων και ιδίως με την παρακολούθηση της γλωσσικής διδασκαλίας και την ενημέρωση των διδασκόντων με σεμινάρια.

Με τονέο σχολικό έτος 1985-86 προετοιμάζουμε, όπως είναι γνωστό (πράξη 51/85), την γωγή της νέας γλωσσικής διδασκαλίας στην Γ' γυμνασίου και στο λύκειο. Πρέπει επίσης συνεχιστεί η παρακολούθηση της διδασκαλίας από κοντά και να εξακολουθήσουν οι ενημερωτικές συγκεντρώσεις των συναδέλφων. Τέλος, η όλη των δύο τευχών της "Νεοελληνικής γλώσσας" αναδιαρθρωθεί, θα γίνουν ασκήσεις λεξιλογίου και επαναληπτικές και θα μπου νέα κείμενα.

Όλα αυτά με οδηγούν στην πρόταση για την ανανέωση της απόσπασης των φιλόλογων Δημ. τανίτη, Σταματίας Καφιάδου και Χρυσούλας Φανράνη για να αποτελέσουν και πάλι την "Ομάδα σικής διδασκαλίας". Προτείνω επίσης να προστεθεί στην ομάδα αυτή η φιλόλογος Γεωργία σιμαλή, του Γυμνασίου Δάρα Αρκαδίας (αποσπασμένη στην Παιδαγωγική Ακαδημία Τρίπολης), ειδικές σπουδές στη γλωσσολογία (MASTER).

4. ΗΛΙΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ λέγει:

Για ό,τι αφορά το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών, στο Γυμνάσιο
στο Γενικό Λύκειο
στο Κλασικό Λύκειο
στο ενιαίο Πολυκλασικό Λύκειο.

ρογράμματα, βιβλία, οδηγίες), και ακόμη, για την κρίση των βιβλίων του καθηγητή, που άφει η κ. Ελ. Κακριδή, για την Οδύσσεια και την Ιλιάδα,

οτείνω να αποσπαστεί ένας μόνο φιλόλογος. Ως καταλληλότερο κρίνω τον Ιωάννη Πούσαλη, πόφοιτο της ΣΕΔΜΕ, εργατικότατο και εξαιρετικά ευσυνείδητο, με καλή επιστημονική και παιδαγωγική κατάρτιση. (Υπηρετεί στο ειδικό Γυμνάσιο Αγίων Ανναργύρων).

Η Ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ, που συγκροτήθηκε με την αρ. Γ2/3787/12-84 απόφαση του Υπουργείου Παιδείας, ανταποκρίθηκε απόλυτα στην αποστολή της, αν και υπηρεσιακή διευκόλυνση των μελών της περιορίστηκε στην απαλλαγή από το 1/5 του ωραρίου (1 ημέρα την εβδομάδα). Για το σχ. έτος 1985-6, οπότε το έργο της θα είναι βαρύτερο,

ον θα συντονίζουν την διεξαγωγή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε διπλάσιο
μό σχολείων θα οργανώσουν σεμινάρια στην επαρχία και ιδιαίτερα θα αναλάβουν την οργάνω-
ση του γενικού σεμινάριου των σχολείων του δικτύου των χωρών-μελών της ΕΟΚ, και πάλι
είναι την ίδια περιορισμένη απαλλαγή (1 ημέρα την εβδομάδα απόσπαση στο ΚΕΜΕ);

- τους :
- Παπασταματίου Ν. φυσικό, 2ο Γυμνάσιο Αθήνας
 - Κούσουλα Γεώργιο, φυσιογνώστη
 - Κωστόπουλο Δημήτριο, γεωλόγο
 - Επισκοπούλου Κων/να, αγγλικής, του Γυμνασίου Βούλας
 - Ορείνου Σοφία, βιολόγο
 - Ιωάννα Αλεξοπούλου, φιλόλογο Γυμν. Νικαίας
 - Έναν μαθηματικό που παρακαλώ να μου επιτραπεί να τον προσδιορίσω κατά
τα τέλη Αυγούστου

κ. Ν. Βαρουχάκης, επιφυλάσσεται να προτείνει μερική απόσπαση Μαθηματικών στο ΚΕΜΕ σε προ-
σχη συνεδρίαση.

Ο κ. Ι. Σκορδίλης λέγει:

) Για τη Χημική Αγωγή θα προτείνω σε προσεχή συνεδρία του Τμήματος για μερική απόσπα-
ση ενός συναδέλφου.

) Για τη Μουσική προτείνω να αποσπαστεί μερικώς (μία ημέρα την εβδομάδα) ο καθηγητής
μουσικής του Β' Γυμνασίου Αθήνας κ. Γλυνιάς Ανδρέας.

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος προτείνει να αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ για 1 ημέρα η κ. Χατζή Ζωή καθ.
καλλιτεχνικών του 53ου γυμνασίου Αθηνών.

Το Τμήμα αποφασίζεται: αποδέχεται τις εισηγήσεις των κ.κ.Δ. Τομπσιδη, Ηλ. Σπυρόπουλου,
Σκορδίλη και Α. Αδαμόπουλου. Ο κ. Δ. Σακκάς διατηρεί τις επιφυλάξεις του.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, Σύμβουλος ΚΕΜΕ λέγει:

Εισηγούμαι την έγκριση της απόσπασης του κ. Στ. Χιωτάκη, καθηγητή Μ.Ε., Κοινωνιολόγου,
για το 1985/86 με σκοπό να συμμετάσχει αποκλειστικά στην Ομάδα Έργου του μαθήματος
Κοινωνιολογίας. Ο κ. Χ. έχει επιδείξει πολλή επιμέλεια και ζήλο στην εργασία του και γε-
νικά στην εκπλήρωση των καθηκόντων του και έχει μια θαυμάσια κατάρτιση στην ειδικότητα
του Κοινωνιολόγου. Αποτελεί βασικό μέλος της Ομάδας και μάλιστα το μόνο μέλος που ανήκει
εξ ολοκλήρου στην Ομάδα.

Με την ευκαιρία αυτή δηλώνω στο Τμήμα ότι επιφυλάσσομαι να προτείνω την απόσπαση ενός ακόμη εκπαιδευτικού, φιλολόγου που να έχει διδάξει τουλάχιστο μια χρονιά το μάθημα της Κοινωνιολογίας, για την ενίσχυση της Ομάδας.

Οι παραπάνω προτάσεις-δηλώσεις μου γίνονται με την προοπτική ότι η Ομάδα έπειτα από την απόφασή μου έχει αποφασίσει και θα προτείνει στην επόμενη συνεδρίαση του Τμήματος διεξαγωγή επιμορφωτικών σεμιναρίων στην Κοινωνιολογία για το 1985/86, τα οποία μάλιστα προβλέπεται να έχουν διάρκεια συνολική περίπου 8 ημερών και θα γίνουν σε 4 πόλεις της χώρας με την τα 8 αντικείμενα-κεφάλαια του διδακτικού εγχειριδίου.

Ακολουθεί συζήτηση

κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Είχα πάντα τη γνώμη ότι οι αποσπάσεις εκπαιδευτικών από τα σχολεία στο ΚΕΜΕ και σ' άλλες υπηρεσίες πρέπει να γίνονται με μεγάλη φειδώ. Για να μην αποκόπτονται οι εκπαιδευτικοί από το κύριο έργο τους που είναι στις αίθουσες των σχολείων και όχι στα γραφεία του υπουργείου, του ΚΕΜΕ και άλλων υπηρεσιών και για να μη σπαταλάνται πολύτιμες δυνάμεις, δεδομένου ότι κάθε αποσπώμενος στοιχίζει στο δημόσιο περί το ένα εκατομμύριο και παραπάνω.

Βέβαια η αντίθεση η δική μου δεν κατ'ελάχιστον να μην πάρουν οι αποσπάσεις την έκταση που πήραν. Όμως εξακολουθώ να έχω την ίδια αντίληψη και επομένως, συνεπής προς τον εαυτό μου, είμαι αντίθετος για πολλές από τις προτεινόμενες αποσπάσεις. Ειδικότερα:

α) Για τις αποσπάσεις των φιλολόγων που προτείνει ο κ. Τοματάκης και μάλιστα της κυρίας που υπηρετεί στην Τρίπολη (για αποσπώμενους από επαρχία υπάρχει εύλογη υπόνοια ότι στην απόσπαση απόσπασης πιθανόν να βαρύνει και η ανάγκη παραμονής του αποσπώμενου στην Αθήνα), γιατί νομίζω ότι το έργο για το οποίο αποσπώνται θα μπορούσαν να το πραγματοποιήσουν με μεγαλύτερη απόσπαση 2 το πολύ 3 ημερών την εβδομάδα, για να κρατούν και μια επαφή με τη σχολική πραγματικότητα.

β) Για την προτεινόμενη απόσπαση καθηγητή της μουσικής, γιατί δεν υπάρχει (αυτή τη στιγμή που μιλάω) περιγραφή του έργου που θα πραγματοποιηθεί στο ΚΕΜΕ.

γ) Για την ανανέωση της απόσπασης του κ. Χιωτάκη, γιατί από το πρόγραμμα για το μάθημα της Κοινωνιολογίας που ο ίδιος κατάρτισε (του οποίου τις αδυναμίες κατέδειξε στην προηγούμενη συνεδρία 59/8-7-85), αλλά και από προηγούμενα γραπτά του σχημάτισα την αντίληψη ότι έχει σύγχυση στο νου του για το αντικείμενο για το οποίο είναι αποσπασμένος και για να επιπλέον, αποκομμένος όπως είναι πολλά χρόνια από τη σχολική πράξη θα του κάνει καλό

υπηρετήσει και σε σχολείο, να μπει σε τάξη και να διδάξει.

Με τις συνεχείς αποσπάσεις θα κινδυνεύσουν ορισμένοι εκπαιδευτικοί να πάρουν σύνταξη, να έχουν περάσει από σχολείο.

Φ. Κ. Βύρος λέγει:

Εξάρτητα από προσωπικά αισθήματα έχουμε χρέος υπηρεσιακό να θυμηθούμε:

Την εισήγηση που έφερε προχτές εδώ ο κ. Χιωτάκης (προχτές έκρινα την ποιότητα της οφής, σκέψης και έκφρασης).

Το ότι αυτή την εισήγηση την ετοίμαζε 6 μήνες* αυτή ήταν η προσφορά του.

Τη δήλωση εδώ του κ. Παπαδόπουλου ότι ορισμένες διατυπώσεις οφείλονται στην επιμονή κ. Χιωτάκη.

Τη δήλωση εδώ της κ. Γκιζελή ότι υπήρχε (στην ομάδα Κοινωνιολογίας) και άλλη πρόταση όμως παραμερίστηκε* εμείς δεν την ακούσαμε.

Ύστερα απ' αυτά (επισυνάπτοντας όσα έλεγα στην προχθεσινή μου παρουσίαση) λέγω προς

τις κατεύθυνση:

τις τιμητικές Κυρίες, τότε νομίζετε ότι μπορεί η Κοινωνιολογία να υπηρετείται με τέτοιες εισηγήσεις, με τέτοιες αποσπάσεις;

Αντιλαμβάνεστε ότι ανάλογη ποιότητα παρουσιάζουν όλες οι συναφείς ενέργειες, προτάσεις, εισηγήσεις, επιμορφωτικά σεμινάρια.

Δευτερολογώντας ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

Δε συμμερίζομαι καθόλου τις επιφυλάξεις και αντερρήσεις που εκφράστηκαν σε σχέση με την πρότασή μου για τον κ. Χιωτάκη. Για μένα το κριτήριο είναι το ότι ο κ. Χ. έχει μια πολύ καλή καιάρτιση στην ειδικότητα του Κοινωνιολόγου. Είναι πτυχιούχος και Διδάκτωρ Κοινωνιολογίας με υποχρεωτική 7 ετή κατά το σχετικό νόμο φοίτηση, όπως γνωρίζω τα πράγματα, του Πανεπιστημίου της Φραγκφούρτης, ενός πανεπιστημίου που έχει μια διεθνή γνωστή και αξιόλογη παράδοση στην επιστήμη της Κοινωνιολογίας. Αυτό είναι εκείνο που με ενδιαφέρει στην υπευθυνότητά μου ως συντονιστή της Ομάδας. Όλα τα άλλα είναι δευτερεύοντα θέματα και ίσως ανάξια λόγου, όπως το θέμα των ορθογραφικών του λαθών που θίχτηκε. Οι γιατροί είναι γνωστό πόσο ορθογραφημένα και ευανάγνωστα γράφουν. Φαίνεται μάλιστα να αποτελεί μια παράδοση. Όμως οι γιατροί σώζουν ζωές. Δεν μπορώ λοιπόν να δώσω σημασία στο κριτήριο αυτό για την αξιολόγηση ενός επιστήμονα άσχετης με τη φιλολογία ειδικότητας.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

I. Αρχές Κριτηρία

- α. Οι συγκεκριμένες ανάγκες της υπηρεσίας
- β. Αξιολόγηση του προσωπικού που είχαμε
- γ. Νέες προτάσεις για ολική η μερική απόσταση, ενόψει βέβαια και του νέου νόμου.

2. Απο την πλευρά μου σημειώνω :

- α. Υπάρχουν μερικές τρέχουσες εκκρεμότητες
- β. Χρειάζονται όλα τα βιβλία μια υπεύθυνη ανάγνωση για νέα ανατύπωση.
- γ. Χρειαζόμαστε κάποιο σχεδιασμό ενημέρωσης του διδ. προσωπικού σε θέματα ιστορίας.
- δ. Υπάρχει πάντα ανοιχτό το ζήτημα

3. Τον περασμένο χρόνο υπηρετούσαν στο ΚΕΜΕ με ολική απόσταση οι : Α. Παπαευθυμίου φιλόλογος και Χ. Ελευθεριάδης, καθηγητής αγγλικής. Ο πρώτος μετείχε και στην Ομάδα Εργασίας της Κοινωνιολογίας.

Η συνεργασία της υπήρξε πολύτιμη και αθόρυβη για όσα θέματα τους χρειάστηκα. Η συμπεριφορά τους άφογη. Ιδιαίτερα για τον Ανδρέα Παπαευθυμίου, που η ειδικότητά του μου έδωσε περισσότερες δυνατότητες να αξιοποιώ την παρουσία του, καταγράφω:

- μετείχε σε Επιτροπές Κρίσης, πάντα δημιουργικά
- πρόσφερε τη συμβολή του σε ποικίλα σεμινάρια
- διεκπεραίωνε ποικίλες συνεργασίες-συνεννοήσεις με διοικητικές υπηρεσίες, ΟΕΔΒ κλπ.

Και για τους δύο σημειώνω χωρίς κανένα περιορισμό την εκτίμησή μου και τις ευχαριστίες μου για την υπηρεσιακή προσφορά τους.

4. Εισηγούμαι :

α. Απόσπαση του Χ. Ελευθεριάδη ωςότου ολοκληρωθεί το συγκεκριμένο έργο για το οποίο αρχικά είχε αποσπαστεί: νομίζω ως τα Χριστούγεννα.

β. Για τον Α. Παπαευθυμίου ολική απόσπαση για όλο το χρόνο για να προσφέρει υπηρεσία σε όλους τους τομείς που προδιέγραφα.

γ. Επικουρικά, για τα ίδια έργα, προτείνω μερική απόσπαση, 2-3 μέρες τη βδομάδα, της Χρ. Αργυροπούλου, φιλολόγου, που ήταν και παλαιότερα αποσπασμένη στο ΚΕΜΕ και γνωρίζω το ζήλο της και την εργατικότητα της και την ειδική (κατά το ακαδ. έτος 1984-85) ενημέρωσή της.

Το Τμήμα με αίτησις 221
αποφασίζει

αποδέχεται την πρόταση του κ. Παπαευθυμίου 221, να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για 3 ημέρες.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Σπυρόπουλος προτείνει να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για 3 ημέρες.

Ακολουθεί ψηφοφορία , μετά των 2 προτάσεων.

ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Σκορδίλης	3	ημέρες	απόσπαση
Τομπάδης	"	"	"
Παπασημακόπουλος	"	"	"
Αδαμόπουλος	"	"	"
Παπαδόπουλος	"	"	"
Βώρος		ολική	απόσπαση
Βαρουχάκης	3	ημέρες	απόσπαση
Σακιάς	"	"	"
Σπυρόπουλος	"	"	"

Το Τμήμα με ψήφους 8:1

αποφαινεταί :

αποδέχεται την πρόταση του κ. Σπυρόπουλου δηλ. να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ για 3 ημέρες.

Πρόεδρος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις 3 προτάσεις που διατυπώθηκαν στη συζήτηση.

Α' εισήγηση

Β' πρόταση κ. Σακκά

Γ' απόσπαση για 2 μέρες

Ψηφοφορία

Σκορδύλης	Γ
Κατάνη	Γ
Κατάνη	Γ
Κατάνη	Γ
Κατάνη	Α
Κατάνη	Β
Κατάνη	Γ
Κατάνη	Β
Κατάνη	Γ

Το Τμήμα με ψήφους 6:3 αποδέχεται την πρόταση Γ'. Δηλ. ο κ. Σ. Κιωτάκης να αποσπαστεί 2 μέρες στο ΚΕΜΕ. F

8ο: Ο κ. Ι. Σκορδύλης λέγει:

Κύριε Πρόεδρε,
από τους συγγραφείς του αναφερόμενου πιο πάνω βιβλίου έχουμε την πληροφορία πως η εκτύπωση του από τον ΟΕΔΒ θα αργήσει και το βιβλίο δε θα χορηγηθεί το Σεπτέμβριο στους μαθητές. να ξεπεραστεί η έλλειψη αυτή προτείνω να παρακληθούν οι συγγραφείς να ετοιμάσουν σχετικές οδηγίες διδασκαλίας, που θα διανεμηθούν στους καθηγητές που θα διδάξουν το μάθημα, να μην υπάρξει καμιά δυσκολία στις παραδόσεις.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδύλη
η οποία ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας
[Signature]
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πράξη 62/85

Σήμερα, 12.7.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 08:30 πρωινή το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Γλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ρ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τοματιάδης Σύμβουλοι Β', Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ.

- Αναπομπή της πράξεως του Τμήματος Μ.Ε. για τα ελεύθερα βοηθήματα Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές:
- Κρίση του διδ. βιβλίου, Εργαστήριο Χημείας Β' ΕΠΑ'. Εισηγητής : Στ. Παπασημακόπουλος
- Διαδικασία κρίσης του βιβλίου Αρχαίων Ελληνικών Β' ΕΠΑ'.
- Παρέκκλιση από το πρόγραμμα ξένων σχολείων (Λεοντέου Λυκείου, Ελληνογαλλικού Αγ. Γωσήφ, Ελληνογαλλικού Αγ. Παύλου, Ελληνογαλλικού σχολείου μοναχών Ουρσουλινών και Ιταλικής Σχολής Αθηνών). Εισηγητής : Δ. Σακκάς.
- Ανακοινώσεις
- Απολογισμός εργασιών του Τμήματος. Εισηγητής : Ηλ. Σπυρόπουλος.
- Ανάθεση τυπογραφικής και καλλιτεχνικής επιμέλειας για τα βιβλία "Γεωργία και Ανάπτυξη" (τεύχος β) και "Οργανισμός του ανθρώπου" β' τεύχος της Α ΕΠΑ. Εισηγητής : Στ. Παπασημακόπουλος.
- Θέματα Ομάδας Εργασίας Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Δ. Τοματιάδης, Τρ. Τριανταφύλλου.
- Έγκριση διδ. βιβλίων Β' ΕΠΑ. Εισηγητές Α. Αδαμόπουλος, Σ. Παπασημακόπουλος.
- Κρίση του διδ. βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά του κ. Φ. Κακριδής. Εισηγητής : Δ. Τοματιάδης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση

Θέμα Ιο

κ. Τριαντ. Τριανταφύλλου λέγει:

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων, Τμήμα Β', με το έγγραφό της Φ.ΠΙ.Ι7/84/Γ2/204Ι/ΙΟ-7-85, διαβιβάζει στο Τμήμα το 6270/2-7-85 έγγραφο του Συλλόγου Εκδοτών - Βιβλιοπωλών Αθηνών, και παρακαλεί το Τμήμα Μ.Ε. να επανεξετάσει το θέμα έγκρισης, των βοηθημάτων Αγγλικής Γλώσσας. (Ανάγνωση εγγράφου).

Το Τμήμα, με την πράξη του 43/85 ενέκρινε το Προακτικό της Επιτροπής στο οποίο εγκρίνονται 9 σειρές και απορρίπτονται 13 για τους λόγους που αναφέρονται σ' αυτό.

Παρά την πεποίθησή μου ότι η Επιτροπή έκανε το καθήκον της με πιστημονική ευσυνειδησία, επειδή επικριείται έκδοση βιβλίων Αγγλικής από τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βοηθημάτων (ΟΕΔΒ) και χωρίς να λένουν άλλες διακρίσεις, εισηγούμαι να ισχύσει ο κατάλογος του περασμένου έτους, με εξαίρεση τις σειρές THRESHOLD (C.E.L., GENEVA) και QUARTET οι οποίες με τις πράξεις του ΚΕΜΕ Ι07/84 και 87/84 είναι κριθεί ακατάλληλες επειδή περιείχαν επιλήψιμα κείμενα.

Επειδή ήδη ισχύει νέο αναλυτικό πρόγραμμα και νέος τύπος εξέτασης, αλλά από το Σεπτέμβρη και νέος Οδηγός Διδασκαλίας για τον καθηγητή, θα ήθελα να κάνω και τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

Να δοθούν οδηγίες στους καθηγητές να επιλέξουν εκείνα τα βοηθήματα τα οποία :

- είναι πιο κοντά στη φιλοσοφία και τις απαιτήσεις του νέου Αναλυτικού προγράμματος
- βοηθούν το μαθητή και τον καθηγητή στο νέο τύπο εξέτασης.

κολούθει συζήτηση.

κ. Φ.Κ. Βώρος λέγει:

Εφόσον ο πειραματισμός γίνεται σε 98 μόνο σχολεία ποιος ο λόγος σκεφτόμαστε ότι δεσμεύονται τα υπόλοιπα; Όταν θα έχουμε βιβλίο ληνικό, τότε η αντιπαράθεση θα έχει λόγο: το κρατικό βιβλίο θα εκτοίσει το ιδιωτικό. Σήμερα όμως ποιος ο λόγος να διώξουμε το ελληνικό βιβλίο έναντι του ξένου;

Εξάλλου, το κριτήριο αποκλεισμού (η COMMUNICATIVE APPROACH) δεν έστι στην σχολική εισήγηση παράστημα στο ίδιο το βιβλίο που τιμή-

νομε ως Οδηγό Διδασκαλίας* εκεί αναλύεται η COMMUNICATIVE APPROACH
σε ειδικό κεφάλαιο και παρακαλώ οποιονδήποτε αρμόδιο για τη διδασκα-
λία της αγγλικής να μου απαντήσει στο ερώτημα: δεν μπορεί ο δάσκαλος
οποιοδήποτε κείμενο-βιβλίο να το αξιοποιήσει με την καινούργια αυτή
μέθοδο;

3. Κάποιος επισήμανε ότι το έγγραφο - διαμαρτυρία των εκδοτών πε-
ριέχει μια φράση - μομφή: το αναλυτικό πρόγραμμα έγινε με υπόδειγμα
κάποιο ξένο βιβλίο* δεν υιοθετώ τη μομφή, αλλά σημειώνω:

4. Αφού αυτή την αφήνουμε ασχολίαστη, άρα για κάθε αποδέκτη του εγ-
γράφου ειδική, πως είναι δυνατό να αποδεχτούμε την τελευταία παρά-
γραφο της εισήγησης του κ. Τριανταφύλλου που μιλάει για Οδηγίες προς
τους διδάσκοντες να προτιμήσουν τα βιβλία που συμφωνούν με...αναλυ-
τικό πρόγραμμα (που αντικειμενικά υπάρχει μόνο για 98 σχολεία) και κα-
τά την προηγούμενη παράγραφο αντιγράφει ένα υπαρκτό ξένο βιβλίο; Πα-
ρασιωπώμε τη μομφή και επιστρέφουμε, μπορεί να πει κάποιος τρίτος.

5. Η πρότασή μου είναι:

Ναι σ'όλες τις σειρές (κατά την εισήγηση χωρίς την παράγραφο που κάνει
λόγο για Οδηγίες, που ουσιαστικά αποτρέπουν από τα ελληνικά βιβλία
και μπορούν να γίνουν πάλι αντικείμενο μομφής.

Αντίθετα, η ελληνική πολιτεία έχει δικαίωμα να προστατεύει τα
συμφέροντα της ελληνικής κοινωνίας (ζήτημα συναλλάγματος, χάρτου, τυ-
πογραφείου, βιβλιοδοτελείου, γενικότερο πρόβλημα ανεργίας) και να προκρί-
νει τα ελληνικά προϊόντα και να προστατεύει τους πολίτες της από την
εισβολή των ξένων με συναφείς προς τα ελληνικά συμφέροντα Οδηγίες,
με απλή υπενθύμιση των ελληνικών κριτηρίων.

Ο κ. Σακιάς λέγει:

Σημειώνω κατ'αρχή ότι στο έγγραφο του Συλλόγου Εκδοτών - Βιβλιοπω-
λών υπάρχουν απαράδεκτες εκφράσεις και υπαινιγμοί, που δεν έχω το χρό-
νο και δε χρειάζεται να τους σχολιάσω.

Συμφωνώ ακόμα ότι πρέπει να προτιμώνται οι ελληνικές σειρές, μο-
λονότι αυτές είναι σαφώς κατώτερες από τις ξένες.

Όμως στην προηγούμενη απόφαση του Τμήματος δε βλέπω καμιά λαθεμέ-
νη εκτίμηση. Κατάρτισε το Υπουργείο μια Ομάδα Εργασίας για την κατάρ-
τιση νέων προγραμμάτων και τη συγγραφή νέων βιβλίων για το μάθημα της

αυτή η ομάδα
Αγγλικής που στοιχίζει στο κράτος) 20.000.000 δρ. το χρόνο περίπου.
Έρχεται η Ομάδα μέσω του κ. Τριανταφύλλου και μας λέγει: από το
Σεπτέμβριο στα σχολεία εφαρμόζονται νέα αναλυτικά προγράμματα Αγγλι-
κής που καταργήσαμε. Για την εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων αυτά
τα βιβλία είναι κατάλληλα και αυτά δεν είναι. Σύμφωνα μ'αυτή την
εισήγηση βγήκε η απόφασή μας που απόβλεπε στη βοήθεια του νέου προ-
γράμματος που γίνεται με πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας. Τι
το μεμπτόν σ'αυτή μας την απόφαση για να την αλλάξουμε;

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις προτάσεις
που διαμορφώθηκαν κατά την συζήτηση.

Α' πρόταση: εισήγηση

Β' " Το Τμήμα εμμένει στην προηγούμενη πρότασή του

Γ' " πρόταση κ. Φ. Βύρου

Ψηφοφορία

Τομπάζης	A
Παπασημακόπουλος	Γ
Αδαμόπουλος	A
Παπαδόπουλος	A
Βύρος	Γ
Βαρουχάκης	A
Σακκάς	B
Σπυρόπουλος	A

Το Τμήμα με ψήφους 5.3 αποδέχεται την εισήγηση του κ. Τριαντα-
φύλλου.

Θέμα 2ο

Ο κ. Σ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Το βιβλίο "Εργαστήριο Χιμείας" της Β Πολυκλαδικού κρίθηκε από
τους : Μαίρη Καμαριωτιάκη και Β. Λαμπρόπουλο.

Οι κριτές είναι θετικοί στην κρίση τους.

Μελέτησα το βιβλίο και είδα ότι είναι μια προσεγμένη εργασία.
Οι συγγραφείς περιγράφουν με ακρίβεια και λεπτομέρεια από τους απλούς

εργαστηριακούς χειρισμούς από τρύπημα φελλού ή πώματος ελαστικού, κατασκευή σταγονομέτρου κ.λ. μέχρι τα πιο πολύπλοκα πειράματα ποσοτικής ανάλυσης. Το βιβλίο θα εξυπηρετήσει διδασκοντες και διδασκομένους και θα αναλύσει τη στάθμη διδασκαλίας της Χημείας στη Μ.Ε. Συμφωνώ με την κρίση των κριτών και εισηγούμαι την έγκριση του βιβλίου και την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Θέμα 3ο

Στη συζήτηση παραβρέθηκαν οι συγγραφείς κ.κ. Φ. Τόγια -Δ. Καραμπάγια και Μ. Καραμπάγια καθώς και ο κ. Ν. Ευαγγελινός από την Ε. Κρίση. Ο Πρόεδρος του Τμήματος δίνει το λόγο στον κ. Ευαγγελινό, ο οποίος λέγει:

Τόσο κατά τη διάρκεια της συγγραφής του τεύχους όσο και μετά από την τελική του κρίση οι συγγραφείς έλαβαν υπόψη τους τις προτάσεις μας για τη βελτίωσή του και έκαναν τις διορθώσεις που υποδείξαμε. Το βιβλίο θα ολοκληρωθεί με την συγγραφή ενός ακόμη τεύχους. Οι κύριες διαπιστώσεις μας για το πρώτο τούτο μέρος είναι οι ακόλουθες:

1) Το βιβλίο αποτελεί συνέχεια του εγχειριδίου "Αρχαία Ελληνικά" της Α΄τάξης του ΕΠΛ και το προϋποθέτει, αφού πρόκειται να εξυπηρετήσει τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στη Β΄τάξη (3 ώρες την εβδομάδα), τον ένα δηλαδή από τους δύο κλάδους του 7ου μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών. Ταυτόχρονα όμως κινείται σε υψηλότερο επίπεδο απαιτήσεων και επιδιώξεων, όχι μόνο γιατί απευθύνεται σε μαθητές της Β΄τάξεως, αλλά και επειδή προορίζεται για παιδιά που μόνα τους θα αποφασίσουν την παρακολούθηση των μαθημάτων του Ιου κύκλου.

2) Οι περιεκτικές στις διδασκτικές ενότητες αυτού του τεύχους προέρχονται από ρητορικά κυρίως κείμενα του 4ου και του 5ου αι. π.χ. (Το 2ο τεύχος θα περιέχει κυρίως περιεκτικές από ιστορικά και φιλοσοφικά κείμενα της ίδιας εποχής). Εύστοχη θεωρούμε τη χρησιμοποίηση προς το τέλος του τεύχους δύο αποσπασμάτων (στο πρωτότυπο και σε

μετάφραση) από τον Ευριπίδη και τον Αριστοφάνη και ακόμα πιο εύστοχο το κλείσιμο των ενοτήτων με τα "Θέματα ρητορικής για μελέτη", που στηρίζονται σε αποσπάσματα από τη Ρητορική του Αριστοτέλη (εκτός στο πρώτοτυπο και σε μετάφραση).

3) Πέρα από τις ασκήσεις, τις εφαρμογές, τις διερευνητικές ερωτήσεις, τους πίνακες, τα βοηθητικά κείμενα κ.τ.δ. επισημαίνουμε τις αναλύσεις "Δομή και περιεχόμενο", που βοηθούν ουσιαστικά το μαθητή να καταλάβει πως τα επιμέρους νοήματα αρθρώνονται σε νοηματικό σύνολο και πως η σκέψη μέσω της γλώσσας μετουσιώνεται σε λόγο, πράγμα πολύ χρήσιμο για την κατανόηση και τη μετάφραση των αρχαίων κειμένων, αλλά και για τη βαθύτερη κατανόηση και την ορθή χρήση του νεοελληνικού λόγου.

4) Κατά τη γνώμη μας η εργασία που παρουσίασαν οι συγγραφείς με το τεύχος αυτό είναι και παιδαγωγικά ορθή και επιστημονικά θεμελιωμένη. Από το άλλο μέρος, εμφανίζει αξιοπρόσεκτη πρωτοτυπία, χωρίς να απομακρύνεται από τις προδιαγραφές του Αναλυτικού Προγράμματος.

Κρίνουμε λοιπόν το βιβλίο κατάλληλο και εισηγούμαστε την έγκρισή του από το ΚΕΜΕ.

Ακολουθεί συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των μελών του Τμήματος και των συγγραφέων.

Μετά την αποχώρηση των συγγραφέων και του κ. Ευαγγελινού μέλους της Ε. Κρίσης, ακολουθεί η κρίση για το βιβλίο "Αρχαία Ελληνική γλώσσα Β'ΕΠΑ"

Ο κ. Δ. Τομπαζόδης λέγει:

Η κρίση αφορά το α' τεύχος του βιβλίου "Αρχαία Ελληνική γλώσσα" που προβλέπεται να διδάσκεται 3 ώρες την εβδομάδα στον 1ο κύκλο της Β' τάξης ΕΠΑ παράλληλα με την "Αρχαία ελληνική γραμματεία" που θα διδαχτεί 4 ώρες την εβδομάδα στην ίδια τάξη.

Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει δύο επαναληπτικά μαθήματα, με κείμενα του Ξενοφώντα από την Κύρου Ανάβαση και τα Ελληνικά, και ύστερα

πό μια εισαγωγή στη "Ρητορεία στην αρχαία Ελλάδα" - 7 διδακτικές ενότητες με κείμενα ρητορικά (το επόμενο β' τεύχος θα περιλάβει κείμενα ιστορικά και φιλοσοφικά) των Λυσία, Ισοκράτη, Αντιφώντα, Δημοθένη κ.α.

Μια διδακτική ενότητα, όπως π.χ. η 3η, περιέχει:

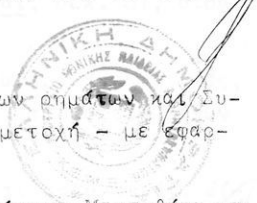
- α) Ένα σύντομο εισαγωγικό σημείωμα με τίτλο " Η δοκιμασία ενός συλλεπτή", που είναι και το θέμα του κειμένου.
- β) Ένα κείμενο από το λόγο του Λυσία, 'Εν βουλή Μαντιθέω δοκιμαζομένω απολογία.
- γ) Ανάλυση (με εφαρμογές και ασκήσεις) της δομής και του περιεχομένου του κειμένου.
- δ) Μορφολογική θεώρηση:
Γραμματική για το σχηματισμό των συνηρημένων οημάτων και Συντακτική για την επιθετική και την κατηγορηματική μετοχή - με εφαρμογές.
- ε) Ένα κείμενο με κατανόηση από το Λυσία, Υπέρτου Μαντιθέου και στ) Θέματα ρητορικής για μελέτη, όπου παραθέτονται δύο σύντομα αποσπάσματα από τη Ρητορική του Αριστοτέλη και ζητείται απάντηση σε συγκεκριμένα ερωτήματα.

Στις αρετές της συγγραφής, οι οποίες σημειώθηκαν και στα προηγούμενα τεύχη της Α' τάξης, καταλέγω:

α) Προσέλευση του ενδιαφέροντος των μαθητών. Αυτό γίνεται και τα εισαγωγικά σημειώματα και τις περιγραφές και αναλύσεις των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων, κυρίως όμως με τον τρόπο που δίνονται εφαρμογές και οι ασκήσεις. Ειδικά στο κρινόμενο σήμερα τεύχος εσημαίνω το ενδιαφέρον μέρος της διδακτικής ενότητας, το οποίο ακολουθεί την παράθεση του κειμένου και αναλύει τη δομή και το περιεχόμενό του, καθώς και στο τέλος της ενότητας τα "θέματα ρητορικής για λείτη". Πιστεύω ^{οτι} τα δύο αυτά μέρη ανταποκρίνονται καλύτερα και ικανοποιούν τις απαιτήσεις των μαθητών αυτής της τάξης.

β) Ένταξη των φαινομένων μέσα σε λόγο. Με τον τρόπο αυτό τα γραμματικοσυντακτικά στοιχεία δεν εμφανίζονται ως αφηρημένα και άδυστα σχήματα αλλά ως λειτουργικά μέρη της γλώσσας.

γ) Εφαρμογή νεότερων μεθόδων περιγραφής και ανάλυσης της γλώσσας. Οι συγγραφείς χρησιμοποιούν κι εδώ αρκετά τη δομική ανάλυση και περιγραφή (κλαδικό διάγραμμα) καθώς και το μετασχηματισμό. (Ότι θα

αυτών το έχουμε κιόλας σημειώσει σε προηγούμενη κρίση (β' τεύχ. Α' τρέξης).

Οι παρατηρήσεις μου στη συγγραφή είναι οι ακόλουθες:

α) Μερικά κείμενα (π.χ. σ. 20 - 21, 34 - 35, 68 - 69) είναι αρκετά εκτεταμένα.

β) Μόλο που σκοπός της συγγραφής είναι η διδασκαλία της αρχαίας γλώσσας, μερικές φορές η έκταση που παίρνει η καθαρά γραμματική και συντακτική επεξεργασία και διδασκαλία είναι μεγάλη (π.χ. σ. II-18, 23-32, 42-47, 56 κ.ε, ΙΟΙ-ΙΟ7). Έτσι η διδασκαλία πολλές φορές λεπτολογεί (δίνουμε ακόμα και το ρ. κίχρημι - κίχραμαι, σελ. 87, στον ενεστ. αναδιπλασιασμό).

γ) Δεν είμαι βέβαιος ότι προσφέρουν κάτι οι καθαρά γραμματικές, κατά την παραδοσιακή αντίληψη, ασκήσεις, όπως αντικαταστάσεις τύπων (VI 3, VII 2, VII 3 κ.α.).

δ) Υπάρχουν ασκήσεις που δεν ξέρει κανείς σε τι αποσκοπούν. Είναι σαν να επιδιώκουμε να μάθουν οι μαθητές να μιλούν (ή να γράφουν) αρχαία Ελληνικά (π.χ. σ. 27, 3.47, 3.89, 3).

Ειδικότερες παρατηρήσεις:

σ. 39. Ο τίτλος ("Μορφοσύνταξη") να εναρμονιστεί με τους αντίστοιχους των άλλων ενοτήτων (Μορφοσυντακτική θεώρηση ή ανάλυση).

σ. 55. Δεν καταλαβαίνω το νόημα της φράσης: "...η γλώσσα του πρωτοτύπου δεν παραποιεί τη γλώσσα της μετάφρασης".

σ. 60. Η υποτακτική σύνδεση των προτάσεων περιγράφεται με τρόπο που προϋποθέτει την έννοια του μετασχηματισμού, τη μετάβαση δηλαδή από τη βαθιά δομή στην επιφανειακή - χωρίς να δηλώνεται αυτό. Ο τρόπος αυτός εξέτασης - ορθός βασικά - απαιτεί γνώσεις νεότερης γλωσσολογίας από διδάσκοντες και διδασκόμενους για να γίνει κατανοητός.

σ. ΙΟΙ. Η περιγραφή του συμπνευματισμού, έτσι συνοπτικά που δίνεται, είναι αδύνατο να κατανοηθεί. Γιατί τι σημαίνουν τα "διαφορετική πνοή" και "ομόπνοο"; Επίσης, η παραβολή που γίνεται με τα νέα Ελληνικά πρέπει να περιοριστεί στο απ'όλα (να προστεθούν: απ'όπου, απ'όσα). Τα νεοελλ. χιτύπημα, φτωχός, γραπτός, έτσι όπως δίνονται χωρίς ερμηνεία του φαινομένου, δεν ξέρω σε τι εξυπηρετούν τη διδασκαλία. Αν όμως εντόσσονταν στο γενικότερο φαινόμενο της νέας ελληνικής, να μην ανέχεται δύο στιγμιαία ή δύο εξακολουθητικά σύμφωνα και να τα ανομοιώνει, π.χ. νύκτα νύχτα, είσθε είστε, τότε οι μαθητές θα ήταν σε θέση να ερμηνεύσουν ένα γενικότερο φαινόμενο της νέας Ελληνικής.

Με τις παρατηρήσεις αυτές, η κρινόμενη συγγραφή μπορεί να πάει στα σχολεία του ΕΠΑ για δοκιμαστική εφαρμογή.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Σακιάς λέγει:

Δε διάβασα το βιβλίο, αλλά απ'ότι συμέρανα από την εισήγηση του κ. Τομπατζής και με δεδομένες τις αδυναμίες του βιβλίου της Α' Λυκείου των ίδιων συγγραφέων (ιδιαίτερη σχολαστικότητα στη γραμματική και επιπλέον διδακτικά αποδόσφορη παρουσίασή της κ.τ.λ.), τις οποίες επισήμανα στην πράξη του Τμήματος 49/7-6-1985, σχημάτισα τη γνώμη ότι και αυτή η συγγραφή δεν είναι κατάλληλη.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία το ερώτημα ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση.

Ψ η φ ο φ ο ρ έ ι α

Τομπατζής	ΝΑΙ
Παπασημαϊδópoulos	ΝΑΙ
Αδαμόπουλος	ΝΑΙ
Βώρος	ΝΑΙ
Βαρουχάκης	ΝΑΙ
Σακιάς	ΟΧΙ
Σπυρόπουλος	ΝΑΙ

Το Τμήμα με ψήφους 6:1 αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Τομπατζή.

Θέμα 4ο

Ο κ. Δ. Σακιάς λέγει:

Η Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων με το έγγραφό της 22/386/24-6-1985 αποστέλλει στο ΚΕΜΕ αιτήσεις των ξένων σχολείων: Λεοντείου Λυκείου Πατησίων, Ελληνογαλλικής Σχολής Άγιος Ιωσήφ, Ελληνογαλλικής Σχολής Ο Άγιος Παύλος, Ελληνογαλλικής Σχολής Ουρσουλινών Μοναχών και Ιταλικής Σχολής με τις οποίες ζητούν έγκριση παρεκκλίσεων από το πρόγραμμα για σχετική γνωμάτευση σύμφωνα με το Ν. 4862/1931, το άρθρο 4 του Ν. 682/77 και το άρθρο 2 του Ν. 186/1975.

Για τις παρεκκλίσεις αυτές εισηγούμαι:

Α' Να ικανοποιηθούν τα αιτήματα της Ελληνογαλλικής Σχολής Αγ. Ιωσήφ και της Ελληνογαλλικής Σχολής Μοναχών Ουρουουλινών ως προς την περικοπή των ωρών διδασκαλίας της Γαλλικής Γλώσσας σύμφωνα με το Ελληνικό πρόγραμμα κατά μια ώρα, για να μπορούν οι σχολές αυτές να εφαρμόζουν το δικό τους πρόγραμμα στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας γιατί, ανεβασμένο όπως είναι το επίπεδο των μαθητριών στην ξένη γλώσσα, μπορούν να εξαντλήσουν το ελληνικό πρόγραμμα, στο δίωρο της διδασκαλίας του μαθήματος και γιατί τελικά η μεταβολή αποβαίνει υπέρ των μαθητριών. Επίσης να ικανοποιηθεί το αίτημα της δεύτερης από τις παραπάνω σχολές να απασχολούνται οι μαθήτριες των πρώτων τάξεων του Γυμνασίου με εργαστηριακά πειράματα και να προσφέρεται πρόσθετη διδακτική βοήθεια στις μαθήτριες της Γ' τάξης Γυμνασίου στο χρόνο πριν από την αναχώρησή τους από τη Σχολή για το σπίτι τους, για να καλύπτεται ο κενός χρόνος που παρουσιάζεται στις μαθήτριες αυτών των τάξεων (οι μαθήτριες αναχωρούν όλες μαζί στις 2:30).

Β' Για την υπέρβαση του ωραρίου πέρα από τις 30 ώρες την εβδομάδα για τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας σε περισσότερες ώρες που ζητούν το Λεόντειο Λύκειο Αθηνών, η Ελληνογαλλική Σχολή Αοφ. Άγιος Παύλος και η Ιταλική Σχολή γνωρίζω ότι το Τμήμα κατ'επανάληψη έχει εισηγηθεί να επιτρέπεται αυτή η υπέρβαση μόνο εφόσον κατά τις μεσημβρινές ώρες μεσολαβεί διακοπή των μαθημάτων μιας περίπου ώρας, για να μπορούν οι μαθητές να τρώγουν και να ξεκουράζονται πνευματικά, ή εφόσον οι πρόσθετες ώρες γίνονται το απόγευμα. Και η υπέρβαση αυτή να μην υπερβαίνει τα ορισμένα λογικά όρια. Αντί π.χ. των 8 ωρών Γαλλικής στην Α' και Β' Γυμν. και 7 στην Γ' Γυμνασίου που ζητεί το Λεόντειο Λύκειο μπορεί να είναι 6 ώρες. Το μακρό ωράριο στο ίδιο μάθημα κουράζει.

Γ' Εισηγούμαι να είναι το Τμήμα αρνητικό:

- α) στη μεν διδασκαλία των Οικοκυρικών που ζητεί το Λεόντειο Λύκειο με το αιτιολογικό ότι διδάσκεται πολύ ικανοποιητικά ο ΣΕΠ, γιατί τα Οικοκυρικά είναι μάθημα του προγράμματος των σχολείων Μ. Εκπ.
- β) Στην προσέλευση των μαθητών στο σχολείο στις 8 το πρωί αντί στις 8,30 και στην περικοπή των διαλειμμάτων. Η προσέλευση στις 8 χειμώνα καιρό και από μακρινές αποστάσεις θα κουράζει τους μαθητές και η περικοπή των διαλειμμάτων για την εξοικονόμηση ελάχιστου χρόνου πάλι θα κουράζει και θα αποβαίνει σε βάρος της διδασκαλίας και της μάθησης. Η παιδική αντοχή έχει ορισμένα όρια που δεν μπορούμε να υπερβούμε.

Μπορεί έστω να περικοπεί το πρώτο διάλειμμα, τα επόμενα όμως να παραμείνουν όπως έχουν (διάλλειμμα τουλάχιστον 10'λεπτών ύστερα από κάθε διδακτική ώρα).

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Κ. Βώρος λέγει:

Συμφωνώ με την εισήγηση σε όλα τα σημεία, αλλά:

Το αίτημα για περισσότερη αξιοποίηση του σχολικού χρόνου ανταποκρίνεται σε αντικειμενική ανάγκη· υπάρχει λόγος ουσιαστικός το αίτημα αυτό να γίνει αφετηρία επανεξέτασης του όλου ζητήματος του σχολικού χρόνου στη χώρα· κάτι δεν πάει καλά· από την άποψη αυτή υπολειτουργούμε.

Σας θυμίζω ένα άρθρο πρόσφατο του κ. Φ. Κακριδή (σπάνια περίπτωση που συμφωνώ μαζί του, γιατί η γνώμη του συμφωνεί με την πραγματικότητα).

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του

- α) Το έγγραφο Ζ2/386/24-6-1985 της Διεύθυνσης Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων και τις συνημμένες σ' αυτό αιτήσεις των ιδιωτικών σχολείων: 1) Λεοντείου Λυκείου, 2) Ελληνογαλλ. Σχολής Αγ. Ιωσήφ, 3) Ιταλικής Σχολής Αθηνών, 4) Ελληνογαλλ. Σχολής Ο Αγίος Παύλος και 5) Ελληνογαλλ. Σχολής μοναχών Ουρσουλινών
- β) Τις διατάξεις του Ν. 4862/1931, το άρθρο 4 του Ν. 682/77 και το άρθρο 2 του Ν. 165/1986,
- γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και τη συζήτηση που επακολοθήσε,

αποφάσεται:

αποδέχεται την εισήγηση όπως έχει.

Θέμα 6ο

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει:

Το Τμήμα, στο πρώτο αυτό εξάμηνο του 1985, συνέχισε τις εργασίες του με το γνωστό έντονο ρυθμό, όπως θα φανεί παρακάτω, αν και εξακολουθεί να εργάζεται με μειωμένη σύνθεση· δηλ. λείπουν Σύμβουλοι όχι μόνο για μαθήματα περιορισμένης σημασίας, αλλά και για εντελώς

και όχι 65) σελίδες των βιβλίων. Το γενικό συμπέρασμα που απεικονίζεται είναι ότι το βιβλίο έχει έννοιες χημείας που οι μαθητές θα τις αποκτήσουν στην χημεία και βιολογία της Γ' Λυκείου (δέσμες 1, και 2). Επομένως έχουμε μια αλλαγή κάπως παιδαγωγικά ανορθόδοξη. Πάντως για πειραματικούς λόγους νομίζω ότι πρέπει να αποστείλει το βιβλίο στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του Στ. Παπασημακόπουλου.

Ο κ. Αδαμόπουλος λέγει:

Η Δ/ση ΒΦΕΣ τμήμα εκπαιδευτικών μελετών και τεχνικής βοήθειας με το έγγραφο της Φ 484/Ι48/5Ι3/3577/9-7-85 μας διαβιβάζει το α' τεύχος του βιβλίου "Πληροφορική - Η/Υ" και Β' τ'δεξης του ΕΠΟΛΥ μαζί με τις εκθέσεις των μελών της επιτροπής κρίσεως και μας παρακαλεί για την έγκρισή του.

Η ανάθεση του βιβλίου αυτού έγινε στους

1. Καλομητοίνη Σπύρο, καθηγήτ^η Μ.Ε.
2. Κανούτο Δημήτριο, καθηγήτ^η ΜΤΕΕ
3. Γαλιώτη Γεώργιο, Φυσικό Ηλεκτρολόγο - Μηχανικό και
4. Σάλαρη Κωνσταντίνο, μαθηματικό

με την υπουργική απόφαση Φ2ΙΙ.Ι2/3/Γ2/86/Ι5-Ι-85 στην οποία στηρίζονται και οι τυπικοί όροι συγγραφής του βιβλίου. Με την υπουργική απόφαση Φ2ΙΙ.Ι3/2/Γ2/730/Ι3-3-85 ορίσθηκαν ως κριτές οι:

1. Φυλοκύπρου Γεώργιος, καθ/τής πανεπιστημίου Αθηνών
2. Διομίδης Νίκος, μηχανικός - ηλεκτρολόγος (ΙΒΜ).
3. Κοζιλιος Χρήστος, μαθηματικός και
4. Καραμπατζός Γεώργιος, μαθηματικός, λέκτορας πανεπιστημίου.

Από τους παραπάνω κριτές οι: Διομίδης Νίκος και Καραμπατζός Γεώργιος ύστερα από αίτησή τους εξαιρέθηκαν από την επιτροπή κρίσης χωρίς να αντικατασταθούν από άλλους.

Οι αποψεις του κ. Φυλοκύπρου για το βιβλίο διατυπώνονται σε δύο σημειώματά του το πρώτο με ημερομηνία 3-7-1985. Στο πρώτο σημείωμα του εκφράζονται σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την καταλληλότητα των

κεφαλαίων 3,5 και 6. Ύστερα όμως από τις βελτιώσεις που συγγραφείς επέφεραν στο 3ο κεφάλαιο ο κ. Φιλοκύπρου αίρει τις επιφυλάξεις τους, ως προς το κεφάλαιο αυτό, όπως αναφέρει στο δεύτερο σημείωμά του. Τα δύο τελευταία κεφάλαια αποφασίστηκε να συμπεριληφθούν στο β' τεύχος του βιβλίου, ώστε να δοθεί ο χρόνος στους συγγραφείς να τα βελτιώσουν ακόμη περισσότερο.

Σύμφωνα με την άποψη του κ. Χ. Κολλία, ο οποίος, όπως και ο κ. Φιλοκύπρου, συνεργάστηκε με τους συγγραφείς κατά τη διάρκεια της συγγραφής, το βιβλίο στην σημερινή του μορφή παρουσιάζεται σαφώς βελτιωμένο. Ορισμένες πρόσθετες παρατηρήσεις τουσετέθησαν υπόψη των συγγραφέων και έγιναν δεκτές από αυτούς.

Τελικά και οι δύο κριτές συμφωνούν ότι το βιβλίο μπορεί να εκδοθεί για προσωρινή χρήση με την προϋπόθεση ότι θα αναμορφωθεί με βάση και την εμπειρία που εν τω μεταξύ θα έχει συγκεντρωθεί από την χρήση του.

Επειδή συμφερίζομαι και εγώ την άποψη αυτή των κριτών εισηγούμαι να εγκριθεί η έκδοση του α' τεύχους ^{του βιβλίου} "Πληροφορική Η/Υ" και να χρησιμοποιηθεί πειραματικά για ένα έτος με την παρατήρηση ότι η ορολογία για τις λογικές πράξεις που χρησιμοποιείται στο κεφ. I πρέπει να εναρμονιστεί με την ορολογία της μαθηματικής λογικής (βιβλίο Αλγέβρας Α' Δυκελίου.)

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Α. Αδαμόπουλου.

Θέμα 8ο Οι κ.κ. Τομπαΐδης και Τριανταφύλλου λέγουν:

A. Το πειραματικό υλικό για τις τάξεις Α,Β,Γ Γυμνασίου που θα διδαχτεί από το νέο σχολικό έτος 1985/86 σε επιλεγμένα σχολεία σε όλη τη χώρα αποτελείται από το βιβλίο του μαθητή, το βιβλίο του καθηγητή και τις κασέτες που περιέχουν το υλικό για την άσκηση στην ακουστική αντίληψη.

Επειδή ύστερα από έρευνα που έγινε στα σχολεία που θα γίνει το πείραμα διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχουν κασετόφωνα και επειδή χωρίς αυτά αποτελείται να διδαχτεί έστω και μια ενότητα κανονικά με κίνδυνο να καταβύσει το πείραμα, η Επιτροπή επισημαίνει την ανάγκη εφοδιασμού των σχολείων αυτών με κασετόφωνα για την κανονική διεξαγωγή του πειράματος.

Ο αριθμός κασετοφώνων που απαιτείται είναι 54 για τα σχολεία αυτά των οποίων πίνακα επισυνάπτουμε εδώ.

Εισηγούμαι στο Τμήμα να εγκρίνει την πιο πάνω πρόταση της Επιτροπής για τους λόγους που αναφέρθηκαν.

B. Σύμφωνα με την απόφαση Φ 2Π.Ι2/62/Γ2/3Ι90/Ι-ΙΙ-84 του ΥΠΕΠΘ ανατέθηκε στη Βασιλική Κολεντίνη η εικονογράφηση του " Πειραματικού Διδακτικού Υλικού Αγγλικής" Α,Β,Γ Γυμνασίου με αμοιβή 20.000 δραχμών κατά τεύχος. Τεύχος αποτελούν οι 3 ενότητες. Ο αριθμός των τευχών κατά μήνα ορίστηκε σε δύο(2), πράγμα που τηρήθηκε μέχρι τον Απρίλη (2 τεύχη κάθε μήνα) και Ι τεύχος μέχρι τα μέσα του Μάη, όποτε άρχισε η αναμόρφωση όλου του υλικού πριν παραδοθεί για εκτύπωση (OFFSET) στον ΟΕΒΔ στο τέλος Ιουνίου.

Επειδή υπάρχει θέμα κάλυψης οικονομικής του διαστήματος 15 Μαΐου μέχρι τέλους Ιουνίου- δηλαδή όλης της περιόδου που έγινε η αναμόρφωση του υλικού η οποία πολλές φορές έφτασε σε αντικατάσταση μεγάλου μέρους, η Επιτροπή προτείνει ως αποζημίωση της Βασιλικής Κολεντίνη την αντίστοιχη των προηγούμενων μηνών- δηλαδή για το μισό Μάη 20.000 δραχμές και 40.000 δραχμές για το μήνα Ιούνιο - συνολικά 60.000δραχμ.

Επίσης η Επιτροπή κατέθεσε στον ΟΕΔΒ το πειραματικό υλικό Α,Β,Γ Γυμνασίου και ολοκλήρωσε την ηχογράφηση των ακουστικών ασκήσεων στην ΕΡΤ εκτός από το ειδικό μοντάζ που θα τελειώσει μέχρι της 20 Ιουλίου και στη συνέχεια θα προωθήσει τις ταινίες για αναπαραγωγή.

Επιπλέον συνεχίζει τη συγγραφή των βιβλίων του καθηγητή (3 τον αριθμό)

Για τις υπολοίπόμενες εργασίες

1. Ολοκλήρωση επεξεργασίας των κασετών
2. Την παρακολούθηση της δακτυλογράφησης των 3 βιβλίων του καθηγητή αλλά και τη γενική επιμέλεια αυτών μαζί με κάποια μικρή εικονογράφηση, της Επιτροπής θεωρεί την παρουσία και βοήθεια της Βασιλικής Κολεντίνη απαραίτητη και σ' αυτή τη φάση και προτείνει να εξακολουθήσει να παρέχει τις υπηρεσίες της για δύο μήνες ακόμη - μέχρι 31 Αυγούστου με την ίδια μηνιαία αποζημίωση - δηλαδή με το ποσό των 40.000 δραχμών το μήνα. Επειδή δε η Κολεντίνη είναι Πτυχιούχος της Αγγλικής Φιλολογίας η βοήθειά της είναι ακόμη πιο ουσιαστική.

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση των προτάσεων της Επιτροπής.

- Γ. Η Ομάδα Εργασίας Αγγλικής στις 19 Ιουνίου πρότεινε την έγκριση αναπαραγωγής του διδακτικού πειραματικού υλικού Αγγλικής ως εξής:
- Α. τάξη 7,500 αντίτυπα . Β τάξη 7.500 και Γ 6000, σύνολο 22.000 αντίτυπα.

Το Τμήμα με την 53/85 Πράξη του, ενέκρινε τον αριθμό αυτών των αντιτύπων:

Επειδή ο αριθμός αυτών των αντιτύπων, μετά και από τον τελικό έλεγχο των πινάκων των σχολείων που θα πάρουν μέρος στο πείραμα δεν αφήνει περιθώρια παρά ελάχιστου αποθέματος, η Επιτροπή παρακαλεί το Τμήμα να εγκρίνει την αναπαραγωγή 25.000 αντιτύπων αντί 22.000 ως εξής: Α τάξη: 9.000, Β τάξη: 9000, Γ τάξη 7000.

Επειδή ο αριθμός των επιπλέον αντιτύπων θεωρείται απαραίτητος, εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση του αιτήματος αυτού.

Μετά απο συζήτηση το Τμήμα

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα τις εισηγήσεις των κ.κ. Δ.Τομπαζδη και Τρ. Τριανταφύλλου

- Γυμνάσιο Πάτρας
- 53ο Γυμνάσιο Αθήνας
- 61ο Γυμνάσιο Αθήνας
- 1ο Γυμνάσιο Ζωγράφου Αθήνας
- 2ο Γυμνάσιο Καλλιθέας
- 2ο Γυμνάσιο Α.Παλαιού Αθηνών
- 2ο Γυμνάσιο Ν. Αρκαδίας
- 3ο Γυμνάσιο Πάτρας
- Ραλλείο Γυμνάσιο Πάτρας
- 6ο Γυμνάσιο Δραπετσών
- 1ο Γυμνάσιο Αχαΐας
- 14ο Γυμνάσιο Πάτρας
- Γυμνάσιο Αιγιάλειου Αργολίδας
- 2ο Γυμνάσιο Πάτρας
- 3ο Γυμνάσιο Πάτρας
- 1ο Γυμνάσιο Θήρας
- 2ο Γυμνάσιο Τραπεζούντας
- 5ο Γυμνάσιο Δραπετσών
- 4ο Γυμνάσιο Χαλκίδας
- Γυμνάσιο Σιγής Τ.Π. Χαλκίδας
- 6ο Γυμνάσιο Καλλιθέας Αθηνών
- Γυμνάσιο Μοσχίου Ν. Αρκαδίας
- Γυμνάσιο Περπινιάς Ν. Αρκαδίας
- 2ο Γυμνάσιο Καλλιθέας Αθηνών

Γυμνάσια στα οποία θα διδάξει
το Πέλοπαλιώ Χρυσό και τα οποία υποψήφια
κατέχω φωνα.

1. Γυμνάσιο Αιτωλικού
2. Γυμνάσιο Ναυπλίου
3. Γυμνάσιο Πέτρας Άρτας
4. 53ο Γυμνάσιο Αθήνας
5. 61ο Γυμνάσιο Αθήνας
6. 1ο Γυμνάσιο Ζωγράφου Αθηνών
7. 2ο Γυμνάσιο Νικηταριάς
8. 9ο Γυμνάσιο Αλγούπολης Αθηνών
9. 2ο Γυμνάσιο Νικηταρού Αθηνών
10. 3ο Γυμνάσιο Πετρούπολης Αθηνών
11. Παλιό Γυμνάσιο Θύλων Πειραιά
12. 1ο Γυμνάσιο Δραπετσώνος
13. 1ο Γυμνάσιο Αργυρούπολης
14. 14ο Γυμνάσιο Πατρών
15. Γυμνάσιο Αφάρων Αιγολιείας
16. 2ο Γυμνάσιο Μυρτιάς
17. 3ο Γυμνάσιο Μυρτιάς
18. 1ο Γυμνάσιο Θήρας
19. 2ο Γυμνάσιο Γρεβενών
20. 5ο Γυμνάσιο Χρυσών
21. 1ο Γυμνάσιο Χαλκίδας
22. Γυμνάσιο Βάρδας Ηλείας
23. 6ο Γυμνάσιο Ηρακλείου Κρήτης
24. Γυμνάσιο Μορίων Ν. Ηρακλείου
25. Γυμνάσιο Πομπίας Ν. Ηρακλείου
26. 2ο Γυμνάσιο Κελερπιάς ΘΕΣ/νίκης

27. 34. Γυμνάσιο Θεσ/μης
28. Γυμνάσιο Μενελάου Θεσ/μης
29. Πρωτοο Γυμνάσιο " Ζωβιφαικ Εχοφι Ιωαννίνων
30. Γυμνάσιο Κατρίνης Ιωαννίνων
31. 4ο Γυμνάσιο Κέρκυρας
32. 1ο Γυμνάσιο Κοζάνης
33. Πρωτ. Γυμνάσιο Κοζάνης
34. Γυμνάσιο Βελβεντού Κοζάνης
35. 3ο Γυμνάσιο Σπάρτης
36. 1ο Γυμνάσιο Αφ. Μισοφίου Κρίτης
37. 1ο Γυμνάσιο Λευκάδας
38. 5ο Γυμνάσιο Καλαμάτας
39. 1ο Γυμνάσιο Έδεσσας
40. 3ο Γυμνάσιο Γιαννιτσών
41. 5ο Γυμνάσιο Κατρίνης
42. Γυμνάσιο Μακροδόματου Σάμου
43. Γυμνάσιο Καρλοπόλεως Σάμου
44. Γυμνάσιο Ορμυλίας Χαλκιδικής
45. 5ο Γυμνάσιο Χαλκίδας
46. Γυμνάσιο Χώρας Ερμούπολης
47. 2ο Γυμνάσιο Χίου
48. Γυμνάσιο Βρονιάδων Χίου
49. 3ο Γυμνάσιο Καβρώπολης
50. 1ο Γυμνάσιο Ιεράπερας Κρήτης
51. Γυμνάσιο Ελευσίου Κιλκίς
52. Γυμνάσιο Αιθίων Θεσσαλίας
53. 4ο Γυμνάσιο Νιοστίνης
54. Γυμνάσιο Καθημερινής Λέσβου

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΕΝΕΚ ΠΡΟΣΕΣΜ
ΟΜΑΔΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

Σελίδα 5ο

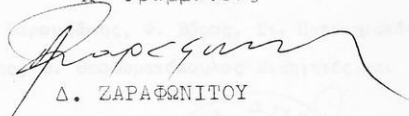
Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 2419/II.7.85
2. 2354/8.7.85
3. 2390/10.7.85
4. 2368/9.7.85
5. 2377/9.7.85
6. 2372/9.7.85
7. 2329/5.7.85
8. 2335/5.7.85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Πρόεδρος

Η.Α. ΣΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Πράξη 63

Σήμερα 15 Ιουλίου 1985, ημέρα Δευτέρα και ώρα 8.30' πρωινή, το Τμήμα Μέσης Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγ. Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο το Σύμβουλο Β'Ηλ. Σπυρόπουλο.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Στ. Παπασημακόπουλος, Α. Αδαμόπουλος Σύμβουλοι Β', Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

Τα λοιπά μέλη του Τμήματος είχαν κανονική άδεια.

Θέματα Η.Δ.

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, Ειδικά θέματα Φυσικής της Β'ΗΠΑ: Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
2. Διδακτικά βιβλία Καλλιτεχνικών, Εισηγητής Α. Αδαμόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

μα 2ο: Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει:

Όπως είναι γνωστό οι προσπάθειες που έγιναν στο παρελθόν για τη συγγραφή διδακτι-
ν βιβλίων καλλιτεχνικών ή την επιλογή κατάλληλων ελεύθερων βοηθημάτων στο γυμνάσιο
έβησαν άκαρπες. Στην Α΄λυκείου μέχρι και φέτος υπήρχε διδακτικό βιβλίο καλλιτεχνι-
ν, το οποίο όμως, ύστερα από την αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων των καλλι-
χνικών κρίθηκε ακατάλληλο και γι' αυτό αποφασίσθηκε η μη ανατύπωση του (πρ.../28-1-85).

Ακόμη σύμφωνα με την από 23-4-85 αναφορά προς το ΚΕΜΕ του Τάσου Μουζάκη, σχολικού
μβόλου καλλιτεχνικών, η φύση του μαθήματος των Καλλιτεχνικών και ο τρόπος διδασκαλίας
ου δεν συνηγορούν για τη χρησιμοποίηση διδακτικού βιβλίου από τους μαθητές.

Υστερα από τα παραπάνω εισηγούμαι και για την επόμενη σχολική χρονιά η διδασκαλία του
αθήματος των Καλλιτεχνικών στο γυμνάσιο και το λύκειο να γίνει χωρίς τη βοήθεια διδα-
τικών βιβλίων.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση
αποφασίζεται
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση
του κ. Α. Αδαμόπουλου.

[Handwritten signature]

α 1ο: Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Το πρώτο τεύχος του βιβλίου "Ειδικά θέματα Φυσικής" γράφτηκε, με βάση το πρόγραμ-
που εγκρίθηκε από το τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ, από τους Γ. Ορφανουδάκη και Ν. Σφραγιά.
έθηκε από τους Δ. Μαρτίνο και Μ. Σπαθή. Το πρώτο τεύχος πραγματεύεται τρία κεφάλαια
τα χειρόγραφα που έχω στα χέρια μου είναι τα τελικά που προέκυψαν ύστερα από τη συ-
ργασία συγγραφέων και κριτών. Η κρίση των κριτών είναι θετική. Μελέτησα το τελικό
έργο. Η γνώμη μου είναι ότι, παρόλη τη φιλότιμη προσπάθεια των συγγραφέων, τα κεί-
νά τους δε θα πετύχουν σε όλη τους την έκταση έναν από τους σκοπούς του μαθήματος που
ορίζεται για μαθητές οι οποίοι δεν έχουν ιδιαίτερη συμπάθεια στις φυσικές επιστήμες
λά από τα πράγματα ενδιαφέρονται για θέματα φυσικής που οι προεκτάσεις των εφαρμογών
απαντώνται σε κάθε βήμα. Έτσι π.χ το Α' κεφάλαιο παρασύρεται σε αρκετά κουραστικές
επιμέρειες με αμφίβολα αποτελέσματα κατανόησης από τους μαθητές, όπως είναι στην ενότη-
τη που χρησιμοποιείται το φαινόμενο DOPPLER-FITZAU κ.α.

Ορισμένες μερικές γενικεύσεις δεν κρίνονται σκόπιμες. Π.χ στο Γ' κεφάλαιο αναφέρεται ότι οι
κύματα "χ" και "γ" είναι επικίνδυνες σε μεγάλες "δόσεις" και η προφύλαξη των ασχολού-
μενων με αυτές απαιτεί πλάκες μολύβδου 2-3 μέτρων πάχους... Τι συμπεράσματα θα βγάλουν
οι μαθητές;

Εάνως εξαιτίας των ειδικών συνθηκών που γράφεται το βιβλίο εισηγοίμαι παρόλα αυτά την
αποδοχή του από το τμήμα και την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση, διότι με κατάλληλη
επιλογή των ενοτήτων του μαθήματος και ειδικές επεξηγήσεις από τον διδάσκοντα αίρονται
από πάνω μειονεκτήματα (και είναι αρκετά) και το βιβλίο θα εκπληρώσει σε μεγάλο βαθ-
μό τον προορισμό του.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση
αποφάσισε να
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση
του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Επομένως αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας
[Signature]
Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Πράξη 64/85

Σήμερα 12.8.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09:00 το τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Ξαρουλής, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β, Ι. Σκορίδης, Π.δ. Σύμβουλος, του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμένης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνήτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ.

1. Ανακοινώσεις
2. Ανάθεση συγγραφής βιβλίου της Β. τάξης ΕΠΑ, Οργάνωση και διοίκηση των Οικονομικών μονάδων .Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
3. Έγκριση διδ. βιβλίων του ΕΠΑ. Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος, Κυρ. Κατσιμένης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της.Η.Δ.

Θ έ μ α 2ο- Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Ύστερα από ειδικό σημείωμα αριθμ. Γ2/2172/29-7-85 από το Τμήμα Εκπαιδευτικών Μελετών και τεχνικής βοήθειας (Ομάδα ΕΠΛ) Εισηγούμαι τα ακόλουθα:

Η ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Οργάνωση και διοίκηση των Οικονομικών μονάδων" της Β' τάξης πολυκλαδικού στον κ. Χαρ. Κανελλόπουλο καθηγητή της ΑΣΟΕΕ δεν καρποφόρησε. Ύστερα από αυτό βολιδοσκοπήθηκε ο κ. Στ. Ζευγαρίδης ο οποίος και δέχτηκε να συγγράψει 2 παραπάνω βιβλία και ήδη έχει προχωρήσει στη συγγραφή. Με βάση τα δεδομένα αυτά προτείνω την επίσημη ανάθεση συγγραφής του παραπάνω βιβλίου στον κ. Ζευγαρίδη Σπ. καθηγητή της Βιομηχανικής Σχολής Θεσσαλονίκης. Το βιβλίο θα γραφεί σύμφωνα με το προσαρτημένο πρόγραμμα, θα έχει συνολικά περίπου 200 σελίδες και θα πρέπει να παραδοθεί πριν από της 10/9/85 τουλάχιστο το α' τεύχος του πριν από τις 30/10/85 το Β' τεύχος.

Την αμοιβή θα ρυθμίσει η αρμόδια διοικητική υπηρεσία όπως ^{να γίνει} ~~να~~ άλλα βιβλία. Κριτές θα είναι οι κκ. Βάρλας Παναγιώτης και Εμπέογλου Νικόλαος.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Σακιάς λέγει:

Έχω να κάνω τρεις επιμέρους παρατηρήσεις:

- α) Γίνεται ανάθεση σήμερα 12-7-85 για να παραδοθεί το βιβλίο στις 10 Σεπτεμβρίου. Δεν είναι σοβαρά πράγματα αυτά. Αν το βιβλίο είναι ήδη γραμμένο - γιατί σε 25 μέρες δεν μπορεί να γραφεί - να αναφερθεί, ώστε να μην εκτίθεται το Τμήμα.
- β) Καταρτίστηκε ένα πρόγραμμα με βάση το οποίο θα γραφόταν το βιβλίο. Τώρα το βιβλίο θα γραφεί με πρόγραμμα που κατάρτισε ο συγγραφέας του. Έτσι έχουμε το φαινόμενο να προσαρμόζεται το πρόγραμμα στα μέτρα του συγγραφέα, ενώ θα έπρεπε να γίνει ακριβώς το αντίθετο: ο συγγραφέας να γράφει το βιβλίο με βάση το ορισμένο πρόγραμμα του μαθήματος. Τέτοιες μεθοδεύσεις δείχνουν άς μου επιτραπεί κάπου την προχειρότητα με την οποία η Ομάδα του Πολυκλαδικού αντιμετωπίζει τα προβλήματα συγγραφής βιβλίων.

Και ένα ακόμα: Η τευχοποίηση στις εκδόσεις σχολικών βιβλίων ξεκίνησε ως εξαίρεση. Τώρα πάλι να γίνει κανόνας. Η τευχοποίηση όμως στοιχίζει περισσότερα χρήματα εκτός σπατάλη. Μια περισυλλογή στις δαπάνες έκδοσης των διδακτικών βιβλίων είναι αναγκαία. Τα χρήματα αυτά που δαπανώνται απο κάπου βγαίνουν κάποιος τα πληρώνει, τα πληρώνει ο λαός.

Στη συνέχεια το Τμήμα μετά απο τη συζήτηση με τις διατάξεις του αρ. 30 του Ν. 1384/82 που αποφάσισε να μην αποδέχεται την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου. Ο κ. Δ. Σακκάς διατηρεί τις επιφυλάξεις του.

Καθηγητής τμήματος Κοιτικής Σχολής Θεσσαλονίκης, 2) Αντιπρόεδρος Διεύθυνσης, 3) Διευθυντής τμήματος Κοιτικής Σχολής Θεσσαλονίκης, 4) Διευθυντής τμήματος Κοιτικής Σχολής Θεσσαλονίκης και 5) Επιστάτης Βιβλιοθηκονομικού 3 - Αθήνα.

Καθ' ημετέραν την ίδια Δ/ση του Π.Ι.Ε.Θ. που διαβιβράστανται μόνο με την υπογραφή κ. Καρακατσάνη, καθ' ημετέραν της Κοιτικής Σχολής Θεσσαλονίκης, που είναι το κεντρικό βιβλίο έχει πολλά ελασθετήματα και τα αποστέλλει στην ίδια και συνδία κείμενα βιβλίων για την εισαγωγή των μαθητών στις επιπέδους έννοιες του Δικαίου.

Απόρροια και ο ίδιος το κείμενο, αλλά επειδή δεν είναι ειδικός επιστήμονας να επικριθεί πάνω στο αντίστοιχο αίμα που έστειλαν από το Π.Ι.Ε.Θ. κείμενα γνωστοποιήματα με την ελπίδα ότι αυτά θα ληφθούν υπόψη και πάλι το βιβλίο για επίσημο.

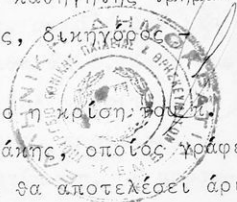
Επιπλέον κρίσεις ορισμένων κοσμήτορες είναι στη σελ. 12 της Έκθεσης, στη σελ. 15 του παραλαβίου 2.1 Το κείμενο, στην παρ. 3.1.2 (σελ. 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11) του παραλαβίου 2.2 Ηλεκτρονική δημοσίευση κειμένων (επισημν), στην Εισαγωγή (σελ. 1) του κηφ. Επιμελητής σελ. 1, στη σελ. 27 του ίδιου παραλαβίου, και τέλος στις παρ. 2.1.1 και 2.1.2 του παραλαβίου

μα 3ο. Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Η Δ/ση Εκπαιδευτικών Μελετών και Τεχνικής Βοήθειας του ΥΠΕΠΘ με έγγραφό της ΣΤ3/3659/11-7-85 μας έστειλε για κρίση ένα φωτοτυπημένο αντίγραφο του βιβλίου "Αρχές Δικαίου" που προορίζεται για τη Β΄ ξη του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου.

Όπως προκύπτει από την υπουργική απόφαση αριθ. Γ2/726/13-3-85, το βλίο αυτό γράφτηκε με ανάθεση που έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του θρους 30 του Ν. 1304/82 στους κ.κ. 1) Πανούση Γιάννη, επιχ. καθηγήτριας Νομικής Σχολής Θράκης, 2) Καλαβρό Κων., επικ. καθηγητή της ιας σχολής, 3) Ιωάννου Κρατερό, καθηγητή της Νομικής Σχολής Θράκης, Βενιζέλο Ευάγγελο, επίκ. καθηγητή τμήματος Νομικής Θεσσαλονίκης και Αντάπαση Αντώνη, λέκτορα τμήματος Νομικής Αθηνών.

Κριτές ορίστηκαν με την ίδια υπουργική απόφαση οι κ.κ. 1) Καρακα-άνης Γιάννης, καθηγητής Νομικής Σχολής Θράκης, 2) Αλεξανδρίδου Ελί-, καθηγήτρια Νομικής Σχολής Θράκης, 3) Αλεξιάδης Στέργιος, καθηγητής ήματος Νομικής Θεσσαλονίκης, 4) Σκουρής Βασίλειος, καθηγητής τμήμα-ς Νομικής Θεσσαλονίκης και 5) Κωστόπουλος Βασίλειος, δικηγόρος τ Ασκληπιού 3 - Αθήνα.

Από την ίδια Δ/ση του ΥΠΕΠΘ μου διαβιβάστηκε μόνο η καρίση του Γιάννη Κ. Καρακατσάνη, καθηγητή της Νομικής Σχολής Θράκης, οποίος γράφει ι το κρινόμενο βιβλίο έχει πολλά πλεονεκτήματα και θα αποτελέσει άρι-ο και συνάμα εύληπτο βοήθημα για την εισαγωγή των μαθητών στις θεμε-ώδεις έννοιες του Δικαίου.

Διάβασα και ο ίδιος το πόνημα, αλλά επειδή δεν είμαι ειδικός περιο-στηκα να επισημάνω πάνω στο αντίτυπο που μου έστειλαν από το ΥΠΕΠΘ ορισμένα γλωσσικά αβλεπτήματα με την ελπίδα ότι αυτά θα ληφθούν υπόψη οιν πάει το βιβλίο για εκτύπωση.

Ομείωσα επίσης ορισμένα ασαφή χωρία όπως είναι στη σελ. 12 της Εισαγω-ής, στη σελ. 15 του κεφαλαίου 2.1 Το πολίτευμα, στην παρ. 3.1.2 (σελ. 3, 4, 5, 8, 9 10, 11 του κεφαλαίου 3 = Βασικές ρυθμίσεις κοινωνικών (ξέσεων), στην Εισαγωγή (σελ.1) του κεφ. Εμπορικές σχέσεις, στη σελ. 5 27 του ίδιου κεφαλαίου, και τέλος στις παρ. 4.1.1 και 4.5 του Επιλόγου

Επειδή δε μου δόθηκαν οι κρίσεις των υπόλοιπων τεσσάρων κριτών και επειδή δεν είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ με τους συγγραφείς για την απάλειψη των όσων μειονεκτημάτων σημείωσα στο αντίτυπο που πήρα, αλλά επειδή ο κριτής κ. Καρακατσάνης στην παραπάνω κρίση του προτείνει "ανεπιφύλακτα να προχωρήσει η έκδοση του βιβλίου", εισηγούμαι να εγκριθεί το βιβλίο για δοκιμαστική χρήση του ως διδακτικού βιβλίου της Β' τάξης ΕΠΑ, αφού γίνουν οι παραπάνω διορθώσεις.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση
αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

Β. Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει:

Από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Δ/ση ΕΦ.Ε.Π., Τμήμα Εκπ/κών Μελετών και Τεχνικής Βοήθειας, μας διαβιβάστηκαν τρία (3) αντίτυπα του βιβλίου "Σταθμοί στην ιστορία της Ελληνικής Τέχνης" των Ε. Οικονόμου και Κ. Ρηγόπουλου για τη Β' τάξη του Ε.Π.Α., με την παραάκκληση να το εγκρίνουμε.

Δεδομένου ότι δεν είμαι ειδικός σε θέματα τέχνης, στηρίζομαι για τη εισήγησή μου στην κρίση της ειδικής αρχαιολόγου κ. Αθηνάς Γ. Καλογεροπούλου, (περιέργως δεν υπάρχουν σημειώματα των δύο άλλων κριτών) η οποία, με το πρσαρτημένο δακτυλογραφημένο κείμενό της, προτείνει με ζέση και ενθουσιασμό να προωθηθεί το βιβλίο προς εκτύπωση. Η προσωπική μου αντίληψη είναι ότι η συγγραφή, σε γενικές τουλάχιστον γραμμές, συνδυάζει σαφήνεια και επιστημονική εμβρίθεια και ότι έχει γραφεί σε σωστό - δηλαδή μεστό και "ρέοντα" - ελληνικό λόγο.

Ωστόσο παρατηρώ ότι το βιβλίο, πριν εκτυπωθεί, πρέπει να υποστεί ορισμένες βελτιώσεις, σε περιορισμένη, έστω, έκταση. Συγκεκριμένα:

1. Πρέπει να γραφεί σε σύστημα μονοτονικό.
2. Πρέπει να διορθωθεί σε όλα τα σημεία όπου παρατηρούνται αδόκιμοι τύποι ανορθογραφίας και παρέκλίσεις από την επίσημη γραμματική του ΟΕΔΒ. Δεν είναι π.χ. σωστό να γράφεται "τελετουργία", "φτειάχνουν" (σελ. 1) αντί του ορθού "τελετουργία", "φτιάχνουν", "αποθανάτισει" (σελ. 29) αντί του ορθού "τη στόχευση", "εξ'ίσου" (σελ. 30) αντί του ορθού "εξίσου", "λειτουργούσε σαν πρότυπο" (σελ. 32) αντί του ορθού "λειτουργούσε ως πρότυπο" κτλ.

3. Πρέπει να αναζητηθούν και να διορθωθούν όλες οι αδόκιμες και κακόζηλες εκφράσεις του τύπου : " ... για έργα τέχνης που συνεχίζουν και σήμερα να παίζουν οδηγητικό ρόλο " (σελ. 27)(τι σημαίνει αυτό ;)* " τη μορφή του ίδιου θεού, εικονισμένη με συγγενικό τρόπο " (αντί του ορθού " με παρόμοιο" ή " με παρεμφερή τρόπο ") * " η ἄθρηνοῦσα Ἀθηνά' (...) είναι μία από τις σημαντικότερες αρχαίες στήλες (...). Η θεά (...) στέκει μπροστά σε μία στήλη" : Παρόμοιες εκφράσεις δε συντελούν στην καλλιέργεια σωστού γλωσσικού αισθητηρίου στους μαθητές ούτε τους βοηθούν να εκμάθουν σωστά τη μητρική τους γλώσσα.

4. Πρέπει, τέλος, να βρεθεί τρόπος, ώστε η κ. Καλογεροπούλου να δει και να κρίνει οπωσδήποτε, πριν σταλεί το βιβλίο προς εκτύπωση, όλα όσα δεν είχε προλάβει να δει όταν συνέταξε την έκθεσή της, τα οποία η ίδια καταγράφει αναλυτικά στη σελίδα 2 του κειμένου της. Απαραίτητο είναι και ένα γλωσσάρι με την ειδική ορολογία.

Με την προϋπόθεση ότι θα γίνουν όλα όσα προτείνω πιο πάνω, εισηγούμαι να εγκριθεί το βιβλίο " Σταθμοί στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης" των Ε. Οικονόμου και Κ. Ρηγόπουλου για ΕΠΕΒ τάξη του Ε.Π.Λ. και να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει :

Για το Βιβλίο Ιστορία Τέχνης της Β'Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου και ειδικά για τη γλωσσική βελτίωσή του (σύμφωνα με την εισήγηση του κ. Κατσιμάνη) προτείνω ως τη Δευτέρα (19-8-1985) να μοιράσουμε τη συγγραφή δυό από μας (προτείνω και τον εαυτό μου) και να τη δούμε και να επιση μειώσουμε τυχόν βελτιώσεις, εφόσον

υπάρχει προοπτική ότι αυτή η παρέμβαση θα έχει πρακτική επί-
πτωση ενεργειακή, κατά τη διαδικασία των διορθώσεων των τυπογρα-
φικών δοκιμίων.

Μετά από συζήτηση,

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

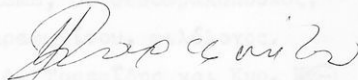
Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της

Η.Δ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ
 Η.Δ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΟΝΙΤΟΥ

Πράξη 65/85

Σήμερα, 14-8-85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Γ. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής και η γραμματέας του Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Τομπαΐδης και Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί είχαν κανονική άδεια.

Θέματα Η.Δ.

1. Ανανέωση του μορφωτικού προγράμματος Ελλάδας - Πολωνίας.
Εισηγητής: Φ. Βώρος.
2. Ερώτημα του Αναπλ. Δ/ντή της Δ/σης Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. για την πράξη του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ αριθ. 60/85, σχετικά με το Α.Π. Κοινωνιολογίας Γ' Λυκείου.
Εισηγητής: Ν. Παπαδόπουλος.
3. Παρεκκλίσεις από το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα ξένων σχολείων. Εισηγητής: Δ. Σακιάς.
4. Εντύπωση βιβλίου του δασκάλου για το Πειραματικό υλικό της γαλλικής γλώσσας στην Α' Γυμνασίου (200 αντίτυπα).

Προ της Η.Δ. ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει: Αμέσως ύστερα από τη λήξη της συνεδρίας του Τμήματος της 10-7-85, κατά την οποία συζητήθηκαν προτάσεις για απόσπαση εκπαιδευτικών σχ.

τους 1985-6, ο κ. Σ. Χιωτάκης μου έδωσε την επιστολή που ακολουθεί.

Φυσικά, αφού συνήλθα από την έκπληξή μου πώς, πριν ακόμη επικυρωθεί το πρακτικό και πριν δακτυλογραφηθεί, πρόσωπο εκτός του Τμήματος ξέρε τις απόψεις μου για περίπτωση που το αφορά, τουλάχιστον ότι το Τμήμα δεν έχει πρωτόκολλο, γι' αυτό δεν δέχεται από καμιά πηγή έγγραφα, και μόνο η γραμματεία του ΚΕΜΕ δέχεται έγγραφα, και οποία κατόπιν ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ χρεώνει στα Τμήματα.

Ύστερα από αυτά, και χωρίς να αλλάξει τον παραλήπτη, ο κ. Χιωτάκης υπέβαλε, στις 12-7-85, το έγγραφό του στη γραμματεία του ΚΕΜΕ, όπου πρωτοκολλήθηκε με αρ. πρωτ. 2440 και αυθημερόν ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ το χρέωσε στο Τμήμα, χωρίς καμιά ένδειξη.

Επειδή όμως για να συζητηθεί το αίτημα του κ. Χιωτάκη χρειάζεται αναπομπή της πράξεως του Τμήματος (τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τη δική του υπόθεση), την οποία το Τμήμα δεν μπορεί να αποφασίσει μόνο του, αλλά χρειάζεται σχετικό έγγραφο του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ ή του κ. Υπουργού Εθνικής Παιδείας, προτείνω να μη προχωρήσουμε στη συζήτηση του θέματος, πριν μας σταλεί έγγραφο για αναπομπή.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

Για την επιστολή του κ. Στ. Χιωτάκη.

Διαδικαστικά το αίτημα πρέπει να ακολουθήσει άλλο δρόμο:

1. Ο ενδιαφερόμενος ζητεί να λάβει γνώση του πρακτικού (αντίγραφο του αποσπάσματος που τον αφορά).
2. Την αίτησή του θα διευθύνει προς 'τη Διοίκηση.
3. Η Διοίκηση μπορεί να αναπέμφει το ζήτημα.

Ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ δεν έχει από τον Κανονισμό λειτουργίας αρμοδιότητα να αναπέμφει μια απόφαση (ως προς την ουσία της), εφόσον δεν έχει λάβει γνώση η Διοίκηση. Μόνο για λόγους τυπικούς μπορεί να μη την προωθήσει, αφού σημειώσει τις τυπικές παραλείψεις.

Τέλος, για οποιονδήποτε παραλήπτη του παρόντος επισημαίνω ότι στη σχετική απόφαση έχουν σημειωθεί οι λόγοι που οδήγησαν τα μέλη του Τμήματος στην απόφασή τους, λόγοι ουσιαστικής αδυναμίας του ενδιαφερομένου να ανταποκριθεί στα καθήκοντα που φέρεται ότι επιτελεί στο πρακτικό έχει επισυναφθεί γραπτό μνημείο ιδιόχειρο του ενδιαφερομένου, που οφεί-

λει να το δει, όποιος θα αποφασίσει για το τωρινό αίτημά του.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

αποφάσισται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

Θέμα Ιο. Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Ως τώρα η μικτή Ελληνο-Πολωνική Επιτροπή εκπαιδευτικών σχέσεων είχε θέμα εργασίας μοναδικό την ανταλλαγή απόψεων για την αμοιβαία ενημέρωση των βιβλίων ιστορίας και γεωγραφίας, που χρησιμοποιούνται στη γενική εκπαίδευση.

2. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια και γι' αυτόν το σκοπό πραγματοποιήθηκαν τέσσερις συναντήσεις, δύο στη Βαρσοβία και δύο στην Αθήνα.

Το αποτέλεσμα της όλης συνεργασίας περιγράφεται στα σχετικά πρωτόκολλα και ανακεφαλαιώνεται στο τελευταίο (Βαρσοβία Νοέμβρης 1984).

Σ' αυτό σημειώνονται και οι εκκρεμότητες που απομένουν ή μάλλον οι αμοιβαίες υποσχέσεις και προσοκίες.

3. Η πρόταση μου τώρα περιλαμβάνει δύο σημεία:

α. Να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες που άρχισαν και που περιγράφονται στο πρωτόκολλο που υπαινίχτηκα (Βαρσοβία, Νοέμβρης 1984) και που το πρωτότυπό του είναι στη Διεύθυνση Διεθνών Εκπ/κών Σχέσεων.

β. Να διευρυνθεί η συνεργασία για την ανταλλαγή πληροφοριών και απόψεων για την προπανεπιστημιακή εκπαίδευση γενικά και για τη διδακτική των βασικών μαθημάτων ειδικά.

Απαντώντας σε διευκρινιστικές ερωτήσεις των μελών του Τμήματος ο εισηγητής είπε:

1. Είναι αυτονόητο ότι η ανταλλαγή πληροφοριών και σκέψεων για την ενημέρωση των βιβλίων ιστορίας και γεωγραφίας προϋποθέτει απόλυτο σεβασμό της επιστημονικής γνώσης και δεοντολογίας.

2. Η εθνική ιστορία είναι απόλυτα σεβαστή και η ιστορική αφήγηση βελτιώνεται με την αρχή του σεβασμού και της αμοιβαίας κατανόησης των λαών.

3. Ειδικότερα, στις συνομιλίες μας με τους Πολωνούς διαπιστώσαμε:

α. Την αρχαία Ελληνική ιστορία τη θεωρούν περιουσία της ανθρωπότητας και την εκθέτουν διεξοδικά στα βιβλία τους χωρίς αντίστοιχη απάντηση να παρουσιάζουμε εμείς με τόση έκταση τη δική τους ιστορία.

β. Δοκιμάζουν μέθοδεε διδασκαλίας που είναι χρήσιμες και για μας, τουλάχιστον για δοκιμή.

4. Η συνεργασία μας με τους Πολωνούς συναδέλφους είναι σύμφωνη με το πνεύμα της συναφούς προστροπής της UNESCO, όπως αυτή διατυπώθηκε σε έκτακτη Γενική Συνέλευση τον Απρίλιο του 1984.

Σχετικά έχει ενημερωθεί η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας απο τον υποφαινόμενο, που είχε εκπροσωπήσει τη χώρα μας σε κεινή τη Σύνοδο της UNESCO που είχε θέμα:

" αμοιβαία κατανόηση των λαών διαμέσου της ιστορίας "

Τέλος το Τμήμα μετά απο συζήτηση

αποφάινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Θέμα 2ο. Ο κ. Νικ. Παπαδόπουλος λέγει:

Πρόκειται για το έγγραφο αρ. Γ2/2147 της 19-7-85 της Δ/σης Εφαρ. Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ που αναφέρεται στην πράξη του Τμήματος αρ. 60 σχετικά με το Α.Π. της Κοινωνιολογίας. Με το έγγραφο ζητείται το νέο και τελικό κείμενο του ΑΠ της Κοινωνιολογίας. Π'

Πάνω στο θέμα έχω να πω τα εξής:

Είδα και τα δύο πρακτικά που αφορούν το θέμα, δηλαδή τις αρ. 60 και 61 πράξεις του Τμήματος. Στην πρώτη υπάρχει η απόφασή μας για το νέο ΑΠ και το ίδιο το ΑΠ στην τελική του όμως μόνο μορφή, στη δεύτερη η εισήγησή μου για την προκήρυξη και η σχετική απόφαση του Τμήματος. Είναι γεγονός ότι δεν αναφέρεται ότι το σχέδιο ΑΠ που είχε υποβληθεί στο Τμήμα δεν περιλαμβάνεται στην πράξη μας αρ. 60 αλλά μόνο το τελικό κείμενο όπως αυτό διαμορφώθηκε κατά τη συζήτηση και με βάση τις παρατηρήσεις που έγιναν σύμφωνα και με τις προτάσεις που είχαν ψηφισθεί. Και βέβαια και εγώ στην εισήγησή μου κατά τη συνεδρία αρ. 61/85 για την προκήρυξη κάνω λόγο για το νέο ΑΠ χωρίς να σημειώνω ότι αυτό είναι εκείνο που προέκυψε από τη συζήτηση της συνεδρίας αρ. 60/85. Το κείμενο δηλαδή στην τελική του μορφή είχε οριστικοποιηθεί ήδη σ' αυτή τη συνεδρία και απλώς γράφτηκε στη συνέχεια καθαρά.

Προτείνω λοιπόν να σταλεί απάντηση στη Δ/ση Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ διευκρινιστική ως προς το ότι το κείμενο που περιέχεται στην πράξη αρ. 60/85 είναι το τελικό κείμενο του νέου ΑΠ της Κοινωνιολογίας. Το σχέδιο παραμένει στα παραστατικά του Τμήματος. Και επειδή το δακτυλογραφημένο κείμενο μόλις τώρα ετοιμάστηκε πριν από τις θερινές διακοπές μας είχε σταλεί στο ΥΠΕΠΘ το χειρόγραφο κείμενο) και είχα την ευκαιρία να παρατηρήσω μερικά σφάλματα κατά τη δακτυλογράφηση, τα σημείωσα και παρακαλώ να ληφθούν υπόψη, ώστε να σταλεί το κείμενο του ΑΠ που έχει ελεγχθεί στην τελική του μορφή.

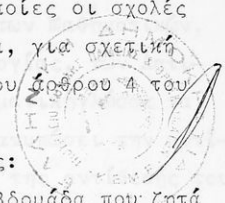
Ακολουθεί συζήτηση.

Τέλος το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου.

Θέμα 3ο. Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Η Διεύθυνση Ξένων και Μειον. Σχολείων του Υπουργείου Παιδείας αποστέλλει στο ΚΕΜΕ αιτήσεις της Ελληνογαλλικής Σχολής Καλαμαρί Θεσσαλονίκης και της Γερμανικής Σχολής Θεσ/κης, με τις οποίες οι σχολές αυτές ζητούν την έγκριση παρεκκλίσεων από το πρόγραμμα, για σχετική γνωμάτευση σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4862/31, του άρθρου 4 του Ν. 682/1977 και το άρθρο 2 του Ν. 186/1975.

Για τις ζητούμενες παρεκκλίσεις εισηγούμαι τα εξής:

- α) Για την υπέρβαση από τις 30 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα που ζητά η Γερμανική Σχολή η θέση του Τμήματος είναι πάγια και έχει διατυπωθεί κατ'επανάληψη: Μπορεί να γίνει υπέρβαση από τις 30 ώρες μόνο εφόσον το μεσημέρι μεσολαβεί διακοπή μιας περίπου ώρας για να τρώγουν οι μαθητές και να ξεκουράζονται ή εφόσον οι πρόσθετες ώρες (οι πέρα από τις 6 ημερησίως και τις 30 εβδομαδιαίως) γίνονται το απόγευμα.
- β) Η ένταξη του φροντιστηριακού μαθήματος της Γαλλικής στο πρόγραμμα των μαθημάτων στη σχολή Καλαμαρί μπορεί να πραγματοποιηθεί, εφόσον με την ένταξη αυτή οι διδακτικές ώρες δεν υπερβαίνουν τις 6 ημερησίως και τις 30 εβδομαδιαίως ή, αν τις υπερβαίνουν, εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.
- γ) Τα αιτήματα 2 και 3 της σχολής Καλαμαρί (εξετάσεις του φροντιστηριακού μαθήματος της Γαλλικής κατά Απρίλιο ή Μάιο μήνα - αργία στις 24 Μαρτίου) να ικανοποιηθούν, γιατί υπηρετούν τη σχολή και τους διδάσκοντες χωρίς να βλάπτουν τους μαθητές.
Ως προς την αργία της 24 Μαρτίου η έγκριση να αφορά τη σχολική γιορτή που να γίνεται στις 23 Μαρτίου και όχι τη συμμετοχή τμήματος του σχολείου στην παρέλαση των μαθητών που γίνεται στις 24 Μαρτίου.
- δ) Το αίτημα της Γερμανικής Σχολής Θεσ/κης να αρχίζουν τα μαθήματα στις 7.45' να μη γίνει δεκτό, γιατί η ώρα αυτή για τη χειμερινή περίοδο είναι απρόσφορη (αφού τότε σχεδόν φέγγει) για την έναρξη των μαθη-

. / /

Διεύθυνση:
Το θέμα, αφού έλαβε υπόψη του:
Τα έγγραφα Σ2/422 και Σ2/427/12-7-95 της Διεύθυνσης Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων με τα οποία αποστέλλονται στα ΚΕΜΕ αιτήσεις για

άτων. Επιπλέον η έναρξη των μαθημάτων στις 7.45' θα σημάνει και ανο-
λοιογένεια ανάμεσα στα σχολεία ως προς το σημείο αυτό που δε θα ωφελή-
σει σε τίποτα.

ε) Το αίτημα της Γερμανικής σχολής για τη διδασκαλία των Μαθηματικών,
της Φυσικής, της Χημείας, της Βιολογίας - Ανθρωπολογίας, των Λατι-
νικών, της Μουσικής και της Φυσικής Αγωγής στη γερμανική γλώσσα να
μην ικανοποιηθεί. Το Τμήμα κατ' επανάληψη έχει διατυπώσει την αντί-
θεσή του στο αίτημα αυτό ξένων σχολείων. Οι λόγοι της αντίθεσής του
είναι κυρίως δυο: α) να διαφυλαχτεί η ελληνική συνείδηση των μαθη-
τών και β) να μην αυξάνεται η ανεργία ανάμεσα στο ελληνικό διδακτι-
κό προσωπικό. Το Τμήμα εισηγήθηκε μόνο τούτο: Μπορούν τα ξένα scho-
λεία να χρησιμοποιούν αλλοδαπό προσωπικό για να διδάσκουν μαθήματα
σε ξένη γλώσσα, αλλά σε πρόσθετες ώρες και πέρα από το ελληνικό ανα-
λυτικό πρόγραμμα για την εκμάθηση της ξένης ορολογίας κατά τη λύση
ασκήσεων, την εκτέλεση πειραμάτων κτλ. (βλ. π.χ. τις πράξεις 75
και 81/1984).

Επισημαίνω ότι οι απόψεις του Τμήματος για αιτήματα όπως τα παραπά-
νω αριθ, α, δ και ε διατυπώθηκαν αναλυτικά και κατ' επανάληψη σε προη-
γούμενες πράξεις του (π.χ. πρ. 75, 76, 78, 81, 83 του 1984).

ΕΙδικότερα ως προς τη Γερμανική σχολή Θεσ/κης το Τμήμα έχει εκφράσει
ήδη τη γνώμη του για τα ίδια αιτήματα και κατά τον περασμένο χρόνο με
με την πράξη του 81. Και παρά την αρνητική γνωμάτευσή του, όπως αναφέρει
στην αίτησή του ο διευθυντής αυτής της σχολής, τα μαθήματα Μαθηματικά -
Φυσικά - Βιολογία - Ανθρωπολογία, Λατινικά, Μουσική και Φυσική Αγωγή
διδάχθηκαν στη γερμανική γλώσσα από αλλοδαπό, προφανώς, προσωπικό, ύστε-
ρα από έγκριση του Υπουργείου Παιδείας.

Βέβαια η Διοίκηση έχει τη δυνατότητα να μην εφαρμόζει τη γνωμοδότη-
ση του ΚΕΜΕ.

Όμως διερωτώμαι τι υπηρετεί η εκ νέου γνωμάτευσή μας σε αιτήματα για
τα οποία έχουμε ήδη εκφράσει γνώμη και είναι γνωστή αυτή η γνώμη μας
στη Διοίκηση;

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Τα έγγραφα Ζ2/422 και Ζ2/427/12-7-85 της Διεύθυνσης Ξένων και Μειο-
νοτικών Σχολείων με τα οποία αποστέλλονται στο ΚΕΜΕ αιτήσεις για

παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα της Ελληνογαλλικής Σχολής Καλαμαρί και της Γερμανικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

-) Τις διατάξεις των νόμων 4862/1931, 682/1977, άρθρου 4, και 186/1975, άρθρου 2,
-) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και
-) Τη συζήτηση που έγινε στο Τμήμα,

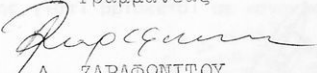
α πο φ α ί ν ε τ α ι

υποδέχεται την εισήγηση για τις ζητούμενες παρεκκλίσεις όπως έχει.

Το 4ο θέμα αναβάλλεται γιατί απουσίαζε ο εισηγητής με κανονική άδεια.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

 Ο Πρόεδρος
 ΗΛΙΑΣ ΣΥΓΓΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

 Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Π Ρ Α Ξ Η 66/85

Σήμερα, 19-8-85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδρισμάτων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλίο Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βάρος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομποΐδης, Σύμβουλοι Β΄, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαροφανίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ι. Σκορδίλης γιατί βρίσκεται σε κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Προτάσεις για γενικότερα θέματα Παιδείας Εισηγητές: τα μέλη του Τμήματος.
2. Ανακοινώσεις
3. Εκτύπωση βιβλίου του δασκάλου για το πειραματικό υλικό γαλλικής γλώσσας-Α΄ Γυμνασίου (200 αντίτυπα) Εισηγητές: Δ. Τομποΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης.

Στην αρχή της συνεδρίασης, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο.-

Ύστερα από ανταλλαγή απόψεων και διατύπωση προτάσεων των μελών του Τμήματος για τη συζήτηση συγκεκριμένων θεμάτων, αποφασίζεται η αναβολή της συζήτησης, ώστε αυτή να γίνει με βάση τεκμηριωμένες εισηγήσεις και αφού τα μέλη του Τμήματος θα έχουν διαμορφώσει ολοκληρωμένες προτάσεις.

Θέμα 2ο.-

0 έ μ ο 2ο.- Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. Φ.321.1/42/Ζ1/3222/5-8-85
2. 2311/4-7-85
3. 2712/12-8-85
4. Γ2/2005/8-7-85

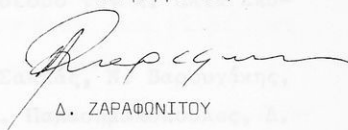
Το 3ο θέμα αναβάλλεται γιατί έλειπε ο δεύτερος από τους εισηγητές.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Πρόεδρος
 Γεν. Γραμματέας
 Π. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΣ

Η Γραμματέας :

 Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Θέματα Η.Δ.

1. Παράδοση βιβλίου του δεσφάλη για το περιφερειακό κλιμάκιο της Γενικής Γραμματείας της 1^{ης} Γραμματείας, Εισηγητής: Δ. Ζαράφωνιτος.
 2. Καθιέρωση πενήντα ημερών διαδ/λίας για το κλιμάκιο της Διεύθυνσης, Εισηγητής: Ευρ. Κατσιμάνης.
 3. Παραγωγή διαφανειών για τη διαδ/λία της Ιστορίας, Εισηγητής: Θ. Βάρος.
 4. Παραγωγή διαφανειών για το βιβλίο, Γραμματεία 1^{ης} Γραμματείας, Εισηγητής: Στ. Παπασημαδάκης.
 5. Διαλογή σημειώσεων για τους Εισηγητές που διδάσκουν Κοινωνιολογία στη 1^η Λυκείου, Εισηγητής: Κ. Παπαδόπουλος.
 6. Ανακοινώσεις.
- Ημερ. της Η.Δ. ο Πρόεδρος του Συλλόγου έλαβε υπόψη των μελών του το έγγραφο αρ. 2712/12-8-85 του κ. Π. Σακελλαρίου, Προέδρου του ΣΠΣ,

Πράξη 67/85

Σήμερα, 21-8-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφώνιτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ι. Σκορδίλης, γιατί ήταν σε κανονική άδεια και Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί ήταν ασθενής.

Θέματα Η.Δ.

1. Εκτύπωση βιβλίου του δασκάλου για το πειραματικό υλικό της Γαλλικής γλώσσας της Α' Γυμνασίου. Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης.
2. Καθιέρωση παγκόσμιας ημέρας διδ/λίας για το ιδεώδες της Ακρόπολης. Εισηγητής: Κυρ. Κατσιμάνης.
3. Παραγωγή διαφανειών για τη διδ/λία της Ιστορίας. Εισηγητής: Φ. Βώρος.
4. Παραγωγή διαφανειών για το βιβλίο, Γεωγραφία Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
5. Διεξαγωγή σεμιναρίων για τους Καθηγητές που διδάσκουν Κοινωνιολογία στη Γ' Λυκείου, Εισηγητής: Ν. Παπαδόπουλος.
6. Ανακοινώσεις.

Προ της Η.Δ. ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει υπόψη των μελών του το έγγραφο αρ. 2732/19-8-85 του κ. Π. Σακελλαρίδη, Προέδρου του ΚΕΜΕ.

Λιμνίστερα από συζήτηση και αφού έλαβε τις σχετικές προτάσεις των μελών προτείνει για μετάφραση τα άρθρα που εξισωνάλληλα στο συνημμένο τεύχος.

Στη συνέχεια ανακοινώθηκε και πάλι το έγγραφο Φ.211.17/80/Γ2/8-6-85 του κ. Υπουργού Παιδείας, : Τα μέλη του Τμήματος θα προσπαθήσουν να ανταποκριθούν στις προθεσμίες που αναφέρονται σ' αυτό με μόνη επιφύλαξη τις αντικειμενικές δυσκολίες που συνήθως εμφανίζονται στην πράξη. Π.χ. ενώ το έγγραφο θέτει προθεσμίες έως 30-8-85 για ανατύπωση βιβλίων "όπως είναι" το Τμήμα δεν έχει παραλάβει ακόμη από τον ΟΕΔΒ τα βιβλία που θα χρησιμοποιηθούν το 1985-86 που είναι όρος απαραίτητος για να ανταποκριθεί το Τμήμα στην προθεσμία.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

έμα 1ο. Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Το βιβλίο του καθηγητή για το πειραματικό υλικό διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας στην Α' γυμνασίου βασίζεται στην προηγούμενη έκδοση (πράξη 58/85 του Τμήματος Μ.Ε.) των μακετών και τις αξιοποιεί από διδακτική άποψη. Περιέχει οδηγίες για το στόχο και την ύλη της διδασκαλίας καθώς και για τη μέθοδο εργασίας στην τάξη και την αξιολόγηση της δουλειάς στην τάξη.

Η έκδοση, σε 200 αντίτυπα, θα γίνει από μας στο ΚΕΜΕ, σε συνεργασία με τον ΟΕΔΒ, και θα είναι φωτογράφιση του δακτυλογραφημένου κειμένου.

Πρόκειται βέβαια για πολύ χρήσιμη εργασία και φυσικά προτείνω να εγκριθεί η εκτύπωσή της.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

Θέμα 2ο : Αναβάλλεται γιατί απουσιάζει λόγω ασθένειας ο εισηγητής.

Θέμα 3ο : Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Πρόσφατα εγκρίναμε την έκδοση α. τεύχους ιστορίας της Ελλην. Τέχνης για τη β. τάξη ΕΠΛ. Για τη διδασκαλία αυτού του μαθήματος οι συγγραφείς προτείνουν και την παραγωγή 300 διαφανειών (με θέματα ελλην. τέχνης)
2. Τα ΕΠΛ που λειτουργούν σήμερα με β. τάξη είναι 14. σ' αυτά προστίθενται φέτος άλλα 6 (θα έχουν β. τάξη το 1986-87)
3. Εισηγούμαι η παραγωγή των διαφανειών να γίνει σε 20 σειρές για τα σχολεία (ώστε να καλυφθούν και οι ανάγκες του 1986-87) και άλλες πέντε σειρές για: το ΚΕΜΕ, την ΕΦ.Ε.Σ., του ΟΕΔΒ και ενδεχόμενα για άλλες υπηρεσίες του ΥΠΕΠΘ.
4. Ταυτόχρονα θεωρώ σκόπιμο να εξετάσει η αρμόδια Δ/νση σχολείων εξωτερικού τη σκοπιμότητα να εφοδιάσει με αυτό το υλικό τα σχολεία της δικαιοδοσίας της ή τα πιά μεγάλα απ' αυτά.
5. Επίσης να εξεταστεί η δυνατότητα εφοδιασμού όλων των άλλων σχολείων γενικής εκπαίδευσης.
6. Παράλληλα με την παραγωγή των διαφανειών οι συγγραφείς παρακαλούνται να ετοιμάσουν ένα σύντομο φυλλάδιο-ερμηνευτικό των διαφανειών με παράλληλη αρίθμηση- για να διευκολύνουν τους διδάσκοντες στο έργο τους. Αυτοί-οι συγγραφείς- θα κρίνουν ποιά είναι τα αναγκαία στοιχεία για την παρουσίαση κάθε διαφάνειας.

Το Τμήμα μετά απο συζήτηση

αποφαίνεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου

ΘΕΜΑ: 4ο Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει :

Την προηγούμενη σχολική χρονιά διδύχθηκε για πρώτη φορά το μάθημα της Γεωγραφίας της Ευρώπης στην Γ' Γυμνασίου από το νέο βιβλίο του οποίου τη συγγραφή συμμετείχα.

Κατά τη διάρκεια συγκεντρώσεων καθηγητών που δίδασκαν το μάθημα αυτό με πρωταθουλία σχολικών συμβούλων εκφράσθηκε η επιθυμία των διδασκόντων καθηγητών να τους παρσχεθούν σε διαφάνειες εικόνες και σχέδια που καταχωρούνται στο σχολικό βιβλίο γιατί η διδασκαλία σε ένα μεγάλο τμήμα της εξαρτάται από τον σχολισμό του εικαστικού υλικού. Βέβαια, χωρίς τις διαφάνειες, το μάθημα γίνεται με ανοικτά τα βιβλία αλλά ο καθηγητής είναι αδύνατο να βοηθεί τις παρατηρήσεις των μαθητών π.χ. σ' ένα σχεδιάγραμμα, σκύβοντας και δείχνοντας στο βιβλίο του καθενός. Αντίθετα η προβολή σε πέτασμα της αντίστοιχης διαφάνειας υποβοηθεί με πολύ αποτελεσματικό τρόπο την πρόοδο της διδασκαλίας. Άλλωστε τη διδασκαλία του βιβλίου έγινε με σκοπό την εφαρμογή αυτού του είδους της εποπτικής διδασκαλίας. Η χρήση του προβολέα είναι απλή και όλα τα σχολεία είναι εφοδισμένα μ' αυτόν.

Με βάση τα παραπάνω εισηγήματα την εκτύπωση 50 διαφανειών από τις εικόνες και τα σχήματα των βιβλίων που είναι απαραίτητα για την επαπτική διδασκαλία του μαθήματος.

Το κόστος κάθε σειράς υπολογίζεται σε 500 δρχ. και το συνολικό κόστος για όλα τα σχολεία σε 700-800 χιλιάδες.

Επειδή το θέμα των προβολέων το έχω ιδιαίτερα μελετήσει θα ήταν παράληψη να μην προσθέσω στην εισήγησή μου αυτή τα ακόλουθα :

Να εφοδισθούν όλα τα σχολεία με 4-5 ανταλλακτικές λυχνίες των προβολέων αυτών, επειδή, τόσο εξαιτίας του μικρού χρόνου ζωής τους όσο και της μη σωστής χρησιμοποίησως των προβολέων, οι λάμπες καίονται και οι περισσότεροι προβολείς δεν λειτουργούν με την καταστροφή του ενός και μοναδικού λαμπτήρα που τα σχολεία διαθέτουν. Μετά από συζήτηση το ζήτημα κερραίνεται:

Η συζήτηση αναβάλλεται για συστηματικότερη μελέτη του όλου θέματος.

Έμα 5ο. Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

"Η Ομάδα εργασίας της Κοινωνιολογίας αποφάσισε ομόφωνα, έπειτα από σχετική εισήγησή μου, στη σύσκεψη της 2-7-85 να προτείνει στο τμήμα τη διεξαγωγή επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους καθηγητές που διδάσκουν το μάθημα της Κοινωνιολογίας στα Λύκεια. Υπενθυμίζω ότι πέρυσι έγιναν σεμιναριακές συναντήσεις μόνο με τους Σχολ. Συμβούλους, οι οποίοι στη συνέχεια διοργάνωσαν παρόμοιες συναντήσεις με τους καθηγητές στις περιφέρειές τους. Τις συναντήσεις αυτές που περιορίστηκαν τελικά μόνο στη Θεσ/νίκη και την Αθήνα είχε εγκρίνει το Τμήμα έπειτα από 3 προτάσεις της Ομάδας για διοργάνωση σεμιναρίων για 3μηνη, μηνιαία και εβδομαδιαία διάρκεια αντίστοιχα. Φέτος προτείνεται να γίνει άμεσα με τους καθηγητές η επικοινωνία της Ομάδας κατά τον τρόπο που θα εκτεθεί παρακάτω για τους εξής λόγους:

1. Υπήρξαν αντιδράσεις και δυσανασχέτηση ορισμένων τουλάχιστο Σχολ. Συμβούλων για την έλλειψη προϋποθέσών τους και αντίστοιχων προς το αντικείμενο δυνατοτήτων διοργάνωσης των σεμιναρίων που τους είχαμε ζητήσει πέρυσι.
2. Έχουμε πληροφορίες ότι τα σεμινάρια που διοργανώθηκαν στις περιφέρειες από τους Σχολ. Συμβούλους ήταν σε πολλές περιπτώσεις ανεπαρκή για τις δυσκολίες και τις ανάγκες των καθηγητών.
3. Διατυπώθηκαν αρκετές προτάσεις και αιτήματα καθηγητών για παραπέρα σεμιναριακή επιμόρφωση στο μάθημα αυτό, που το διδάσκουν χωρίς να έχουν καμιά προηγούμενη σχέση και αλλά χωρίς να έχουν παρακολουθήσει, ούτε κάποιο από τα σεμινάρια που είχαν γίνει παλιότερα για την Κοινωνιολογία.

Προσωπικά δικαιολογώ τις αντιδράσεις ορισμένων Σχολ. Συμβούλων στο να αναλάβουν οι ίδιοι τη διοργάνωση σεμιναρίων πέρυσι, γιατί είναι πολύ δύσκολο να ανταποκριθούν ουσιαστικά στο πρόβλημα. Πώς να καθοδηγήσουν αφού οι ίδιοι ποτέ δεν έμαθαν κάτι σχετικό ούτε και ασχολήθηκαν με το αντικείμενο αυτό (π.β. το "τυφλός τυφλόν οδηγεί αμφότεροι είς βόθρον πεσούντι"). Η Κοινωνιολογία μπορεί να έχει κάποιες σχέσεις με την ιστορία και τη φιλοσοφία, αλλά δεν είναι το ίδιο, έχει την ιδιοτυπία της ως επιστήμη, αν θέλουμε βέβαια να κάνουμε κάποια ουσιαστική

αντιμετώπιση του θέματος.

Τα βασικά σημεία της πρότασής μου, όπως συζητήθηκαν και στην Ομάδα, είναι:

- Τα σεμινάρια αυτά είναι απαραίτητα όχι μόνο για τη συγκεκριμένη βοήθεια, αλλά και για την ηθική υποστήριξη που μπορούν να προσφέρουν στους καθηγητές που διδάσκουν κοινωνιολογία.
- Τα σεμινάρια θα γίνουν από τα μέλη της Ομάδας Εργασίας της Κοινωνιολογίας του ΚΕΜΕ δυο φορές το χρόνο - κατά τις αρχές και τα μέσα του σχολ. έτους 1985-86 - σε 4 κέντρα της χώρας° συγκεκριμένα, στην Αθήνα, τη Θεσ/νίκη, το Ηράκλειο και τα Γιάννινα.
- Προβλέπεται κάθε μέρα από μια εισήγηση μαζί με διεξοδική συζήτηση για κάθε κεφάλαιο του βιβλίου. Έτσι θα δοθεί η δυνατότητα να συζητηθούν και να αντιμετωπιστούν όλες οι δυσκολίες και τα προβλήματα πάνω στα συγκεκριμένα αντικείμενα της διδασκαλίας.
- Στην αρχή του σχολ. έτους (Σεπτέμβριο) θα γίνουν εισηγήσεις για το 1/2 της ύλης που διδάσκεται, τα 4-5 πρώτα κεφάλαια, και για την υπόλοιπη ύλη θα γίνουν εισηγήσεις κατά τα μέσα της σχολ. χρονιάς. Έτσι θα δοθεί η δυνατότητα να υπάρξουν στο μεταξύ και νέοι, πρόσφατοι προβληματισμοί και ερωτήματα από την ως τότε διδασκαλία τα οποία και θα αντιμετωπιστούν από τους εισηγητές και τους υπεύθυνους κάθε φορά.
- Βασικά εισηγητές θα είναι οι 3 κοινωνιολόγοι της Ομάδας ώστε υπεύθυνα και αναλυτικά να δοθούν τα στοιχεία και οι οδηγίες που χρειάζονται.

Με βάση την παραπάνω εισήγηση παρακαλώ τα μέλη του Τμήματος για την καταρχήν έγκριση. Αυτή είναι απαραίτητη γιατί θα διευκολύνει την έγκαιρη προετοιμασία των μελών της Ομάδας για μια καλύτερη διεξαγωγή των σεμιναρίων.

Για τυχόν κενά σημεία, που αφορούν θέματα στα οποία αναφέρθηκα, μπορώ κατά τη συζήτηση να δώσω περισσότερες πληροφορίες, αν χρειαστεί. Τονίζω, τελειώνοντας, τούτο, ότι οποιεσδήποτε δυσκολίες κι αν υπάρχουν για την πραγματοποίηση αυτών των σεμιναρίων από την πλευρά της διοίκησης και της σχολικής πράξης (μαθήματα κτλ). είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστούν

ε κάθε θυσία, γιατί η Κοινωνιολογία είναι νέο μάθημα, μπήκε στο πρόγραμμα χωρίς να υπάρχουν οι προϋποθέσεις και δεν μπορούμε να πούμε τι έγιναν ως τώρα αυτά που χρειάζονται.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Σκοπιμότητα:

Για πολλούς λόγους είναι αναγκαία, κυρίως όμως:

α. για μετάδοση ενθουσιασμού και αυτοπεποίθησης

β. για ενθάρρυνση και προτροπή

γ. για υπεύθυνη βιβλιογραφική ενημέρωση.

2. Μεθόδευση:

Για λόγους οικονομικούς, για κέρδος χρόνου, για προστασία της εύρυθμης λειτουργίας των σχολείων ενδεικνύεται να γίνουν σεμινάρια μικρής διάρκειας στις έδρες των νομών ή των μεγάλων πόλεων στους μεγάλους νομούς (π.χ. Αγρίνιο και Μεσολόγγι).

3. Φορείς:

Από όσα γράφτηκαν στην παράγραφο 1 προκύπτει ότι οι εισηγητές στα σεμινάρια χρειάζονται υψηλό ειδικό βάρος επιστημονικό και διδακτικό. (Από την άποψη αυτή η εισήγηση του κ. Παπαδόπουλου δεν μπορεί να βρει επιδοκιμασία από μένα τουλάχιστον καμιά).

Ο κ. Δ. Σακκάς, λέγει:

Για τα σεμινάρια της Κοινωνιολογίας.

Το Υπουργείο έχει Ομάδα Κοινωνιολογίας για να μελετά και να πρῶθει τα σχετικά θέματα που αφορούν το μάθημα. Από την εισήγηση και το χρόνο που γίνεται (παραμονές έναρξης των μαθημάτων) δε φαίνεται να υπάρχει τέτοια μελέτη. Ιδιαίτερα η εισήγηση δε φαίνεται να έχει υπολογίσει τις αρνητικές επιπτώσεις στη λειτουργία των σχολείων που θα είχαν αυτά τα σεμινάρια, αν πραγματοποιούνταν. Θα επέτειναν την υπάρχουσα αρρυθμία στα σχολεία και θα περιόριζαν ακόμα πιο πολύ τις διδακτικές εβδομάδες. Το κακό έφτασε στο έσχατο όριο. Μαθήματα γίνονται

2-23 εβδομάδες το χρόνο. Δεν επιτρέπεται να επιτείνουμε αυτό το κακό. Α λειτουργήσουν τα σχολεία απρόσκοπτα. Σεμινάρια ~~πλη~~ να γίνονται πριν από την έναρξη των μαθημάτων ή και στη διάρκεια του διδακτικού έτους αλλά σε χρόνο μη λειτουργίας των σχολείων.

Έπειτα υπάρχει το οικονομικό κόστος. Ακόμα πρέπει να λειψτεί σοβαρά υπόψη ότι τα σεμινάρια, αν δεν μπορούμε να τα κρατήσουμε στο ύψος, είναι προτιμότερο να μην τα κάνουμε.

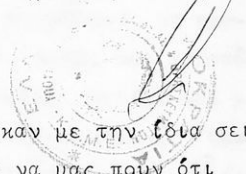
Επιπλέον το μάθημα διδάσκεται τώρα 3-4 χρονιές. Τα προβλήματά του είναι γνωστά (ακατάλληλο βιβλίο κτλ) και οπωσδήποτε λιγότερα απ' ό,τι ήταν στην πρώτη εφαρμογή του. Θα μπορούσε η Ομάδα ό,τι έχει να πει να το στείλει με ένα κείμενο.

Όμως, αν τελικά γίνουν σεμινάρια, να γίνουν στον τόπο όπου υπηρετούν οι καθηγητές, ώστε να μη χρειαστούν μετακινήσεις και έξοδα, και σε χρόνο που οι καθηγητές δε θα έχουν μαθήματα στο σχολείο. Και βέβαια να είναι καλά οργανωμένα.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος απαντώντας λέγει:

Θα απαντήσω στα θέματα και τις θέσεις που τέθηκαν με την ίδια σειρά. Ειπώθηκε (κ. Σακκάς) ότι διατρέχουμε τον κίνδυνο να μας πουν ότι διαλύουμε τα σχολεία. Θεωρώ τη θέση αυτή γενίκευση που δε βοηθάει. Γιατί έχουμε ένα νέο μάθημα και ό,τι κι αν κάνουμε, είναι λίγο αφού διδάσκεται από μη ειδικούς. Και δεν είναι ένα μάθημα που απαιτεί μόνο γνώσεις. Χρειάζεται ικανότητες και προϋποθέσεις για βαθύτερους προβληματισμούς. Ειπώθηκε επίσης ότι έπρεπε να γίνουν σε καιρό διακοπών και να είναι προαιρετικά τα σεμινάρια. Το δεύτερο δηλώνει κιόλας ότι δε θα ερχόταν οι καθηγητές να τα παρακολουθήσουν.

Είναι μάλιστα γνωστή η αντίδραση και η αδιαφορία τους σε μια τέτοια ρύθμιση. Δε συμφωνώ ότι είναι πια "παγιωμένα πράγματα" όσα διδάσκονται εδώ και τρία χρόνια. Υπάρχουν διαμαρτυρίες και ζήτηση για επιμόρφωση, υπάρχουν προβλήματα. Είναι γνωστό ότι δε βοηθάει και το βιβλίο. Το να στείλουμε ό,τι καινούργιο, ως οδηγίες, έχουμε, επίσης δεν το θεωρώ παρά τυπική εκπλήρωση καθήκοντος απέναντι στον καθηγητή από τη θέση μας αυτή εδώ. Είναι γνωστή η διδακτική και παιδαγωγική σημασία της αμεσότητας, πολύ περισσότερο όταν πρόκειται και για επιστημονική υπόθεση· η άμεση επικοινωνία και η δυναμική ανταλλαγής δεν μπορεί να αντικατα-

σεμινάρια αυτά δεν ξέρω σε τί είδους πληροφορίες και κριτικές διαθέσεις στηρίζονται. Πάντως κριτικές καθόβουλες γίνονται για όλα τα σεμινάρια και τις εισηγήσεις. Ακούει κανείς μερικές φορές τα πιο απίθανα πράγματα. Δεν έχω αντίρρηση ασφαλώς να "κρατούμε στο ύψος" τα σεμινάρια και νομίζω ότι οι συνεργάτες μου στον τομέα της Κοινωνιολογίας είναι απόλυτα σε θέση και το έχουν αποδείξει αυτό. Και επειδή το θέμα αυτό τέθηκε και από άλλη πλευρά (κ. Βώρος) και μάλιστα πιο συγκεκριμένα με τη φράση ότι οι εισηγητές πρέπει να έχουν "αθροιστική επιστημονική παρουσία και περισσότερη επιστημοσύνη από τους ακροατές." κτλ έχω να πω ακόμη τούτο. Προσωπικά δεν εσχυρίστηκα ποτέ ότι είμαι κοινωνιολόγος. Είμαι σε θέση κοινωνιολόγου ως πτυχιούχος ψυχολόγος, έτσι το ήθελε ο νομοθέτης τότε. Η Ομάδα διαθέτει κοινωνιολόγους που έχουν πάντα τον κύριο λόγο σε τέτοιες συναντήσεις και κυρίως σε ό,τι αφορά την επιστήμη ειδικά. Καλό είναι πάντως αντί να αμφισβητούμε έμμεσα άλλους στις προσπάθειές τους να βοηθήσουν, να προσπαθούμε να γνωρίσουμε πώς μας βλέπουν άλλοι στις δικές μας προσπάθειες. Έχω την εντύπωση ότι νύξεις σαν τις παραπάνω σχετίζονται με μια ανταγωνιστική διάθεσή μας ως εκπροσώπων των ειδικοτήτων. Όμως αν έγινε το πρώτο, αναγκαίο, κακό να διδάσκουν οι φιλόλογοι - μη ειδικοί - την Κοινωνιολογία, θα πρέπει να γίνεται τώρα το κακό να κριτικάρουμε ως ανεπαρκείς τους ειδικούς οι μη ειδικοί; Το να γίνει συνεργασία με τις ΣΕΑΜΕ και τους Σχολ. Συμβούλους, που θα 'ρθουν για άλλα θέματα στα μέσα Σεπτεμβρίου εδώ, είναι άποψη (κ. Σπυρόπουλου) συζητήσιμη. Όμως προσκρούει στα εξής: Σε ορισμένες ΣΕΑΜΕ δε διδάσκεται καν, όπως έχω πληροφορηθεί, το μάθημα της Κοινωνιολογίας ή διδάσκεται από μη ειδικούς. Και ασφαλώς "ούκ αν λάβοις παρά τοῦ μή έχοντος". Το τελευταίο ισχύει και για τους Σχολ. Συμβούλους. Πώς μπορούν οι άνθρωποι αυτοί να ανταποκριθούν σε επιστημονική και διδακτική ενημέρωση κατά τρόπο που να τους εξασφαλίζει ικανότητα συμβουλευτική σε τόσα μαθήματα και τώρα επιπλέον σε μάθημα που δεν έχουν ποτέ, ούτε στοιχειώδώς διδαχθεί. Έτσι η άμεση επικοινωνία ειδικών κοινωνιολόγων με τους διδάσκοντες παραμένει ως ουσιαστικό θέμα - σημείο στην πρότασή μου για διοργάνωση σεμιναρίων επιμόρφωσης στην κοινωνιολογία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

Π Ρ Α Ξ Η 68/25

Σήμερα, 23.8.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλίο Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Σακκάς, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Δ. Τομπσιδης, Σύμβουλοι Β', Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Ι. Σκορδίλης, Δ. Τομπσιδης, Ν. Βαρουχάκης, Σύμβουλοι Β', γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση και ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί ήταν ασθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Γνωμοδότηση για θεματολόγιο άρθρων της UNESCO. Εισηγητές τα μέλη του Τμήματος.
2. Ανακοινώσεις.

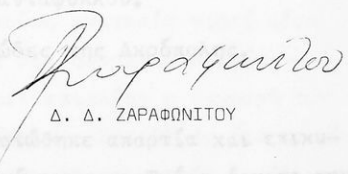
Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε σπαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Η συζήτηση για το 1ο θέμα αναβλήθηκε για να ενημερωθούν πληρέστερα το μέλη του Τμήματος.

Θέμα 2ο - Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο του εγγράφου αριθ. 2903/7.8.85.

Πρόεδρος

ΗΛΙΟΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

Δ. Δ. ΖΑΡΑΦΟΝΙΤΟΥ

Πράξη 69/85

Σήμερα, 26-8-85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαρωφάνιτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί βρισκόταν στο εξωτερικό.

Θέματα Η.Δ.

1. Διαδικασία κρίσης του βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά Α' Λυκείου του κ. Φ. Κακριδή.
2. Απόσπαση 6 καθηγητών αγγλ. γλώσσας.
Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Τρ. Τριανταφύλλου.
3. Ανακοινώσεις.
4. Ανανέωση πρόσληψης Βασιλικής Κολλεντίνη στην Ομάδα αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Τρ. Τριανταφύλλου.
5. Καθιέρωση παγκόσμιας ημέρας για το ιδεώδες της Ακρόπολης.
Εισηγητής: Κυρ. Κατσιμάνης.

Στην αρχή της συνεδριάσεως, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτάσσεται το 2ο θέμα.

Οι κ.κ. Δ. Τομπαΐδης και Τρ. Τριανταφύλλου λένουν:

Η Ομάδα Εργασίας Αγγλικής (Γ2/3651/22-11-83) στις 30 Ιουνίου ολοκληρώνει την α' φάση και την αναμόρφωση του πειραματικού υλικού Αγγλικής για τις Α, Β και Γ τάξεις Γυμνασίου.

Με την έναρξη της β' φάσης που αρχίζει από 1-9-85 και θα τελειώσει στις 30-6-86 θα γίνεται και η τελική επεξεργασία και διορθώσεις σύμφωνα και με τις παρατηρήσεις των καθηγητών που θα διδάξουν το νέο υλικό.

Στη φάση αυτή, η Επιτροπή θα χρειαστεί 6 καθηγητές απ' αυτούς που μετείχαν στην παραγωγή του υλικού της α' φάσης και οι οποίοι ήταν αποσπασμένοι στο ΚΕΜΕ με την αριθμό Φ. 2727/21895/31-12-84, για να ολοκληρώσει το έργο αυτό.

Από τους 18 καθηγητές που αποσπείστηκαν στο ΚΕΜΕ για το σχολικό έτος 1984/85, η Επιτροπή επέλεξε πέντε απ' αυτούς για τη συνέχιση του έργου τους. Ο έκτος είναι ο καθηγητής Ουζούνης Απόστολος ο οποίος είναι και μέλος της Επιτροπής.

Οι προτεινόμενοι καθηγητές είναι:

1. Ουζούνης Απόστολος του 2ου Προτύπου Γυμνασίου Αθηνών.
2. Βιολάρης Κυριάκος, Γυμν. Μάνδρας Αττικής.
3. Ρούτση Αναστασία, 9ου Γυμν. Ν. Λιосίων.
4. Δεληγιάννη Ειρήνη, 2ου Λυκείου Ελευσίνας.
5. Καρύδη Μαριάννα, Γυμν. Μάνδρας Αττικής.
6. Μπάλλιου Ελένη, του ΚΕΤΕ Χαλκίδας.

Η απόσπαση των πιο πάνω καθηγητών στο ΚΕΜΕ για το διδακτικό έτος 1985-86 κρίνεται από την Επιτροπή τελείως αναγκαία γιατί μέσα σ' αυτό το διάστημα πρέπει να ολοκληρωθούν έξι συνολικά βιβλία - 3 των μαθητών και τρία για τον καθηγητή - και επιπλέον η εγγραφή των αντίστοιχων κασετών για κάθε διδακτική ενότητα. Επειδή δε όλα τα μέλη της επιτροπής, πλην του Ουζούνη Απόστολου, εξακολουθούν παράλληλα να ασχολούνται και με τα άλλα καθήκοντά τους, η παρουσία των καθηγητών αυτών στο ΚΕΜΕ γίνεται ακόμη πιο επιτακτική.

Για τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω, εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση της απόσπασης των 6 καθητών.

Ακολούθησε συζήτηση

Τέλος, ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις προτάσεις που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση.

A. Πρόταση της εισήγησης (αλική απόσπαση)

B. Πρόταση : απόσπαση στο ΚΕΜΕ για 2 ημέρες.

Ψηφοφορία

Σκορδίλης	A
Τουπαΐδης	A
Αδαμδπουλος	A
Παπαδόπουλος	A
Βώρος	B
Βαρουχάκης	B
Σακκάς	B
Σπυρδπουλος	B

Το Τμήμα με ψήφους 4 (μεταξύ των οποίων και του Προέδρου) έναντι 4 αποδέχεται την B. πρόταση, δηλ. την απόσπαση στο ΚΕΜΕ για 2 ημέρες.

Θέμα Ιο Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Για το α. τεύχος του βιβλίου " Αρχαία ελληνικά" του κ. Φ.Κακριδῆ έχουμε ήδη λάβει την απόφαση της επιτροπῆς κρίσης, με πρόεδρο τον καθηγητῆ κ. Α. Σκιαδά, ἔχει διοριστεῖ ἀπο τον Υπουργό Παιδείας με πρότασή μας και ἔχει γνωματεῦσει ομόφωνα για την ακαταλληλότητα της συγγραφῆς αὐτῆς να αποτελέσει διδακτικὸ εγχειρίδιο.

Το Υπουργεῖο Παιδείας ἀποφάσισε να συνεχιστεῖ ὁ πειραματισμὸς με τὴ μέθοδο διδασκαλίας ἀρχαίων ἐλληνικῶν Φ. Κακριδῆ και στη Β'λυκεῖου κατὰ τὸ ἐπόμενο διδακτικὸ ἔτος. Με τὸν τρόπο αὐτὸ θα ἔχουμε ολοκληρωμένη εικόνα για τὴν αξία τῆς μεθόδου. Και μάλιστα, με υπουργική ἀπόφαση, παρατάθηκε και για τὸ ἐρχόμενο ἔτος ἡ ἀπόσπαση 8 φιλολόγων τῆς ομάδας ἐργασίας Φ. Κακριδῆ.

Ἐπειδὴ ἡ μέθοδος πρέπει να κριθεῖ στο σύνολό τῆς, εἶναι φανερό ὅτι εἶναι ἀπαραίτητα για τὴν κρίση μας τα ἀποτελέσματα τῆς δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς στη Β. Ἰυκεῖου. Δεν εἶναι λογικὸ να κρίνουμε τώρα και, ἐνδεχομένως, να ἀπορρίψουμε τὸ βιβλίο τῆς Α. ἴτῆξης, και να συνεχίζουμε τὴ δοκιμαστικὴ διδασκαλία του στη Β'τῆξη. Γι αὐτὸ προτείνω να ἀναβληθεῖ ἡ τελικὴ κρίση του βιβλίου για τότε που θα ἔχουμε τα ἀποτελέσματα τῆς δοκιμαστικῆς ἐφαρμογῆς στη Β. ἴτῆξη.

Κάνω τις ἐξῆς δύο παρατηρήσεις:

1. Να προνοηθεῖ ὡστε να ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἀντικειμενικὴ ἐνημέρωση του Τμήματος για τὴν πορεία τῆς διδασκαλίας των ἀρχαίων στη Β τῆξη. Τὴν ἐνημέρωση αὐτὴ τὸ Τμήμα μπορεῖ να τὴ μεθοδεῦσει με ὅποιον τρόπο προκρίνει.

2. Να ἀνατεθεῖ στους Μουμτζῆκη-Κεφαλίδη να βελτιώσουν τὸ βιβλίο των ἀρχαίων Α. Ἰυκεῖου, ὡστε σε περίπτωση που δεν εὐδοθεῖ ἡ προσπάθεια Κακριδῆ να ἔχουμε για τὸ ἐπόμενο ἔτος 1986-87 ἕνα ὡσο γίνεταῖ πιο καλὸ βιβλίο.

Ἀκολουθεῖ συζήτηση.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Φοβάμαι ὅτι ὁ κ. Υπουργὸς δεν ἔχει ἐνημερωθεῖ και δεν γνωρίζει ὀρισμένες κρίσιμες λεπτομέρειες γι'αὐτὴ τὴν ὑπόθεση. Δεν θα γνωρίζει π.χ. ὅτι, παρ'ὄλες τις προσπάθειες και τις δαπάνες για τὴ συγγραφὴ βιβλίου Ἀρχαίων Ἐλληνικῶν για τὸ Λύκειο, ἀντλούμε στον πύθο των

Δαναΐδων. Αν τό γνώριζε, δε θα έκανε την απόσπαση των φιλολόγων της ομάδας του κ. Κακριδή και δε θα επέτρεπε τη συνέχιση του πειραματισμού. Φοβάμαι ακόμα, μήπως, απο την μή τήρηση των διαδικασιών που κατά πάγια τακτική ακολουθούμε στη κρίση των διδακτικών βιβλίων, θεωρηθεί ότι, στην αντιδικία που προέκυψε ανάμεσα στον κ. Κακριδή και τον κ. Σκιαδά, πρόεδρο της Επιτροπής κρίσης του βιβλίου (ο πρώτος αμφισβητεί την αντικειμενικότητα του δεύτερου), ο κ. Υπουργός παίρνει θέση υπέρ του κ. Κακριδή και έτσι εκτεθεί. Τον κίνδυνο αυτό βέβαια τον διατρέχει και το Τμήμα. Οφείλουμε να διαφυλάξουμε το κύρος του κ. Υπουργού και του ΚΕΜΕ.

Θα αναφέρω πολύ σύντομα το ιστορικό του θέματος αποφεύγοντας χαρακτηρισμούς και σχόλια, για να αποδείξω ότι στην υπόθεση αυτή του βιβλίου ακολουθούμε τακτική που δικαιολογημένα μπορεί να προκαλέσει αιτιάσεις για μεροληπτική στάση. Θα κλείσω μ'ορισμένα ερωτήματα που πρέπει να προβληματίσουν τη Διοίκηση του Υπουργείου και εμάς.

Επιθυμώ να δηλώσω και άλλη μια φορά ότι εκτιμώ πολύ τον κ. Κακριδή-αυτό το γνωρίζει και ο ίδιος και δεν έχω λόγο να τον κολακεύω- για την στέρεη φιλολογική του συγκρότηση, το πνεύμα, την ευθύτητα και τις άλλες αρετές του. Το θέμα όμως που συζητούμε αφορά τους μαθητές και την παιδεία.

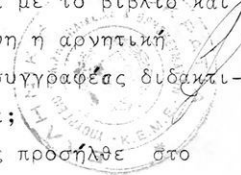
Ανατέθηκε στον κ. Κακριδή(πρ. 98/Ι2-ΙΙ-84) η συγγραφή του βιβλίου των Αρχαίων Ελληνικών και αποσπίαστηκαν οκτώ φιλόλογοι για να τον βοηθήσουν στη συγγραφή και την πειραματική εφαρμογή. Αφιερώθηκε ο κ. Κακριδής στην προσπάθεια αυτή ακόμα απο τότε που ήταν πρόεδρος του Τμήματος Μέσης Εκπ. Συνέγραψε την α. Ένότητα και μας τηδιένειμε. Δεν υπάρξε κανένας, νομίζω, που να πιστευε ότι μια τέτοια συγγραφή στη στάθμη και τη διδακτική μεθόδευση μπορεί να αποτελέσει την αρχή διδακτικού βιβλίου για μαθητές που πρώτη φορά διδάσκονται τα Αρχαία απο το πρωτότυπο.

Και σε σεμινάρια σχολικών συμβούλων, νομίζω, που τη διένειμε και έγινε σχετική συζήτηση διατυπώθηκαν έντονοι επιφυλάξεις.

Όμως η συγγραφή συνεχίστηκε στο ίδιο πνεύμα και επίπεδο. Τελικά ολοκληρώθηκε η συγγραφή του α. τεύχους.

Το βιβλίο κρίθηκε από την Επιτροπή κρίσεως και δε θεωρήθηκε κατάλληλο. Στη συνέχεια ορίστηκε συνεδρία του Τμήματος. Καί έγιναν στη συνεδρία αυτή (πρ. 51/14-6-85) δύο πράγματα που δεν ήταν νομότυπα και δεν έγιναν στην κρίση κανενός άλλου βιβλίου.

α) Πρίν το Τμήμα εισέλθει στην κρίση, παραβρέθηκε ο κ. Κακριδής στη συνεδρία, για να ενημέρωσει το Τμήμα σχετικά με το βιβλίο και το πειραματισμό του, όταν μάλιστα ήταν δεδομένη η αρνητική γνώμη της Επιτροπής κρίσεως. Θα μπορούσε άλλος συγγραφέας διδακτικού βιβλίου να παραβρεθεί σε μια τέτοια συνεδρία;

β) Από τη συνέχεια αποδείχτηκε ότι ο κ. Κακριδής προσήλθε στο Τμήμα όχι τόσο να το ενημερώσει (ενημέρωση του Τμήματος διεξοδική έγινε πρωτύτερα, πρ. 109(12-12-84) όσο για να υποβάλει ένσταση για την κρίση του βιβλίου στρεφόμενη κατά του Προέδρου της Επιτροπής κρίσεως κ. Αρι~~στ~~τ. Σκιαδά, μολονότι γνώριζε βέβαια ότι το Τμήμα δεν είναι αρμόδιο για την αποδοχή ενστάσεων.

Το Τμήμα, εξαντλώντας όλη την καλή του διάθεση και μεταχειρίση προς τον κ. Κακριδή, σταμάτησε τη διαδικασία κρίσης και παρέπεμψε την υπόθεση πάλι στη Διοίκηση, η οποία εντούτοις, μολονότι γνώριζε το περιεχόμενο της ένστασης του κ. Κακριδή είχε στείλει το βιβλίο στο Τμήμα για την τελική κρίση του.

Όπως ήταν φυσικό, η Διοίκηση μας απάντησε (έγγραφο Φ.277.17/83/Γ2/2037/10-7-1985) ότι δεν υπάρχει αιτιολογημένη γνωμάτευση του Τμήματος που να δικαιολογεί τη διακοπή της διαδικασίας κρίσης.

Στο μεταξύ η Διοίκηση μολονότι η Επιτροπή κρίσεως αποφάνθηκε αρνητικά για το βιβλίο και μολονότι και με ένα απλό ξεφύλλισμα του βιβλίου πείθεται κανείς ότι αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει διδακτικό βιβλίο (κυρίως γιατί είναι σε πανεπιστημιακό επίπεδο

και γιατί ακολουθεί λαθεμένη διδακτική μέθοδο), ανανέωσε την απόφαση της Ομάδας συγγραφήs του βιβλίου και πειραματισμού. Και η διαδικασία κρίσης του βιβλίου σταματά για τους λόγους τους οποίους ανέφερε ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Σπυρόπουλος.

Υποβάλλω τώρα τα εξής ερωτήματα:

1. Για το βιβλίο είμαστε ενημερωμένοι και έχουμε και το δεδομένο της αρνητικής απόφασης της Επιτροπής κρίσεως. Είναι κανείς, ιδιαίτερα απο τους φιλολόγους του Τμήματος, που να νομίζει ότι αυτή η συγγραφή όπως έχει μπορεί να αποτελέσει διδακτικό βιβλίο; Εάν είναι και μάλιστα αρκετοί, τότε δικαιολογείται η αναβολή της κρίσης. Είναι όμως κανείς;

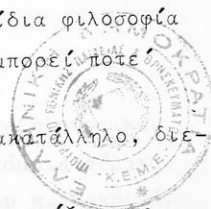
2. Εάν, όπως αποφαίνεται η Επιτροπή κρίσεως και ο ίδιος χωρίς καμιά αμφιβολία πιστεύω, το πρώτο αυτό τεύχος δεν είναι κατάλληλο, λαβαίνοντας υπόψη τη φύση του μαθήματος και το γεγονός ότι στη συγγραφή του δεύτερου τεύχους ακολουθείται ή ίδια φιλοσοφία και μέθοδος με την οποία γράφηκε το πρώτο τεύχος, μπορεί ποτέ να είναι κατάλληλο το δεύτερο τεύχος;

Και επειδή γρήγορα ή αργά το βιβλίο θα κριθεί ακατάλληλο, διερρωτώμαι:

3. Ποιος θα φέρει την ευθύνη για τις δαπάνες που στοιχίζει στο Κράτος, δηλαδή στο λαό, αυτή η άγονη συγγραφή και αυτός ο μάταιος πειραματισμός;

4. Με βέβαιη την ακαταλληλότητα του βιβλίου για το σκοπό για τον οποίο γράφεται ποιος θα αναλάβει την ηθική ευθύνη για τη βλάβη που προκαλείται στους μαθητές στους οποίους γίνεται ο πειραματισμός; Γιατί ένα ακατάλληλο βιβλίο δεν μπορεί ποτε να ωφελεί, τουλάχιστον στο βαθμό που πρέπει:

5. Μήπως προκύψουν προβλήματα στις γενικές εξετάσεις; Οι μαθητές που απο τα Τμήματα πειραματισμού του κ. Κακριδή θα πάνε για την Γ.΄δέσμη δε θα έχουν βασικό λεξιλόγιο της αττικής γλώσσας στο βαθμό που θα τον έχουν οι άλλοι συνυποψήφιοί τους αφού αυτοί διδάσκονται και άλλες διαλέκτους) και επιπλέον δε θα διδαχτούν ορισμένες εισαγωγές (τραγωδίας κλπ.)

που διδάσκονται στη Β. Τάξη και θεωρούνται διδαγμένη ύλη για τις γενικές εξετάσεις.

Η γνώμη μου είναι ότι πρέπει να περατωθεί η κρίση του βιβλίου για να τεθεί τέρμα σε μια υπόθεση που στοιχίζει στο κράτος και ζημιιά, νομίζω, προκαλεί στους μαθητές στους οποίους γίνεται ο πειραματισμός και ηθικά, επίσης νομίζω, εκθέτει το Υπουργείο και το ΚΕΜΕ.

Αυτά είχα να πώ καθαρά και ξάστερα, όπως καθαρά και ξάστερα τα γράφει και τα λέει και ο κ. Κακριδής.

Ο κ. Θεοδωρακόπουλος λέγει :

Συμφωνώ με την εισήγηση: Ναι για τις διορθώσεις στο βιβλίο Μουμτζάκη-Κεφαλύδη και στη αναβολή για την κρίση του βιβλίου Κακριδή. Όπως ήρθαν τα πράγματα δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς. Όμως στην απόφαση που θα πάρει το τμήμα προτείνω να γίνει διευκρίνιση ότι την αναβολή τη ζητάμε από το Υπουργείο και περιμένουμε την απόφαση του Υπουργού για το αν θα συνεχίσουμε την κρίση ή θα την αναβούμε.

Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει:

Έχω να θίξω μερικά σημεία σχετικά με το θέμα που συζητούμε και σύγχρονα με τη θέση του Τμήματος και του ΥΠΕΠΘ σε παρόμοια θέματα.
1. Ως προς τη δοκιμαστική εφαρμογή της συγγραφής του κ. Κακριδή. Όπως είχα πει και όταν ήταν παρών ο κ. Κ. για ενημέρωσή μας, υπάρχει κατά τη γνώμη μου, θέμα σωστής, αντικειμενικής εφαρμογής από άποψη μεθοδολογίας. 4-5 μόνο σχολεία, οποιαδήποτε. Από ποιόν επιλέχθηκαν και με βάση ποιιά κριτήρια; Δε γίνονται έτσι αυτά τα πράγματα.
2. Στο θέμα αυτό έχουν σημειωθεί μερικές, θα έλεγα αρκετές, ευνοϊκές και γιατί όχι; - μεροληπτικές παραχωρήσεις και προκύπτει θέμα ίσης μεταχείρισης, γιατί αυτές δε γίνονται σε άλλους, ούτε από το Τμήμα, ούτε από το Υπουργείο. Και για να μην παρεξηγηθώ δηλώνω αμέσως ότι

δεν καίλω το ότι γίνονται στον κ. Φ Κακριδή. Είναι γνωστό πόσο τον εκτιμώ ως άνθρωπο και ως επιστήμονα και πόσο θαυμάσια συνεργάστηκα μαζί του εδώ. Αξίζει οποιαδήποτε παραχώρηση στις επιστημονικές προσπάθειές του γι' αυτό και χαίρομαι που θα έχει 8 ανθρώπους να συνεργαστεί. Το α. μέρος όμως του βιβλίου του κρίθηκε από την επιτροπή αρνητικά και του γίνονται αυτές οι παραχωρήσεις από την πλειοψηφία του Τμήματος, όπως φαίνεται, και από το Υπουργείο ήδη. Δεν μπορώ να μη θυμίσω εδώ πρόσφατη περίπτωση κρίσης βιβλίου κατηγορηματικά θετική από την επιτροπή. Και είναι γνωστή η θέση της πλειοψηφίας του Τμήματος και σεβασμός της δημοκρατικής πλειοψηφίας από του ΥΠΕΠΘ, το οποίο κανένα δεν ήλεγξε για τα αντιφατικά επιχειρήματα της πλειοψηφίας. Επισημαίνω με την ευκαιρία αυτή την ανεπίτρεπτη από κάθε άποψη αμφισβήτηση που γίνεται σε ορισμένες προσπάθειες άλλων και το Υπουργείο δεν παίρνει θέση ή επικυρώνει. Εδώ ρυθμίζει πολύ ευνοϊκά τα πράγματα.

Αυτά για τη στάση μιας φανεράς θετικής για το θέμα πλειοψηφίας. Από την άλλη μεριά και σχετικά με κάποιες άλλες θέσεις, έχω να πω τα εξής:

1. Διαπιστώνω και αυτή τη φορά, όπως όχι σπάνια, ότι υπάρχει μια τάση απωθητική από την εκπαίδευση παντός πανεπιστημιακού ανεξάρτητα από την κατάρτιση και την καταξίωσή του. Και μάλιστα όχι μόνο πανεπιστημιακού, αλλά καθενός που θεωρείται "άσχετος" με τη Γενική Εκπ/ση. Έτσι όμως δε λύνονται τα προβλήματα της Εκπαίδευσής μας. Τάσεις και νοοτροπίες αυτού του είδους δεν είναι τίποτε άλλο - όσο και αν παρουσιάζονται ως υπερενδιαφέρον για την εκπαίδευση - παρά φανατικές τοποθετήσεις με βάση την ειδικότητα αυτών που τις παρουσιάζουν και μικροψυχές αταξίαστες σε επιστήμονες, που δηλώνουν μάλιστα και ανασφάλεια επιστημονική και γενικότερη αυτών που τις κάνουν (θέση μάλλον της πλειοψηφίας).

2. Επισημαίνω το γεγονός ότι το Τμήμα με τη σημερινή του θέση στο θέμα του βιβλίου του κ. Κακριδή αναλαμβάνει μια ηθική δέσμευση και παίρνει έμμεσα αντίθετη θέση προς την επιτροπή κρίσης.

θα συνταχθώ βέβαια με τη θέση αυτή γιατί, όπως συχνά τονίζω επιστήμη και εκπαιδευτική-ερευνητική δουλειά δεν είναι τίποτε άλλο παρά διαρκής αναζήτηση του καταλληλότερου, του καλύτερου. Όμως διατηρώ τις επιφυλάξεις μου σύμφωνα με τα παραπάνω.

Ο κ. Βώρος λέγει:

Ι. Έχουμε δύο πραγματικά γεγονότα που επηρεάζουν την τωρινή συζήτηση:

α. Η έρευνα Κακριδή συνεχίζεται (με απόφαση του Υπουργού) λήγει το Μάη του 1986, συμπεράσματα απ' αυτή δεν αναμένονται πριν από το καλοκαίρι του 1986. Άρα για το σχολικό έτος 1986-87 η πρόβλεψη είναι ότι θα χρησιμοποιηθεί το βιβλίο Κεφαλίδη-Μουμτζάκη. Και είναι σκόπιμο να γίνουν τώρα βελτιώσεις. Θα ήταν απαράδεκτο για μας να αποκρούσουμε κάτι που από καιρό ζητούσαμε.

β. Για την έρευνα Κακριδή ο Υπουργός, με υπογραφή του και ευθύνη του (εμείς δεν έχουμε γνωμοδοτήσει), έχει εγκρίνει συνέχιση. Για το ότι στον όλο χειρισμό έχουν σημειωθεί παρεκκλίσεις ή "αταξίες" συμφωνώ με όσα είπε ο κ. Σακκάς. Όμως η υπουργική απόφαση είναι γεγονός. Η έρευνα συνεχίζεται.

Το επιχείρημα ότι είναι ανάγκη να ολοκληρωθεί η έρευνα για να κριθεί το βιβλίο στο σύνολό του δεν ευσταθεί, κατά τη γνώμη μου, γιατί το κρινόμενο στοιχείο είναι η μέθοδος και έχει ομόφωνα απορριφτεί από την Επιτροπή κρίσης. Η συνέχιση διπλασιάζει το λάθος.

2. Η γνώμη μου είναι:

α. Να δοθεί αμέσως σχετική προτροπή προς Κεφαλίδη-Μουμτζάκη να βελτιώσουν το βιβλίο τους με την εμπειρία και την κριτική που έχουν αποκομίσει. προθεσμία 2-3 μήνες νομίζω αρκεί.

β. Για το όλο θέμα της έρευνας, συγγραφής, κρίσης βιβλίου Κακριδή και για τις μεθοδεύσεις που ακολουθήθηκαν-αντίθετες και προς τις δικές του αρχές (όπως αυτές εκδηλώθηκαν κατά την εδώ παρουσία του στη θέση αντιπροέδρου)-διαφωνώ για λόγους ουσίας και νομιμότητας. Και παρακαλώ αυτό να μνημονευθεί και κατά την ψηφοφορία.

Μετά την ολοκλήρωση της συζήτησης ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει ψηφοφορία το ερώτημα (ΝΑΙ και ΟΧΙ στην εισήγηση).

ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Κορδύλης	ΝΑΙ
Τομπαΐδης	ΝΑΙ
Καμαρόπουλος	ΝΑΙ
Καπαδόπουλος	ΝΑΙ (διατηρώντας τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται κατά τη συζήτηση)
Κωστόπουλος	ΟΧΙ
Καρουχάκης	ΝΑΙ
Κακκάς	ΟΧΙ
Κατσίπουλος	ΝΑΙ

Το Τμήμα με ψήφους 6:2 αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη, σύμφωνα με την οποία

- α) το Τμήμα αναβάλλει την κρίση του βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά του κ. Φ. Κακριδή για τους λόγους που αναφέρονται στην εισήγηση.
- β) αναθέτει στους κ.κ. Κεφαλίδη - Μουμπτάζακη να βελτιώσουν το βιβλίο τους, Αρχαία Ελληνικά Α' Λυκείου και να το στείλουν στο ΚΕΜΕ διορθωμένο και βελτιωμένο ως τις 31 Δεκεμβρίου 1985.

Θέμα 4ο Οι κ.κ. Δ. Τομπαΐδης και Τρ. Τριανταφύλλου λένουν:

Σύμφωνα με τον Προγραμματισμό της Ομάδας Αγγλικής για την ολοκλήρωση της συγγραφής των βιβλίων Αγγλικής για τις Α, Β και Γ τάξεις Γυμνασίου ο οποίος υποβλήθηκε στον κ. Υπουργό στις 23 Ιουλίου 1985 και κοινοποιήθηκε επίσης στον κ. Τομπαΐδη, Συντονιστή των Ομάδων Αγγλικής και Γαλλικής, πέρα από την αναλυτική περιγραφή της πορείας των εργασιών της Ομάδας, στο τρίτο κεφάλαιο (σελίδες 7-ΙΙ) αναφέρονται λεπτομερειακά οι ανάγκες της ομάδας σε υλικό, προσωπικό και υπηρεσίες.

Σχετικά με το προσωπικό που θα χρειαστεί η Ομάδα για την ολοκλήρωση των βιβλίων πέρα από τους 6 αποσπασμένους καθηγητές, αναφέρονται και οι εξής:

1. Ένας καλλιτεχνικός επιμελητής ύλης, καταξιωμένος ζωγράφος αγγλομαθής που θα αναλάβει τη γενική καλλιτεχνική επιμέλεια των βιβλίων
(αντίστοιχος με αυτόν που έχει ήδη προσληφεί για τα Γαλλικά.
2. Ένας ειδικός συνεργάτης του οποίου το έργο θα αναφερθώ αμέσως πιο κάτω.
3. Ένας ηχοσκηνοθέτης
4. Άγγλοι εκφωνητές για τις κασέτες και
5. Ειδικευμένο προσωπικό έρευνας (κωδικογράφος, στατιστικός, προγραμματιστής).

Για τον καλλιτεχνικό επιμελητή, τον ηχοσκηνοθέτη τους Άγγλους εκφωνητές και το προσωπικό της έρευνας, η Ομάδα βρίσκεται σε αναζήτηση των προσώπων αυτών και ελπίζει μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου να είναι σε θέση να παρουσιάσει στο Τμήμα πρόσωπα και προσφορές προκειμένου να γίνει η ανάλογη επιλογή.

Με τη σημερινή μου εισήγηση, θέλω να εκφράσω την επιθυμία της Ομάδας για ανανέωση της πρόσληψης της Βασιλικής Κολεντίνη η οποία λήγει στις 31 Αυγούστου 1985, για ένα ακόμη χρόνο δηλαδή από 1 Σεπτεμβρίου 1985 μέχρι 31 Αυγούστου 1986.

Η Ομάδα θεωρεί την παρουσία της Βασιλικής Κολεντίνη απαραίτητη και στην τελική φάση για τους εξής λόγους:

- I. Έχει όλη την απαιτούμενη πείρα σε σχέση με την παραγωγή του υλικού στο οποίο εργάστηκε και το οποίο επιμελήθηκε επί ένα χρόνο τώρα.
2. Είναι Αγγλομαθής (τελειόφοιτη Αγγλικήςφιλολογίας)
3. Θα καλύψει τις ανάγκες της Ομάδας στους εξής τομείς:
 - 3.1. την παρακολούθηση της δακτυλογράφησης των τριών βιβλίων του καθηγητή καθώς και την εικονογραφική επιμέλεια αυτών.
 - 3.2 Την καλλιτεχνική επιμέλεια των τετραδίων εργασίας του μαθητή (που τελικά θα ενσωματωθούν στα κύρια βιβλία)
 - 3.3 Την επιμέλεια των προαιρετικών ασκήσεων για το μαθητή (άλλες θα ενσωματωθούν στο βιβλίο του μαθητή και άλλες στο βιβλίο του μαθητή)
 - 3.4 Την ταξινόμηση, αποκωδικοποίηση και επεξεργασία των ειδικών ερωτηματολογίων εκθέσεων των καθηγητών που θα διδάσκουν το πειραματικό υλικό.
 - 3.5 Τη μελέτη και συσχετισμό των παρατηρήσεων των καθηγητών με τις αντίστοιχες διδακτικές ενότητες σε σχέση και με τις διαφοροποιήσεις σε εικονογραφικό υλικό.
 - 3.6 Τη γενικότερη βοήθεια της Ομάδας σε καθημερινές παρακτιικές, εργασίες, όπως π.χ. την προμήθεια διαφόρων υλικών, την παρακαλούθηση δακτυλογραφήσεων και φωτοτυπιών, την επαφή με την ΕΡΤ και του ΟΕΔΒ κλπ.

Η Επιτροπή κρίνει ότι το έργο αυτό δεν είναι δυνατό να γίνει απο αποσπασμένο καθηγητή, αλλά από πρόσωπο που να έχει εργαστεί στην α. φάση να έχει αποκτήσει όλες εκείνες της απαιτούμενες εμπειρίες που θα επιτρέψουν να είναι αποδοτικός στο έργο του.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, η Επιτροπή προτείνει τη Βασιλική Κολεντίνη που εργάστηκε μαζί με την Ομάδα απ' την αρχή και στην οποία οφείλεται η καλλιτεχνική και γενικότερη επιμέλεια των τριών βιβλίων στην πειραματική του μορφή καθώς και του Οδηγού για τον καθηγητή.

Η αμοιβή της Β. Κολεντίνη για τη χρονιά που πέρασε ήταν 40 χιλιάδες δραχμές ανά 6 ενότητες - εκτός απο τους μήνες Μάιο, Ιούνιο - Ιούλιο και Αύγουστο που το ποσό ήταν μεν το ίδιο χωρίς να προσδιορίζεται με ενότητες αλλά με το όλο έργο που ανέλαβε και το οποίο περιγράφηκε στη σχετική πράξη,

Για τη νέα χρονιά, γεφόσον το Τμήμα εγκρίνει την πρόταση της Ομάδας προτείνεται ως μηνιαία αντιμισθία το ποσό των 45 χιλιάδων, δεδομένου ότι πρόκειται για πλήρη καθημερινή και πολλές φορές πέρα απο το ωράριο εργασία.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, εισηγούμενο το Τμήμα να κάνει δεκτή την πρόταση της Ομάδας.

Το Τμήμα μετά απο συζήτηση

αποφασίζεται
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Δ. Τομπαΐδη και Τρ. Τριανταφύλλου.

Μετά απο αυτά έληξε η συνεδρίαση του Τμήματος .

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ηλ. Σπυρόπουλος

A large, handwritten signature in black ink, which appears to be 'Δ. Ζαραφωνίτου'.

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

Π Ρ Α Ξ Η 70/85

Σήμερα, 6.9.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδρισέων του (αίθουσα οδομέλειας, Μεσαγείων 396, Αγία Παρασκευή Τ.Κ. 14700), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Σακκάς, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Ν. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπσιδης, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος κ. Μαρίνα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Ν. Βαρουσχάκης για οικογενειακούς λόγους και Θ. Βάρος γιατί ήταν απασχολημένος σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Ανατύπωση διδ. βιβλίων Γυμνασίου και Λυκείου, Εισηγητής κατά ειδικότητα.
- Έγκριση προτάσεων της Ελληνικής Πρεσβείας στην Αιθιοπία. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- Συγκρότηση ομάδας εργασίας για βελτιώσεις των βιβλίων μαθ/κών του Γυμνασίου. Εισηγητής Ν. Βαρουσχάκης, Λ. Αδαμόπουλος.
- Ανακοινώσεις.
- Καθιέρωση παγκόσμιας ημέρας για το Ιδεώδες της Ακρόπολης. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρισέως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Ημερήσιας Διατάξεως.

Πριν από την Η.Δ. ο Πρόεδρος του Τμήματος ανακοινώνει ότι το σεμινάριο σχ. Συμβ. Μ.Ε θα γίνει την εβδομάδα 23-28 Σεπτεμβρίου. Μία συνεδρία θα διατεθεί για συνεργασία του ΚΕΜΕ με σχολ. Συμβούλους για να γίνει ουσιαστικότερη συζήτηση, Παρακαλώ τους συναδέλφους στους ^{οποίους} δόθηκαν οι εκθέσεις των σχ. Συμβούλων να δώσουν τις προτάσεις τους, + τις κωδικοποιήσουν και να τις ανακοινώσουν στους συναδέλφους της ίδιας ειδικότητας πριν από την έναρξη του σεμινάριου.

Προτάσσεται το 4ο θέμα

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 2795/27-8-85
2. 2775/26-8-85
3. 2758/27-8-85
4. 2771/26-8-85
5. 2772/26-8-85
6. 2801/27-8-85
7. 2837/21-9-85
8. 2329/5-7-85
9. 2840/2.9.85
10. 2841/29.9.85
11. 2884/4-9-85
12. 2885/4-9-85
13. 2886/4-9-85
14. 2881/4-9-85
15. 2877/4-9-85
16. 2877/4-9-85
17. 2877/4-9-85
18. 2877/4-9-85
19. 2874/4-9-85
20. 2875/4-9-85
21. 2876/4-9-85
22. 2877/4-9-85
23. 2877/4-9-85
24. 2877/4-9-85

Στη συνέχεια ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει :

Πληροφορούμαι ότι η συγγραφή της Λατινικής Γραμματικής που έχει ανατεθεί στους κ.κ. Πασχάλη και Σαββανίδη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων θα καθυστερήσει - οι συγγραφείς έχουν ζητήσει από το ΥΠΕΠΘ παράταση της προθεσμίας. Συνεννοήθηκα με το γραφείο διδασκικών βιβλίων Μ.Ε ώστε αν δοθεί η παράταση, να μην υπερβούμε τα όρια που καθορίζει το υπουργικό έγγραφο που μας διαβίβηθηκε σήμερα.

έ μ ο 3ο.- Οι κκ Ν. Βαρουχάκης και Λ. Αδαμόπουλος λέγουν:

Προτείνουμε τη συγκρότηση ομάδας εργασίας με μέλη τους:

Μακρίδη Αθανάσιο, Σχολικό Σύμβουλο

Μπέτη Αθανάσιο " " "

Ασπρούλη Παναγιώτη, καθηγήτῃ μαθηματικῶν Γυμνασίου Φιλοθέης

Βερούκιο Πέτρο, καθηγητῃ 1ου Γυμνασίου Υμηττού και

Δημητρακόπουλο Σπύρο, καθηγητῃ 8ου Γυμνασίου Πειραιῶς

με σκοπό τη βελτίωση των βιβλίων μαθηματικῶν των τριῶν τῶξεων του Γυμνασίου. Ως μερομηνία περῶτωσης του ἔργου της ομάδας ορίζεται ἡ 15η Οκτωβρίου 1985. Για την καλύτερη σπόδοση των μελῶν της ομάδας προκείνεται κατῶ τη διάρκεια των εργασιῶν τους ἡμερησίως ὡς τις 15-10-85, ἡ σπαλλαγή τους ἀπὸ το κύρια καθήκοντα τους κατῶ μία ἡμέρα την εβδομάδα.

Το Τμήμα μετῶ ἀπὸ συζήτηση

σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

ἀποδέχεται ὁ μ ὄ φ ω ν σ την εισηγήση των κκ Ν. Βαρουχάκη, Λ. Αδαμόπουλου.

Οι εκπαιδευτικοί της Ελληνικής παιδείας της δεκαετίας για τη διδασκαλία των μαθημάτων των ελληνικών σχολείων έχουν βέβαια τη δική τους αντίληψη για το αντικείμενο, έχουν όμως σε κέντρο την αλληλεγγύη του και την ίδια αποστολή του.

Πιστεύω ὅτι οἱ κκ Βαρουχάκης καὶ Αδαμόπουλος εἰσάγουν το σχολεῖο κατῶ κα μὴ γίνου το ελληνικῆ του περιῶ. Το ελληνικό σχολεῖο της δεκαετίας οἱ μαθητῆς που σ ἴνας ἀπὸ τους γονεῖς τους εἶναι Ἕλληνας, ἀλλῶ κα οἱ μαθητῆς που ἔκ παρακείμενῶν το Ἑλληνικῶ σχολεῖο πρέπει να διδαχθῶν, εἴν εἶναι δυνατόν το ἴδιο με το δικῶ μας πρόγραμμα σε κατῶ περίπτωση ὅμως το ἴδια γλωσσικῶ μαθήματα, την Ἑλληνικῆ ἱστορία, το ἴδι κα το ἴδιο της πατρίδας μας, εἴνῶ παράλληλα ἔκ πρέπει να μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδῆς τους κα Ἑλληνικῶ Πανεπιστήμια.

Θέμα 2ο Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Δεδομένου ότι το ελληνικό σχολείο στην πρωτεύουσα της Αιθιοπίας λειτουργεί κάτω από δυσχερέστατες αντικειμενικές συνθήκες και κινδυνεύει να κλείσει, εισηγούμαι να εγκριθούν όλα τα μέτρα που προτείνονται από την Ελληνική πρεσβεία της Αιθιοπίας και γενικότερα να δοθεί η εξουσιοδότηση στην Πρεσβεία, σε συνεννόηση με τη Διεύθυνση Εκπαιδ. Ελληνοπαίδων Εξωτερικού του Υπ. Παιδείας και τη Διεύθυνση Αποδήμων Ελλήνων του Υπουργείου Εξωτερικών να προβεί σ'όλες τις ενέργειες που κρίνει απαραίτητες, ώστε να επιβιώσει το ελληνικό σχολείο εφαρμόζοντας το ελληνικό πρόγραμμα στο μέτρο που τα πράγματα επιτρέπουν και διατηρώντας, στο μέτρο του δυνατού, το ελληνικό του χρώμα.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Ι. Σκορδιλής λέγει:

Κύριε Πρόεδρε,

Οι προτάσεις της Ελληνικής Πρεσβείας της Αιθιοπίας για τη διδασκαλία των μαθημάτων στο ελληνικό σχολείο εξασφαλίζουν βέβαια τη διατήρηση του σχολείου στην Αντίς Αμπέμπα, θέτουν όμως σε κίνδυνο την ελληνικότητά του και την κύρια αποστολή του.

Πιστεύω δηλαδή πως σοβαροί εθνικοί λόγοι επιβάλλουν το σχολείο αυτό να μη χάσει την ελληνική του μορφή. Τα ελληνόπουλα της Αντίς Αμπέμπα οι μαθητές που ο ένας από τους γονείς τους είναι Έλληνας, αλλά και οι ιθαγενείς που θα παρακολουθήσουν το Ελληνικό σχολείο πρέπει να διδαχθούν, εάν είναι δυνατόν, το ίδιο με το δικό μας πρόγραμμα σε κάθε περίπτωση όμως τα ίδια γλωσσικά μαθήματα, την Ελληνική Ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα της πατρίδας μας, ενώ παράλληλα θα πρέπει να μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Βεβαίως κατανοώ πως στο σχολείο αυτό η διδασκαλία ξένων γλωσσών πρέπει να είναι περισσότερο συστηματική και πως είναι ανάγκη να διδάσκονται δύο η περισσότερες ξένες γλώσσες.

Οι ώρες όμως που θα χρειαστούν για τα μαθήματα αυτά πρέπει να εξοικονομηθούν από τις ώρες των μαθημάτων που δε γίνονται από την έλλειψη προσωπικού ή να προστεθούν στο ωρολόγιο πρόγραμμα, όπως ακριβώς συμβαίνει με τα ξένα σχολεία που λειτουργούν στη Ελλάδα.

Το Τμήμα αφού έλαβε υπόψη του α) Το από Ι8-Ι2-84 υπόμνημα-εισήγηση της Πρεσβείας της Ελλάδας στην Αιθιοπία (που διαβιβάστηκε από τη Διεύθυνση Αποδήμου Ελληνισμού του Υπουργείου Εξωτερικών στη Διεύθυνση Εκπαιδύσεως Ελληνοπαίδων Εξωτερικού του Υπουργείου Παιδείας και απο αυτή στάλθηκε στο ΚΕΜΕ για γνωμοδότηση με το έγγραφο Φ8Ι5.7/43/ΖΙ/Ι9/Ι0-5-85)

β) την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και

γ) τις απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση που επακολούθησε την εισήγηση,

αποφάσισται

αποδέχεται την εισήγηση όπως έχει καταπλειοψηφία. Μελοψηφεί ο κ. Ι. Σκορδύλης για τους λόγους που ανέπτυξε κατά τη συζήτηση.

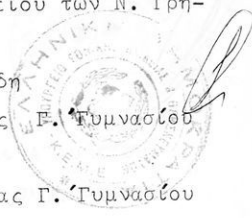

1. Συντονιστής της Αρχαίας Ελληνικής των Α.Ε.Γ. τμήτων του κ. Α.Β. Μουτζίδης.
2. Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής της Α. Διεύθυνσης του κ. Οικονόμου.
3. Εκθέματα της Αρχαίας Ελληνικής Διεύθυνσης του κ. Μουτζίδη.
4. Κοινοδότη Ιστορία Β. Διεύθυνσης των κ. Τσαλαφούδη και κ. Φραγιάκου.
5. Κοινοδότη Θεολογία Σχολικός Γ. Διεύθυνσης του κ. Τσαλαφούδη.

Θέμα Ιο Το Τμήμα μετά απο συζήτηση ομόφωνα αποφαινεται.

A. Αποδέχεται την εισήγηση των κ. Δ. Τομπαζή να σταλούν στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση ως έχουν τα εξής βιβλία.

- I. Κείμενα Νεοελλ. Λογοτεχνίας Α,Β,Γ Λυκείου των Ν. Γρηγοριάδη κ.α.
2. Νεοελληνική Γραμματική, Μ. Τριανταφυλλίδη
3. Επιτομή της Ιστορίας της Ελλην. Γλώσσας Ε. Γυμνασίου (βιβλίο για το μαθητή)
4. Επιτομή της Ιστορίας της Ελλην. Γλώσσας Γ. Γυμνασίου (βιβλίο για τον καθηγητή)

B. Αποδέχεται την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να σταλούν στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση ως έχουν τα εξής βιβλία:

- I. Βοτανική - Ζωολογία Α' Γυμνασίου των Π.Γ. Βότση-Μ. Τσώνου Βολάτου.
2. Ανθρωπολογία Β' Γυμνασίου των Ι. Αργύρη Α. Καβουρα.
3. Φυσική Γ' Λυκείου των Βλάχου Ι, Ζάχου Κ. Κόκκοτα Π. Τιμοθέου Γ.
4. Μαθήματα Γεν. Βιολογίας Β. Λυκείου των Κ. Κριμπά- Ι. Καλοπίση.
5. Βιολογία Γ Γυμνασίου των Ε. Γκέλη-Δούκα Θ. Α. Παταργιά, Ε. Αργύρη.

Γ. α) Αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου να σταλούν στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση ως έχουν τα εξής βιβλία.

- I. Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής των Α, Β, Γ τάξεων Λυκείου του κ. Α. Β. Μουμτζάκη.
2. Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής της Α. Λυκείου του Μιχ. Οικονόμου.
3. Κείμενα της Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας Β. Λυκείου.
4. Θουκυδίδη Ιστορία Β. Λυκείου των Εμμ. Τσαγκαράκη και Εμμ. Φραγκίσκου.
5. Σοφοκλή, Οιδίπους Τύραννος Γ. Λυκείου του Δαυίδ Αντωνίου

β) Να ανατυπωθούν με διορθώσεις τα βιβλία

1. Ανθολόγιο Αρχαίων Ελληνικών Συγγραφέων Γ. Λυκείου και
2. Θουκυδίδη, Περικλέους Επιτάφιος Γ Λυκείου του κ. Ηλ. Σ. Σπυροπούλου

Ο κ. Ι. Σκορδίλης λέγει:

Κύριε Πρόεδρε,

Τα βιβλία Μουσικής των Α, Β, Γ Γυμνασίου και Α Λυκείου δεν πρέπει να ανατυπωθούν, γιατί όπως γνωρίζετε, συγγράφονται νέα. Απο πληροφορίες που έχω τα νέα αυτά βιβλία θα μας υποβληθούν έγκαιρα, έτσι ώστε μετά την κρίση τους να αντικαταστήσουν τα παλαιά.

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

Θ έ μ σ 5ο.- Ο κ. Κυρ. κατσιμάνης λέγει:

Από το ΥΠΕΠΘ/ Δ/νση (εφαρμ. Προγρ. Μ.Ε., Τμήμα Α΄μιας διαβιβάστηκαν "αντίγραφο της αλληλογραφίας που ανσφέρεται στην πρόταση για την καθεέρωση μιας παγκόσμιας ημέρας διδασκαλίας στους εκπαιδευτικούς χώρους ενός ιδανικού που θα απορρέει από το παιδευτικό, καλλιτεχνικό και ειρηνιστικό ιδεώδες της Ακρόπολης" και μια ζητήθηκε η γνώμη μας "για τις προτάσεις που θα μπορούσε να διατυπώσει η ελληνική αντιπροσωπεία προς το Γενικό Διευθυντή της UNESCO ως προς τον τρόπο υλοποίησης μιας τέτοιας απόφασης".

Δεδομένου ότι η Ακρόπολη είναι ένα σύμβολο - το σύμβολο του Ελληνικού Πολιτισμού του 5 και του 4 π.Χ αιώνα - το ιδεώδες της Ακρόπολης είναι, ουσιαστικά, το ιδεώδες του Ελληνικού Πολιτισμού των Κλασικών Χρόνων.

Μια "παγκόσμια ημέρα διδασκαλίας" αυτού του ιδεώδους παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσχέρειες οφειλόμενες στο ότι ένα ιδεώδες δε διδάσκεται και μάλιστα στη διάρκεια μιας ημέρας. Πολύ περισσότερο δε διδάσκεται όταν οι δέκτες της διδασκαλίας κατανέμονται σε γεωγραφικές περιφέρειες και πολιτιστικές ομοεθνείς που ηλάνηα πολύ απομακρυσμένες από το κλασικό ελληνικό ιδεώδες ή και εντελώς άσχετες προς αυτό.

Μια σχετικό ρεαλιστική πρόταση θα ήταν η ακόλουθη: κατά την ημέρα που να οριστεί, να γίνουν ομιλίες διαλέξεις και προβολές στους εκπαιδευτικούς χώρους, στη διάρκεια της οποίας θα ανσπύσσονται με συντομία και σαφήνεια τα ουσιαστικά σημεία των ακόλουθων θεμάτων: α) Οι ιστορικοί, κοινωνικοί, πολιτικοί, πολιτιστικοί και οικονομικοί άροι και ανόπτυξης του κλασικού ελληνικού πολιτισμού, β) τα πρωταρχικά ιδεώδη στα οποία θεμελιώνεται ο κλασικός πολιτισμός: η κυριαρχία του λόγου, η ανσζήτηση της αλήθειας η ισόρροπη στροφή προς τις πρακτικές ενσασολήσεις και τις θεωρητικές ανσζητήσεις, η αγάπη προς το ωραίο κ.τ.λ. γ) το κοινωνιοκρατικό παιδευτικό ιδεώδες των Ελλήνων, σύμφωνα με το οποίο ο νέος άνθρωπος διαμορφώνεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του μέσα στο οργανωμένο κοινωνικό σύνολο και από το οργανωμένο κοινωνικό σύνολο, με σκοπό να γίνει ελεύθερος, πολύπλευρος, δημιουργικός, καλλιεργημένος και ενεργός πολίτης δ) το Ειρηνιστικό ιδεώδες των Ελλήνων, οι οποίοι παρά τους στέλειωτους καταστρεπτικούς εμφύλιους πολέμους της, επιδίδονται με ιδιαίτερη επιτυχία στα έργα της Ειρήνης (γραμματαία, πλαστικές τέχνες) και με τις διάφορες συνθήκες, εκκεχειρίας, συμπολιτείας, κριτικόνίες κλη. προσπαθούσαν αγωνιωδώς να θέσουν τέρμα στα δεινά του πολέμου.

Π Ρ Α Ξ Η 71/85

Σήμερα, 13.9.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίσασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσαγείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρας, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Δ. Τομποϊδης, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμόνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δημ. Ζαρσφωνίτου Φιλολόγος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος, γιατί ήταν αποσχαλημένος σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Ανατύπωση διδ. βιβλίων Γυμνασίου και Λυκείου. Εισηγητές κατά ειδικότητα
2. Εισήγηση για μελέτη σχετική με την πρόσθετη διδ. βοήθεια στους μαθητές Εισηγητής Δ. Σακκάς.
3. Ανακοινώσεις
4. Παράταση πένυ χρόνου κρίσης για το βιβλίο, Στοιχεία Αστρονομίας "Διαστημικής" Β΄Γεν. Λυκείου. Εισηγητές: Ν. Βαρουχάκης, Λ. Αδαμόπουλος.
5. Διάθεση στο ΚΕΜΕ των κ.κ. Γ. Βαβαλιόρου και Ε. Δαμίγου. Εισηγητής: Ν. Βαρουχάκης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το Πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θ έ μ σ 1ο.- Το Τμήμα μετά από συζήτηση σ π ο φ σ ί ν ε τ α ι :

αποδέχεται ο μ ό φ ω ν α την εισήγηση

Α του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου να αναστυπωθούν, ως έχουν τα παρακάτω βιβλία για το σχολ. έτος 1986-87.

1. Ηροδότου Ιστορία, Α΄Γυμνασίου του κ. Ιγν. Μ. Σακκαλή.
2. Αττικοί Ρήτορες, Β΄Γυμνασίου των Ν. Χουρμουζιδίδη, Στ. Μπαζόκου - Μαραγκουδάκη, Β. Τσκατζίκα.
3. Ξενοφώντα, Κύρου Ανάβαση, Η Κόσθαδος των Μυρίων του Γ. Ζευγούλα.
4. Δραματική Ποίηση, Γ. Γυμνασίου
5. Πλουτάρχου Βίοι, Β΄Γυμνασίου των Μιχ. Οικονόμου, Βασ. Τσκατζίκα
6. Θουκυδίδης Ιστορία (Το Σικελικό) Γ΄Γυμ/σίου του Ε.Μ. Σούλη.

Με διορθώσεις

1. Ανθολόγιο Λυρικής Ποιήσεως, Γ΄Γυμ/σίου των κ.κ. Ηλ. Σπυρόπουλου, Ρούσσου, Τσκατζίκα
- Β. Την Εισήγηση του κ. Β. Θεοδορακόπουλου να αναστυπωθεί με διορθώσεις, το βιβλίο.
 1. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Γ΄ Λυκείου των Γ. Μαντζουρίδη, και λοιπών για το έτος 1986-87.
- Γ. Την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου να αναστυπωθεί, ως έχει, το βιβλίο
 1. Κοινωνιολογία Γ΄ Λυκείου για το σχολ. έτος 1986-87.
- Δ. Την εισήγηση του κ. Φ. Βόρου να αναστυπωθεί το βιβλίο Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος Γ΄Γυμνασίου για τους μαθητές Γ΄Γυμν. Σχολ. έτους 1986-87.

Μετά την ανακοίνωση του τηλεγραφήματος αριθμ. 2948/11.9.85 ο Πρόεδρος του Τμήματος ερωτά τους συναδέλφους, αν οι τέως ΚΕΜΕ που ήταν με διάθεση στο ΚΕΜΕ έχουν εκδοποιηθεί για το περιεχόμενο του τηλεγραφήματος. Αφού βεβαιώθηκε ότι έχουν ενημερωθεί, ο κ. Ν. Βαρουχάκης προτείνει να εισαχθεί στο Τμήμα :

5ο θέμα για συζήτησης: Διάθεση στο ΚΕΜΕ των Γ. Βαβαλιόρου και Ε. Δομίου.

Το Τμήμα ο μ ό φ ω ν α αποδέχεται να εγγραφεί το παραπάνω θέμα στην Η.Δ.
Β κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει :

Ύστερα από την τηλεγραφική πρόσκληση του Υπουργείου προς τους τ. ΚΕΜΕ να δηλώσουν που επιθυμούν να προσφέρουν έργα, θα ήθελα να επισημάνω την περίπτωση

των Μαθηματικών Γ. Βαβαλιάρου και Ε. Δαμίγου που έχουν διατεθεί στο ΚΕΜΕ με τη Δ2/1158/2-1-83 υπουργική απόφαση, και που από τότε υπηρετούν εδώ συνεχώς. Είναι γνωστή στο Τμήμα η ευσυνειδησία, η εργατικότητα, η συνέπεια και η συναίσθηση ευθύνης που χαρακτηρίζουν τους δύο συναδέλφους.

Η συμβολή τους σε όλα τα θέματα που αντιμετωπίσαμε τελευταία στον τομέα των Μαθηματικών υπήρξε σημαντικότερη.

Νομίζω ότι η διδασχιά τους στο ΚΕΜΕ αποτελεί και την καλύτερη αξιολόγησή τους, ενόψει μάλιστα των εργασιών που προδιαγράφονται σήμερα για την ανανέωση και βελτίωση προγραμμάτων και βιβλίων στα Μαθηματικά. Προτείνω λοιπόν να παραταθεί η διδασχιά τους στο ΚΕΜΕ.

Γο Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισται

αποδέχεται ο μ ό φ ω ν α την εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη.

Επί συνέχεια ανακοινώθηκε τα περιεχόμενα των ελλείψεων

1. 2929/9-9-85
2. 2967/12-9-85
3. 2928/12-9-85
4. 2947/11-9-85
5. 2963/12-9-85
6. 2961/12-9-85
7. 2960/12-9-85
8. 2962/12-9-85
9. 2965/12-9-85
10. 2948/11-9-85

Ε. Δ. μ. α. Σα. - Γίνεται συζήτηση για την...
Ε. κ. Κ. Καταμύδης λέγει:

Από την ανάγνωση του αναρτήματος...
15/10/83 τον κ. Υπουργό Εθνικής παιδείας, προκρίνεται κατά τη γνώμη μου...

Στη συνέχεια ο κ. Ν. Βαρουχάκης προτείνει να εγγραφεί και 4ο θέμα στην Η.Δ. για συζήτηση με τίτλο "παράταση χρόνου κρίσης του βιβλίου, Στοιχεία Αστρονομίας και Δισστημικής".

Το Τμήμα ο μ ό φ ω ν ο σ π ο δ έ χ ε τ σ ι να εγγραφεί το παραπάνω θέμα στην Η.Δ.

Οι κκ Ν. Βαρουχάκης και κ. Λ. Αδαμόπουλος λέγουν:

Με το έγγραφο Φ. 21117/102/Γ2/2412/10-9-85 η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ αίτηση του Προέδρου της Επιτροπής Κρίσης του ανωτέρω βιβλίου για παράταση της προθεσμίας κρίσης ως τις 25-10-85 ειρηγούμαστε να γίνει δεκτό το παραπάνω αίτημα δεδομένου ότι το βιβλίο πρέπει να εκτυπωθεί για το σχ. έτος 1986-87.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποδέχεται ο μ ό φ ω ν ο σ τ η ν εισήγηση των κ. Ν. Βαρουχάκη και Λ. Αδαμόπουλου

Θ έ μ ο σ 3ο.- Ο Πρόεδρος του Τμήματος παρακαλεί όλα τα μέλη του Τμήματος να είναι στα γραφεία τους και τις ημέρες της εβδομάδας που δεν έχουν οριστεί ως ημέρες συνεδριών (Τρίτη και Πέμπτη), εφόσον φυσικά δεν έχουν άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Στη συνέχεια ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 2909/9-9-85
2. 2967/12-9-85
3. 2926/12-9-85
4. 2947/11-9-85
5. 2963/12-9-85
6. 2961/12-9-85
7. 2960/12-9-85
8. 2962/12-9-85
9. 2965/12-9-85
10. 2948/11-9-85

Θ έ μ ο σ 2ο.- Γίνεται συζήτηση, ύστερα από την ανώριμη των υποψηφίων εγγραφή.
Ο κ. Κ. Κατσιμάνης λέγει:

Από την ανάγνωση του εγγράφου, το οποίο μάλιστα υπογράφεται από τον ίδιον τον κ. Υπουργό Εθνικής Παιδείας, προκύπτουν κατά τη γνώμη μου τα εξής:

α) Το αν προηγήθηκε μια επιτροπή που περιορίστηκε στη θεωρητική αντιμετώπιση του θέματος δεν έχει καμιά σημασία. Εκείνο που ενδιαφέρει είναι ότι ο υπουργός μας αναθέτει μια συγκεκριμένη εργασία που πρέπει να την εκτελέσουμε.

β). Με την Υπουργική εντολή, καλούμαστε να ενεργήσουμε ως Κέντρο Μελετών και Έρευνας. Με άλλα λόγια, είμαστε υποχρεωμένοι, με ερωτηματολόγια, επιτόπου εξετάσεις κ.λ.π να κάνουμε μια εμπειριστατωμένη έρευνα του θεσμού της πρόσθετης εσωσχολικής βοήθειας, προκειμένου να τον αξιολογήσουμε.

γ) Η έκδοση φυλλαδίου με οδηγίες προς τους καθηγητές πρέπει να έρθει μετά την αξιολόγηση. Αν προηγούνταν, θα περιλάμβανε γενικότερες προερχόμενες από θέσεις που υποστηρίχθηκαν γύρω από ένα τραπέζι και, κατά συνέπεια, ύσχετες με τη μαρτυρία της πραγματικότητας.

δ) Το ότι η έρευνα θα απαιτήσει χρόνο δεν είναι λόγος για να καθυστερήσουμε τις επιμέρους, ενέργειες που, όταν σθροισθούν και συντονιστούν, θα την οδηγήσουν σε κάποιο πέρας. Ίσα-ίσα, επειδή το πέρας αυτό καθυστερεί, πρέπει να επισπευσθούν οι ενέργειές και

ε) Ένα μέρος - όχι το σύνολο - του υλικού που θα μας χρειαστεί για την έρευνα πιθανώς θα μας παραχωρηθεί από την επιτροπή που συνέταξε την αρχική έκθεση προς τον κ. Υπουργό.

Θα ήθελα τέλος να προσθέσω ότι στα χέρια μου βρίσκονται οι κοινοποιήσεις προς το ΚΕΜΕ πολλών εκθέσεων των σχολικών συμβούλων, με τις διαπιστώσεις και τις προτάσεις της, τώρα που προέκυψε το θέμα της αξιολόγησης του θεσμού της πρόσθετης εσωσχολικής βοήθειας και δεδομένου ότι σε λίγες μέρες θα συναντηθούμε με τους παλιούς και τους καινούργιους σχολικούς συμβούλους, προτείνω να συμβουλευθείτε όλοι τις χαρακτηριστικότερες τουλάχιστον εκθέσεις - που βέβαια, τις έχω στη διάθεσή σας - προκειμένου να κατατοπιστείτε για τις συνθήκες λειτουργίας των σχολείων μας και τις κάθε λογής δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι σε αυτά.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

Επιθυμώ να παρατηρήσω ότι:

α. Ήταν χρήσιμο που διαβάστηκε σήμερα το κείμενο-έκθεση της Επιτροπής, ως προενημέρωση.

β. Το κύριο ζητούμενο που προκύπτει από το έγγραφο είναι η αξιολόγηση ανάγκη να γίνει σχετική έρευνα που θα απαιτήσει χρόνο η έρευνα αυτή μπορεί να καταλήξει και στην έκδοση τεύχους Οδηγιών.

γ. Όμως ο θεσμός αυτή την ώρα λειτουργεί με κάποιες οδηγίες και φαίνεται σκόπιμο:

(1) να δούμε τις οδηγίες αυτές

(2) να δούμε τα δεδομένα που είχε υπόψη η Επιτροπή

(3) ενδεχόμενα να αναμορφώσουμε τις οδηγίες αυτές για την τρέχουσα περίοδο.

δ. Οφείλω να παρατηρήσω ότι στην Έκθεση της Επιτροπής περιέχεται μια φράση ουσιαστικά άδικο και έκδηλα αντιφατική.

Συγκεκριμένα: η Επιτροπή έχει γράψει στις διαπιστώσεις της ότι "οι καθγηγτές δεν έχουν δείξει την αναμενόμενη προθυμία". Όμως όσα παραθμεί παρακάτω δεν αποτελούν ούτε ένδειξη απροθυμίας, ενώ είναι αντικειμενικά υπαρκτοί και διαπιστώσιμοι αρνητικοί παράγοντες.

Η συζήτηση θα συνεχιστεί στην συνεδρία της Δευτέρας 23 Σεπτεμβρίου, ώστε στο μεταξύ: α) τα μέλη του Τμήματος να μελετήσουν επιστομένως το θέμα.

β) να εξασφαλιστεί η συμμετοχή του κ. Στ. Παλαιοκρασά

γ) να γίνουν γνωστά στο Τμήμα τα στοιχεία πάνω στα οποία στηρίχτηκε η εργασία της Ομάδας.

δ) να γίνουν γνωστά πο κείμενα των ως τώρα οδηγιών και εγκυκλίων του ΥΠΕΠΘ που αφορούν τη λειτουργία του θεσμού της πρόσθετης διδ. βοήθειας (με την φροντίδα του κ. Φ. Βάρου) και

ε) να μελετηθεί το υπουργ. έγγραφο και από το Τμήμα της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

Πράξη 72/85

Σήμερα, 16-9-85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. : Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Δ. Τομπαΐδης, Λ. Αδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ.

1. Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα βιβλίων.

Εισηγητές: Κ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Ι. Σκορδίλης.

2. Ανακοινώσεις.

3. Απόσπαση καθηγητών στο ΚΕΜΕ.

Εισηγητές: κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο.- Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει:

Από το ΥΠΕΠΘ Δ/ση Εφ. Προγρ. Μ.Ε. Τμήμα Δ'μός διαβιβάστηκε με το έγγραφο αριθ. Γ/2/1874/24-6-1985 η από 7/6/1985 αίτηση του φιλολόγου- συγγραφέα- κοινωνιολόγου κ. Στεφ. Κίτσιου, με την οποία αυτός ζητεί να εγκρίνουμε τα βιβλία του: α) Γενικοί Προβληματισμοί (8 βιβλία) και β) Μαθήματα Έκθεσης Ιδεών (2 βιβλία) "για τους Καθηγέτες Α, Β, Γ, Λυκείου και τους καθηγητές που διδάσκουν το μάθημα της ΕΚΘΕΣΗΣ ΙΔΕΩΝ".

Σχετικό με την παραπάνω αίτηση παρατηρώ τα εξής:

Όλα τα βιβλία του κ. Κίτσιου είναι γραμμένα από ένα γνώστη και επιδέξιο χειριστή της ελληνικής γλώσσας και το κυριότερο, από ένα σκεπτόμενο άνθρωπο με οξύνσιο, ευθυκρισία, έντονο προβληματισμό και σταλάντευση προσήλωση στις ανθρώπινες αξίες. Οι δυσχέρειες που καθιστούν προβληματική την ικανοποίηση του αιτήματός του είναι ανεξάρτητες από την ποιότητα των βιβλίων του και σχετίζονται με ορισμένες παιδαγωγικές προδιαγραφές, αλλά και σαφείς δεσμεύσεις από προηγούμενες αποφάσεις μας. Συγκεκριμένα:

1. Η σειρά γενικοί προβληματισμοί περιλαμβάνει τους ακόλουθους 8 τόμους: α) Στοιχεία πολιτισμού· β) ανθρώπινες αντινομίες γ) αληθινή παιδεία· δ) ηθικές αμφισβητήσεις· ε) κοινωνικοί μετασχηματισμοί· στ) ανθρωπισμός· ζ) ανθρώπινα συναισθήματα και η) νεολαία.- Στους τόμους αυτούς συγγραφέας με θυσιαστή εμπρίθεια πραγματεύεται έναν τεράστιο όγκο φιλοσοφικών κοινωνιολογικών ψυχολογικών, πολιτικών, πολιτιστικών κ.τ.λ. θεμάτων. Δεδομένου όμως ότι ένα μεγάλο μέρος του περιεχομένου των τόμων αυτών περιέχεται με την σ' ή τη β' μορφή, στα αναλυτικά προγράμματα και τα διδακτικά εγχειρίδια διαφόρων γυμνασιακών και λυκειακών τάξεων και προπάντων δεδομένου ότι τυχόν έγκριση των βιβλίων θα υποδήλωνε έμμεσα στον εκπαιδευτικό χώρο αποδοχή των απόψεων ενός και μόνου ανθρώπου και μάλιστα για έναν τόσο ευρύ γνωστικό τομέα, φρονώ ότι δεν είναι δυνατόν να θεωρηθούν τα βιβλία της πιο πάνω σειράς χρήσιμα κατά την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/1975.

2) Τα "Μαθήματα Έκθεσης Ιδεών" περιλαμβάνουν 2 τόμους. Στον ένα υπάρχει θεωρητική παρουσίαση του μαθήματος της έκθεσης με ανάλυση των προϋποθέσεων επιτυχίας σε αυτό ενώ στο άλλο δίνονται παραδείγματα που συνοδεύονται από ερωτήσεις, νοηματικές ανακεφαλαιώσεις, διαγράμματα κτλ. Τα δύο αυτά βιβλία μας τοποθετούν στο χώρο των βοηθημάτων για την έκθεση και σφαλώς είναι από τα καλύτερα του είδους. Έχω όμως τα

προηγούμενο μιας σειράς αρνητικών εισηγήσεων για παρόμοια βιβλία, ορισμένα από τα οποία ποιοτικά δεν υστερούσαν καθόλου. Ο λόγος είναι ότι, κατά τη γνώμη μου, το μάθημα της έκθεσης ιδεών είναι συναίρεση και συμπύκνωση, με την ευκαιρία ενός συγκεκριμένου κάθε φορά θέματος, της γενικότερης συγκρότησης του μαθητή. Αν, λοιπόν, θέλουμε να έχουμε σαφή εικόνα της συγκρότησης αυτής, πρέπει να την αφήνουμε να σχηματίζεται αβίβαστα, με το προϋπάρχον υλικό που προήλθε από την *Ενύπνια* του σχολείου και του πολιτιστικού περιβάλλοντος του παιδιού και όχι βέβαια να παρεμβαίνουμε κατά τη διαμόρφωσή της με έτοιμο υλικό (όσο υψηλού επιπέδου και αν είναι αυτό). Επομένως δεν εισηγούμαι. "Τα Μαθήματα Έκθεσης Ιδεών" να θεωρηθούν χρήσιμα κατά την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/1985.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

Β. Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει:

Ο εκδ. οίκος "GILTENBERG" μας υπέβαλε, με την από 14/3/85 αίτησή του, 17 αντίτυπα του βιβλίου του κ. Γερ. Μαρκαντωνάτου: "Περικλέους Επιτάφιος. Ο Διθύραμβος της Αθηναϊκής Δημοκρατίας" και μας ζητεί να διατυπώσουμε γνώμη για την καταλληλότητά του προς εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών. - Το βιβλίο του κ. Μαρκαντωνάτου αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο περιλαμβάνει εκτενέστατη εισαγωγή με τα εξής κεφάλαια: 1) Πρόελαση του επιταφίου. Η ταφή των νεκρών του πολέμου στην αρχαία Αθήνα· 2) Επιτάφιος που αναφέρονται ή δισσωζονται· 3) η τοπική δομή των επιταφίων· 4) διάρθρωση του Επιταφίου του Περικλή - Διαφορές· 5) σύνοψη περιεχομένου του Επιταφίου του Περικλή· 6) μερικές από τις κυριότερες ιδέες του Επιταφίου του Περικλή - Η ιστορική σημασία του και το βαθύτερο νόημα του· 7) το πρόβλημα της πατρότητας του Επιταφίου του Περικλή· 8) η θέση του Επιταφίου του Περικλή στο έργο του Θουκυδίδη· 9) στοιχεία για τη γλώσσα και το ύφος του Επιταφίου του Περικλή και 10) Ψυχολογική κατάσταση του Επιταφίου του Περικλή. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει κείμενο, μετάφραση και σχόλια.

Το πρώτο μέρος χαρακτηρίζεται από πληρότητα, επιστημονικά *εμβρίνια* και θα έλεγα, εξαντλητική πραγμάτευση των διαφόρων θεμάτων που σχετίζονται με το φιλολογικό και το ιστορικό προβλήματα που δημιουργεί ο Επιτάφιος, καθώς και με το νοηματικό περιεχόμενό του και την τεράστια παιδευτική σημασία του. Αν σε όλα αυτά προσθέσουμε τη

σαφήνεια και την αρτιότητα του λόγου του κ. Μαρκαντωνάτου, τότε έχουμε πλήρη εικόνα του πόσο κατανοητή για τον αναγνώστη είναι η εισαγωγή.

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει το κείμενο και, αντικρουστώ, μια πιστή και δόκιμη μετάφραση του ίδιου του συγγραφέα. Επιπλέον υπάρχει πλουσιότατος εξοντλητικός υποσημειώσιμος υπομνηματισμός με γλωσσικές, ιστορικές, πολιτιστικές και κάθε λογής νοηματικές και διευκρινιστικές παρατηρήσεις.

Ο κ. Μαρκαντωνάτος αξιοποίησε κατά τρόπο υποδειγματικό την πλουσιότατη βιβλιογραφία για τον Επιτάφιο του Περικλή. Τα περισσότερα και τα πιο σημαντικά από όσα έχουν γραφεί επί του πρακτικώμενου τα ξεδιόλεξε, τα κατέταξε, τα συνέθεσε, τα αναμόρφωσε και τα προσάρμοσε στις ανάγκες της διδακτικής πράξης, εκμεταλλευόμενος την πλούσια συγγραφική και διδακτική του εμπειρία, καθώς και την πολύ πλατιά και στέρεη κλασική παιδεία του. Χωρίς, λοιπόν να είναι πρωτότυπο, με τη στενή σημασία της παραγωγής "καινούριος γνώσης" με την οποία χρησιμοποιούμε τον όρο αυτό μιλώντας για επιστημονικές διατριβές, το έργο του Μαρκαντωνάτου είναι σαφές, πλήρες, εκκυστικό, εύχρηστο και γενικά, χρησιμώτατο για τον καθηγητή που θα θελήσει κάτι περισσότερο για την επιστημονική και τη διδακτική ενημέρωσή του.

Για όλους αυτούς του λόγους εισηγούμαι το βιβλίο του κ. Γερ. Μαρκαντωνάτου να κριθεί χρήσιμο για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

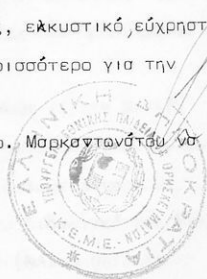
Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Σακκάς λέγει:

Θα έλεγα ναί στο βιβλίο αυτό του κ. Μαρκαντωνάτου για τους λόγους που ανέπτυξε ο κ. Κατσιμάνης, α) αν γνώριζα ότι πράγματι είναι το καλύτερο ή έστω από τα καλύτερα από όσα κυκλοφορούν στο ελεύθερο εμπόριο, και β) προπάντος αν έβλεπε τον Επιτάφιο και από την άλλη πλευρά του λάφου, πέρα από την ωραιοποίηση που βαρύνει όλες σχεδόν τις μελέτες για τους αρχαίους στη χώρα μας, αν ανέλυε τις αδυναμίες της αρχαιοελληνικής κοινωνίας και της ίδις της αθηναϊκής δημοκρατίας που διασφίνονται ακόμη και στον ίδιο τον Επιτάφιο, πράγμα που δεν το κάνει.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Συνηθίζουμε ως Τμήμα να μην παρεμβαίνουμε στην άμιλλα που διέπει τη διακίνηση των βιβλίων στο ελεύθερο εμπόριο. Και σωστά κάνουμε, νομίζω. Γιατί πιστεύω ότι η ΡΑΤΙΟ της σχετικής διάταξης του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 186/75 είναι να γνωμοδοτεί

το ΚΕΜΕ για τη χρησιμότητα των βιβλίων που έρχονται να καλύψουν κενά που δεν τα καλύπτει η πολιτεία. Αυτό κάναμε όταν κρίναμε και συστήσαμε λεξικά της ΝΕ. Ανεξάρτητα λοιπόν από την επιστημονική αξία του έργου του κ. Μαρκαντωνάτου, για την οποία έχω πολλά καλά λόγια να πω, αν δεν τα είχε πει ο κ. Κατσιμάνης, νομίζω ότι δεν μπορούμε να συστήσουμε το κρινόμενο βιβλίο.

Ο κ. Φ. Κ. Βώρος λέγει:

1. Ο Επιτάφιος που εκφώνησε ο Περικλής για τους πρώτους νεκρούς του πολέμου (και που κατέγραψε με τον τρόπο του ο Θαουκυδίδης είναι από τα ωραιότερα και δυσκολότερα κείμενα που διδασκόνται στο Λύκειο και χρειάζεται ένα βοήθημα όχι μόνο ο μέτριος φιλόλογος αλλά και ο πολύ διαβασμένος. Για τους λόγους αυτούς νομίζω ότι η επισημάνση ενός χρήσιμου βοηθήματος είναι σκόπιμη.
 2. Δεν κρίνουμε το βιβλίο αυτό για τη χρηρήγηση διδακτορικού διπλώματος, για να εντοπίζουμε ειδικά τη συμβολή του στην επιστημονική έρευνα, στην προώθηση της επιστημονικής έρευνας. Κρίνουμε την πιθανή χρησιμότητα ενός ακαδημαϊκού βοηθήματος που προορίζεται για το ευρύτερο κοινό.
 3. Κατά συνέπεια, μπορούμε και οφείλουμε να αρνηθούμε θετική κρίση για το βιβλίο αυτό, αν έχουμε συγκεκριμένες επιστημονικές απειρίες να παρατηρήσουμε στην οργάνωση και τη γραφή αυτού του βιβλίου: διαφορετικά, νομίζω ότι έχουμε λόγους να είμαστε θετικοί, για να βοηθήσουμε ενδεχόμενα το συνδόξελο στο διδακτικό του έργο.
- Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία το ερώτημα (ΝΑΙ ή ΟΧΙ) στην εισήγηση.

Ψ Η Φ Ο Φ Ο Ρ Ι Α

Σκορδίλης	ΝΑΙ
Τομπαΐδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΝΑΙ
Αδσμάπουλος	ΟΧΙ
Βώρος	ΝΑΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ
Σακκάς	Λευκή
Σπυρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 4 + 1 λευκή = 5:3 δεν κάνει δεκτή την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Με το έγγραφο του ΥΠΕΠΘ Γ2/526/19-2-85 μας διαβιβράστηκε αίτηση του Θανάση Μητσάπουλου για χαρακτηρισμό του τρίτου έργου του "Ιστορία και Ανθολογία της ελληνικής σκέψης" ως χρήσιμου για τις βιβλιοθήκες των Γυμνασίων και των Λυκείων.

Σχετικά με το έργο του Θανάση Μητσάπουλου έχω να εκθέσω τα ακόλουθα:

Πρόκειται κυρίως για ανθολογία σε μετάφραση των έργων της αρχαίας ελληνικής γραμματείας, μολοντί είναι αρκετά και όσα στοιχεία αναφέρονται στην ιστορία της.

Η ύλη είναι κατανοητή σε τρεις τόμους.

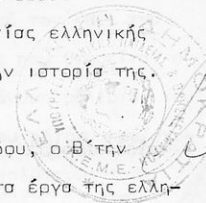
Ο Α' τόμος περιλαμβάνει την ποίηση και το θέατρο της κλασικής περιόδου, ο Β' την Ιστορία, τη φιλοσοφία και τη ρητορική της ίδιας περιόδου και ο Γ' τα έργα της ελληνιστικής και της ρωμαϊκής εποχής. Πιο συγκεκριμένα η ύλη παρτίθεται κατά χρονολογική σειρά και κατά λογοτεχνικό είδος του αρχαίου λόγου: ηρωικό, έπος, διδακτικό έπος, λυρική ποίηση, δράμα, ιστορία, φιλοσοφία, επιστήμες, ρητορεία κ.ο.κ.

Σε κάθε κεφάλαιο προτάσσεται γενική εισαγωγή για το λογοτεχνικό είδος, ενημερωτικό σημείωμα για κάθε εκπρόσωπο του είδους, κατατοπιστικό σημείωμα για κάθε ανθολογούμενο έργο και περιληπτικές δισυσυνοδές ανάμεσα στα αποσπάσματα έργων.

Παρουσιάζονται και ανθολογούνται σχεδόν όλοι οι εκπρόσωποι του κάθε λογοτεχνικού είδους. Τα ανθολογούμενα έργα ή τα αποσπάσματά τους δίνονται σε δόκιμες - κατά το πλείστον - μεταφράσεις, ενώ τα διάφορα σημειώματα του συγγραφέα βοηθούν τον αναγνώστη να σχηματίσει αντίληψη για την εποχή, για τον ποιητή ή το συγγραφέα και για το περιεχόμενο του έργου του.

Εδώ πρέπει να σημειώσω ότι θεωρώ μειονέκτημα της συγγραφής το ότι κυρίως στον Γ' τόμο του έργου οι μεταφράσεις των κειμένων ή είναι χωρίς όνομα μεταφραστή ή έχουν το όνομα του ίδιου του ανθολόγου. Νομίζω ότι ο συγγραφέας θα μπορούσε να δώσει τα έργα αυτά σε δόκιμες μεταφράσεις τρίτων, όπως π.χ. την Πολιτεία του Πλάτωνα σε μετάφραση Κ. Γεωργούλη και το Συμπόσιο σε μετάφραση Συκουτρή.

Από επιστημονική άποψη θα πρέπει σθέως να επισημάνω ότι το έργο δεν είναι και πολύ προσεγμένο. Ένα από τα πρώτα μειονεκτήματά του ανάγεται στον τίτλο του: "Ιστορία και ανθολογία της αρχαίας ελληνικής σκέψης". Νομίζω ότι το σωστότερο θα ήταν να γραφεί "της Α.Ε. γραμματείας" (ή "λογοτεχνίας") τον όρο "σκέψη" τον συνηθίζουμε στα φιλοσοφικά έργα.

Η δεύτερη σοβαρή αδυναμία του έργου είναι ότι η ανθολόγηση δε γίνεται με αντικειμενικό κριτήριο. Την έλλειψη τέτοιων κριτηρίων ομολογεί έμμεσα ο ίδιος ο ανθολόγος στον πρόλογό του, όπου γράφει (σελ. Α12): "Δεν μπόρεσα να κάνω την εργασία αυτή πιο σύντομη. Είναι τόσο πολλοί οι πειρασμοί, με το να βάλεις και τούτο και εκείνο από το μεγάλο εκείνο θησαυρό, που τάφησα - SIC- όσο βγήκε, καθώς το έγγραφο".-

Σημειώνω ενδεικτικά ότι από το Λυσία παραθέτει μόνο αποσπάσματα από τον Υπέρ του δδυνάτου και τίποτε άλλο, ούτε ακόμη και από τον Κατά Έρατοσθένους που θεωρείται ο άριστος λόγος του ρήτορα. Από τον Ανδοκίδη παραθέτει μετάφραση- ανώνυμη μάλιστα- του ψηφίσματος του Δημόφρον του χωρίς καν να μνημονεύει από ποιο λόγο του ρήτορα προέρχεται το ψήφισμα αυτό. Από το λόγο Υπέρ τῶν μυστηρίων, που είναι ο καλύτερος του Ανδοκίδη, ούτε γραμμή.

Αλλά η αδυναμία της επιλογής φαίνεται και από την ανθολόγηση των έργων του Πλάτωνα. Είναι γνωστό ότι δεν μπορεί κανείς να έχει ολοκληρωμένη εικόνα των αντιλήψεων του Πλάτωνα για τη δημοκρατία, αν δε λάβει υπόψη του το απόσπασμα εκείνο από την 7η Επιστολή, όπου αναφέρεται ότι οι Τριάκοντα με την πολιτεία τους απέδειξαν ότι συγκριτικά με τα απολυταρχικά καθεστώτα η δημοκρατία είναι χρυσάφι. Αυτό όμως το απόσπασμα δεν ανθολογείται. Εξάλλου για το ποιο είναι το άριστο πολίτευμα κατά τον Πλάτωνα ο συγγραφέας παραθέτει απόσπασμα από το Μενέξενο. Όμως είναι γνωστό ότι ο Μενέξενος είναι επιδεικτικός λόγος και δεν εκφράζει το μεταφυσικό Πλάτωνα.

Γι' αυτό νομίζω ότι θα έπρεπε να παρατεθεί κατάλληλο απόσπασμα από την Πολιτεία. Τρίτο, για να δείξει ο ανθολόγος την εκτίμηση του Πλάτωνα για τα διάφορα πολιτικά καθεστώτα παραθέτει αποσπάσματα από την Πολιτεία και του Νόμους, αλλά δεν περιλαμβάνει στην ανθολόγησή του την ανάλυση που κάνει ο Πλάτωνας στην Πολιτεία του για τη φθορά των καθεστώτων, που είναι το σημαντικότερο κείμενο για το θέμα αυτό. Τέλος, για την αξία της δικαιοσύνης κατά Πλάτωνα ο συγγραφέας δίνει αποσπάσματα από την 7η Επιστολή. Νομίζω όμως πως υπάρχουν καλύτερα κείμενα για το πρόβλημα αυτό στην Πολιτεία και στο Γοργία.

Το τρίτο αδύνατο σημείο του έργου βρίσκεται στη βιβλιογραφία που παρατίθεται στο τέλος του Γ' τόμου. Εκεί ο κ Λαούρδος γράφεται "Λάουρας", ο Μερκλός "Μεγκλός", ο Τσασκίτικας "Τασκάτικας", ο Τομπαΐδης "Τομπίδης" και ο Nietzsche "Nitze" Ακόμη, προκύπτει έμμεσα αλλά σαφώς (και κακώς) ότι το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης εκδίδει μόνο σειρές αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων με εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια (για τις άλλες εκδόσεις του Ιδρύματος πουθενά αλλού δε γίνεται λόγος) και ότι

στα βιβλία του ΟΕΔΒ βρίσκουμε μόνο μετάφραση των έργων που προορίζονται για χρήση των μαθητών του Γυμνασίου και του Λυκείου.

Ένα τέταρτο αδύνατο σημείο του έργου αποτελούν οι ατεκμηρίωτοι ισχυρισμοί του συγγραφέα. Ανάμεσα στα άλλα επισημαίνουμε ότι στη σελ. Α121 γράφει χωρίς αιτιολογία ότι ο Αρχίλοχος "θεωρήθηκε από τους άρχοντες εμπόθης άνθρωπος" και ότι (σελ. Α122) "οι πολιτικές του απόψεις ήταν βαθύτατα δημοκρατικές". Αναφερόμενος εξάλλου στη Σαπφώ γράφει (σελ. Α122) ότι "η σχολή που διεύθυνε η ποιήτρια ήταν ένας θρησκευτικός σύλλογος αφιερωμένος στη λατρεία της Αφροδίτης". Αλλά για το θέμα αυτό δεν πρέπει να είμαστε τόσο κατηγορηματικοί (βλ. Lesky 223-24).

Παρακάτω σημειώνω-πέμπτο- μερικά ακόμη από τα αδύνατα σημεία της συγγραφής, καθαρώς ενδεικτικά και όχι με αξιολογική σειρά:

α) Στη σελ. Α37 γράφει ότι οι "χωρίζοντες" χώριζαν την Ιλιόδα από την Οδύσσεια. Προφανώς θέλει να πει ότι κατά του "χωρίζοντες" άλλος ήταν ο ποιητής της Ιλιίδας και άλλος της Οδύσσειας.

β) Στη σελ. Α44 γράφει ότι "το 1526 τυπώθηκε στη Βενετία η πρώτη μετάφραση της Ιλιίδας σε ζωντανή γλώσσα" και ότι "την έκδοση αυτή μπορούμε να τη θεωρήσουμε σαν μανιφέστο της ελληνικής δημοτικής λογοτεχνίας". Πρόκειται, νομίζω, για αστήρικτο ισχυρισμό ο οποίος διαψεύδεται και από τη φωτοτυπία της αρχής της Ιλιίδας που παραθέτει ο συγγραφέας από την ίδια την έκδοση της Βενετίας στη σελ. Α46 (Διαβάζει).

γ) Στη σελ. Α47 παραθέτει τον πρόλογο της Ιλιίδας σε μονοτονικό - κακός, κατά τη γνώμη μου- σύστημα, εξαιτίας του οποίου γράφει (ή) αντί (ή), (μυρί) αντί (μυρί'), (άλγε) αντί (άλγε'), (Άϊδι), (οιωνοίσι τε) (με ανσβισασμό τόνου). Σημειώνω με την ευκαιρία ότι το μονοτονικό το χρησιμοποιεί ο συγγραφέας σε όλα τα χωρία αρχαίων κειμένων που παραθέτει στην ανθολογία του με αποτελέσματα ανάλογα προς τη παραπάνω ορθογραφικά λάθη.

δ) Στη σελ. Α65 κάνει λόγο για τα "κυκλικά ποιήματα". Πρόκειται προφανώς για τον "Επικό κύκλο" ή τα "κύκλεια έπη". Λέγει ακόμη ότι "τα κυκλικά επικά ποιήματα ονομάζονται έτσι γιατί είναι αφιερωμένα σε διάφορους κύκλους της μυθολογίας". Νομίζω ότι ως προς την εξήγηση αυτή του όρου ο συγγραφέας θα έπρεπε να είναι πολύ επιφυλακτικός (βλ. Lesky - 132).

ε) Στην ίδια σελίδα (Α65) μιλάει για "αφήγηση του Πρόκλου". Δε γνωρίζω τέτοιο έργο. Είναι όμως γνωστό ότι άσα έργα ανήκουν στον "επικό κύκλο" μας παραδόθηκαν με

τη Γραμματική Χρησιμοποιήθεια του γραμματικού και νεοπλατωνικού φιλοσόφου Πράκλου μέσω της Βιβλιοθήκης του Φωτίου.

στ' Στη σελ. Α71 αναφέρει ότι η Βατραχομουμαχία ανήκει στην κατηγορία των κυκλικών ποιημάτων και των ομηρικών ύμνων, ενώ το σωστό είναι ότι το έργο ανήκει στην "παρωδική ποίηση". Εξάλλου δεν είναι σωστό ότι η Βατραχομουμαχία διακωμωδεί το ηρωικό έπος. Το σωστό είναι ότι η Βατραχομουμαχία παρωδεί την Ιλιάδα (βλ. Ν. Κατσελίδη, Βατραχομουμαχία, ΟΕΔΒ 1983, σελ. 11-12).

ζ) Στη σελ. Α79 τις Μούσες του Ελικώνα τις ταυτίζει με τις σημερινές νεράιδες, που όμως είναι εντελώς άλλο πράγμα.

η) Στην ίδια σελίδα (Α79) φαίνεται πως οι 'Ηοΐσι και ο Γυναικῶν κατάλογος είναι δύο διαφορετικά έργα. Το σωστό είναι ότι οι 'Ηοΐσι αποτελούν μέρος του "καταλόγου".

θ) Στη σελ. Α86 αναφέρεται η 'Ηρακλείς του Πεισάνδρου. Το σωστό είναι 'Ηράκλεια.

ι) Στη σελ. Α105 γράφει ότι η λ. "έλεγεια" προέρχεται από τη φρυγική λ. "έλέγυ" που σημαίνει καλόμι, αυλός. Νομίζω ότι θα ήταν προτιμότερο να αποφύγει ο συγγραφέας αμφισβητούμενες μακρινές εκδοχές και να περιοριστεί στην ελληνική ετυμολογία ("έλεγος" κτλ.).

ια) Στις σελ. Α162 κεφ. χρησιμοποιεί για τα έργα του Πινδάρου τους όρους "Πυθιονίκης", "Νεμεονίκης", "Ολυμπιονίκης" αντί του παραδοσιακού "Πυθινικός", "Νεμεόνικος", "Ολυμπινικός".

ιβ) Στη σελ. Α141 μιλάει για το "Λεξικό του Σουΐδα", ενώ θα έπρεπε να γράψει το σωστό "Λεξικό της Σούδας".

ιγ) Στη σελ. Α125 γράφει το Σημωνίδη τον Αμοργίνο με (Ι) αντί με (Η) που είναι το σωστό. Με (Ι) γράφεται ο Σιμωνίδης ο Κείος (βλ. σελ. Α155).

ιδ) Στη σελ. Α140 η επιγραφή "Αγιοκαίρι" είναι λάθος. Πράκειται για το "Αγριοκαίρι", όπως βλέπουμε στη μετάφραση που ακολουθεί.

Πριν φύγω από το επιστημονικό μέρος θα ήθελα να σημειώσω και το εξής χαρακτηριστικό. Ο συγγραφέας στις πρώτες σελίδες του έργου του (Α 18, 20, 21, 22, 29, 33), που αναφέρονται στην ιστορία της ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιεί εικονογράφηση-τη μόνη που υπάρχει στους τρεις τόμους- από το σχολικό εγχειρίδιο "Επιτομή της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας" του Δ. Τομπσίδα, ενώ στο εξύφυλλο του Γ' τόμου του

έργου υπάρχει ατόφια η εικονογράφηση του εξωφύλλου του ίδιου βιβλίου του Δ. Τομπσιδή, χωρίς καμιά μνεϊά.

Για την επιστημονική συνέπεια του συγγραφέα πρέπει να επισημάνω ακόμη ότι στο τελευταίο τμήμα της σελ. Α18 υπάρχει σχεδόν κατά λέξη παράθεση του κειμένου του Δ. Τομπσιδή από τη σελ. 15 του παραπάνω βιβλίου του χωρίς βέβαια καμιά μνεϊά. (ο κ. Τομπσιδής μπορεί ευκολότερα από μένα να σας δείξει και άλλα τέτοια σημεία).

Από γλωσσική άποψη δε θα ψέξω το βιβλίο. Θα σημειώσω όμως ότι ο συγγραφέας δε συμμορφώνεται πάντοτε με τη Γραμματική, ενώ σε πολλά σημεία που έχουν διαφύγει ανορθογραφίες. Έτσι δεν αποβάλλει όπου πρέπει το τελικό (ν), γράφει "κατ' αρχήν" με δύο λέξεις, "δυό", "τσήφισσ", "ώς", "βαθειό", "λόγου χόρη", "σσανταπέντε", "της Σαπφούς" κ.θ, καθώς και "ρύζωσε", "ανέσταιλλον", "ένθιση", "παλαίβοντες", "ώρισε", "δουλιό", "γλυτώσουσ", "έχουν εκδόσει" κ.θ.

Ύστερα από τα παραπάνω αδυστά να εισηγηθώ στο Τμήμα να θεωρήσει το έργο ως χρήσιμο κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/75, μολονότι δέχομαι ότι αποτελεί καρπό επίπονης εργασίας που έγινε με αγάπη και σεβασμό προς τα κλασικά μας γράμματα και με ενδιάκριτη την επιθυμία του συγγραφέα να κάνει τους αναγνώστες του έργου του καινωνούς των θησσυρών της ελληνικής αρχαιότητας.

Αλλά νομίζω ότι για τη σύσταση του έργου ως χρήσιμου για τους μαθητές και τους καθηγητές μάς εμποδίζουν και οι ακόλουθοι λόγοι. Για τους μαθητές, το ότι το Τμήμα έχει ως αρχή να μη συνιστά βιβλία που προορίζονται να καλύψουν ανάγκες οι οποίες εξυπηρετούνται με τα σχολικά εγχειρίδια. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση θεωρώ ότι όσα πρέπει να πάρουν οι μαθητές από τους κλασικούς μας δίδονται με τα βιβλία του ΟΕΔΒ. Όσο για τους καθηγητές, συνηθίζουμε να μην παρεμβαίνουμε στην άμιλλα που διέπει τη διακίνηση των βιβλίων στο ελεύθερο εμπόριο. Προσθέτως όμως νομίζω ότι το κρίνόμενο έργο για να το συστήσουμε στους διδασκόντες, θα έπρεπε να είναι περισσότερο τεκμηριωμένο επιστημονικά. Άλλωστε και ο ίδιος ο συγγραφέας στον πρόλογό του δηλώνει ότι το προορίζει "για το μέσο Έλληνα αναγνώστη" (γι αυτόν κυρίως ενδιαφερόμαστε γράφει!).

Συνοψίζοντας εισηγούμαι να μην κριθεί το έργο του Θανάση Μητσόπουλου χρήσιμο ούτε για τους μαθητές ούτε για τους καθηγητές.

Ακολουθεί συζήτηση

Ο κ.Φ.Κ. Βώρος λέγει:

1. Νομίζω ότι η εισήγηση επισήμανε αρκετές ατέλειες και σφαλώς η συγγραφή έχει και άλλες (είναι τρεις τόμοι με 1100 σελίδες και άνω) Ένα έργο με τόσο έκταση (ειδολογική χρονολογική και σε αριθμό σελίδων) μπορεί και σφειλεί να έχει και λάθη.

2. Όμως η εισήγηση έχει και αρκετά στοιχεία συλλογιστικά όπως:

α. Οι σπόψεις του Πλάτωνα για τη δημοκρατία - γράφει ο εισηγητής- θα μπορούσαν να φανούν με ένα άλλο σπόσπασμα απο την Πολιτεία ποιο;

β. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τους όρους Πυθιονίκης, Ολυμπιονίκης κλπ. αντί των παραδοσιακών Πυθιδόνικας Ολυμπιδόνικας κλπ. γράφει ο εισηγητής. Αλλά είναι κριτήριο ορθότητας το παραδοσιακό; Ή τουλάχιστον είναι αμόχλητο τεκμήριο επιστημονικής η ιδιότητα του παραδοσιακού;

γ. Η συγγραφή - γράφει ο εισηγητής δε συμμορφώνεται πάντα με τη σχολική γραμματική "Κι εγώ υποστηρίζω ότι είναι ανάγκη ειδικά σε τούτη τη φύση να προσπαθούν να συμμορφώνονται μικροί και μεγάλοι με τη γραμματική.

Αλλά αυτή είναι η επιδίωξη των συντακτών της γραμματικής; Και είναι πάντα κριτήριο ορθότητας η συμμόρφωσης;

3. Ένα ασήμαντο περιστατικό: τον Ιούνιο οι γονείς ενός μαθητή που τέλειωνε την σ'λυκείου μου έλεγαν ότι ο γιός τους νιώθει τόσο σπείχθεια για το αρχαία ελληνικά ώστε αντιμετωπίζωμ πρόβλημα τι να τον κάνουν τον Σεπτέμβρη (αρνείται να πάει στη β λυκείου) Τους σύστησα να δώσουν στο παιδί - ως ελεύθερο ανάγνωσμα για το καλοκαίρι- το βιβλίο του Θ. Μητσόπουλου. Πρόσφατα μου έλεγαν ότι ο γιός τους επιθυμεί να σπουδάσει για την αρχαία ελληνίδα

4. Κι ένα ανέκδοτο που αφορά την ιστορία της συγγραφής που κρίνουμε. Ο συγγραφέας ήταν επόπτης των σχολείων των ελλήνων πολιτικών προσφύγων απο την Ουγγαρία στη Τσασκένδη με έδρα το Βουκουρέστι. Επισκεφτηκε κάποτε και τη Βουδαπέστη. Του διηγήθηκαν τούτο:

" Ένας Έλληνας τέλειωσε γυμνάσιο εξατάξιο στη Μακεδονία το 1940 ή 1941. Μπήκε στην Αντίσταση και αργότερα στον Εμφύλιο. το 1949 πολιτικός πρόσφυγας στη Βουδαπέστη. Εκεί σπούδασε μηχανικός και κάποτε ανέλαβε εργασία σε κάποιο εργοστάσιο. Ο Διευθυντής τον δέχτηκε με εγκραδισότητα λέγοντάς του ότι χαιρείται που θα έχει κοντά του ένα Έλληνα. Ακολούθησε ο διάλογος:

- Καί ξέρεις ελληνικά; (ο ξένος εννοούσε αρχαία)
 - Καί βέβαια, η γλώσσα μου .
 - Ξέρεις και τον Πλάτωνα;
 - Βεβαίωτα
 - Ξέρεις και το έργο του Πλάτωνα;
- Πως, αφού τον είχα διμοιρίτη"

Ο Έλληνας που είχε τελειώσει το εξατάξιο γυμνάσιο με αρχαία ελληνικά όπως τα νοιάθουν πολλοί παραδοσιακά, είχε για τον αρχαίο Πλάτωνα πιο σμυδρή εικόνα απο εκείνη του διμοιρίτη του στον ΕΛΑΣ ή στο Δημοκρατικό Στρατό. Αυτό τ'αρχαία του μάθαμε. Ισχυρότερη είναι σήμερα η προσφορά. Γιατί; Γιατί συνεχίζουμε την ίδια άγονη γραμμή;

Ο Θ. Μητσόπουλος απο κείνο το περιστατικό πήρε μήνυμα ζωής. Αποφάσισε να βρεί δρόμο οι Έλληνες να δούν την κληρονομιά τους. Αυτό κρίνουμε σήμερα, όχι τις όποιες επιμέρους ατέλειες του έργου.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέσει σε ψηφοφορία τις απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση.

Α. Εισήγηση (ΟΧΙ, το βιβλίο δεν θεωρείται χρήσιμο).

Β. αποψη κ. Φ. Βόρου (ΝΑΙ, το βιβλίο θεωρείται χρήσιμο).

Ψηφοφορία

Σκορδιλης	ΟΧΙ
Τομπσίδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΛΕΥΚΗ
Αδαμόπουλος	ΟΧΙ
Βόρος	ΝΑΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ
Σακκάς	ΟΧΙ
Σπυρόπουλος	ΟΧΙ

Το τμήμα με ψήφους 6+1 λευκή = 7.1 αποδέχεται την εισήγηση του κ. Β. Θεοδορακόπουλου και δεν θεωρεί χρήσιμο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 186/75 το βιβλίο του κ. Θ. Μητσόπουλου.

Ο κ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Το βιβλίο του Α. Συρδούπουλου είναι ένα πραγματικό επιμελημένο πόνημα. Ο συγγραφέας στην προσπάθειά του να βοηθήσει τον καθηγητή στο διδακτικό του έργο παραθέτει μια πληθώρα αποσπασμάτων από βιβλία και εγκυκλίους που αναφέρονται στην διδακτική. Είναι αλήθεια ότι στο κείμενο γίνεται μια υπερβολική παράθεση των πηγών που κατά τη γνώμη μου θα μπορούσαν να σημειωθούν μόνο στο περιθώριο ώστε το βιβλίο να περιλαμβάνει το απαραίτητο υλικό σε λιγότερες σελίδες. Πάντως ο αναγνώστης βρίσκει στις σελίδες του βιβλίου πολλά θέματα γενικής διδακτικής που έντεχνα ο συγγραφέας τα προσαρμόζει στην ειδική διδακτική. Ατυχώς το βιβλίο αναφέρεται στο ~~καταρριφθέν~~ σχολικό εγχειρίδιο του Βάρβαρη και του μειώνει την αξία του από άποψη εκσυγχρονισμού (δίδει την εντύπωση παλαιού). Οι άλλες του όμως αναφορές στα κυκλοφορούντα σχολικά βιβλία είναι πολύ ενδιαφέρουσες. π.χ ο συγγραφέας ~~ανακινώ~~ με επιτυχία θεωρητικούς υπολογισμούς στο ΡΗ διαλύματος και σε ενδεχόμενη ποσοτική πειραματική προσπάθεια του διδασκοντα, Τέλος μερικά επιστημονικά λάθη θα μπορούσαν να διορθωθούν π.χ. στη σελίδα 138 δίδεται η εντύπωση ότι κατά την φωτοσύνθεση που διστυπώνεται "σφομαίωση" δίδεται η εντύπωση ότι το οξυγόνο αφαιρείται από το CO₂ ενώ αφαιρείται μόνο από το νερό πράγμα που δείχνει την όχι τόσο σύγχρονη βιβλιογραφία του συγγραφέα. Πιο κάτω το παράρτημα ότι η ενέργεια φωτονίου είναι 40.000 Cal δείχνει όμως βαθειά έλλειψη εκτιμήσεως ενεργειακών ποσοτήτων. Παράδειγμα:

$$H \text{ ενέργεια ενός φωτονίου είναι } E = R \cdot V = 6,6 \cdot 10^{-34} \cdot 5 \cdot 10^{14} = 33 \cdot 10^{-20} \text{ Saul} \approx 7,51 \cdot 10^{-20} \text{ CAL} :$$

Γενικά το βιβλίο παρουσιάζει αρκετά θετικά σημεία και θα ήταν χρήσιμο για τις σχολικές βιβλιοθήκες, αφού όμως διορθωθούν τα παραπάνω σφάλματα και άλλα και επανυποβληθεί.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται:

δεν κάνει δεκτή την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

4. Ο κ. Ι. Σκορδίλης λέγει:

Κύριε Πρόεδρε,

Η Δ/ση Φυσ. Αγωγής του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό αριθμ. Φ.13/77Α/ΓΑ/Α59/27-7-85 μας απέστειλε την αίτηση της καθηγήτριας Φυσ. Αγωγής Φωτεινής Πολυμενάκου- Παπκυριακού, μαζί με ένα αντίτυπο του βιβλίου της " Το παιχνίδι στην ύακηση και μάθηση", και μας παρακαλεί να προβούμε στην κρίση και την επιλογή που για τη χρήση του στην Αβάθμια

και Βθόβμια εκπ/ση.

Η κ. Φ. Παλυμενάκου- Παπακυριακού υπηρετεί με απόσπαση στο ΤΕΦΑΑ Θεσ/νίκης και στο πανημό της αυτώ, που έχει έκταση 450 περίπου σελίδες και είναι διαχωρισμένο σε δύο μεγάλα μέρη το πρώτο με δεκατέσσερα (14) κεφάλαια και το δεύτερο με έξι (6), καταπίνεται με ένα από τα βασικότερα θέματα της σύγχρονης παιδαγωγικής, το παιχνίδι.

Είνας γνωστό σε όλους μας πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος του παιχνιδιού στη μάθηση και ποιοι προβληματισμοί μπάνουν σήμερα, κάτω από την τερύστια καταπίηση της Τεχνολογικής ανάπτυξης για την ισόρροπη ψυχική, πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών.

Η κα Παλυμενάκου λοιπόν διαπραγματεύεται το θέμα της με μεγάλη επιτυχία, παρουσιάζει στο πρώτο μέρος του βιβλίου της μια ευρεία και κατατοπιστική θεωρητική ανάπτυξη με κεφάλαια όπως " η ιστορική πορεία του παιχνιδιού, η φύση και εξέλιξη του παιχνιδιού" κτλ και στο δεύτερο μέρος παρουσιάζει επίσης με επιτυχία στοιχεία της διδακτικής των παιχνιδιών και περιγράφει ελληνικά παραδοσιακά παιχνίδια σθλητικογυμναστικά παιχνίδια και παιχνίδια με μουσική-κίνηση- λόγο.

Θεωρώ επίσης σκόπιμο να αναφέρω πως η συγγραφέας χρησιμοποιεί μια καλή γλώσσα, χωρίς παρεκκλίσεις και ακρότητες, πως έχει ορθολογικά διατάξει την ύλη του βιβλίου, πως χρησιμοποιεί στα συνθετότερα παιχνίδια σωστή μεθοδολογία και πως ακόμη για την πληρέστερη κατανόηση των θεμάτων παραθέτει κατανοητά σχήματα, ωραίες εικόνες και απλές παρτιτούρες.

Για τους λόγους που ανέφερα με συντομία, αλλά και για τους πρόσθετους λόγους, επειδή το βιβλίο αυτό είναι ένα από τα λίγα του είδους του, εκτενέστερο και πιο ολοκληρωμένο από τα προηγούμενα και θα βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και κυρίως τους γυμναστές στο έργο τους, εισηγούμαι στο Τμήμα, σύμφωνα με το άρθρο 2 παραγρ. 5 του Νόμου 186/75, να το θεωρήσει κατάλληλο και χρήσιμο για τις βιβλιοθήκες των σχολείων της Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποδέχεται ο μ ό φ ω ν α

την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

Θ έ μα 3ο.- Το Τμήμα ο μ ό φ ω ν ο σ π ο φ α ί ν ε τ α ι :

Αποδέχεται την εισήγηση των κκ Δ. Τορσιδη και Στ. Παπασημακόπουλου να αποσπαστούν στο ΚΕΜΕ οι κκ

1. Καραμπάγια Διανυσία του 2ου Προτύπου Γυμνασίου Αθηνών.
2. Τόγια Φοίβη του 3ου Εσπ. Γυμν. Πειραιά
3. Καραμπάγια Μέλω του Πειραματικού Αθηνών.
4. Αθανασάκης Αρτέμης του 2ου Προτύπου Γυμ/σίου Αθηνών

για να περατώσουν τη συγγραφή εκπ/κών βιβλίων για τα Ε.Π.Α μέχρι 31-12-85.

Σημειώνει όμως για τη Διοίκηση ότι ο κ. Αθανασάκης εκλέχτηκε σχολικός Σύμβουλος και είναι πιθανό να είναι απαραίτητος στα νέα καθήκοντά του και γι' αυτό, ίσως θα ήταν σκόπιμη να εξεταστεί η περίπτωση της μερικής απόσπασής του.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΛ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαφωνίτου

Πράξη 73/85

Σήμερα, 18-9-85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ.: Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Παπαδόπουλος γιατί είχε μάθημα στη ΣΕΛΜΕ.

Θέματα Η. Δ.

1. Διορθώσεις, βελτιώσεις των βιβλίων γλωσσικής διδ/σίας.
Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης.
2. Γνωμοδότηση για την καταλληλότητα του βιβλίου, Επίτομο Λεξιλόγιο λογοτεχνικών όρων του Γερ. Μαρκαντωνάτου.
Εισηγητής: Β. Θεοδωρακόπουλος.
3. Ανακοινώσεις.
4. Συμπλήρωση προκήρυξης για τη συγγραφή του βιβλίου, Ιστορία Β' Γυμνασίου.
Εισηγητής: Φ. Βώρος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο. Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Στα βιβλία "Νεοελληνική γλώσσα" του γυμνασίου (τεύχη Α' και Β') θα προστεθούν, όπως είναι γνωστό (πράξη 51/85), και άλλες ενότητες και η ύλη τους θα αναδιαρθρωθεί, ώστε να απαρτίσουν τρία τεύχη (Α', Β', Γ'). Επίσης με βάση τις παρατηρήσεις των καθηγητών από την περ-σινή διδασκαλία η ομάδα εργασίας, που συγκροτήθηκε στο ΚΕΜΕ, εργάζε-ται εντατικά και επιφέρει αρκετές αλλαγές, που αποβλέπουν κυρίως στην καλύτερη αξιοποίηση του λεξιλογίου κάθε ενότητας και στην ελάφρυνση του τυπικά γραμματικού μέρους της. Επίσης μερικά από τα κείμενα, που δεν "τράβηξαν" κατά τη διδασκαλία, θα αντικατασταθούν (πράξη 61/85).

Όλα αυτά σημαίνουν στην πράξη ότι τα βιβλία της "Νεοελληνικής γλώσσας" (μαθητή και καθηγητή) δεν μπορούν να παραδοθούν στο τυπο-γραφείο στην ορισμένη για τα διορθώσιμα βιβλία προθεσμία (30 Οκτώβρη '85). Είναι αναγκαία μια παράταση τουλάχιστον ενός διμήνου, δηλαδή τέ-λος Δεκέμβρη '85. Αν είναι αδύνατο να δοθεί η ζητούμενη παράταση, τό-τε θα γίνουν ορισμένες μόνο μικροαλλαγές και διορθώσεις στα βιβλία και θα μείνουν οι σχεδιαζόμενες βελτιώσεις για το μεθεπόμενο χρόνο 1987-88.

Μια δεύτερη παράταση προθεσμίας θα ήθελα για το συγγραφόμενο στη Θεσσαλονίκη βιβλίο γλωσσικής διδασκαλίας της Α' λυκείου. Απ' όσο ξέρω, οι συγγραφείς, που παράλληλα εκτελούν τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα κα-τά πλήρη απασχόληση, δεν μπορούν να είναι έτοιμοι πριν από το τέλος Φε-βρουαρίου 1986. Το βιβλίο θα περάσει από κρίση και έγκριση μέσα στο Μάρτιο '86 και θα είναι έτοιμο για το τυπογραφείο την 1η Απριλίου 1986. Θα παρακαλούσα το Τμήμα να συνηγορήσει στη διοίκηση για την έγκριση των παρατάσεων αυτών, γιατί μόνο έτσι θα έχουμε διδακτικά βιβλία υψηλής ποιότητας και λειτουργικά.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισται:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη

Θέμα 2ο. Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Το ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό του Γ2/932/28-3-85 μας διαβιβάζει αίτηση του εκδ. οίκου GUTENBERG για να αποφανθούμε για τη χρησιμότητα του βιβλίου του Γερ. Παριαντωνάτου "Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων".

Σχετικά εισηγούμαι τα ακόλουθα:

Όπως δηλώνει και ο τίτλος του, το βιβλίο συγκροτείται από λήμματα που αναφέρονται σε όρους της λογοτεχνίας. Κάθε λήμμα περιλαμβάνει με συντομία αλλά και με πληρότητα όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται κανείς να έχει υπόψη του όταν θέλει να κατατοπιστεί για το περιεχόμενο του κάθε λογοτεχνικού όρου. Στα περισσότερα λήμματα παρατίθεται και επιλογή ξένης και ελληνικής βιβλιογραφίας που θα χρησίμευε για ευρύτερη ενημέρωση των ενδιαφερομένων.

Η γενική εντύπωσή μου για την πληρότητα και την τεκμηρίωση του βιβλίου είναι θετική. Οι μαθητές και οι καθηγητές μπορούν να το χρησιμοποιούν με εμπιστοσύνη.

Και θα ήμουν πρόθυμος να εισηγηθώ στο Τμήμα να θεωρήσει το βιβλίο αυτό χρήσιμο για τις σχολικές βιβλιοθήκες, αν δε με εμπόδιζε η αρχή που τηρήσαμε πιστά που διέπει τη διακίνηση των βιβλίων -ιδίως των βοηθητικών- στο ελεύθερο εμπόριο.

Γι' αυτό εισηγούμαι να μην κριθεί το βιβλίο χρήσιμο κατά την έννοια της παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν.186/75.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

Θέμα 3ο. Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος ανακοινώνει το έγγραφο αρ. Φ.211.17/88/Γ2/2311/21-8-85 και πληροφορεί το Τμήμα ότι θα είναι έτοιμος να εισηγηθεί την Παρασκευή 20-9-85.

Θέμα 4ο. Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

Με προγενέστερη προκήρυξη διαγωνισμού για τη συγγραφή βιβλίου Ιστορίας Β' Γυμνασίου παραπέμφαμε σε δημοσιευμένο αναλυτικό πρόγραμμα και επισυνάψαμε τις αναγκαίες προδιαγραφές.

Στις προδιαγραφές αυτές γράψαμε: Οι υποψήφιοι συγγραφείς να έχουν υπόψη ότι το βιβλίο θα είναι βιβλίο γέφυρα ανάμεσα στα βιβλία ιστορίας α' γυμνασίου και γ' γυμνασίου, που είναι καινούρια βιβλία και δεν προβλέπεται αντικατάστασή τους σε σύντομο χρόνο.

Υστερα από προφορικό ερώτημα που μου έγινε θεωρώ αναγκαίο σήμερα να προσθέσουμε ότι:

Οι συγγραφείς του βιβλίου Ιστορίας β' γυμνασίου να ακολουθήσουν κατ' αρχή το δημοσιευμένο πρόγραμμα, να έχουν υπόψη τους την παραπάνω αρχή, αλλά και ακριβέστερα να περιοριστούν στη Βυζαντινή κυρίως Ιστορία 330 μ.Χ. - 1453 και παράλληλα μεσαιωνική της ίδιας περίπου χρονικής περιόδου φροντίζοντας ταυτόχρονα με το εισαγωγικό κεφάλαιο να εξηγήσουν τη μετάβαση από την αρχαιότητα στο μεσαίωνα και με το επιλογικό κεφάλαιο να εξηγήσουν τη μετάβαση από το μεσαίωνα στους νεότερους χρόνους.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΠΑΤΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Πράξη 74/85

Σήμερα , 20.9.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγ. Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλεία Σπυρόπουλος , Σύμβουλος Β. '

Έλαβαν μέρος στην συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς , Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπαδημακόπουλος, Σύμβουλοι Β, Ι. Σκορδιλής, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ Κυρ. Κατσιμένης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του τμήματος , Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος, Δ. Τομαζίδης, γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θέματα Η.Δ.

1.-Καταγγελία του Προέδρου της Επιστημονικής Έρευνας και συνεργασίας Δυτ. Γερμανίας για το βιβλίο, Γεωγραφία της Ευρώπης Γ. Γυμνασίου των Σ. Ορεινού , Σ. Παπασημακόπουλου. Εισηγητές: Φ. Βώρος , Σ. Παπασημακόπουλος.

2.-Πρόταση για καθιέρωση της διδ/λίας της Λατινικής ως ξένης γλώσσας Εισηγητής : Β. Θεοδωρακόπουλος .

3.- Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίασης, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασεως το τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτάσσεται το 2ο θέμα .

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ , με το έγγραφο της Γ2/2049/ΙΟ-7-85, μας στέλνει επιστολή του κ. Α. Μπέτση, βοηθού Γυμνασιάρχη του 2ου Γυμνασίου Πειραιά, για ενημέρωσή μας.

Ο κ. Α. Μπέτσης προτείνει να διδάσκεται η λατινική στο δημοτικό και στο γυμνάσιο ώστε τα παιδιά να μπορούν στη συνέχεια να μαθαίνουν ευκολότερα τις σύγχρονες ξένες γλώσσες. Νομίζω ότι η πρόταση είναι τόσο έξω από τα παιδαγωγικά καθιερωμένα, που δεν αντέχει σε συζήτηση. (Διαβάζει λεπτομέρειες από την επιστολή).

Προτείνω να μείνουν αυτά στα πρακτικά και να μην κοινοποιηθούν , γιατί το έγγραφο του ΥΠΕΠΘ μεας διαβιβάζει την επιστολή καλώς " για ενημέρωση " .

Το τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου

Θέμα Ιο Μετά απο συζήτηση το τμήμα ομόφωνα

αποφάινεται

Σχετικά με την καταγγελία του κ. Βασ. Γκερμότση με θέμα το βιβλίο Γεωγραφίας των Στ. Παπασημακόπουλου και Σ. Ορεινού -

Μαγκλάρη παρατηρούμε τα εξής :

Η πιό πάνω καταγγελία θεμελιώνεται κατά κύριο λόγο όχι στη μεροληψία ^{από} του βιβλίου, το οποίο, όπως θα δειξουμε στη συνέχεια, χαρακτηρίζεται αντικειμενικότητα, αλλά στην απουσία ενός συγκεκριμένου περιεχομένου το οποίο θα ανταποκρινόταν στις προτιμήσεις και τις επιλογές του καταγγέλλοντος. Έτσι οι δήθεν μεροληψίες και μονομέρειες του βιβλίου παραμένουν αναπόδεικτες και ο κ. Γκερμότσης καταφεύγει είτε στη διδγκωση ορισμένων αναλύσεων που δεν παρουσιάζουν τίποτε το επιλήψιμο, είτε στην παρασιώπηση ορισμένων ρητά αναφερομένων στοιχείων με ταυτόχρονη διαμαρτυρία για την απουσία τους. Ας δούμε ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα:

1. Ο κ. Γκερμότσης παρατηρεί: " Για την αποτυχημένη κολλεκτιβοποίηση των σιτοβολώνων της Ρωσίας ... ουδείς λόγος ". Και όμως, στις σελ. 136-137 οι συγγραφείς τονίζουν κατά λέξη τα εξής: " Αν και η Σοβιετική Ένωση είναι ο πρώτος παραγωγός σιταριού στον κόσμο, η γεωργοκτηνοτροφική πολιτική της χώρας υστερεί σε γενικές γραμμές σε σχέση με την παραγωγή των χωρών της Δυτ. Ευρώπης. Η μηχανοποίηση της γεωργίας δεν έχει φτάσει στο βαθμό των δυτικοευρωπαϊκών χωρών (χρησιμοποιείται ένα τρακτέρ για 90 εκτάρια). Τα λιπάσματα καλύπτουν μόνο το 50 % των αναγκών. Αν προστεθούν και οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες (π.χ. ξηρασία) που πολλές φορές επιδρούν στη γεωργική παραγωγή, μπορεί να μας δοθεί μια αιτιολογημένη εικόνα της καθυστέρησης της γεωργικής παραγωγής στη Σοβιετική Ένωση . "

2. Ο κ. Γκερμότσης παρατηρεί: " Για τη στροφή της Γιουγκοσλαβίας στην ιδιωτική πρωτοβουλία ουδείς λόγος " . Και όμως οι συγγραφείς γράφουν στη σελ. 81 κατά λέξη τα εξής: " Το 1965 καθιερώθηκαν (στη Γιουγκοσλαβία) μεταρρυθμίσεις που στόχευαν στην αποδέσμευση της

διοίκησης των βιομηχανιών απο τον ασφυκτικό έλεγχο του κράτους.

Οι επιχειρήσεις πια αυτοδιαχειρίζονται και είναι ελεύθερες να εκμεταλλεύονται τα προϊόντα που παράγουν ."

3. Ο κ. Γκερμότσης προσάπτει στους συγγραφείς του βιβλίου τη μορφή ότι μιλούν για αποτυχία της βιομηχανικής πολιτικής της ΕΟΚ, παρασιωπά όμως το ότι στις σελ. 183-184 απαριθμούνται με σαφήνεια και πειστικότητα οι επιτυχίες της ΕΟΚ στην οικονομία, γενικά, και τη γεωγραφία, ειδικότερα. Ο κ. Γκερμότσης ενοχλήθηκε προφανώς απο την ανάλυση ορισμένων δυσχερειών και αντιφάσεων στη βιομηχανική πολιτική της ΕΟΚ που η παρουσίαση τους στον τύπο των διαφόρων Δυτικών χωρών είναι τόσο συχνή, ώστε να καταντά κοινοτοπία.

4. Ο κ. Γκερμότσης ισχυρίζεται ότι με διάφορα διαγράμματα και στατιστικούς πίνακες επιδιώκεται μεθοδική η υποτίμηση του οικονομικού συστήματος Δυτικού τύπου, δεν κάνει όμως καθόλου λόγο για τον πίνακα της σελ. 160 που με αριθμητικά στοιχεία εμφανίζει τις χώρες με μεικτή οικονομία να έχουν αισθητά μεγαλύτερο κατα κεφαλήν εισόδημα από τις χώρες με σοσιαλιστικό σύστημα.

5. Ο κ. Γκερμότσης κατηγορεί τους συγγραφείς για τον ισχυρισμό του ότι στις σοσιαλιστικές χώρες δεν υπάρχουν οικονομικές κρίσεις και προβλήματα ανεργίας. Παρασιωπά όμως το ότι οι συγγραφείς τονίζουν ταυτόχρονα ότι στις χώρες αυτές ο πληθωρισμός δεν είναι άγνωστος και ότι η γραφειοκρατία αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη της οικονομίας σελ. 143, 161).

6. Ο κ. Γκερμότσης ενοχλείται απο τη συχνή αναφορά των συγγραφέων σε βαλκανικές χώρες, λησμονεί όμως ότι αυτές παρουσιάζουν για την Ελλάδα ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού τοποθετούνται στον ίδιο γεωγραφικό χώρο με αυτήν και πολλές φορές αντιμετωπίζουν παρεμφερή προβλήματα.

7. Ο κ. Γκερμότσης ανακαλύπτει απο την αρχή ως το τέλος του βιβλίου μειωτικούς χαρακτηρισμούς και δυσμενείς αναλύσεις για τη δυτικού τύπου οικονομία. Δεν προσέχει όμως καθόλου τη νηφάλια ^{παρουσίαση} (από τους συγγραφείς των θετικών σημείων που παρουσιάζει η βιομηχανική ανάπτυξη στις χώρες με μεικτή οικονομία (σελ. 67) και φαίνεται να αγνοεί την αναφορά στη θεαματική βιομηχανική ανάπτυξη της Ισπανίας, χάρη στην οποία η χώρα αυτή " κατέχει την 5η κατά σειρά οικονομική θέση στην Ευρώπη και την 11η σε ολόκληρο τον κόσμο " (σελ. 68) .

8. Ο κ. Γκερμότσης δεν πρόσεξε ότι το σύστημα της ομαδικής γεωργο-κτηνοτροφικής προσπάθειας παρουσιάζεται ως ιδιαίτερα επιτυχημένο στη Δανία (σελ. 171, 172, 173,) , ενώ αντίθετα ενοχλείται από ένα απλό παράθεμα τουριστικού οδηγού, στο οποίο εξαίρονται οι φυσικές καλλονές της Ρουμανίας.·.

Τελειώνοντας θα θέλαμε να επαναλάβουμε ότι το βιβλίο χαρακτηρίζεται από επιστημονική εγκυρότητα και ότι συντάχθηκε με νηφάλιότητα και σεβασμό προς την αλήθεια. Οι συγγραφείς στηρίχτηκαν σε πλούσια βιβλιογραφία, κυρίως από χώρες της Δυτικής Ευρώπης, και, όσο είναι ανθρώπινα δυνατόν, προσπάθησαν να είναι αντικειμενικοί. Αυτό βέβαια δεν αποκλείει να υπάρχουν και σφάλματα, όπως συμβαίνει άλλωστε στα σχολικά εγχειρίδια. Στα πλαίσια της συνεχούς προσπάθειας για τη βελτίωση των σχολικών βιβλίων, ανι. διαπιστωθούν ατέλειες και στο βιβλίο της Γεωγραφίας της Γ. Γυμνασίου, θα διορθωθούν ασφαλώς σε μια από τις προσεχείς επανεκδόσεις της.

Θέμα 3ο ----- Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 3003 /I7.9.85
2. 2993
3. 2987 /I6-9-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Πράξη 75/85

Σήμερα , 23.9.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογειών 396 , Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β.΄

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαζίδης, Σύμβουλοι Β. Ι. Σκορδιλής, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμένης Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου , φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος ο κ. Φ. Βώρος γιατί ήταν απασχολημένος εις άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θέματα Η.Δ.

1. Εισηγήση για μελέτη σχετική με την πρόσθετη διδ. βοήθεια στους μαθητές. Εισηγητής Δ. Σακκάς
2. Αποσπάσεις καθηγητών του κλάδου Α4 και του κλάδου ΑΙ Εισηγητής κ. Παπασημακόπουλος, Β. Θεοδωρακόπουλος
3. Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίασης αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 2ο Το Τμήμα μετά απο συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να αποσπαστεί

στο ΚΕΜΕ η καθηγήτρια της Βαρβακειού Προτύπου Σχολής κ. Ελ Βύζα του τλάδου Α4.

Στη συνέχεια ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Επειδή λόγω ειδικότητας δεν είμαι σε θέση να αντιμετωπίσω ειδικά θέματα και επείγοντα προβλήματα που έχουν σχέση με τα βιβλία των θρησκευτικών που γράφονται με ανάθεση, και θα έπρεπε ήδη να είχαν υποβληθεί προς κρίση και έγκριση ώστε να σταλούν στον ΟΕΔΒ μέσα στις προθεσμίες που θέτει η υπουργική εντολή, παρακαλώ να γνωμοδοτήσει το Τμήμα για την απόσπαση ενός Σχολικού Συμβούλου ειδικότητας θεολόγου για μια μέρα της εβδομάδας στο ΚΕΜΕ, για να μας βοηθήσει στα παραπάνω θέματα. Το πρόσωπο ας το επιλέξει η Διοίκηση. Το χρειαζόμαστε όμως πολύ σύντομα.

Το τμήμα μετά απο συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου

Θέμα Ι ο Μετά απο συζήτηση το Τμήμα αναθέτει στον κ. Σακιά να συντάξει α) εγκύκλιο με καθαρώς παιδαγωγικό περιεχόμενο, για να σταλεί στους γονείς και μαθητές και β) εγκύκλιο για την καθοδήγηση των διδασκόντων. Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
Ηλίας Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας
Δ. Ζαραφνίτου

Πράξη 76/85

Σήμερα, 25.9.85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογειών 396 Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπάζης, Σύμβουλοι Β, Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμένης, Β. Θεοδωρακόπουλος. Εισηγητές και η Γραμματέας του τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Παπαδόπουλος γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θέματα Η.Δ.

1. Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές : Στ. Παπασημακόπουλος, Β. Θεοδωρακόπουλος .
 2. Διαβίβαση εγγράφου του ΕΟΤ σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Εισηγητής : Ηλίας Σπυρόπουλος
 3. Ανακοινώσεις
 4. Έγκριση διδ. βιβλίου του ΕΠΑ . Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

./

Θέμα Το Α. Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Εισηγούμαι την ανατύπωση σε ένα τεύχος των ακολούθων βιβλίων του Πολυκλαδικού.

- α) Γεωργία και ανάπτυξη Α,Β,Γ, τεύχη
- β) Οργανισμός του ανθρώπου τεύχη Α,Β.

Β. Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Το ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό του Γ2 /2470/18.9.85 μας ζητεί να γνωμοδοτήσουμε για την ανατύπωση του βιβλίου " ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ " του Αχιλ. Τζαρτζάνου για τις ανάγκες των μαθητών της Γ, τάξης λυκείου σχολικού έτους 1986-87.

Υπενθυμίζω ότι με την υπουργική απόφαση Γ2 /3117/ 15.10.84 έχει ανατεθεί στους Γ. ΣΑΒΒΑΝΤΙΔΗ και Μ. ΠΑΣΧΑΛΗ η συγγραφή νέου διδακτικού εγχειριδίου Λατινικής Γραμματικής για την 3η Δέσμη με προθεσμία υποβολής την 31.8.85.

Στο μεταξύ οι συγγραφείς με το έγγραφό τους από 5.9.85 προς το ΥΠΕΠΘ (όμοιο έχουν στείλει και στο ΚΕΜΕ, αριθμ. πρωτ. ΚΕΜΕ 2938/ 11.9.85) ζητούν παράταση προθεσμίας ως τα τέλη Μαρτίου 1986 επειδή λόγω απρόβλεπτων δυσχερειών δεν κατόρθωσαν να ολοκληρώσουν τη συγγραφή.

Μολονότι η χορήγηση στους μαθητές για άλλη μια χρονιά της φραγματικής Τζαρτζάνου θα παρατείνει την ύπαρξη των προβλημάτων που συναντά η διδακτική πράξη λόγω ασυμφωνίας σε πολλά σημεία του βιβλίου αυτού με τα νέα βιβλία Λατινικών που μας έχουν δώσει τρία χρόνια τώρα (και πάμε για τέταρτο έτος του χρόνου), οι δύο συγγραφείς, πιέζομαι από την ανάγκη που αισθάνεται η Διοίκηση να πάνε τα βιβλία του 1986-87 στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση ως τα τέλη Οκτωβρίου και εισηγούμαι να προωθηθεί από τώρα η Λατινική Γραμματική Τζαρτζάνου για ανατύπωση χωρίς διορθώσεις.

Το 7ημέριο μετά από συζητήσεις αποφασίστηκε.

αποδέχεται ο μείζονα και εισηγήθη των κκ Στ. Παπασημακόπουλου και Β. Θεοδωρακόπουλου.

Θέμα 2ο

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει:

Η Διεύθυνση εφαρμογών προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ με το υπ αριθμ. Γ2 /2485 /12-9-85 έγγραφό της μας διαβιβάζει έγγραφο του ΕΟΤ και παρακαλεί να διατυπώσουμε προτάσεις στα αναφερόμενα θέματα ευθύνης του ΥΠΕΘ . Εισηγούμαι λοιπόν τα εξής:

α) Για το έγγραφο 328436/19-8-85 του ΕΟΤ ήδη ο συντάκτης δηλώνει ότι " απευθυνθήκαμε στο Υπουργείο Παιδείας , το οποίο ανταποκρίθηκε θετικά " Για το θέμα τώρα των τηλεοπτικών εκπομπών άν το Υπουργείο κρίνει ότι η Ομάδα Εργασίας για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση που λειτουργεί με ευθύνη του ΚΕΜΕ είναι χρήσιμο να συνεργασθεί με την ΕΡΤ για εκλογή κατάλληλων ταινιών κλπ. ή για σύνταξη κατάλληλων SPOTS η Ομάδα είναι πρόθυμη να συνεργαστεί αφού με μεσολάβηση του Υπουργείου συνεννοηθεί με τους αρμοδίους φορείς της ΕΡΤ.

β) Για το έγγραφο 510774 /29-3-85 του ΕΟΤ, μεταφέραμε ήδη το 1984 τις ανησυχίες της Επιτροπής Περιβάλλοντος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον αποδεκατισμό των πτηνών στην Ελλάδα στην Κυνηγητική Ομοσπονδία Ελλάδος, η οποία, με έγγραφό της απο 8/2/1984 το οποίο επισυνάπτουμε, μας καθησύχασε, προσφεύγοντας μάλιστα σε επίσημα κείμενα. Οπωσδήποτε κρίνουμε απαραίτητο οι υπηρεσίες των Υπουργείων που έχουν σχετικές αρμοδιότητες να ενεργοποιηθούν άμεσα, για τη βελτίωση της κατάστασης που περιγράφεται με μελανά χρώματα απο τον ΕΟΤ

Το Τμήμα, ύστερα απο διευκρινιστική συζήτηση

αποφαίνεται ο μ ό φ ω ν α

δέχεται την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

4-
μα 4ο Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Το βιβλίο " Οργάνωση και Διοίκηση Οικονομικών μονάδων" της Β τάξης
γράφτηκε απο τον καθηγητή κ. Σ. Ζευγαρίδη.
Επίσης έχουμε απο τον κ. Γ. Π. Βάρλα Δρ. Οικονομολόγο
ο οποίος θεωρεί το βιβλίο αρκετά ικανοποιητικό.
Το βιβλίο γράφτηκε κατά το ένα μέρος . Επομένως θα γραφεί το δεύτερο
μέρος.

Εγώ είμαι ειδικός. Το μάθημα είναι απο τα νέα μαθήματα και έχει σχέση
με την ύλη μαθημάτων που διδάσκεται σε μερικές σχολές ελεύθερης μορφώ-
σης που εποικονομούνται " Μάρκετινγκ " .
Πρόλο που όπως δήλωσα δεν είμαι ειδικός το βιβλίο στο μεγαλύτερο
μέρος του είναι πολύ ελκυστικό και πιστεύω ότι με κατάλληλο διάλογο
θα μπορεί να επιτύχει ως διδακτικό βιβλίο.
Για τους παραπάνω λόγους εισηγούμαι την έγκρισή του απο το Τμήμα και
την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση, αφού προηγουμένως ελεγχθεί
απο ένα φιλόλογο ο οποίος θα διαμορφώσει και την ετυμολογία της ορο-
λογίας καθώς και μικρούς ξενόγλωσσους όρους.

Το Τμήμα μετά απο συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου .

Κα 3ο Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο της εξής εγγράφων:

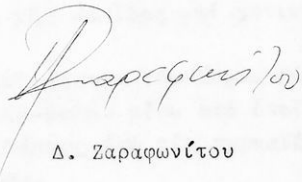
- 3068/23.9.85
- 3050/2 .9.85
- 305I/23.9.85
- 3052/23.9.85
- 3053/23.9.85
- 3056/23.9.85
- 305I/23.9.85
- 3057/23.9.85
- 3067/23.9.85
- 3047/23.9.85
- 3049/23.9.85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

 Ηλ. Σπυρόπουλος

Η γραμματέας

 Δ. Ζαροφωλίτου

Πρὸς: Τὸν Ἀξιότιμον Κύριον
Ἐλίαν Σπυρόπουλον
Σύμβουλο ΣΕΑΜΕ
Υπουργοῦ Παιδείας
Κλεομένουσ' ΙΙ - ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Κοινοποιήσις:

ΜΕΝΑ :

Σάν Πρόεδρος τῆς Κυνηγετικῆς Συνομοσπονδίας Ἑλλάδος ἡ ὁποία ἐποπτεύει 210 Κυνηγετικούς Σὺλλόγους καὶ 7 Ὀμοσπονδίες, ἔχω παρακολουθήσει τὴν δράση αὐτῶν πῶν Ὀργανώσεων σχετικὰ μὲ τὴν προστασία τῆς θηραματοπανίδας καὶ γενικὰ τοῦ περιβάλλοντος καὶ σὰς πληροφορῶ ἐπὶ τῶν ἐξῆς:

Στὴ Χώρα μας ἡ προστασία τοῦ περιβάλλοντος ἔχει κατανοηθεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τοὺς κυνηγούς γιατί οἱ Ὀργανώσεις τους καὶ ἰδιαίτερα οἱ Κυνηγετικοὶ Σὺλλογοὶ σὲ κάθε περίοδο (δηλαδή κάθε χρόνο) δίνουν ὁδηγίες γιὰ τὴ προστασία τῆς πανίδας καὶ γενικὰ τοῦ περιβάλλοντος.

Ἔτσι κάθε Αὐγουστο πού ὁ κυνηγὸς ἐφοδιάζεται τὴν ἄδεια θήρας, τοῦ δίνει ὁ Κυνηγετικὸς Σὺλλογος ἓνα φέϋ-βολάν μέσα στό ὁποῖο δίνονται ὁδηγίες γιὰ τὴ προστασία τοῦ δάσους ἀπὸ τίς πυρκαϊές καὶ ἀπὸ τὸ κόψιμο τῶν κλώνων τῶν δένδρων.

Μέ τίς ὁδηγίες αὐτές ἐξαίρεται ἡ ὠφελιμότητα τοῦ δάσους μέσα στό ὁποῖο ζεῖ καὶ ἀναπτύσσεται ἡ θηραματοπανίδα διὰ τὴν ὁποίαν ἐνδιαφέρεται ὁ κυνηγός.

Οἱ Κυνηγετικοὶ Σὺλλογοὶ, ἐκτός ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐνέργειά τους μὲ ἔξοδα τους, τοποθετοῦνε σὲ ἐπικίνδυνα ἀπὸ πυρκαϊές μέρη σταθερές πινακίδες μὲ τίς ὁποῖες ἐφιστᾶται ἡ προσοχή ἐκείνων πού περνᾶνε ἀπὸ αὐτὰ μέρη γιὰ τὴν πρόληψη τῶν πυρκαϊῶν.

Οἱ Κυνηγετικοὶ Σὺλλογοὶ ἔχουν -σὲ συνεργασία μὲ τίς Δασικὲς Ἀρχές-δημιουργήσει σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα 510 καταφύγια πού καταλαμβάνουν ἔκταση 6.000.000 στρεμμάτων (600.000 ἐκτάρια) μέσα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 77/1985
=====

Σήμερα 26-9-85, ημέρα Πέμπτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'. Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σαϊκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Φ. Βώρος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Ενημέρωση του Τμήματος από την ομάδα εργασίας της γαλλικής γλώσσας.
- ΘΕΜΑ 2ο - Βιβλία από το ελεύθερο εμπόριο. Εισηγητές κατά ειδικότητα

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

ΘΕΜΑ 1ο

Στη συζήτηση του θέματος έλαβαν μέρος εκπρόσωποι της Ομάδας Εργασίας της γαλλικής γλώσσας (κ.κ. Β. Τοκατλίδου, Ινάχογλου) και ενημέρωσαν το Τμήμα για την πορεία των εργασιών τους.

Το 2ο θέμα αναβάλλεται.

Στο σημείο αυτό διακόπτεται η συνεδρίαση του Τμήματος.

Ο Πρόεδρος
[Signature]

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας
[Signature]
Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 78/1985

Σήμερα, 30-9-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00, το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές, και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφώνιτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Εσωσχολική βοήθεια στο μαθητή. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για τροποποιήσεις στο ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα της Χαροκοπέιου Ανατ. Σχολής Οικ. Οικονομίας. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Βιβλία από το ελεύθερο εμπόριο. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ενημέρωση του Τμήματος για τα σεμινάρια Γαλλικής που έγιναν. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 6ο - Απόσπαση δύο φιλολόγων-μελών Ομάδας Εργασίας για τη συγγραφή βιβλίου "Νεοελληνική γλώσσα" Α' Λυκείου. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Δ. Σακκάς ανέγνωσε στο Τμήμα επιστολή προς τους μαθητές και τους γονείς και οδηγίες προς τους διευθυντές των Λυκείων και τους καθηγητές που θα διδάξουν στα ειδικά τμήματα πρόσθετης διδακτικής βοήθειας στο μαθητή που συνέταξε σύμφωνα με το έγγραφο ΙΔ/418/16-8-1985 του κ. Υπουργού Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων και την έκθεση της Ομάδας μελέτης του νέου θεσμού. Τα δύο αυτά κείμενα, ύστερα από ορισμένες φραστικές βελτιώσεις που επέφερε το Τμήμα, είναι τα ακόλουθα:

Αγαπητοί μαθητές,

Αγαπητοί γονείς,

Η Πολιτεία, στην προσπάθειά της να ενισχύσει τους αδύνατους μαθητές, ώστε να μην προστρέχουν σε φροντιστήρια, ιδιαίτερα κτλ. και υποβάλλουν και τους γονείς τους σε δαπάνες, στις οποίες μπορεί να μην είναι σε θέση να ανταποκριθούν, αλλά να βρίσκουν τη βοήθεια που χρειάζονται μέσα στο ίδιο το σχολείο τους, έχει θεσπίσει το θεσμό της πρόσθετης διδακτικής βοήθειας.

Ο νέος αυτός θεσμός, που είναι ένα ακόμα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση του περιορισμού των ανισοτήτων στις ευκαιρίες για μόρφωση και γι' αυτό έχει ιδιαίτερη κοινωνική σημασία, θα έχει πολλαπλά θετικά αποτελέσματα. Θα προσφέρει ουσιαστική βοήθεια στους μαθητές που χρειάζονται λόγους υστερούν σ' ορισμένα μαθήματα, θα προσδώσει περισσότερο κύρος στη δημόσια εκπαίδευση και βέβαια θα απαλλάξει τους γονείς από πρόσθετες δαπάνες.

Απαραίτητη προϋπόθεση όμως, για να έχουμε αυτά τα καλά αποτελέσματα, είναι να λειτουργήσει ο θεσμός σωστά. Και για να λειτουργήσει σωστά είναι απαραίτητο να τον βοηθήσουν πρόθυμα και ενεργητικά όλοι όσοι εμπλέκονται στη λειτουργία του.

Ιδιαίτερα σεις οι μαθητές πρέπει να δείτε το νέο θεσμό ως θεσμό που δημιουργήθηκε και λειτουργεί για σας, για το δικό σας συμφέρον' γι' αυτό να τον στηρίξετε με κάθε τρόπο: με την τακτική σας φοίτηση, με τη συμμετοχή σας στο μάθημα, με την προσπάθεια να κρατείται η διδακτική εργασία σε ύψος και να είναι αποδοτική, με υποδείξεις σας προς τους καθηγητές που διδάσκουν στο τμήμα πρόσθετης διδακτικής βοήθειας,

προς το διευθυντή του σχολείου, ακόμα και προς το Υπουργείο Παιδείας (Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων, Ερμού 15, Αθήνα). Ο θεσμός θα λειτουργήσει τόσο καλύτερα και θα έχει τόσο περισσότερο ευεργετικά αποτελέσματα όσο περισσότερο σεις τον υποστηρίζετε και τον διασφαλίζετε από οποιαδήποτε φαινόμενα εκφυλισμού.

Αλλά και σας τους γονείς παρακαλούμε να βοηθήσετε προς την ίδια κατεύθυνση: να εμπιστευτείτε τα παιδιά σας στο νέο θεσμό, να τα παρακινείτε να φοιτούν τακτικά, να προσέρχεται στο σχολείο και να ζητείτε πληροφορίες σχετικά με τη φοίτηση και την πρόοδο των παιδιών σας, να κάνετε ακόμα και υποδείξεις που θα τις κρίνετε χρήσιμες.

Η Πολιτεία προχωρεί στην εφαρμογή και ενός άλλου εκπαιδευτικού θεσμού που θα υπηρετήσει ουσιαστικά τις ανάγκες των μαθητών σε διδακτική βοήθεια. Γι' αυτό σας καλούμε να τον περιβάλετε με εμπιστοσύνη και να τον βοηθήσετε για να ανταποκριθεί στους σκοπούς του.

Προς

Τους Διευθυντές των Λυκείων και τους καθηγητές των ειδικών Τμημάτων πρόσθετης διδακτικής βοήθειας.

Σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με το νόμο 1304/82 θέσπισε την πρόσθετη διδακτική βοήθεια στους μαθητές με το σκοπό να προσφέρει στο μαθητή μέσα στο ίδιο το σχολείο του τη βοήθεια που χρειάζεται και αναζητεί έξω από το σχολείο. Ο νέος θεσμός έχει εκπαιδευτική και κοινωνική σημασία: εκπαιδευτική, γιατί προσδίδει περισσότερο κύρος στο σχολείο, αφού του δίνει τη δυνατότητα να ικανοποιεί πιο αποτελεσματικά τις μορφωτικές ανάγκες των μαθητών, και κοινωνική, γιατί περιορίζει την παραπαιδεία και τις ανισότητες στις ευκαιρίες για εκπαίδευση.

Γι' αυτό ο θεσμός είναι ανάγκη να πετύχει. Και θα πετύχει, αν τον βοηθήσουν οι ίδιοι οι μαθητές, προπαντός όμως αν τον βοηθήσετε σεις οι καθηγητές που θα διδάξετε στα ειδικά τμήματα πρόσθετης διδακτικής βοήθειας και οι διευθυντές των σχολείων που θα έχετε την ευθύνη λειτουργίας του. Εκείνο που προέχει είναι η διδακτική βοήθεια να είναι τέτοια σε ποιότητα, ώστε να πείθει το μαθητή ότι αυτό που ανα-

ζητούσε έξω από το σχολείο και με δαπάνες τώρα το έχει στο σχολείο του χωρίς καμία δαπάνη. Η στάση της διδασκαλίας λοιπόν καθώς και ο βαθμός στον οποίο η διδασκαλία θα υπηρετεί τις ανάγκες των μαθητών σε διδακτική βοήθεια θα είναι καθοριστικοί παράγοντες για την επιτυχία του θεσμού. Γι' αυτό χρειάζονται: πίστη στην αναγκαιότητα του θεσμού ενδιαφέρον και διάθεση για τη στήριξή του, καλή οργάνωση (λειτουργία των ειδικών τμημάτων σε κατάλληλες ώρες και κατάλληλες αίθουσες κτλ.) διδακτικό προσωπικό με επιστημονική συγκρότηση, εμπειρία και διδακτική ικανότητα, προσφορά υπεύθυνης και αποδοτικής βοήθειας στους μαθητές κτλ.

Το Υπουργείο, για να βοηθήσει στην επιτυχία του θεσμού, σας παρέχει ορισμένες οδηγίες που ελπίζει να σας είναι χρήσιμες:

1.- Με την προϋπόθεση ότι απαραίτητα θα εξασφαλίζονται οι κατάλληλες συνθήκες σε αίθουσες, καταλληλότητα χρόνου κτλ. για τη λειτουργία του θεσμού, η επιτυχία σ' αυτή την προσπάθεια σε μεγάλο βαθμό θα εξαρτηθεί από την επιστημονική κατάρτιση, την πείρα και τη διδακτική ικανότητα των καθηγητών που θα αναλάβουν τη διδασκαλία, αλλά και από την πίστη τους στην αναγκαιότητα και την αξία του θεσμού και τη διάθεσή τους να τον υπηρετήσουν. Δεν πρέπει ποτέ ούτε σ' αυτούς ούτε και σε όσους άλλους εμπλέκονται στη λειτουργία του θεσμού (διευθυντές των σχολείων, μαθητές, γονείς) να κρατήσει η αντίληψη ότι ο νέος θεσμός είναι κάτι το δευτερεύον και το περιθωριακό στη λειτουργία του σχολείου.

2.- Η συνεργασία των καθηγητών που θα προσφέρουν την πρόσθετη διδακτική βοήθεια με τους καθηγητές που διδάσκουν το μάθημα στην τάξη αλλά και με τους γονείς των μαθητών, σε περίπτωση μάλιστα που ηωστέρησή τους οφείλεται σε αίτια που ανάγονται στο οικογενειακό και το άλλο περιβάλλον του παιδιού, είναι απαραίτητη.

3.- Η πρόσθετη διδακτική βοήθεια στο μαθητή είναι διαφορετική από τη συνηθισμένη διδασκαλία στην τάξη. Στην τάξη ο καθηγητής ξεκινάει κατά κύριο λόγο από ένα πρόγραμμα που πρέπει να εφαρμόσει για να επιτευχθούν ορισμένοι σκοποί· στην πρόσθετη διδακτική βοήθεια στο μαθητή ξεκινάει από υπαρκτές και διαπιστωμένες ανάγκες των μαθητών, από

από αυτό στο οποίο οι μαθητές υστερούν και χρειάζονται βοήθεια. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι ο καθηγητής της πρόσθετης διδακτικής βοήθειας θα πορεύεται χωρίς κανένα πρόγραμμα, αλλά ότι θα πορεύεται σύμφωνα με ένα πρόγραμμα ελαστικό και προσαρμόσιμο στις ανάγκες των μαθητών που κάθε φορά θα διαπιστώνει.

4.- Από διδακτική άποψη η πρόσθετη διδακτική βοήθεια στο μαθητή θα διαφέρει ουσιαστικά από το μάθημα στην τάξη. Θα έχει το χαρακτήρα φροντιστηρίου που δε θα έχει ως στόχο να καλύψει ορισμένη ύλη, αλλά να ικανοποιήσει ορισμένες ανάγκες των μαθητών, να τους προσφέρει αυτό που δεν μπορούν να αποκομίσουν κατά τη διδασκαλία στην τάξη, ιδιαίτερα να τους παρουσιάσει ορισμένα δύσκολα σημεία της διδασκόμενης ύλης (αυτής που διδάσκεται τώρα αλλιά και αυτής που διδάχτηκε παλαιότερα) κατά τρόπο απλούστερο και αναλυτικότερο, όταν χρειαστεί, ώστε να τα κατανοήσουν.

5.- Τονίζουμε ιδιαίτερα ότι θα είναι πολύ κακό η πρόσθετη βοήθεια στο μαθητή να είναι επανάληψη του μαθήματος που γίνεται στην τάξη. Για να αποφευχθεί ένα τέτοιο ενδεχόμενο αλλά και για άλλους λόγους (διαταγμός των μαθητών να αποκαλύπτονται στον καθηγητή της τάξης τους τις ελλείψεις και τις αδυναμίες τους κτλ.) να μην αναλαμβάνουν την πρόσθετη διδακτική βοήθεια στο μαθητή οι καθηγητές που διδάσκουν το αντίστοιχο μάθημα στην τάξη, εκτός αν αυτό δεν είναι δυνατόν (όπως π.χ. όταν ο καθηγητής είναι ο μοναδικός στην τάξη στην ειδικότητα κτλ.).

6.- Ο καθηγητής, για να αποδώσει, χρειάζεται να κάνει σωστή διάγνωση των αιτιών στα οποία οφείλονται οι έλλείψεις και οι αδυναμίες των μαθητών του τμήματος του στο σύνολό τους αλλά και για τον κάθε μαθητή ιδιαίτερα, για να ενεργήσει ανάλογα. Γιατί άλλου είδους βοήθεια χρειάζονται οι μαθητές που η υστέρησή τους οφείλεται σε κενά που έχουν, άλλη βοήθεια χρειάζονται οι μαθητές που δεν ξέρουν πώς να μελετούν, άλλη οι μαθητές που δεν έχουν τις κατάλληλες συνθήκες για μελέτη στο σπίτι τους, άλλη οι μαθητές που έχουν διάφορα ψυχολογικά προβλήματα κτλ. Μπορεί τα αίτια της αδυναμίας των μαθητών να οφείλονται και στον καθηγητή που διδάσκει το μάθημα στην τάξη. Και στην περίπτωση αυτή ο καθηγητής του τμήματος πρόσθετης διδακτικής βοήθειας δε θα μείνει αδρανής. Θα συζητήσει το πρόβλημα με το συνάδελφό του και, αν χρεια-

στεί, και με το διευθυντή του σχολείου του και το σχολικό σύμβουλο.

7.- Για να πετύχει ο καθηγητής και σε τούτη την αποστολή δε χρειάζεται λιγότερη προετοιμασία, οργάνωση της διδασκαλίας και προσπάθεια απ' ό,τι χρειάζεται στο μάθημα στην τάξη. Είναι ανάγκη κι εδώ να σκεφτεί και να προγραμματίσει τι θα διδάξει και πώς θα το διδάξει, ποιους τρόπους θα χρησιμοποιήσει για να κάνει το μάθημά του κατανοητό, ποια μέσα θα χρησιμοποιήσει, ποιες ασκήσεις θα δώσει για εμπέδωση. Η έλλειψη προπαρασκευής και η προχειρότητα θα έχουν αρνητικά επακόλουθα: χαμηλή απόδοση του καθηγητή που θα εμφανίζεται ως μείωση της παιδαγωγικής και διδακτικής ακτινοβολίας του, υποβάθμιση του θεσμού απογοήτευση των μαθητών και καταφυγή τους και πάλι σε εξωσχολική βοήθεια, γενικά αποτυχία του θεσμού και του σχολείου.

8.- Η φροντιστηριακή μορφή του μαθήματος ποτέ δε θα καταντά απλή κουβέντα για να περάσει η ώρα. Κάτι τέτοιο θα είναι παιδαγωγικά και ηθικά ανεπίτρεπτο. Πάντα το μάθημα πρέπει να κρατεί τη σοβαρότητα του. Και να γίνεται η καλύτερη και αποδοτικότερη δυνατή εκμετάλληση του χρόνου με στόχο την κάλυψη των ελλείψεων και των αδυναμιών και την βελτίωση της επίδοσης των μαθητών.

9.- Το επίπεδο της διδασκαλίας να είναι ανάλογο με την αντίληπτικότητα των μαθητών. Δεδομένου ότι οι μαθητές αυτοί δυσκολεύονται στην αντίληψη δύσκολης διδακτικής ύλης, ο καθηγητής θα πρέπει να χρησιμοποιεί κάθε εποπτικό μέσο (πειραματικά όργανα, σχεδιαγράμματα κτλ.) και να μηχανεύεται κάθε τρόπο για να κάνει το αντικείμενο που διδάσκει κατανοητό στους μαθητές του.

10.- Στη διδασκαλία ο καθηγητής θα έχει ως κύριο στόχο να αντιληφτούν οι μαθητές τα κύρια και τα σημαντικά, γιατί όταν κατανοήσουν τα ουσιώδη μπορούν να προχωρήσουν μόνοι τους στις λεπτομέρειες.

11.- Και στα ειδικά τμήματα πρόσθετης βοήθειας στο μαθητή ο καθηγητής δε θα προσφέρει έτοιμη γνώση, αλλά θα βοηθά το μαθητή να την ανακαλύπτει μόνος του, να την κατανοεί, να την εκφράζει και να τη χρησιμοποιεί. Κύριος σκοπός δε θα είναι να αποκτήσει ο μαθητής τη γνώση αλλά να μάθει πώς να την αποκτά και να αναπτύξει την αντίληψη, την κρίση και τις άλλες πνευματικές του ικανότητες. Τελικός στόχος θα είναι

να ξεπεράσει ο μαθητής τις δυσκολίες του ώστε να μη χρειάζεται πια την πρόσθετη βοήθεια.

12.- Η απογοήτευση και η χαλάρωση της προσπάθειας από τις δυσκολίες ή τα τυχόν ασήμαντα αποτελέσματα είναι καταστάσεις ξένες προς το παιδαγωγικό έργο. Η προσπάθεια πρέπει να κατευθύνεται από το "δυναμει" των μαθητών, από τις δυνατότητες που όλοι οι μαθητές έχουν για βελτίωση

13.- Οι καθηγητές χρειάζεται να περιβάλουν τους μαθητές των ειδικών τμημάτων πρόσθετης βοήθειας με την απόλυτη συμπάθειά τους. Θα τους βοηθήσουν σημαντικά όχι μόνο με την επιστήμη και τη διδακτική τους ικανότητα αλλά και με τη ζεστή ατμόσφαιρα που θα δημιουργούν και την ενθάρρυνση για το ξεπέρασμα των δυσκολιών.

Οι παραπάνω οδηγίες δεν εξαντλούν όλα τα σχετικά με το νέο θεσμό λειτουργικά, διδακτικά κτλ. θέματα. Απομένουν πολλά για να τα σκεφτείτε και να τα υλοποιήσετε οι ίδιοι. Η Πολιτεία, κάνοντας ένα καθήκον προς το λαό και τα ελληνόπουλα, θέτει σε λειτουργία ένα νέο και σημαντικό θεσμό. Εναπόκειται σε σας, τους διευθυντές των σχολείων και το διδακτικό προσωπικό, να τον βοηθήσετε για να λειτουργήσει σωστά και να αντιποκριθεί στους σκοπούς του.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα,

αποφάσισε να

αποδέχεται το περιεχόμενο των εγκυκλίων που συντάξε ο κ. Δ. Σακκάς.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων Σ.Ε.Δ.Π. με το έγγραφό της Γ3/848/19-9-85 εξαιρ. επειήγον διαβίβασε στο ΚΕΜΕ σχέδιο τροποποιητικού διατάγματος του νόμου 24/1982 σχετικό με το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα της Χαροκοπείου Ανωτάτης Σχολής Οικιακής Οικονομίας για γνωμάτευση σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν.186/1975.

Δεδομένου ότι δεν είμαι ειδικός στο θέμα ούτε υπάρχει άλλος ειδικός στο ΚΕΜΕ της ειδικότητας της Οικιακής Οικονομίας θα πρότεινα να κληθεί κάποιος ειδικός να μας πει τη γνώμη του. Επειδή όμως η Διοίκηση ζητεί τη γνωμάτευσή μας "το ταχύτερο δυνατόν" και επειδή υποθέτω ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις έχουν μελετηθεί και προταθεί από ειδικούς και επειδή θα υπηρετούν καλύτερα τη Σχολή, η γνώμη μου είναι να γίνει δεκτό το παραπάνω σχ. Π.Δ/τος όπως έχει.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

- 1) Το έγγραφο Γ3/848/19-9-85 της Διευθ. Εφαρμογής Προγραμμάτων Σ.Ε.Δ.Π. και το περιεχόμενο του συνημμένου σ' αυτό σχ. Π.Δ/τος που τροποποιεί το Π.Δ/μα 24/82 "Ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα της Χαροκοπείου Ανωτάτης Σχολής Οικιακής Οικονομίας",
 - 2) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και
 - 3) Τη συζήτηση που έγινε,
- εισηγείται στη Διοίκηση να προωθήσει το παραπάνω σχέδιο Π.Δ/τος για δημοσίευση όπως έχει.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Όπως μου είπε ο κ. Τριανταφύλλου, η επιτροπή Αγγλικής Γλώσσας θα παραδώσει για εκτύπωση τα βιβλία του μαθητή για τις Α', Β' και Γ' τάξεις του Γυμνασίου καθώς και τα αντίστοιχα βιβλία του καθηγητή ως τα τέλη Ιουλίου 1986.

Αν υποθέσουμε ότι ο ΟΕΔΒ θα μπορέσει να εκτυπώσει και να παραδώσει έγκαιρα τα βιβλία αυτά, τότε από το ελεύθερο εμπόριο θα επιλέξουμε βιβλία μόνο για το Λύκειο. Αν ο ΟΕΔΒ δηλώσει αδυναμία, τότε θα πρέπει η Επιτροπή που θα καταρτιστεί για την επιλογή βιβλίων Αγγλικής από το ελεύθερο εμπόριο να ορίσει και βιβλία για το Γυμνάσιο.

Ας θέσουμε αυτά τα στοιχεία υπόψη του Υπουργείου για να αποφασίσει σχετικά.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

[Faint signature and stamp]
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

[Faint signature]
ΥΠΟΧΡΕΩΜΕΝΟΣ

ΘΕΜΑ 6ο

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Η ομάδα Θεσσαλονίκης για τη συγγραφή των διδακτικών βιβλίων "Νεοελληνική γλώσσα" (μαθητή και καθηγητή) της Α' Λυκείου ζητάει με επιστολή της στον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ να αποσπαστούν στη ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης δύο από τα τέσσερα μέλη της, για να ασχοληθούν απερίσπαστα από άλλα καθήκοντα με τη συγγραφή. Πρόκειται για τις καθηγήτριες Αύρα Αυδή του Λυκείου Δενδροποτάμου Θεσσαλονίκης και Ελένη Λόπα του Πειραματικού Σχολείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Θέτω υπόψη του Τμήματος τα εξής στοιχεία:

α) Η ομάδα αυτή ανέλαβε τη συγγραφή των βιβλίων της Α' Λυκείου χωρίς πρόσθετη αμοιβή, έχει παραιτηθεί από την αμοιβή που είχαμε ορίσει αρχικά.

β) Ένα μέλος της ομάδας αναχώρησε στο εξωτερικό κι έτσι οι δυνατότητές της έχουν περιοριστεί.

γ) Είναι γνωστό ότι η συγγραφή βιβλίων γλωσσικής διδασκαλίας, έτσι που γίνεται για πρώτη φορά στον τόπο μας και τώρα ανοίγονται οι δρόμοι, απαιτεί χρόνο, κόπο, αφοσίωση και δοκιμασία (πειραματισμό).

Για τους λόγους αυτούς εισηγούμαι να συνηγορήσουμε για την εξολοκλήρου απόσπαση στη ΣΕΑΜΕ Θεσσαλονίκης των δύο παραπάνω καθηγητριών, για να είμαστε σίγουροι ότι θα έχουμε, μέσα στα ορισμένα χρονικά πλαίσια (πράξη 73/85), τα βιβλία αυτά.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

Η συζήτηση για το 5ο θέμα αναβάλλεται.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας
Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Πρόξη 79/85

Σήμερα 2.10.85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 0.900 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας Μεσογείων 396 Αγία Παρασκευή Αττικής) με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο Σύμβουλο Β.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β. Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος Β, Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ. Ν. Παπαδόπουλος, Β Θεοδοσιάδης, Β. Αδαμόπουλος γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θέματα Η.Δ.

1. Συμπληρωματική ανάθεση συγγραφής βιβλίου καθηγητή για την Ορθόδοξη και Ιλιάδα. Εισηγητής Ηλ. Σπυρόπουλος
2. Η εκπαίδευση του καταναλωτή στα σχολεία. Εισηγητής. Ηλίας Σπυρόπουλος.
3. Συγκρότηση επιτροπής κρίσης για το διδ. βιβλίο, Φυσική Αγωγή Γυμνασίου. Εισηγητής Ι. Σκορδίλης.
4. Ενημέρωση για τα σεμινάρια Γαλλικής γλώσσας. Εισηγητής : Φ. Βώρος
5. Ανακοινώσεις
6. Αποστολή Οδηγιών Οικ. Οικονομίας Γ. Γυμνασίου. Εισηγητής : Δ. Σακιάς

Ετην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα Ιε

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει:

Με πρόταση του Τμήματος το Υπουργείο Παιδείας ανέθεσε στην κ. Ελένη Κακριδή τη συγγραφή του " βιβλίου καθηγητή" για τη διδασκαλία ομηρικών ποιημάτων. Στον πρώτο σχεδιασμό είχε προγραμματισθεί η ολοκλήρωση του α' τεύχους (με την Οδύσσεια) τα τέλη Ιουνίου 1985 και του β' (Ιλιάδα) τα τέλη Φεβρουαρίου 1986. Όμως ^{επειδή} κατά την πορεία της εργασίας διαπιστώθηκε ότι δημιουργεί πολλά επιστημονικά και άλλα προβλήματα η ξεχωριστή για καθ' ένα συγγραφή, προτείνεται να ενοποιηθεί η συγγραφή, ώστε σε ένα τεύχος να δοθούν ^{δύο} κρίνονται χρήσιμα για τον φιλόλογο που διδάσκει ομηρικά έπη στην Α. ή τη Β' γυμνασίου και να παραδοθεί ολοκληρωμένη ως τα τέλη Φεβρουαρίου 1986

Το Τμήμα ύστερα απο συζήτηση,

αποφαινεται ομόφωνα,

δέχεται την εισήγηση του . κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολο της

Θέμα 2ο

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει:

Η Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων του Υπουργείου Παιδείας, με το Έγγραφο του ΙΑ /940/27-8-1985 παρακαλεί να διατυπώσουμε παρατηρήσεις σε έγγραφο της COMMISSION των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο οποίο αφορά την εισαγωγή στην υποχρεωτική εκπαίδευση της εκπαίδευσης καταναλωτή.

Νομίζω λοιπόν ότι μπορούμε να δώσουμε ικανοποιητική απάντηση αν επανεξετάσουμε τις ρυθμίσεις που ήδη το Τμήμα έχει εισηγήσει.

1. Στη Γενική Μέση Εκπαίδευση, η βαθμίδα που προσφέρεται περισσότερο είναι το Τριτάξιο Γυμνάσιο.
2. Η εκπαίδευση του καταναλωτή μπορεί να γίνεται με παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή με παρουσίαση θεμάτων μέσα από τα προγράμματα και τα διδακτικά βιβλία ειδικών μαθημάτων. Έτσι στα Γυμνάσια, σύμφωνα με το κοινό πρόγραμμα;
 - α) Κεφάλαια μαθημάτων όπως Γεωγραφία, Χημεία, Βιολογία κλπ., ή παράγραφοι κεφαλαίων εξετάζουν θέματα καταναλωτή,
 - β) Πολυσέλιδα κεφάλαια του μαθήματος "Οικιακή Οικονομία" και των τριών τάξεων του Γυμνασίου είναι αφιερωμένα σε θέματα καταναλωτή.
3. Παράλληλα όμως η εκπαίδευση καταναλωτή επιχειρείται να εισαχθεί με με εκσυγχρονισμένη μεθοδολογία. Κρίθηκε λοιπόν προσφορότερο να ενταχθούν δραστηριότητες σχετικές με την εκπαίδευση του καταναλωτή στην ευρύτερη περιβαλλοντική εκπαίδευση. Έτσι π.χ. τα δύο ελληνικά Γυμνάσια (Βαρβάκειο και Γυμνάσιο Βούλας) που εφαρμόζουν πειραματικά προγράμματα δικτύου σχολείων της ΕΟΚ, μέσα στα πλαίσια των προγραμμάτων αυτών μελετών και θέματα καταναλωτή. Το ίδιο συμβαίνει και σε αρκετά από τα 40 περίπου Γυμνάσια που κάθε χρόνο εφαρμόζουν προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Τέλος, για την πρόθηση των σχετικών προγραμμάτων, κρίνεται χρήσιμη η συμμετοχή του αρμόδιου για τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων οργάνου (σήμερα του ΚΕΜΕ, αύριο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου) σε συναντήσεις εκπροσώπων των χωρών-μελών της Κοινότητας που έχουν ως θέμα την εκπαίδευση του καταναλωτή:

Το Τμήμα αποφαινεται ομόφωνα: δέχεται την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Ι. Σκορδύλης λέγει: Κύριε Πρόεδρε, όπως σας είναι γνωστό με την αριθμ. Φ.211.11/1/Γ2/243/14-2-85 απόφαση του Υφυπουργού κ. Π. Μώραλη προκηρύχθηκε η συγγραφή διδακτικού βιβλίου του καθηγητή για τη Φυσική Αγωγή του Γυμνασίου.

Για την κρίση του αναφερόμενου βιβλίου παρακαλώ να ορίσουμε επιτροπή που θα την απαρτίζουν οι εξής:

- 1) Ριζόπουλος Νίκος, Σχολικός Σύμβουλος Φ.Α. Δ/ντής της Δ/σης Φυσ. Αγωγής του ΥΠΕΠΑ.
- 2) Πρεμέτης Δημήτριος, Σχολικός Σύμβουλος Φ.Α. του διαμερίσματος Ανατολ. Αττικής.
- 3) Μπελίτσος Παναγιώτης, Σχολικός Σύμβουλος Φ.Α. Νομού Αχαΐας.
- 4) Ιωάννης Ζέρβας, καθηγητής Φυσ. Αγωγής αποσπασμένος στο ΤΕΦΑΑ Αθήνας.
- 5) Κων/νος Εμμανουήλ, καθηγητής Φυσ. Αγωγής αποσπασμένος στο ΤΕΦΑΑ Αθήνας.

Η κρίση των συγγραμμάτων πρέπει να περατωθεί μέσα σε ένα μήνα από την κατάθεσή τους.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδύλη.

ΘΕΜΑ 6ο

Ο κ. Δ. Σακκιάς παρέδωσε στο Τμήμα τις ακόλουθες οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στη Γ' τάξη του Γυμνασίου (τις διαμόρφωσε με βάση κείμενο που μόλις του παρέδωσαν οι συγγραφείς του βιβλίου), για να αποσταλούν στη Διοίκηση και απ' αυτή να σταλούν με εγκύκλιο στα σχολεία.

Οικιακή Οικονομία Γ' Γυμνασίου

Διδακτικό βιβλίο: των Λαγάνου, Μαρίνου κ.α.έκδ. ΟΕΔΒ 1985

Σκοπός: Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος στην τάξη αυτή είναι να βοηθήσει τους μαθητές να μπορούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα της καθημερινής ζωής, ειδικότερα τα προβλήματα υγείας και διαβίωσης και αυτά που γεννιώνται με την εμφάνιση της εφηβείας.

Ειδικότεροι στόχοι του μαθήματος είναι:

α) Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι μέρος από τα προβλήματα γύρω από το άτομο και την ανάπτυξή τους γενικά μπορούν να τα συζητήσουν μέσα στην τάξη και να βρουν τη λύση τους.

β) Να αρχίσουν να σκέπτονται ότι εκτός από την επαγγελματική τους σταδιοδρομία πρέπει να ετοιμάζονται για τη δημιουργία μιας επιτυχημένης οικογένειας.

γ) Να αποκτήσουν γνώσεις γύρω από τη διαχείριση του νοικοκυριού, ώστε να μάθουν να αξιοποιούν σωστά το εισόδημά τους.

δ) Να ενημερωθούν γύρω από τα προβλήματα της σωστής διατροφής και της κατανάλωσης, ώστε να διαφυλάξουν την υγεία τους και να δαπανούν με περίσκεψη.

ε) Να αποκτήσουν γνώσεις γύρω από τη λαϊκή τέχνη και να διατηρήσουν την παράδοση.

Ειδικές οδηγίες διδασκαλίας

1.- Καθεμιά από τις μεγάλες ενότητες έχει την αυτοτέλεια και τον ειδικό σκοπό της. Η σειρά των ενοτήτων που υπάρχει στο βιβλίο δεν είναι ιστορική ή εξελικτική και γι' αυτό μπορεί να αλλάξει κατά την κρίση του διδασκόντος. Δε μπορεί όμως να αλλάξει η σειρά των διδακτικών ενοτήτων μέσα σε κάθε μεγάλη ενότητα.

2.- Πολλά εποπτικά μέσα διδασκαλίας μπορεί να προμηθευτεί, να κατασκευάσει και να αξιοποιήσει ο καθηγητής. Αυτά είναι: α) φωτογραφίες, εικόνες, πίνακες που ο ίδιος μπορεί να φτιάξει και ανάλογα να χρησιμοποιεί.

β) OVERHEAD PROJECTOR (ανακλαστικό διασκόπιο). Το μηχάνημα αυτό δε χρειάζεται σκοτεινό χώρο και υπάρχει σ' όλα σχεδόν τα σχολεία. 0

καθηγητής ετοιμάζει το διάγραμμα της διδασκαλίας του πάνω σε διαφάνειες με μαρκαδόρο "ARTLINE 70". Έτσι και με τη βοήθεια ενός άσπρου χαρτιού παρουσιάζει σταδιακά την διδασκαλία του και οι μαθητές παρακολουθούν με ενδιαφέρον το μάθημα και αυτενεργούν.

γ) SLIDE-PROJECTOR, Προβολέας για μικρές διαφάνειες. Ο καθηγητής μπορεί να φτάξει τη δική του συλλογή φωτογραφίζοντας διάφορα θέματα με ειδικό φιλμ για SLIDES. Πολλά γυμνάσια διαθέτουν SLIDE-PROJECTOR.

δ) Κασετόφωνο με ειδικά θέματα.

3.- Βιβλιογραφία. Καλό είναι ο καθηγητής να μη βασίζεται και περιορίζεται μόνο στα όσα γράφει το διδακτικό βιβλίο. Το βιβλίο έχει γραφεί για τον μαθητή. Επιβάλλεται να συμβουλευεται και άλλα βιβλία. Έτσι θα διδάσκει με αυτοπεποίθηση και θα εκτιμάται για τις γνώσεις του από συναδέλφους και μαθητές του. Εκτός από την βιβλιογραφία που αναφέρεται στο βιβλίο, βιβλιογραφία θα βρει και στο περιοδικό "Οικιακή Οικονομία" Σύνδεσμος Καθηγητών Οικ. Οικονομίας, 1982 και στο βιβλίο "Πρακτική Σεμιναρίου" Σύνδεσμος Καθηγητών Οικ. Οικονομίας, 1984.

4.- Το περιεχόμενο του βιβλίου δεν πρέπει να αποστηθίζεται από τους μαθητές, αλλά να γίνεται κτήμα τους για να μπορούν να εφαρμόζουν όσα μαθαίνουν. Γι' αυτό κατά τη διάρκεια του μαθήματος πρέπει οι μαθητές να αυτενεργούν και να εκτιμούν την αξία για την καθημερινή τους ζωή όσων διδάσκονται.

5.- Η καθημερινή εξέταση να γίνεται κατά τρόπο αθόρυβο και φυσικό, ώστε να μην προκαλείται άγχος στους μαθητές,

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται να προωθηθούν στη Διοίκηση οι Οδηγίες για τη διδασκαλία της Οικ. Οικονομίας Γ' Γυμνασίου που προτείνει ο κ. Δ. Σακκάς.

ΘΕΜΑ 5ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 3228/26-9-85
- 2) 3117/25-9-85
- 3) 3186/30-9-85

- 4) 3126/26-9-85
- 5) 3142/27-9-85
- 6) 3146/27-9-85
- 7) 3147/27-9-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου
Δ. Ζαραφωνίτου

ΣΗΜΑΤΑ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

- ΣΗΜΑ 1ο - Εκλογή μελών της Επιτροπής Ερευνών.
- ΣΗΜΑ 2ο - Εκλογή ειδικότερων μελών της Επιτροπής Ερευνών.
- ΣΗΜΑ 3ο - Εξέταση των αιτήσεων των μελών της Επιτροπής Ερευνών.

Στην αρχή της συνεδρίασης, ο πρόεδρος της Επιτροπής Ερευνών, κ. Α. Ζαραφωνίτου, ενημέρωσε την Επιτροπή για τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίασης, τα οποία έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τα κείμενα της προηγούμενης συνεδρίασης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 80/1985

Σήμερα, 4-10-1985, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Εώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητής και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωΐτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Β. Θεοδωράκης, γιατί ήταν απασχολημένος σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Επιλογή μαθημάτων στο Κολλέγιο Αθηνών. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 2ο - Επιλογή ελεύθερων βοηθημάτων Ιταλικής και Ρωσικής γλώσσας. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Διδασκαλία εγχειριδίου Φυσικής Β' Λυκείου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του Υπουργείου Παιδείας με το έγγραφο της Γ2/2046/28-8-1985 έστειλε στο ΚΕΜΕ έγγραφο του Κολλεγίου Αθηνών (με διαβιβαστικό της Διεύθυνσης ΜΓΕ Ανατολικής Αττικής) με το οποίο ζητεί η επιλογή των μαθημάτων να μην έχει προαιρετικό χαρακτήρα, για σχετική γνωμάτευσή μας.

Ειλικρινά απορώ γιατί επανέρχεται το θέμα. Το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ στις 30 Ιανουαρίου 1985 συζήτησε το θέμα διεξοδικά και συνέταξε την πράξη 10/1985 (επτά ολόκληρες σελίδες) με γνωμάτευση απόλυτα αιτιολογημένη και πειστική, την οποία αποδέχτηκε η Διοίκηση του Υπουργείου και με βάση αυτή συνέταξε το έγγραφο Γ2/541/22-2-1985 προς το Κολλέγιο. Τώρα δεν υπάρχει κανένα πρόσθετο και ουσιαστικό στοιχείο να επανέλθουμε στο ίδιο θέμα. Εκφράσαμε γνώμη και αυτή γι' αυτό το θέμα δεν μπορεί να αλλάξει. Όχι από πείσμα, αλλά από σοβαρότητα. Να γίνει κατανοητό ότι η αντίστασή μας έχει ένα βαθύτερο νόημα: είναι αντίσταση για τη διαφύλαξη της εθνικής συνείδησης των μαθητών, για την προφύλαξη των ελληνοπόιων. Τα είπαμε αυτά στις προηγούμενες πράξεις μας (πράξεις 110/1984 και 10/1985). Καλό θα ήταν επίσης ο κ. Διευθυντής Εκπαίδευσης της Ανατ. Αττικής να διάβαζε τα παραπάνω πρακτικά μας να-δει ότι λόγοι εθνικοί επιβάλλουν να έχουμε και κάποια αντίσταση στα αίτημα των ξένων, όχι να "συνηγορούμε" κάθε φορά αβασάνιστα.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει ότι υπάρχουν πρόσθετοι λόγοι για να απορριφτεί το αίτημα του Κολλεγίου και να επανεξεταστεί το όλο θέμα γιατί συντελείται καταστρατήγηση του παλαιού νόμου, που η εφαρμογή του σήμερα οδηγεί σε άλλα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα:

1) Τα επιλεγόμενα μαθήματα είναι προφανές ότι αποτελούν ειδική φροντιστηριακή προετοιμασία για τις Γενικές Εξετάσεις ή για αντίστοιχες επιδιώξεις στο εξωτερικό. Απόδειξη: στο πρόγραμμα που πρότειναν έγραψαν: μαθηματικά G.C.E., Φυσική G.C.E.

2) Έτσι ουσιαστικά ο νόμος εφαρμόζεται, για να δημιουργεί ιδιαίτερη προετοιμασία, δηλαδή θεσμοποιεί τα ιδιαίτερα μαθήματα μέσα στο

κανονικό πρόγραμμα.

3) Η ισχύουσα όμως τώρα σχολική νομοθεσία (νόμος 1566/1985) έχει απαγορεύσει τα ιδιαίτερα μαθήματα για τον καθηγητή του κοινού δημόσιου σχολείου και για το μαθητή του κοινού δημόσιου σχολείου.

4) Ενώ με την αποδοχή του προγράμματος του Κολλεγίου δημιουργείται άμεσα μια προνομιακή κατάσταση υπέρ των μαθητών του. Ο ιδρυτικός νόμος του Κολλεγίου είχε άλλους στόχους (εκπαιδευτικά ορθόδοξους) απο αυτούς που πάει να υπηρετήσει σήμερα το αίτημα για την εφαρμογή του.

Κανένα απο τα μέλη του Τμήματος δε συμφωνεί με το χαρακτηρισμό απο τον κ. Βύρο των πρόσθετων μαθημάτων του Κολλεγίου ως ιδιαιτέρων μαθημάτων που με το Ν. 1566/85 ποινικοποιήθηκε.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Το έγγραφο Γ2/2046/28-ΙΟ-85 της Διευθύνσεως Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ, τη συνημμένη σ' αυτό αίτηση του Κολλεγίου Αθηνών και τα άλλα παραστατικά έγγραφα.

β) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά,

γ) Την πράξη του ΙΟ.30-Ι-1985 και

δ) Τις απ' όψεις που ανταλλάχτηκαν κατά τη σύντομη συζήτηση που ακολούθησε,

αποφαινεταί

Κρίνει ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος να μεταβάλλει τη γνώμη του που ύστερα απο διεξοδική συζήτηση και ολόπλευρη μελέτη του θέματος διατύπωσε την πράξη του ΙΟ/1985 και εισηγείται στη Διοίκηση να μην αποδεχθεί το αίτημα του Κολλεγίου για την υποχρεωτική επιβολή στους μαθητές την κατ'επιλογή μαθημάτων.

- αναγκαστικό
- βιβλίο κινήσεων
- βιβλίο διαλόγων
- βιβλίο κειμένων
- βιβλίο γραμματικών εξουσιασμών και άλλων

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Όπως είναι γνωστό, στο Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο, εκτός από τα κοινά και τα επιλεγόμενα μαθήματα, υπάρχουν και τα μαθήματα προαιρετικής παρακολούθησης. Τα μαθήματα αυτά ανήκουν στους τομείς εικαστικών τεχνών (ζωγραφική, πλαστική κ.ά.), μουσικής και χορού (μουσικό όργανο κ.ά.) και ξένων γλωσσών. Στον τελευταίο αυτό τομέα ανήκουν και τα ιταλικά και ρωσικά.

Για τις δύο αυτές γλώσσες δεν υπάρχουν διδακτικά βιβλία, ειδικά για τη σχολική χρήση ούτε όμως και από τα κυκλοφορούντα στο εμπόριο βιβλία έχει γίνει κάποια επιλογή. Γι' αυτό με πρότασή μας (πράξη 60/85) συγκροτήθηκαν δύο επιτροπές που επέλεξαν από το ελεύθερο εμπόριο και προτείνουν τα εξής βιβλία:

Α) Για τα ιταλικά δύο σειρές:

- α) Των Κ. KATERINOV και Μ.С. BORIOSI
- 1) CORSO ELEMENTARE ED INTERMEDIO
 - 2) CORSO MEDIO
 - 3) CORSO SUPERIORE

β) Των G. BATTAGLIA και G. VERSI

- 1) PAROLE E IMAGINE
- 2) NUOVA GRAMMATICA ITALIANA PER STRANIERI
- 3) LEGGIAMO E CONVERSIAMO

Για λεξικό προτείνεται των Ι. Κακουλίδη και ALEXANDER.

Β) Για τα ρωσικά:

Τη σειρά του Καστομάροφ, Η ρωσική γλώσσα για όλους (για το Α', Β', Γ' επίπεδο λυκείου).

Η σειρά αυτή περιλαμβάνει:

- αναγνωστικό
- βιβλίο ασκήσεων
- βιβλίο διαλόγων
- βιβλίο κειμένων
- βιβλίο γραμματικών πληροφοριών και λέξεων

Προτείνονται επιπλέον και διάφορα άλλα βοηθητικά βιβλία και λεξικά.

Η πρότασή μου στο Τμήμα σήμερα είναι να εγκρίνουμε τα πρακτικά των επιτροπών κρίσης ελεύθερων.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα,

αποφάσισε να

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Η ανάθεση της συγγραφής του βιβλίου Φυσικής της Β' Λυκείου στους Σ. Κουμπή και Θεοδοσίου Ν. έγινε στις 21-6-1985. Όμως η πρόταση του Τμήματος στο ΥΠΕΠΘ έγινε τον Απρίλιο. Η μεγάλη καθυστέρηση της αναθέσεως και η ημερομηνία ανάθεσης (οι καθηγητές ήταν σε διακοπές) συνετέλεσε στην απώλεια πολύτιμου χρόνου πράγμα που είχε ως συνέπεια την αδυναμία των συγγραφέων να ανταποκριθούν στους όρους συγγραφής από άποψη χρονικής προθεσμίας. Για το λόγο αυτό εζήτησαν με την αριθμ. Γ2/2533/17-9-1985 αναφορά τους την παράταση της προθεσμίας. Επειδή από τα πράγματα φαίνεται ότι δεν θα μπορούμε να έχουμε νέο βιβλίο Φυσικής Β' Λυκείου για το σχ. έτος 1986-87, εισηγούμαι την ανατύπωση του ήδη υπάρχοντος βιβλίου Φυσικής Α. Μάζη για την Β' Λυκείου, καθώς και την παράταση της προθεσμίας συγγραφής κατά πέντε μήνες. Την κάπως αυξημένη παράταση της προθεσμίας προτείνω γιατί ο ένας των συγγραφέων είχε πρόσφατα ελαφρό αυτοκινητιστικό ατύχημα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσισται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας
Δ. Ζαραφωνίτου
Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 81/1985

Σήμερα, 7-10-85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζα-ραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Τομπαζής, γιατί ήταν εκτός Αθηνών για άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγγραφο Θεολογικής Σχολής Θεσ/νίκης. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητής Ν. Βαρουχάκης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Θυμίζω ότι το πιο επίμαχο - από τη θεολογική άποψη - σημείο του βιβλίου ήταν εκείνο που αναφερόταν στην καταγωγή του ανθρώπου και τη θεωρία της εξέλιξης. Και θυμίζω ακόμη ότι η θεωρία αυτή έχει πολύ παλιά ιστορία. Ο Αναξίμανδρος, ένας από τους προσωκρατικούς στοχαστές διατύπωσε την άποψη ότι "εξ αλλοειδών ζώων εγεννήθη ο άνθρωπος". Και ο Ξενοφάνης υποστήριξε ότι οι άνθρωποι δημιουργούν το θεό τους κατ' εικόνα και ομοίωσή τους.

2.- Δεν είναι καλό σημάδι ότι σήμερα στην ελληνική κοινωνία υπάρχουν ομάδες που δυσκολεύονται να συζητήσουν νηφάλια τα θέματα αυτά και συγχέουν την πίστη, που είναι ζήτημα υποκειμενικό συνειδησιακό, με την επιστήμη που χρησιμοποιεί το κριτήριο της αντικειμενικότητας (και της επαληθευσιμότητας ή διαψευσιμότητας).

Τα έκτροπα του περασμένου χρόνου μου θύμισαν μια παλιότερη παρατήρηση του Αβροτέλη Ελευθερόπουλου: "στον πολιτισμένο κόσμο η πίστη σιωπά μπροστά στην επιστήμη, εδώ πολλοί επιχειρούν να υποτάξουν την επιστήμη στην πίστη". Για λόγους ιδιοτέλειας.

3.- Είναι καλός οίωνός ότι η θεολογική σχολή θεσ/νίκης παίρνει αυτή τη θέση. Και επιθυμώ να προσθέσω:

α) Τα επίμαχα σημεία έχουν τροποποιηθεί (από το συγγραφέα) στη νέα έκδοση, ώστε να μη προκαλούνται αντιδράσεις όπως οι περυσινές.

β) Εφόσον υπάρχει ο συγγραφέας δε βλέπω το λόγο να εισηγηθούμε συγκρότηση επιτροπής από "αρμόδιους" κλπ. Άλλωστε και δεν ευνοεί κάτι τέτοιο η παρούσα στιγμή. Δε θα επιθυμούσα να δημιουργήσω τέτοιες διαδικασίες-εκκρεμότητες για το διάδοχο συλλογικό σώμα και τον αρμόδιο ή τους αρμόδιους για τα θέματα ιστορίας.

γ) Το μόνο που θα έκρινα σκόπιμο να σημειώσω από την πλευρά μου είναι τούτο: η θεολογική σχολή, που είχε την πρωτοβουλία να συντάξει το έγγραφο που σας διάβασα και που έχει μεγάλο κύρος στους θεολογικούς κύκλους, να καταβάλει ιδιαίτερη προσπάθεια να διαδώσει προς όλες τις κατευθύνσεις ότι η πίστη είναι μία από τις κύριες εκ-

φάνσεις της ψυχικής ζωής (οι άλλες είναι η γνωσιολογία, η ηθική, η αισθητική) και είναι τόσο πιο σεβαστή όσο λιγότερο συγχέεται με τις άλλες. Και είναι όλες σεβαστές στο βαθμό που υιοθετούν αμοιβαία την αρχή της μη ανάμιξης στα έργα των άλλων.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

ΘΕΜΑ 2ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 3231/30-9-85
- 2) 3222/30-9-85

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Εισηγούμαι την ανατύπωση των διδακτικών βιβλίων:

- α) Μαθηματικά Ι, Γ' Λυκείου, Αναλυτική Γεωμετρία
- β) Μαθηματικά Β' Λυκείου

και των αντίστοιχων τευχών λύσεων των ασκήσεων με τις διορθώσεις και βελτιώσεις που έχουν σημειωθεί στα συνημμένα αντίτυπα.

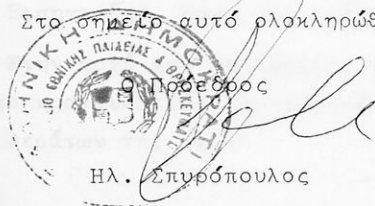
Ειδικά το Ψεύχος λύσεων της Αναλυτικής Γεωμετρίας πρέπει να εκτυπωθεί εξυπαρχής γιατί η πρώτη του εκτύπωση υπήρξε ελαττωματική σε πολλά σημεία και οι προτεινόμενες μεταβολές είναι αρκετές.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας
Δ. Ζαραφονίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Πράξη 82/85

Σήμερα, 11-10-85 ημέρα Παρασκευή 09.00και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396 - Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ.Σαγκάς, Ν.Βαρουχάκης, Ν.Παπαδόπουλος, Λ.Αδαμόπουλος, Στ.Παπασημακόπουλος; Δ.Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι.Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β.Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαρωφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Φ.Βώρος.

Θέματα Η. Δ.

1. Επανεέδοση του φυλλαδίου "Τι μπορώ να κάνω μετά το Γυμνάσιο" και του Οδηγού "Δρόμοι μετά το Λύκειο".
Εισηγητής: Π.Σακελλαρίδης.
2. Επιλογή διδακτικών ενοτήτων "Νεοελληνικής γλώσσας" για την Γ' Γυμνασίου.
Εισηγητής: Δ.Τομπαΐδης.
3. Ανακοινώσεις.
4. Διδ. υλικό Γαλλικής Α' Γυμνασίου. Συνεργασία με Σχολ. Συμβούλους και καθηγητής Μ.Ε.
Εισηγητής: Κυρ. Κατσιμάνης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίας το τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Αθήνα, 30- 9- 1985

Αριθ. Πρωτ. : 579

ΘΕΜΑ 1ο

Ο Πρόεδρος του Τμήματος ανακοινώνει την από 30-9-1985 εισήγησης Ομάδας ΣΕΠ την οποία ο κ. Πρόεδρος του ΚΕΜΕ Π. Σκελλαρίδης, ως πρόεδρο της Ομάδας Εργασίας εγκρίνει ως έχει και εισηγεΐται την αποστολή του φυλλαδίου "Τι μπορώ να κάνω μετά το Γυμνάσιο" και του Οδηγού "Δρόμοι μετά το Λύκειο" στον ΟΕΔΒ για αντύπωση, αφού διορθωθούν.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Π. Σκελλαρίδη.

Ο Δ/ΧΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΔΙΟΝ. ΣΥΝ. 1985

Handwritten signature and initials.

Αθήνα, 30- 9 - 1985

Αριθ. Πρωτ. : 519

M
30.9.85

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Κ.Ε.Μ.Ε.
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 3250
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ 30-9-85

9-10-1985

ΠΡΟΣ: Τον Πρόεδρο του Κ.Ε.Μ.Ε.

κ. Παύλο Σακελλαρίδη

ΘΕΜΑ: " Επανεκδόση του φυλλαδίου " Τι μπορώ να κάνω μετά το Γυμνάσιο" και του Οδηγού " Δρόμοι μετά το Λύκειο ".

Η ανάγκη για εύχρηστο πληροφοριακό υλικό που θα έχει ο μαθητής στα χέρια του και θα μπορεί να το συμβουλευτείται, όποτε αυτός θέλει, χωρίς τη μεσολάβηση του καθηγητή-συμβούλου Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, οδήγησε την Ομάδα Εργασίας ΣΕΠ του ΚΕΜΕ στη σύνταξη δύο ευσύνοπτων πληροφοριακών εκδόσεων. Από αυτές η μία, δηλ. το φυλλάδιο " Τι μπορώ να κάνω μετά το Γυμνάσιο", απευθύνεται στους μαθητές της Γ' Γυμνασίου, ενώ η άλλη δηλ. ο Οδηγός " Δρόμοι μετά το Λύκειο ", απευθύνεται στους μαθητές της Β' Γενικού και Α' Τεχνικού Επαγγελματικού και Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου.

Οι εκδόσεις αυτές κατά τη σχολική χρονιά πουπέρασε μοιράστηκαν στους μαθητές και στους φορείς για τους οποίους προορίζονταν και εξαντλήθηκαν.

Για τη νέα σχολική χρονιά 1985-86 θα πρέπει να επανεκδοθούν αυτά τα δύο έργα, αφού ενημερωθούν και συμπληρωθούν, ώστε να μπορέσουν να διανεμηθούν, και μάλιστα πιο έγκαιρα από πέρσι, στους μαθητές στα πλαίσια της εφαρμογής του ΣΕΠ. Και τα δύο θα πρέπει κατά τις εκτιμήσεις μας να εκτυπωθούν σε 200.000 αντίτυπα.

Υπολογίζοντας στην αμέριστη συμπαράστασή σας στο θεσμό του ΣΕΠ, παρακαλούμε με Πρόεδρε να εισηγηθείτε στο Τμήμα Μέσης του ΚΕΜΕ, την επανεκδόση του φυλλαδίου " Τι μπορώ να κάνω μετά το Γυμνάσιο " και του Οδηγού " Δρόμοι μετά το Λύκειο ".

Ο Δ/ΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΕΠ ΤΟΥ ΚΕΜΕ

Κ.Τ. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

Θέμα 2ο. Ο κ. Δ.Τομπαΐδης λέγει:

Είναι γνωστό ότι οι περσινοί μαθητές της Β' Γυμνασίου άρχισαν κι αυτοί το βιβλίο "Νεοελληνική γλώσσα" από το Α' τεύχος. Είχε γίνει βέβαια μια επιλογή των διδακτικών ενοτήτων που θα διδάσκονταν, αλλά συνέβη, σε πολλά σχολεία, είτε γιατί καθυστέρησε να αρχίσει η διδασκαλία είτε για άλλους λόγους, να φτάσουν ως το τέλος μονάχα του Α' τεύχους. Οι μαθητές αυτοί, ως μαθητές της Γ' Γυμνασίου, άρχισαν φέτο τη γλωσσική διδασκαλία από την αρχή του Β' τεύχους. Έτσι είναι φανερό, με το περιορισμένο ωράριο που διαθέτει η τάξη αυτή για το μάθημα (2 ώρες την εβδομάδα ως τις 20 Ιανουαρίου και 1 ώρα στη συνέχεια), ότι δε θα προλάβουν να ολοκληρώσουν τη διδασκαλία του Β' τεύχους.

Υπάρχει λοιπόν ανάγκη να γίνει κάποια επιλογή, για να μην παραλειφθούν μέρη σημαντικά για τη γλωσσική κατάρτιση των μαθητών. Λαβαίνοντας λοιπόν ως βάση το καινούριο στοιχείο που φέρνει στο μαθητή το νέο βιβλίο, σε ό,τι αφορά τη γλώσσα, και εκτιμώντας το διατιθέμενο ωράριο, προτείνουμε να διδαχτούν στους φετεινούς μαθητές της Γ' Γυμνασίου οι ενότητες 30-37. Στις ενότητες αυτές περνάει καθαρότερα το νέο πνεύμα της ολικής αντίληψης της γλώσσας και δίνονται ενδιαφέροντα στοιχεία από τη σημασιολογία της λέξης. Η διοίκηση μπορεί με ένα TELEX να ειδοποιήσει αμέσως τα σχολεία για την επιλογή αυτή.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ.Τομπαΐδη.

Προς το
Τμήμα Μ.Ε.
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Αγία Παρασκευή 11/10/85

Θέμα: Διδακτικό υλικό για την Α' Γυμνασίου Τεύχος 2ο και 3ο. Ενημέρωση
καθηγητών Μ.Ε. πειραματικής εφαρμογής. Ανάγκη συνεννόησης με σχολ-
λικούς συμβούλους

1. Μετά τη διεξαγωγή των ενημερωτικών συναντήσεων για το Α' τεύχος του διδακτικού υλικού της Α' Γ'σίου στις 9-10/9/85, διατυπώθηκε από όλους τους συναδέλφους η πρόταση της επανάληψης παρόμοιων συναντήσεων για τα δύο άλλα τεύχη του διδακτικού υλικού. Κατά συνέπεια η ομάδα εργασίας μετά από συνάντησή μαζί τους, προτείνει τη διεξαγωγή δύο άλλων συναντήσεων, με την ευκαιρία της έκδοσης του δεύτερου και τρίτου τεύχους για την Α' Γ'σίου.

1.1. Ενημέρωση για το 2ο τεύχος

Παρασκευή 29 Νοεμβρίου 1985, συγχρόνως στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη, με τον ίδιο σχεδιασμό που προτίθενται για τις 9 και 10/9/85.

Συγκεκριμένα: Συντονιστές για τη συνάντηση της Αθήνας οι τέσσερις σχολικοί σύμβουλοι των πιο ευνοϊκών περιοχών.

Συντονιστές των ομάδων εργασίας: κ.κ. Α.Γαβριήλγλου, Ε.Γκορμά, Ινάχγλου, Χ., Σαρικαδάη Ε.

Συντονιστές για τη συνάντηση της Θεσσαλονίκης

Οι τέσσερις (4) σχολικοί σύμβουλοι των ευνοϊκότερων περιοχών.

Συντονιστές των ομάδων εργασίας: κ.κ. Β.Τοκοτρίδου, Μ.Σφικιανίδη, καθώς και τα μέλη της ερευνητικής ομάδας.

1.2. Ενημέρωση για το τρίτο τεύχος του διδακτικού υλικού:

Παρασκευή 28 Φεβρουαρίου 1985, συγχρόνως στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη με παρόμοιο σχεδιασμό.

Συγκεκριμένα:

Συντονιστές για τη συνάντηση της Αθήνας:

Οι τέσσερις σχολικοί σύμβουλοι των αντίστοιχων περιοχών και συντονιστές των ομάδων εργασίας: κ.κ. Β.Τοκατζίδου, Χ.Ινιάχογλου, Ε.Γκαούρα, Α.Γαβριήλογλου.

Συντονιστές για τη συνάντηση της Θεσσαλονίκης:

Οι τέσσερις σχολικοί σύμβουλοι και συντονιστές των ομάδων εργασίας: Ε.

Σαφικουδά, Ε.Σφακτιωνάκη, και τα μέλη της ερευνητικής ομάδας.

2. Στο πλαίσιο της συνεργασίας της ομάδας εργασίας για τη γαλλική γλώσσα με τους εκτώ (6) σχολικούς συμβούλους Μ.Ε. η ομάδα εργασίας μετά από συνεννόησή της μαζί τους, προτείνει τις εξής συναντήσεις:

2.1. Τετάρτη 6 Νοεμβρίου, στη Λάρισα

2.2. Τετάρτη 18 Δεκεμβρίου, Θεσσαλονίκη

2.3. Τετάρτη 19 Φεβρουαρίου, Αθήνα

Η κάλυψη των εξόδων μετακίνησης, θα προβλεφθεί από σχετική υπουργική απόφαση.

Για την ομάδα εργασίας

Με τιμή

Ε.Γκαούρα

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμόνη.

ΘΕΜΑ 3ο

Ανακοινώθηκε τα περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 29/10-10-85
- 2) 9/ 9-10-85
- 3) 3271/30-9-85
- 4) 10/9-10-85
- 5) 3258/30-9-85
- 6) 3257/30-9-85
- 7) 3254/30-9-85
- 8) 3256/30-9-85
- 9) 3252/30-9-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

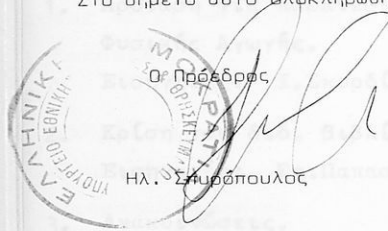
Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σιμωρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαροφάνιτου

Δ. Ζαροφάνιτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Πράξη 83/85

Σήμερα, 14-10-85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο το κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ.

1. Πρόταση για παράταση χρόνου για το διαγωνισμό βοηθητικού βιβλίου Φυσικής Αγωγής.
Εισηγητής: Ι. Σκορδίλης.
2. Κρίση του διδ. βιβλίου της Β' ΕΠΑ Μηχανική των Διεργασιών.
Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
3. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο. Ο κ. Ι.Σκορδίλης λέγει:

Κύριε Πρόεδρε,
με τα έγγραφα των Σχολ. Συμβούλων Γ. Σεραφειμίδης και Κ. Χρυσόπουλος αρ. ΑΠ 37/1-10-85 και ΑΠ 81/3-10-85 προς το ΚΕΜΕ εισηγούνται την παράταση του χρόνου συγγραφής του βιβλίου για τον καθηγητή "Φυσική Αγωγή του Γυμνασίου" και παρακαλούν να εγκρίνουμε την παράταση αυτή.

Θεωρώ σκόπιμο να υπενθυμίσω στους συναδέλφους πως η προκήρυξη του βιβλίου έγινε με απόφαση του κ. Υφυπουργού το Φεβρουάριο του 1985, πως ο χρόνος συγγραφής είναι οκτώ μήνες και πως κατά συνέπεια η προθεσμία υποβολής των συγγραμμάτων λήγει τον τρέχοντα μήνα.

Εκτιμώντας τους λόγους που επικαλούνται στα έγγραφά τους οι δύο Σχολικοί Σύμβουλοι και κυρίως αναλογιζόμενος πως το αίτημα αυτό προέρχεται από πολλούς καθηγητές της Φυσ. Αγωγής και πως η παράταση του χρόνου θα συμβάλει στην καλύτερη παρουσίαση του βιβλίου, εισηγούμαι στο Τμήμα να κάνει δεκτό το αίτημα και να εγκρίνει την παράταση του χρόνου μέχρι το τέλος του Ιανουαρίου 1986.

Ακολουθεί συζήτηση μετά το πέρας της οποίας ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία το ερώτημα, ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Σκορδίλης	ΝΑΙ
Τομπαζίδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΟΧΙ
Αδαμόπουλος	ΟΧΙ
Παπαδόπουλος	ΝΑΙ
Βώρος	ΝΑΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ
Σακκάς	ΟΧΙ
Σπυρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 6:3 δεν δέχεται την εισήγηση του κ.Ι.Σκορδίλη, επειδή κρίνεται ότι η παράταση προθεσμίας ένα μόλις μήνα πριν από τη λήψη της θα θεωρηθεί ως χαριστική πράξη, εις βάρος όσων ήδη έχουν ασχοληθεί με συγγραφή και προτίθενται να την υποβάλουν εμπρόθεσμα.

Θέμα 2ο. Η συζήτηση για το 2ο θέμα αναβάλλεται.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΛΙΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Handwritten signature of the Secretary: Δημόσιος

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Σικελός, Ν. Βουγιούκας, Α. Καραγιάννης, Στ. Παπαδημητρίου, Α. Καραβίτης, Αλέξανδρος Β. Γεωργιάδης, Εκτελεστικός Γραμματέας του ΣΕΚΕ, Γ. Χαλκιάδης, Εκτελεστική και η Γραμματέας του Γραφείου, Αλέξανδρος Καραγιάννης, Πρόεδρος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Σίμος για άρρωστο λόγο, Ν. Γαλακτάκης, γιατί ήταν απουσία και Κωνσταντίνος γιατί ήταν απασχολημένος σε άλλη υπηρεσία.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγκριση του διά. βιβλίου της 7^{ης} ΣΕ, Σχολική και Σχολική, Επιστημολογία Στ. Παπαδημητρίου.
- ΘΕΜΑ 2ο - Βιβλίο από το ελεύθερο εμπόριο, Σχολικός Β. Χαλκιάδης
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανατίθεται διά. βιβλίο μελέτης για το θέμα
- ΘΕΜΑ 4ο - Διακοπή

Στην αρχή της συνεδρίασης, μετά την ανάγνωση των αποφάσεων, το προεδρείο αποφασίζει να μεταβληθεί η ημερήσια διάταξη και να συζητηθεί πρώτα το θέμα 2ο και μετά το θέμα 1ο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 84/1985

Σήμερα, 16-10-1985, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Β. Θεοδορακόπουλος, Εισηγητής και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος για Οικογενειακούς λόγους, Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ήταν ασθενής, Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί ήταν απασχολημένος σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση του διδ. βιβλίου της Β' ΕΠΑ, Μηχανική των Αεραγώνων. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Βιβλία από το ελεύθερο εμπόριο. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων γυμνασίου και λυκείου.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Το βιβλίο "Εισαγωγή στη Μηχανική των διεργασιών" για τη Β' τάξη του ΕΠΛ των Κ. Κρεμαλή και Α. Παπαϊωάννου κρίθηκε από τους Ν.Γ. Κουμούτσο και Α.Ι. Λικερό. Η Κρίση που είναι προσηροτημένη, είναι τελικά θετική.

Μελέτησα το βιβλίο επισταμένως γιατί η κρίση ήταν βέβαια θετική, στο τέλος όμως είχε μερικές επιφυλάξεις σχετικές με την έκταση του βιβλίου και τη στάθμη της ύλης.

Από τη μελέτη του βιβλίου προέκυψαν τα ακόλουθα:

1) Το βιβλίο πραγματεύεται κεφάλαια που απαντώνται σε μεγαλύτερη τάξη (Χημική κινητική, θερμοδυναμική κλπ.) και σε ένα επίπεδο αρκετά ψηλότερο από εκείνο που ταιριάζει σε μαθητές της τάξης αυτής. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με κάθε παιδαγωγική αρχή (σελ. 138, 139 κτλ.).

2) Η έκταση του βιβλίου είναι δυσανάλογα μεγάλη αν και δεν καλύπτει όλο το πρόγραμμα που περιγράφει την ύλη (σύμφωνα με παρατήρηση της κρίσης). Πιο συγκεκριμένα το μάθημα διδάσκεται 2 ώρες την εβδομάδα στο Β' τετράμηνο. Επομένως ο όγκος του βιβλίου δεν μπορεί να διδαχτεί στο χρονικό αυτό διάστημα, όταν είναι δεδομένη η δυσκολία του μαθήματος (έχει και προβλήματα).

3) Η θεμελίωση των αιτιών καθυστέρησης της ελλ. βιομηχανίας νομίζω είναι ελλιπής.

Για τους λόγους αυτούς εισηγούμαι την απόρριψη του βιβλίου, μολονότι επιστημονικά η συγγραφή είναι άμεπτη.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Η συζήτηση για το 2ο και 3ο θέμα αναβλήθηκε για την επόμενη συνεδρίαση.

ΘΕΜΑ 4ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξήσεγγράφων:

- 1) 137/18-10-85
- 2) 135/18-10-85
- 3) 128/16-10-85
- 4) 71/11-10-85
- 5) 83/15-10-85
- 6) 86/15-10-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΠΡΑΞΗ 85/1985

Σήμερα, 18-10-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα Μέσης Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, γιατί ήταν ασθενή.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Βιβλία από το ελεύθερο εμπόριο. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αίτηση των κ.κ. EDGAR SÜSSMILCH και Πέτρου Παυλιδέλη για άδεια διεξαγωγής έρευνας σε σχολεία της περιοχής Ρηνανίας-Βεστφαλίας. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Επανεκδόση βιβλίων Ιστορίας Λυκείου. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Δημοσίευμα για την Ιστορία από τις πηγές, Γ' Λυκείου. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 7ο - Μακέτες του Β' τεύχους του διδ. υλικού Γαλλικών Α' Γυμνασίου. Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Κυρ. Κατσιμάνης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Τα θέματα 1 και 2 αναβάλλονται για την επόμενη συνεδρίαση, γιατί απουσίαζε ο εισηγητής, λόγω ασθένειας.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Φ. Βάρος λέγει:

1.- Η κατάσταση διαγράφεται έτσι περίπου:

α) πρώτη τάξη Λυκείου:

1) Λ. Σταυριανού, Ιστορία του Ανθρώπινου Γένους: με κάποιες τροποποιήσεις θα εισηγηθώ την αναστύπωση την ιερώνυμη βδομάδα.

2) Λ. Σταυριανού, Ιστορία του Νεοελληνικού Κράτους: προς το τέλος της ερχόμενης βδομάδας θα διανείμω εισήγηση για την πρώτη εκτύπωση του βιβλίου.

β) δεύτερη τάξη του Λυκείου:

1) Θέματα Ιστορίας των Σοφ. Μαρκσιανού-Ζ. Ορφανουδσκη-Ν. Βαρμάζη: σήμερα παρέλαβα το σ' αντίτυπο· ελπίζω σε 1-2 βδομάδες θα μπορώ να εισηγηθώ την αναστύπωση του.

2) Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη (1789-1909) των Β. Σκουλάτου - Ν. Δημακόπουλου - Σ. Κόνδη: ό,τι έγγραφο για το πρηγούμενο βιβλίο (τούτο προορίζεται μόνο για τη Β' έτη).

γ) τρίτη τάξη λυκείου:

1) Β. Σκουλάτου - Ν. Δημακόπουλου - Σωτ. Κόνδη, Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, τεύχη Β' - Γ' με διορθώσεις, θα εισηγηθώ την αναστύπωση τους προσεχώς.

2) Θέματα Ιστορίας από τις πηγές (Φ. Βάρου και άλλων), τεύχη α' και β': θα εισηγηθώ την αναστύπωση τους (με κάποιες ανασδιορθώσεις ριζικές) ως το τέλος του μήνα-αρχές Νοέμβρη.

3) Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές, με βελτιώσεις από τους συγγραφείς, θα προταθεί για αναστύπωση προσεχώς.

δ) Το βιβλίο Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη προτείνεται για αναστύπωση σήμερα.

2.- Κατά συνέπεια, ως τις αρχές Νοέμβρη θα προταθεί η αναστύπωση όλων των βιβλίων Ιστορίας και Αγωγής του Πολίτη για το Λύκειο.

3.- Το ίδιο ισχύει και για το βιβλίο Φιλοσοφίας της γ' λυκείου.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Φ. Βάρος λέγει:

1.- Με το έγγραφο Φ.211.17/90/Γ2/2336/27-8-85 (εγγραφή στο ΚΕΜΕ 23-9-85) μας έχει διαβιβάσει φωτοτυπημένο σχόλιο εφημερίδας (ελεύθ. τύπος) που επικρίνει για ασάφεια μια παράγραφο του παραπάνω βιβλίου (σελ. 94).

Τη δισβόζω: "Στις παραδοσιακές κοινότητες ο ανταγωνισμός... εκμετάλλευση των προσόδων του δημοσίου, υψηλών αξιωματούχων ή ιερών ιδρυμάτων στην περιοχή".

2.- Παρατηρώ ότι στο δημοσίευμα της εφημερίδας έχει παραλειφθεί η στίξη (κόμμα) ανάμεσα στις λέξεις δημοσίευμα-υψηλών αξιωματούχων και δημιουργείται συντακτική σύγχυση.

Επιπλέον ο σχολιαστής φαίνεται να αγνοεί κάτι που αναλύεται στις σελ. 13 του βιβλίου, ότι δηλαδή τα φορολογικά δικαιώματα ανήκουν στο δημόσιο, σε ιερά ιδρύματα και σε υψηλούς αξιωματούχους κατά παραχώρηση του Σουλτάνου.

Με αυτή τη γνώση (που προϋπάρχει στο βιβλίο) και με την αποκατάσταση της στίξης αφιερώνεται η ασάφεια ή σύγχυση.

3.- Αυτό είναι ανεξάρτητα από την παραδοχή (και τη δική μας) ότι το κείμενο για τις Κοινότητες δεν είναι από το πιο αναλυτικό και εύληπτα που έχουμε είναι γραμμένο σε γλώσσα διεισθημονική με ύφος πυκνό και πολύ ακαδημαϊκό.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βάρου.

ΘΕΜΑ 7ο

Ο κ. Δ. Τομπσίδης προτείνει στο Τμήμα να κάνει δεκτή την εισήγηση της κ. Ευθ. Γκούμα που ακολουθεί σχετικά με τις μακέτες διδ. υλικού της γαλλικής γλώσσας της Α' Γυμνασίου.

Προς το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ

ΘΕΜΑ: Μακέτες διδακτικού υλικού γαλλικής γλώσσας της Α' Γυμνασίου (τεύχος Β' του μαθητή), για την πειραματική εφαρμογή σε 140 σχολεία της Δημόσιας Μ.Ε.

Με το Β' τεύχος του διδακτικού υλικού για την Α' Γ'σίου υπηρετούνται οι νέοι στόχοι των CURRICULA της Α' Γ'σίου και σύγχρονα επανεξετάζονται σε πιο απαιτητικό επίπεδο, πολλοί στόχοι του Α' τεύχους.

Η δομή του Β' τεύχους, είναι όμοια με του Α' και χωρίζεται σε 3 ενότητες.

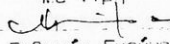
1. Στις σελίδες μάθησης (σελ.4-27 όπως και στο Α' τεύχος), όπου μέσα από τις περιστάσεις επίκαινοφίας και το γλωσσικό υλικό, υπηρετούνται οι στόχοι των CURRICULA, INVITER, PROPOSER, REFUSER, ACCEPTER και άλλοι που υπογορεύονται κάθε φορά από τον τρόπο σύνθεσης του διδακτικού υλικού.
2. Στις σελίδες 28-32, με τον τίτλο ET MAINTENANT A VOUS ο τίτλος, ανφέρεται όπως και στο Α' τεύχος, στη φροντιστηριακή σειρά ασκήσεων που όπως έχει ήδη αναφερθεί ανακεφαλαιώνει τις γνώσεις των σελίδων μάθησης και προλαβαίνει την ενδεχόμενη αποτυχία στην προβλεπόμενη σειρά τεστ, που ακολουθούν στις σελίδες 32-36 είναι τα τεστ του τέλους του Β' τριμήνου, που προορίζονται να καλύψουν διοικητικές ανάγκες.

Ο καθηγητής, έχει πλήρη εικόνα, σελίδα προς σελίδα του διδακτικού υλικού, στο ειδικό τεύχος του καθηγητή, όπου καθορίζονται, όπως και στο Α' τεύχος: 1. η ετοιμασία του καθηγητή πριν από το μάθημα, 2. η διαδικασία μέσα στην τάξη.

Υπενθυμίζουμε, πως με σχετική του πράξη το τμήμα Μ.Ε., έχει εγκρίνει τη συνάντηση ενημέρωσης των καθηγητών για το Β' τεύχος στις 29/11/85.

Επίσης με την πράξη 11/85, εγκρίθηκε η εκτύπωση του Α' τεύχους σε 15.000 αντίτυπα και του βιβλίου του καθηγητή σε 200 φωτοτυπημένα αντίγραφα από το ΚΕΜΕ, με εξώφυλλο του ΟΕΔΒ.

Μετά από συνεννόηση με την ομάδα εργασίας προτείνουμε για το Β' τεύχος πάλι, την έκδοση 15.000 αντιτύπων. Επειδή η ζήτηση για το Α' τεύχος του βιβλίου του καθηγητή ήταν μεγάλη προτείνουμε τη φωτοτύπηση 300 αντιτύπων του Β' τεύχους του βιβλίου για τον καθηγητή, με ερόφυλλο από τον ΟΕΔΒ.

Με τιμή

Ευθυμία Γκούμα

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται την πρόταση του κ. Δ. Τομπσίδη και κάνει δεκτή την εισήγηση της κ. Ευθ. Γκούμα.

ΘΕΜΑ 5ο

Α.- Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά, να ταλούν στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση τα βιβλία της Οικ. Οικονομίας των Α, Β και Γ τάξεων Γυμνασίου με τις διορθώσεις που έχουν επέλθει για το σχολ. έτος 1986-87.

Β.- Το Τμήμα στη συνέχεια ομόφωνα αποδέχεται την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση το βιβλίο "Ο Χριστός και ο καινούργιος κόσμος του Θεού" των κ.κ. Σ. Αγουρίδη και Σ. Νίκα με διορθώσεις για τους μαθητές Β' Γυμνασίου, σχολ. έτους 1986-87.

Γ.- Το Τμήμα επίσης ομόφωνα αποδέχεται εισήγηση του κ. Φ. Βάρου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση το διδ. βιβλίο Γ' Λυκείου, Αρχές Πολιτικής Επιστήμης και Στοιχεία του Δημοκρατικού Πολιτεύματος, των κ.κ. Δ. Αποστολοπούλου και Μάχης Παΐζη-Αποστολοπούλου, ως έχει, γιστο σχολ. έτος 1986-87.

Δ.- Τέλος, ομόφωνα αποδέχεται την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση με διορθώσεις το βιβλίο, Βιολογία Γ' Λυκείου (Β' Δέσμη) των Ι. Αργύρη κ.δ. γιστο σχολ. έτος 1986-87.

ΘΕΜΑ 6ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

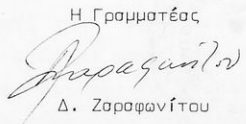
- 1) 104/15-10-1985
- 2) 99/15-10-85
- 3) 100/15-10-85
- 4) 101/15-10-85
- 5) 102/15-10-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας
Δ. Ζαραφονίτου

ΠΡΑΞΗ 86/1985

Σήμερα, 21-10-1985, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Βιβλία από το ελεύθερο εμπόριο. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αίτηση των κ.κ. EDGAR SÜSSMILCH και Πέτρου Παυλιδέλη για άδεια διεξαγωγής έρευνας σε σχολεία της περιοχής Ρηνανίας-Βεσφαλίας. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

Θέμα: Βιβλία από το ελεύθερο εμπόριο

"Το θέμα που συζητείται έχει την εξής άμεση προϊστορία: Ο πρόεδρος του Τμήματος με ρώτησε πριν από λίγες μέρες, γνωρίζοντας προφανώς τις θέσεις μου και από τις συνεδρίες άλλων χρόνων, ^{και την ημερομηνία} αν το χρησιμοποιούμενο βιβλίο Ψυχολογίας θα ανατυπωθεί ή όχι για την επόμενη σχολική χρονιά. Το ερώτημα σχετίζεται με το γεγονός ότι σύμφωνα με την απόφαση του κ. Ίκουργου όλα τα βιβλία μέχρι τέλους του έτους θα πρέπει να έχουν σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση ή έκδοση εφόσον πρόκειται για νέα βιβλία. Η προκήρυξη που έχει γίνει για συγγραφή νέου βιβλίου δεν είναι δυνατό για την επόμενη σχολική χρονιά να λύσει το πρόβλημα, γιατί η ημερομηνία υποβολής των έργων λήγει ακριβώς στο τέλος του έτους. Ούτε μπορούμε άλλωστε να είμαστε σίγουροι ότι θα προκύψει θετικό αποτέλεσμα από την προκήρυξη. Έτσι θα πρέπει το συντομότερο να σιγουρέψουμε κάποιο βιβλίο για την επόμενη χρονιά, για να μη βρεθούμε στη θέση να αφήσουμε και πάλι ένα βιβλίο που πήραμε επίσης από το ελεύθερο εμπόριο το 1976 ως λύση ανάγκης. Προσωπικά είχα επισημάνει και τότε τις αδυναμίες του βιβλίου και είχα κατηγορηματικά δηλώσει ^{στην εισήγησή μου} ότι για την επόμενη χρονιά (1977-78) θα έπρεπε να κινηθεί σύγχρονα η διαδικασία προκήρυξης ή ανάθεσης συγγραφής νέου βιβλίου. Το βιβλίο είναι τελείως απρόσφορο και έχει προκαλέσει πολλές διαμαρτυρίες και δυσμενείς κριτικές, που έφτασαν και στον τύπο. Θυμίζω μόνο το πρόσφατο σχόλιο φοιτήτριας με επιστολή της προς την εφημερίδα "Μεταίχνη" και το τόσο κατακριτικό για το βιβλίο σκίτσο του υπεύθυνου ^{της εφημερίδας} που είχα θέσει υπόψη των μελών του Τμήματος. Γνωρίζω την ιδιαίτερη αδυναμία και ^{στην περίπτωση που είχα ορίσει} μέλη του Τμήματος για το συγγραφέα του βιβλίου, ^{στον αθηναίο Ε. Παπαδόπουλο} όμως δεν είναι καθόλου σωστό να αφήνει κανείς με βάση μια ξεπερασμένη συγγραφή του να κεραιώνεται στη συνείδηση τόσων μαθητών και εκπαιδευτικών ^{το όνομά του}.

Οι θέσεις μου για το βιβλίο έχουν εκτεθεί και άλλοτε εδώ επανειλημμένα μάλιστα. Τώρα τις καταθέτω και γραπτές για το πρακτικό (έχουν μάλιστα και δημοσιευθεί στο "εγτίλο της ΟΛΜΕ του Μάη 1985).

Θεματολογία και δομή του βιβλίου: Η θεματολογία του είναι περιορισμένη στην παραδοσιακή ψυχολογία, είναι θεωρητική και ασυγχρόνιστη.

Το βιβλίο επιγράφεται "Ψυχολογία" και περιμένει κανείς να βρει σ' αυτό μια εισαγωγή στην ψυχολογία γενικά, δηλ. σε όλους τους βασικούς τομείς ή κλάδους της και στα βασικά πορίσματα της. Όμως πρόκειται μόνο για ένα κλάδο, τη Γενική Ψυχολογία. Δεν υπάρχει καμιά αναφορά στους κλάδους της Εξελικτικής, της Κοινωνικής, της Διαφορικής Ψυχολογίας, της Εφαρμοσμένης κτλ. κλάδοι που αναπτύχθηκαν κυρίως στον 20ό αιώνα και περισσότερο κατά τις τελευταίες δεκαετίες.

Γενικά η θεματολογία του βιβλίου δεν είναι εκείνη που χρειάζεται σε σύγχρονο σχολικό εγχειρίδιο. Θέματα όπως η ανάπτυξη του ατόμου (βιολογική και ψυχική) η εφηβική ηλικία και τα προβλήματά της, το άτομο στην κοινωνία, στάσεις και προκαταλήψεις, μάθηση, ^{οργάνωση} ~~επιπτώσεις~~ πλάνες και άλλα σχετικά είναι θέματα που απουσιάζουν τελείως και όμως ενδιαφέρουν πάρα πολύ το σύγχρονο νέο και γενικά τον άνθρωπο σήμερα.

Η διάκριση της ύλης σε τρία μέρη με βάση την έννοια της συνείδησης είναι ανεπιτυχής και αναχρονιστική για τους εξής λόγους: Η συνείδηση είναι έννοια που δε χρησιμοποιείται στη σύγχρονη ψυχολογία. Εκτός από αυτό στο βιβλίο αυτό παίρνει μια ιδιαίτερη προσωποποιημένη έννοια ως συνείδηση "που τιλαμβάνεται", "που συγκινείται", "που θέλει". Έτσι γίνεται ακόμη πιο προβληματική η χρήση της, γιατί για τους σύγχρονους ψυχολόγους όχι μόνο δεν υπάρχει η φιλοσοφικοθηϊκή αυτή έννοια, αλλά και όταν χρησιμοποιείται εννοείται με αυτή η συνειδητότητα ή η αντίληψη και γνώση κάποιου εσωτερικού ή εξωτερικού φαινομένου. Η παραπάνω προσωποποίηση της συνείδησης είναι ανεπιτυχητή επιστημονικά.

Η δομή του βιβλίου είναι πλατωνική. Στηρίζεται σε αντίληψη που απέριψε πρώτος Αριστοτέλης του οποίου οι απόψεις και για την Ψυχολογία αποτέλεσαν τη βάση της σύγχρονης επιστημονικής Ψυχολογίας. Έτσι το βιβλίο παραμένει προαριστοτελικό: (Βλ. Αριστοτέλη "Περὶ ψυχῆς" 432α, 25).

Γενικά προβλήματα και σφάλματα του βιβλίου

1. Ορισμός της Ψυχολογίας (σ.9). Ορίζεται ως "επιστήμη που εξερευνά τον ψυχικό κόσμο".

- Ο ορισμός είναι του περασμένου αιώνα. Σήμερα η ψυχολογία είναι επιστήμη της συμπεριφοράς. Για όλους μάλιστα τους ειδικούς. Ορισμένοι προσθέτουν και τη φράση "και των εσωτερικών αιτιών αυτής της συμπεριφοράς".

2. Μέθοδοι (σ.9). Η αναφορά που γίνεται σ'αυτές είναι τόσο αυθαίρετη και φτωχή που πράγματι ένας κάπως γνώστης των πραγμάτων διαβάζοντας το κεφάλαιο αυτό θα αχηματίσει την εντύπωση ότι το βιβλίο αυτό γράφτηκε το αργότερο στα τέλη του περασμένου αιώνα. Μπορούμε σήμερα να έχουμε επίσημο εγχειρίδιο που τόσο κατηγορηματικά αγνοεί τις μεθόδους της Ψυχολογίας εκτός μόνο από την αυτοκατήρρηση; Κορυφαίοι και διεθνώς αναγνωρισμένοι ψυχολόγοι που δέχονται και χρησιμοποιούν τις διάφορες ψυχολογικές μεθόδους είναι δυνατό να αγνοούνται σε ένα σχολικό εγχειρίδιο ψυχολογίας; Ο συγγραφέας δεν αναφέρει καμιά από τις μεθόδους. Κάνει μόνο κριτική από άποψη γενικής φιλοσοφικής. Έτσι παρουσιάζεται να παραγνωρίζει τη θέση και το έργο κορυφαίων

πιστημόνων για τις μεθόδους της επιστήμης γενικά και της ψυχολογίας ειδικότερα, όπως του Βουντ κ. ά. Ακόμη αρκεί να αναφερθεί το όνομα του J. PIAGET κορυφαίου σύγχρονου ^{επιστήμονα} ψυχολόγου (και επιστημολόγου διεθνούς κύρους) και η κλινική μεθοδός του για την οποία κανένας λόγος στο βιβλίο. Και μόνο για τις παραλείψεις αυτές το βιβλίο δεν μπορεί να είναι σχολικό εγχειρίδιο.

3. Διαίρεση της Ψυχολογίας (σ. 12). Και εδώ υπάρχουν γενικά οι απόψεις των ειδικών του περασμένου αιώνα. Ακόμη πρέπει να σημειωθεί ότι σήμερα δε γίνεται πια λόγος για "χαρακτηρολογία" ούτε για "ψυχολογία των κοινωνικών τάξεων" στους κλάδους της Ψυχολογίας, αλλά κάπου στην ιστορία της ψυχολογίας ή σε μια παρένθεση ή παραπομπή, ούτε για "εθνολογική ψυχολογία" γίνεται σήμερα λόγος και μάλιστα σε διάκριση από την "Κοινωνική ψυχολογία". Η Ψυχολογία "των επαγγελμάτων" είναι βασικός τομέας της Εφαρμοσμένης ψυχολογίας για την οποία επίσης δε γίνεται εδώ κανένας λόγος. Κανένας λόγος δε γίνεται και για την Εξελικτική Ψυχολογία, για τη Διαστική και Εγκληματολογική και για τη Βιομηχανική Ψυχολογία, κλάδοι τόσο βασικοί σήμερα στα πλαίσια της επιστήμης της ψυχολογίας.

Αλλά ούτε για "ψυχολογία του ανώμαλου φυσιολογικού βίου" γίνεται σήμερα λόγος. Και καταρχήν ο όρος "ανώμαλος" αποφεύγεται τελείως στη σύγχρονη ψυχολογία. Αντίθετα μιλούμε για "Ψυχοπαθολογία", για "Κλινική Ψυχολογία", για "Ψυχοιατρική", τομείς για τους οποίους δεν υπάρχει καμιά αναφορά.

Αλλά και λάθη ανεξήγητα για το ^{επίπεδο} του συγγραφέα υπάρχουν. Στη σ. II-12 και στο κεφ. "Κλάδοι της Ψυχολογίας" αναφέρονται οι κλάδοι αυτοί έπειτα από τη φράση: "Η διαίρεση λοιπόν της Ψυχολογίας σε κλάδους γίνεται κατά το εξής σχήμα:". Όμως στη σ. 16 υπάρχει κεφάλαιο με τίτλο "Διαίρεση της Ψυχολογίας" και αναπτύσσεται η τριπλή κατά τον Πλάτωνα διάκριση της "ψυχής". Πώς όμως ο μαθητής θα συμβιβάσει τα πράγματα αυτά με εκείνα που γράφονται στη σ. 12; Ο τίτλος του κεφαλαίου είναι πώ ελλιπής και δυσκολεύει, ^{επίσης} συγχύζει το μαθητή.

4. Βιβλιογραφία (σ. 16-17). Η βιβλιογραφία στην οποία στηρίζεται και που αναφέρει ο σ. είναι του περασμένου αιώνα ή των αρχών του αιώνα μας με εξαίρεση ένα μόνο βιβλίο (του Γ. Πατρίκιου 1971, που είναι πάντως ένα πολύ πρόχειρα επιστημονικά γραμμένο βιβλίο). Πάντως ανεξάρτητα από τη χρονική περίοδο από την οποία προέρχεται η βιβλιογραφία αυτή δεν είναι αντιπροσωπευτική. Ένα μόνο έργο αναφέρεται σε γερμανική γλώσσα, ενώ αντίθετα δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη βιβλιογραφία της ψυχανάλυσης (από μετάφραση) πράγμα που απηχεί τη λανθασμένη άποψη και τάση ταύτισης της ψυχολογίας με μια μόνο κατεύθυνσή της.

Άλλα μειονεκτήματα και σφάλματα του βιβλίου

• Αντίληψη - αισθήματα (σ. 19-28).

Γίνεται πρώτα λόγος για την αντίληψη και μετά, ως 2ο κεφ., για τα αισθήματα, ενώ αυτά είναι μέρος της αντίληψης και προηγούνται στη διαδικασία της. Και έβαια το κεφ. δεν επιγράφεται η αντίληψη γενικά, όπως θα έπρεπε. Πρόκειται για λάθος επιστημονικό-ουσιαστικό και μεθοδολογικό.

Το κεφ. για την αντίληψη είναι ελλιπές σε πράγματα τόσο ενδιαφέροντα για τους μαθητές και καθημερινά, όπως οι οπτικές απάτες.

• Όροι όπως "ενσυναίσθηση" (σ. 10) που δεν ανήκουν στην καθημερινή χρήση δεν μπορούν να σημαίνουν τίποτε για το μαθητή, έτσι μάλιστα όπως αναπτύσσονται.

• Ο Θέκνερ δεν ήταν ψυχολόγος" (σ. 77), αλλά φυσικός.

• Τα σχετικά με τη "συναίσθησις" (σ. 77) σε τι χρειάζονται για το μαθητή και μάλιστα τόσο αναλυτικά; Καταπονούν χωρίς κάποιο όφελος.

• Ο σ. σημειώνει ότι "η μνήμη είναι για την ψυχολογία... το κατεξοχήν πρόβλημα" (σ. 79).

Ασφαλώς όχι για την Ψυχολογία του 20ου αιώνα και το πρόβλημα και το κέντρο της είναι η μάθηση. Τόσο μάλιστα σπουδαίο πρόβλημα αποτέλεσε αυτή που σήμερα ίσως σχεδόν η Ψυχολογία ξεκινά και τελειώνει στη μάθηση. Για τον EBBSINGHAUS (1850-1909) και την εποχή του ήταν ίσως η μνήμη το κατεξοχήν πρόβλημα της Ψυχολογίας.

• Οι παραστάσεις και παραστατικοί τύποι (σ. 60).

Πρόκειται για κεφ. που απηχεί παλιές θέσεις και σε καμιά σύγχρονη ψυχολογία δε γίνεται πια λόγος.

• Η αντίληψη του χώρου και του χρόνου (σ. 89-99).

- Δε ταιριάζει εκεί αλλά αμέσως μετά τις αισθήσεις και κάτω από την αντίληψη. Η ταξινομήση αυτή όχι μόνον δεν διευκολύνει αλλά φέρνει σύγχυση στο μαθητή.

• "Το έργο της φαντασίας" (σ. 85-89).

- Ούτε για το θέμα αυτό γίνεται πια λόγος στη σύγχρονη ψυχολογία. Αντίθετα στο βιβλίο δεν υπάρχει καμιά αναφορά στη δημιουργική νόηση κτλ., θέμα τόσο σημαντικό.

• "Διανόηση και λόγος" (σ. 100-113).

- Πρόκειται για θέματα που ανήκουν στη λογική. Αντίθετα δε γίνεται κανένας λόγος για τη νόηση και τη νοημοσύνη και για τη γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας, θέματα καθαρά της σύγχρονης ψυχολογίας ^{και} _{στη σύγχρονη} ^{και} ενδιαφέροντα.

10. "Το συναισθήμα της ενοχής" (σ. 130).

- Το θέμα ανήκει στην ηθική.

11. "Συναισθήματα του συ" και "Κοινωνικά συναισθήματα" (σ. 134-135).

- Δεν είναι τα πρώτα κοινωνικά συναισθήματα; Προς τι η διάκριση; Και μάλιστα σε ιδιαίτερα κεφάλαια.

12. "Το ένστικτο" και "η ορμή" (σ. 164-165).

- Θα έπρεπε να προηγείται ο λόγος για το ένστικτο για λόγους ουσίας και μεθοδολογικούς, πολύ περισσότερο όταν ο ίδιος ο σ. μετά τα ένστικτα έχει δυο υποκεφάλαια για τις ορμές. Εκτός από αυτά, με τα όσα γράφονται υπάρχει απόλυτη σύγχυση ανάμεσα στην έννοια της ορμής και του ενστικτού. Και ακόμη στη σ. 144 προηγείται κατά τον συγγραφέα η τάση και ακολουθεί η ορμή. Εδώ όμως ο σ. παρουσιάζει τα πράγματα αντίθετα.

13. "Η ελεύθερη θέληση" (σ. 161).

- Είναι θέμα της Φιλοσοφίας και μάλιστα έτσι όπως αναπτύσσεται εδώ.

14. "Συναισθήμα και ένστικτο" (σ. 137)

- Δεν υπάρχουν ένστικτα όπως το "μαχητικό" ή το "ένστικτο επιβολής και υποταγής". Οι απόψεις αυτές σχετίζονται με αυταρχικές νοοτροπίες-ιδεολογίες.

15. "Δυναμίες της θέλησης" (σ. 149).

- Τα όσα γράφονται στη δεύτερη παράγραφο είναι μάλλον αντιφατικά και ορισδήποτε συγχίζου το μαθητή. Η αναφορά/ΕΝΔΕΙΧΝΕΙ^α επιτυχής και δημιουργεί προβλήματα στη σκέψη των μαθητών. Εκτός απ'αυτά υπάρχει στην παράγραφο συντακτική ανακολουθία υποκειμένου που δημιουργεί κενό στην αντίληψη του μαθητή και δυσκολεύει την κατανόηση. Και συγκεκριμένα: Ενώ γίνεται λόγος για τον "αποφασιστικό άνθρωπο" η συνέχεια της επόμενης πρότασης γίνεται με το "οι τύποι αυτο Ακόμη χρειάζεται να τονιστεί ότι η σύγχρονη ψυχολογία δε δέχεται τη διάκριση των ανθρώπων σε "τύπους", αλλά σε "ατομα με τάσεις προς" και έχει δυναμική αντίληψη για τη συμπεριφορά τους. Και ασφαλώς δεν πρόκειται για λεπτομέρεια

16. "Η προσοχή" (σ. 151).

- Είναι θέματα που όπως αναπτύσσονται αλλά και γενικά ανήκουν στο κεφ. της αντίληψης. Πάντως στη σύγχρονη ψυχολογία δε γίνεται καν λόγος για την προσοχή έτσι μάλιστα όπως εδώ.

17. "Πράξεις συνήθειας" (σ. 159).

- Η ανάπτυξη είναι απλώς θεωρητική. Δεν υπάρχει καμιά σύνδεση με τις θεωρίες μάθησης, όπως θα έπρεπε.

18. "Οι κινήσεις" (σ. 159).

- Το κεφ. είναι περιττό. Θα έπρεπε μάλιστα να ενσωματωθεί άμεσα στις παρα-

6
ως διακρίσεις, γιατί οι κινήσεις είναι απλές πράξεις προαίρεσης, ορμής κτλ.

Υπάρχει σύγχυση εννοιών των ορμών και ενστίκτων (σ. 165).

Υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στα ένστικτα και στις ορμές και τα συναισθήματα

135 και 167 μέσο). Ούτε μπορούμε να μιλούμε για "ένστικτα μίμησης" και "μπάθειας". Τα ένστικτα είναι έμφυτα, τα συναισθήματα αυτά είναι θέμα μάθησης και αγωγής. Γίνεται και λόγος για "ένστικτο της υποταγής του θηλυκού αρσενικού". Και ακόμη "των ανηλίκων στον προστάτη". Αυτά δεν είναι παρά ρεχειρότητες αλλά και ανεπίτρεκτες επιστημονικά θέσεις και ακόμη ιδεολογικά απόλυτα συντηρητικές και ανελεύθερες θέσεις.

Η "αυτοσυνείδηση" χαρακτηρίζεται μια φορά ως ορμή (σ. 158) και μια άλλη ένστικτο (σ. 166).

"Οι ανικανοποίητες ορμές" (σ. 168).

Και μόνο ο τίτλος αυτός του κεφ. αλλά και το περιεχόμενό του δηλώνουν ότι ορμές είναι κάτι πέρα από τα ένστικτα και συγκεκριμένο. Όμως στα προηγούμενα άλλα πράγματα λέγονται και εδώ δεν είναι ασφαλώς και τόσο ξεκαθαρισμένα τα πράγματα.

"Χαρακτήρας και προσωπικότητα" (σ. 176).

Τα όσα γράφονται εδώ είναι πολύ λίγα και σχεδόν όλα παλιές απόψεις. Στη σύγχρονη ψυχολογία ο χαρακτήρας δεν "είναι έργο δικό μας", αλλά των εμπειριών μας από το περιβάλλον και την αγωγή μας. Έτσι εύκολα θα δικαιολογήσουμε τις παραλείψεις των υπεύθυνων κοινωνικά; Και η προσωπικότητα δεν έχει καθόλου μα καθόλου ηθικό περιεχόμενο, όπως ισχυρίζεται ο σ. Σε οποιοδήποτε σύγγραφο και έγκυρο εγχειρίδιο δε θα βρει κανείς κάτι τέτοιο. Ακόμη φράσεις όπως "άθλος και δόξα του εκλεκτού ανθρώπου" τι μπορεί να σημαίνουν; Υπάρχουν μπόν "εκλεκτοί" και μη εκλεκτοί άνθρωποι; Και με ποιο κριτήριο γίνεται αυτή η διάκριση;

Γενικά: Με βάση τα παραπάνω είναι φανερό ότι το βιβλίο βρίσκεται πολύ μακριά από τις θέσεις και τα πορίσματα, την ορολογία και τους προβληματισμούς, αλλά και τη νοοτροπία ή τη μέθοδο έρευνας της σύγχρονης ψυχολογίας. Αλλά και μεθοδικά αναντίρρητα ανατάλληλο, γιατί είναι απόλυτα θεωρητικό, δεν έχει παρά ελάχιστα σχήματα (περίπου 4 και ανάξια λόγου, όχι πρόσφατα και ενδιαφέροντα), δεν έχει καμιά εικόνα και δε διευκολύνει τη μάθηση. Αντίθετα δυσκολεύει τα πράγματα, αντί να τα απλοποιεί, με τους στοχασμούς τους υποκειμενικούς και τις περιττές ή και δύσκολες για το μαθητή συσχετίσεις που παρουσιάζει. Κινείται σε πλαίσια κυρίως φιλοσοφικής και καλιάς παρά επιστημονικής και σύγχρονης Ψυχολογίας. Δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ψυχολογία. Και δε βοηθάει το μαθητή στη σύγχρονη ατομική και κοινωνική ζωή του.

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα η θέση μου είναι κατηγορηματική για την αναγκαιότητα άμεσης αντικατάστασης του βιβλίου. Και υπάρχουν στο ελεύθερο εμπόριο αρκετά βιβλία ήδη από το 1977 κατάλληλα για να χρησιμοποιηθούν ως σχολικά εγχειρίδια. Δισηγούμαι λοιπόν τη συγκρότηση επιτροπής κρίσης των ελεύθερων βοηθημάτων για το μάθημα της Ψυχολογίας Β' Λυκείου.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποδέχεται πρόχειρα την εισήγηση του κ. Ν. Γατορόπουλου, και γνωμοδοτεί να εξασφαλιστεί βιβλίο Ψυχολογίας Β' Λυκείου με τη μέθοδο της επιλογής βιβλίων από το ελεύθερο εμπόριο.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Το ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Ε.Ε.Ε., με έγγραφο του 2/10-85/Φ.817.3/4/ΖΙ/3382 διαβιβάζει αίτηση των κ.κ. Ε. SÜSSMILCH και Πέτρου Παυλιδέλη για άδεια διεξαγωγής έρευνας σε σχολεία ελληνικής της περιοχής Ρηνανίας-Βεστφαλίας.

Την αίτηση αυτή συνοδεύουν: 1) Υπόμνημα σχετικό με την έρευνα (θέμα, σκοπούς κτλ.) 2 σελ., 2) Επιστολή του κ. SÜSSMILCH στον υπεύθυνο της Ελληνικής Προσβείας στη Βόννη, 3) Επιστολή της καθηγ. του Πανεπιστημίου του DUSSELDORF κ. SCHWARZER επίσης στον υπεύθυνο της Ελληνικής Προσβείας Βόννης, 4) Βιογραφικό σημείωμα του κ. Παυλιδέλη, 5) Ερωτηματολόγιο RSE με 58 μικρές ερωτήσεις, και 6) Ένα τέστ κειμένων (6 συνολικά) για συμπλήρωση κενών με γράμματα που λείπουν.

Από τη μελέτη των παραπάνω στοιχείων διαπίστωσα ότι δεν υπάρχει κάποιος σημείο που θα δημιουργούσε πρόβλημα για τη διεξαγωγή αυτής της έρευνας. Σημειώνω βέβαια ότι ο έλεγχος της ειλικρίνειας των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο είναι υπερβολικός με τη συχνή επανάληψη της ίδιας θεματικής και σχεδόν των ίδιων ερωτήσεων με κάποια νέα αναφοροσυσχέτιση. Οποσδήποτε δε θα υπάρξει νομίζω πρόβλημα.

Εισηγούμαι να εγκριθεί η αίτηση για άδεια διεξαγωγής της έρευνας των κ.κ. SÜSSMILCH και Παυλιδέλη στα σχολεία που αναφέρονται στο υπόμνημα αφού συνεννοηθούν με τους Δ/ντές για το χρόνο που δε θα πρέπει να υπερβεί τη μια διδακτική ώρα και υπό τον όρο ότι δε θα εμποδιστεί η κανονική λειτουργία των σχολείων.

Σημειώνω ότι δεν υπάρχει στα στοιχεία που στάθθηκαν διαβιβαστικό του συντονιστή Συμβούλων Εκ/σης της Προσβείας της Βόννης.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου.

ΘΕΜΑ 3ο

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται εισήγηση του κ. Φ. Βώρου να σταλούν στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση με διορθώσεις α) το βιβλίο "Ιστορία του ανθρωπίνου γένους" του Α. Σταυριανού για τους μαθητές της Α' Λυκείου σχολ. έτους 1986-87 και β) το βιβλίο του καθηγητή "Ιστορία του ανθρώπινου γένους" του Α. Σταυριανού για το σχολ. έτος 1986-87.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
[Signature]
Ηλ. Γυροπούλος

Η Γραμματέας
[Signature]
Δ. Ζαραφωνίτου

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγκριση Σ.Δ. Βιβλίου Β' ΕΠ. Παραρτηματική Κορφή: Εισηγητής Γρ. Παπασημάκης.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανατίτληση Σ.Δ. Βιβλίων. Εισηγητής από επιτροπή.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίασης, αφού διαπιστωθήσαν οι παρόντες και επικυρωθεί το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης, το Τμήμα λογικά τον ελέγχον των θεμάτων της Η.Δ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 87/1985

Σήμερα, 24-10-1985, ημέρα Πέμπτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδρισσέων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσαγείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδασόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπσιδής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμμαφείας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγκριση διδ. βιβλίου Β' ΕΠΛ, Φαρμακευτική Χημεία. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανασκοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

./.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Το βιβλίο "Φαρμακευτική Χημεία" έχει εγκριθεί από το Τμήμα και έχει τυπωθεί κατά το πρώτο μέρος του.

Το Β' μέρος το εξετάζουμε σήμερα και προορίζεται επίσης για την Β' τάξη ΕΠΛ. Γράφτηκε από τους: Γ. Αλεβιζόπουλο, Λ. Λάγκο, Μ. Παυλίδη και Μ. Φιλιδίου.

Κριτές είναι οι κ. Α. Χαρβάλα, Θ. Σιάτρα-Παπασταϊκούδη και Τζούλια Πολίτου. Οι κρίσεις για το περιεχόμενο του βιβλίου είναι θετικές.

Μελέτησα το βιβλίο και παρατήρησα τα ακόλουθα: Εξαιτίας των θεμάτων που πραγματεύεται το πρόγραμμα το βιβλίο υποχρεώνεται να περιλάβει όρους και έννοιες που οι μαθητές δεν έχουν ακόμα μάθει π.χ. όπως στο πρώτο μέρος οι πολύπλοκες οργανικές ενώσεις, στο δεύτερο οι πυρηνικές αντιδράσεις για την παραγωγή ισότοπων.

Αντίθετα αντί να κάνει παραπομπές στη φυτολογία της Α' Γυμνασίου αναπτύσσει την ταξινόμηση των φυτών με λίγα λόγια.

Στην περιγραφή των φαρμακευτικών φυτών γίνεται μια αρκετά εμπεριστατωμένη ανάλυση. Οι εικόνες των μυκήτων (παρόλο που τους κατατάσσει στα φυτά) είναι αρκετά κατατοπιστικές (υπό τον όρο ότι θα γίνει καλή εκτύπωση). Γενικά πιστεύω ότι το Τμήμα μπορεί να το εγκρίνει και να αποσταλεί στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση αρκεί να θεωρηθεί γλωσσικά και ορθογραφικά από έναν φιλόλογο.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφασίζεται: Αποδέχεται την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Ο κ. Δ. Σακκάς, επειδή κρίνει ότι το επίπεδο του βιβλίου είναι υψηλό σε σχέση με την αντιληπτική ικανότητα των μαθητών, δίνει λευκή ψήφο. Έτσι η απόφαση παίρνεται κατά πλειοψηφία: 7: μία λευκή.

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται εισήγηση του κ. Β. Θεοδορακόπουλου να σταλεί στον ΔΕΔΒ για αναστύπωση με διορθώσεις το βιβλίο, Αρχές λειτουργίας γραφείου της κ. Δρα-Υώνσ, της Γ' Λυκείου (Ξηδέσμη).

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαροφάντου

ΠΡΩΤΑ ΜΕΡΗΜΕΣΙΑ ΔΙΑΤΑΧΕΙ

- ΕΜΜΑ 1α - Ανάπτυξη διδ. βιβλίων. Εισηγητές από ειδικότητα.
- ΕΜΜΑ 2α - Ανάπτυξη του κώδικου. Μεταγωγική και Δραστηριοποιητική συνείδηση για το 1965-66. Εισηγητής κ. Ι. Ιωακείμης.
- ΕΜΜΑ 3α - Έγκριση οριστικής επιτροπής κρίσης για το βιβλίο Γενικό Α' Λυκείου (2ο τεύχος). Εισηγητής Θ. Βέρος.
- ΕΜΜΑ 4α - Ανακοινώσεις

Επὶ τὴν ἀρχὴν τῆς συνεδρίασης, ἀπὸ διαπραγματεύσεως ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν τῆς πρακτικῆς τῆς προηγουμένης συνεδρίασεως, τὸ Τμήμα ἔρχεται πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν θεμάτων τῆς Η.Δ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 88/1985

Σήμερα, 30-10-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομποΐδης, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Φ. Βώρος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανατύπωση του φυλλαδίου, Μεσογειακή και Δρεπανοκυτταρική αναιμία για το 1985-86. Εισηγητής κ. Ι. Σκορδίλης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Έγκριση πράξης επιτροπής κρίσης για το βιβλίο Ιστορία Α΄ Λυκείου %β΄ τεύχος). Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα όρισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Α.- Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει: Το Τμήμα, ύστερα από το έγγραφο αρ. Φ.211.17/80/Γ2/1985 ΕΠΕΙΓΟΝ, 28-6-85 του Υπουργείου Παιδείας, προώθησε τη διαδικασία επανέκδοσης για το 1986-87 των διδακτικών βιβλίων Γυμνασίου και Γενικού Λυκείου. Έτσι έχουν σταλεί για αναστύπωση όλα τα βιβλία που δεν έχουν ανάγκη καμιάς διόρθωσης και σύνταμα θα έχουν σταλεί στο σύνολό τους τα βιβλία που κρίθηκαν ότι, για να ανατυπωθούν, χρειάζονται μικρές ή μεγαλύτερες διορθώσεις. Ως αυτή τη στιγμή ο ΟΕΔΒ παρέλαβε από το Τμήμα 71 βιβλία σε σύνολο 109. Όμως σημειώνεται καθυστέρηση στην αποστολή βιβλίων του ΕΠΛ για αναστύπωση, επειδή το Τμήμα εφοδίστηκε αντίτυπα της έκδοσης 1985 μόλις πριν από λίγο καιρό. Μάλιστα αρκετών από αυτά δεν έχει εκδοθεί ακόμη το δεύτερο τεύχος. Έτσι μόνο αφού μελετηθούν τα βιβλία αυτά από τα κατά ειδικότητα αρμόδια μέλη του Τμήματος θα μπορέσουν να αποσταλούν για αναστύπωση. Μάλιστα ιδιόζουσα είναι η περίπτωση του βιβλίου της Ψυχολογίας της Β' ΕΠΛ, γιατί, από ό,τι έχει γραφεί στα πρακτικά μας, το βιβλίο, έκδοσης Ευγενίδειου, δεν έχει περάσει καθόλου από το Τμήμα ούτε έχουμε πάρει από τη Διοίκηση σχετικά ερώτημα μετά την απόρριψη, ως ακατάλληλου, του βιβλίου που είχε υποβάλει ύστερα από ανάθεση ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου. Επισημαίνουμε λοιπόν στη Διοίκηση την περίπτωση του βιβλίου αυτού και παρακαλώ τον κ. Ν. Παπαδόπουλο, ειδικό για θέματα Ψυχολογίας, να διατυπώσει τις απόψεις του για το βιβλίο αυτό.

Στη συνέχεια ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Σχετικά με το βιβλίο "Ψυχολογία" Τρ. Τριανταφύλλου, έκδ. Ιδρύματος Ευγενίδου 1985 που χρησιμοποιείται φέτος στα Πολυκλαδικά Λύκεια, έχω ετοιμάσει αναλυτική εισήγηση. Εφόσον όμως μου τίθεται το ερώτημα αν είναι ή όχι το βιβλίο αυτό ίδιο με τη νέα συγγραφή του κ. Τριανταφύλλου, που το Τμήμα έκρινε στο τέλος της περασμένης σχολ. χρονιάς κατά πλειοψηφία όχι κατάλληλη, έχω να παρατηρήσω απαντώντας ότι πράγματι δεν πρόκειται για τη συγγραφή εκείνη. Υπάρχουν βέβαια αρκετά σημεία και κεφάλαια που συμπίπτουν, αλλά οπωσδήποτε πρόκειται γενικά για κάτι διαφορετικό.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου.

Β.- Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

1.- Ύστερα από την υπουργική απόφαση Γ2/2851/9-10-85, με την οποία παρατείνεται η προθεσμία συγγραφής βιβλίου της Α' τξξης Γυμνασίου ως τις 15-7-86, εισηγούμεσι την αναστύπωση του βιβλίου της α' γυμνασίου "Ο λόγος του Θεού" των Σ. Νίκα-Παν. Παπασευγέλου - Γ. Ρηγόπουλου - Καίτης Χιωτέλη για τις ανάγκες του σχολ. έτους 1986-87. Τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν από το ότι το βιβλίο δε συμφωνεί με το δημοσιευμένο (νέο) Α.Π. θα αντιμετωπιστούν έγκαιρα με οδηγίες.

2.- Εισηγούμεσι την αναστύπωση για το διδακτικό έτος 1986-87 των βιβλίων "Λατινικά" Λυκείου για το μαθητή και "Λατινικό Λυκείου, βιβλίο του καθηγητή" των Μ. Πασχόλη και Γ. Σαββαντίδη με τις διορθώσεις που έχουν κάνει οι συγγραφείς.

3.- Εισηγούμεσι τέλος, την αναστύπωση για το διδακτικό έτος 1986-87 του διδακτικού βιβλίου "Στοιχεία Δικαίου" της Α' τξξης ΕΠΛ με τις διορθώσεις που πρότεινε ο κ. Γ. Πανούσης, ένας από τους συγγραφείς.

Γ.- Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να σταλούν στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση τα εξής βιβλία:

- α) Γεωγραφία Ηπείρων Α' Γυμνασίου με διορθώσεις.
- β) Γεωγραφία Α' Γυμνασίου, ως έχει.
- γ) Εφαρμοσμένα Οικονομικά Γ' Λυκείου (5ης δέσμης), ως έχει.
- δ) Παλιτική Οικονομία Γ' Λυκείου (4ης δέσμης), ως έχει.
- ε) Φυσική Α' ΕΠΛ με διορθώσεις των Ν. Δαπόντε κ.ά.

Δ.- Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται εισήγηση των κ.κ. Ν. Βαρουχάκη και Λ. Αδαμόπουλου να σταλούν στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση με διορθώσεις το βιβλίο: Μαθηματικά Ι, Άλγεβρα της Γ' Λυκείου και το αντίστοιχο τεύχος λύσεων.

./-

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Ι. Σκορδίλης λέγει: Με το άριθμ. Φ.211.17/443/Γ2/2750/10-10-85 έγγραφο της Δ/σης Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του ΥΠΕΠΘ μας διαβιβάζει την έγγραφη πρόταση της μονάδας πρόληψης μεσογειακής αναιμίας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, που αναφέρεται στην αναγκαιότητα της επανέκδοσης του φυλλαδίου "Μεσογειακή και Δρεπανοκυτταρική Αναιμία" προκειμένου να διανεμηθεί στους μαθητές της Γ' Γυμνασίου και Β' Λυκείου, και μας παρακαλεί να γνωματεύσουμε σχετικά.

Όπως σας είσαι γνωστό, το φυλλάδιο αυτό μετά από πολλές διορθώσεις και συμπληρώσεις έλαβε την οριστική σημερινή του μορφή και στα δύο προηγούμενα σχολικά έτη εκδόθηκε από τον ΟΕΔΒ και διανεμήθηκε στους μαθητές της Γ' Γυμνασίου και Β' Λυκείου. Η επιλογή των δύο αυτών τάξεων έγινε γιατί το περιεχόμενο του φυλλαδίου ανταποκρίνεται στην ύλη των βιολογικών μαθημάτων και στα γενικότερα ενδιαφέροντα των μαθητών.

Σκόπιμο κρίνω να σας γνωρίσω ακόμη πως η μονάδα πρόληψης της μεσογειακής αναιμίας μας διαβεβαιώνει πως η διάθεση του φυλλαδίου στους μαθητές έχει θετικό αποτέλεσμα και πως η ανάγκη της συνέχισής της είναι μεγάλη.

Μετά τη σύντομη αυτή ενημέρωση προτείνω στο Τμήμα να εγκρίνει την επανέκδοση του φυλλαδίου και τη διανομή του στους μαθητές της Γ' Γυμνασίου και Β' Λυκείου των δημόσιων, των ιδιωτικών σχολείων καθώς και των ελληνικών σχολείων του εξωτερικού.

Επίσης σημειώνω την παράκληση που υποβάλλει η μονάδα για προσεκτική εκτύπωση των σχημάτων του φυλλαδίου και ιδιαίτερα αυτών της σελίδας 16, όπου τα χρώματα δεν έχουν τη σωστή τους θέση. Για το σκοπό αυτό καταθέτω δύο φυλλάδια ώστε να γίνει η σύγκριση και η διόρθωση των λσθών.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση, αποφάνεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

ΘΕΜΑ 3ο

Αναβάλλεται γιατί απουσίαζε ο εισηγητής κ. Φ. Βώρος.

ΘΕΜΑ 4ο

Ανοκοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 219/30-10-85
- 2) 224/30-10-85

- 3) 225/30-10-85
- 4) 222/30-10-85
- 5) 223/30-10-85
- 6) 220/30-10-85
- 7) 215/30-10-85
- 8) 217/30-10-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαρωφάνιτου

- 1. Σχολιασμός επί του προγράμματος των Σειρήνων
- 2. Έγκριση επίσημου προγράμματος για το 1985, σχετικά με τη διεξαγωγή του Δ. Συνεδρίου που θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα.
- 3. Διεύθυνση Επιστημονικών Υποθέσεων
- 4. Αποφασιστικό Συμβούλιο για την επιλογή των μελών της Επιτροπής
- 5. Ανακοίνωση
- 6. Σειροπαράρτημα σχετικά με την εργασία για τη διεξαγωγή του Συνεδρίου (όλοκληρη). Αποφασιστικό Συμβούλιο

Στην κατά την προηγούμενη συνεδρίαση έγινε και τακτικό το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης το οποίο έγινε της επίσημης των θεμάτων της Η.Δ.

Πράξη 89/85

Σήμερα, 1-11-85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Γ. Σκορδίλης, Βιδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Φ. Βώρος, γιατί απουσίαζε.

Θέματα Η.Δ.

1. Εξεταστέα ύλη Γενικών Εξετάσεων.
Εισηγητές: κατά ειδικότητα.
2. Έγκριση πράξης Επιτροπής κρίσεως για το βιβλίο, Ιστορία Α' Λυκείου του Α. Σταυριανού (τεύχος β'). Εισηγητής: Φ. Βώρος.
3. Διδασκαλία Καλλιτεχνικών στην Α' Λυκείου.
Εισηγητής: Α. Αδαμόπουλος.
4. Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
5. Ανακοινώσεις.
6. Εικονογράφηση βιβλίου για τον καθηγητή στη Βιολογία Γ' Λυκείου (δέσμης). Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο.

Σύμφωνα με το έγγραφο Γ2/2841/7-10-1985 της Διευθ. Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ. Εκπαίδ., γραφείο Γεν. Εξετάσεων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκ., με το οποίο ζητείται η γνωμοδότηση του Τμήματος σχετικά με την εξεταστέα ύλη στις Γεν. Εξετάσεις του Ιουνίου 1986 οι κατά μάθημα ειδικοί που ανέλαβαν τη μελέτη του προβλήματος έκαναν στο Τμήμα τις ακόλουθες εισηγήσεις:

Α' Αρχαία Ελληνικά. Εισηγητής ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλίας Σπυρόπουλος, ο οποίος είπε τα εξής:

Έχοντας υπόψη:

1. Τα αναλυτικά προγράμματα και τα διδακτικά εγχειρίδια της γ' δέσμης της Γ' Λυκείου.
2. Τις "Οδηγίες για τη διδακτέα ύλη και τη διδασκαλία φιλολογικών μαθημάτων" για τη Γ' Λυκείου.
3. Τα δεδομένα του σχ. έτους 1984-5 και των γενικών εξετάσεων του Ιουνίου 1985. Συγκεκριμένα, το ότι η εξεταστέα ύλη αρχαίων ελληνικών, που τελικά δόθηκε με εγκύκλιο του Νοεμβρίου 1984 ήταν σημαντικά μικρότερη από εκείνη που μπορούσε να διδαχτεί (και σε πολλά Λύκεια είχε κιόλας διδαχτεί) σε ένα μέσου επιπέδου Δημόσιο Γενικό Λύκειο με ρυθμό που να εξασφαλίζει την εμπέδωση της γνώσης στους μαθητές.
4. Το δεδομένο ότι, αν και το διδακτικό έτος 1984-5 έληξε πάρα πολύ νωρίς (12 Μαΐου), όχι μόνο όλα τα Λύκεια είχαν ολοκληρώσει τη διδασκαλία της εξεταστέας ύλης, αλλά και οι βαθμοί που πήραν οι μαθητές στα αρχαία ελληνικά ήταν, συγκριτικά με τα άλλα μαθήματα της ίδιας δέσμης (όπως και το σύνολο των βαθμών των μαθημάτων της γ' δέσμης σε σύγκριση με εκείνων των άλλων δεσμών) υψηλοί,

ε ι σ η γ ο ύ μ α ι

η εξεταστέα ύλη των αρχαίων ελληνικών στις γενικές εξετάσεις να ταυτιστεί με τη διδακτέα ύλη των "Οδηγιών", και συγκεκριμένα:

Α. Αδίδακτο κείμενο: Από πεζό έργο της αττικής διαλέκτου.

Για τις γραμματικές και συντακτικές παρατηρήσεις θα χρησιμοποιηθούν τα διδακτικά βιβλία "Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής Α' Λυκείου" του Κ. Οικονόμου και "Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής Α' Λυκείου" του Α. Μουμπτάκη.

Β. Διδαγμένο κείμενο:

1. Από το βιβλίο "Σοφοκλή Οιδίπους Τύραννος" του ΚΕΜΕ (έκδοση ΟΕΔΒ 1985):

ι) Η εισαγωγή του βιβλίου (σελ. 5-12) και αντίστοιχες με τις εξεταστέες ενότητες ερμηνευτικές σημειώσεις του στην εξεταστέα ύλη περιλαμβάνονται και οι σελ. 27-50 του διδακτικού βιβλίου "Κείμενα Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας Β' Λυκείου" (ΟΕΔΒ, 1985), που αναφέρονται στη δραματική ποίηση.

ιι) Οι στίχοι: 1-150, 216-275, 300-462, 697-862, 911-949, 1047-1085 και 1110-1185 της τραγωδίας.

2. Από το βιβλίο "Θουκυδίδη Περικλέους Επιτάφιος, Γ' Λυκείου" του Ηλία Σπυρόπουλου (ΟΕΔΒ 1985):

ι) η εισαγωγή του βιβλίου (σελ. 5-17) και οι ερμηνευτικές σημειώσεις. Στην εξεταστέα ύλη περιλαμβάνονται και οι σελ. 5-13 του βιβλίου "Θουκυδίδη Ιστορία Β' Λυκείου" (ΟΕΔΒ 1985).

ιι) Τα κεφάλαια 34-46 του Β' βιβλίου της Ιστορίας του Θουκυδίδη (Περικλέους Επιτάφιος).

3. Από το βιβλίο "Ανθολόγιο Αρχαίων Ελλήνων Συγγραφέων Γ' Λυκείου" του ΚΕΜΕ (ΟΕΔΒ 1985) τα κείμενα: 1ο, 2ο, 5ο, 6ο, 7ο, 8ο, 10ο, 26ο, 27ο, 12ο, 17ο, 22ο και 23ο.

Β' Λατινικά. Ο εισηγητής για την εξεταστέα ύλη του μαθήματος κ. Βασ. Θεοδωρακόπουλος είπε τα ακόλουθα:

Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Υπουργείου, στις 29-3-85 τα περισσότερα σχολεία πλησίαζαν το 40ό κεφάλαιο που ήταν το όριο για την εξεταστέα ύλη πέρυσι,

Επειδή φέτος το διδακτικό έτος θα είναι μακρύτερο από ^{το} περυσινό, Επειδή με άνεση ανταποκρίθηκαν πέρυσι στις εξετάσεις του μαθήματος οι υποψήφιοι, όπως προκύπτει από τη μάλλον υψηλή βαθμολογία των περισσότερων,

Επειδή καλό είναι για τη λατινομάθεια των μαθητών να διδαχθούν οι αναφορικές προτάσεις και οι ευθείες και πλάγιες ερωτήσεις, Εισηγούμαι η εξεταστέα ύλη στο μάθημα των Λατινικών για φέτος να

φτάνει ως και το κεφάλαιο XLV (45), σελ. 257 του βιβλίου.

Γ' Εκθεση. Εισηγητής ο κ. Δημ. Τομπαΐδης. Στην εξέταση του μαθήματος δεν επέρχεται καμιά μεταβολή.

Δ' Μαθηματικά. Οι εισηγητές για την εξεταστέα ύλη του μαθήματος κ.κ. Ν. Βαρουχάκης και Λ. Αδαμόπουλος ανέπτυξαν και εισηγήθηκαν τα ακόλουθα:

Για τον καθορισμό της εξεταστέας ύλης των Μαθηματικών πρέπει μαζί με τα στοιχεία που διαθέτουμε σχετικά με την πορεία διδασκαλίας του περασμένου σχολικού έτους, να συνεκτιμήσουμε και τα εξής:

- α) Η περυσινή εξεταστέα ύλη είχε διδαχτεί στη συντριπτική πλειοψηφία των σχολείων στο τέλος Μαρτίου.
- β) Το τελευταίο τρίμηνο του σχ. έτους 84-85 ήταν μειωμένης διάρκειας και μειωμένης απόδοσης λόγω των εκλογών της 2-5-85.
- γ) Φέτος προχωρήσαμε σε ορθολογικότερη αναδιάρθρωση των κλάδων και του ωραρίου του μαθήματος.

Συγκριτικά με ό,τι ίσχυσε πέρυσι επισημαίνονται οι εξής διαφορές:

- α) Στον κλάδο Ανάλυση I Δέσμης έχουμε αύξηση του ωραρίου κατά μια τριμηνιαία ώρα και αντίστοιχη αύξηση της ύλης κατά το κεφάλαιο "Ολοκλήρωμα".

Αφαιρούνται από την εξεταστέα ύλη όλες οι αποδείξεις του κεφ. 3.

- β) Από την "Αναλυτική Γεωμετρία" αφαιρείται μια τριμηνιαία ώρα και από την εξεταστέα ύλη ορισμένες παράγραφοι.

- γ) Στην Άλγεβρα I Δέσμης προστίθεται το κεφ. "Συνδυαστική" (6 ώρες) και αφαιρείται το τελευταίο τμήμα του κεφ. "Διανυσματικοί χώροι".

- δ) Στη 4η Δέσμη προστίθενται το κεφάλαιο "Συνδυαστική" και το αρχικό μέρος του κεφ. "Πιθανότητα"

Αφαιρούνται όλες οι αποδείξεις του κεφ. 6 και ορισμένη ενδιάμεση ύλη.

Συγκεκριμένα ως εξεταστέα και για τις δύο Δέσμες ύλη προτείνεται η αντίστοιχη διδακτέα ύλη που περιλαμβάνεται στις Οδηγίες με εξαίρεση τα ακόλουθα:

Δέσμη I

ΑΛΓΕΒΡΑ

Τις παρ. 3.15 - παρ. 3.20

Την απόδειξη της παρ. 6.13

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

Τις παρ. 4.16, 4.17 και 4.18.

Το κεφ. 5.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Τις αποδείξεις του κεφ. 3.

Δέσμη IV

Τις αποδείξεις των 3.13, 5.12, 5.18

Την εφαρ. 2 της παρ. 5.18

Τις παρ. 5.23 - 5.25

Τις αποδείξεις του κεφ. 6.

Ε' Φυσική, Χημεία, Βιολογία. Ο εισηγητής για τα μαθήματα αυτά κ. Στεφ. Παπασημακόπουλος προτείνει την εξής ύλη ως εξεταστέα στις Γεν. Εξετάσεις του Ιουνίου 1986.

Η εξεταστέα ύλη των μαθημάτων Φυσικής, Χημείας και Βιολογίας στις Γεν. Εξετάσεις του Ιουνίου 1986 να είναι η ακόλουθη:

Α' Δέσμη: Φυσική. Από το βιβλίο Φυσικής Γ' Λυκείου των Βλάχου κ.ά. τα κεφάλαια 1-και 11 (από την αρχή μέχρι τη σελίδα 420).
Χημεία: Από το βιβλίο Π. Σακελλαρίδη.

- α) ανόργανη Χημεία: κεφάλαια 1 - και 6 (σελ.1-72).
- β) Οργανική Χημεία: κεφάλαια 1 - και 15 (σελ.111-205).

Β' Δέσμη: Φυσική: όπως στην Α' Δέσμη.

Χημεία: όπως στην Α' Δέσμη.

Βιολογία: Από το βιβλίο Βιολογία Γ' Λυκείου των Αργύρη κ.ά. από την αρχή μέχρι τη σελίδα 386.

ΣΤ' Κοινωνιολογία: Ο εισηγητής για την εξεταστέα ύλη του μαθήματος στις Γεν. Εξετάσεις του Ιουνίου 1986 κ. Νικ. Παπαδόπουλος είπε τα ακόλουθα:

"Για την Κοινωνιολογία είχε οριστεί πέρυσι ως εξεταστέα ύλη οι σελ.: αρχή μέχρι 109 και 143 μέχρι 214, δηλ. σύνολο 170 περίπου σελίδες (δεδομένου ότι οι 20 πρώτες σελίδες είναι τα περιεχόμενα, ο πρόλογος κτλ.).

Και πέρυσι το Τμήμα είχε προτείνει περισσότερες σελίδες. Επισημαίνω ότι πρόκειται για ένα μάθημα με 4 ώρες διδασκαλίας την εβδομάδα και στην τελευταία τάξη του Λυκείου. Έχουμε ακόμη το δεδομένο ότι στις εξετάσεις του Ιουνίου η βαθμολογία στην Κοινωνιολογία ήταν αρκετά υψηλή σε επίπεδο μέσου όρου. Και βέβαια δεν είναι σωστό εφόσον και το πρόγραμμα και το βιβλίο έχουν έτσι δομηθεί ώστε να υπάρχει πολύ περισσότερη ύλη. Δε θα ήθελα βέβαια να παραγνωρίσουμε το ότι το μάθημα δε διδάσκεται από ειδικούς και το βιβλίο έχει κάποιες ατέλειες και αδυναμίες, ασάφειες κτλ. που μάλιστα ορισμένοι τις εκτιμούν σε βαθμό που να εμποδίζει μια άνετη διδασκαλία - μάθηση. Τα δυο αυτά δεδομένα δεν έπαφان να υπάρχουν. Κάποια όμως τριβή των καθηγητών έχει στο μεταξύ γίνει, έχουν οικειοποιηθεί περισσότερο το αντικείμενο. Έτσι θα πρότεινα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, να αυξηθούν οι σελίδες εξεταστέας ύλης.

Προτείνω να συνεχίσει ούτε να εξετάζεται ούτε να διδάσκεται το κεφάλαιο "Ιδεολογία" και να μην περιληφθούν στην εξεταστέα ύλη τα δυο τελευταία κεφάλαια 6ο και 7ο. Αυτά και δύσκολα θεωρούνται (χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μόνο έχαστά έχουν επισημανθεί ως δύσκολα) και ενδεχόμενο είναι να μη διδαχτούν σε όλα τα σχολεία.

Έτσι η εξεταστέα ύλη θα είναι: Σελ. Αρχή (19) - 108 και 143-280 δηλ. σύνολο πραγματικών σελ. 227 στις οποίες περιέχονται και 55 περίπου σελίδες εικονογραφημένες).

Το Τμήμα, ύστερα από σύντομο διευκρινιστικό διάλογο, αποδέχεται τις ανωτέρω εισηγήσεις όπως έχουν και εισηγείται στη Διοίκηση ως εξεταστέα ύλη στις Γενικές Εξετάσεις του 1986 την οριζόμενη ανωτέρω στις επιμέρους εισηγήσεις.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει: Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων με με το έγγραφο της Γ2/2714/4-10-1985 μας διαβιβάζει αναφορά της κ. Αντουβιά Άννας καθηγήτριας καλλιτεχνικών της Ιωνιδείου Προτύπου Σχολής σχετικά με τη διδασκαλία των Καλλιτεχνικών στην Α' λυκείου.

Όπως είναι γνωστό, επειδή στην Α' Λυκείου διατίθεται από μισή (1/2) ώρα την εβδομάδα σε καθένα από τα μαθήματα της Μουσικής και των Καλλιτεχνικών, έχει αποφασισθεί τα μαθήματα αυτά στην Α' τάξη να διδασκονται ανά 15/νθήμερο επί μία ώρα την εβδομάδα. Η ρύθμιση αυτή όμως, σύμφωνα με την αναφορά της κ. Αντουβιά, δημιουργεί πολλά προβλήματα στη διδασκτική πράξη, όπως π.χ. δυσκολίες στην ανά τρίμηνο ανάλυση της προφορικής βαθμολογίας, "χαλάρωση" της επαφής καθηγητή και μαθητή κτλ. Γι' αυτό για να αντιμετωπιστούν αυτά τα προβλήματα η κ. Αντουβιά προτείνει τα μαθήματα της Μουσικής και των Καλλιτεχνικών να διδασκονται ανά τετράμηνο επί μία ώρα την εβδομάδα, και επειδή το μάθημα των Καλλιτεχνικών εξετάζεται γραπτώς, η Μουσική να διδάσκεται στο α' τετράμηνο και τα Καλλιτεχνικά στο β' τετράμηνο.

Η πρόταση της κ. Αντουβιά είναι λογική και θα συμφωνούσα με αυτή αν δε δημιουργούσε προβλήματα στη διδασκαλία της μουσικής. Γι' αυτό εισηγούμαι η ρύθμιση που προτείνει η κ. Αντουβιά να γίνει με την ευθύνη των διευθυντών μέσης εκπαίδευσης ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες διδασκαλίας της Μουσικής και των Καλλιτεχνικών.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση διαπίστωσε ότι η προτεινόμενη ρύθμιση α) θα δημιουργήσει προβλήματα στη βαθμολογία, εφόσον και τα δύο μαθήματα εξετάζονται γραπτώς μόνο στις εξετάσεις του Ιουνίου και β) προβλήματα στο ωράριο εργασίας των καθηγητών ιδιαίτερα σε περιοχές με σχολεία ολιγοτήρητα.

ΘΕΜΑ 4ο

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται:

Α.- Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Λ. Αδαμόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ

για ανατύπωση το βιβλίο, Μαθηματικά Β' ΕΠΛ, με διορθώσεις για το σχολ. έτος 1986-87 και

Β.- Την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση

το βιβλίο, Λύσεις των ασκήσεων Φυσικής Γ' Λυκείου της κ.κ. Βλάχου κ.ά.

ΘΕΜΑ 5ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο του εγγράφου αρ. 267/31-10-85.

ΘΕΜΑ 6ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Εισηγούμαι την ανθέση σχεδιάσεως του βιβλίου "ΒΙΟΛΟΓΙΑ" για τον καθηγητή της Γ' Λυκείου στον Ι. Κωσταντινίδη με αμοιβή 15.000 δρχ.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφαινεται

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 90/1985

Σήμερα, 4-11-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 10.00, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίσσει στην αίθουσα συνεδρισσών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Ταμπάδης, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδορακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφώνιτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Εξεταστέα ύλη Γενικών Εξετάσεων (Ιστορία). Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Έγκριση πράξεως Επιτροπής κρίσης για το βιβλίο, Ιστορία Α΄ Λυκείου του Λ. Σταυριανού (τεύχος β΄). Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 4ο - Κρίση του διδ. βιβλίου, Οικολογία και Περιβάλλον (ενότητες Γ΄ και Δ΄) της Β΄ ΕΠΛ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Σύμφωνα με το έγγραφο Γ2/2841/7-10-1985 της Διευθύνσεως Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ, Γραφείο Γεν. Εξετάσεων, του Υπουργείου Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, με το οποίο ζητείται από το ΚΕΜΕ η γνωμοδότησή του για την εξεταστέα ύλη στις γενικές εξετάσεις 1986 και συνέχεια της πρ. 89/1-11-85, με την οποία προσδιορίζεται από το Τμήμα η εξεταστέα ύλη των άλλων μαθημάτων πλην της Ιστορίας, ο κ. Φ. Βώρος εισηγείται την ακόλουθη ύλη ως εξεταστέα στις Γεν. εξετάσεις του Ιουνίου στο μάθημα της Ιστορίας:

α) θέματα Ιστορίας από τις πηγές, τεύχος α*.

β) θέματα Ιστορίας από τις πηγές, τεύχος β*:

1) [από] το κεφάλαιο Μικρασιατικός Πόλεμος σκέρασιο,

2) από το κεφάλαιο Κοινότητες τα δύο πρώτα υποκεφάλαια, σελίδες 13-18

(Το Κοινωνικό περιβάλλον της Ελληνικής Κοινότητας) και 41-45 (Θεμέλιο της εξουσιαστικής φυσιογνωμίας της Κοινότητας). *

γ) Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές (με τη σειρά που προβλέπουν οι Οδηγίες διδασκαλίας): η διδασκτέα ύλη να θεωρηθεί εξεταστέα πλην του κεφαλαίου για τον ιστορικό χρόνο, ειδικότερα πλην των σελίδων 58-68 της έκδοσης 1985.

* Διευκρινίζεται ότι η κριτική κατά του κεφαλαίου αυτού επιμερίζεται στις παρακάτω θέσεις:

α) Η συγγραφή έχει γίνει με τη γλώσσα της πολιτικής επιστήμης.

β) Το θέμα και η γλώσσα του δεν είναι οικεία στους διδασκόντες και διδασκόμενους.

γ) Ένα μέρος της πολεμικής κατά του θέματος αυτού έχει προέλευση ιδεολογική, γιατί πρώτη φορά παρουσιάζεται τεκμηριωμένη η κοινωνική διαστρωμάτωση και ο ρόλος των κοινωνικών ομμάδων της ελληνικής κοινωνίας κατά την Τουρκοκρατία και ειδικότερα κατά τον τελευταίο αιώνα πριν από το 1821.

Κατά τη συζήτηση του Τμήματος ο κ. Σπυρόπουλος είπε: Δεν βλέπω το λόγο να κοινοποιηθεί σε δεκάδες χιλιάδες μαθητών που ετοιμάζονται για τις γενικές εξετάσεις εξεταστέα ύλη που περιέχεται σε πέντε (5) σελίδες ενός κεφαλαίου και σε άλλες πέντε (5) άλλου κεφαλαίου μιας συγγραφής. Και δεν είναι μόνο που η σοβαρότητα της σχετικής εγκυκλίου θα μειωθεί αλλά και το αντικειμενικό γεγονός ότι οι σελίδες αυτές ταλαιπωρούν τους μαθητές επειδή είναι γραμμένες για αναγνώστες σαφώς ανωτέρου επιπέδου σε σημείο που να νιώθουν ταπεινώση, όταν τους υποχρεώνουμε να σποστηθίσουν τις σελίδες αυτές για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των εξετάσεων. Με δεδομένο λοιπόν ότι η υπόλοιπη ύλη που προτείνει ο κ. Βώρος είναι από κάθε άποψη επαρκής, προτείνω να εξαιρεθούν οι σελίδες αυτές από το κεφάλαιο περί κοινοτήτων.

Επειδή ο κ. Βώρος επέμενε στην εισήγησή του, το θέμα τέθηκε σε ψηφοφορία.

Ψηφοφορία

Σκορδύλης	εισήγηση
Τομασίδης	"
Παπασμακόπουλος	"
Αδαμόπουλος	"
Παπαδόπουλος	πρόταση κ. Σπυρόπουλου
Βώρος	εισήγηση
Βαρουχάκης	Πρόταση κ. Σπυρόπουλου
Σακκάς	Λευκή
Σπυρόπουλος	πρότασή του

Το Τμήμα με ψήφους 6:3 κάνει δεκτή την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου, ως έχει.

ΘΕΜΑ 2ο

Αναβάλλεται. Ο εισηγητής έχει καταθέσει την εισήγησή του, αλλά η πράξη της Επ. Κρίσεως δεν έχει περιέλθει ακόμη στο Π.Ι.

ΘΕΜΑ 3ο

Οι κ.κ. Φ. Κ. Βώρος και Κ. Κατσιμάνης λέγουν:

1.- Εισηγούμαστε να αναστυπωθεί το βιβλίο: Κυρ. Σ. Κατσιμάνη - Ευάγγ. Ν. Ρούσσου, Φιλοσοφία για την γ' τάξη λυκείου για το σχολικό έτος 1986-87.

2.- Εισηγούμαστε να γίνουν οι ακόλουθες βελτιώσεις-τροποποιήσεις:

α) Στις σελ. 5-58 να γίνουν οι διορθώσεις-προσθήκες που έχουν επισημειωθεί στο κείμενο ή σε συνημμένα (σε δύο περιπτώσεις, σελ. 19 και 22) σημειώματα.

β) Οι σελίδες 59-74 να αντικατασταθούν με τις συνημμένες χειρόγραφες (1-26) σελίδες, όπου έχουν περιληφθεί και τα περισσότερα από τα κείμενα ελληνικής φιλοσοφίας που υπάρχουν και στην παρούσα έκδοση.

(Έχει ληφθεί πρόνοια ώστε οι συνημμένες 26 χειρόγραφες σελίδες να καλύψουν ίση έκταση προς τις σελίδες 59-74 της τωρινής έκδοσης και να διατηρηθεί η ίδια αρίθμηση σελίδων από 75 και πέρα, για τους λόγους που θα φανούν παρακάτω).

γ) Στο τέλος του βιβλίου και ειδικότερα ύστερα από τη σελ. 250 να προστεθούν οι πίνακες ερωτήσεων που επισυνάπτονται και που είναι χωριστοί κατά κεφάλαιο του βιβλίου.

3.- Οι τροποποιήσεις που προτείνονται στο α' μέρος του βιβλίου (Αρχαία Φιλοσοφία) έγιναν ύστερα από συνεργασία του Φ.Κ. Βώρου με το συγγραφέα αυτού του κεφαλαίου Ε.Ν. Ρούσσο, που υπογράφει και όλες τις χειρόγραφες σελίδες.

4.- Η προσθήκη των ερωτήσεων κατά κεφάλαιο κρίθηκε αναγκαία για λόγους διδακτικούς. Επειδή οι ερωτήσεις που αναφέρονται στα β', γ', δ' μέρη του βιβλίου (σελ. 75 κ.ε.) συνοδεύονται από ανασφορά στην παρούσα σελιδοποίηση, είναι αναγκαίο να διατηρηθεί η σελιδοποίηση αυτή. Και το β' μέρος να αρχίζει και πάλι από τη σελ. 75.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα αποφασίζει: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Φ. Βώρου και Κυρ. Κατσιμάνη.

Β.- Ο κ. Δ. Τομπσιδης προτείνει την αναστύπωση των βιβλίων, Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Βιβλίο Καθηγητή, 1, 2 και 3 με διορθώσεις για το σχολ. έτος 1986-87."

Ο Πρόεδρος του Τμήματος παρατηρεί ότι στο προλογικό σημείωμα των σελ. 5 και 6 του 1ου τεύχους αναφέρεται το ιστορικό της συγγραφής των βιβλίων και υπογράφεται από όλα τα μέλη της Ομάδας Εργασίας. Όμως έχει παραληφθεί οποιαδήποτε μνεία της ευθύνης του Τμήματος ΜΕ του ΚΕΜΕ για την ανάλυση, τη διαδικασία συγγραφής και έγκρισης των βιβλίων αυτών. Για την απαραίτητη αποκατάσταση των πραγμάτων προτείνω σε καθένα από τα τρία (3) βιβλία, στο κάτω μέρος της σελίδας 6 για το α' τεύχος και της σελ. 4 για τα τεύχη 2 και 3 να αναγραφεί: Η ανάλυση συγγραφής του βιβλίου έγινε με την πράξη 82/83 του Τμήματος Μέσης Εκπαίδευσης του ΚΕΜΕ και η έγκριση με την πράξη 96/84 του ίδιου Τμήματος.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Τομπσίδης λέγει: Με την πρόταση να μπει σημείωση κάπου δε θα συμφωνούσα για τους εξής λόγους: α) Δεν το κόναμε αυτό σε κανένα άλλο βιβλίο (είναι δηλαδή αυτονόητο ότι τα βιβλία γράφονται και εγκρίνονται μέσω του ΚΕΜΕ). β) Με τη σημείωση, που δεν μπήκε στην πρώτη έκδοση, θα δώσουμε την εντύπωση ότι θέλουμε να επαφεληθούμε, ως Τμήμα, από την έκδοση του βιβλίου αυτού ειδικά (και αυτό βέβαια δεν είναι αστό).

Ακολουθεί ψηφοφορία με πρόταση Α: Να αναγραφεί σε κάθε τεύχος η προσθήκη που προτείνει ο Πρόεδρος του Τμήματος. Β: Να μην αναγραφεί, όπως εισηγείται ο κ. Δ. Τομπσίδης.

Ψηφοφορία

Σκορδίλης	A
Τομπσίδης	B
Παπασημακόπουλος	A
Αδαμόπουλος	A
Πασιδόπουλος	A
Βώρας	A
Βαρουχάκης	A
Σακκάς	A
Σπυρόπουλος	A

Το Τμήμα με ψήφους 8:1 αποδέχεται την Α' πρόταση του Προέδρου του Τμήματος να αναγραφεί στη σελ. 6 του α' τεύχους και στη σελ. 4 των β' και γ' τευχών! Η ανάλυση συγγραφής του βιβλίου έγινε με την πράξη του Τμήματος ΜΕ του ΚΕΜΕ αρ. 82/83 και η έγκριση του ίδιου Τμήματος με την πράξη αρ. 96/84 του ίδιου Τμήματος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΡΕΚΤΟΡΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΘΕΜΑ ΜΕΙΝΣ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝΗΣ

ΘΕΜΑ 4ο

Το θέμα αναβάλλεται.

ΘΕΜΑ 5ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο του εγγράφου 287/4-1-85.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος,

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

[Handwritten signature]
Δ. Ζαραφάνιτου

ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΙΝΣΙΑΣ ΜΑΘΗΣΕΩΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Αποφασί για Κοινοπραξιών για θέματα Ιαπωνίας. Εισηγητής Α. Τσιτσίκης.
- ΘΕΜΑ 2ο - Κλήσεις μαθημάτων «απολογιστικής γλώσσας και γραμματικής στη Γαλλία». Εισηγητής Α. Τσιτσίκης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανατύπωση διδακτικών βιβλίων. Εισηγητής κατά ειδικότητα.

Στην αρχή της συνεδρίασης, αφού αναμνηστικά αναφέρθη και επικαιροποιηθή το πρόγραμμα της προηγούμενης συνεδρίασης, τα τμήματα έδρασαν την κρίση των μελών της Η.Δ.

ΠΡΑΞΗ 91/1985

Σήμερα, 11-11-1985, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδρισέων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παράσκευη, Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Δ. Τομπσιδης, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Λ. Αδαμόπουλος, γιατί ήταν ασθενής και ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος γιατί απουσίαζε σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Αναφορά των Καλαβρυτινών για θέματα Ιστορίας. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Κλάδοι μαθήματος νεοελληνικής γλώσσας και γραμματικής στη Γ΄ Γυμνασίου. Εισηγητής Δ. Τομπσιδης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανατύπωση διδακτικών βιβλίων. Εισηγητής κατά ειδικότητα.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Με το έγγραφο Φ.211.17/89/Γ2/2337/27-8-1985 διαβιβάζεται σε μας αναφορά Καλαβρυτινών που ζητούν να εγγραφούν στην ιστορία της γ' γυμνασίου στοιχείο περισσότερο από την τοπική ιστορία της περιοχής Καλαβρυτών-Αγία Λαύρας. Για επίρρωση του αιτήματός τους επικαλούνται πολλά ονόματα ιστορικών χωρίς όμως συγκεκριμένες αναφορές.

2.- Η ευαισθησία των ανθρώπων για την ιστορία του τόπου τους είναι σεβαστή, αλλά και η ίση μεταχείριση σε ένα πολύ συνοπτικό σχολικό εγχειρίδιο (σύνολο προς τη σημασία και την έκταση των γεγονότων) είναι υποχρέωση επιστημονική· πολύ περισσότερο υποχρεωτική είναι η εγγραφή σε ένα σχολικό βιβλίο των εξακριβωμένων μόνο γεγονότων, σύνολο πάντα και με τη σημασία τους και με τη συνολική έκταση του σχολικού εγχειριδίου.

3.- Η ενημέρωση των μαθητών με εξακριβωμένα ιστορικά γεγονότα είναι τόσο σημαντική για την καλλιέργεια ιστορικής-κοινωνικής συνείδησης όσο σημαντική είναι για τη σωστή αξιολόγηση της τεχνολογίας η εξακρίβωση των νόμων της φύσης.

4.- Για τους λόγους αυτούς θεωρώ σκόπιμο να κάνω μια αναλυτική εισήγηση με αναφορά τόσο στο γραπτό κείμενο των ενδιαφερομένων (σελίδες 5, όπου έχω επισημάνει κάποια στοιχεία, με αριθμηση 1-8) όσο και σε ορισμένα τουλάχιστον βασικά ιστορικά συγγράμματα, ώστε το σπανητικό κείμενο που (εικάζω ότι) θα σταλεί στους ενδιαφερόμενους να περιέχει όλα τα στοιχεία νηφάλις και απροκατάληπτης συζήτησης.

5.- Καταγράψω με τη σειρά που έχουν οι αριθμημένες επισημάνσεις στο κείμενο των αγοπητών Καλαβρυτινών:

α) Στην πρώτη σελίδα τους (επισήμανση αριθ. 1) επικαλούνται τη συναίνεση κάθε καλόπιστου ανθρώπου.

Η καλοπιστία είναι υποχρέωση όλων των συναμιλητών· όποιος επικαλείται καλόπιστη διάθεση από τους άλλους αφεΐλει ο ίδιος να δίνει το παράδειγμα. Και πάντα η επιστημονική συζήτηση προτάσσει το τεκμήριο, τα εξακριβωμένα γεγονότα.

β) Στη σελ. 2 της αναφοράς τους οι ενδιαφερόμενοι παραπέμπουν (επισήμανση αριθ. 2) στην Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμο ΙΒ' σελ. 83, για να τεκμηριώσουν την άποψή τους. Εκεί όμως διαβάζουμε (σελ. 82 και 83) τα εξής ενδιαφέροντα:

1) Σύμφωνα με τα απομνημονεύματα του Π.Π. Γερμανού "οι συσκεφθέντες απειθήσαν να μην δώσουν αιτίαν τινα αλλά ως πεφοβισμένοι να παραμείνωσιν εις μέρος ασφαλή". Και πραγματικῶς ἔφυγον προς διάφορες κατευθύνσεις και ο Π.Π. Γερμανός προς τα Νεζερά.

2) Επίσης απασφάσισαν να στείλουν τον Ευγένιο Αγιολαυρίτη στην Κων/λη, στο Σουλτάνο, για να πει ότι δεν υπάρχει καμία επαναστατική κίνηση στα μέρη τους και ότι αυτοί από φόβο δεν πάνε στην Τριπολιτάδα, όπου είχαν προσκληθεί.

3) Καμία νύξη για κήρυξη επανάστασης, για λάβρορο, για όρκο κλπ. κλπ. Αντίθετα, σημειώνει ο ιστορικός (ο συνεργάτης της Ι.Ε.Ε.) ότι τα σχετικά με την Άγιο Λαύρα είναι θρύλος, που πλάστηκε φανταστικῶς από το γάλλο πρόξενο Πουκεβίλ.

γ) Στο ίδιο σημείο (επισήμανσή μου αριθ. 2) και στη σελίδα 3 (επισήμανσή μου 3) οι συμπαθέστατοι συμπατριώτες Καλαβρυτινοί χρησιμοποιούν τη φράση "κατά την παράδοση" που σημαίνει ότι οι συντάκτες του εγγράφου έχουν συνείδηση, ότι επικαλούνται περιστατικῶς ατεκμηρίωτα.

δ) Λίγο παρακάτω (προς το τέλος της σελ. 3, επισήμανσή μου αριθ. 4) οι συντάκτες επικαλούνται και τη μαρτυρία του σημερινού επισκέπτη που θα δει εκεί τραυματισμένο από βλήμα το ιερὸ λάβρορο' αλλά του επισκέπτη η διαπίστωση σήμερα δεν επιβεβαιώνει τίποτα για τα γεγονότα ή τους θρύλους του 1821.

ε) Στην τέταρτη σελίδα τους (επισήμανσή μου αριθ. 5) οι συντάκτες συνδέουν τον απαχονισμό του Πατριάρχη με τα γεγονότα της περιοχής Καλαβρύτων' αλλά ο απαχονισμός εκείνος, πρόξην αρχής και σπόνωσης, ήταν συνέπεια της γενικής αναστάτωσης που μεθεύτηκε από Προύθο ως Πελοπόννησο.

στ) Με την παρ. 3 (σελ. 4, επισήμανσή μου αριθ. 6) οι συμπαθείς συντάκτες επικαλούνται μεγάλο αριθμὸν ιστορικῶν για ἐπίρρωση των απόψεών τους' αλλά δεν κάνουν καμία συγκεκριμένη παραπομπή' η μόνη παραπομπή τους που συγκεκριμενοποιείται σε ἄλλο σημείο (Ιστ. του Ελλην. Έθνους, ΙΒ', 83) περιέχει στοιχείο αντίθετο προς τις δικές τους θέσεις, ὡπως σημείωσα πιο πάνω στο εἶδος β'.

Και εἶμαι υποχρεωμένος να παραθέσω με συγκεκριμένες παραπομπές ότι ὅσα θρυλούνται για την ἄρισ Λαύρα (για τον Π.Π. Γερμανό, για το λάβρορο και τον ὄρκο και κήρυξη επανάστασης), εἶναι ἱστορικὴ ἀνακρίβεια, που ἐπισημάνθηκε ἀπὸ τον περασμένο αἰῶνα ἀλλὰ τῆ διατηροῦν κάποιοι γνωρίζοντας τὴν ἀνακρίβεια και τὴν παραχάραξη τῆς ἱστορίας.

Συγκεκριμένα:

- Ο Διον. Κόκκινος στην Ιστορία της Ελλ. Επανάστασης (τ. 1, σελ. 174-175) και Ιστ. της Νεώτερης Ελλάδας (1, 114-115) αναφέρει τη σύναξη-σύσκεψη στην Άγία Λαύρα όχι όμως και τα σχετικά με όρκο, λάβαρο, Π.Π. Γερμανό.

- Ο Δ. Φωτισίδης (Η Επανάσταση του 1821, τόμος 2, σελ. 32) με έμφαση τονίζει ότι όλα τα σχετικά με την Άγία Λαύρα, το λάβαρο, τον όρκο, τον Π.Π. Γερμανό είναι ιστορικά ατεκμηρίωτοι ισχυρισμοί και καταγράφει τρεις αξιόπιστες μαρτυρίες, επαρκείς για κάθε καλόπιστο μελετητή. Πρώτη μαρτυρία: ο Σπ. Τρικούπης (Ιστ. της Ελλην. Επαν., σ' έκδ., σ' τόμος, σελ. 368) γράφει: ψευδής είναι η εν Ελλάδι επικρατούσα ιδέα ότι εν τη μονή της αγίας Λαύρας ανυψώθη κατά πρώτον...

- Ο Φιλήμων (Δοκίμιον Ιστορικού περί της Ελληνικής Επανάστασης, Γ', σ. κβ') αναμείνει το σχετικά θρύλο: παχυλόν ψεύδος.

Και ο ίδιος ο Π.Π. Γερμανός (στα Απομνημονεύματά του 4η έκδ. 1956, σελ. 85, 86, 88) δεσσημειώνει τίποτε για το περιστατικό-θρύλο, αλλά γράφει ότι είχε φύγει στα Νεζερό όπου κι έμεινε ως τις 24 του Μάρτη...

- Πιο συστηματικός στην έρευνα του θέματος ο Τ. Σταματόπουλος έχει δείξει την ανακρίβεια με πλούσια τεκμηρίωση σε δύο βιβλία του: (1) Ο Εσωτερικός Αγώνας, 1, 179 κ.π. και (2) Ο Π.Π. Γερμανός χωρίς το θρύλο, σελ. 17-20.

- Για πρώτη φορά εμφανίζεται ο θρύλος ο σχετικός με τον Π.Π. Γερμανό το 1851, όταν κάποιοι καινωνικές ομάδες φρόντιζαν να περιβληθούν τιμή για το έτος 21.

6.- Ύστερα από όλα αυτά νομίζω ότι:

- α) Η ευαισθησία για την τοπική ιστορία είναι επαινητή.
- β) Η αναζήτηση της ιστορικής αλήθειας πιο επαινητή.
- γ) Η αναγνώριση ότι και άλλοι ενδιαφέρονται για την προβολή της τοπικής ιστορίας τους είναι συνετή.
- δ) Η μετριοπάθεια πιο συνετή, γιατί αλλιώς υπάρχει κίνδυνος να προκληθεί κάποιων άλλων η εύλογη αντίδραση.

7.- Από την πλευρά μου φρονώ ότι:

- α) Η παράγραφος που αναφέρεται στα περιστατικά των Καλαβρύτων είναι σύμμετρη με τη συνολική έκταση που έχουν τα πολεμικά γεγονότα στο βιβλίο της γ' γυμνασίου.
- β) Η αναφορά στην Άγία Λαύρα είναι προτιμότερο να απαλειφθεί.
- γ) Η τοπική ιστορία μπορεί να προβάλλεται στο τοπικό πλαίσιο αλλά

δ) Και εκεί επιβάλλεται η εμμονή στην επιστημονική ακρίβεια, γιατί μόνη αυτή καλλιεργεί σωστή ιστορική συνείδηση και σεβασμό στην ιστορία και στην εκπαίδευση.

Όσοι παραποιούν την ιστορία, εξυπηρετούν συμφέροντα και παραποιούν συνειδήσεις. Εθνική περιουσία είναι η αλήθεια. Και καύχημα για όλους τους Έλληνες η Ελληνική Ιστορία, η αληθινή, στο σύνολό της.

Υστερόγραφο

Η δική μου επιστημονική ευαισθησία και εκπαιδευτική ευθύνη με προτρέπουν να συμπληρώσω τούτη τη στοιχειώδη έρευνα και να γράψω μια άρτια μονογραφία (για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας) για δημοσίευση σε 1-2 εκπ/κθ περιοδικά, ώστε να πληροφορηθούν όσο γίνεται πιο πολλοί φιλόλογοι και άλλοι εκπ/κοί τι ακριβώς έγινε ή δεν έγινε στην Άγιο Λούρα το 1821.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βάρου.

- 1) 400/8-11-85
- 2) 395/8-11-85
- 3) 396/8-11-85
- 4) 394/8-11-85
- 5) 391/8-11-85
- 6) 393/8-11-85
- 7) 409/15-11-85
- 8) 376/7-11-85
- 9) 384/7-11-85
- 10) 383/7-11-85

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Δ. Τομποΐδης λέγει: Με την πράξη μας 98/84, την οποία αποδέχτηκε η Διοίκηση, ορίσαμε τους κλάδους του μαθήματος της "Νεοελληνικής γλώσσας και γραμματικής", μετόττην εφαρμογή του νέου αναλυτικού προγράμματος για το μάθημα της γλώσσας στο γυμνάσιο, καθώς και τον τρόπο βαθμολογίας στον κλάδο της γλωσσικής διδασκαλίας-έκθεσης. Στον κλάδο αυτό, είχαμε πει, ο βαθμός θα προκύπτει από τη βαθμολογία κάθε τριμήνου που πήρε ο μαθητής στην έκθεση και τη γλωσσική διδασκαλία (προφορικές και γραπτές εργασίες κατά τη διάρκεια των μαθημάτων).

Προφανώς το ίδιο θα ισχύσει και για την Γ' Γυμνασίου, όπου σημειώνουμε ότι στο β' τετράμηνο (από 20 Ιανουαρίου μέχρι τέλους) θα συνεξετάζεται η Επιτομή της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζεται

με επιλογή του κ. Πασιδόπουλου (σύμφωνα με σημείωμα που κατατέθηκε στα παραστατικά) αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Τομποΐδη.

ΘΕΜΑ 3ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 400/8-11-85
- 2) 386/8-11-85
- 3) 396/8-11-85
- 4) 394/8-11-85
- 5) 391/8-11-85
- 6) 380/8-11-85
- 7) 405/11-11-85
- 8) 372/7-11-85
- 9) 364/7-11-85
- 10) 363/7-11-85

ΘΕΜΑ 4ο

ΚΑΙ Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Εισηγούμαι να αναστυπωθεί το βιβλίο: Σοφοκλή Μαρκιανού, Θεματική Ιστορία, τεύχος α' της β' λυκείου για τους μαθητές της β' γενικού λυκείου για το β' τετράμηνο του σχολ. έτους 1985-86 (το βιβλίο αυτό τυπώθηκε αρχικά σε 4000 αντίτυπα για τους μαθητές β' ΕΠΛ).

Σε αντίτυπο της πρώτης εκτύπωσης έχουμε επισημειώσει μερικές διορθώσεις-βελτιώσεις που πρότειναν οι συγγραφείς έγκαιρα. Τη συγκέντρωση αυτών των βελτιώσεων έκανε ο κ. Ανδρέας Παπασευθυμίου, φιλόλογος αποσπασμένος στο Π.Ι. (πρώην ΚΕΜΕ).

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζει

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυράπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφανίτου

ΠΡΑΞΗ 92/1985

Σήμερα, 13-11-1985, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριώσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βάρος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπσημακόπουλος, Δ. Τομποΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαρσφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Πασιδόπουλος, γιατί ήταν στη ΣΕΛΜΕ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγκριση πρόξης Επιτροπής κρίσης για το βιβλίο, Στοιχεία Αστρονομίας και Διαστημικής. Εισηγητές: Ν. Βαρουχάκης, Λ. Αδαμόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Έγκριση ανσθεση Τυπογραφικής και καλλιτεχνικής επιμέλειας του βιβλίου, Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης της Β' ΕΠΛ. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητής κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε οπαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης και Λ. Αδαμόπουλος λέγουν: Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων με το έγγραφό της Φ.211.17/119/Γ2/3038/31-10-1985 μας διαβιβάζει την πράξη της επιτροπής κρίσης του βιβλίου "Στοιχεία Αστρονομίας και Διαστημικής" της Β' τάξης του γενικού λυκείου. Επειδή κατά τη γνώμη μας η αξιολόγηση των κρινόμενων βιβλίων δεν είναι σαφώς αιτιολογημένη, εισηγούμαστε την ανασοπή της πράξης, με την παράκληση η επιτροπή να προβεί σε πληρέστερη κρίση, αιτιολογώντας με συγκεκριμένα στοιχεία την πράξη της.

Το Τμήμα, μετά από συζήτηση,

αποφάσισται

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Ν. Βαρουχάκη και Λ. Αδαμόπουλου.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Από τη Διεύθυνση ΕΦΕΣ, Τμήμα Εκπαιδευτικών Μελετών και Τεχνικής Βοήθειας του ΥΠΕΠΘ μός ζητείται να εγκρίνουμε την ανόθεση της τυπογραφικής και καλλιτεχνικής επιμέλειας του βιβλίου "Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης" της Β' τάξης του Ενισίου Πολυκλαδικού Λυκείου στην κ. Σκούρα-Κωστοπούλου Παρασκευή.

Προτείνω να εγκριθεί η πιο πάνω ανόθεση και να ανασλάβει ο ΟΕΔΒ το θέμα της οικονομικής σμοιβής της επιμελήτριας.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

Το Τμήμα πρόκειται να συζητήσει με τον κ. Δ. Τσαντίδη.
Ε.- Ο κ. Δ. Τσαντίδης λέγει: Με την παύση με το 1950-51 έκρινε ομόφωνα να ανα-
τυπωθεί σε έναν ενιαίο τόμο τα τρία τεύχη των παλαιών εκδόσεων του βιβλίου
Εικόνα, ο ΟΕΔΒ δεν πρόκειται να κάνει έκδοση του ενιαίου τόμου, έτσι, έτσι
να βοηθηθεί στα χέρια των μαθητών από τον καιρό του διδακτικού έτους, προέβλεπε την
εκδόση και διανομή του 1950-51, όπως και έγινε. Έτσι η μέση της και έκδο-
σε ΟΕΔΒ και έκδοσης είναι. Η έκδοσή μου, ομοίως, είναι η ανακατασκευή της
ανατύπωσης του 1950-51, όπως και έγινε, όπως και έγινε, όπως και έγινε, όπως και έγινε,
από Λυκείου για το σχολικό έτος 1950-51.
Ακολουθεί συζήτηση.
Ο κ. Δ. Τσαντίδης λέγει: Καίτοι με την αναστολή της έκδοσης του ενιαίου τόμου
και δεν ανακατασκευάζει η παλαιά ανατύπωση του βιβλίου σε ενιαίο βιβλίο και τυπο-
χρονο η ανατύπωση του ενιαίου τόμου του σχολικού.
Το Τμήμα μετά από συζήτηση,
α π ο φ α ί ν ε τ α ι
αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Τσαντίδη, με την προϋπόθεση του κ. Τσαντίδη, να γίνει
διατύπωση από την συζήτηση.

ΘΕΜΑ 3ο

Α.- Ο κ. Λ. Αδαμόπουλος λέγει: Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων με το έγγραφο της Φ.211.17/120/3043/31-10-1985 μας διαβιβάζει το πρακτικό της επιτροπής που συγκροτήθηκε με την υπουργική απόφαση Φ.211.13/11/Γ2/2481/23-9-85 για τη βελτίωση των βιβλίων μαθηματικών του γυμνασίου. Μέλη της επιτροπής αυτής ήταν οι σχολικοί σύμβουλοι Μακρίδης Αθανάσιος και Μπέτσας Αθανάσιος καθώς και οι καθηγητές γυμνασίου: Ασπρούλης Παναγιώτης, Βερούκιος Πέτρος και Δημητρακόπουλος Σπύρος. Επειδή οι βελτιώσεις και οι αλλαγές, που προτείνει η επιτροπή, πρέπει να εγκριθούν και από τους συγγραφείς των βιβλίων, γι' αυτό τα διορθωμένα από την επιτροπή βιβλία διαβιβάστηκαν στους συγγραφείς των βιβλίων με την παράκληση, εφόσον αυτοί συμφωνούν με τις προτάσεις της επιτροπής, να φροντίσουν για την εναρμόνιση των βελτιώσεων με το υπόλοιπο κείμενο κάθε βιβλίου. Υπολογίζουμε ότι η όλη εργασία και για τα τρία βιβλία του γυμνασίου θα περατωθεί ως τις 10 Δεκεμβρίου, οπότε και θα αποσταλούν τα βιβλία στον ΟΕΔΒ για την αναστύπωσή τους.

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται την εισήγηση του κ. Λ. Αδαμόπουλου.

Β.- Ο κ. Δ. Τομποΐδης λέγει: Με την προζή μας 58/3-7-85 δεχτήκαμε ομόφωνα να αναστυπωθεί σε έναν ενιαίο τόμο τα τρία τεύχη των αρχαίων ελληνικών του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου.

Επειδή ο ΟΕΔΒ δεν προλόβαινε να εκδώσει έγκαιρα τον ενιαίο αυτόν τόμο, ώστε να βρισκεται στα χέρια των μαθητών από την αρχή του διδακτικού έτους, προχώρησε στην εκτύπωση και διανομή του α' τεύχους, όπως και πέρσι. Έχω τη γνώμη ότι καλά έκανε ο ΟΕΔΒ και ενήργησε έτσι. Η πρότασή μου, συνεπώς, είναι να γνωματεύσουμε υπέρ της αναστύπωσης του α' τεύχους των αρχαίων ελληνικών της Α' τάξης του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου για το σχολικό έτος 1985-86.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Μειοψηφώ γιατί δεν αναφέρεται στο έγγραφο του Υπουργείου και δεν αιτιολογείται η ανάγκη αναστύπωσης του βιβλίου ως ενιαίου βιβλίου και ταυτόχρονα η αναστύπωση του πρώτου τεύχους του χωριστά.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσινεται

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Τομποΐδη, με την μειοψηφία του κ. Σακκά, την οποία διατύπωσε κατά την συζήτηση.

Γ.- Ο κ. Φ. Βάρος λέγει: Εισηγούμαι να ανατυπωθεί το βιβλίο: Β. Σκουλάτου - Ν. Δημησκόπουλου - Σωτήρη Κόνδη, Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, τεύχος β', για τους μαθητές της γ' λυκείου κατά το σχολ. έτος 1986-87.

Και εισηγούμαι πρώτα να γίνουν οι βελτιώσεις που έχουν επισημειωθεί σε σελίδες του συνημμένου αντιτύπου (οι αριθμοί των σελίδων αναγράφονται συγκεντρωτικά στην πρώτη σελίδα) και που οι πιο πολλές είναι γλωσσικές-φραστικές.

Επιφύλασσομαι να εισηγηθώ και ανατύπωση του γ' τεύχους του ίδιου έργου.

Δ.- Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται μετά από συζήτηση εισήγηση του κ. Παπασημακόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση το βιβλίο, Γεωργία και ανάπτυξη με διορθώσεις για τη Β' ΕΠΑ και για το σχολ. έτος 1986-87.

Στη συνέχεια ο κ. Παπασημακόπουλος προτείνει την ανατύπωση των διδ. βιβλίων Χημείας Α', Β' και Γ' Λυκείου. Μέλη του Τμήματος υπενθυμίζουν ότι για θέματα Χημείας υπάρχει απόφαση του Τμήματος να έχουμε τη γνώμη του Καθηγητή Χημείας, Προέδρου του ΚΕΜΕ κ. Π. Σακελλαρίδη.

Γι' αυτό το Τμήμα αποφασίζει να γνωμοδοτήσει, αφού ακούσει τις απόψεις του κ. Π. Σακελλαρίδη.

ΘΕΜΑ 4ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 450/13-11-1985
- 2) 442/13-11-85
- 3) 424/12-11-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφονίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΗ/ΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

Π Ρ Α Ξ Η 93/85

Σήμερα, 15.11.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα Η.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βάρος, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπούρης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Βιδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Α. Αδαμόπουλος, γιατί ήταν ασθενής.

ΘΕΜΑΤΑ Η.Δ.

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, Αντοχή υλικών (β' τεύχος) της Β'ΕΠΑ. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
2. Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητής κατά ειδικότητα.
3. Εισήγηση για την αξιολόγηση (έρευνα) του θεσμού της πρόσθετης σχολικής βοήθειας. Εισηγητής: Ν. Παπαδόπουλος.
4. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

./.

Θέμα 1ο. - Ο Εισηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος δηλώνει ότι αδυνατεί να προβεί σε εισήγηση, διότι θέλει να βοηθηθεί από τον κ. Ν. Βαρουχάκη.

Ο Πρόεδρος του Πιθήματος παρακαλεί τον κ. Στ. Παπασημακόπουλο να προχωρήσει την εισήγησή του, αφού σ' αυτόν χρεώθηκε η έγκριση πράξεως Επιτροπής του βιβλίου, Εφαρμοσμένη Μηχανική, Αντοχή υλικών, τεύχος Β', Στο ενδιάμεσο διάστημα δεν ανέφερε ότι χρειάζεται βοήθεια και η σημερινή δήλωση αδυναμίας δημιουργεί απορίες, γιατί ύστερα από δική του συνεννόηση με τη γραμματέα γράφτηκε το θέμα στην Η.Δ.

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος απαντά ότι δεν κάνει εισήγηση. Γι' αυτό το θέμα αναβάλλεται.

Θ έ μ α 3ο.- Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει:

"Θυμίζω στα μέλη του Τμήματος ότι το θέμα για το οποίο εισηγούμαι προέκυψε από τα πορίσματα της επιτροπής που είχε συγκροτήσει ο κ. Υπουργός για τη μελέτη του θεσμού της Προσθετής Σχολ. Βοήθειας. Το θέμα είχε συζητηθεί στο Τμήμα πριν, από λίγες εβδομάδες και ο ίδιος είχα αναλάβει να εισηγηθώ και κυρίως να προτείνω μέλη για μια ομάδα διεξαγωγής της έρευνας που θα σκοπεύει στην αξιολόγηση του θεσμού. Έπειτα από βολιδοσκοπήσεις και διερεύνηση του θέματος κατέληξα στα εξής:

1. Προτείνω ως μέλη της ομάδας τους: 1. Στέφ. Τζέπογλου, Ψυχολόγο, Δρα, επιστημονικό συνεργάτη (επί μονίμου βάσεως) στο ΚΕΜΕ, 2) Κούλα Κασσιμάτη, στατιστικολόγο-κοινωνιολόγο, Δρα, επιστημ. συνεργάτη (επί μονίμου βάσεως) στο ΚΕΜΕ, 3) Αριστ. Δασκαλάκη, πολιτικό μηχανικό, πτυχ. του Παν/μιου της DARMSTADT (Δ. Γερμανίας) επίσης επιστημ. συνεργάτη (επί μονίμου βάσεως) στο ΚΕΜΕ και 4) Κυρ. Κατσιμάνη, πάρεδρο του Παιδ. Ινστιτούτου μέλος του Τμήματος Μ.Ε. Τέλος ως συντονιστής της ομάδας δεχόμαι να αναλάβω ο ίδιος. Όλοι σχεδόν (με εξαίρεση τον κ. Κατσιμάνη) οι παραπάνω έχουν αρκετή έμπειρία επιστημονικών ερευνών, και εννοώ κυρίως την εμπειρική σύγχρονη έρευνα, ή έχουν στις βασικές τους σπουδές ασχοληθεί με την Ερευνητική Μεθοδολογία (όπως ο κ. Δασκαλάκης, σύμφωνα με όσα μου είπε και γνωρίζω για τις σπουδές όλων των ειδικοτήτων στα Γερμανικά πανεπιστήμια).

2. Συνοπτικά θα ήθελα να αναφερθώ στο έργο της ομάδας, ώστε να δικαιολογηθεί η πρότασή μου για τον αριθμό των ατόμων. Η ομάδα θα προβεί στη σύνταξη διάφορων ερωτηματολογίων (για τους μαθητές, τους καθηγητές, του Δ/ντές, τους γονείς των μαθητών αυτών που έχουν προσθετη σχολ. βοήθεια, και τους Σχολ. Συμβούλους), αφού καθορίσει πρώτα τη θεματική και στη συνέχεια θα προβεί στη δοκιμαστική εφαρμογή των ερωτηματολογίων (PILOT STUDY). Θα επιλέξει σε επόμενο στάδιο το δείγμα και στη συνέχεια θα αξιολογήσει τις απαντήσεις που θα δοθούν με βάση τα ερωτηματολόγια. Για την ταξινόμηση των απαντήσεων ίσως χρειαστούν και 1-2 ακόμη άτομα, αλλά αυτό είναι κάτι κατοπινό. Αυτονόητο ότι για τη σύνταξη των ερωτηματολογίων και την επιλογή του δείγματος θα ληφθούν ορισμένα κριτήρια υπόψη και βέβαια είναι θέμα της ομάδας να καθορίσει και μεθόδους ή κριτήρια διερεύνησης και των ψυχολογικών συναρτήσεων του προβλήματος (επίδοση μαθητών πριν και μετά τη βοήθεια, επίδραση άλλων παραγόντων κτλ., όπως κοινωνικοοικονομικές συνθήκες κ.ά.).

Θεωρώ απαραίτητο σήμερα να εισηγηθώ την έγκριση και προώθηση της συγκρότησης της ομάδας αυτής, ώστε στη συνέχεια να μπορέσει να ασχοληθεί υπεύθυνα και ουσιαστικά με τη διεξαγωγή της έρευνας.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Τομπαζίδης λέγει:

Σύμφωνα με τον κανονισμό που ίσχυε για το ΚΕΜΒ (και που υποθέτω, στο σημείο αυτό θα ισχύσει και για το παιδαγωγικό Ινστιτούτο) η οργάνωση και η διεξαγωγή ερευνών ανήκουν στις αρμοδιότητες του Τμήματος Ερευνών. Εφόσον λοιπόν τα Τμήματα του Π.Ι δεν έχουν συγκροτηθεί ακόμα, είναι πρόωρο να μιλάμε σήμερα για τις λεπτομέρειες διεξαγωγής της έρευνας αυτής. Θα πρότεινα επομένως να δεχτούμε σήμερα καταρχήν τη σκοπιμότητα της έρευνας, αφήνοντας, για μερικές ημέρες (ώσπου να συγκροτηθεί το Τμήμα Ερευνών, Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας), όλα όσα αφορούν την οργάνωση και διεξαγωγή της.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

Αποδέχεται ο μ ο φ ω ν α κατ'αρχήν την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου

Θ έ μ α ~~40~~ - Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 442/13-11-85
2. 467/14-11-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΜ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 94/1985

Σήμερα, 18-11-1985, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδρισεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βόρος, Ν. Πασιδόπουλος, Σύμβουλοι Β*, Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζερωφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Λ. Αδαμόπουλος, γιατί έχει αναρρωτική άδεια και οι κ.κ. Δ. Τομπαΐδης και Στ. Παπασημακόπουλος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγκριση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Εισηγητής: Ηλίας Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανατύπωση διδακτικών βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Χορήγηση πρακτικού στον κ. Αθ. Μητσόπουλο. Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε σπουδαία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Ημερήσιας διάταξης.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει: Ύστερα από την εγκύκλιο αρ. Γ2/2446/10-9-1985 του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας κ. Π. Μάρλη, η Ομάδα Εργασίας για την εισαγωγή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη ΜΕ μελέτησε προγράμματα των παρακάτω Σχολείων, που στάλθηκαν στην Δ/νση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε.: 1ο Τεχν. Λύκειο Αθήνας, Γυμνάσιο Σκοτούσας Σερρών, 4ο Γυμνάσιο Άρτας, 34ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης, 3ο Γυμνάσιο Άρτας, Γυμνάσιο Καπνοχωρίου Κοζάνης, Γυμνάσιο Λάιπα Αχαΐας, 2ο Γυμνάσιο Αθήνας, Γυμνάσιο Ριζωμάτων Ημαθίας, Γυμνάσιο Γοργομούλου Πρέβεζας, Γυμνάσιο Ματαράγκας Αιτωλοακαρνανίας, Γυμνάσιο Λέρου, Λύκειο Καπιδριτίου, 38ο Γυμνάσιο Αθήνας, Γυμνάσιο Λοπάδων Κέρκυρας, Πρότυπος Βαρβάκειος Σχολή, Γυμνάσιο Βούλας και Γυμνάσιο Λευκοπηγής Κοζάνης.

Ύστερα από εισήγηση της Ομάδας Εργασίας για την Π.Ε., εισηγούμε την έγκριση των προγραμμάτων των παραπάνω Γυμνασίων και Λυκείων.

Το Τμήμα αποφασίνεται ομόφωνα: δέχεται στο σύνολό της την εισήγηση του κ. Ηλίας Σπυρόπουλου.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Εισηγούμεσι να προωθηθούν για ανατύπωση τα παρακάτω βιβλία:

α) Β. Σκουλάτου - Ν. Δημακόπουλου - Σωτ. Κάνδη, Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, τεύχος γ', για τους μαθητές της γ' λυκείου κατά το σχολικό έτος 1986-87. Ανάγκη πρώτα να γίνουν οι βελτιώσεις που έχουν επισημειωθεί στις σελίδες του συνημμένου αντιτύπου.

β) Γ. Γιαννόπουλου - Ξένης Οικονομοπούλου - Θ. Κατσαυλάκου, Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές, για τους μαθητές της γ' λυκείου που θα ακολουθήσουν "δέσμες" γ' και δ' κατά το σχολικό έτος 1986-87. Πάλι υπενθυμίζω ότι στις σελίδες του συνημμένου αντιτύπου έχουν επισημειωθεί μερικές βελτιώσεις (κυρίως γραμματικές).

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφασίνεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Η Δ/νση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του ΥΠΕΠΘ, με το έγγραφό της Γ2/3148/5-11-85, μας διαβιβάζει αίτηση του κ. Αθανάσιου Μητσόπουλου, ο οποίος ζητεί να του χορηγηθεί απόσπασμα της πράξεως 72/1985 του Τμήματός μου, που αφορά την κρίση του βιβλίου του "Ιστορία και Ανθολογία της Αρχαίας Ελληνικής Σκέψης".

Η εισήγησή μου είναι να χορηγηθεί το απόσπασμα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση:

σ π ο φ α ί ν ε τ α ι

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας
Δ. Ζαραφανίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 95/1985

Σήμερα, 22-11-1985, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Λ. Αδαμόπουλος, γιατί ήταν ασθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητής κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 3ο - Αναπαραγωγή σε 500 αντίτυπα της έκθεσης του ερευνητικού και συγγραφικού έργου της Ομάδας της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Β. Θεοδωρακόπουλος, Τρ. Τριανταφύλλου.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη να σταλεί στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση το βιβλίο, Μαθηματικά Β' Γυμνασίου, με νέα στοιχειοθεσία για τους μαθητές Β' Γυμνασίου σχολ. έτους 1986-87.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος προτείνει στο Τμήμα να εγκρίνει την εισήγηση του κ. Τρ. Τριανταφύλλου:

" Ένα από τα σημεία που η Επιτροπή Ξένων Γλωσσών είχε ως έργο της αμέσως μετά τη συγκρότησή της (απόφαση Γ2/3651/22-11-83) ήταν η έρευνα και διαπίστωση των αναγκών του έλληνα μαθητή σε ξένες γλώσσες, αλλά και του έλληνα γενικότερα και κυρίως στην αφορά εργασίας - οργανισμούς, δημόσιες υπηρεσίες κτλ.

Με τη συγκρότηση της πρώτης επιτροπής (απόφ. Γ2/3019-2-83) έγινε η προκαταρκτική μελέτη και ο προγραμματισμός και συνεχίστηκε η προσπάθεια σε όλα τα επίπεδα με μια μικρή χρηματοδότηση από το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Σήμερα η έρευνα έχει προχωρήσει και με βάση τα πρώτα αποτελέσματα έγινε και η παραγωγή του πειραματικού διδακτικού υλικού αγγλικής.

Η Επιτροπή έκρινε ακόπιμο σ' αυτή τη φάση να συντάξει μια λεπτομερή έκθεση για το τι έχει γίνει μέχρι σήμερα, αναφέροντας συγχρόνως και την πιο πέρα πορεία.

Η έκθεση συντάχτηκε από την πρόεδρο της Ομάδας Αγγλικής, καθηγήτρια του Αγγλικού Τμήματος του Παν/μίου Αθηνών κυρία Βασιλική Δενδρινού στην ελληνική και αγγλική και περιλαμβάνει τα εξής μέρη:

- 1.- Το Προκαταρκτικό στάδιο
- 2.- Το ερευνητικό έργο
 - Διερεύνηση αναγκών, διατύπωση νέων Α.Π., νέα κριτήρια αξιολόγησης, παραγωγή διδακτικού υλικού, εφαρμογή νέου διδακτικού υλικού.
- 3.- Συμπεράσματα και προτάσεις.

Το κάθε σώμα (Ελληνική και Αγγλική) αποτελείται από 28 σελίδες.

Επειδή τόσο η συνεργασία του ΥΠΕΠΘ με την ΕΟΚ στο χώρο της διδασκαλίας των ξένων γλωσσών όσο και η συνεργασία του Πανεπιστημίου με ξένους συναφείς οργανισμούς π.χ. Συμβούλιο της Ευρώπης και άλλα ΑΕΙ είναι πλέον συνεχής και συχνή, η Επιτροπή κρίνει ακόπιμο να αναστραχθεί η έκθεση και στις δύο γλώσσες σε 500 αντίτυπα και να δεθεί, ώστε να αποτελέσει έναν τόμο που να μπορεί να στέλνεται σε όλους τους ενδιαφερόμενους για ενημέρωση και ενδεχομένως και κάποια οικονομική υποστήριξη του προγράμματος αυτού στο μέλλον.

Για τους παραπάνω λόγους εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση της πρότασης της Επιτροπής.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

ΘΕΜΑ 2ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 522/18-11-85
- 2) 506/18-11-85
- 3) 594/21-11-85
- 4) 532/21-11-85
- 5) 533/18-11-85
- 6) 568/19-11-85
- 7) 572/19-11-85
- 8) 573/19-11-85
- 9) 534/18-11-85
- 10) 525/18-11-85
- 11) 505/18-11-85
- 12) 512/18-11-85
- 13) 517/18-11-85
- 14) 518/18-11-85
- 15) 519/18-11-85
- 16) 520/18-11-85
- 17) 539/18-11-85

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

- 18) 523/18-11-85
- 19) 524/18-11-85
- 20) 529/18-11-85
- 21) 530/18-11-85
- 22) 527/18-11-85
- 23) 531/18-11-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ηλ. Σπυρόπουλος

Δ. Ζαρσφωνίτου

Δ. Ζαρσφωνίτου

ΠΡΩΤΑ ΜΕΤΡΗΣΙΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- ΠΡΩΤΑ 1α - Διδακτικό υλικού για μαθητές Α', Β' και Γ' Λυκείου, Εισηγητής Π. Σακελλαρόπουλος.
- ΠΡΩΤΑ 2α - Αναπτυξιακές διεθ. σχέσεις. Εισηγητής κ. κ. κ.
- ΠΡΩΤΑ 3α - Διακείμενοι
- ΠΡΩΤΑ 4α - Κρίση του διεθ. θύλακα οικονομίας επί περιόδου (β' τεύχος) της 8^{ης} ΕΠΔ. Εισηγητής: Γ. Παναγιωτόπουλος.

Επὶ τῆς ἀρχῆς τῆς συνελεύσεως, ἀπὸ ἀποστολῆς ἀποστολῆς καὶ ἐπιβεβαιώθηκε τὸ πρακτικὸν τῆς προηγουμένης συνελεύσεως, τὸ ὅποιο εἶχε τὴν ἀρχὴν τῶν θεμάτων τῆς Η.Δ.

- ΠΡΩΤΑ 2α - Αποβάλλεται.
- ΠΡΩΤΑ 3α - Αποβάλλεται.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 96/1985

Σήμερα, 25-11-1985, ημέρα Δευτέρα και ώρα 11.30 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσαγείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλίο Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Ταμπάδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαροφάνιτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Πασιδόπουλος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Διδακτικά εγχειρίδια Χημείας Α', Β' και Γ' Λυκείου. Εισηγητής Π. Σκελλαρβίδης.

ΘΕΜΑ 2ο - Ανατυπώσεις διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.

ΘΕΜΑ 3ο - Ανακρινώσεις

ΘΕΜΑ 4ο - Κρίσης του διδ. βιβλίου Οικολογία και Περιβάλλον (β' τεύχος) της Β' ΕΠΛ. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 2ο - Αναβάλλεται

ΘΕΜΑ 3ο - Αναβάλλεται.

Θέμα 4ο. Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Το βιβλίο των κ. Α. Αθανασάκη, Θ. Κουρ ουρή και Σ. Κονταράτου "οικολογία και περιβάλλον" έχει ήδη εγκριθεί από το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ και τυπωθεί από τον ΟΕΔΒ μόνο κατά το πρώτο μέρος.

Ήδη έχουμε και το δεύτερο μέρος. Πριν προχωρήσω στην κρίση του περιεχομένου θα πρέπει να δηλώσω στο Τμήμα ότι η ποσότητα της ύλης των βιβλίων και φυσικά ο αριθμός των σελίδων δεν μπορούν να διδαχτούν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους με μια ώρα διδασκαλίας εβδομαδιαίως.

Όμως επειδή ενδεχομένως ο χρόνος αυτός αυξηθεί και επειδή το περιεχόμενο του είναι αρκετά ενδιαφέρον, νομίζω ότι αφού πρόκειται για πειραματική εφαρμογή καλό είναι το Τμήμα να μη θεωρήσει το "μειονέκτημα" αυτό λόγω απορρίψης των βιβλίων.

Κριτές των βιβλίων είναι οι κ.κ. Βακαλίδης, Μ. Κασσωτάκης, και Μ. Καρανδεινός.

Οι δυο πρώτοι κριτές αποφαίνονται ότι το βιβλίο είναι κατάλληλο να τυπωθεί με μικρές διορθώσεις.

Ο τρίτος κριτής έχει μια περίπτωση περισσότερο "δυσμενή" θα μπορούσαμε να πούμε χωρίς όμως τελικά να είναι απορριπτικός.

Επειδή οι δυο τελευταίοι κριτές άφησαν να στείλουν τις κρίσεις τους είχα τον καιρό να μελετήσω το βιβλίο και να υποδείξω στον κ. Αθανασάκη που εκπροσωπεί κατά κάποιο τρόπο τους συγγραφείς πολλές αδυναμίες διορθώσιμες του βιβλίου οι οποίες συμπέτουν σε περισσότερα σημεία με το τελευταίο των κριτών. Ο κ. Αθανασάκης έδειξε πολύ καλή διάθεση συμμόρφωσης με τις συγκεκριμένες υποδείξεις μου.

Ύστερα από αυτά εισηγήθη στο Τμήμα να εγκριθεί το β' μέρος του βιβλίου και πριν αποσταλεί στον ΟΕΔΒ να θεωρηθεί από πεπειραμένο φιλόλογο.

Το ημίτιο μετά από ενθουσιασμό απορρίπτεται ομόφωνα την έισηγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Σπυρόπουλος ενημέρωσε το Τμήμα για την εξέλιξη των θεμάτων Χιμείας.

Ο κ. Φ. Βάρδας λέγει: "Υστερα από την ενημέρωση που έκανε ο κ. Σπυρόπουλος επιθυμώ ναπροσθέσω:

1.- Μέρες που περνούν άκαρπες κάνουν περισσότερο πιθανή την έκβαση (γνωστή από προηγούμενα χρόνια) που συνοψίζεται έτσι: "οι περιστάσεις υποδεικνύουν ως μόνη λύση τη διαδικασία του κατεπείγοντος, δηλαδή να ανασυλπωθεί ή να αγοραστεί ό,τι είναι έτοιμο".

2.- Για το λόγο αυτό εισηγήσαμε να διαβιβαστεί στον κ. Σακελλαρίδη ότι την επόμενη βδομάδα το Τμήμα έχει χρέος να ασχοληθεί με το θέμα που εκκρεμεί κατά συνέπεια, η επιστολή του ή προφορική ενημέρωση δεν μπορεί να βραδύνει πέρα από την προσεχή Παρασκευή, 29-11-85.

3.- Θυμίζω ότι ανάλογη νοσοτροπία ~~Υρήγορης~~ δράσης υποδεικνύει ο πρόσφατος νόμος (1566/1985, άρθρο 26, παρ. 13).

Το Τμήμα διοπιστώνει ότι το θέμα επείγει πολύ και πρέπει να αποφευχθεί κάθε άλλη καθυστέρηση. Γι' αυτό παρακαλεί τον πρόεδρο του Π.Ι. να παρευτεί σε συνεδρίαση του Τμήματος για πληρέστερη ενημέρωση και συζήτηση.

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος μειοψηφεί λέγοντας: Πιστεύω ότι εγώ με την ιδιότητά μου την οποία πάντοτε δέχεται το Τμήμα επί δέκα περίπου χρόνια, καλύπτω το θέμα σχετικό με το μήθημα της Χιμείας και επομένως δεν συμφωνώ ότι υπάρχει ανάγκη να καλέσουμε τον κ. Πρόεδρο του Π.Ι.

Στο σημείο αυτό κλείσε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαρφανάτου
Δ. Ζαρφανάτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 97/1985

Σήμερα, 2-12-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 11.30 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίσασε στην αίθουσα συνεδρισεών του (σΐθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλίο Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β΄.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Λ. Αδαμόπουλος, Δ. Τομπάδης, Σύμβουλοι Β΄, Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδορακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαρφαντίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Πασιδόπουλος και Στ. Παπασημά-
πουλος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Διδακτικά εγχειρίδια Χημείας Α΄, Β΄ και Γ΄ Λυκείου. Εισηγητής: Π. Σακελλαρίδης.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανατυπώσεις διδακτικών βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις.
- ΘΕΜΑ 4ο - Αναφορά Ποντίων. Εισηγητής: Φ. Βώρος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτύσσεται το 4ο θέμα.

Ο κ. Φ. Βάρος λέγει: Σχετική αναφορά: αριθ, πρωτ. 227/του Σωματείου "Παναγία Σουμελά", αριθ. πρωτ. Παιδ. Ινστιτούτου 365/7-11-85 (και ανάλυση παραφορική αναφορά του σωματείου Εστία Νέας Σμύρνης - τηλεφωνική ενημέρωση από το Υπουργείο).

1.- Τα παραπάνω σωματεία Παντίων διαπιστώνουν ότι το νέο βιβλίο Ιστορίας γ' γυμνασίου (Β. Κρεμμυδά) δεν περιλαμβάνει ειδικές σελίδες αφιερωμένες στην Ιστορία του Πόντου (όπως συνέβαινε με την προσθήκη ειδικού Παραρτήματος στο προηγούμενο βιβλίο της Γ. Κουλικούρδη).

2.- Και ζητούν να γίνει τέτοια προσθήκη και στο νέο βιβλίο.

3.- Θυμίζω ότι τέτοιοι είδους πρόσθετες σελίδες είχαμε εισηγήσει με δικό μας πρακτικό (της 12-4-1978) ανταποκρινόμενοι σε παλαιότερα αιτήματα των Παντιοτών Σωματείων Θεσ/κης.

Όπως το αναλυτικό πρόγραμμα που αποτέλεσε τη βάση συγγραφής (για τον κ. Β. Κρεμμυδά) του νέου βιβλίου, δεν περιείχε ειδική ρήτρα για προσθήκη ειδικού κεφαλαίου.

4.- Στο μεταξύ έχουμε φροντίσει να δοθούν ειδικές σελίδες για την Ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού σε δύο βιβλία σχολικά.

- α) Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, γ' τεύχος της γ' λυκείου (γενική ιστορία).
- β) Ιστορία από τις Πηγές, γ' τεύχος της γ' λυκείου (Ιστορία "δέσμης").

5.- Αλλά η σοβαρότητα του αντικειμένου μάς πείθει ότι είναι σκόπιμο να προστεθούν ειδικές σελίδες γι' αυτό και στο νέο βιβλίο της Ιστορίας της γ' γυμνασίου. Για το σκοπό αυτό θα επιδιώξουμε νέα συγγραφή από τον ίδιο συγγραφέα ή άλλων πιο ειδικό, ακολουθώντας τις νόμιμες διαδικασίες (ανάθεσης, κρίσης, έγκρισης). Αυτό για την έκδοση του 1986.

6.- Ειδική εισήγηση για τη συγγραφή αυτή θα φέρω στο Τμήμα πολύ σύντομα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσινεται

σποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βάρου.

ΘΕΜΑ 2ο

Το Τμήμα ομόφωνα αποδέχεται εισήγηση του κ. Λ. Αδαμόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για αναστύπωση το βιβλίο 'Άλγεβρα της Α' ΕΠΛ με διορθώσεις για τους μαθητές της τάξης αυτής και για το σχολ. έτος 1986-87.

ΘΕΜΑ 3ο

Ανακαινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

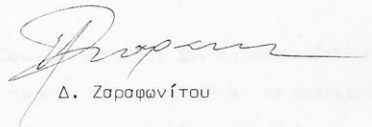
- 1) 685/27-11-85
- 2) 683/27-11-85
- 3) 682/27-11-85
- 4) 734/28-11-85

Το 1ο θέμα αναβάλλεται.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαρφονίτου

Π Ρ Α Ξ Η 98/85

Σήμερα, 4.12.85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο των κ. Ηλία Σπυροπούλου, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βύρος, Α. Αδαμόπουλος, ΣΤ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Εκορδής, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δημήτρα Ζαραφώνιου φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑΤΑ Η.Δ.

1. Έγκριση του διδ. βιβλίου, εδαφολογία και θρέψη φυτών της Β' ΗΠ. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
2. Κρίση του διδ. βιβλίου, Εφαρμοσμένη Μηχανική, Αντοχή των υλικών (μέρος β'). Εισηγητής ΣΤ. Παλαιοκρασσάς.
3. Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητής κατά ειδικότητα.
4. Ανακοινώσεις
5. Διδακτικά εγχειρίδια Χημείας Α, Β και Γ Λυκείου. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θ έ μ α 2ο.- Ο κ. Στ. Παλαιοκρασσάς λέγει:

Η "Μηχανική" είναι μάθημα του 4ου κύκλου του ΗΠΑ (4 ώρες). Το αναλυτικό πρόγραμμα για το Β' μέρος (Αντοχή Υλικών) συντάχθηκε με το σκεπτικό να καλυφθεί η όλη σε συνολικά 56 ώρες διδασκαλίας (το Α' μέρος επίσης σε 56 ώρες).

Το βιβλίο μας υποβλήθηκε με το Φ. 484/250/ΣΤ₃ / 6-11-85 έγγραφο του ΥΠΕΠΘ/ΔΙΕΠΕΣ και με το πρακτικό τη 4ης συνεδρίας της επιτροπής κρίσης που συγκροτήθηκε με την απόφαση Φ211.12/34/Γ2/997/9-4-85. Στα συνοδευτικά έγγραφα δε συμπεριλαμβάνεται η απόφαση ανάθεσης της συγγραφής.

Το βιβλίο αποτελείται από 600 περίπου χειρόγραφες σελίδες και η όλη του αναπτύσσεται σε 8 κεφάλαια. Σε κάθε κεφάλαιο το περιεχόμενο αναπτύσσεται επαγωγικά και ακολουθούν χαρακτηριστικά παραδείγματα λυμένα, καθώς επίσης και προβλήματα για άσκηση. Τα κεφάλαια περιλαμβάνουν ακόμη τυπολόγια, πίνακες και τεκμηρίωση που αναφέρεται σε κανονισμούς, σε σχετικά δημοσιεύματα και ΦΕΚ. Η εικονογράφηση, τα σχεδιαγράμματα, και οι παραθέσεις συμπληρώνουν το περιεχόμενο των κεφαλαίων. Στο τέλος του βιβλίου υπάρχει και πίνακας βιβλιογραφίας με ελληνικά και ξένα βιβλία. Οι συγγραφείς θα πρέπει να γνωρίζουν γενικά ότι σύμφωνα και με τους σκοπούς του ΗΠΑ το σχολικό βιβλίο πρέπει να διακρίνεται αρχικά από την επιστημονική του εγκυρότητα, ενώ από διδακτική άποψη προϋποθέτει πληρότητα στην ανάπτυξη των βασικών εννοιών και γνώσεων, σαφήνεια και λογική διάταξη των νοημάτων. Πρέπει ακόμα να προσφέρεται όλη ευμέθοδα χωρίς πλατειασμούς και επαναλήψεις, και όσο το δυνατόν απλούστερα σε αντιστοιχία με το αντιληπτικό επίπεδο των μαθητών.

Παρατηρήσεις. Τα προαναγνωστικά του βιβλίου είναι και αυτά σημαντικά, όπως και το κύριως περιεχόμενο του. Αντί του "προλογικού σημειώματος" με τη μορφή ακροστοιχίδας μπορούν καλύτερα να αναφερθούν στο περιεχόμενο και τις ιδιαιτερότητες του μαθήματος, τους γενικούς και ειδικούς στόχους, τη μεθοδολογία και τη δομή του βιβλίου κ.λ.π. Ο πίνακας των συμβολισμών (σελ. 3) να μπει στο τέλος του εισαγωγικού κεφαλαίου ή στο παράρτημα του βιβλίου. Να συνταχθεί επίσης και πίνακας περιεχομένων.

Εισαγωγικό Κεφάλαιο. Στο κεφάλαιο Α, να γίνει καλύτερη διατύπωση με σύντομες και σαφείς θέσεις. Να βελτιωθεί το ύφος του κειμένου στη σελίδα 5. Το κείμενο της εικό-

νας Α1α μπορεί να παρανοηθεί (Δεν έχουν ασφάλεια οι κατασκευές που απεικονίζουν); Το Κεφάλαιο Α2 (μονάδες φυσικών μεγεθών) να συμπεριληφθεί στο Α' μέρος του βιβλίου. Στο Β' μέρος μπορεί να μπει στο παράρτημα πίνακας μετατροπής των μονάδων (Τεχνικό-Διεθνές κ.λ.π.). Στο κεφάλαιο Α3 (σελ. 21-28) το περιεχόμενο μπορεί να διατυπωθεί συντομότερα. Οι εικόνες της 2ης τεκμηρίωσης (σελ. 30) να συμπεριληφθούν στο Α' μέρος του βιβλίου.

Κεφάλαιο 1ο (σελίδες 33-164, 10 ώρες).

Η παρ. 1.1 στις σελίδες 34-42 να γραφεί σε συνδυασμό με αυτά που αναφέρονται στο κεφάλαιο 4 παρ. 4.5 για το ίδιο θέμα, με σαφήνεια και ακρίβεια. Η διατύπωση στο κεφ. 4 σε συνδυασμό με σχήματα και τεκμηρίωση από τους κανονισμούς είναι προτιμότερη. Άλλες παρατηρήσεις: Στη σελίδα 35 να γραφεί κινητά φορτία, στη σελίδα 35 τέλος- σελίδα 36 (αρχή, η διατύπωση δεν είναι σωστή. Η 2η τεκμηρίωση στη σελίδα 42 περιλαμβάνει και υποκειμενικές θέσεις για το πρόβλημα τη πρόγνωσης των σεισμών, γι αυτό να μη συμπεριληφθεί στο βιβλίο.

Η παρ. 1.2 με λίγα λόγια, επειδή το θέμα αναφέρεται και σε άλλο κεφάλαιο, και είναι γνωστό από τη φυσική.

Στην παρ. 1.3: Τι συμβαίνει όταν κάποιο σώμα δεν έχει διατομή με κανονικό γεωμετρικό σχήμα; Οι ορισμοί στις σελίδες 47, 48 πρέπει να γενικευθούν. Στη σελίδα 50 στον ορισμό της κάμψης πρέπει να αναφερθεί η παραμόρφωση και αντί ροπές περιστροφής να γραφεί ροπές κάμψης. Στις σελίδες 52, 53 ο ορισμός να δοθεί με σαφήνεια και πληρότητα, σε συνδυασμό με κάποια σχήματα και εικόνες για να γίνει κατανοητός. Στην παρ. 1.4 συντομότερη διατύπωση στις σελίδες 57, 58, 59. Στην παρ. 1.5 επίσης. Η εκτενής περιγραφή της δοκιμής δεν αντικαθιστά το εργαστήριο. Η παρ. 1.6 να συμπεριληφθεί στο κεφάλαιο 2.

Στην παρ. 1.9 σελίδες 131, 32, 33, δεν χρειάζεται να επαναληφθούν όσα έχουν αναφερθεί σε άλλα κεφάλαια.

Κεφάλαιο 2ο

Στην παρ. 2.1 σελίδες 166-170 γίνονται κάποιες επαναλήψεις από το κεφάλαιο 1. Να αλλάξει ή να συμπληρωθεί ο τίτλος της παρ. 2,1 για να ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο της παραγράφου. Τα παραδείγματα να είναι απλά, σύντομα και απο αντιπροσωπευτικά είδη κατασκευών.

Στην παρ. 2.4 να γίνει επιλογή απλών και σύντομων παραδειγμάτων. Το περιεχόμενο στις σελίδες 232-240 δεν αντιστοιχεί στο αντιληπτικό επίπεδο των μαθητών της Β' Λυκείου. Να δοθεί προσοχή και στο λυμένο παράδειγμα.

Η παρ. 2.6 να δοθεί συνοπτικά σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα και με απλά παραδείγματα. Γενικά στα λυμένα παραδείγματα "οι πληροφορίες" μετά από τα "ζητούμενα"

Κεφάλαιο 3: Να προσαρμοστούν σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα που προβλέπει 4 ώρες. Από την παρ. 3.5 μέχρι 37 σύντομη αναφορά. Με απλά παραδείγματα.

Κεφάλαιο 4: Πρέπει γενικά και εδώ να προσαρμοστεί το αναλυτικό πρόγραμμα του Α' μέρους. Για την παρ. 4.5 να προσεχθούν οι παρατηρήσεις στην παρ. 1.1 του 1ου κεφαλαίου. Γενικά σε κάθε σχήμα στατικού συστήματος που παρουσιάζεται για πρώτη φορά να υπάρχει και εικόνα ή σχήμα του φορέα από την πραγματική κατασκευή.

Κεφάλαιο 5: Ώστού οι συγγραφείς επέλεξαν τη θέση του κεφαλαίου 5 μετά τους ισοστατικούς φορείς (Στο αναλυτικό πρόγραμμα αναφέρεται πριν τους ισοστατικούς φορείς και οι 2 ώρες που προβλέπει δεν επαρκούν).

Κεφάλαιο 6: Πρέπει να προσαρμοστεί με το αναλυτικό πρόγραμμα (6 ώρες). Γεγονός είναι πάντως ότι οι ώρες που δίνονται είναι λίγες.

Το κεφάλαιο 7. Να πάει μετά το κεφάλαιο της στρέψης.

Κεφάλαιο 8: Πρέπει να προσαρμοστεί σύμφωνα με τις ώρες που δίνει το αναλυτικό πρόγραμμα.

Γενικά να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην επιμέλεια των σχημάτων. Οι συγγραφείς πρέπει γενικά να λάβουν υπόψη τους τα αντίστοιχα βιβλία της προηγούμενης τάξης ή εξαμήνου καθώς και τα αναλυτικά της επόμενης τάξης. Επίσης να αριθμήσουν τις σελίδες κατά συνεχή τρόπο.

Επειδή πιστεύουμε ότι οι συγγραφείς έχουν καταβάλει σημαντική προσπάθεια για να παρουσιάσουν την ύλη με επιστημονική εγκυρότητα και απο διδακτική άποψη με τον προσφερότερο για τους μαθητές τρόπο, εισηγούμαστε την έγκρισή του για διδακτικό βιβλίο στη Β τάξη του ΗΠΛ αφού λάβουν υπόψη τους τις παραπάνω παρατηρήσεις.

Το Ήμημα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ο μόνον την εισήγηση του κ. Στ. Παλαιοκρασίδου.

Προτάσσεται το 5ο θέμα. Ο Βισηγητής κ. Στ. Παπασημακόπουλος αναφέρεται σε όσα ειπε σε προηγούμενη συνεδρίαση του Τμήματος στις 13.11.85. Έκτοτε το Τμήμα ανέβαλε τη λήψη απόφασης επειδή έκρινε ότι ήταν απαραίτητη η παρουσία του κ. Π. Σακελλαρίδη, προέδρου του Παιδ. Ινστιτούτου, ειδικού σε θέματα Χημείας. Επειδή δεν έγινε δυνατή αυτή η ενημέρωση, το Τμήμα επαναφέρει το θέμα του νέου Α.Π. Χημείας των Α, Β και Γ τάξεων Λυκείου, όπως και το θέμα της δημοσίευσης της προκήρυξης συγγραφής των αντίστοιχων βιβλίων που είχε αποφασίσει το Τμήμα στις 29.3.85.

Στο σημείο αυτό παίρνει το λόγο ο κ. Φ. Βόρος, ο οποίος λέγει:

1. Νιώθω την υποχρέωση να θυμίσω την παρέμβασή μου στη συνεδρίαση της 26 Νοεμβρη 1981 και παρακαλώ την κ. γραμματέα να εντάξει σε τούτο το πρακτικό απόσπασμα εκείνης της πράξης.

" Ο κ. Φαν. Βόρος: Σεβασμός προς την εύλογη ευαισθησία του κ. Π. Σακελλαρίδη, Προέδρου του ΚΕΜΕ (για τους λόγους που ο ίδιος ανέλυσε σε ανεπίσημη συνεδρίαση του Τμήματός μας προχθές το μεσημέρι και για άλλους λόγους που θα εκθέσω εγώ σήμερα), σ σεβασμός επίσης προς το δημόσιο χρήμα και ακόμη περισσότερος σεβασμός προς τις ανάγκες των μαθητών και την αντιληπτική τους ικανότητα μου επιβάλλουν - πριν διατυπώσω τη γνώμη μου για το ή τα βιβλία της Χημείας Λυκείου - να εκθέσω τα ακόλουθα:

α) Είναι δυνατό να κατηγορηθούμε - όχι αβάσιμα - ότι παραμελήσαμε την έγκαιρη ανάθεση συγγραφής βιβλίου ή βιβλίων Χημείας για το Λύκειο, μολονότι η νομική δυνατότητα υπάρχει, αφού του ψηφίστηκε την άνοιξη του 1981 ο νόμος 1143 (άρθρο 43). Και η κατηγορία αυτή είναι λογικό να στραφεί προς όλους εμάς για ένα λόγο και ιδιαίτερα πριν τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ για περισσότερους λόγους (προεδρία και ειδικότητα).

β) Δε θα διαψύγουμε τη μομφή ότι από αμελείά μας διευκολύνεται η εισβολή του ιδιωτικού φορέα στον εφοδιασμό του δημόσιου φορέα με προϊόν πολύ πιο δαπανηρό από το κόστος που παρουσιάζουν οι εκδόσεις του ΟΕΔΒ.

γ) Είναι γνωστό ότι, αφού το Ευγενίδειο απέλαβε - αδιάφορο για ποιούς λόγους και ως συνέπεια ποίας αβελητηρίας ή αδυναμίας αντικειμενικής των φορέων της Παγγ. Τεχνικής Εκπαίδευσης - την προμήθεια βιβλίων στην Τεχνική και ύστερα στη Γενική Εκπαίδευση εκδηλώθηκε διάσταση απόψεων ΟΕΔΒ και Υπουργείου Παιδείας από το ένα μέρος και απαιτήσεων του Ευγενιδείου από το άλλο μέρος ως προς την κοστολόγηση των βιβλίων του τελευταίου. Και θα είναι βαριά η ευθύνη μας για ολιγωρία σε νόμιμες διαδικασίες ή αδιαφορία για το δημόσιο χρήμα. Και από το "εμάς" βέβαια δεν μπορεί να εξαιρεθεί κανένας από τα μέλη του Τμήματος και τα αρμόδια μέλη του Προεδρείου του ΚΕΜΕ.

δ) Σε συγκέντρωση που πραγματοποιήθηκε σε τούτη την αίθουσα πέρυσι με πρωτοβουλία του τότε Υφυπουργού Παιδείας κ. Β. Κοντογιαννόπουλου και υπό την προεδρία του και με παρουσία και μαθητών λυκείου, διατυπώθηκαν σοβαρές επικρίσεις για το περιεχόμενο του πρώτου (που είχε χρησιμοποιηθεί τότε) βιβλίου Χημείας του κ. Π. Σακελλαρίδη και κυρίως για τη διδακτική δομή του (δεν αναφέρομαι καθόλου στην επιστημονική του αριστεία). Οι αιτιώσεις των μαθητών δεν ανασκευάστηκαν τότε εδώ κατά τρόπο πειστικό. Κατά συνέπεια φρονώ ότι προστίθεται για μας βαριά παιδαγωγική ευθύνη αν προχωρήσουμε στην αποδοχή και τρίτου βιβλίου δομής πανεπιστημιακής - όπως αιτιώνται οι μαθητές και κατά τις πληροφορίες μου και καθηγητές - ενώ έχουμε τη δυνατότητα να αναθέσουμε σε φορείς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τη συγγραφή βιβλίου για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Για τους παραπάνω λόγους: σεβασμό προς την ευαισθησία του κ. Προέδρου, προς την υπηρεσιακή ευαισθησία όλων μας, προς το δημόσιο χρήμα, κυρίως προς τους μαθητές, προτείνω: τουλάχιστο για το βιβλίο της Χημείας γ' γενικού λυκείου να γίνει ανάθεση συγγραφής σε 3 ή 4 από τους πιο γνωστούς χημικούς που υπηρετούν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Από συστάσεις αρμόδιων συναδέλφων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σημειώνω μερικά ονόματα: επιθεωρητές Φράσσοιρας και Καρώνης, καθηγητές, Λόγγος, Ηπέλας, Παπαδό-μητρίου Βασιλική, Τσατσόπουλος, Δηλαδή Ελευθερία, Λυκείαρχης Διον. Γαντζίλας!

2. Προσθέτω σήμερα:

α. Όσα έλεγα τότε ισχύουν πιο πολύ τώρα, γιατί πολύς χρόνος πέρασε ανεκμετάλλετος.

β. Όσα έλεγα τότε επιδεινώθηκαν, γιατί προστέθηκε και βιβλίο με "λύσεις των ασκήσεων Χημείας, "μέσω του Ευγενιδέλου κι αυτό νομίζω τώρα με το ίδιο νόημα της "παρέμβασης" του 1981 συνυπεύθυνη (με όλες τις σημασίες του όρου) εκπαιδευτικά, οικονομικά και ηθικά την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας, γιατί ανέχτηκε τις παραπάνω καταστάσεις - εξελίξεις.

3. Οι παραπάνω κρίσεις μου αμβλύνονται - ως προς το οικονομικό μόνον - αν υπάρχει επίσημη γραπτή διαβεβαίωση ότι τα βιβλία που προμηθεύεται το Υπουργείο από το Ευγενίδειο Ίδρυμα κοστίζουν λιγότερο από όσο θα κόστιζαν αν είχαν εκδοθεί από τον ΟΕΔΒ.

Και τελικά μειοψηφώ, γιατί η δική μου παρέμβαση έχει το νόημα της διαμαρτυρίας προς την πολιτική ηγεσία για την παράταση μιας εκκρεμότητας που γι' αυτήν δεν έχω ακούσει ποτέ μια πειστική εξήγηση. Αυτονόητο ότι για τα βιβλία που χρειάζονται οι μαθητές το Σεπτέμβρη του 1986 οφείλουμε να εισηγηθούμε με βάση την πραγματικότητα.

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει:

Με την Πράξη 30/85 προτείναμε νέα αναλυτικά προγράμματα Χημείας και την προκήρυξη των αντίστοιχων διδακτικών βιβλίων. Με την προκήρυξη όμως αυτή προβλεπόταν η σταδιακή κατά τάξη αντικατάσταση των σημερινών βιβλίων Χημείας. Έτσι στην καλύτερη περίπτωση, που δημοσιευόταν εγκαίρως η προκήρυξη και το αποτέλεσμα της ήταν θετικό, θα είχαμε, σύμφωνα με τη διαδικασία που επέλεξε το Τμήμα, καινούριο βιβλίο Χημείας μόνο για την Α' λυκείου. Επομένως πάλι θα είμασταν στην ανάγκη, τουλάχιστον για τις τάξεις Β' και Γ' του λυκείου, να χρησιμοποιήσουμε τα ήδη υπάρχοντα βιβλία βεβαίως με τις απαραίτητες διορθώσεις και βελτιώσεις. Δεν βλέπω λοιπόν γιατί πρέπει να καθυστερήσουμε την απόφασή μας για ανάπτυξη τουλάχιστον ως προς τα βιβλία Χημείας των Β' και Γ' τάξεων του λυκείου.

Ο κ. Ν. Βαρουχόκης λέγει:

Είναι γνωστό σε όλους μας ότι κάθε χρόνο εγκρίνουμε την ανάπτυξη των βιβλίων Χημείας του Ευγενιδείου Ιδρύματος, διαπιστώνοντας ταυτόχρονα την ανάγκη αντικατάστασής τους. Όμως στο μεταξύ καμιά διαδικασία αντικατάστασης δεν κινείται. Για να μας έλθει πάλι τον επόμενο χρόνο το δίλημμα "ανάπτυξη ή μαθητές χωρίς βιβλία Χημείας".

Θα ήθελα από την αρχή να δηλώσω ότι αρνούμαι τη διαιώνιση αυτής της "αταξίας" - για να μη χρησιμοποιήσω άλλον όρο - όταν μάλιστα:

1. Στη 13/11/85 ο αρμόδιος Βισηγητής κ. Παπασημακόπουλος αφινίδισε τους πάντες εδώ, ζητώντας για άλλη μια φορά την ανάπτυξη των βιβλίων Σακελλαρίδη, χωρίς να μας ενημερώσει - επικαλούμενος πλήρη -άγνοια- για την τύχη της προκήρυξης συγγραφής ανανεωμένων βιβλίων Χημείας, που το Τμήμα έχει εγκρίνει από το Μάρτιο (Πράξη 30/85).

2. Εκτός από την "περλεργη άγνοια" του αρμόδιου κ. Παπασημακόπουλου σημειώνω και την "αφύσικη" αντιμετώπιση του θέματος από τον ίδιο τον κ. Πρόεδρο του ΚΕΜΕ. Γιατί, πώς να δεχτώ ως φυσικό το γεγονός ότι από τις 13/11/85 που πλανάται το ερώτημα "τι απέγινε η Προκήρυξη βιβλίων Χημείας;" ως σήμερα, ο χημικός κ. Πρόεδρος, αρμόδιος να προωθήσει το πρακτικό της προκήρυξης στη Διοίκηση, δεν ανταποκρίθηκε σε επίμονη παράκληση του Τμήματος να προσέλθει και να μας ενημερώσει για ένα τόσο σοβαρό και επείγον θέμα;

3. Ο κ. Πρόεδρος δε βρήκε ένα δεκάλεπτο για ζωντανή ενημέρωση του Τμήματος αλλά μας παρήγγειλε ότι θα μας ενημερώσει εγγράφως (Πρ. 96/85) Και σήμερα πληροφορούμαστε ότι ουδέποτε είδε το πρακτικό της προκήρυξης. Πρέπει να είναι σατανική σύμπτωση, το μόνο πρακτικό στην ιστορία του ΚΕΜΕ που δε διαβιβάστηκε στη Διοίκηση να αφορά άμεσα τον αρμόδιο για τη διαβίβασή του.

4. Από τα 120; περίπου βιβλία της Μ. Εκπαίδευσης, τα βιβλία Χημείας είναι τα μόνα που δεν εκδίδει ο ΟΕΔΒ αλλά τα αγοράζει από άλλο ίδρυμα. Με έγγραφο του προηγούμενου Προέδρου του ΟΕΔΒ προς τον τότε Υπουργό Παιδείας καταγγέλεται ότι το κόστος των βιβλίων για τον ΟΕΔΒ είναι περίπου τριπλάσιο.

5. Όταν το Υπουργείο αποφάσισε να διανεμίει στους μαθητές και τεύχη λύσεων, ο ΟΕΔΒ εξέδωσε τέτοια τεύχη για τα βιβλία Μαθ/κών και Φυσικής. Μόνο οι λύσεις των βιβλίων Χημείας αποτέλεσαν εξαίρεση και εκδόθηκαν και αυτές από το Ευγενίδειο. Δε νομίζω ότι οι αρχικές συμβατικές υποχρεώσεις του συγγραφέα προς το Ευγενίδειο, που κατά την άποψή του, τον εμπόδιζαν να συμμετάσχει σε νέα συγγραφή βιβλίων Χημείας μέσω του ΟΕΔΒ μπορεί να αφορούν και τις λύσεις των ασκήσεων. Γιατί οι λύσεις συγγράφηκαν εκ των υστέρων και αποτελούν ξεχωριστή πνευματική εργασία. Άλλωστε τέτοιες λύσεις κυκλοφορούσαν και πριν από διαφόρους ιδιώτες. Εξάλλου θα μου ήταν αδιανόητο να στραφεί το Ευγενίδειο κατά του Υπουργείου Παιδείας διεκδικώντας διαφύγοντα κέρδη.

6. Και μια ο λόγος για κέρδη σημειώνω ότι αν τα βιβλία του κ. Σακελλαρίδη αποτελούν εξαίρεση ως προς τον εκδότη, εξαίρεση αποτελεί και ο συγγραφέας τους: Είναι το μόνο μέλος του ΚΕΜΕ που έχει αμοιφθεί - νομοτυπα σφαλώς- για συγγραφή διδακτικών βιβλίων καθώς και για λύσεις των ασκήσεων.

Τα παραπάνω λέγονται από συναίσθηση ευθύνης και καθήκοντος και αποβλέπουν αποκλειστικά στην ενημέρωση της Διοίκησης πάνω στο σοβαρό αυτό θέμα. Γιατί νομίζω ότι πρέπει η Διοίκηση να ενημερωθεί πλήρως και σωστά πάνω στα αίτια που καθυστερούν την ανανέωση αναλυτικών προγραμμάτων και βιβλίων Χημείας στο Λύκειο. Μόνο τα "χάσιμα" της Προκήρυξης σημαίνει καθυστέρηση αυτής της ανανέωσης κατά ένα χρόνο τουλάχιστον.

Νομίζω ότι ήρθε ο καιρός αυτή η ιστορία με το Ευγενίδειο να σταματήσει. Και καθέννας να αναλάβει τις ευθύνες του.-

Ο κ. Σακκάς λέγει:

Δεν είμαι ειδικός για να γνωρίζω σχετικά με την καταλληλότητα των βιβλίων Χημείας του Λυκείου. Ακόμα μόνο, ίσως και γράφεται στον τύπο, ότι ένας πολύ δύσκολα για τους μαθητές. Οπωσδήποτε για να προβεί το Τμήμα σε προκήρυξη συγγραφέων νέων βιβλίων φαίνεται πως υπάρχει πρόβλημα.

Το θέμα όμως τώρα δεν είναι αυτό: αν τα βιβλία Χημείας του Λυκείου είναι κατάλληλα ή όχι. Το θέμα είναι η τύχη της προκήρυξης που συνέταξε το Τμήμα και προώθησε προς τη Διοίκηση από τον Απρίλη του 1985. Νομίζαμε ότι η προκήρυξη έχει ήδη από

καιρό δημοσιευτεί και ότι τα βιβλία γράφονται. Και όμως η προκήρυξη δε δημοσιεύτηκε και τα πράγματα μένουν εκεί που ήταν. Ο ειδικός μάλιστα για το θέμα κ. Στ. Παπασημακόπουλος δεν είναι σε θέση να μας πληροφορήσει αν το πρακτικό του Τμήματος έφυγε από το ΚΕΜΕ και πήγε στη Διοίκηση και ποιος τέλος πάντων το σταμάτησε.

Και βέβαια υπάρχει ηθικό πρόβλημα. Γιατί συγγραφέας αυτών των βιβλίων είναι ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ, ο οποίος ανθρώπινο είναι, νομίζω, να μη θέλει να αντικατασταθούν τα βιβλία του. Και δεν μπορούμε κανέναν ότι η προκήρυξη δεν προωθήθηκε γι' αυτόν ακριβώς το λόγο: για να παραμείνουν στα σχολεία τα ίδια βιβλία του Προέδρου του ΚΕΜΕ. Δε θέλω βέβαια να πιστεύω ότι η προκήρυξη δεν προωθήθηκε από παρεμβολή του κ. Προέδρου του ΚΕΜΕ, αλλά σίγουρα αυτό θα πουν. Δε θα σταματούσε η προκήρυξη, θα πουν, αν δε συνέβαινε να είναι Πρόεδρος του ΚΕΜΕ πρόσωπο που το όνομά του, λόγω της θέσής του και λόγω της συγγραφής από το ίδιο των βιβλίων της Χημείας, αναπόφευκτα εμπλέκεται στην υπόθεση αυτή.

Πέρα από το ηθικό πρόβλημα υπάρχουν οι μαθητές και έναντι αυτών υπάρχει πρόβλημα ευθύνης και δική μας και του Προέδρου του ΚΕΜΕ και της Διοίκησης για τον εφοδιασμό τους με τα κατάλληλα διδακτικά βιβλία. Το συμφέρον των μαθητών και της Παιδείας πρέπει να τεθεί πάνω από οποιεσδήποτε εμπλοκές στην προκήρυξη συγγραφής νέων βιβλίων.

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος δηλώνει ότι είχε ενημερώσει το Τμήμα για την μη προώθηση της προκήρυξης τον Ιούλιο του 85. Το Τμήμα απαντά ότι μια τέτοια ενημέρωσή του δεν έχει αντίκρουσμα, εφόσον δεν υπάρχει σε κανένα πρακτικό σχετική μνεία.

Στο σημείο αυτό αποχωρεί ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζει:

1. Να του δοθεί εύλογος χρόνος για να αποφασίσει για τον έγκαιρο εφοδιασμό των μαθητών με βιβλία Χημείας.
2. Να αποσταλεί και πάλι το κείμενο νέου Α.Π και προκήρυξης στη Διοίκηση.
3. Εκφράζει έντονη ανησυχία για το γεγονός ότι παρά την επισήμανση από το 1981 και εδώ συνεχώς της ανάγκης για την ανανέωση των βιβλίων Χημείας, το θέμα δεν προωθείται.
4. Ειδικότερα η καθυστέρηση που σημειώθηκε στην προώθηση της προκήρυξης για δημο-

σέυση έχει σαν συνέπεια την αναβολή της ρύθμισης του θέματος κατά ένα χρόνο και το Τμήμα φρονεί ότι πρέπει να διερευνηθούν τα αίτια αυτής της καθυστέρησης.

Ο κ. Φ. Βώρος μειοψηφεί για τους πρόσθετους λόγους που αναφέρει στη δική του παρέμβαση.

Θ έ μ α 4ο. - Αναλινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 866/2-12-85

2. 868/2-12-85.

Θ έ μ α 3ο. - Αναβάλλεται

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαράφωιτου
Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

